

અથ શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃત સાગર

Shree Swaminarayan Mandir Bhuj – Kutch, India.

શ્રી સદ્ગુરુ ભૂમાનંદ સ્વામી રચયિતા

શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગર

ઉત્તરાર્ધમ્

પ્રથમ: તરંગ:

પૂર્વછાયો— મંગલમૂર્તિ મહાપ્રભુ, શ્રીહરિ સહજાનંદ । સદ્ગતિ દેજ્યો મુજને, ઉપજે ઉર આનંદ ॥૧॥
તવ ગુણ ગાતાં સુણતાં, પાપી પાવન થાય । કોટિ જનમનાં કર્મ તે, તરતજ દૂર પલાય ॥૨॥
અપાર મહિમા આપનો, કેતાં ન આવે છેક । નિરમળ મતિયે આદરું, ગુણ ગાવા ધરી ટેક ॥૩॥
કથા કહું ઉત્તરાર્ધની, શ્રીહરિ કરજો સહાય । દયા હોય જો તવ તણી, પુનીત ગુણ ગવાય ॥૪॥

ચોપાઈ — સુણો સર્વ હરિજન શાંત, વાલમજીનું કહું વૃત્તાંત । તીવ્ર વૈરાગને વેગે શ્યામ, ચાલ્યા ઉમંગથી સુખધામ ॥૫॥
હર્ષ કરી હરિવર રાય, ઘરથી ઉત્તર દિશે જાય । સુંદર સર્જુગંગાતીર, રામઘાટ પોક્યા નરવીર ॥૬॥
પાછું વાળીને જીવે છે ધીર, રખે આવેજો જોખન વીર । મોટાભાઈને જાણ જો થાય, ઘેર તેતો મુને લઈ જાય ॥૭॥
ઘરનો કર્યો છે મેં ત્યાગ, અતિ મનમાં વ્હાલો વૈરાગ । વેગે મારે જીવું નિશ્ચે વન, શ્રીહરિએ વિચાર્યું છે મન ॥૮॥
ત્યાંતો આવ્યો છે એક અસુર, કાલીદત્તનો સ્નેહી છે ભૂર । કૌશિકદત્ત એનું છે નામ, વૈર ધરી મનમાં તે ઠામ ॥૯॥
રીસે રાતો થયો છે અભાગ, દયાહીને લજજા કરી ત્યાગ । અવિચારી આવ્યો છે તે સ્થાન, જ્યાં બેઠા છે તે શ્રીભગવાન ॥૧૦॥
પ્રાણપતિને પાપીયે ત્યાંયે, નાખ્યા છે સર્જુના જળમાંયે । ત્યાં છે ઉડું પાણી તે અપાર, જોર ન ચાલે કાંઈ લગાર ॥૧૧॥
પ્રભુ પાણીમાં જાય તણાણા, ગયા દૂર પછે ન દેખાણા । ત્યારે પાછો વળ્યો એ અસુર, હર્ષ પામ્યો ઘણો મતિકુર ॥૧૨॥
ચાલ્યો મનમાં કરી હુલ્લાસ, આવ્યો અન્ય અસુરોને પાસ । તે પ્રત્યે કરી છે સહુ વાત, સુણી પાપી થયા રળિયાત ॥૧૩॥
એ અધર્મી સરવ સમાન, અતિ પાખંડી દૂર મતિવાન । એવો છે આપણો શત્રુ જેહ, સર્જુમાં નાખ્યો છે મેં તેહ ॥૧૪॥
દુબાવી એને જળ મોઝાર, હું કેવા આવ્યો છું આણે ઠાર । એને કોણ ઉગારશે ત્યાંય, નાશ થાશે તેનો જળમાંય ॥૧૫॥
વચન સુણીને બોલ્યા દુષ્ટ, આપણ એમાં નથી સંતુષ્ટ । માર્યો નવ મરે એતો આજ, ચેતીને કરવું છે આ કાજ ॥૧૬॥
વિષ્ણુ પ્રગટ થયો છે પોતે, એની કળ નવ પડે જોતે । હમણાં નિકળશે જે બાર, નિશ્ચે સમજી લેજ્યો આવાર ॥૧૭॥
પાછો આવશે જો આણે ઠાર, જીવતા ન મુકે નિરધાર । માટે ચાલો સર્વે જૈયે ત્યાંય, સહુ શસ્ત્ર લઈ કરમાંય ॥૧૮॥
જ્યાં જતો નિકળશે એ બાર, એકાએકી હશે નિરધાર । મારી નાખીશું એને તે ઠેર, પછે આવશું નિરાંતે ઘેર ॥૧૯॥
એવો વિમુખે કર્યો વિચાર, શસ્ત્ર બાંધીને થયા તૈયાર । ગદા ગુરજ અસિ ભિંદિપાલ, એવાં શસ્ત્ર લીધાં તતકાળ ॥૨૦॥
શ્રીહરિને તે મારવા જાય, પણ જીવતા નાવે કદાય । દાડો ઉઠે ત્યારે ફરે મત, મોત વિના મરે તે અસત ॥૨૧॥
કાળ કોપે તે ક્યાં પકડાય, તેનાં નગારાં ના વગડાય । પણ બુદ્ધિ કુબુદ્ધિ જો થાય, જાણે બેઠો છે તે મૃત્યુમાંય ॥૨૨॥
જેની કટાક્ષે કંપે છે કાળ, ધ્રુજી પડે મોટા લોકપાળ, પુરુહિત પ્રજાપતિ એશ, આજ્ઞા પાળે છે શેષ મહેશ ॥૨૩॥

એ ઘણીની જે ન ધારે બીક, એનું મૃત્યું આવે છે નજીક । જાય વજ્રબુક સિંહને હણવા, જાય પતંગ દીપમાં પડવા ॥૨૪॥
 જાય પતંગ ગરુડ પાસ, એનો કેમ નવ થાય નાશ । એમ મહાપ્રભુને સંહરવા, જાય છે વણમોતે તે મરવા ॥૨૫॥
 લીધાં શસ્ત્ર થયા હુશીયાર, સરજીતીરે ચાલ્યા ગમાર । તે જળમાં તણાયા જીવન, બાર ગાઉ સુધી ભગવન ॥૨૬॥
 નીલકંઠ સ્વામી તેહ વાર, નિકળ્યા શરવાઘાટે નિરધાર । ત્યાં છે પીપળાનો તરુ એક, તેને હેઠે પધાર્યા વિશેક ॥૨૭॥
 થોડી વાર બેઠા છે તે ઠાર, ધીરા રૈને શ્રીધર્મકુમાર । એટલામાં આવ્યા અઘવાન, દુષ્ટ ને દુર્મતિ સમાન ॥૨૮॥
 દેખ્યા દુરથી હરિને દ્રષ્ટ, માંહોમાંહિ કેવા લાગ્યા સ્પષ્ટ । જુવો શત્રુ જીવે છે રે ભાઈ, એતો આવીને બેઠો છે આંઈ ॥૨૯॥
 એવું ધારીને આવ્યા નજીક, પાપી ધરતા નથી મન બીક । જાણ્યું અંતરજામીયે તેહ, મારવા સારું આવ્યા છે એહ ॥૩૦॥
 ત્યાં તો છેટેથી પૂરણકામ, કર્ડી દ્રષ્ટિ જોયું ઘનશ્યામ । દુષ્ટની બગડી બુદ્ધિ તરત, ભુલી ગયા છે પોતાની શરત ॥૩૧॥
 લડવા લાગ્યા તે માંહોમાંય, એક એકને મારે છે ત્યાંય । જાણે ઓચિંતો અગ્નિ સળગ્યો, કાળ આવીને પાપીને વળગ્યો ॥૩૨॥
 કેનાં શીશ વઢાણાં છે ભટ્ટ, કેના કર ચરણ થયા કટ્ટ । કેનાં નાક કપાયાં છે ટચ્ય, કેના હોઠ ઉડી ગયા બચ્ય ॥૩૩॥
 કોઈના કર કર્યા છેદન, કેકના પ્રાણ થયા મેલન । કેની આયુષ્યદોરી ત્યાં ખુટી, કેક અકાળથી ગયા ટૂટી ॥૩૪॥
 મારો મારો કરે ધમાધમ, તરવાર્યો છુટે છમાછમ । રગુરજ ગદાઓ મારે ગંભીર, હાહાકાર કરે તજી ધીર ॥૩૫॥
 હોહોકાર કરે છે હોકારા, જિહ્વાયે કરે છે ડચકારા । ભિંદિપાલ ઉડાડે ભડાકા, પ્રલેકાળના જાણે કડાકા ॥૩૬॥
 રુધિરે થયા છે રંગરોળ, એવો રંગડો જામ્યો અતોલ । કેક સુરા પુરા છે આતુર, કેક પાપી થયા ચકચુર ॥૩૭॥
 એમ યુદ્ધ થયો ઘણી વાર, વિમુખને પડ્યો ઘણો માર । કૃષ્ણે જાદવને કર્યું જેમ, મારે વાલિડે આદર્યું એમ ॥૩૮॥
 કૃતાંતાધીન કર્યો પ્રકાશ, દ્રષ્ટિમાત્રમાં પમાડ્યા નાશ । જોવે દૂરથી ધર્મકુમાર, પાપીજનનો આવ્યો ત્યાં પાર ॥૩૯॥
 એમાં કોઈ જીવ્યા નહિ એક, સાથે મરણ પામ્યા છે અનેક । આવ્યા હતા તો મારવા સારું, પણ શીશ વઢે ગયાં વારું ॥૪૦॥
 સરવે મરણ પામ્યા એહ ઠામે, એવું કામ કર્યું ઘનશ્યામે । આવું કામ બીજાથી ન થાય, અવતારી કરે એ ઉપાય ॥૪૧॥
 હરિકૃષ્ણજી બેઠા છે ત્યાંય, અતિ આનંદ છે મનમાંય । અસુરનો કર્યો છે નાશ, માંહોમાંહિ લડાવીને ત્રાસ ॥૪૨॥
 સુણો રામશરણ સદમતિ, હવે ઘેર શું થઈ છે ગતિ । તેનો વર્ણવી કહું વિસ્તાર, સુણો એકચિત્તે નિરધાર ॥૪૩॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામિશિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રીઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધ આચાર્ય
 શ્રીઅયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિને સરજીનદીમાં અસુરે નાખી દીધા તે બાર ગઉ શરવાઘાટે નિકળ્યા એ નામે
 પ્રથમો તરંગ: ॥૧॥

પૂર્વછાયો- રામશરણજી સાંભળો, પાવન પુન્ય કથાય । વ્હાલો વિચર્યા વનવિષે, ત્યાં ઘરે હવે શું થાય ॥૧॥
 વાર ઘણી થૈ શ્રીહરિને, ઘેર જોવે છે વાટ । મોટાભાઈ ને સુવાસિની, કરે છે મન ઉચાટ ॥૨॥
 હે પ્રભુ તમોને શું થયું, ક્યાં ગયા મારા શ્યામ । જમવા ટાણું વીતી ગયું, ઘેર નાવ્યા સુખધામ ॥૩॥
 આકુળ વ્યાકુળ થૈ રહ્યાં, સુવાસનીબાઈ આજ । જમવાની વાટ જુવે છે, કેમ નાવ્યા મહારાજ ॥૪॥
 વળી સખા સૌ શોધ કરે, જુવે છે ઠામોઠામ । શોધી શોધી શ્રમિત થયા, દીઠા નહી ઘનશ્યામ ॥૫॥

(શ્રીહરિ વહેલા પધારજો - એ રાગ)

સખા શોધે ઘનશ્યામને, થયા ઉદાસી મન । વેળા વીતી ગઈ વાલમા, ક્યાં ગયા ભગવન ॥ સખા શોધે ૦ ॥૬॥
 ચોંટા શેરી ને ચોકમાં, જોયું શેરબજાર । સર્વ ઠેકાણે શોધી વળ્યા, ન દેખ્યા નિરધાર ॥ સખા શોધે ૦ ॥૭॥
 આ બેઠક જગદીશની, જોયું છે ત્યાં જરુર । દેખ્યા નહીં શ્રીદયાળને, થયા છે શોકાતુર ॥ સખા શોધે ૦ ॥૮॥
 મહંતો જે મંદિરો તણા, પુછ્યું જૈને તેપાસ । કોઈ કેતું નથી આ રહ્યા, આ બેઠા અવિનાશ ॥ સખા શોધે ૦ ॥૯॥
 સઘળા લોકને પુછિયું, મળી નહિ ક્યાંઈ ભાળ । ઘરે ઘરે તે શોધી વળ્યાં । દેખ્યા નહીં ક્યાંઈ લાલ ॥ સખા શોધે ૦ ॥૧૦॥
 સર્વમળી ત્યાંથી ચાલિયા, ગયા સર્જને તીર । તપાસ કર્યો છે તે સ્થળે, જોયા ને નરવીર ॥ સખા શોધે ૦ ॥૧૧॥
 ઘાટ સકળ ત્યાં ગોતિયા, મળ્યા નહી મહારાજ । છેવટે આશા છુટી ગઈ, દિલમાં લાગી દાઝ ॥ સખા શોધે ૦ ॥૧૨॥
 પછી ત્યાંથી તો પાછા વળ્યા, થયા મન નિરાશ । આતુર થૈ અકળાય છે, નાખે છે નિશ્વાસ ॥ સખા શોધે ૦ ॥૧૩॥
 એક જગાયે ઉભા રહ્યા, વળી કરે વિલાપ । હે પ્રભુજી હવે શું થશે, પામ્યા છે પરિતાપ ॥ સખા શોધે ૦ ॥૧૪॥
 કેવા લાગ્યા એક એકને, કરે વાત વિચાર । શું કરવું ભાઈ કો હવે, જૈશું ક્યાં આણી વાર ॥ સખા શોધે ૦ ॥૧૫॥
 ગદ્ગદ કંઠે થૈ ગયા, આંખે અશ્રુની ધાર । ક્યાં મળશે હરિકૃષ્ણજી, હવે ધર્મકુમાર ॥ સખા શોધે ૦ ॥૧૬॥
 હે સખા હે ઘનશ્યામજી, હે પ્યારા ભગવન । શ્યામ સલુણા હે શ્રીહરિ, હવે ઘો દરશન ॥ સખા શોધે ૦ ॥૧૭॥
 હા હા ધીરજ રેતી નથી, કોને કેયે આ વાત । વિયોગ પાડીને વિચર્યા, ભવતારણ ભ્રાત ॥ સખા શોધે ૦ ॥૧૮॥

હવે ભાઈ અમે ક્યાં જઈએ, કરિયે કોણ ઉપાય । તમ વિના કોણ ટાળશે, વિયોગી વેદનાય ॥ સખા શોધે ૦ ॥૧૮॥
 અમે આવું નોતા જાણતા, છોડી દેશો આ સ્નેહ । વિશ્વાસે વળગી રહ્યા, તમને શું છે સંદેહ ॥ સખા શોધે ૦ ॥૨૦॥
 ઘણા ઠેકાણે રક્ષા કરી, અમારી અવિનાશ । વાલમ કેમ વિસારિયા, કેમ થયા ઉદાસ ॥ સખા શોધે ૦ ॥૨૧॥
 કેશરીસીંગ માનસિંગ ને, ત્રવાડી ઉદેરાજ । બાલપણે વિલપે ઘણું, મેલી ગયા મહારાજ ॥ સખા શોધે ૦ ॥૨૨॥
 સર્જુગંગાને જોતા હતા, વર્ષાઋતુમાં પુર । એવે સમે એક આવિયો, રામદત્ત અસુર ॥ સખા શોધે ૦ ॥૨૩॥
 તેણે નાખ્યા સર્જુપુરમાં, આપણને જરૂર । તે સમે રક્ષા કરી તમે, આપે થૈને આતુર ॥ સખા શોધે ૦ ॥૨૪॥
 નેપાળદેશના મલ્લથી, કરી અમારી સહાય । એ આદિ ઘણાં સ્થાનકે, શુધ લીધી સદાય ॥ સખા શોધે ૦ ॥૨૫॥
 આખર અમને છોડી દીધા, દયા નાવી લગાર । હા હા સખા બંધુ ક્યાં ગયા, મુકીને આણી વાર ॥ સખા શોધે ૦ ॥૨૬॥
 એમ રુદન કરતા થકા, આવ્યા અયોધ્યામાંય । નવગજાપીર પાસે આંબલી, રૂડો ચોક છે ત્યાંય ॥ સખા શોધે ૦ ॥૨૭॥
 લીલા કરીછે ત્યાં વાલિડે, તે સાંભરી આવ્યું મન । વિરહ ધરીને વ્યાકુળ થયા, કરવા લાગ્યા રુદન ॥ સખા શોધે ૦ ॥૨૮॥
 આ સ્થળે શ્રીહરિ બેસતા, કરતા હાસ્ય વિનોદ । આપણને અતિ આપતા, પ્રેમવડે પ્રમોદ ॥ સખા શોધે ૦ ॥૨૯॥
 હે અલબેલાજી આસમે, પધારો અમ પાસ । દયાળુ દર્શન દેઈને, ઉરથી ટાળો ઉદાસ ॥ સખા શોધે ૦ ॥૩૦॥
 એમ કહી ત્યાંથી ચાલિયા, જેસંગપુર બજાર । ત્યાંથી બ્રહ્મટાબજારમાં, આવ્યા ધર્મને દ્વાર ॥ સખા શોધે ૦ ॥૩૧॥
 વાત કરી મોટાભાઈને, ક્યાં ગયા ઘનશ્યામ । શોધ કરીને થાકી ગયા, મળ્યા નહિ કોઈ ઠામ ॥ સખા શોધે ૦ ॥૩૨॥
 એવું સુણીને અનંતજી, જબક્યા ઉઠીછે ઝાળ । સુવાસિનીબાઈએ સાંભળ્યું, પડી પેટમાં ફાળ ॥ સખા શોધે ૦ ॥૩૩॥
 નંદરામ ને ઈચ્છારામજી, જાણીને સમાચાર । આકુળ વ્યાકુળ થૈ ગયા, કરે રુદન અપાર ॥ સખા શોધે ૦ ॥૩૪॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિવિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્ય શ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે સખાઓએ વિલાપ કર્યો એ નામે બીજો તરંગ: ॥૨॥

(રાગ કાલિંગડો ॥ બે ભાઈનો વિલાપ)

મારા વિમલ વિયોગી રે વીર, હો ઘનશ્યામભાઈ ઘેર આવો રે । મારું મનડું ધરે નહિ ધીર, હો ઘનશ્યામભાઈ ઘેર આવો રે ॥૧॥
 તમ વિના સુકાય શરીર, હો ઘનશ્યામભાઈ ઘેર આવો રે । ઘણા અકળાય જોખન વીર, હો ઘનશ્યામભાઈ ઘેર આવો રે ॥૨॥
 હે વરણિ તમે ક્યાં ગયા છો, કરી નથી મુને વાત । કોના સંગાથે ક્રિયા માર્ગે, વિચર્યા છો ભૂધરભ્રાત ॥ હો ઘન ૦ ॥૩॥
 છાનામાના તમે ચાલી નિકળ્યા, જાણે નહિ કોઈ જેમ । ત્યાગ કર્યો શું ઘરતણો તમે, ધાર્યું છે મનમાં કેમ ॥ હો ઘન ૦ ॥૪॥
 કાંઈ અમે તમને કહ્યું નથી ને, કેમ રીસાયા આજ । તીવ્ર વૈરાગ્યના વેગે કરીને, વનમાં ગયા શું મહારાજ ॥ હો ઘન ૦ ॥૫॥
 તમ વિના મારું મન ઉદાસી, સુઝે નહિ કાંઈ કામ । ભણકારા વાગે ભારે ભુવનમાં, ચિત્ત ઠરે નહી ઠામ ॥ હો ઘન ૦ ॥૬॥
 જળ વિના જેમ મીન ન જીવે, હરીએલ લાકડ પ્રીત । ચંદ્રવિના જેમ ચકોર તલફે, એમ કંપે મારું ચિત્ત ॥ હો ઘન ૦ ॥૭॥
 સુત વિનાનો સંસાર સઘળો, શોભે નહિ લવલેશ । જેમ બાંધવ વિના બેન ન શોભે, દયા વિનાનો શો દેશ ॥ હો ઘન ૦ ॥૮॥
 જમવાની વાટ જોઈ છું, બેસી રહ્યો છું ઘર બાર । તોય તમે તો આવ્યા નહીને, મળ્યા આવા સમાચાર ॥ હો ઘન ૦ ॥૯॥
 બાલા બંધુ તમ વિયોગથી, હું તો ભુલી ગયો છું ભાન । ખાવું પીવું મુને કાંઈ ન સુઝે, સુધ નથી નથી સાન ॥ હો ઘન ૦ ॥૧૦॥
 આતુર થઈને ઈચ્છારામજી, કરવા લાગ્યા રૂદન । નાની ઉમરમાં મુકીને નાઠા, દયા ન આવી કાંઈ મન ॥ હો ઘન ૦ ॥૧૧॥
 હિંમત હારી ગયા વડીલ બંધુ, હું કેમ ધરું હવે ધીર । માતપિતા તમ પાસ રહ્યાં, મુજ કૃશ થયું છે શરીર ॥ હો ઘન ૦ ॥૧૨॥
 હુંક ઘણી હતી તમારી મુજને, માતપિતાના સમાન । સુપ્રત કરીતી અમારી તમને, તે ભુલ્યા શું ભગવાન ॥ હો ઘન ૦ ॥૧૩॥
 તરછોડી દઈને ત્રાસ પમાડ્યો, કર્યો ન મનમાં વિચાર । કોણ હવે મારી સંભાળ લેશે, સુખદુઃખ વેળામાં સાર ॥ હો ઘન ૦ ॥૧૪॥
 નાના બંધુનો વિલાપ સુણીને, ધરા કંપી તેણી વાર । શોકાતુર થયા સઘળા લોક, નેત્રે વહે જળધાર ॥ હો ઘન ૦ ॥૧૫॥
 એમ રૂદન કર્યું ઈચ્છારામે, તન્મય થઈ મનમાંય । નરનારી સહુ એકે કાળે, રડવા લાગ્યાં છે રે ત્યાંય ॥ હો ઘન ૦ ॥૧૬॥
 પછે મોટાભાઈ શોધવા ચાલ્યા, અવધપુરીની માંય । હે ભાઈ હે ભાઈ કરતા હિંડે છે, શેરીબજાર છે જ્યાંય ॥ હો ઘન ૦ ॥૧૭॥
 સ્થાવર જંગમ પ્રાણી સર્વેને, પુછે કરી કરી પ્યાર । કોઈ બતાવો બંધવ મારો, માનીશ હું ઉપકાર ॥ હો ઘન ૦ ॥૧૮॥
 કોઈ કેતું નથી કૃષ્ણની ખબર, વહે નહિ મુખ વેણ । મોટાભાઈ મન મુંઝાવા લાગ્યા, સજળ થઈ ગયાં નેણ ॥ હો ઘન ૦ ॥૧૯॥
 ધેનુ વિયોગી વત્સને શોધે, માત વિયોગી સુત જેમ । વૈદ શોધે જેમ વનમાં બુટી, અનંતજી શોધે એમ ॥ હો ઘન ૦ ॥૨૦॥
 જ્યાં જ્યાં હરિની બેઠકો છે વળી, જ્યાં જ્યાં પ્રભુનાં સ્થાન । શોધી વળ્યા ત્યાં સર્વે ઠેકાણે, ભાળ્યા નહિ ભગવાન ॥ હો ઘન ૦ ॥૨૧॥
 દર્શન કરતા જે જે જગાએ, જ્યાં જઈ કરતા સ્નાન । જોગી જંગમ ને સાધુ સન્યાસીને, પુછી વળ્યા છે સમાન ॥ હો ઘન ૦ ॥૨૨॥
 આરતનાદથી આતુર થઈને, બોલાવે કરીને પોકાર । બંધવ બંધવ બંધવ પ્યારા, આવી મળો આણે ઠાર ॥ હો ઘન ૦ ॥૨૩॥

કોઈ ઠેકાણે કૃષ્ણ મળ્યા નહી, નિસ્તેજ થઈ ગયા નિરાશ । જરૂર જીવન વિચર્યા વનમાં, દિલમાં થયા ઉદાસ ॥ હો ઘન૦ ॥૨૪॥
 હવે ભાઈ મારે ક્યાં જવું ને, શો કરવો રે ઉપાય । આરે જીવ્યાથી મરવું ભલું પણ, વિયોગ સહન ન થાય ॥ હો ઘન૦ ॥૨૫॥
 ઘણે ઠેકાણે તમે રક્ષા કરી છે, અમારી સુંદર શ્યામ । દુઃખ દીધું આજ દયા તજીને । શું વિચાર્યું સુખધામ ॥ હો ઘન૦ ॥૨૬॥
 કૂપવિષે હું પડી ગયો તો, ત્યારે કરીતી તમે સહાય । કાલીદત્તને તમે મારી નાખીને, સંભાળ રાખી સદાય ॥ હો ઘન૦ ॥૨૭॥
 મોતીમામાને બાંધી લીધાતા, નવાબરાએ જ્યાંય । તર્ત છોડાવીને ત્રાસ મટાડ્યોતો, છુપૈયાપુરની માંય ॥ હો ઘન૦ ॥૨૮॥
 તરગામમાં મુજ સસરાને ગ્રહે, જીવાડ્યોતો એનો દૂત । મદગરના મુખમાંથી મુકાવ્યો, પકડેલો મહા મજબૂત ॥ હો ઘન૦ ॥૨૯॥
 ઉન્મત્ત ત્રવાડીયે આહાર કર્યોતો, મણ એક પુરીનું માપ । ચિતામાંથી તેને ચેતન કરીને, જરૂર જીવાડ્યોતો આપ ॥ હો ઘન૦ ॥૩૦॥
 હિંદીપુરના સૈન્યવિષે, મારી કરાવીતી જીત । ઘણે ઠેકાણે રક્ષા કરી છે, પર્યા દઈને અમિત ॥ હો ઘન૦ ॥૩૧॥
 એમ ઘણીવાર વિલાપ કર્યા, પોતે ત્યાં પત્રગભૂપ । ઉદાસ થઈને પાછા વળ્યા છે, આવે છે ઘેર તે અનૂપ ॥ હો ઘન૦ ॥૩૨॥
 ઘેર આવીને વાત કરીજે, ક્યાંઈ નથી ઘનશ્યામ । એવું સુણીને સુવાસિનીને, મૂર્ચ્છા થઈ તેહ ઠામ ॥ હો ઘન૦ ॥૩૩॥
 કદલી ઉપર જેમ વીજ પડે છે, તર્તજ થાય દહન । નિઃશ્વાસ નાખીને પડ્યા છે ઘણી, શ્વાસરહિત થયું તન ॥ હો ઘન૦ ॥૩૪॥
 થોડી વારે મૂર્છા વળી છે, પોતે થયા સાવધાન । અધર સુકાય શ્વાસ ભરાયે, ભુલી ગયા જાણે ભાન ॥ હો ઘન૦ ॥૩૫॥
 મોટાભાઈ શોકાતુર થઈને, કરવા લાગ્યા રૂદન । શ્રીહરિના ગુણ સંભારીને, આતુર થઈ ગયા મન ॥ હો ઘન૦ ॥૩૬॥
 હે નિલકંઠ હે હરિકૃષ્ણજી, દયાળુ ઘનશ્યામ । દયા કરીને દર્શન ઘો મુને, ચિત્ત રેતું નથી ઠામ ॥ હો ઘન૦ ॥૩૭॥
 મોજડિયો પણ પડી મુકીછે, આ ટોપી ને સુરવાલ । જુલડીને પણ ત્યાગ કરીને, ક્યાં ગયા ધર્મના બાળ ॥ હો ઘન૦ ॥૩૮॥
 વેગ હતો ઘણો ત્યાગ વૈરાગનો, દિલમાં હતોરે હુલ્લાસ । માટે જરૂર તમે કર્યો જીવન, વનમાં જઈને રે વાસ ॥ હો ઘન૦ ॥૩૯॥
 કોમળ ચર્ણ કેમ ચલાશે, લાડકવાયા લાલ, મહાવનનું દુઃખ કેમ સહેવાશે । કોણ લેશે ત્યાં સંભાળ ॥ હો ઘન૦ ॥૪૦॥
 શીત ઉષ્ણ ને વર્ષાઋતુને, શી રીતે કરશો સહન । વાઘ વરુના શબ્દ સુણીને, ધીરજ નહીં રહે મન ॥ હો ઘન૦ ॥૪૧॥
 એમ સુવાસિની શોક ધરીને, રુદન કર્યું ઘણીવાર । દંપતિએ ઘણી શોધજ કરી, અવધપુરી મોઝાર ॥ હો ઘન૦ ॥૪૨॥
 દયા ન આવી દિલમાં તમને, અમ ઉપર દીનાનાથ । વચન આપીને વખુટાં પાડ્યાં, વિસારી મુક્યાં હે નાથ ॥ હો ઘન૦ ॥૪૩॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિવિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે રામપ્રતાપભાઈએ વિલાપ કર્યો એ નામે ત્રીજો તરંગ: ॥૩॥

સુવાસિનીબાઈનો વિલાપ- (માણકીએ ચડયા રે મોહન વનમાળી, એ ઢાળ)

વાલમજી અમને મુક્યાં શું વિસારી, સુવાસિની શોક કરે છે સંભારી । વાલમજી ॥

દીયર મારા તમને હું જાણું છું ડાહ્યા, તમે મુને બહુ લગાડી છે માયા । તમો વિના કંપે છે આ મુજ કાયા, વાલમજી ॥૧॥
 પેલી તમે સંભાળ રાખી છે સારી, ઘણી ઘણી રક્ષા કરી છે અમારી । હવે કેમ મુકી ચાલ્યા ગિરિધારી, વાલમજી ॥૨॥
 તમો વિના ગોમતી ગાય રુવેછે, વળી વળી વાટ તમારી જુવે છે । દોનારી તો દિલગીર થઈને દુવે છે, વાલમજી ॥૩॥
 જુલડીયો સઘળી આ ઘરમાં જુલે છે, નાનાભાઈ તમવિના દુઃખમાં ડુલે છે । સુવાસિની તમ વિના ભાન ભુલે છે, વાલમજી ॥૪॥
 નથી મેંતો કઠણ વચન કીધાં કાંઈ, વગર વાંકે ત્યાગ કર્યો કેમ ભાઈ । નથી વાત સમજાતી તે સુખદાઈ, વાલમજી ॥૫॥
 માણીગર શુંરે આવ્યું તવ મનમાં, તમો વિના ત્રાસ પડે મારા તનમાં । એકાએકી ચાલ્યા ગયા તમે વનમાં, વાલમજી ॥૬॥
 પ્રભુ મુને પ્રાણ થકી છો પ્યારા, નિમિષ મુકું નહી કદી ન્યારા । વિધિ આજ વાંકા થયા છે શું મારા, વાલમજી ॥૭॥
 અરર મારા દિલમાં લાગી ઉઠ્યો દાહ, ચરર મારા ચિત્તમાં ચડી ગયો ચાહ । ઉડીરે ગયો અંતરમાંથી ઉત્સાહ, વાલમજી ॥૮॥
 છાનામાના છટકી ગયાછો રે છેલા, મોહન તમે કેમ થયા મનના મેલા । અંતરજામી આ શું કર્યું અલબેલા, વાલમજી ॥૯॥
 પળ એકકોટિ કલ્પસમ લાગે, ભીતી તમો વિના હવે કોણ ભાંગે । અંતરમાંહિ બાણ વિયોગનાં વાગે, વાલમજી ॥૧૦॥
 માતા પિતા હોય તો જઈ કરું વાતો, આવી પડ્યું ઓચિંતાનું દુઃખ આતો । વાલિડાનો વિયોગ નથી રે સેવાતો, વાલમજી ॥૧૧॥
 હવે મારે શું કરવું ને ક્યાં જાવું, નથી દુઃખ સહન થતું ભાઈ આવું । બહુનામીને હું ક્યાં જઈને બોલાવું, વાલમજી ॥૧૨॥
 કઠણ છાતી કેમ ફાટતી નથી મારી, હજી દુઃખ ભોગવવું છે શું ભારી । કાયા કેમ પડતી નથી દુઃખકારી, વાલમજી ॥૧૩॥
 હાહા દૈવે દુઃખ ઘણું મુને દીધું, વિધાતાએ સુખ મારું લુંટી લીધું । મારું કામ આ વિપરીતજ કીધું, વાલમજી ॥૧૪॥
 હવે મુને ક્યાં મળશે ઘનશ્યામ, બતાવો કોઈ મુને પૂરણકામ । ઉભી ઉભી વાટે જોઉં છું આ ઠામ, વાલમજી ॥૧૫॥
 છુપૈયામાં સરત કરો કોઈ જઈને, શોધી લાવો ત્યાં હશે ઘનશ્યામ-ભાઈને । બોલે એવાં વચન ભાભી દીન થઈને, વાલમજી ॥૧૬॥
 એવું સુણી ઉઠયા ચક્રીપતિ સુર, ચાલ્યા શુધ લેવા તે છુપૈયાપુર । વાલમ વિના મનમાં થયા છે આતુર, વાલમજી ॥૧૭॥
 અનુજ ઈચ્છારામને લીધાછે સાથ, ગયા છુપૈયાપુરમાં અહિનાથ । કરે શોધ સર્વેને પુછે સનાથ, વાલમજી ॥૧૮॥

મોતીમામા લક્ષ્મીબાઈ આદિ જન, મોટાભાઈએ તેને કહ્યું શુભ મન । સુણીને તે સર્વે કરેછે રુદન, વાલમજી ॥૧૯॥
 આવ્યા નથી અહિયાં તો શ્રીઘનશ્યામ, પ્રભુ જાણે ક્યાં પધાર્યા પૂરણકામ । થયાં શોકાતુર મળીને તમામ, વાલમજી ॥૨૦॥
 ચાલી છુપૈયાપુરમાં એવી વાત, ગયા ઘર તજી વનમાં જગતાત । કરે નરનારી ત્યાં સૌ અશ્રુપાત, વાલમજી ॥૨૧॥
 પડ્યા કેક મૂર્છા પામી પ્રેમી જન, જેણે શ્રીહરિમાં અર્પ્યું છે મન । તેનાં અતિ વિરહમાં તલકે છે તન, વાલમજી ॥૨૨॥
 સુણ્યા આવા શ્રીહરિના સમાચાર, ભોજન તજી રડવા લાગ્યાં નરનાર્ય । શોકાતુર થઈ ગયાંછે તેણીવાર, વાલમજી ॥૨૩॥
 સખા વેણી માધવ રામ પ્રયાગ, રઘુનંદન સુખનંદન મહાભાગ । ઘાટે સ્વરે કરે રુદન કરે દીલદાગ, વાલમજી ॥૨૪॥
 થયો ત્રાસ વેણીના મનમાં અપાર, હરિ વિના કેમ જીવું આણે ઠાર । એવું ધારી જઈ પડ્યો કૂપ મોઝાર, વાલમજી ॥૨૫॥
 પછે આવ્યાં તેની માતુ લક્ષ્મી નામ, રુદન કરતાં ઉભાં રહ્યાં છે તે ઠામ । અરર ભાઈ ક્યાં ગયા શ્રી ઘનશ્યામ, વાલમજી ॥૨૬॥
 હતું દુઃખ ઘનશ્યામજીતણું એક, બીજું વેણીરામનું પ્રગટ્યું વિશેક । પડ્યો કુવામાં જેની સાચીછે ટેક, વાલમજી ॥૨૭॥
 એવામાં તો આવ્યા ત્યાં મોતીરામ, જાણ્યું કુવામાં પડ્યો છે વેણીરામ । પડ્યા પોતે કાઢવા તેહજ ઠામ, વાલમજી ॥૨૮॥
 પડ્યા તેવા ઉંડા ગયા મહાજળમાં, ગયા ઝાલવા વેણીરામને બળમાં । ઘણી વાર વીતી ગઈછે તે જળમાં, વાલમજી ॥૨૯॥
 ત્યારે આવ્યા મિત્ર માધવચર્ણ ત્યાંય, છોળે ચડ્યો શોકનો સાગર જ્યાંય । મસ્તક નિજ પટકી દીધું દ્વારમાંય, વાલમજી ॥૩૦॥
 માધવચર્ણને વાગ્યું છે તેણી વાર, મસ્તકમાંથી ચાલી રુધિરની રે ધાર । હીરા ત્રવાડીએ ઝાલ્યો તેહ વાર, વાલમજી ॥૩૧॥
 ધીરજ આપી શાંતિ પમાડેછે જેવા, સુંદરીમામી દોડીને આવ્યાં તે લેવા । કરે અતિ કલ્યાંત વિરહમાં એવાં, વાલમજી ॥૩૨॥
 દીધાં શ્રીહરિએ ત્યાં સૌને દરશન, પ્રગટ પ્રભુ થયા તેટાણે પ્રસન્ન । વેણીને લાવ્યા કૂપથી બાર્ય જીવન, વાલમજી ॥૩૩॥
 એવી રીતે ભાળ્યા જ્યારે ભગવન, પામ્યાં આશ્ચર્ય છુપૈયાના જન । થયોરે સર્વેને અતિ આનંદ મન, વાલમજી ॥૩૪॥
 મહા કષ્ટમાં આવ્યા દેવ મોરારી, થયા પોતે અદૃશ્ય ભવભયહારી । થયાં ઘણાં ઉદાસી સર્વે નિહારી, વાલમજી ॥૩૫॥
 પત્રગપતિ આપે છે સર્વેને ધીર, નથી મન ઠરતું ને રેછે અધીર । શાંતિ નથી પામતું કોઈનું શરીર, વાલમજી ॥૩૬॥
 સખા સૌને ઝાલીને બેઠા છે પાસ, વિયોગથી થયાછે મન ઉદાસ । થઈ દીન નાખેછે ઉર નિઃશ્વાસ, વાલમજી ॥૩૭॥
 વણિકસુત છે રઘુનંદન એક, વ્યાકુળ થયો વિયોગથી તે વિશેક । ગયો દેહ તજવા કરી મન ટેક, વાલમજી ॥૩૮॥
 મધુવૃક્ષછે નારાયણસરતીર, ગયો તેના હેઠે ધરી ઘણી ધીર । બેઠો ત્યાગ કરવા પોતાનું શરીર, વાલમજી ॥૩૯॥
 બેઠો ઓઠીંગણ દઈને મધુવૃક્ષ, ધર્યું ધ્યાન ઘનશ્યામજીનું પ્રત્યક્ષ । તજ્યો દેહ શ્રીહરિમાં રાખી લક્ષ, વાલમજી ॥૪૦॥
 પછે તેનાં માતપિતા શોધે સઘળે, મળ્યો નહિ રઘુનંદન કોઈ સ્થળે । વળી વળી વાટ જીવે છે તેપળે, વાલમજી ॥૪૧॥
 એવામાં તો આવ્યાછે પવનકુમાર, કેવા લાગ્યાછે શ્રીહરિના સમાચારા ગયા મારા સ્વામી તો વન મોઝાર, વાલમજી ॥૪૨॥
 ગયા તપ કરવા સારું મહારાજ, પછે ધર્મ સ્થાપન કરશે સમાજ । તજ્યો દેહ રઘુનંદને તો આજ, વાલમજી ॥૪૩॥
 પછે રઘુનંદનનાં માતતાત, કહી તેને રામપ્રતાપે તે વાત । ત્યારે તે સુણીને કરે અશ્રુપાત, વાલમજી ॥૪૪॥
 હે દૈવ આ દુઃખ દિધુંરે અપાર, હવે એકે ન રહ્યો કોઈ આધાર । સુત વિના સુનો પડ્યોરે સંસાર, વાલમજી ॥૪૫॥
 અમો વૃદ્ધ માબાપને મુકિ ગયો, પ્યારા પુત્ર તું આવો નિર્દય થયો । આવો દુઃખડુંગર ન જાય સહ્યો, વાલમજી ॥૪૬॥
 અમે હવે શો કરિએ રે ઉપાય, આવી પડ્યું સંકટ માથે સદાય । વ્હાલા પુત્રનો વિયોગ ન વેઠાય, વાલમજી ॥૪૭॥
 વળી વળી એમ કરેછે વિલાપ, તપી ગયાં તન પામે પરિતાપ । અંતર થયાં આકુળ વ્યાકુળ આપ, વાલમજી ॥૪૮॥
 શ્રીહરિએ જાણ્યું જ્યારે આ રુદન, મહાપ્રભુએ ધારી લીધું છે મન । તેહ સમે આવી દીધું દરશન, વાલમજી ॥૪૯॥
 પડ્યો રઘુનંદન જ્યાં પામી મરણ, આવ્યા તેહની પાસ અશર્ણશરણ, ધર્યા તેને શિર કર સુખકર્ણ, વાલમજી ॥૫૦॥
 કર્યો રઘુનંદનને સજીવન, દયાળુ દયા કરીને ભગવન । પછે થયા અંતરધાન જીવન, વાલમજી ॥૫૧॥
 હવે મોટાભાઈએ કર્યો છે વિચાર, આવ્યા પોતે અયોધ્યાપુર મોઝાર । કહ્યા સહુ છુપૈયાના સમાચાર, વાલમજી ॥૫૨॥
 સુવાસિની રુદન કરેછે અપાર, વહે નેત્રે અખંડ અશ્રુની ધાર । હવે ક્યાં ગયા હશે પ્રાણઆધાર, વાલમજી ॥૫૩॥
 ત્યાંતો થઈ આકાશવાણી ગંભીર, સુણો તમે રામપ્રતાપજી ધીર । ગયા વન તપ કરવા નરવીર, વાલમજી ॥૫૪॥
 માટે તમે શોક ન કરશો લગાર, કરશે ધર્મ સ્થાપન ભૂમિમોઝાર । આગળ તમને મળશે એ નિરધાર, વાલમજી ॥૫૫॥
 એવી સુણી આકાશવાણી તે જ્યાંય, મોટાભાઈ શાંતિ પામ્યા મનમાંય । ધીરજ રાખી રહ્યા અવધપુર ત્યાંય, વાલમજી ॥૫૬॥
ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિવિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્ય શ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિની શોધ કરતાં આકાશવાણી સાંભળીને શાંતિ પામ્યા એ નામે ચોથો તરંગ: ॥૪॥

પૂર્વછાયા— રામશરણજી સાંભળો, શ્રીહરિના ગુણગ્રામ । આકાશવાણી સાંભળી, મુજ માતપિતા તે ઠામ ॥૧॥

ધીરજ આવી મનવિષે, શાંતિ પામ્યા છે ત્યાંય । નીલકંઠજી શું કરેછે, શરવાઘાટ છે જ્યાંય ॥૨॥

પીપળા તળે બેઠા પોતે, સુંદર વર્ણવેષ । પાંચ દિન ત્યાં રહ્યા વરણી, મુદ ધરીને રમેશ ॥૩॥
સગાં સંબંધી આદિ સર્વે, મળ્યાં અયોધ્યામાંય । ત્યાગ કર્યો છે ઘરતણો, વૈરાગ મન સદાય ॥૪॥
વિયોગપીડા ધરે નહિ, નથી માયાનો કેં પાશ । સંભારે નૈ મુક્યાં જનને, અક્ષરપતિ જગવાસ ॥૫॥

ચોપાઈ - શરવા ઘાટે પીપળો જે સાર, તે ભૂમિને કર્યો નમસ્કાર । પછે ચાલ્યા નીલકંઠ સ્વામી, અલબેલોજી અંતરજામી ॥૬॥
ઘણો વ્હાલો છે મન વૈરાગ્ય, દેહગેહનો કર્યો છે ત્યાગ, ઉત્તર દિશામાં ચાલ્યા જાય, અતિ આનંદ ઉર ન સમાય ॥૭॥
મહાઅરણ્ય મારગ કટીણ, તેમાં ચાલે છે પોતે પ્રવીણ । એમ ચાલતાં કેટલે દિન, ગોરખપુર પોત્યા જીવન ॥૮॥
સંજય જાતિ વિવેકી એક, તેના ક્ષેત્રમાં ગયા વિશેક । આંબલીના તરૂ નીચે સાર, સુંદર ચોતરો છે નિરધાર ॥૯॥
તેના ઉપર પ્રાણજીવન, મૃગયર્મ કર્યું આરઘાદન । આસન મુકી શ્રીભગવાન, કુવે ગયા છે કરવા સ્નાન ॥૧૦॥
નિરખ્યા સંજયે શ્રીઘનશ્યામ, જે છે અજીત પૂરણકામ । સ્નાન કરતા જોયા જેણી વાર, નૌતમરૂપે ધર્મકુમાર ॥૧૧॥
કોટિકંદર્પ લાવણ્ય જાણે, ભાળીને વારે વારે વખાણે । બારોટે જોયા છે ભગવાન, નીલકંઠને સુખનિધાન ॥૧૨॥
મનમાં તર્કવિતર્ક થાય, પણ મુખે તે નવ કેવાય । આવી સમીપ ઉભો તેવાર, હાથ જોડી કર્યા નમસ્કાર ॥૧૩॥
પુછ્યા શ્રીહરિને સમાચાર, ત્યારે બોલ્યા છે ધર્મકુમાર । અમે સરવરિયા વિપ્રસાર, સામવેદી છીએ નિરધાર ॥૧૪॥
નીલકંઠ અમારું છે નામ, રમતા રામ છેયે નિષ્કામ । એમ કેતા છતા ભગવન, આંબલીતળે આવ્યા જીવન ॥૧૫॥
મૃગયર્મ ઉપર મોરાર, બેઠા આસન વાળી તેઠાર । બાલમુકુંદ વિષ્ણુ પાવન, પોતે કરે છે તેનું પૂજન ॥૧૬॥
હવે સંજય શિવપ્રસાદ, ઘેર ગયા તજીને પ્રમાદ । પોતાની સ્ત્રીને કહ્યું વૃતાંત, સુણ નારી કહું ભારી ભ્રાંત ॥૧૭॥
એક વિપ્રના પુત્ર અનૂપ, પ્રતાપી છે અદ્ભુતરૂપ । આવ્યા આપણા ક્ષેત્રમાં આજ, વર્ણવેષે રૂડા મહારાજ ॥૧૮॥
સ્વામીનાં એવાં સુણી વચન, તેની પત્ની થઈ છે પ્રસન્ન । ક્ષેત્રમાં આવ્યાં દંપતિસાથ, જ્યાં બેઠા છે નીલકંઠ નાથ ॥૧૯॥
કરે મધુર વેણ સ્તવન, નમસ્કાર કર્યા શુભ મન । બેઠાં દંપતિ આવીને પાસ, બોલ્યા નમ્ર થઈ હરિદાસ ॥૨૦॥
બહુ કૃપા કરી તમો આજ, ભલે પધાર્યા છો મહારાજ । અમારું ક્ષેત્ર કર્યું પાવન, આજ દિવસ ઘડી છે ધન્ય ॥૨૧॥
પધારો અમ ઘેર જીવન, રૂડી રીતે કરો ત્યાં ભોજન । નીલકંઠજી બોલ્યા તેપેર, અમે નથી જાતા કોઈ ઘેર ॥૨૨॥
એવું વચન સુણીને તેણે, શુદ્ધ લોટ લાવી દીધો જેણે । બાટી કરી લીધી નિજ હાથ, ધર્યું નેવેદ્ય વિષ્ણુને નાથ ॥૨૩॥
પછે જમ્યા છે પૂરણકામ, નીલકંઠસ્વામી સુખધામ । કરે દંપતિ ગૂઢ વિચાર, શ્રીહરિને માટે નિરધાર ॥૨૪॥
પોતાની તનયા છે રે એક, મહા ગુણવંત રૂપ વિશેક । કરવું છે શ્રીહરિથી લગ્ન, મનમાં વિચારે છે મગ્ન ॥૨૫॥
પુત્રી પરણાવી દેવી સાર, પ્રભુને રાખવા નિજદ્વાર । નીલકંઠ સ્વામી સમરથ, એનો જાણી લીધો મનોરથ ॥૨૬॥
સંજયને કે છે ઘનશ્યામ, સુણો શિવપ્રસાદ આ ઠામ । તમે કરો છો વિચાર જેહ, તે અમે જાણી લીધો છે એહ ॥૨૭॥
પણ વિષ્ણુ આ બાલમુકુંદ, પુછી જીવો એછે સુખકંદ । તમને બતાવશે સૌ પેર, માટે સુણો એ આનંદભેર ॥૨૮॥
વાલિડાનાં સુણી વચન, પામ્યો સંજય વિસ્મય મન । તમે શું કોણો હે મહારાજ, એ વિષ્ણુ તે શું બોલશે આજ ॥૨૯॥
બાલાજોગી કહે એ બોલશે, અમારી સેવા જો સાચી હશે । ન બોલે કરું ત્યાગ તરત, એવી તમો સાથે રાખું સરત ॥૩૦॥
પુછ્યું સંજય વિષ્ણુને તેહ, પોતાના મનમાં હતું જેહ । હરિઈચ્છા વદ્યા વિષ્ણુ વાણ, સુણો સંજય કહું છું જાણ ॥૩૧॥
જમાડ્યાનો હતો જે વિચાર, તેતો પૂરણ કર્યો આવાર । બીજો ઘાટ છે જે મનમાંહિ, તેતો કેશો નહિ તમે આંહિ ॥૩૨॥
એછે પુરૂષોત્તમ મહારાજ, તેમને કેશો નહિ એ કાજ । એવાં વિભુનાં સુણ્યાં વચન, પામ્યાં આશ્ચર્ય દંપતિ મન ॥૩૩॥
પગે લાગીને કરે પ્રણામ, સ્વામીને જાણ્યા પૂરણકામ । થયાં આશ્રિત નિર્મળ મન, કરે પ્રગટનું જે ભજન ॥૩૪॥
પછે નીલકંઠજીયે સાર, તેની સેવા કરી અંગીકાર । થયા પ્રસન્ન દેવ મોરાર, મારે વાલિડે કર્યો વિચાર ॥૩૫॥
તેના ઘેર વરો હતો જેહ, પોતે ધારી લીધો મન તેહ । આપ્યું નીલકંઠે ત્યાં વચન, તમે ચિંતા ન રાખશો મન ॥૩૬॥
પુરું કરશે શ્રીભગવન, સત્ય માનો અમારું વચન । એમ રાજી થયા ભગવાન, આપ્યું સંજયને વરદાન ॥૩૭॥
પછે મંદ પડ્યો છે પર્જન્ય, નથી સંતોષ સર્વેને મન । કાંઈ પાક્યું નહીં તેહ સ્થાન, ઘણા લોક થયા છે હેરાન ॥૩૮॥
પણ સંજયને મટી બીક, જવાર પાકી છે સૌથી અધિક । નીલકંઠની કૃપાયે સાર, થયો સંજય સુખી અપાર ॥૩૯॥
પામ્યાં સ્વામીતણું વરદાન, ગયાં ઘેર બેઉ ભાગ્યવાન । પછે ચાલ્યા ત્યાંથી બ્રહ્મચારી, દીઘાઘાટે ગયા ગિરિધારી ॥૪૦॥
બોતેર નદીઓ ભેગી થાય, મહાસાગરમધ્યે તે જાય । ચાર ગાઉનો પોળો પ્રવાહ, ઘણું જળ વહે છે અથાહ ॥૪૧॥
શ્રીહરિયે કર્યું તેમાં સ્નાન, ત્રણ દિવસ રહ્યા તે સ્થાન । પછે ત્યાંથી તો થયા તૈયાર, ચર્ણે પાદુકા પેરી તે વાર ॥૪૨॥
ચારે કાંઠે વહે ઘણું નીર, તે ઉપર ચાલ્યા નરવીર । વાણ વિના કર્યું છે વિચરણ, જળ ઉપર અશરણશરણ ॥૪૩॥
એમ ચાલ્યા ગયા ભગવન, સરિતાઓ કરી ઉલ્લંઘન । મહા અર્ણવરૂપ સંસાર, જેના નામે તરે છે અપાર ॥૪૪॥

તેને સરિતાનો શો ભાર, સાત સાગરના જે આધાર । ક્ષણમાત્રમાં ઉતર્યા પાર, ચાલ્યા આગળ ધર્મકુમાર ॥૪૫॥
કેટલેક દિવસે મોરાર, પોક્યા જનકપુર મોઝાર । ત્યાંના રાયે કર્યો સતકાર, તેની સેવા કરી અંગીકાર ॥૪૬॥
ત્રણ દિવસ રહ્યાછે ત્યાંય, વ્હાલો જનકપુરીની માંય । જણાવ્યો છે પોતાનો પ્રતાપ, ટાળ્યા સર્વેના શોક સંતાપ ॥૪૭॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
આચાર્યશ્રીઅયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શરવાઘાટેથી ચાલ્યા ને ગોરખપુરમાં સંજયને વર આપ્યો એ નામે પાંચમો
તરંગ: ॥૫॥

પૂર્વછાયા— જનકપુરથી ચાલિયા, શ્રીહરિ સુખના ધામ । આગળ ચાલ્યા ગયાજી થઈ, સ્નેહે સુંદર શ્યામ ॥૧॥
પુલહાશ્રમ જાતાં વચ્ચે, આવ્યું છે મોટું વન । તે ભયંકર ગહન છે, જ્યાં ધીર ધરે નહિ મન ॥૨॥
મહાવનમાં ચાલ્યા જાયે, નિર્ભય થૈ નિરધાર । આગળ જાતાં વૃક્ષ એક, આવ્યો વડ નિરધાર ॥૩॥
તેના હેઠે કેક બેઠા, વૈરાગી થઈ ઉદાસ । નીલકંઠ સ્વામીએ નિરખ્યા, પોતે ગયા તેની પાસ ॥૪॥
તેમના પ્રત્યે બોલ્યા વાણી, શ્રીહરિ સુંદર શ્યામ । હે સંતો તમે સૌ મળીને, જાવો છો કીયે ઠામ ॥૫॥
એવું સાંભળી બોલ્યા બાવા, સુણો તમે વર્ણીરાજ । મોક્ષને અર્થે જઈએ છીએ, હિમાલયે મહારાજ ॥૬॥
ચાલ્યા જઈશું ઉત્તર દિશે, હાડગાળીશું ત્યાંય । તમે યોગીનો વેષ ધારી, કેમ આવ્યા વનમાંય ॥૭॥

(હૈયાના કૃટ્યા હરિસંગે હેત ન કીધું એ રાગ)

બાલુડા જોગી કોને તમે ક્યાંથી આવ્યા, વિકટ માર્ગ મહાવન કેરા । કુણે તમને બતાવ્યા રે ॥ બાલુ૦ ॥૮॥
કોણ દેશ ને કોણ મુલક છે, કોણ ગામ કો સારું । કોણ માત પિતા કો અમને, શું છે નામ તમારું રે ॥ બાલુ૦ ॥૯॥
બાલપણમાં યોગજ લીધો, નાની વયમાં ન્યારો । વિચરો છો મહાવનમાં પોતે, અદ્ભુત વેષ તમારો રે ॥ બાલુ૦ ॥૧૦॥
માતપિતા પરિવાર સર્વને, કેમ મેલ્યાં વિસારી । અગમ અગોચર ભસો અમને, અકળ કળાછે તમારી રે ॥ બાલુ૦ ॥૧૧॥
શેલી શીંગી ને મૃગછાલા, શિર જટજૂટ બિરાજે । ગંગાધર નીલકંઠ થઈશું, આવ્યા છો અમ કાજે રે ॥ બાલુ૦ ॥૧૨॥
રાકાપતિ રરશ્મિપતિ છો કે, આપે છો અવિનાશી । અલક્ષ નિરંજન અવધૂત વેષે, અંતરમાં છો ઉદાસે રે ॥ બાલુ૦ ॥૧૩॥
ઘોર ભયંકર ગહર મોટું, તેમાં કેમ નથી ડરતા । વાઘ વરુ વળી વ્યાલ ફરે છે, તેનો ભય નથી ધરતારે ॥ બાલુ૦ ॥૧૪॥
સૃષ્ટિ અંતસમે જેમ શોભે, પૂરણ બ્રહ્મજ પોતે । અમને તો એમ લાગે મનમાં, જગપતિ છો જોતેરે ॥ બાલુ૦ ॥૧૫॥
સુરભિ ગાયો અરણા પાડા, મદઝર મોટા દોડે । અગાધ અઘોરી છે આ વનમાં, માણસના તન તોડેરે ॥ બાલુ૦ ॥૧૬॥
વ્યાળ કાળ થઈ ફાળ ભરે છે, ઝાળ ઝેરની મારે । એકાએકી વિચરો છો પણ, અહીંયાં કોણ ઉગારેરે ॥ બાલુ૦ ॥૧૭॥
ઝાઝાં મનુષ્ય અમે છેયે પણ, દિલમાં લાગે ડારો । બાલા વયમાં એકીલા તમે, કેમ કરી હિંમત ધારોરે ॥ બાલુ૦ ॥૧૮॥
એવાં વચન સુણીને બોલ્યા, બહુનામી બ્રહ્મચારી । હે સંતો અમે નિર્ભય છેયે, નિર્મલ નિર્વિકારીરે ॥ બાલુ૦ ॥૧૯॥

(વૈરાગી સુણો ડરતા નથી અમે કોઈથી)

આતમરૂપ અમે તો છેયે, લાગી બ્રહ્મખુમારી । દેહ ગેહથી ન્યારા છેયે, નૈષ્ઠિકવ્રત શુભ ધારીરે ॥ વૈરાગી૦ ॥૨૦॥
સચ્ચિદાનંદ તત્ત્વમસિ પર, દિવ્યસ્વરૂપ અમારું । ચૈતન્ય ચિદ્ધન અક્ષર પર છું, હું કોનો ભય ધારુંરે ॥ વૈરાગી૦ ॥૨૧॥
સ્થૂલ સૂક્ષ્મ ને કારણ ત્રૈણે, ત્રૈણ અવસ્થા ધારો । કામ ક્રોધ ને લોભ રહિત છું, હૃદયે વાત વિચારોરે ॥ વૈરાગી૦ ॥૨૨॥
નિશદિન કંપે જેની કટાક્ષે, લોકપતિ વળી કાળ । જીવજંતુનું જોર ન ચાલે, શું કરશે વળી વ્યાળરે ॥ વૈરાગી૦ ॥૨૩॥
હે સંતો તમે સર્વ મળીને, હિમાળે જઈ ગળશો । પણ પ્રભુ પ્રગટ વિના તમે, કેમ કરી મોક્ષને મળશોરે ॥ વૈરાગી૦ ॥૨૪॥
કરુણામય રસભરેલ ગંભીર, વચન સુણ્યાં અવિકારી । વૈરાગી સહુ વિસ્મય પામ્યા, મૂર્તિ મનમાં ધારીરે ॥ વૈરાગી૦ ॥૨૫॥
શ્રીહરિપ્રત્યે પ્રશ્ન કરે છે, વળી વળી વૈરાગી । પ્રગટ પ્રભુ હવે ક્યાં મળશે, વાત કરો સદ્ગાીરે ॥ વૈરાગી૦ ॥૨૬॥

(બાલુડા જોગી કોને તમે ક્યાંથી આવ્યા)

એવાં વચન સુણીને બોલ્યા, ભૂધરજી ભયહારી । સાચો ભાવ હશે જો તમારો, મળશે અહીંજ મોરારીરે ॥ બાલુ૦ ॥૨૭॥
વળી વળી વૈરાગી બોલ્યા, બહુ સારુ બહુનામી । જેમ કેશો તેમ અમે કરીશું, વર્તિશું શિર નામીરે ॥ બાલુ૦ ॥૨૮॥
નિર્માની થૈને વૈરાગી, બોલ્યાછે શુભ વાણી । શ્રીહરિને મન કરુણા ઉપજી, સદ્ગતિ લીધી જાણીરે ॥ બાલુ૦ ॥૨૯॥
ચાલો સંતો સર્વ સંગાથે, આપણે ભેગા રૈશું । પ્રગટ પ્રભુની વાતો સર્વે, વિસ્તારીને કેશુંરે ॥ બાલુ૦ ॥૩૦॥
વસી ગયું મન વૈરાગીને, સુણી અદ્ભુત વાતો । એક એકને કેવા લાગ્યા, પ્રગટ પ્રભુછે આતોરે ॥ બાલુ૦ ॥૩૧॥
કૃપા કરી શ્રીહરિકૃષ્ણજી, વિચાર્યું નિજ મનમાં । ચતુર્ભુજ શ્રીરામસ્વરૂપે, દર્શન દીધું વનમાંરે ॥ બાલુ૦ ॥૩૨॥
વિચાર કરવા લાગ્યા મનમાં, વૈરાગી તે ઠામ । જરૂર છે નારાયણ આતો, પોતે પૂરણકામરે ॥ બાલુ૦ ॥૩૩॥

એમ મારગમાં ચાલ્યા જાતાં, વાત કરી વિસ્તારી । વૈરાગી મન વિસ્મય પામ્યા, મૂર્તિ મનમાં ધારીરે ॥ બાલુ૦ ॥૩૪॥
 આગળ જાતાં આવ્યોએ એક, વટતરુ ૧કાનનમાંય । નિશા પડી રવિ અસ્ત થયોએ, પડાવ કરિયો ત્યાંયરે ॥ બાલુ૦ ॥૩૫॥
 બાવલિયાને બીક ઘણીએ, જીવ જંતુની જાણે । બાંધી ઝોળીયો તે તરુવર પર, વસ્ત્ર તણી તે ટાણેરે ॥ બાલુ૦ ॥૩૬॥
 વડના વૃક્ષ થકી દશ કદમે, દૂર ગયા દુઃખહારી । અવનીપર આસન જૈ કીધું, અવિનાશી અવતારીરે ॥ બાલુ૦ ॥૩૭॥
 વૈરાગી મન ભય પામીને, સુતા ઝોળિયોમાંય । બલવંતુ એક બલાખારી, જાનવર આવ્યું ત્યાંયરે ॥ બાલુ૦ ॥૩૮॥
 વડતરુવર હેઠે આવીને, બલાખારી ત્યાં બેઠું । વૈરાગીને ત્રાસ થયો એ, નથી જોતા કોઈ હેઠુંરે ॥ બાલુ૦ ॥૩૯॥
 રજની સઘળી બેસી રહ્યું ત્યાં, જનાવર તેઠામે । લઘુ કરીને પુંછ ભીંજવી, છાંટ્યું છે વડસામેરે ॥ બાલુ૦ ॥૪૦॥
 છાંટા ઉડ્યા વૈરાગીને, વસ્ત્ર ઝોળિયે વારુ । શ્વાસોચ્છવાસ રહિત થયા સહુ, આવ્યું મરણ અમારુંરે ॥ બાલુ૦ ॥૪૧॥
 બલાખારી તો ચાલ્યું ત્યાંથી, દિનકર ઉગતાં પેલું । વૈરાગીને આવી મળ્યું છે, મોત સરવનું બેલુંરે ॥ બાલુ૦ ॥૪૨॥
 વાલિડે સૌ વૈરાગીને, દિવ્ય ગતિ ત્યાં આપી । જન્મ મરણ ગર્ભવાસનું સંકટ, પળમાં નાખ્યું કાપીરે ॥ બાલુ૦ ॥૪૩॥
 શરણાગત વત્સલ છે સ્વામી, કડ્ડણાસાગર કેવા, વૈરાગીને મોક્ષ પમાડ્યા, અધમ ઉધારણ એવારે ॥ બાલુ૦ ॥૪૪॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રીઅયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે વનને વિષે ઘણાક વૈરાગીયોને પોતાના સ્વરૂપનું જ્ઞાન કરાવીને સદ્ગતિ પમાડ્યા
 એ નામે છઠ્ઠો તરંગ: ॥૬॥

પૂર્વછાયા- વાલમ ત્યાં થકી વિચર્યા, બ્રહ્મચારી બાલે વેષ । તીવ્ર વૈરાગ્યના વેગથી, ગયા પોતે ઉત્તરદેશ ॥૧॥
 ત્યાં આવ્યું કોઈ શેર મોટું, સુંદર શોભાયમાન । સરિતા છે ત્યાં સમીપમાં, ઉતરીયા ભગવાન ॥૨॥
 તે સરિતામાં સ્નાન કર્યું, સ્નેહવડે ઘનશ્યામ । પીપળનું એક વૃક્ષ છે, જઈ બેઠા તેહ ઠામ ॥૩॥
 ઓટા પર આસન કર્યું, નિત્ય વિધિ કરી સાર । એટલામાં આવી પોક્યા, વેગે પવનકુમાર ॥૪॥
 ફળ સારાં સ્વાદિષ્ટ લાવ્યા, આપ્યાં પ્રભુને હાથ । નૈવેદ્ય કર્યું શ્રીવિષ્ણુને, પછે જમ્યા અવિનાશ ॥૫॥

ચોપાઈ - ફળ જમીને સુંદર શ્યામ, ઘડી એક કર્યો છે વિશ્રામ । પછે વિચારીને કિરતાર, ચાલવાનો કર્યો છે વિચાર ॥૬॥
 તે સમે એક વિપ્રનો તન, આવ્યો જ્યાં બેઠા છે ભગવાન । પ્રીતે કર્યો છે તેણે પ્રણામ, બેઠો પ્રભુ પાસે શુભ કામ ॥૭॥
 તે છે પૂર્વનો મુમુક્ષુ જન, નીલકંઠજીએ જાણ્યું મન । આપ્યું નિજસ્વરૂપનું જ્ઞાન, બેલી થયા તેના ભગવાન ॥૮॥
 પ્રભુપણાનો નિશ્ચય જેહ, પોતાને વિષે કરાવ્યો તેહ । ત્યારે બોલ્યો બ્રાહ્મણનો તન, સુણો શ્રીહરિ મારું વચન ॥૯॥
 કડું પ્રાર્થના થઈ દીન, મારે ઘેર પધારો જીવન । સુણી બ્રાહ્મણ સુતનું વેણ, તેને ઘેર ગયા સુખદેણ ॥૧૦॥
 રહ્યા પંદર દિવસ ત્યાંય, પામ્યા આનંદ તે મનમાંય । તે બાળકની માતા નિરધાર, કરવા લાગી મનમાં વિચાર ॥૧૧॥
 જોયા નીલકંઠના બે ચરણ, સોળ ચિહ્ન યુક્ત રૂડે વરણ । પ્રભુ છે આ બાળજોગી આપ, એનાં દર્શનથી ટળે તાપ ॥૧૨॥
 આ છે બહુનામી બલવંત, અખિલ વિશ્વાધાર મહંત । ધન્ય ભાગ્ય થયું મારું આજ, મારે ઘેર આવ્યા મહારાજ ॥૧૩॥
 ઘણી સેવા કરી રૂડી રીત, નીલકંઠમાં પ્રોવાણું ચિત્ત । મુજ ઘરે રેતો બહુ સારું, પુન્ય ઉદે થયું જાણે મારું ॥૧૪॥
 કર્યો સંકલ્પ મનમાં એવ, પ્રભુએ જાણ્યું છે તતખેવ । હવે રેવું નથી આણે ઠાર, એમ ધારે છે ધર્મકુમાર ॥૧૫॥
 તેના ઘરનો કર્યો છે ત્યાગ, ચાલી નિકળ્યા ત્યાંથી સોડાગ । ત્યારે બાઈએ વિચાર્યું છે મન, નિજ પુત્રને કેછે વચન ॥૧૬॥
 પુત્ર જોને તું મનમાં ધારી, ક્યાં ગયા એ બાલાબ્રહ્મચારી, કેડે જા તું ઉતાવળો આજ, નીલકંઠને તેડવા કાજ ॥૧૭॥
 પાછા વાળજે તું રૂડી પેર, તેડી લાવજે આપણે ઘેર । તેડ્યા વિના તું નવ આવીશ, સત્ય વાત કહું છું આદિશ ॥૧૮॥
 એવાં દુઃખ ભરેલાં વચન, નિજમાતાનાં સુણીને તન । વેગે ચાલ્યો વાલિડાને વાંસે, જાણ્યું મુને મળે સુખરાશે ॥૧૯॥
 ચાલ્યો ઉતાવળો તતકાળ, ઘણા ગાઉ જતાં મળ્યો તે બાળ । ત્યારે ભેગા થયા નરવીર, બોલ્યો બાળક રાખીને ધીર ॥૨૦॥
 વિપ્રસુતે આપ્યું ઘણું માન, પણ પાછા ન આવ્યા ભગવાન । ત્યારે કેડે થયેલો જે બાળ, તેને સમજાવે છે દયાળ ॥૨૧॥
 હમણાં જા ભાઈ તારે ઘેર, ઘરની તપાસી જોને પેર । તારી માતા છે વૃદ્ધ અપંગ, તેની સેવા કરો રહો સંગ ॥૨૨॥
 દેહત્યાગ કરે જ્યારે સોય, પશ્ચિમદેશે આવજે જોય । દ્વારિકાની યાત્રાને નિમિત્ત, આવજે મળીશું રૂડી રીત ॥૨૩॥
 એમ સમજાવે છે દયાળ, પણ માને નહિ બ્રહ્મબાળ । રહ્યાએ બન્ને જણ ત્યાં રાત, હવે શું કરે છે જગતાત ॥૨૪॥
 મોહનિદ્રામાં પડ્યો બ્રહ્મન, ત્યારે ચાલ્યા છે જગજીવન । વીતી રાતને થયું પ્રભાત, ત્યારે જાગ્યો છે બ્રાહ્મણજાત ॥૨૫॥
 દશ દિશાએ કર્યો તપાસ, નવ દેખ્યા ત્યાં શ્રીઅવિનાશ । નાખે નિશ્વાસ થયો નિરાશ, ઉરમાં લાગી રહી ઉદાસ ॥૨૬॥
 તેણે તૃષ્ણા કરી દીધી ત્યાગ, ગયો જગન્નાથ લઈ વૈરાગ । થોડાં વર્ષ રહ્યો છે તે સ્થાન, પછે ત્યાંથી ચાલ્યો નિરમાન ॥૨૭॥
 એમ વીતી ગયો ઘણો કાળ, આવ્યો ગુજરાતમાં તે બાળ । ભુજનગ્રે ગયો ધરી ભાવ, ત્યાં મળ્યા શ્રીનટવર નાવ ॥૨૮॥

દયાળુનાં કર્યા દરશન, થયો વાડવ મન પ્રસન્ન । પ્રેમે મગ્ન થયો છે તેઠામ, શ્રીહરિને કર્યાં છે પ્રણામ ॥૨૯॥
 પાસે આવી કર્યા નમસ્કાર, ત્યારે બોલ્યાં છે જગદાધાર । કેમ યાદ રહી છે ઓ વાત, કે શું ભુલી ગયો છે તું ભ્રાત ॥૩૦॥
 ત્યારે બોલ્યો બ્રાહ્મણનો તન, હા પ્રભુજી હું જાણું છું મન । ળાલા કહ્યું તમે વચન, તે પ્રમાણે મળ્યા ભગવન ॥૩૧॥
 તવ ચરણતણો કરો દાસ, કૃપા કરી રાખો મુને પાસ । તેને પ્રીતે કર્યો પરમહંસ, પોતાપાસે રાખ્યો કરી અંશ ॥૩૨॥
 સુણો રામશરણજી સંવાદ, એમ કે છે અવધપ્રસાદ । હવે શ્રીહરિ તે ચાલ્યા જાય, મહાવનવિષે જગરાય ॥૩૩॥
 નીલકંઠ સ્વામી બ્રહ્મચારી, નશીદપુરે ગયા મોરારી । શેરબાર વાપિકા છે એક, ત્યાં મુકામ કર્યો છે વિશેક ॥૩૪॥
 શ્રીહરિએ કર્યું પછે સ્નાન, નિત્યવિધિ કરે ભગવાન । તેસમે એજ નગ્નનો રાય, ગયોતો વનમાં સમુદાય ॥૩૫॥
 સંગે લેઈ ઘણા અસવાર, હિંસા કરવા તે નિરધાર । તે પાછો વળીને આવ્યો ત્યાંય, નારાયણમુનિ બેઠા જ્યાંય ॥૩૬॥
 તેને પડ્યો છે અતિપ્રયાસ, ગતિભંગ થઈ બેઠો પાસ । આવી બેઠો તે વાવ્યનજીક, મનમાં નથી કોઈની બીક ॥૩૭॥
 મહા દુષ્ટમતિ દુરાચાર, બેઠો નિર્ભયથી અવિચાર । એને કરવો છે ત્યાંથી દૂર, અંતર્યામીએ ધાર્યું છે ઉર ॥૩૮॥
 કરી પ્રેરણા ત્યાં તતકાળ, ધોડેસ્વાર થયો છે ભૂપાળ । અશ્વસહિત ઉડ્યો આકાશ, ઊર્ધ્વપંથે ચડ્યો અવકાશ ॥૩૯॥
 થોડે દુર ગયો નભમાંય, રાજા ગભરાણો ઘણો ત્યાંય । એને અંગે લાગ્યો છે સમીર, વસ્ત્ર ફાટ્યાં રહી નહી ધીર ॥૪૦॥
 તનમાં પામી ગયો છે ત્રાસ, નક્કી જાણ્યું હવે થાશે નાશ । કેવી રીતે નીચે ઉતરાય, નથી ઉગરવાનો ઉપાય ॥૪૧॥
 ચાલી સઘળા શેરમાં વાત, હજારો લોક આવ્યા ત્યાં ખ્યાત । વળી રાજાના સંબંધી જેહ, આવી મળ્યાં છે સરવે તેહ ॥૪૨॥
 હાહાકાર કરે તતકાળ, ભાળીને ભૂપતિના હવાલ । હવે શું કરવોરે ઉપાય, નીચે આવશે ક્યારે આ રાય ॥૪૩॥
 રાજાના સંબંધી જન જેહ, પ્રભુની પાસે આવ્યા છે તેહ । દીન થઈને કરે છે સ્તવન, પાહિ માં પાહિ માં ભગવન ॥૪૪॥
 નીલકંઠ સ્વામી બ્રહ્મચારી, બેઠા નાસાગ્રવૃત્તિને ધારી । જય અગમ અમિત શ્યામ, હવે સાય કરો સુખધામ ॥૪૫॥
 હે બાલાબ્રહ્મચારી મોરાર, આજે ભૂપતિની કરો વાર । દયા કરીને ઉતારો આપ, ટાળો રાજાના ત્રિવિધ તાપ ॥૪૬॥
 ઘણો થાય છે ભૂપ હેરાન, માટે મેર કરો ભગવાન । એવાં સુણીને દીન વચન, નીલકંઠ થયા છે પ્રસન્ન ॥૪૭॥
 કૃપા કરી જોયું સન્મુખ, નરનાથનું ટાળ્યું છે દુઃખ । નીચે ઉતરિયો તતકાળ, આવ્યો પૃથ્વીપર મહીપાલ ॥૪૮॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્ય શ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે ઉત્તરદેશમાં બ્રહ્મપુત્રને આશ્રિત કર્યો ને રાજાની રક્ષા કરી એ નામે સાતમો તરંગ: ॥૭॥

પૂર્વછાયો— નશીદપુરની વાવ્ય ઉપર, બેઠા નીલકંઠ નાથ । સાય કરી ત્યાંના રાયની, શ્રીહરિયે કર્યો સનાથ ॥૧॥
 આકાશથી નીચે ઉતાર્યો, નશીદપુરનો રાજન । પ્રેમમગ્ન થઈ આવિયો, જ્યાં બેઠા છે શ્રીભગવન ॥૨॥
 પ્રણામ કર્યો છે પ્રેમથી, મુકીને પોતાનું માન । દીન થઈને કેવા લાગ્યો, સુણતાં જન તે સ્થાન ॥૩॥
 આકાશમાં કરી રક્ષા મારી, બાલાયોગી મહારાજ । નીલકંઠે નીચે ઉતાર્યો, બચાવ્યો મુને આજ ॥૪॥
 આશ્ચર્ય પામ્યા જન સર્વે, રાજાનાં સુણી વચન । નિરમાની થૈને પગે પડ્યાં, કરવા લાગ્યાં સ્તવન ॥૫॥
ચોપાઈ— હવે નીલકંઠજીની સાથ, નમ્ર થૈને બોલ્યા નરનાથ । હે બાલાયોગી શ્રીમહારાજ, પધારો મારે ભુવને આજ ॥૬॥
 ભાવે કરો આવીને ભોજન, મારો દરબાર થાય પાવન । એવું સુણી બોલ્યા બલવીર, રાય સુણો તમે શૂરવીર ॥૭॥
 મતિમંદ થઈને તે આપ, ઘણાં દુર્ઘટ કર્યાં છે પાપ । માટે પાપીનું ભુવન જ્યાંય, અમે જાતા નથી કદી ત્યાંય ॥૮॥
 એવું સુણીને રાજા સુહિત, તેહ કેવા લાગ્યો રુડી રીત । ચરણ જાલીને બોલ્યો વચન, હે કૃપાનિધિ છો ભગવન ॥૯॥
 હવે દયા કરો દીનાનાથ, પધારો નગ્નમાં અમ સાથ । મહાપાપથી અમને આજ, મુક્ત કરો તમે મહારાજ ॥૧૦॥
 એવું કેને શ્રીહરિ સમક્ષ, તેમણે નિમ લીધો પ્રત્યક્ષ । બ્રહ્મચારીના કેવા પ્રમાણે, હિંસાદિ ન કરવી કોઈ ટાણે ॥૧૧॥
 ત્યારે સ્વામી થયા છે પ્રસન્ન, ગયા દરબારમાં ધરી મન । રાજાએ કર્યો બહુ સત્કાર, કર જોડી કર્યો નમસ્કાર ॥૧૨॥
 થયો ગદ્ગદ તે રાજન્, હે કૃપાનાથ હે ભગવન્ । મારા સદનમાં દયાવાન, પ્રભુજી કરો ભોજન પાન ॥૧૩॥
 એમ કહી ગયો ઘરમાંય, પોતાની રાણીઓ બેઠી જ્યાંય । રાણીઓને કે છે તે રાજન, હે પ્રિયા સુણો મારું વચન ॥૧૪॥
 આ બાલાયોગી આવ્યા પાવન, સેવા કરો તમે શુદ્ધ મન । મન કર્મ વચનથી હિત, નિષ્કામ રૂડી ભાવ સહિત ॥૧૫॥
 કરાવો સારાં ભોજન પાન, એતો સાક્ષાત છે ભગવાન । નિજપતિનાં સુણી વચન, તર્ત તૈયાર થૈ શુભ મન ॥૧૬॥
 કરી રસોઈ નાના પ્રકાર, ઘણી સારી ને મિષ્ટ અપાર । નીલકંઠજીને નિરધાર, રાજા સાથ જમાડ્યા તે ઠાર ॥૧૭॥
 જમીને તૃપ્ત થયા તૈયાર, ચળુ કરાવ્યું છે તેણી વાર । પાનબીડાં આપ્યાં મુખવાસ, રાજાએ કરી મન હુલ્લાસ ॥૧૮॥
 પછે પ્રાણપતિ મહારાજ, બિરાજ્યા આસને સુખસાજ । નાસાગ્રવૃત્તિ રાખી ઉમંગે, રાજારાણી આવ્યાં રુડે રંગે ॥૧૯॥

પોતાની સર્વે રાણીઓ જેહ, તેસહિત બોલ્યા રાજા એહ । કરસંપુટથી સન્મુખ, વદે ગર્વ મુકી વાણીમુખ ॥૨૦॥
 મારા ઘરમાં છે કન્યા ચાર, તેને આપ કરો અંગીકાર । રિદ્ધિ સિદ્ધિ સોંપી દઉં અત્ર, રાજ ભોગવો આપ સ્વતંત્ર ॥૨૧॥
 કૃપા કરી રહો આંહી આપ, મારા ટાળો ત્રિવિધના તાપ । બાલાયોગી બોલ્યા છે વચન, તમે સર્વે કરી લ્યો ભોજન ॥૨૨॥
 શ્રીહરિની ઈચ્છા હશે જેમ, નિશ્ચે જાણી લેજ્યો થાશે તેમ । રાણીઓ સાત કન્યાઓ ચાર, ગયા જમવા સુંદર સાર ॥૨૩॥
 ત્યાંતો પ્રભુની ઈચ્છાના બળે, ભક્તિ ધર્મ આવ્યાં છે તે સ્થળે । દિવ્ય સ્વરૂપે કર્યા ભોજન, થયાં અદ્રશ પુન્ય પાવન ॥૨૪॥
 એવું અદ્ભુત દેખીને કામ, પત્નીઓ પોતાની તેહ ઠામ । પુછે રાણીઓ આવીને ખાસ, દેખેલી વાત કરી પ્રકાશ ॥૨૫॥
 ત્યારે બોલ્યા છે ભૂધરભ્રાત, સુણો રાજા રાણી કહું વાત । માતા પિતા અમારાં જેહ, અમ સાથે રેછે નિત્ય તેહ ॥૨૬॥
 તમારો ભાવ દેખ્યો પાવન, આંહી કરવા આવ્યાં ભોજન । એમ કરે છે વાત વિચાર, રવિ અસ્ત થયો તેણી વાર ॥૨૭॥
 બ્રહ્મચારીને માટે આસન, કર્યું રાજાએ નિર્મળ મન । રૂડી રીતે કરાવ્યું શયન, પછે પ્રસન્ન થયા રાજન ॥૨૮॥
 રાજારાણી ગયાં ઘરમાંય, પોતાનું રંગભુવન જ્યાંય । સર્વે થયાંછે નિદ્રામગન, હવે વિચારે છે ત્યાં જીવન ॥૨૯॥
 તેના કેવા પ્રમાણે રેવાય, તો સત્સંગમાં કેમ જવાય । માટે રેવું નથી આંહિ મારે, ચાલી નિકળવું તે સવારે ॥૩૦॥
 સાથે લીધો પોતાનો જે સાજ, ત્યાંથી પરવર્યા શ્રીમહારાજ । પેરાવાળા ઉભાછે ત્યાં દ્વાર, તેને સમાધિ થે તેણીવાર ॥૩૧॥
 જેજ્યાં તેત્યાં ઠરી ગયા સ્થિર, શુધરહિત થયાં શરીર । દરવાજે તાળાં વાસ્યાંછે જેહ, ઝટ ઉઘડી ગયાં છે તેહ ॥૩૨॥
 અક્ષરાધિપતિ જે કેવાય, એને કોણ રોકે જગમાંય । નિર્બંધનને બાંધવા જાય, પણ કોઈ થકી ન બંધાય ॥૩૩॥
 એમ ચાલ્યા ત્યાંથી મતિધીર, મહા કાનનમાં નરવીર । તીવ્ર વૈરાગ્યના વેગે સોય, સામી દ્રષ્ટિયે જાયછે જોય ॥૩૪॥
 હવે નસીદપુરનો રાય, સવારે ઉઠ્યો છે સમુદાય । જ્યારે દેખ્યા નહિ તેહ વાર, કરે કલ્પાંત તે નરનાર ॥૩૫॥
 રાજારાણી કરેછે રુદન, શોકાતુર થયાં તેનાં મન । નીલકંઠ સ્વામી તમે આજ, ક્યાં ગયા મુકીને મહારાજ ॥૩૬॥
 હે બાલાયોગી બાલાવેષ, જ્ઞાનવૈરાગ્યના રૂપે એશ । કર્યો દંપતિયે ત્યાં તપાસ, ક્યાંઈ મળ્યા નહિ અવિનાશ ॥૩૭॥
 શોધી શોધીને કર્યો પ્રયાસ, આશા મુકી થયાં છે નિરાશ । કેમ કર્યો તે અમારો ત્યાગ, તમને વ્હાલો લાગ્યો વૈરાગ ॥૩૮॥
 મુકી ગયા કર્યું આ શું કાજ, કેમ મેર તજી સુખસાજ । એમ કરે છે બહુ કલ્પાંત, પણ ચિત્ત પામે નહિ શાંત ॥૩૯॥
 ત્રૈણ દિવસ ને ત્રૈણ રાત, ઝુરી ઝુરી કર્યા અશ્રુપાત । તોય મળ્યા નહિ ભગવાન, ગયા હિંમત હારી નિદાન ॥૪૦॥
 થયો નહિ વિયોગ સહન, રાજારાણીયે તજ્યું છે તન । મહાપ્રભુની ઈચ્છાથી એહ, ગયાં અક્ષરધામમાં તેહ ॥૪૧॥
 હવે નીલકંઠ બ્રહ્મચાર, ચાલ્યા જાય છે વન મોઝાર । ઘણા દિવસે વ્હાલો દયાલ, પોક્યા છે કાળા પર્વતે લાલ ॥૪૨॥
 જોઈ તે નગ થયો મગન, ચાલ્યા જાય છે શ્રીભગવાન । જ્યાં જ્યાં વિચરે છે અવિનાશ, કરે છે ત્યાં ત્યાં ધર્મપ્રકાશ ॥૪૩॥
 એમ ફરે છે ધર્મકુમાર, પોતે હરવા ભૂમિનો ભાર । જડ ચેતન સ્થાવર જેહ, સર્વેને મુક્તિ આપે છે એહ ॥૪૪॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે નશીદપુરના રાજારાણીઓ સહિતને ચમત્કાર દેખાડીને તેનો મોક્ષ કર્યો એ નામે
 આઠમો તરંગ: ॥૮॥

પૂર્વધાયો- રામશરણજીએ પુછિયું, સુણો શ્રીમહારાજ । નીલકંઠજીએ શું કર્યું, તે વિસ્તારી કો મુને આજ ॥૧॥
 ધર્મગુરુ તવ બોલિયા, રામશરણ ધરો ચિત્ત । વાલમજીની વાત કરું, સાંભળો ધરી પ્રીત ॥૨॥
 વિપ્રનો મદ હરણ કર્યો, દેખાડ્યો પરતાપ । ત્યાંથી આગળ ચાલિયા, શ્રીઅવિનાશી આપ ॥૩॥
 ગહર નગ આવે ઘણા, ઉલ્લંઘતા સુખરાશ । કેટલે દિને કરી પોક્યા, ધોળાનગની પાસ ॥૪॥
 શ્વેતશિખરી તેને કેછે, એની તળાટી જ્યાંય । નગર વન જોયાં ઘણાં, વિચારી મનમાંય ॥૫॥
ચોપાઈ- પછી સલુણોજી સુખકંદ, અલબેલોજી અખંડાનંદ, ધોળાપર્વત ઉપર સાર, કર્યું પ્રયાણ જાવા તેવાર ॥૬॥
 ચાલ્યા જાયછે તે અવિનાશ, જોતા જોતા નગ આસપાસ । આગે જાતાં આવ્યા જલકુંડ, ત્યાંછે ગંભીર ઝાડીનું ઝુંડ ॥૭॥
 રુડું જલ દેખી ભગવાન, સ્નેહે કર્યું તે કુંડમાં સ્નાન । શીત ઉષ્ણ જીએ તેહ વાર, પાણી ભર્યું ત્યાં કુંડમોઝાર ॥૮॥
 જગ્યા જોઈ રુડી ગિરિધારી, નિત્યવિધિ કરે ત્યાં મોરારી । શાલગ્રામની કરેછે તે સેવ, એકચિત્તે ધ્યાન ધરે એવ ॥૯॥
 તેસમે નિજ ઈચ્છાનુસાર, કરી પ્રેરણા પોતે તેઠાર । આવ્યા પર્વતમાંહિથી વ્યાઘ્ર, ઉભા નીલકંઠજીને અગ્ર ॥૧૦॥
 આવી ઉભા કેટલાક જોઈ, બાલાયોગીમાં રહ્યા છે મોઈ । પુચ્છ હલાવે કરીને પ્રેમ, રમત રમે ખેલે છે એમ ॥૧૧॥
 ધીમા ધીમા કરે સિંહનાદ, પ્રેમ ભરેલા બોલે સંવાદ । તેને દેખીને વરણીરાજ, મંદ મંદ હસે મહારાજ ॥૧૨॥
 શ્રીહરિની ઈચ્છા બળવાન, થયું વાઘ સર્વેને ત્યાં જ્ઞાન । જાણ્યું બાલાયોગી છે પ્રસન્ન, સિંહ સમજી ગયા એમ મન ॥૧૩॥

નીલકંઠજીને બીક ન રંચ, ફર્યા પ્રક્રમાઓ પંચ પંચ । લોટે છે આગળ રુડી રીત, બ્રહ્મચારીને બતાવી પ્રીત ॥૧૪॥
 ત્યારે મેર કરી મહારાજ, જુવો શાર્દૂલનાં કીધાં કાજ । શાલગ્રામને કરાવ્યું સ્નાન, અતિ નિર્મળ જલ નિદાન ॥૧૫॥
 સર્વે સિંહને છાંટ્યું છે વારી, તેમનું રુડું કરવા ધારી । ભેદૂ હોય તેતો જાણે ભેદ, પણ ખલને તો થાય ખેદ ॥૧૬॥
 એસમે આવ્યા ત્યાં વીતરાગી, કેટલાએક તે બડભાગી । અદ્રિઉપરથી આવે ત્યાંય, દેખ્યા સિંહને મારગમાંય ॥૧૭॥
 ભારે ભય પામ્યા એવું જોઈ, નાસવા લાગ્યા ટક્યા ન કોઈ । સર્વને મારી નાખશે વાઘ, નથી નાસી જવાનો ત્યાં લાગ ॥૧૮॥
 એવું કઈને કરે હાહાકાર, ચીસો પાડવા લાગ્યા તેઠાર । ત્યારે તેમાંથી બોલ્યોછે એક, હેયે હિંમત રાખી વિશેક ॥૧૯॥
 તમે સુણોને સંતસમાજ, ઉભારો કોઈ બિશો માં આજ । પેલા બેઠા બાલાયોગી સાર, જુવો હૃદયમાં વાત વિચાર ॥૨૦॥
 સિંહની દાઢ તો બાંધી છે આજ, મંત્રસિદ્ધિ કરીને તેકાજ । નૈતો મારી નાખે એને તરત, નિશ્ચે સમજી રાખો તે સરત ॥૨૧॥
 એવું દેખીને સારંગપાણી, તેમના પ્રત્યે બોલ્યાછે વાણી । સંતો ચાલ્યા આવો થઈ ઠીક, મનમાં નવ ધરશો બીક ॥૨૨॥
 એવું સુણીને થયા અભીત, પણ વ્યગ્ર થયેલાં છે ચિત્ત । સિંહના સામું જુવે છે જ્યાંય, થરથર કંપે છે કાય ॥૨૩॥
 ઉપરથી ધરેછે ઘણી ધીર, પણ મન રેતું નથી સ્થિર । આવી બેઠા બાલાજોગી પાસ, રેછે શાર્દૂલનો અતિ ત્રાસ ॥૨૪॥
 મહાપ્રભુની ઈચ્છાનુસારે, એક સિંહે સામું જોયું ત્યારે । વૈરાગીના સામાં કર્યાં ચક્ષ, તેહ બીવા લાગ્યા છે સમક્ષ ॥૨૫॥
 ત્યારે તેના ઉડી ગયા પ્રાણ, જાણે મૃત્યુ આવ્યું થઈ હાણ । કાળ વ્યાળ ને વ્યાઘ્રછે જેહ, માર્યા વિના મુકે નહિ તેહ ॥૨૬॥
 એમ થયાંછે મન અધીર, તેમનાં તો સુકાણાં શરીર । મનમાં રહ્યો નહિ વિશ્વાસ, નિશ્ચે વિના કરે નાસાનાસ ॥૨૭॥
 નાઠા ત્રાસ પામીને સંગાથે, જાણે કાળ આવી ગયો માથે । મૃગચર્મ આદિ વસ્તુ જેહ, દંડ પાત્ર આદિક છે તેહ ॥૨૮॥
 પોતાના જે પદારથ સર્વે, પડતાં મુકી નાઠા તજી ગર્વ । આડી અવળી ચીજો બેંચાય, વળી ૧અયનમાં અથડાય ॥૨૯॥
 બારે વાટે નાઠા સૌ તેવા, જેતે પ્રકારે પ્રાણ બચાવા । છિન્ન ભિન્ન થયા મુકી ધીર, એવા જુવેછે શ્રી બલવીર ॥૩૦॥
 બ્હાલે કર્યો મનમાં વિચાર, દયા આવી દિલમાં અપાર । વધારી નિજ કર ભુજાય, વેગે તે સર્વને ઝાલ્યા ત્યાંય ॥૩૧॥
 પાસે બેસાડ્યા આપીને ધીર, સર્વે સંતને ત્યાં નરવીર । થયાં તેમનાં શીતળ મન, ભય નાશ થયો કહે ધન્ય ॥૩૨॥
 આવી બેઠા નીલકંઠ પાસ, પોતાના મટી ગયા નિઃશ્વાસ । પોતે લાલ્યાતા જે ફળ ફુલ, વળી મિષ્ટ હતાં કંદમૂળ ॥૩૩॥
 આપ્યાં બાલાજોગીને અમૂલ્ય, કરે પ્રારથના અનુકૂળ । દીનબંધુ હે પ્રભુ દયાળ, સુખકારી સદા લ્યો સંભાળ ॥૩૪॥
 તમે છો અમારા ઈષ્ટદેવ, રામચંદ્ર રઘુપતિ એવ । કરવા અમારાં કલ્યાણ કાજ, નારાયણ આવ્યા સુખસાજ ॥૩૫॥
 ફળ ફુલ લાલ્યા છીએ આજ, કૃપા કરી જમો મહારાજ । પછે નીલકંઠ તેહ વાર, વિષ્ણુને ધરાવ્યાં તેણી ઠાર ॥૩૬॥
 ફળફુલ કર્યાં છે પ્રાશન, બાલાયોગી થયા છે પ્રસન્ન । પોતાની પ્રસાદિ હતી જેહ, જમતાં શેષ રહિતી તેહ ॥૩૭॥
 સિંહ બેઠાછે જે નિજ પાસ, તેને ખવરાવે અવિનાશ । ભવ બ્રહ્માને દુર્લભ જાણો, શ્રીહરિની પ્રસાદિ પ્રમાણો ॥૩૮॥
 ધન્ય શાર્દૂલનાં રુડાં ભાગ, પામ્યા પ્રસાદિનો રુડો લાગ । તે જોઈ પામ્યા આશ્ચર્ય મન, દેખ્યું અદ્ભુત કામનું તન ॥૩૯॥
 પછે તે જેવા ચાલવા જાય, બાલાયોગી બોલ્યા સુખદાય । હે સંતો સુણો મારી જે વાત, મુને રસ્તો બતાવો વિખ્યાત ॥૪૦॥
 નગ ઉપર્ય જાવું છે આજ, એનો મારગ કો મહારાજ । કોણ કોણ દેવનાંછે સ્થાન, કીએ કીએ ઠેકાણે નિદાન ॥૪૧॥
 હેઠે ઉતરવું તે ક્યાં થઈ, તમે પધારો અમને કઈ । નીલકંઠજીએ પુછ્યું સુખે, પણ કોઈ બોલ્યા નહિ મુખે ॥૪૨॥
 જાણે બેગરજુ થયા હોય, એવા થકા ઉઠી ચાલ્યા સોય, નીલકંઠે ઈચ્છા કરી જ્યાંય, જોયું છે સિંહના સામું ત્યાંય ॥૪૩॥
 સિંહ ઉઠ્યા ત્યાંથી તતકાળ, ફરી વળ્યા આગળ દૈ ફાલ । ત્યારે તે દેખીને પામ્યા ત્રાસ, તરત પાછા આવ્યા પ્રભુપાસ ॥૪૪॥
 નિરમાન થઈને તે સર્વ, નમસ્કાર કરે તજી ગર્વ । હે બાલાયોગી પરમ કૃપાલ, સિંહ થકી કરો રક્ષા હાલ ॥૪૫॥
 અધ્વ દેખાડીએ છેએ આજ, ઝેંધાણી બધ હે મહારાજ । એવું સુણી દયા આવી મન, કરે સંકલ્પ શ્રીભગવન ॥૪૬॥
 ત્યારે સિંહ ગયા સૌ વન, તે દેખી શાંતિ પામ્યાછે મન । હોય જેની પાસે ચમત્કાર, તેને સર્વે કરે નમસ્કાર ॥૪૭॥
 ભય બતાવ્યો પૂરણબ્રહ્મ, ત્યારે પંથ દેખાડ્યોછે પરમ । સુણો બાલાયોગી મહારાજ, મારગ બતાવીએ છેએ આજ ॥૪૮॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીનીલકંઠ બ્રહ્મચારી ધોળાપર્વત ઉપર પધાર્યા એ નામે નવમો તરંગ: ॥૯॥

પૂર્વછાયા— હે રામશરણ સુણો તમે, કહું પ્રભુની કથાય । ગાતાં સુણતાં શીખતાં, આનંદ ઉર ન માય ॥૧॥
 પછે તે સર્વે બોલીયા, સુણો શ્રીવર્ણિરાજ । આ માર્ગે થૈ પધારો સુખે, પર્વત પર મહારાજ ॥૨॥
 આગળ જાતાં આવશે, એક મોટી સરિતાય । તે નગ શિખરપર થઈને, સુખેથી નીચે જવાય ॥૩॥
 તે સરિતાને ઉત્તરકાંઠે, છે શિવજીનું સ્થાન । નિશા રેવું હોય તો રેજ્યો, બીજે ન રેશો નિદાન ॥૪॥
 આ પર્વતમાં છે અઘોરી, હિંસક ને દુરમત । ભક્ષ કરે એક પળમાં, વિઘન થાય તુરત ॥૫॥

ચોપાઈ— વળી કેછે તે વૈરાગી વાત, સુણો નીલકંઠ જગતાત । ત્યાંથી આગળ જાજ્યો તમે, સીધો રસ્તો બતાવીએ અમે ॥૬॥
 આગે આવશે જગ્યા સુંદર, એક નૃસિંહજીનું મંદિર । અતિ રમ્યભૂમિ છે વિશાળ, સાધુ વિપ્ર રે છે સદા કાળ ॥૭॥
 તેમાં છે પ્રતિમા સુખકારી, નરહરિવરની તે સારી । રે છે હજારો દ્વિજ ને સંત, મોટામુનિ ને યોગી મહંત ॥૮॥
 ત્યાંથી જાજ્યો પૂર્વ દિશામાં, ઘણી ધીરજ રાખજ્યો ત્યાં । આગે આવશે મહાકાલી નામ, ભવાની માતા છે તેહ ઠામ ॥૯॥
 તેનું દેવળ દૂરથી દેખાય, અનુપમ અદ્રિમાં કેવાય । સુખેથી રેજ્યો તે સ્થળે રાત, પછે ચાલજ્યો વેલા પ્રભાત ॥૧૦॥
 કરજ્યો ઉત્તર દિશે પ્રયાણ, ત્રૈણ યોજન જાશે પ્રમાણ । આવશે ત્યાં ઘણાં દેવસ્થાન, બીજાં હજારો દેવ નિદાન ॥૧૧॥
 પ્રતિમાઓ છે મંદિરમાં, કરજ્યો પ્રેમથી દર્શન ત્યાં । જ્યાં સુધી તવ મરજી હોય, રેજ્યો ત્યાં સુધી તે સ્થળે જોય ॥૧૨॥
 ત્યાં છે પર્વતનો મધ્યભાગ, રુડો રમણીક જોવા લાગ । ત્યાંથી ઉત્તર દિશાને માં, નદીયે વળજ્યો પ્રભુ ત્યાં ॥૧૩॥
 આવે નદી ને મોટાં મંદિર, ત્યાંથી ચાલજ્યો શ્યામ સુંદર । વળી આગે કરજ્યો પ્રયાણ, શ્યામસુંદર જીવન પ્રાણ ॥૧૪॥
 એવું કેને વૈરાગી તેવાર, ત્યાંથી ચાલ્યા કરી નમસ્કાર । હવે નીલકંઠજી નિરધાર, પોતે ચાલવા થયા તૈયાર ॥૧૫॥
 ચાલ્યા ત્યાંથી બાલાબ્રહ્મચારી, અદ્રિમાં વિચર્યા સુખકારી । મોટી ગુફાઓ વનમાં જેહ, તેને જોતા થકા હરિ તેહ ॥૧૬॥
 એમ આગળ તે ચાલ્યા જાય, ભયરહિત શ્રીજગરાય । ત્રૈણ દિવસ ને ત્રૈણ રાત, ચાલ્યા પર્વતમાં જગતાત ॥૧૭॥
 આવી છે મોટી નદી ત્યાં એક, રુડું પાણી ભર્યું છે વિશેક । યોથે દિવસે શ્રીભગવાન, કર્યું છે તે નદીમાંયે સ્નાન ॥૧૮॥
 વિષ્ણુને કરાવ્યું મંજન, એવામાં આવ્યા મારુતતન । પ્રબોલીયા વનસ્પતિ નામ, તેની ફળીઓ લાવ્યા તે ઠામ ॥૧૯॥
 તે આપી બાલાજોગીને ગમે, પગે લાગીને બેઠા તેસમે । કાઠી ફળિયો સુંદરસાર, અગ્નિમાં પકવ કરી તેવાર ॥૨૦॥
 વિષ્ણુને જમાડી જમ્યા શ્યામ, બે ઘડી ત્યાં કર્યો વિશ્રામ । પછે ચાલવા કરી તૈયારી, નીલકંઠ મુનિ બ્રહ્મચારી ॥૨૧॥
 થયા અદેશ્ય મારુતતન, નમસ્કાર કર્યો શુભ મન । ચાલ્યા ત્યાં થકી જગદાધાર, દિવ્ય મૂર્તિ સદા સાકાર ॥૨૨॥
 નીલકંઠ ગયા થોડે દૂર, દ્વિપમતીને તીરે જરૂર । ભાનુ અસ્ત થયો જેણી વાર, નીલકંઠને રેવું તેઠાર ॥૨૩॥
 ત્યાં છે શિવનું મંદિર સાર, ગયા ઉતરવા નિરધાર । ત્યારે પૂજારી બોલ્યો છે એવું, આંહિ ઉતરવા નહિ દેવું ॥૨૪॥
 જાઓ ને બાર કરો આસન, વાલિડે સુણ્યું એવું વચન । ખોડ ભુલાવું ખડને આજ, એમ ધારી બોલ્યા મહારાજ ॥૨૫॥
 બારણે તે હવે જેયે ક્યાંય, અમે રૈશું આ મંદિરમાં, રેવું છે અમારે બે રાત, એમાં અડચણ શું છે ભ્રાત ॥૨૬॥
 એમ કે આસન કર્યું ત્યાં, શિવજીનું તે મંદિર જ્યાં । પૂજારીને ચઢ્યો અતિકોધ, વ્હાલાથી કરવા લાગ્યો વિરોધ ॥૨૭॥
 અગ્નિમાં ઘૂત હોમે જેમ, જવાળા નખશીખ લાગી તેમ । મૂરખ પૂજારી છે જડ ભંગ, અક્કલવિનાનો અડભંગ ॥૨૮॥
 આવી આસન લીધું તેવાર, દેવળથી નાખી દીધું બાર । નિરમાની સંતના આધાર, બારે બેઠા જઈ કિરતાર ॥૨૯॥
 મૂરખે કર્યું મંદિર બંધ, ભાગ્યહીન અજ્ઞાની તે અંધ । પછે સુઈ ગયો તે તરત, જુવો શું થાય છે તેની ગત ॥૩૦॥
 જેને માને મોટા લોકપાળ, કંપે છે વળી દેખીને કાળ । મોટા મોટા મુનિવર જેહ, નથી પામતા દર્શન એહ ॥૩૧॥
 ભવબ્રહ્માદિના ઈષ્ટ દેવ, એને શું ઓળખે એ ભૂદેવ । કોટિ કોટિ બ્રહ્માંડના પાળ, તેને શું કરે અજ્ઞાની બાળ ॥૩૨॥
 પણ પ્રભુ છે પરમ ઉદાર, ભક્તવત્સલ જીવનતાર । પોતાનું બિર્દ જીવે છે આપ, પાપી જનનાં ટાળે છે પાપ ॥૩૩॥
 એવા નીલકંઠ બેઠા બહાર, પોતે ઈચ્છા કરી તેણી વાર । કરવા પૂજારીનું મોક્ષકામ, મારુતિને સંભાર્યા તેઠામ ॥૩૪॥
 આવ્યા રીસે ભર્યા હનુમંત, કરમાં ધોકો લે બળવંત । પૂજારીની કરે છે પૂજાય, ધોકેથી ઠીંચણ ભાંગી ત્યાં ॥૩૫॥
 ખંખેરી નાખ્યો છે અંગો અંગ, કર્યો ગમારને ગતિભંગ । ફરતો મારે ધોકાનો માર, પૂજારી પાડે મોટા પોકાર ॥૩૬॥
 અરે બાપલિયા મારી નાખ્યો, છોડાવો કોઈ જીવતો રાખો । મારું કર્મ નાશી ગયું ક્યાંઈ, ક્યાંથી આવ્યો ધોકાવાળો આંઈ ॥૩૭॥
 હવે તો ઈચ્છા થઈ પૂર્ણ, કરી નાખ્યું આ અંગને યૂર્ણ । લાગ્યા ક્રિયા જનમના ભોગ, જાણી જોઈ લીધો મેં આ જોગ ॥૩૮॥
 એવાં શું કર્યા હશે મેં કાજ, જેથી દુઃખ આવી પડ્યું આજ । કરી નાખ્યો છે હાલ બેહાલ, અકસ્માત આવ્યો મુજ કાળ ॥૩૯॥
 થોડો ઘણો કર્યો છે પ્રહાર, તોય પણ મારુતિનો માર । પડ્યો પૂજારી કરે રૂદન, વાયુના પુત્ર બોલે વચન ॥૪૦॥
 તમને તે હું મારી નાખીશ, ક્ષણમાત્રમાં પ્રાણ હરીશ । મારા ઈષ્ટ મોટા ભગવાન, તેમનું કર્યું તેં અપમાન ॥૪૧॥
 સુવા દીધા નહિ તેં આઠામ, કર્યું છે મૂઠ તેં એવું કામ । માટે શિક્ષા કરીશ જરૂર, અભાગી માની લેજે તું ઉર ॥૪૨॥
 બોલે છે પૂજારી એ વચન, હવે સુણો તમે બલવાન । ઘણી શિક્ષા કરી મુને આજ, બાકી રાખ્યું નથી કાંઈ કાજ ॥૪૩॥
 પણ પુછું છું આણે ઠામ, કોણ છો ને તમારું શું નામ । તમારા ઈષ્ટદેવ છે જેહ, કોણ છે તે મુને કહો એહ ॥૪૪॥
 સુણ દુર્મતિ અઘવાન, હું છું વાયુસુત હનુમાન । એ મારા ઈષ્ટદેવ છે રામ, પોતે પરબ્રહ્મ પૂરણકામ ॥૪૫॥
 પૂજારીયે સુણ્યું એ વચન, ઉભો થયો વિચારીને મન । દર્શન કરવા કર્યો વિચાર, થયા અદર્શ વાયુકુમાર ॥૪૬॥
 પાખ્યો આશ્ચર્ય મનમાં એવ, આવ્યો દરવાજામાં તતખેવ । દરવાજા દેખ્યા ઉઘાડા સર્વ, પૂજારીનો ગળી ગયો ગર્વ ॥૪૭॥

તાળાં ખુલ્લાં પડ્યાં છે તેઠાર, પૂજારી પામ્યો વિસ્મય અપાર । કર જોડીને આવ્યો તે બાર, બેઠા છે જ્યાં શ્રીધર્મકુમાર ॥૪૮॥
કર્યા પ્રણામ નિર્મળ મન, બોલ્યો વિનયસાથે વચન । હે કૃપાનાથ જીવન ઈષ્ટ, હું હું સેવક તવ કનિષ્ઠ ॥૪૯॥
ક્ષમા કરો મુજ અપરાધ, દયાળુ મુજ નિવારો બાધ । પધારો મંદિરે ભગવન, સુખેથી કરો તેમાં શયન ॥૫૦॥
સવારે કરું રસોઈ ત્યાર, તેને આપ જમો નિરધાર । હવે તો કરો મારું કલ્યાણ, પછે પધારો સારંગપાણ ॥૫૧॥
એવું સુણીને સુખના ધામ, ગયા મંદિરમાં અભિરામ । ત્યારે દરવાજા થૈ ગયા બંધ, જેવા પ્રથમ હતા પ્રબંધ ॥૫૨॥
દ્વાર બંધ થયા છે તે ચાર, પૂજારીયે જોયા તેણી વાર । થયો ગદ્ગદ્ કંઠ મન, કરે પ્રારથના તે પાવન ॥૫૩॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
આચાર્યશ્રીઅયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીનીલકંઠ-બ્રહ્મચારી ધોળાપર્વત ઉપર પૂજારીને ચમત્કાર દેખાડીને મંદિરમાં
ગયા એ નામે દશમો તરંગ: ॥૧૦॥

પૂર્વછાયાઓ- હે રામશરણ સુણો તમે, પ્રગટ ચરિત્ર પુનિત । વિસ્તારીને તેહ વર્ણવું, પૂરણ કરીને પ્રીત ॥૧॥
પૂજારીએ પ્રેમવડેથી, સેવા કરીછે અપાર । દયાળુમૂર્તિ વાલિડે, સેવા કરી તે અંગીકાર ॥૨॥
કૃપા કરીને બોલ્યા પછે, ભયહારી ભગવાન । સુણો પૂજારી કહું સાચું, આપું છું વરદાન ॥૩॥
ગુજરધર જે દેશ મોટો, રુડું વડતાલ ગામ । જોબન વડતાલા ગૃહે, જન્મ ધરીશ તેહ ઠામ ॥૪॥
ત્યારે થાશે કલ્યાણ તારું, પામીશ અક્ષરધામ । આવીશ તું સત્સંગમાં, ત્યાં થાશે રુડું કામ ॥૫॥

યોપાર્થ- પૂજારીને આપ્યું વરદાન, પછે ચાલ્યા ત્યાંથી ભગવાન । તીવ્ર વૈરાગ્યને વેગે કરી, ચાલ્યા જાય છે પોતે શ્રીહરિ ॥૬॥
આગળ જાતાં આવી તે ઠામ, મહાકાળીદેવી જેનું નામ । તેના દેવળમાં ગયા શ્યામ, થોડીવાર કર્યો ત્યાં વિશ્રામ ॥૭॥
વળી ચાલ્યા ત્યાંથી જગઈશ, શ્યામ સલુણો ઉત્તરદિશ । સોનારૂપા કેરી ખાણ્યો જેહ, અતિ ઉજવલ આવીછે તેહ ॥૮॥
તેની શોભા તણો નહી પાર, તેહ સ્થળે હજારો હજાર । તેને જોતા થકા મહારાજ, ચાલ્યા આગળ શ્રીવર્ણિરાજ ॥૯॥
આવ્યો આશ્રમ ઉત્તમ એક, અતિ રમણીકછે તે વિશેક । નથી મનુષ્ય ત્યાં નિરધાર, રૂડો શોભિત સુંદરસાર ॥૧૦॥
જોઈ રૂપાળી જગ્યા એકાંત, બેઠા આસન વાળી નિરાંત । પછે બે દિન ધર્યું ત્યાં ધ્યાન, ત્રીજે દિન ચાલ્યા ભગવાન ॥૧૧॥
પ્રાતઃકાલમાંહિ ચાલ્યા જાય, દક્ષિણદિશાએ સુખદાય । આગળ જઈને જોયું પ્રસિદ્ધ, દેખ્યા દુરથકી ઘણાસિદ્ધ ॥૧૨॥
મોટા મોટા તપસ્વી મહંત, બેઠા આસન વાળીને સંત । વૃત્તિ મેષો-ન્મેષ રહીત, પ્રભુને ભજે પ્રેમ સહિત ॥૧૩॥
એવામાં દેખ્યા દીનદયાળ, ઉત્તરથી આવે તતકાળ । દિવ્યરૂપે સુંદર સાકાર, જોયા તેજતણો જાણે તાર ॥૧૪॥
કહે સિદ્ધ પરસ્પર વાત, અહો ભાઈ જીવો આ વિખ્યાત । ઉત્તરદિશા વિષેથી અભીત, આવેછે તેજોમય અજીત ॥૧૫॥
કેટલાક કહે શુભ કાજ, નોય સૂર્ણનારાયણ આજ । આતો આવેછે અગ્નિ પ્રત્યક્ષ, દર્શન દેવા સારું સમક્ષ ॥૧૬॥
ત્યારે કોઈ કહેછે એ દેવ, આવેછે કોઈ દેવના દેવ । વળી બીજા કહેછે સમાન, દીસે આતો તપ મૂર્તિમાન ॥૧૭॥
સામસામા કરેછે વિચાર, કોઈ મહાત્મા આવે આઠાર । એમ કેતા થકા સિદ્ધસર્વ, ઉઠી સામા આવ્યા તજી ગર્વ ॥૧૮॥
પ્રેમસહિત તેહજ વાર, કર્યા કરજોડી નમસ્કાર । કર્યા દીલ ધારીને દર્શન, તપસ્વી બોલ્યા નિર્મળમન ॥૧૯॥
આતો સાક્ષાત શ્રીઅવિનાશ, આવ્યા કૃપા કરી સુખરાશ । તપ કર્યું છે આપણે જેહ, તેની સમાપ્તિ કરવા એહ ॥૨૦॥
પધાર્યા પ્રભુજી પોતે આપ, આપણા ટાળવા પરિતાપ । હવે તપ કરવું કોનેકાજ, આપોઆપ મલ્યા મહારાજ ॥૨૧॥
ત્યાંતો સહુને મલ્યાછે મોરારી, ગયા આશ્રમમાં સુખકારી । સિદ્ધજનોએ આપ્યું આસન, મધ્યભાગમાં બેઠા જીવન ॥૨૨॥
સઘળાસિદ્ધે કર્યું પૂજન, મૂર્તિ દેખીને માન્યાંછે મન । ચતુર્ભુજમાં પ્રોવાણાં ચિત્ત, વરણી ફરતા બેઠા કરી પ્રીત ॥૨૩॥
જેમ ચંદ્ર નક્ષત્રમાં રાજે, મુનિમધ્યે શ્રીહરિ બીરાજે । એમ શોભીરહ્યા ગીરિધારી, તપસ્વીમધ્યે દેવ મોરારી ॥૨૪॥
એકચિત્તે કરીને પ્રસિદ્ધ, સામું જોઈ રહ્યા છે તે સિદ્ધ । ત્યાં રેતા થકા શ્રીઅવિનાશ, દર્શન દેછે સૌને હુલ્લાસ ॥૨૫॥
અદ્રિમાં ફર્યા શ્રીભગવાન, યોગીસાથે જોયાં દેવસ્થાન । મુક્ત મુમુક્ષુ હતા જે જન, વળી તેને આપ્યાં દરશન ॥૨૬॥
આપ્યું નિજ સ્વરૂપનું જ્ઞાન, નિશ્ચે કરાવ્યો સૌને સમાન । પછે બોલ્યા બાલાયોગી ધીર, સુણો સિદ્ધ કહું મતિ સ્થિર ॥૨૭॥
માયામાં નહી થાય બંધન, અમે કેયે તે સત્ય વચન । નિત્ય જપજયો અમારું નામ, અંતે પામશો અક્ષરધામ ॥૨૮॥
એવું સુણી સઘળા વૈરાગી, તનધનની તૃષ્ણાયું ત્યાગી । તે દિવસથી ટળ્યા સૌ તાપ, જપે નીલકંઠજીનો જાપ ॥૨૯॥
ઈષ્ટ દેવ જાણ્યા તેણી વાર, વિનંતિ કરે વારમવાર । પગે લાગ્યા છે કરીને પ્રીત, ચરણકમળમાં ધર્યું ચિત્ત ॥૩૦॥
વ્હાલે આપ્યું યોગીને વચન, પછે ચાલ્યા ત્યાંથી ભગવાન । ઘાટું ગહર અતિ ગંભીર, તેમાં પ્રવેશ્યા શ્રીનરવીર ॥૩૧॥
અતિ વિકટ ઝાડી કઠોર, એમાં મળ્યા અધોરી જે ઘોર । આવી વિંટી વળ્યાછે ચોફેર, બ્રહ્મચારીને દીધો છે ઘેર ॥૩૨॥
ખોટો આશય દુર્મતિવાન, આવ્યા ઉત્તરથી તે નિદાન । બાલાયોગીએ વિચાર્યું મન, આવ્યા મારવા અધોરી જન ॥૩૩॥

પવનસુતનું સ્મરણ કીધું, રામકિંકરે દર્શન દીધું । કીધો શબ્દ ભયંકર ઘોર, અઘોરીને બતાવ્યું છે જોર ॥૩૪॥
 કોધાતુર થયા કપિરાય, પાપી ત્રાસ પામી નાઠા જાય । ગયા પ્રાણ લઈ નિરધાર, ઉભા રહ્યા નહી ઘડી વાર ॥૩૫॥
 પછે શ્રીહરિ સાથે વચન, બોલ્યા કર જોડી વાયુતન । હે કૃપાનાથ હે મહારાજ, હવે પડે કાંઈ આવું કાજ ॥૩૬॥
 મુને સંભારજો જગઈશ, આવી ઉભો રહીશ તેદિશ । તવ પ્રતાપે રક્ષા કરીશ, હશે હરકત તે હું હરીશ ॥૩૭॥
 એમ કહી આપ્યાં કંદમૂળ, થયા અદર્શ મંગળમૂળ । બાલાયોગી ચાલ્યા ત્યાંથી તરત, જાવું છે તે દિશે બાંધી સરત ॥૩૮॥
 આગે જાતાં આવ્યું એક વન, અતિ ગંભીર ઘોર ગહન । ચાલ્યા ત્રૈણ દિન ત્રૈણ રાત, ઘોર વનમાંહી જગતાત ॥૩૯॥
 ચોથે દિવસે મારગમાંય, એક સરિતા આવી છે ત્યાંય । કર્યું છે તે નદીમાંહી સ્નાન, નિત્યવિધિ કર્યો છે નિદાન ॥૪૦॥
 કંદમૂળ હતાં નિજ પાસ, વિષ્ણુને ધરાવ્યાં સુખરાશ । ત્યારે પોતે જમ્યા બ્રહ્મચારી, પછે ચાલવા કરી તૈયારી ॥૪૧॥
 પ્રીતમે કર્યું ત્યાંથી પ્રયાણ, ચાલ્યા આગળ જીવનપ્રાણ । આવ્યો પિપળાનો તરુ એક, તેના હેઠે પધાર્યા વિશેક ॥૪૨॥
 કૂપ કિનારો છે વળી જ્યાંય, એક પુરૂષ બેઠો છે ત્યાંય । મુક્યા ઢળકતા બેઉ ચરણ, કરવું ધારી નિજ મરણ ॥૪૩॥
 બાલાયોગી આવ્યા તેની પાસ, પુછેછે પોતે શ્રીઅવિનાશ । તમે ભાઈ સુણો મુજ વાત, શામાટે કરોછો આત્મઘાત ॥૪૪॥
 હવે તો મળ્યા છે ભગવાન, કરો ભક્તિ ધરો તેનું ધ્યાન । તોજ થાય તમારું કલ્યાણ, નિશ્ચે માની લેજ્યો સત્ય વાણ ॥૪૫॥
 એવાં સુણ્યાં પુરૂષે વચન, ઉભો થયો વિચારીને મન । આવ્યો નીલકંઠજીને શરણ, કર જોડી નમી પડ્યો ચરણ ॥૪૬॥
 બાલાયોગી પરમ દયાળ, ક્યાંથી આવ્યા વનમાં કૃપાળ । મહાવિકટ વન ગંભીર, તમે કેમ કરી રાખી ધીર ॥૪૭॥
 પ્રભુ મળવા કારણે આજ, કરવા બેઠોતો એવું કાજ । એમ કરેછે વાત વિચાર, વ્હાલે ચરિત્ર કર્યું તે વાર ॥૪૮॥
 પોતાની મૂર્તિમાંથી અપાર, નિકળ્યો તેજ તણો અંબાર । પામ્યો આનંદ મુમુક્ષુ જન, મધુર વાણી કરે સ્તવન ॥૪૯॥
 મુક્યું ચરણકમળમાં શીશ, પાહિ માં પાહિ માં જગદીશ । હે બાલાયોગી હે સુખસાજ, હે દયાળુ તમે મહારાજ ॥૫૦॥
 પધાર્યા મારી કરવા સાય, ભવજળ તારવા સદાય । એવાં સુણીને નમ્ર વચન, નીલકંઠ થયા છે પ્રસન્ન ॥૫૧॥
 તપ કરવાની કહી રીત, મહામંત્ર આપ્યો કરી પ્રીત । મુને પામશો તપને અંત, સત્ય માની લેજ્યો તમે સંત ॥૫૨॥
 એવું આપ્યું એને વરદાન, થયા તૈયાર શ્રીભગવાન । પરમ ઉદાર ધર્મકુમાર, ત્યાંથી ચાલવા કર્યો વિચાર ॥૫૩॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રીઅયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે વનમાં સિદ્ધનો મોક્ષ કર્યો એ નામે અગીયારમો તરંગ: ॥૧૧॥

પૂર્વછાયા— હે રામશરણજી સુણો હવે, બાલાયોગીની વાત । વચન આપી તે પુરૂષને, ચાલ્યા ત્યાંથી જગતાત ॥૧॥

કેટલાક દિવસ વિચર્યા, ધરી છે ઘણી ધીર । આગળ જાતાં આવિયો, પર્વત મહા ગંભીર ॥૨॥

તે પર્વતની તળાટીમાં, મોટોછે વડ વૃક્ષ । દૂરથી દેખાવા લાગ્યો, ઉંચો અતિ પ્રત્યક્ષ ॥૩॥

ફરતો છે વિસ્તાર જેનો, પત્ર તણો ગરકાવ । શીતળ છાયા ઠરે કાયા, ભાળીને વધે ભાવ ॥૪॥

એ તરુવરને ઉપર રહે છે, પંખી હજારો હજાર । મિષ્ટ મધુર શબ્દ બોલે, શોભિતો છે અપાર ॥૫॥

ચોપાઈ— એવો સુંદર વડ છે સાર, તેને હેઠે આવ્યા બ્રહ્મચાર । મૃગચર્મ કર્યું આચ્છાદન, તે ઉપર્ય બેઠા ભગવન ॥૬॥

ત્યાં પોતાની ઈચ્છાનુસાર, આવ્યા સમીરસુત તેઠાર । કર જોડી કર્યો નમસ્કાર, બેઠા સમીપમાં તેણી વાર ॥૭॥

લાગ્યો શ્રીહરિને પરિશ્રમ, તેથી પોઠી ગયા પરબ્રહ્મ । કરે સેવા પવનકુમાર, સ્નેહ શ્રદ્ધા સહિતનિરધાર ॥૮॥

એવા સમામાં હજારો ભૂત, તે છે ત્યાંના રહીશ કપુત । ભક્ષ કરવા ગયાંતાં તેહ, સાંજે મુકામે આવ્યાં છે એહ ॥૯॥

તેમાં કાળભૈરવ વિકાળ, તેહ ભૂત સર્વેનો ભૂપાળ । અતિ ભુંડો ભયંકર વેષ, સાથે આવ્યા મળીને ત્યાં એશ ॥૧૦॥

વડના તરુને દીધો ઘેર, ભૂત ફરી વળ્યાં છે ચોફેર । કાળભૈરવ અતિ કઠોર, જણાવે છે પોતાનું ત્યાં જોર ॥૧૧॥

બોલે શબ્દ ભયંકર ઘોર, દોડે પર્વતમાં ચહુકોર । ધરા ધ્રુજવા લાગી તેવાર, શબ્દ વ્યાપ્યો બ્રહ્માંડ મોઝાર ॥૧૨॥

વનવાસી પશુ પંખી જેહ, પ્રાણી કંપવા લાગ્યાં છે તેહ । એવું દેખ્યું ભૈરવનું જોર, કોપે ચડ્યા પવનકિશોર ॥૧૩॥

ઉઠ્યા ગર્જના કરી ગંભીર, સુણી ભૂત હારી ગયાં ધીર । કાળભૈરવે કર્યું વિરૂદ્ધ, મારુતિ સાથે અત્યંત યુદ્ધ ॥૧૪॥

દ્વંદ્વયુદ્ધ કર્યું ઘણી વાર । હનુમંતે ઝાલ્યો તેહ ઠાર । પુચ્છે બાંધ્યો કરી બળ પુર, મારી તેને કર્યો ચક્રયુર ॥૧૫॥

મહાબળવડે તેહઠાર, મસ્તકે કર્યો મુષ્ટિ પ્રહાર । ગર્દનમાં બેસી ગયું શિર, મનમાં ત્રાસ પામ્યો અધીર ॥૧૬॥

થયો ગાભરો ને બલહીણ, ઓકે રુધિર પડ્યો છે ક્ષીણ । કરે પ્રાર્થના છે અશરણ, ધ્રુજે તન પામ્યો જાણે મરણ ॥૧૭॥

બોલ્યો નમ્ર થઈને તે વામ, હવે નહિ કરું આવું કામ । મુકી ઘો હવે તો મુને આજ, જીવતો રાખો હે મહારાજ ॥૧૮॥

એવું સુણીને અંજની બાળે, તેને મુકી દીધો તતકાળે । એવું દેખીને ભૂતડાં સર્વ, નાઠાં ત્રાસ પામી તજી ગર્વ ॥૧૯॥

પછે બાલાયોગી તેહ વાર, એક રાત્રિ રહ્યા નિરધાર, બીજે ૧દિવાકરે પ્રાતઃકાળ, વ્હેલા ઉઠ્યા છે ધર્મના બાળ ॥૨૦॥

શૌચવિધિ કરી કર્યું સ્નાન, પાઠપૂજા કર્યું છે નિદાન । કંદમૂળ લાવ્યા કપિરાય, આપ્યાં શ્રીહરિના કરમાંય ॥૨૧॥
 કર્યું વિભુને નૈવેદ્ય સાર, પછે પોતે જમ્યા બ્રહ્મચાર । રજા માગી મહા બલવાન, મારુતિ થયા અંતરધાન ॥૨૨॥
 બાલાયોગી ચાલ્યા ત્યાંથી તરત, કર્યું પ્રયાણ બાંધીને સરત । કર્યું મહાવનમાં વિચરણ, ચાલ્યા જાય છે અશરણશરણ ॥૨૩॥
 જાતાં જાતાં આવ્યું બીજું વન, દેખી ધૈર્ય રહે નહિ મન । નથી ફળ જળ નિરધાર, ચાલ્યા જાય છે ધર્મકુમાર ॥૨૪॥
 ક્ષુધા તૃષ્ણા કરે છે સહન, નિત્ય મન રહે છે મગન । એમ ચાલ્યા પોતે અવિનાશ, વીત્યા મારગમાં અઢી માસ ॥૨૫॥
 ત્યારે પામ્યા ગહ્વરનો પાર, પછે પરવર્યા વનથી બાર । કર્યું આગળ જાવા પ્રયાણ, પડી ગયા ત્યાં જીવનપ્રાણ ॥૨૬॥
 ઘડીવાર બેઠા પ્રભુ ત્યાંય, ત્યારે શાંતિ વળી તનમાંય । સાવચેત થયા બ્રહ્મચારી, ત્યાંથી વિચર્યા દેવ મોરારી ॥૨૭॥
 આગળ જાતાં આવ્યું બીજું વન, અતિઘોર ઘાટું તે ગહન । વનસ્પતિ જે અઢાર ભાર, ખીલી રહી ત્યાં અપરંપાર ॥૨૮॥
 સામસામાં તરુવર સોય, નીચાં નમ્યાં વસુધાએ જોય । અન્યોઅન્ય તરુ અથડાય, ભયંકર ત્યાં કડાકા થાય ॥૨૯॥
 સૂર્ય ઉદે અસ્ત ન દેખાય, ભૂમિ મારગ નવ લેખાય । હિંસક જંતુ ફરે છે ત્યાંય, કુર શબ્દ બોલે વનમાંય ॥૩૦॥
 ઘણું છે તેમાં અંધારું ઘોર, મહાવિકટ વન કઠોર । કોય ચાલી સકે નહિ ત્યાંય, નીલકંઠ પ્રવેશ્યા તેમાંય ॥૩૧॥
 નિર્ભે થકા ચાલ્યા જાય વન, ત્રાસ ધર્તા નથી કાંઈ તન । મધ્યવનમાં ગયા જે વાર, વડવૃક્ષ આવ્યાં છે તે ઠાર ॥૩૨॥
 તે હેઠે કેટલા એક સંત, બ્રહ્મરૂપે બેઠા છે મહંત । તપ કરે છે એકાગ્ર ચિત્ત, રાખે છે પ્રભુનામમાં પ્રીત ॥૩૩॥
 બાલાયોગી થયા છે પ્રસન્ન, અનંતરૂપે દીધાં દર્શન । અલૌકિક દેખાડ્યો પ્રતાપ, તેના હરણ કરી લીધા તાપ ॥૩૪॥
 નિજ સ્વરૂપનું જ્ઞાન જેહ, યથારથ બતાવ્યું છે તેહ । પ્રભુપણાનો નિશ્ચે પ્રકાશ, ધરાવ્યો સર્વેને વિશવાસ ॥૩૫॥
 પછે ચાલ્યા ત્યાંથી જગદીશ, ભક્તવત્સલ ઈશના ઈશ । એમ વિત્યા છે કેટલા દિન, વાલિડે ત્યારે ઉલંઘ્યું વન ॥૩૬॥
 જાતાં વચ્ચે અદ્રિ આવ્યો એક, અતિ ઉંચો શોભિતો વિશેક । તેને ફરતો જોઈને લાગ, મોટો વિંટાણો છે એક નાગ ॥૩૭॥
 ચારે બાજુ વિંટાણો છે ત્યાંય, પુચ્છ ધર્યું છે મુખની માંય । દેખી બાલાયોગી પામ્યા હર્ષ, ચરણઅંગુઠાનો કીધો સ્પર્શ ॥૩૮॥
 આપ્યો મારગ ચક્રીયે એવ, ચડ્યા અદ્રિપર વાસુદેવ । શિખરબંધ મંદિર ત્યાંય, બાલાયોગી બેઠા જેને માંય ॥૩૯॥
 ઘણા યોગી રેછે તેહ ઠામ, આવ્યા જ્યાં બેઠા છે સુખધામ । કર જોડી કર્યા નમસ્કાર, વિંટીને બેઠા સૌ તેણી વાર ॥૪૦॥
 તેને બાલાયોગી કે વચન, સંતો સુણો કરી શુભ મન । પર્વત છે બહુ અનુકૂળ, આહિં મળે કાંઈ ફળફૂલ ॥૪૧॥
 કાંઈ પ્રસાદ મળશે આજ, સાચી વાત કહો મુનિરાજ । પછે તેહ બોલ્યા ઉતકંઠ, વર્ણિ સુણો તમે નીલકંઠ ॥૪૨॥
 અમારી પાસે છે અક્ષેપાત્ર, તેમાં ભર્યાં છે ભોજન માત્ર । ચડતા મધ્યાહ્ને આણે ઠામ, જે જોયે તે મળશે તમામ ॥૪૩॥
 એવું સુણી નીલકંઠ આપ, પોતે રાજી થયા છે અમાપ । વળી પુછે છે શ્રીભગવાન, નાવા ધોવાનું છે કોઈ સ્થાન ॥૪૪॥
 યોગી કે સરોવર છે એક, તેમાં ભર્યું છે વારિ વિશેક । એવું કહીને યોગી બે ચાર, બતાવા સારુ થયા તૈયાર ॥૪૫॥
 બાલાયોગીને લીધા છે સંગ, સ્નાન કરવા ચાલ્યા ઉમંગ । જેને કરાવ્યું છે તેમાં સ્નાન, પાછા તેડી લાવ્યા દેઈ માન ॥૪૬॥
 પ્રેમે બેસાડ્યા મંદિરમાંય, ઘણું સનમાન આપ્યું ત્યાંય । સ્નેહસહિત બેઠા તે પાસ, કરે પ્રશંસા ધરી હુલ્લાશ ॥૪૭॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રીઅયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે પર્વત ઉપર યોગીજનોયે પૂજ્યા થકા શ્રીહરિ બેઠા તે નામે બારમો તરંગ: ॥૧૨॥

પૂર્વછાયા— રામશરણજી બોલિયા, સુણો ગુરુ મહારાજ । બાલાયોગીએ શું કર્યું, પર્વત ઉપર કાજ ॥૧॥
 ત્યારે અવધપ્રસાદજી, બોલ્યા મધુરવચન । સુણો કહું બાલાયોગીનાં, ચરિત્ર પરમ પાવન ॥૨॥
 મનમોહન મંદિરમાં, બેઠા છે બલવાન । પૂજા નિત્યવિધિ કરે છે, દયાળુ ભગવાન ॥૩॥
 નિત્યવિધિ થયો પૂરણ, શું કરે છે જગરાય । બાલાયોગીની ઈચ્છાયે, આવી કામદુઘા ગાય ॥૪॥
 ધેનુએ નમસ્કાર કર્યો, નીલકંઠને નિરધાર । ચરણ સ્પર્શ કરીને ઉભી, સુખમય તે સાર ॥૫॥

યોપાઈ— આવી સનમુખ તે ઉભી શરણ, જિહ્વાએ ચાટે પ્રભુનાં ચરણ । તેહ સમે એક યોગી ત્યાંય, ઉઠ્યા વિચારીને મનમાંય ॥૬॥
 સુરભિને દોઈ કાઢ્યું છે દુધ, બાલાયોગીને પાયું તે શુધ । એવો દેખ્યો છે યોગીનો ભાવ, થયા રાજી નટવરનાવ ॥૭॥
 પછે ચાલવા થયા તૈયાર, બોલ્યા યોગી કરીને વિચાર । હે કૃપાનાથ હે મહારાજ, સુણો અમારી વિનંતિ આજ ॥૮॥
 ભક્તિ કરતાં વિત્યા છે કાળ, હવેતો કૃપા કરો દયાળ । કરો અમારું કલ્યાણ એવ, તવ ભક્તિ આપો વાસુદેવ ॥૯॥
 આશીર્વાદ સહિત વચન, બોલ્યા શ્રીહરિ થઈ પ્રસન્ન । સુણો યોગીજન સહુ જાણ, સત્ય વચન કેયે પ્રમાણ ॥૧૦॥
 અમે વિચર્યા છેયે આ વન, કરવા કલ્યાણ ધારી મન । કોઈ મુક્ત ને મુમુક્ષુજન, તપ કરતા હશે પાવન ॥૧૧॥
 એના તપની સમાપ્તિ કાજ, અમે તો ફરીએ છેયે આજ । મુક્ત મુમુક્ષુનાં કર્યાં કામ, કેકને આપ્યું અક્ષરધામ ॥૧૨॥
 તે માટે તમે સર્વે સમાન, હમણાં ધરો અમારું ધ્યાન । નવલખો પર્વત છે જ્યાંય, હાલ જાવું છે અમારે ત્યાંય ॥૧૩॥

ત્યાં નવલાખ નિર્મળ સિદ્ધ, તપશ્ચર્યા કરેછે પ્રસિદ્ધ । અમે જઈશું તે સર્વની પાસ, અપવર્ગ આપીશું હુલ્લાસ ॥૧૪॥
 તેની સાથે તમારું કલ્યાણ, નિશ્ચે કરીશું જાણો પ્રમાણ । સર્વેના ભેગા તમને જોય, અક્ષરધામે મોકલું સોય ॥૧૫॥
 સુણો રામશરણજી પાવન, બાલાયોગી દયાળુ છે મન । વન વિચરતા થકા શ્યામ, કર્યા કૈકનાં કલ્યાણ કામ ॥૧૬॥
 પછે ચાલ્યા ત્યાંથી કિરતાર, દૂર ગયાછે જગદાધાર । તિયાં આવીછે સરિતા એક, મોટી વિશાળ વારિ વિશેક ॥૧૭॥
 તેના કાંઠે ઝુકી રહ્યાં સાર, મલિયાગર વૃક્ષ અપાર । એને વિંટાણાછે ઘણા નાગ, શીતલતાનો જાણી ત્યાં લાગ ॥૧૮॥
 બ્રહ્મચારી ગયાછે સમીપ, નીચે ઉતરી આવ્યા સૌ સર્પ । જીહ્વાયેથી કરે ચરણ સ્પર્શ, સ્નેહવડે ચાટે ઉતકર્ષ ॥૧૯॥
 ઉંચી કરી ફણાઓ તે ઠાર, વારંવાર કરે નમસ્કાર । બાલાયોગીની ઈચ્છાનુસાર, કેટલાને વાચા થે તેવાર ॥૨૦॥
 બોલે નમ્ર થઈને વચન, હે કૃપાનિધિ હે ભગવન । અક્ષરપતિ પુરુષોત્તમ, યોગીરૂપે થયા પરબ્રહ્મ ॥૨૧॥
 વનવિચરણ કરોછો હરિ, પ્રાણીનાં કરવા કલ્યાણ ફરી । હવેતો કૃપા કરો અજીત, જન્મમરણથી કરો રહિત ॥૨૨॥
 ઘણા દિવસથી અમે સર્વ, સ્તુતિ કરીયે છૈયે અપૂર્વ । હવે મેર કરો મહારાજ, મોક્ષ આપો કરો અમકાજ ॥૨૩॥
 આ સમે પ્રભુ ઉતારો પાર, પછે પધારો જીવનસાર । એવાં નિરમાની સુણ્યાં વચન, નીલકંઠ થયાછે પ્રસન્ન ॥૨૪॥
 દયા કરી તેને નરવીર, સર્વે પન્નગને આપી ધિર । મોકલ્યા બદ્રીવન મોઝાર, ચક્રી ચાલ્યા ગયા નિરધાર ॥૨૫॥
 પછે ચાલ્યા ત્યાંથી સુખરાશ, ઉતર્યા નગથી અવિનાશ । આવ્યાછે તેની તળેટીમાંય, એક વડવૃક્ષ દેખ્યો ત્યાંય ॥૨૬॥
 તેને હેઠે બેઠા યોગી એક, મહા તપસ્વી ધારીને ટેક । સિદ્ધે ઈન્દ્રિઓ કરીછે સ્થિર, બેઠા આસન વાળીને ધીર ॥૨૭॥
 ગીતાજીનું પુસ્તક છે હાથ, તેનો પાઠ કરેછે સનાથ । બાલાયોગીયે દેખ્યા ઈષ્ટ, સાચા સિદ્ધ દેખાયછે સ્પષ્ટ ॥૨૮॥
 યોગીયે વરણીને દેખ્યા એમ, પ્રગટ પ્રભુરૂપે છે જેમ । વૃત્તિ ખેંચાવા લાગીછે ત્યાંય, નીલકંઠના સ્વરૂપમાંય ॥૨૯॥
 યોગી કરેછે મન વિચાર, આનું કારણ શું છે આ ઠાર । મારી વૃત્તિ કદી ન ખેંચાય, પ્રભુ વિના બીજે તે ન જાય ॥૩૦॥
 સામા આવેછે આ વરણીરાજ, તેમાં દૃષ્ટિ બંધાણીછે આજ । માટે નિશ્ચે એછે ભગવાન, તેમાંજ લાગ્યું છે મુજ ધ્યાન ॥૩૧॥
 યોગી ઉભા થયા ધારી એમ, આવ્યા સન્મુખ શ્રીહરિ જેમ । જેવો પ્રણામ કરવા જાય, ત્યાંતો આવી મલ્યા સુખદાય ॥૩૨॥
 યોગીને પૂર્વનો જાણ્યો સિદ્ધ, જાતિપવિત્ર પોતે પ્રસિદ્ધ । હેત સહિત મલ્યાછે ત્યાંય, પછે આવ્યાછે સ્થાનકમાંય ॥૩૩॥
 ઘણા દિન રહ્યા છે તે સ્થાન, તેને આપ્યું છે પોતાનું જ્ઞાન । પછે દેહ તજાવ્યોછે પાસ, અક્ષરધામમાં આપ્યો વાસ ॥૩૪॥
 કર્યોછે તે ભૂમિ કેરો ત્યાગ, ત્યાંથી ચાલી નિકળ્યા સોહાગ । ઘોર કાનનમાં ચાલ્યા જાય, અતિ આનંદ ઉર ન માય ॥૩૫॥
 ચાલતાં ચાલતાં વનમાંય, ભુલ્યા મારગને પ્રભુ ત્યાંય । ઉત્તર દિશા ભુલ્યા છે આપ, પશ્ચિમ દિશા ચાલ્યા અમાપ ॥૩૬॥
 હિમાચલ મળ્યો તેહ ઠાર, મૂર્તિમાન થઈ એણી વાર । સામો આવી ઉભો નિરધાર, કર્યો પ્રેમવડે નમસ્કાર ॥૩૭॥
 બોલ્યો ગદ્ગદ્ થઈ વચન, ક્યાંથી પધાર્યા પ્રાણજીવન । હે કૃપાનાથ હે દીનબંધુ, ક્યાં જાવું છે કહો ગુણસિંધુ ॥૩૮॥
 ત્યારે બોલ્યા છે વરણીરાજ, સુણો અમારો વિચાર આજ । સુંદર પુલહાશ્રમ નામ, અમારે જાવું છે તેહ ઠામ ॥૩૯॥
 હિમાચલે આપ્યાં તેણી વાર, આમ્રફળ બે મિષ્ટ અપાર । તેને જમી ગયા બળવાન, થયા પ્રસન્ન તે ભગવાન ॥૪૦॥
 મારગ બતાવી હિમાચલ, પછે અદર્શ થયો તે પલ । બાલાયોગી ચાલ્યા મહાવન, નથી ભય લેતા કાંઈ મન ॥૪૧॥
 ગુફાઓ આવે મોટી ગંભીર, તેને જોતા થકા ચાલે ધીર । નગઝરણનું આવે છે નીર, તેના ધારા પડ્યા છે ગંભીર ॥૪૨॥
 સામી ધારાઓમાં અવિનાશ, ચાલે હિમ્મત ધારીને ખાસ । એમ કરતાં શ્રીસુખરાશ, આવ્યા પુલહાશ્રમે અવિનાશ ॥૪૩॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે હિમાચલમાં ફરતા શ્રીહરિ પુલહાશ્રમમાં આવ્યા એ નામે તેરમો તરંગ: ॥૧૩॥

પૂર્વઘાનો- રામશરણજી સાંભળો, પ્રગટની જે કથાય । આનંદ ઉપજે ઉરમાં, સંસૃતિ દૂર પલાય ॥૧॥
 પુલહાશ્રમે પ્રભુ પોંચ્યા, મનમાં હરખ અપાર । ભરતજીયે તપ કર્યું, તે ભૂમિકાછે સાર ॥૨॥
 ત્યાં તપ કરવા ધારીયું, નીલકંઠ નિજ મન । ગંડકી ગંગાતીર વિષે, તે પ્રભુ પરમ પાવન ॥૩॥
 એક ચરણે ત્યાં ઉભા રહ્યા, ઉંચા છે બેઉ હાથ । પ્રસન્ન કરવા સૂર્યને, તપ આરંભ્યું છે નાથ ॥૪॥
 નિરાહારી તપસ્વી, વળી વાલિડો વરણિવેષ । બાલાયોગીના રૂપે શોભે, કૃપાસાગર એષ ॥૫॥

ચોપાઈ- ઉગ્ર તપ આરંભ્યું છે આપ, જપે ગાયત્રીમંત્રનો જાપ । અન્ન ઉદકનો કર્યો ત્યાગ, જાણે મૂરતિમાન વૈરાગ ॥૬॥
 ફળ જળ નથી લેતા મુખે, વાયુભક્ષી રહે છે તે સુખે । તપે કૃશ થયું છે શરીર, નથી દેખાતું તને રૂધિર ॥૭॥
 સહુ નાડીઓ અંગની જેહ, ઉઘાડી દેખાવા લાગી તેહ । ધારી છે મનથી દ્રઢ ટેક, તપશ્ચર્યા કરે છે વિશેક ॥૮॥
 ભક્તિ ધર્મ દિવ્યરૂપે નિત્ય, રેછે વરણીપાસે કરી પ્રીત્ય । તેનો કોઈ નવ જાણે મરમ, મહાપ્રભુજી દેખે તે પરમ ॥૯॥
 નિજપુત્રનું કૃશ શરીર, દેખીને નથી ધરતા ધીર । ખમા ખમા કરે એમ કહી, કરે પ્રાર્થના પાસે રહી ॥૧૦॥

(બાલુડા જોગી કોને તમે ક્યાંથી આવ્યા એ રાગ)

બાલા બ્રહ્મચારી, ઉભા રહ્યા તપધારી । અનંત જીવનું રૂડું કરવા, શામળિયા સુખકારીરે ॥ બાલા૦ ॥૧૧॥
 ધ્યાન ધરે છે તે સવિતાનું, જપે ગાયત્રી માપે । પૂરણ શ્રદ્ધા રાખીને, અચલ અનુપમ આપેરે ॥બાલા૦ ॥૧૨॥
 સર્વનિયંતા બહુબળવંતા, સુખકરંતા સ્વામી । ધર્મધરંતા પાપહરંતા, સકળ ધામના ધામીરે ॥બાલા૦ ॥૧૩॥
 ભૂધરભ્રાતા ભવભયત્રાતા, સુખદાતા બહુનામી । અહો નિરંતર ભવબ્રહ્માદિક, સ્તવન કરે કર ભામીરે ॥બાલા૦ ॥૧૪॥
 એવા પ્રભુજી તપ આરાધે, પુલહાશ્રમમાં પોતે । ધર્મતણું સ્થાપન કરવાને, ધરણીમાં જગ જોતેરે ॥બાલા૦ ॥૧૫॥
 વનવાસી મન અતિ ઉદાસી, યોગાભ્યાસી સબળા । રીત અલૌકિક તપની જાણી, જોવા આવ્યા સઘળારે ॥બાલા૦ ॥૧૬॥
 મહા તપસ્વી મોટા મુનિવરે, તપ જોયું છે ત્યાંય । એક એકને કેવા લાગ્યા, વિચારે મનમાંયરે ॥બાલા૦ ॥૧૭॥
 ક્યાંથી આવ્યા કોણ હશે આ, બાલાયોગી બળિયા । ગહન ગતિ અતિ છે નિર્મળ, કોઈના જાય નહિ કળિયારે ॥બાલા૦ ॥૧૮॥
 અલબેલો કોઈ અચલ પુરૂષ છે, અદ્ભુત કાંતિ સારી । સરવાંતરયામી છે જાણે, ભક્તપતિ ભયહારીરે ॥બાલા૦ ॥૧૯॥
 હરિહર ૧અજ શું એક થઈને, આવ્યા નિરવિકારી । કલા નથી પડતી કોઈને શું, આતપની બલિહારીરે ॥બાલા૦ ॥૨૦॥
 નથી મનુષ્ય ને દેવ નથી આ, દિસે છે અવતારી । તીખા તપસ્વી ત્યાગી ભારે, આ તપની બલિહારીરે ॥બાલા૦ ॥૨૧॥
 મનોવૃત્તિ શું સ્થિર કરી છે, નૌત્તમ રીતિ છે ન્યારી । શુધ શરીરની ત્યાગ કરી છે, આ તપની બલિહારીરે ॥બાલા૦ ॥૨૨॥
 મહાતપસ્વી મોટા મુનિવર, હિંમત ગયા સૌ હારી । બીજાથી તો બની શકે નહિ, આ તપની બલિહારીરે ॥બાલા૦ ॥૨૩॥
 વર્ષાઋતુની ધારાઓનું, સહન કરે છે વારી । એક ચરણથી સ્થિર રહ્યા છે, આ તપની બલિહારીરે ॥બાલા૦ ॥૨૪॥
 ક્ષુધા તૃષ્ણા નથી ધરતા મનમાં, છે નૈષ્ઠિક વ્રત ધારી । અંતરમાં ઈચ્છા નથી કાંઈયે, આ તપની બલિહારીરે ॥બાલા૦ ॥૨૫॥
 આતમરૂપ ધરીને ઉભા, મનમાં બ્રહ્મખુમારી । નિજ સ્વરૂપની તાળી લાગી, આ તપની બલિહારીરે ॥બાલા૦ ॥૨૬॥
 ઊર્ધ્વબાહુ શિર જટાજુટ છે, નાસિકાગ્રવૃત્તિ ધારી । અવલોકન કરતા નથી કોઈનું, આ તપની બલિહારીરે ॥બાલા૦ ॥૨૭॥
 મૌન ગ્રહીને મંત્ર જપે છે, જપમાલા કરધારી । એક ટેકને એકજ વૃત્તિ, આ તપની બલિહારીરે ॥બાલા૦ ॥૨૮॥
 આંખતણું મટકું નથી ભરતા, છે ત્રાટક બહુ પ્યારી । નાસિકા પર નજર ઠરી છે, આ તપની બલિહારીરે ॥બાલા૦ ॥૨૯॥
 ચિંતા નથી ધરતા આ વપુની, વાત મુકી છે વિસારી । તનડાનાં સુખ ત્યાગ કર્યાં છે, આ તપની બલિહારીરે ॥બાલા૦ ॥૩૦॥
 પ્રૌઢ પ્રતાપી પ્રગટ પ્રભુ છે, મનમાં જીવો વિચારી । જીવતણું તો ગજી નથી પણ, આ તપની બલિહારીરે ॥બાલા૦ ॥૩૧॥
 અદ્ભુત રીતિ તપની પ્રીતિ, નીતિ ધર્મની ધારી । અવધૂત વેષ ધર્યો લઘુ વયમાં, આ તપની બલિહારીરે ॥બાલા૦ ॥૩૨॥
 ઈંદ્ર ચંદ્ર ને સરિતા આદિ, સર્વેના સુખકારી । શેષ મહેશ તણા સ્વામી છે, અવિનાશી અવતારીરે ॥બાલા૦ ॥૩૩॥
 સદા સર્વદા સર્વનિયંતા, છે સરવાંતરયામી । ભાર ભૂમિનો હરવા પોતે, પ્રગટ થયા બહુનામીરે ॥બાલા૦ ॥૩૪॥
 સર્વતણું શુભ કરવા માટે, દ્વિજકુળમાં તનુ ધારી । તપ કરવાનું કારણ એ છે, હરિજનના હિતકારીરે ॥બાલા૦ ॥૩૫॥
 આ મહાપ્રભુની કૃપાવડેથી, સઘળા મોટપ પામ્યા । ભવ બ્રહ્માદિ નારદ સારદ, સંકટ સર્વે વામ્યારે ॥બાલા૦ ॥૩૬॥
 આપણને ઉપદેશક થઈને, તપની રીતિ બતાવે । સાવચેત યોગીને રેવું, માયાપાસ ન આવેરે ॥બાલા૦ ॥૩૭॥
 ઋષભદેવના પુત્ર ભરતજી, બેઠા આંહિ થઈ ત્યાગી । આ સ્થળમાં ગફલત રાખી તો, મૃગની માયા લાગીરે ॥ બાલા૦ ॥૩૮॥
 એમ પ્રશંસા કરે તપસ્વી, ભયહારીને ભાળી । ધન્ય ધન્ય બાલાયોગીને, આ તપમાં હદ વાળીરે ॥બાલા૦ ॥૩૯॥
 ચાતુર્માસ જે ચોમાસાના, સ્વામીયે તપ ધરીયું । પ્રબોધની આવી એમ કરતાં, ત્યારે પૂરણ કરીયુંરે ॥બાલા૦ ॥૪૦॥
 એકાદશીની ૧વિભાવરીમાં, જુકતે જાગ્રણ કીધું । વરણિરાજને રતરણીયે ત્યાં, આવી દર્શન દીધું રે ॥ બાલા૦ ॥૪૧॥
 નારાયણમુનિયે નિજ નજરે, તમ હતાં નિરખ્યા । તેજોમય દિનકરને દેખી, હરિવર મનમાં હરખ્યા રે ॥ બાલા૦ ॥૪૨॥
 સવિતા સન્મુખ ઉભા થઈને, કરે સ્તવન બ્રહ્મચારી । જય જય ભાસ્કર દેવ દિવાકર, રશ્મીપતિ તમહારી રે ॥ બાલા૦ ॥૪૩॥
 વાલમજીનું વચન સુણીને, કર જોડી કહે ભાનુ । જય જય જય અક્ષરપતિ આપે, તપનું ધરીયું બાનું રે ॥ બાલા૦ ॥૪૪॥
 અગમ અગોચર અવિચળ અનુપમ, અવતારી અવિનાશી । અખંડ અલૌકિક અજિત અમિત છો, સર્વસુખતણા રાશિરે । બાલા૦ ॥૪૫॥

(નીલકંઠ તમે છો બ્રહ્મમોલના વાસી)

તરણ તારણ અધમઉધારણ, અશરણશરણજ સ્વામી । કરૂણાસાગર અતિ ઉજાગર, નટવર નાગર નામીરે ॥ નીલ૦ ॥૪૬॥
 ત્રિભુવનત્રાતા ભૂધરભ્રાતા, સુખદાતા દુઃખહારી । વિષ્ણુ વિધાતા મન મુદ માતા, તવ ગુણ ગાતા ધારીરે ॥ નીલ૦ ॥૪૭॥
 અકળ સકળ બળ પ્રબળ તમારું, ભેદ ન જાણે કોઈ । વિમલ સુફળ અવનીતલ કીધું, પુરૂષોત્તમ પ્રીત પ્રોઈરે ॥ નીલ૦ ॥૪૮॥
 સાર અસારવિચાર કરી, નિરધાર ફરો છો વનમાં । સૃષ્ટિ પૃષ્ટિ તુષ્ટિ કરવા, કષ્ટિ હરવા મનમાંરે ॥ નીલ૦ ॥૪૯॥
 ઉકિલ્મિષ હરવા પાવન કરવા, ધરવા ધર્મની નીતિ । અભંગ ઉમંગજ અંગ ધરીને, વિચર્યાં રૂડી રીતિરે ॥ નીલ૦ ॥૫૦॥

અજર અમર પર અક્ષર પર હરિ, નૌત્તમ નરતન ધરીયું । ઝટપટ કુળ કપટ ખટપટ એ, પાપ સકળ દૂર કરીયું ॥ નીલ૦ ॥૫૧॥
 સવિતાએ એમ સ્તવન કર્યું છે, ગદ્ગદ્ કંઠે થૈને । કર જોડીને મિષ્ટ વચનથી, સન્મુખ ઉભા રૈનેરે ॥ નીલ૦ ॥૫૨॥
 હે સ્વામી હવે રજા માગું છું, કૃપા કરી કહો આજ । એવું વચન સુણીને બોલ્યા, નીલકંઠજી મહારાજરે ॥ નીલ૦ ॥૫૩॥
ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે પુલહાશ્રમમાં સૂર્યનારાયણે દર્શન દર્શને પ્રાર્થના કરી એ નામે ચૌદમો તરંગ: ॥૧૪॥

પૂર્વછાયો- હે રામશરણજી સુણો તમે, ત્યાર પછીની વાત । સૂર્ય પ્રત્યે વચન બોલ્યા, નીલકંઠ વિખ્યાત ॥૧॥
 વચન આપો ભાનુ મુજને, પ્રસન્ન થૈને આજ । અંતરશત્રુ કામાદિક, નડે નહિ મહારાજ ॥૨॥
 સહાય કરજ્યો તેથકી, બીજું કહું છું એક । જ્યાં સંભારું હું તમોને, ત્યાં આવજ્યો ધરી ટેક ॥૩॥
 પ્રસન્ન થૈને આપો મુને, ભાસ્કર એ વરદાન । તે સુણી તરણી કહેછે, શ્રીહરિને દેઈ માન ॥૪॥
 હે કૃપાળુ એ શું કહોછો, શું આપું હું વરદાન । પૂરણ પુરુષોત્તમ તમેછો, ભયહારી ભગવાન ॥૫॥
 તવ પ્રતાપે થયા મોટા, હું ઈંદ્ર ચંદ્ર કુબેર । તવ ભજનથી સુખીછે, લોકપતિ કરેછે લેર ॥૬॥

ચોપાઈ- તમારી કૃપાથી મહારાજ, તેજ સામર્થ્ય પામ્યો છું આજ । મહાપ્રભુ માગોછો વરદાન, તેતો રાખવા અમારું માન ॥૭॥
 દેવતીરથ ને વળી ધર્મ, તેની પુષ્ટિ કરવા એ મર્મ । કરોછો લીલા માનુષી આપ, મહિમા વધારવા અમાપ ॥૮॥
 પણ તવ આજ્ઞા અનુસાર, સુણો વચન કહું નિરધાર । વ્હાલા તમારા પ્રતાપે આજ, કામાદિ ન નડે મહારાજ ॥૯॥
 જ્યારે સંભારશો જગદીશ, ત્યારે તમારી પાસે આવીશ । એમ આપ્યું પ્રભુજીને માન, સવિતા થયા અંતરધાન ॥૧૦॥
 હવે નીલકંઠ ભગવન, લીધું છે સવિતાનું વચન । બ્રહ્મચારીયે કર્યો વિચાર, ત્યાંથી ચાલવા થયા તૈયાર ॥૧૧॥
 તે સમે પોતાની પાસે જેહ, હતાં તુલસીનાં પત્ર જેહ । નાખ્યાં તે પત્ર ગંગા મોઝાર, જલમાં વિષ્ણુ હતા તે ઠાર ॥૧૨॥
 વારિમાં હતા શાલગ્રામ, પાણી ઉપર આવ્યા તમામ । દેખ્યા મહાપ્રભુજીને દ્રષ્ટ, સ્તુતિ કરવા લાગ્યા તે સ્પષ્ટ ॥૧૩॥
 શ્રીહરિની ઈચ્છા બળવાન, સર્વે સ્તુતિ કરે એકતાન । સ્તુતિ સુણી નીલકંઠ શ્યામ, થયા પ્રસન્ન પૂરણકામ ॥૧૪॥
 બોલ્યા બ્રહ્મચારી તેણી વાર, સુણો સકલ વિષ્ણુ આ ઠાર । અમારા પરમહંસોની માંચ, તમે નિત્ય પૂજાશોરે ત્યાંચ ॥૧૫॥
 એવું વચન સુણી નિરધાર, વિષ્ણુ પ્રસન્ન થયા તે વાર । પામ્યા સંતોષ મનમાં એશ, પછે જલમાં કર્યો પ્રવેશ ॥૧૬॥
 તે સમે ત્યાં ઘણા યોગિલોક, તપ કરતા હતા વિશોક । અતિ દેખ્યો સ્વામીનો પ્રતાપ, પામ્યા આશ્ચર્ય મનમાં આપ ॥૧૭॥
 પ્રભુ જાણી સ્તુતિ કરે તેહ, થયો નિશ્ચય નિસ્સંદેહ । પછે ત્યાંથકી ચાલ્યા જીવન, પુલહાશ્રમ કરી પાવન ॥૧૮॥
 હિમાચલ પર્વતછે જ્યાંચ, ગયાછે તેની તળાટીમાંચ । આવ્યું વન મહાભયંકર, નથી દેખાતા જેમાં ભાસ્કર ॥૧૯॥
 કર્યો વાલિડે તેમાં પ્રવેશ, જેમાં દેખાય ન કોઈ દેશ । ચાલ્યા તે વનમાંહિ વિશેક, વીતી ગયો ૧સંવત્સર એક ॥૨૦॥
 નથી ભય ધરતા નરવીર, ચાલ્યા જાય મહામતિ ધીર । આવ્યો રઅચનમાં વટવૃક્ષ, જ્યાંછે ગોપાલયોગી પ્રત્યક્ષ ॥૨૧॥
 મળ્યા તે યોગીને મહારાજ, નીલકંઠજી વરણિરાજ । ત્યાં રહ્યા પોતે દ્વાદશ માસ, કર્યો અષ્ટાઙ્ગયોગ અભ્યાસ ॥૨૨॥
 યમાદિ આસન પ્રાણાયામ, પ્રત્યાહાર વળી ધ્યાન નામ । ધારણા ને સમાધિ એ અષ્ટ, પોતે જણાવી દીધું છે સ્પષ્ટ ॥૨૩॥
 યમ નિયમ ચતુર્વિંશ જેહ, એકાદશમાં પ્રમાણ એહ । સિદ્ધાસનપદ્મ એ પાવન, એ આદિ છે ચોરાશી આસન ॥૨૪॥
 પ્રાણાયામના ત્રૈણે પ્રકાર, વળી સિદ્ધ કર્યો પ્રત્યાહાર । ઈત્યાદિ અષ્ટયોગની વિક્રિત, પોતે જણાવી દીધી તેની યુક્તિ ॥૨૫॥
 નેતી ધોતી ને કુંજર જેહ, જલ ભિસ્તી સ્વરોદય તેહ । યોગકળાની મુદ્રાઓ સરવ, તે પણ સિદ્ધ કરાવી એવ ॥૨૬॥
 ભૂચરી ખેચરી અગોચરી, ચાચરી વજ્રભકાએ ખરી । પોતે નથી એમાં તો અજાણ, પણ શાસ્ત્ર કરવા પ્રમાણ ॥૨૭॥
 ઉન્મુની ત્રાટકાદિ જેહ, બીજી મુદ્રાઓ છે ઘણી તેહ । બ્રહ્મવિદ્યા અક્ષિવિદ્યા નામે, તે કરી બતાવી ઘનશ્યામે ॥૨૮॥
 ખટયકના ભેદસમાન, આધારાદિક દેવનાં સ્થાન । તે જણાવી દીધાં જગદીશે, બીજાને તો કઠીણ અતિશે ॥૨૯॥
 મોટો મહિમા વધારવા કાજ, એમ કરેછે શ્રીમહારાજ । એક વર્ષ રહ્યા ભગવાન, યોગીને કરાવ્યું નિજજ્ઞાન ॥૩૦॥
 તેને પમાડીછે ગતિ સિદ્ધ, પછે ત્યાંથી ચાલ્યા પ્રસિદ્ધ । કર્યું ઉત્તરદિશે પ્રયાણ, નીલકંઠજી જીવનપ્રાણ ॥૩૧॥
 આદિવરાહ નામે જે તીર્થ, તેને પામ્યા છે સ્વામી સમર્થ । વળી ત્યાંથી ચાલ્યા સુખકંદ, પામ્યા શિરપુરમાં આનંદ ॥૩૨॥
 સિદ્ધવલ્લભ ત્યાંનો રાજન, પરમ પવિત્ર પુન્ય પાવન । તેણે કર્યો બહુ સતકાર, કરી પ્રાર્થના ઘણી વાર ॥૩૩॥
 ચારે માસ ચોમાસાના સાર, રાખ્યા નીલકંઠને તે વાર । તેની સેવા કરી અંગીકાર, ચાતુર્માસ રહ્યા છે તે ઠાર ॥૩૪॥
 ભૈરવાદિના ઉપાસી ત્યાંચ, મહાદુષ્ટ તે શેરની માંચ । ઘણા અસુર છે મહાદુષ્ટ, ખલપણામાં છે મતિ પુષ્ટ ॥૩૫॥
 અતિ ઉન્મત્ત છે મદઅંધ, નથી ધર્મનો લેશ સંબંધ । મત્તિમંદમાં પાપી અસુર, કામ ક્રોધ જેને ભરપૂર ॥૩૬॥
 પોતાના પ્રૌઢ પ્રતાપે તાસ, દુષ્ટનો મદ હર્યો પ્રકાશ । નિજ પાસે છે સેવક એક, નામ ગોપાલદાસ વિશેક ॥૩૭॥

અસુરથી કરી તેની સાથ, નિજસામર્થ્યથી સુખદાય । એક વિપ્ર હતો વિદ્વાન, વેદશાસ્ત્ર ભણેલો સમાન ॥૩૮॥
 હતો તૈલંગદેશનો તેહ, અતિલોભિષ્ટ ભવિષ્ટ એહ । તેણે લીધું માતંગનું દાન, મહીપતિ થકી પામ્યો માન ॥૩૯॥
 હતો ગૌર વર્ણ મતિ સ્થિર, પણ શ્યામ થયું છે શરીર । મહાદાન લીધાનું જે પાપ, બ્રહ્મતેજહીન થયો આપ ॥૪૦॥
 તેની શાંતિ કરવાને સારું, આવ્યો જ્યાં બેઠા પ્રભુજી વારું । નીલકંઠનો મોટો પ્રતાપ, કર્યો વાડવને નિષ્પાપ ॥૪૧॥
 ત્યારે થયો છે ગૌરવરણ, જ્યારે લીધું શ્રીહરિનું શરણ । કીધો બ્રાહ્મણને નિજ દાસ, પછે ચાલ્યા ત્યાંથી અવિનાશ ॥૪૨॥
 કામાક્ષી દેવીનું જ્યાં છે ઠામ, તેના નજીકમાં કોઈ ગામ । પામ્યા તે ગામને બ્રહ્મચારી, ભૂમિનો ભાર હરવા મોરારી ॥૪૩॥
 ત્યાં છે બ્રાહ્મણ એક કનિષ્ઠ, મહાકાળીનો ઉપાસી દુષ્ટ । દેશી પરદેશી આવે ત્યાંય, સાધુ બ્રાહ્મણ તે પુરમાંય ॥૪૪॥
 મંત્ર જંત્ર આદિ અભિચાર, નાખે તેના ઉપર નિરધાર । તેને જીતીને વરતાવે વશ્ય, પાસે રાખે કરી નિજ શિષ્ય ॥૪૫॥
 નીલકંઠ પાસે આવ્યો તેહ, મંત્ર સાધી અભિમાની જેહ । હૈયે હરખે થયો હોંશીયાર, કરવા લાગ્યો છે અભિચાર ॥૪૬॥
 બાલાયોગી ઉપર કઠોર, કર્યું પોતાની વિદ્યાનું જોર । પણ તેણે કરીને શ્રીરામ, પરાભવ પામ્યા ને તે ઠામ ॥૪૭॥
 બ્રહ્મચારી છે અશરણશરણ, કર્યો વિપ્રનો મદહરણ । શિષ્ય કરીને પાળે નિદાન, તેનો ટાળી નાખ્યો અભિમાન ॥૪૮॥
 અવિદ્યારૂપી અધર્મ જાણો, નાશ કરાવ્યો છે તે પ્રમાણો । પછે વાલિડે વિચાર્યું મન, ત્યાંથી ચાલ્યા છે જગજીવન ॥૪૯॥
 ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી
 અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિયે ગોપાલયોગીનો મોક્ષ કરી પિબકનો મદ હર્યો એ નામે પંદરમો તરંગ: ॥૧૫॥

પૂર્વછાયા— રામશરણજીયે પુછિયું, પિતા બંધુને સાર । બાલાયોગી પછે ક્યાં ગયા, તે વાત કહો નિરધાર ॥૧॥

બોલ્યા અવધપ્રસાદજી, સાંભળી મિષ્ટ વચન । નીલકંઠની વાત કહું, તે સુણો ધરીને મન ॥૨॥

કામાક્ષીથી ચાલીયા, વ્હાલો વનમોઝાર । આગળ ચાલતાં આવીયો, નવલાખો નગ નિરધાર ॥૩॥

ચોપાઈ— તેના ઉપર કર્યું વિચરણ, ચાલ્યા જાય છે અશરણશરણ । ચડ્યા તે નગ ઉપર નાથ, જ્યાં છે નવલાખ યોગી સાથ ॥૪॥
 પોતે ધર્યાં નવલાખરૂપ, દીધાં દર્શન સૌને અનૂપ । મળ્યા મહાત્માને ધરી ભાવ, યોગિજનને થયો ઉછાવ ॥૫॥
 ઉર અતિ આનંદસહિત, કર્યા પ્રણામ કરીને પ્રીત । હે કૃપાનાથ જીવનપ્રાણ, સુણો વિનંતિ સારંગપાણ ॥૬॥
 તમને મળવા મારા શ્યામ, તપ કરીયે છેયે આહુ જામ । ઘણાં વર્ષ વીતી ગયાં આંય, મળ્યા ભલે તમે વનમાંય ॥૭॥
 તપનું ફળ મળ્યા છો આપ, અમારા ટાળ્યા ત્રિવિધના તાપ । યોગીનો દેખ્યો પ્રેમ અપાર, થયા પ્રસન્ન ધર્મકુમાર ॥૮॥
 પોતાના સ્વરૂપનું જે જ્ઞાન, આપ્યું સર્વયોગીને સમાન । તેમને મોક્ષ આપ્યો તતકાળ, છોડાવી દીધી માયાની જાળ ॥૯॥
 અગ્નિહોત્ર નવલાખ કુંડ, પ્રજ્વલિત અગ્નિ છે અખંડ । વળી પાણીના એજ પ્રમાણો, તેપણ નવલાખ છે જાણો ॥૧૦॥
 પાણી અગ્નિના કુંડ એ સર્વ, બાલાયોગીયે જોયા અપૂર્વ । ત્યાં રહ્યા પોતે કેટલા દિન, પછે પધાર્યા ત્યાંથી જીવન ॥૧૧॥
 પરસ્પર કર્યા નમસ્કાર, હેઠે ઉતર્યા શ્રીબ્રહ્મચાર । ચાલ્યા ત્યાંથકી જીવનપ્રાણ, કેક જીવનાં કરવા કલ્યાણ ॥૧૨॥
 પછે ચાલ્યા હરિ એકદમ, ગયા ગંગા સાગરસંગમ । કર્યું સ્નાન સંગમ મોઝાર, બેસી નૌકામાં ઉતર્યા પાર ॥૧૩॥
 ત્યાંથી ચાલ્યા છે જગદાધાર, કપિલાશ્રમ ગયા મોરાર । કર્યા કપિલજીનાં દર્શન, અતિ આનંદ પામ્યા છે મન ॥૧૪॥
 માસ એક વર્ષી રહ્યા ત્યાંય, વળી ચાલ્યા વ્હાલો વનમાંય । ત્યાંથી પર્વર્યા દીનદયાળ, કેટલા દિન ચાલ્યા કૃપાળ ॥૧૫॥
 એમ કર્તા આવ્યું કોઈ શેર, તેસ્થળે પોચ્યા આનંદભેર । મોટું મંદિર છે ત્યાં જે એક, તેમાં ઉતારો કર્યો વિશેક ॥૧૬॥
 એનો આચાર્ય છે મતિસાર, બેઠા છે તે મંદિર મોઝાર । બાલાયોગી ગયા છે તે પાસ, પ્રેમે પુછવા લાગ્યા હુલ્લાસ ॥૧૭॥
 સુષુમ્ણા નાડી છે જેનું નામ, રેછે શરીરમાં કિયે ઠામ । એમાં પ્રવેશ શી રીતે થાય, આપ બતાવો એનો ઉપાય ॥૧૮॥
 ત્યારે બોલ્યા આચાર્ય વચન, સુણો બ્રહ્મચારી શુભ મન । અમ ગુરુ મોટા હતા જેહ, સઘળી વાત જાણતા તેહ ॥૧૯॥
 અમને ખબર નથી ખ્યાત, વ્હાલા સાચી કેયે છેયે વાત । એવું વેણ સુણી એના શિષ્ય, બાલાયોગી પર કરી રીશ ॥૨૦॥
 તમે તો આવ્યા છો આંહી આજ, અમારા ગુરુની લીધી લાજ । પ્રશ્ન પુછ્યું કર્યું અપમાન, સભામાં બેઠા છે આણે સ્થાન ॥૨૧॥
 એવું સુણીને સુંદર શ્યામ, બોલ્યા વચન વ્હાલો તેઠામ । ભાઈ સુણો તમે સાધુજન, ગુરુશિષ્ય થઈ શુભ મન ॥૨૨॥
 શિષ્યને હોય સંશય જેહ, તરત ગુરુ ટાળી નાખે તેહ । ત્યારે સાચા ગુરુ તે કેવાય, જેથી સંતોષ શાંતિજ થાય ॥૨૩॥
 એવાં સુણી વિમલ વચન, ગુરુ શિષ્ય થયા છે પ્રસન્ન । બોલ્યા વાણી નીલકંઠ સાથ, તમે સુણો બાલાયોગી નાથ ॥૨૪॥
 તમારો કોણ છે ગુરુદ્વાર, કૃપા કરીને કરો ઉચ્ચાર । ત્યારે અકળ શ્રીઅવિનાશ, બોલ્યા ભાગવત શ્લોક હુલ્લાશ ॥૨૫॥
 ગુરુને ગુરુનો દ્વાર જાણો, એ બે મિથ્યા છે એમ પ્રમાણો । કાળથકી જે કરે બચાવ, એજ સાચા ગુરુનો સ્વભાવ ॥૨૬॥
 ત્યારે આચાર્ય શિષ્યસહિત, સત્ય વાત માની લીધું હિત । જાણ્યા વર્ણિને શ્રીભગવાન, ગુરુશિષ્ય થયા નિરમાન ॥૨૭॥
 કર્યા ભોજન નાનાપ્રકાર, પ્રભુને જમાડ્યા તેણી વાર । બાલાયોગીયે જાણ્યું નિદાન, આતો આચાર્ય છે વિદ્વાન ॥૨૮॥

સાંજ સમે કરીને વિચાર, પ્રશ્ન ઉત્તર કરે તેદાર । પ્રાણજીવને પુછ્યું તેવાર, સુણો આચાર્યજી કહું સાર ॥૨૯॥
જીવ માયા ને બ્રહ્મનું રૂપ, આપ કરી બતાવો અનૂપ । ઉત્તર ખોટો કરશો આપ, તરત જાણીશું તમારું માપ ॥૩૦॥
ત્યારે આચાર્ય બોલ્યા વચન, સુણો નીલકંઠ શુભ મન । જાણતા મુજ ગુરુ એ અર્થ, મુને ખબર્ય નથી યથારથ ॥૩૧॥
નીલકંઠે જાણ્યું મનમાંઈ, આને માન નથી મન કાંઈ । એમ સમજ્યા પ્રાણજીવન, ત્યાં રહ્યા પોતે કેટલા દન ॥૩૨॥
પોતાનો દેખાડ્યો છે પ્રતાપ, તેમને નિશ્ચે કરાવ્યો આપ । તેના મનમાં હતા સંદેહ, તતકાળ ટાળી નાખ્યા તેહ ॥૩૩॥
હે રામશરણજી સુણો ૧ગાથ, પછે શું કરે છે મુક્તનાથ । ચાલ્યા ત્યાં થકી વરણિરાજ, કરવા સૌનાં કલ્યાણકાજ ॥૩૪॥
ઘણા દિન ચાલ્યા સુખધામ, એમ કર્તા આવ્યું કોઈ ગામ । તેગામથી પશ્ચિમ દિશાયે, ચોકી મુકી છે ત્યાં તેહ રાયે ॥૩૫॥
કોઈને જાવા દે નહિ ત્યાંય, દૂત રહે નિશદિન જ્યાંય । ગયા તેમાર્ગે જગજીવન, રાજાનો દૂત બોલ્યો વચન ॥૩૬॥
તે રસ્તે ન જાશો બલવાન, જાશો તો તમે થાશો હેરાન । નૈ તો પડે તમને વિઘન, નિશ્ચે માની લેજો એવું મન ॥૩૭॥
માથા વિનાનો ખવીછે એક, વડવૃક્ષમાં રેછે વિશેક । માટે મારગ ક્યો છે બંધ, સમજી લેજ્યો સત્ય સંબંધ ॥૩૮॥
ભુલે ચુકે જે જાય સમક્ષ, મારી નાખીને કરે છે ભક્ષ । બીજે મારગે થૈ ને જાવો આજ, તમો માટે કેયે સુખકાજ ॥૩૯॥
બોલ્યા બાલાયોગી તજી બીક, તમે વાત કરી ભાઈ ઠીક । ક્યારે મારગ એ ચોખો થાય, અમો વિના બીજું કોણ જાય ॥૪૦॥
એમ કહિને ચાલ્યા નિદાન, પોતાની હિંમતે ભગવાન । અનુચર જોઈ રહ્યા મન, કાંઈ બોલ્યા નહી તે વચન ॥૪૧॥
હવે બાલાયોગી ચાલ્યા જાય, વડવૃક્ષ સામો જે દેખાય । નીલકંઠ ગયાછે નજીક, આવ્યો દૂતને લાગેછે બીક ॥૪૨॥
આવ્યા સમીપમાં સુખકારી, તેસમે ખવિશ થયો ત્યારી । કરવા લાગ્યોછે કડેડાટ, વડ ધ્રુજાવેછે ફડેડાટ ॥૪૩॥
જાણે થયો છે ગિરિસમાન, વૃક્ષથી હેઠે પડ્યો નિદાન । નીલકંઠને સામો તે દુષ્ટ, આવ્યો ભયંકર રૂપે પુષ્ટ ॥૪૪॥
પેલા દૂત ઘણા રહ્યા દૂર, દિલ ડરવા લાગ્યા જરૂર । જાણે હમણાં આવશે પાસ, એમ પામી ગયા સહુ ત્રાસ ॥૪૫॥
પરસ્પર કહેછે તે એમ, અહો ભાઈ હવે થશે કેમ । યોગીયે માન્યું નહી સમક્ષ, ખવી કરી જાશે હવે ભક્ષ ॥૪૬॥
સામસામા કરેછે પસ્તાવ, અરે ક્યાંથી બન્યો આ બનાવ । જોતજોતામાં કરશે હાણ, લેશે બાલુડા યોગીના પ્રાણ ॥૪૭॥
માંહોમાંહિ કરે છે વિચાર, હવે શું થયું છે તેણી વાર । ખવી આવ્યો હરિ સનમુખ, નીલકંઠજીને દેવા દુઃખ ॥૪૮॥
કરી નીલકંઠે કડિં દૃષ્ટિ, ખવીને થઈ છે બહુ કષ્ટિ । અતિ દાઝવા લાગ્યો પ્રકાશ, જાણે અંગે પ્રગટ્યો ૧હુતાશ ॥૪૯॥
પાપી પાડેછે મુખે પોકાર, ભય પામ્યો મનમાં અપાર । બળી ગયો બળી ગયો આજ, કરેછે એમ ઘોર અવાજ ॥૫૦॥
હવે જાવું ક્યાં ને રેવું ક્યાંય, લાય લાગી મારા અંગમાંય । હું તો આવ્યોતો મારવા માટ, આતો બન્યો મારો આવો ઘાટ ॥૫૧॥
મોટામોટાને બેહાલ કીધા, હજારો જીવના પ્રાણ લીધા । પણ સાચા ગુરુ મળ્યા આજ, હવેતો નથી રેવાની લાજ ॥૫૨॥
માથાના મળ્યા આ યોગિરાજ, મારું તો બગાડી નાખ્યું કાજ । ચિસો પાડે અપરમપાર, ગામલોકે જાણ્યું તેણીવાર ॥૫૩॥
રાજા પ્રજા સહિત સૌ લોક, દોડીને ત્યાં આવ્યાછે અશોક । વાતો કરેછે મળીને સર્વ, ભલો ઉતાર્યો ખવીનો ગર્વ ॥૫૪॥
દીનપણે થયો નિરમાન, ભારે બની રહ્યો ભાગ્યવાન । શ્રીહરિ આગળ કર જોડી, તે બોલ્યો મેં ગુના કર્યા કોડી ॥૫૫॥
કરે પ્રારથના નામી શિર, હવે ક્ષમા કરો નરવીર । હે કૃપાનાથ પુન્ય પાવન, તમે સાક્ષાતછો ભગવાન ॥૫૬॥
ભટકતાં વીત્યો ઘણો કાળ, લખ ચોરાશીમાંહિ દયાળ । પામું છું હવે તો મહાદુઃખ, સ્વપ્ને નથી ભાણ્યું મેં સુખ ॥૫૭॥
કૃપા કરીને કરો ઉદ્ધાર, આ ભવજળ ઉતારો પાર । એવું સુણી બાલાયોગી સાર, એને આજ્ઞા કરી નિરધાર ॥૫૮॥
દયાળુયે દયા કરી સાર, મોકલ્યો બદ્રીવન મોઝાર । આજ્ઞા માની લીધી મન એવ, ખવી ચાલ્યો ગયો તતખેવ ॥૫૯॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે નવલાખયોગીનો મોક્ષ કરી કપિલજીનાં દર્શન કર્યા ને ખવીને ચમત્કાર દેખાડીને
બદ્રિકાશ્રમમાં મોકલ્યો એ નામે સોળમો તરંગ: ॥૧૬॥

પૂર્વછાયા— કવિ કોટિ થઈ ગયા, વળી થાશે અપરમપાર । વિશ્વપતિના ગુણ ગાતાં, પામ્યા નથી કોઈ પાર ॥૧॥
બાલાયોગીનું રૂપ ધારી, ફરે વન મોઝાર । લાખો જીવનું રુડું કરવા, ધરણીમાં નિરધાર ॥૨॥
શંકા તજીને પુન્યશાલી, આવી મળેછે પાસ । કર્મહીન ને કુટિલ તે, પાછા પડેછે ખાસ ॥૩॥
રશ્મિપતિ જેવા દેવને, દુર્લભછે દર્શન । આ અવસર તેને મળે, જે હોય જન પાવન ॥૪॥
દીનબંધુજી દયા કરી, પધાર્યા પૂરણકામ । તત્ત્વમસિ પર એ જ છે, આ સુખનિધિ તે શ્યામ ॥૫॥
રાજીવ લોચન શ્રીહરિ, દીનબંધુ દયાળ । મનમોહનજી થયાછે, ભક્તિ ધર્મના બાળ ॥૬॥
ચોપાઈ— સુણો રામશરણ વિખ્યાત, બાલાયોગીની કહું છું વાત । ખવીને મુક્યો બદ્રિકાશ્રમ, પોતે ત્યાં ઉભાછે પરબ્રહ્મ ॥૭॥
ત્યાંનો રાજા પ્રજા નરનાર, પામ્યા આશ્ચર્ય મન અપાર । શ્રીહરિ પાસે આવ્યા છે સર્વ, સ્તુતિ કરેછે તજીને ગર્વ ॥૮॥

પગે લાગીને બોલ્યા છે રાય, સુણો શામળિયા સુખદાય । તમે સાક્ષાત છો રામચંદ્ર, મારા ઇષ્ટદેવ વરણીંદ્ર ॥૮॥
 પધાર્યાછોજી અમારે માટ, સુખ દેવા કર્યો રુડો વાટ । આ અસુરનો કર્યો ઉદ્ધાર, પણ સુણો વિનંતિ આ વાર ॥૧૦॥
 કૃપા કરો હવે અલબેલ, માવજી પધારો મુજ મેલ । થાય પાવન તે દરબાર, મમ સેવા કરો અંગીકાર ॥૧૧॥
 જરુર થાય કલ્યાણ મારું, શાંતિ મળે મુને લાગે સારું । એવું સુણીને શ્રીયોગિરાજ, નરનાથને કે મહારાજ ॥૧૨॥
 રાજાને જાણ્યો મુમુક્ષુ જન, બોલ્યા નીલકંઠજી પાવન । સુણો ધાર્મિક તમે રાજન, માની લ્યો હવે મારું વચન ॥૧૩॥
 મોલે આવ્યાથી શું છે અધિક, તમો કોને આંહિ શું છે બીક । હું આપું છું તમને વચન, નિશ્ચે માની લેજ્યો તમે મન ॥૧૪॥
 હવે ધરજ્યો અમારું ધ્યાન, અમને જાણી લ્યો ભગવાન । થોડા દિવસે ઠરશો ઠામ, સોરઠદેશમાં અભિરામ ॥૧૫॥
 મોટો પર્વત જે ગિરનાર, તેના સમીપ છાયામોઝાર । પંચાલા નામ સુંદર ગામ, તેમાં ઝીણાભાઈ રુડું નામ ॥૧૬॥
 એને ઘેર લેશો અવતાર, નામ હઠીસંગ નિરધાર । ઝીણાભાઈના થાશો ત્યાં તન, અમે આવી મળીશું પાવન ॥૧૭॥
 ત્યારે થાશે અમારો ત્યાં જોગ, ટળી જાશે ભવજળરોગ । તે સ્થળે કર્યું એવું ચરિત્ર, રાજાને કર્યો છે તે પવિત્ર ॥૧૮॥
 આપ્યું રાયને એ વરદાન, પછે ચાલ્યા ત્યાંથી ભગવાન । ચાલ્યા જાય છે નિર્મળ મન, આગે જાતાં આવ્યું એક વન ॥૧૯॥
 ઘાટું ઘણું ભયંકર ઘોર, વ્યાળ વાઘ તણું તેમાં જોર । વનસ્પતિ જે અઢાર ભાર, ખિલી રહી છે વનમોઝાર ॥૨૦॥
 ચાલ્યા તે વનમાં કેક દિન, પછે કર્યું તેનું ઉલ્લંઘન । નિકળ્યા તે વન થકી બાર, આગળ ચાલ્યા પ્રાણઆધાર ॥૨૧॥
 ત્યાંતો આવી છે ૧સરિતા એક, સુંદર વારિ વહે વિશેક । કર્યું છે તે સરિતામાં સ્નાન, નિત્યવિધિ કર્યો ભગવાન ॥૨૨॥
 સાથે લાવ્યાતા જે કંદ મૂળ, તેને શુદ્ધ કર્યું અનુકુળ । ધર્યું વિષ્ણુને નૈવેદ્યસાર, પછે પોતે જમ્યા નિરધાર ॥૨૩॥
 બીજે દિવસે થયા તૈયાર, વ્હાલે કર્યો મનમાં વિચાર । ચાલ્યા દિશ બાંધી મનમાંય, એક આવ્યો છે પર્વત ત્યાંય ॥૨૪॥
 તેની તળાટીનાં તરુ જેહ, જોતા જોતા ચાલ્યા જાય તેહ । કરે વિચરણ એમ જીવન, મારગમાં વીત્યા ઘણા દિન ॥૨૫॥
 એમ કરતાં આવ્યું કોઈ ગામ, રવિ અસ્ત થયો છે તેઠામ । ગયા તે ગામમાં ભગવાન, પુછ્યું તે લોકને શુભ મન ॥૨૬॥
 જગ્યા હોય જો સુંદર સાર, મુને બતાવો ભાઈ નિરધાર । અમારે રેવું છે એક રાત, ચાલ્યા જાશું ઉઠીને પ્રભાત ॥૨૭॥
 એવું સુણીને ગામના જન, બોલ્યા શ્રીહરિસાથે વચન । સુણો વચન હે યોગિરાજ, જગ્યા બતાવીએ છેયે આજ ॥૨૮॥
 એક બે રાત્રિ જો રેવું હોય, આ વૈરાગીની જગ્યા છે સોય । સુખેથી રહો જઈને ત્યા, પરદેશી ઉતરે એમાંય ॥૨૯॥
 તીરથવાસી આવે છે સોય, તેમાં રહે છે સહુ જન કોય । એવું સુણીને થયા પ્રસન્ન, બાલાયોગી ગયા ત્યાં પાવન ॥૩૦॥
 ત્યાંને રેનારે આપ્યું આસન, જૈને બેઠા છે તેમાં જીવન । સંઘ્યા આરતી વીતીછે જ્યાંય, પુરાણી કથા વાંચે છે ત્યાંય ॥૩૧॥
 હતા તેમના સેવક જેહ, બાઈ ભાઈ આવ્યા સહુ તેહ । કથા સુણી રહ્યા છે નિરાંતે, જુવો સેવા કરેછે ખાંતે ॥૩૨॥
 તેમના પગ ચાંપે છે નાર, નર છેટે બેઠા છે તેઠાર । એવો અધર્મ દેખ્યો તે સ્થાન, નીલકંઠ બોલ્યા છે નિદાન ॥૩૩॥
 સુણોને તમે ધરીને પ્રીત, મતિ રાખોછો આ વિપરીત । આપણો સાધુનો શો છે ધર્મ, વિચારીને જુવો એનો મર્મ ॥૩૪॥
 કંચન કામની કરવા ત્યાગ, મનમાં રાખ્યો જોયે વૈરાગ । ધર્મે સહિત નિર્મળ મન, ભાવે કરવું પ્રભુનું ભજન ॥૩૫॥
 એજ સાચો છે આપણો ધર્મ, આતો દેખીતું છે ખોટું કર્મ । કહ્યાં વચન એ અવિરોધ, તરત તેમને ચડ્યો ક્રોધ ॥૩૬॥
 બીજા જન હતા ઘણા ત્યાંય, સર્વ દાઝી બળ્યા મનમાંય । હોમે પાવકમાં ઘૃત જેમ, જવાળા લાગી નખશિખ તેમ ॥૩૭॥
 ઉઠ્યા બાવલિયા તેણી વાર, બોલ્યા બારે વાટે તેહ ઠાર । સુણ્ય યોગી હમેરા વચન, કયા કરતા બકવાદ મન ॥૩૮॥
 ચલે જાવો મંદિરની બહાર, નહિ તો મારેગા હમ માર । તેમનાં તે વિરુદ્ધ વચન, બાલાયોગીયે ધાર્યાં તે મન ॥૩૯॥
 તતકાળ કરી દીધો ત્યાગ, અંતર્ધાન થયા સોહાગ । દરવાજે તાળાં હતાં જે જેમ, રહ્યાં છે તેતો એમનાં એમ ॥૪૦॥
 નિરાવર્ણ થકા કિરતાર, ત્યાંથી ચાલ્યા ગયા છે તેવાર । વણિકની ઓશરી છે એક, તિયાં જૈને બેઠા છે વિશેક ॥૪૧॥
 એ જગ્યામાં બાલા-બ્રહ્મચારી, રાતે રેવાનો વિચાર ધારી । પોતે બેઠા નિવૃત્ત થૈ મન, મુન્ય ગ્રહીને મનમોહન ॥૪૨॥
 લાજ વિનાના તેતો લફંગા, અતિ અનમ્ર ને અડબંગા । એવા જાણ્યા પ્રભુયે જરુર, દયાળુ જૈને બેઠા છે દૂર ॥૪૩॥
 એનો જાણ્યો અન્યાય અપાર, આવી પોચ્યા પવનકુમાર । કર્યો શ્રીહરિને નમસ્કાર, કપિ ગયા મંદિરમોઝાર ॥૪૪॥
 ધોકો લેઈને મારે છે માર, ત્યારે જાગ્યા છે સર્વે તેવાર । ધોકો બજાવેછે મહાવીર, ત્યારે તે રુવે છે તજી ધીર ॥૪૫॥
 કરે અતિશે તે હાહાકાર, ધમાધમ ઉડીછે અપાર । અમને આવી ઉગારો આજ, ધોકાવાળાને વારો મહારાજ ॥૪૬॥
 ભાંગી નાખ્યાંછે મારીને અસ્થિ, અમારી હવે ને રહે વસ્તિ । વાગે છે ઘણું વજ્રસમાન, અમારું આવ્યું છે અવસાન ॥૪૭॥
 એ સુણી બોલ્યા મારુતજાત, સુણો તમોને કહુંછું વાત । ત્યાગી થૈને કરોછો કુકર્મ, અતિશે આદર્યો છે અધર્મ ॥૪૮॥
 શિખામણ દે છે કોઈ સાર, નથી ચિત્તે ધરતા લગાર । તેના સાથે કરો છો વિરોધ, મારવા જાવો છો કરી ક્રોધ ॥૪૯॥
 ત્યારે તે કહે કોણ છો ભાઈ, અમે ઓળખતા નથી આંઈ । હનુમાન કે અરે કપુત, હું છું મારુતિ અંજની સુત ॥૫૦॥

એવું સુણીને તેહ નિદાન, પછે થૈ ગયા છે નિરમાન । બોલ્યા નમ્ર થઈ તે વચન, સુણો હનુમાનજી પાવન ॥૫૧॥
 એક વરણી આવ્યોતો આજ, બાલાયોગીરૂપે મહારાજ । કીધી અધર્મવિષેની વાત, શિખામણ દિધીછે સાક્ષાત ॥૫૨॥
 તેપર ક્રોધ કર્યો છે આજ, સાચી વાત કૈયે મહારાજ । થયા અદર્શ મારુત તન, કોઈ જાણી શકે નહિ મન ॥૫૩॥
 તાળાં સહિત બંધછે દ્વાર, નવ ખબર પડી લગાર । ત્યારે બોલ્યા વળી હનુમાન, તમારો ફર્યો છે દિનમાન ॥૫૪॥
 એતો સાક્ષાત છે પોતે રામ, પ્રગટ્યા પ્રભુ પુરણકામ । પૃથિવીને કરવા પાવન, કરવા અધર્મનું છેદન ॥૫૫॥
 આંહિ પધાર્યા છે પોતે આજ, બોલાવીને કરો સેવાકાજ । સમજીને લેજ્યો એનું શરણ, મટી જાશે જન્મ દુઃખ મરણ ॥૫૬॥
 નહિ તો ખાશો જમનો માર, મરી જાશો તે વારમવાર । એવું કેતામાં શ્રીહનુમાન, તરત થૈ ગયા અંતર્ધાન ॥૫૭॥
 એવું સુણીને તે જન સર્વ, પામ્યા આશ્ચર્ય રહિત ગર્વ । આવીને ત્યાં ઉઘાડ્યાં છે દ્વાર, જોવા લાગ્યા દરવાજા બાર ॥૫૮॥
 ત્યાં છે વણિકની દુકાન, ઓશરીમાં બેઠા ભગવાન । દેખ્યા બાલાયોગીને તે ઠામ, સર્વે કરવા લાગ્યા પ્રણામ ॥૫૯॥
 પ્રારથના કરે છે જઈ પાસ, થયા નિરમાની દાસાનુદાસ । બોલે ગદ્ગદ થૈને વાણ, સુણો શ્રીહરિ સારંગપાણ ॥૬૦॥
 તમેછો રામચંદ્ર સાક્ષાત, અમારા ઈષ્ટદેવ વિખ્યાત । ક્ષમા કરો અમ અપરાધ, મંદિરે પધારો નિરબાધ ॥૬૧॥
 કોઈ દિવસમાં આવાં કામ, નહિ કરીયે સુંદર શ્યામ । કરીશું કંચનસ્ત્રીનો ત્યાગ, વળી મન ધરીશું વૈરાગ ॥૬૨॥
 એમ કૈને કરે છે પસ્તાવ, બાલાયોગીમાં છે ઘણો ભાવ । એવાં નમ્રતાનાં જે વચન, સુણી પ્રભુ થયા છે પ્રસન્ન ॥૬૩॥
 ગયા મંદિરમાં મહારાજ, કરવા તેમનાં શુભ કાજ । તેમણે તે વિનયસહિત, આસને બેસાર્યા કરી હીત ॥૬૪॥
 પોતામાં હતો અધર્મભાવ, તેનો તરત કરી દીધો ત્યાગ । બાલાયોગીના થયા આશ્રિત, ચરણસરોજમાં ધર્યું ચિત્ત ॥૬૫॥
 પછે પ્રેમે કરાવ્યાં ભોજન, દયાળુને રાખ્યા ત્રૈણ દિન । સુખેથી રહ્યા જીવનપ્રાણ, ત્યારે તેનાં કર્યાં છે કલ્યાણ ॥૬૬॥
 હતો અધર્મ તે સ્થળે જેહ, તે નાશ કર્યો નિસ્સંદેહ । ધર્મમારગ બતાવ્યો સાર, નરનારીને ત્યાં નિરધાર ॥૬૭॥
ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે કેટલાએક બાવાઓને પોતાનો નિશ્ચય કરાવીને આશ્રિત કર્યા એ નામે સત્તરમો તરંગ: ॥૧૭॥

પૂર્વછાયાઓ— રામશરણજી સાંભળો, ત્યાર પછીની પેર । ત્રૈણ દિવસ ત્યાં રહ્યા છે, વાલિડો સુખભેર ॥૧॥
 ત્યાર પછી ચાલ્યા ત્યાં થકી, નીલકંઠ નિરધાર । મારગે ચાલ્યા જાય છે, વાલિડો તેણી વાર ॥૨॥
 આગળ જાતાં એક આવી, શોભિત સરિતા સાર । તેને તીરે વટેશ્વર, મહાદેવ છે એહ ઠાર ॥૩॥
 તેમાં પોતે ઉતારો કર્યો, બાલાયોગી બલવાન । પછે પધાર્યા શ્રીહરિ, સરિતામાં કરવા સ્નાન ॥૪॥
 તેસમે ત્યાં એક વિપ્ર છે, શિવાલયની માંચ । ભાવથી તે તપ કરે છે, ઈચ્છા ધરીને ત્યાંચ ॥૫॥

ચોપાઈ— તપ કરે છે બ્રાહ્મણ આપ, જપે શિવના મંત્રનો જાપ । દ્રવ્યને માટે વેઠેછે દુઃખ, ચંદ્રશેખરના સનમુખ ॥૬॥
 થયા પ્રસન્ન પંચવદન, બોલ્યા વાડવસાથે વચન । સુણ વાડવ તું મુજ વાણ, સત્ય વચન કહું પ્રમાણ ॥૭॥
 ઘણાં વર્ષ કર્યું તપ આંચ, થયો પ્રસન્ન હું મનમાંચ । પણ ફળ મળવાનો લાગ, હવે આવ્યો છે જો મહાભાગ ॥૮॥
 એમ કહી લાંબો કર્યો હાથ, વિપ્રને બતાવે ભોળોનાથ । સરિતામાં કરે છે જે સ્નાન, એછે પુરૂષોત્તમ ભગવાન ॥૯॥
 ઈષ્ટદેવ છે સર્વના એહ, અક્ષરાધિપતિ કૈયે જેહ । મન કમ વચનથી આજ, એમની સેવા કરો ઋષિરાજ ॥૧૦॥
 એથી સિદ્ધ થાશે તવ કાજ, એછે સ્વયં પ્રભુ સુખસાજ । એવું સુણીને વિપ્ર તેઠાર, પામ્યો આનંદ મન અપાર ॥૧૧॥
 વિપ્રને આવ્યો છે વિશ્વાસ, ગયો નીલકંઠજીને પાસ । સરિતામાં કરે છે જ્યાં સ્નાન, બોલ્યો ત્યાં જઈને નિરમાન ॥૧૨॥
 કર જોડી કરે છે સ્તવન, બોલ્યો મધુર ગિરા વચન । દીનબંધુ દયાળુ છો નાથ, હવે મુજને કરો સનાથ ॥૧૩॥
 તમે અખિલ જગદાધાર, સર્વે સૃષ્ટિના સર્જનહાર । અનંતકોટિ બ્રહ્માંડાધીશ, તમે સાક્ષાત છો જગદીશ ॥૧૪॥
 મુને શંકરે કરી છે વાત, મારા મન વશી છે સાક્ષાત । માટે આવ્યો છું તમારી પાસ, આશા પૂર્ણ કરો અવિનાશ ॥૧૫॥
 એવું સુણીને શ્યામ શરીર, કહે બ્રાહ્મણને મતિધીર । નાશવંત પદારથ જેહ, તેમાં શું માગોછો તમે એહ ॥૧૬॥
 ક્યાં મળશે આવો રૂડો જોગ, દુઃખરૂપ શું ઈચ્છોછો ભોગ । હવે તો કરો તૃષ્ણાનો ત્યાગ, ૧અપવર્ગ મળે એવું માગ ॥૧૭॥
 ત્યારે બ્રાહ્મણ બોલ્યો વચન, સુણો સત્ય કહું ભગવાન । કરવું કલ્યાણ જીવનું નાથ, પ્રભુ છે તેતો તમારે હાથ ॥૧૮॥
 પણ દ્રવ્યનો છે મુને લોભ, થાશે નહિ તેવિના તો થોભ । માટે દ્રવ્ય આપો મહારાજ, ત્યારે સિદ્ધ થાય મુજ કાજ ॥૧૯॥
 એવું સુણી બાલાયોગી સાર, વાલિડે કર્યો મન વિચાર । વિપ્ર દ્રવ્ય માટે છે આતુર, અંતર્યામીયે જાણ્યું જરુર ॥૨૦॥
 પછે બ્રાહ્મણ પ્રત્યે વચન, બોલ્યા બાલાયોગી બલવાન । આ મંદિરને સમીપ જેહ, પાંચ હાથ છેટે જોજો તેહ ॥૨૧॥
 જમણી બાજુ કજર્યો તપાસ, લેજ્યો ધન ધરણીમાંથી દાસ । ત્યાંથી પ્રાપ્ત થાશે ધન સારું, પણ વિપ્ર સુણો વેણ મારું ॥૨૨॥
 અમે મળ્યા એ તપપ્રતાપ, ટળ્યા તુજ ત્રિવિધના તાપ । હવે કલ્યાણ થાશે તમારું, એ વચન અભંગ અમારું ॥૨૩॥

વિપ્રને આપ્યાં બે વરદાન, આવ્યા મંદિરમાં ભગવાન । નિત્ય નિયમ અને પૂજાવિધિ, પોતે કરી રહ્યા ગુણવિધિ ॥૨૪॥
 પછે તો આવ્યા રપિનાકી ત્યાંય, નીલકંઠજી બેઠાછે જ્યાંય । કરી પ્રાર્થના ધરી ધીર, સ્નેહે આપ્યાં છે ફળ સુંદિર ॥૨૫॥
 ધર્યું વિષ્ણુને નૈવેદ્ય સાર, પોતે જમીને થયા તૈયાર । પછે ચાલ્યા ત્યાંથી અલબેલ, ગુણસિંધુ સદા રંગરેલ ॥૨૬॥
 જાતાં જાતાં આવ્યું એક વન, મહાઘોર અતિશે ગહન । ચુકી ગયા મારગની સરત, ભુલા પડી ગયા છે ત્યાં તરત ॥૨૭॥
 મહાવિકટ કાનનમાંય, નીલકંઠ ચાલ્યા જાય ત્યાંય । ત્યાંતો સુતોછે એક અસુર, પંથ રોકીને પાપી જરૂર ॥૨૮॥
 અગ્નિનો તાપ કર્યોછે પાસ, અઘવાન પડ્યો છે પ્રકાશ । તેની પાસે ગયા છે સાક્ષાત, જગાડીને બોલ્યા જગતાત ॥૨૯॥
 ભાઈ ઘણું ઘાટું છે આ વન, મુને નથી જડતો અચન । માટે મારગ બતાવો આજ, ત્યારે થાય અમારું તો કાજ ॥૩૦॥
 એવું સુણીને રાક્ષસ ઘોર, ઉઠ્યો નિદ્રા તજીને નઠોર । અતિ વિકાળ ભુંડું વદન, લાલ અગ્નિસમ છે લોચન ॥૩૧॥
 આવ્યો મારવા કરીને ક્રોધ, જેને સદાય વ્હાલો વિરોધ । મહારાજે તે વિચાર્યું મન, આતોછે કોઈ આસુરી જન ॥૩૨॥
 માટે દેખાડું હું ચમત્કાર, તેવિના નહિ માને આ વાર । કરી વક ભ્રુકુટી દયાળ, તેના સામું જોયું તતકાળ ॥૩૩॥
 પાપીનાં બળવા લાગ્યાં અંગ, બળીને થયો છે ગતિભંગ । પાડે છે ભયંકર પોકાર, પડ્યો મરણ પામીને તેઠાર ॥૩૪॥
 એમ કર્યો અસુરનો નાશ, પછે ચાલ્યા છે જગનિવાસ । ઘણા દિ ચાલ્યા વનમોઝાર, ત્યારે નિકળ્યા કુંજથી બાર્ય ॥૩૫॥
 પછે તો આવ્યો રૂડો અચન, ચાલ્યા જાયછે પદ્મચન । એમ કર્તા આવ્યું કોઈ શેર, તેમાં લોક રહે સુખભેર ॥૩૬॥
 તે નગ્રમાં છે સંતનું સ્થાન, ધર્મશાળાછે ત્યાં સુખવાન । તેમાં રાજાયે કર્યું છે કામ, તીર્થવાસીને માટે તે ઠામ ॥૩૭॥
 દુધપાક માલપૂવા નિતે, સદાવ્રત બાંધ્યું છે ત્યાં પ્રીતે । એ આદિ બીજાં ઘણાં ભોજન, તીર્થવાસી કરે ત્યાં વ્રાશન ॥૩૮॥
 તે જગ્યામાં ગયા છે જીવન, જેને બેઠા તેમાં ભગવાન । બાલાયોગીને દેખ્યા પાવન, વિચાર્યું છે તેમણે મન ॥૩૯॥
 કોરો લોટ લાવી આપે જ્યાંય, ત્યારે બાલાયોગી બોલ્યા ત્યાંય । જમીશું આ તૈયાર ભોજન, ત્યારે તે સર્વે બોલ્યા વચન ॥૪૦॥
 નહિ મળે તમોને તૈયાર, કોરો પિષ્ટ લ્યોને આણે ઠાર । નૈતો ચાલ્યા જાવો તમે ભાઈ, નથી તમારો ઉપાય આંઈ ॥૪૧॥
 એવું સુણીને સુંદરશ્યામ, બોલ્યા શ્રીહરિ સુખના ધામ । પાલપૂવા અને દુધપાક, તમે જમો રૂડાં રૂડાં શાક ॥૪૨॥
 એવું કહીને બેઠા મોરાર, તેને તે જગ્યાએ નિરધાર । નથી માનતા તે અપમાન, બોલ્યા વિના બેઠા ભગવાન ॥૪૩॥
 એમ કરતાં થયો મધ્યાન, ત્યારે તે કરે ભોજન પાન । થઈ છે પંકિત સર્વેની ત્યાંય, તેહ રીઝ્યા બહુ મનમાંય ॥૪૪॥
 પેલો પીરસાવ્યો પાયસાન, સર્વે જન તે મળ્યા સમાન । નથી વિવેક કાંઈ વિચાર, તેવા ભેગા થયા છે તે ઠાર ॥૪૫॥
 જમવા સારુ થયા તૈયાર, બેઠા જુવે છે જગદાધાર । નથી બોલાવતા તે અભાગ, ખાવા સારુ જાણે લીધો ત્યાગ ॥૪૬॥
 નીલકંઠે વિચાર્યું છે મન, પંકિતભેદ કરે છે આ જન । રાયે બાંધ્યું સદાવ્રત સોય, તીર્થવાસી માટે છે આ જોય ॥૪૭॥
 યાત્રાળુ સહુ આવે છે આંઈ, નથી જમાડતા તેને કાંઈ । સર્વે પોતાનાં ભરે છે પેટ, પણ આજ શિક્ષા કરું નેટ ॥૪૮॥
 બાલાયોગીએ કર્યો વિચાર, પછે દેખાડ્યો છે ચમત્કાર । જેવા માલપુવા લેવા જાય, ત્યાં તો કૌતુક મોટું દેખાય ॥૪૯॥
 માલપુવાના પાત્ર મોઝાર, જાણે શોણીત દેખ્યું તે ઠાર । પયપાકમાં ચોખા છે જેહ, જીવરૂપે જણાય છે એહ ॥૫૦॥
 તેવું જોઈને પામ્યા છે ત્રાસ, અરર આતો થયો વિનાશ । હવે ભોજન જમાશે કેમ, તેહ મન વિચારે છે એમ ॥૫૧॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે વનમાં એક અસુરનો નાશ કર્યો એ નામે અઢારમો તરંગ: ॥૧૮॥

પૂર્વછાયાઓ— રામશરણજી બોલીયા, સુણો ગુરુ વિખ્યાત । તે સર્વેને જમતાં થકાં, શું થયું તે કોને વાત ॥૧॥

પછે મહારાજ ઉચ્ચર્યા, હે રામશરણ ધીર । વિસ્તારીને વર્ણવું, મન થઈને સ્થિર ॥૨॥

ત્યારે તેના મંદિર વિષે, બેઠા છે બલવંત । કૈક જન ભેગા થયા, તે જીવે છે ભગવંત ॥૩॥

ભોજનને તો ભુલી ગયા, ચડ્યો મનમાં ક્રોધ । ધોકા ચીપિયા સંભાળીને, કરવા ધાર્યો વિરોધ ॥૪॥

રસોઈયાપર રીસે ભઠ્યા, તે જન સર્વે ત્યાંય । બ્રાહ્મણ સાથે બળી ઉઠ્યા, ઘાટ ઘડે મનમાંય ॥૫॥

ચોપાઈ— સર્વે ભુખ્યા ઉઠ્યા તતખેવ, ક્રોધાતુર થયા મન એવ । ધોકા ચીપિયા લીધા તે વાર, પોચ્યા વિપ્રને મારવા માર ॥૬॥

લડે બ્રાહ્મણને તજી લાજ, ક્યાંથી શિખ્યા તમે આવું કાજ । આવાં જમાડો છો શું ભોજન, ખેદ પામી ગયા અમે મન ॥૭॥

ત્યારે બ્રાહ્મણ તે બોલ્યા સ્પષ્ટ, અરે તમે તો છો બધા દુષ્ટ । કાંઈ નથી વિવેક વિચાર, ખાવા ભેગા થયા છો ગમાર ॥૮॥

રાજાનું બાંધેલું સદાવ્રત, તેમાં તમે કરો છો અસત । તીર્થવાસી આવે છે જે જન, તેને તો નથી દેતા ભોજન ॥૯॥

નિજ પેટ ભરો અડબંગા, ખાઈ ખાઈ થયા છો તડંગા । પંકિતભેદ કરો છો શું નિત, તમારી મતિથૈ વિપરીત ॥૧૦॥

પેલા આવ્યા બાલાયોગી આજ, મોટા સિદ્ધ દિશે મહારાજ । તેમને દેખાડો કોરો લોટ, ખરી છે એજ તમારી ખોટ ॥૧૧॥

લોટ ન લીધો તે મહંત, જમ્યા વિના બેઠા છે તે સંત । ફરી પુછ્યો નહિ તમે ભાવ, તે અપરાધનો છે નડાવ ॥૧૨॥

સર્વે પોતાનું સંભાળી મન, જમવા બેઠા વાળી આસન । પંક્તિભેદનું મોટું છે પાપ, તેનું ભોગવશો ફળ આપ ॥૧૩૥॥
 તમે ભોગવો તમારું કરમ, એમાં બીજાને શું અડે શરમ । નથી એમાં તો અમારો વાંક, કરીછે અનીતિ આડે આંક ॥૧૩૭॥
 તમારે જમવું હોય સુખે, જાઓ બાલાયોગી સનમુખે । કરી પ્રારથના લાવો આજ, ત્યારે થાશે તમારું તો કાજ ॥૧૩૮॥
 ક્ષમા કરાવો જે અપરાધ, ત્યારે થાશો તમે નિરબાધ । તેછે પ્રગટ પ્રભુ મહંત, એમ સમઝી લો સહુ સંત ॥૧૩૯॥
 એમને આપો ભોજન પાન, કરો પ્રસન્ન સર્વે સમાન । ત્યારે ટળશે તમારો ખેદ, સુખ શાંતિ થશે નિરવેદ ॥૧૪૦॥
 ઉઠીને જો ચાલ્યા જાશે એહ, દુઃખી થાશો એમાં ન સંદેહ । વિપ્રનાં એવાં સુણી વચન, પછે તે સમઝી ગયા મન ॥૧૪૧॥
 આવ્યા શ્રીહરિવરની પાસ, પોતાના મને થઈ નિરાશ । ત્યાં તો બાલાયોગીયે વિચાર્યું, રામચંદ્રજીનું રૂપ ધાર્યું ॥૧૪૨॥
 સૌને સરખાં દીધાં દર્શન, ત્યારે તેમનાં હરખ્યાં છે મન । પામ્યા આશ્ચર્ય મન અપાર, નમ્રતાથી કરે નમસ્કાર ॥૧૪૩॥
 બોલે ગદ્ગદ્ કંઠે વાણ, જાણ્યા પ્રગટ પ્રભુ પ્રમાણ । હે બાલાબ્રહ્મચારી યોગીંદ્ર, તમે તો છો પોતે રામચંદ્ર ॥૧૪૪॥
 ઘણા દિવસથી મહારાજ, કરીયે છેયે આ કુડાં કાજ । ત્યાગી થઈને કર્યો છે અન્યાય, આવાં દુષ્કૃત કર્મ સદાય ॥૧૪૫॥
 હવે ને કરીયે કોઈ દિન, આ અઘટિત કર્મ જીવન । ત્યાગીના ધર્મ પાળશું જેહ, અપરાધ ક્ષમા કરો તેહ ॥૧૪૬॥
 તમે રાજી થાવો મહારાજ, જમો ભોજન આવીને આજ । એવાં સુણીને દીન વચન, કૃપાવંત થયા ભગવન ॥૧૪૭॥
 પ્રીતેથી કર્યાં ભોજનપાન, બે દિવસ રહ્યા ભગવાન । કર્યો છે તેમને ઉપદેશ, પાપ રેવા દીધું નહિ લેશ ॥૧૪૮॥
 પંક્તિભેદરૂપી દુરાચાર, તેનો ત્યાગ કરાવ્યો તેવાર । શ્રદ્ધાવાન જાણીને જીવન, દીધાં રામરૂપે દરશન ॥૧૪૯॥
 તે દેખીને નિશ્ચે થયો મન, થયા આશ્રિત તે સર્વે જન । એમ નીલકંઠે નિરધાર, એની સેવા કરી અંગીકાર ॥૧૫૦॥
 પછે ત્યાંથી ચાલ્યા સુખધામ, ભક્તવત્સલ પૂરણકામ । એમ ચાલતે ગયા ઘણા દિન, એક ગામ આવ્યું ત્યાં નવીન ॥૧૫૧॥
 ત્યાં છે ગામને ગોંદરે કુપ, તેના ઉપર ગયા અનુપ । જગદીશને પીવું છે વારી, કુવાવાળાને કેછે મોરારી ॥૧૫૨॥
 ભાઈ સુણો કહીએ જે અમે, દોરી હોયતો આપોને તમે । અમને આપો તમે આવાર, પાણી પીવાનું છે નિરધાર ॥૧૫૩॥
 ત્યારે કોશિયો બોલ્યો છે ત્યાંચ, અમારા કોશ ફરેછે આંચ । તેમાંથી કરોને જલપાન, નવ બીશો તમે બલવાન ॥૧૫૪॥
 ત્યારે બોલ્યા બાલાબ્રહ્મચારી, પોતે મનમાં ધારી વિચારી । ચર્મવારિ પીતા નથી ભાઈ, સત્ય માની લેજ્યો મનમાંઈ ॥૧૫૫॥
 ત્યારે બોલ્યો તે જન વચન, જેને વશ નથી નિજ મન । તમે સિદ્ધ મોટા છો ઉજાસે, ત્યારે કેમ નથી દોરી પાસે ॥૧૫૬॥
 દોરી નથી લેવી અમારે, શિરજોરી ન કરવી તમારે । મુને મળેછે કે નહિ નીર, બેઠા બેઠા જીવો તમે ધીર ॥૧૫૭॥
 એમ કહી કુવાને કિનારે, બેઠા નીલકંઠજી તે વારે । કઠારી લીધી કરમાં નાથ, કુપમાંહી લાંબો કર્યો હાથ ॥૧૫૮॥
 જલ ઉભરાયું ત્યાં નિરધાર, પાણી આવ્યું કુવાને કિનાર । સૌને જોતે કર્યું એ ચરિત્ર, કઠારી ભરી પીધું પવિત્ર ॥૧૫૯॥
 એવો દેખ્યો જ્યાં મોટો પ્રતાપ, સર્વે આશ્ચર્ય પામ્યા છે આપ । નરનારી કરે નમસ્કાર, પગે લાગેછે વારમવાર ॥૧૬૦॥
 એવું ચરિત્ર કર્યું તે સ્થાન, વળી ચાલ્યા ત્યાંથી ભગવાન । કેટલેક દિને કરી નાથ, શ્રીહરિ પોચ્યા છે જગન્નાથ ॥૧૬૧॥
 જોયો છે ત્યાં વૈરાગી એક, ગીતા પાઠ કરે છે વિશેક । બ્રહ્મચારી બેઠા તેની પાસ, ગીતા માગી લીધી અવિનાશ ॥૧૬૨॥
 એક શ્લોક વાંચી જોયો જોતે, તેના દશ અર્થ કર્યા પોતે । ત્યારે તેને આવ્યું મન હેત, પાસે બેસાર્યા પ્રેમસમેત ॥૧૬૩॥
 નથી બતાવતો કાંઈ કાજ, તેણે જાણ્યા મોટા મહારાજ । બીજા અસુર છે ત્યાં અપાર, તેમને ઈર્ષ્યા આવી તેવાર ॥૧૬૪॥
 શ્રીહરિ ઉપર કરે રીસ, તેને જાણી ગયા જગદીશ । પોતે કર્યો મનમાં વિચાર, ઘણો અધર્મ છે આણે ઠાર ॥૧૬૫॥
 લોભી લઈગા ને કામી જન, વીતરાગી આંહિ કોધી મન । જ્ઞાન ભક્તિનો કરે છે દંભ, છળી લેછે તે સૌને અભંગ ॥૧૬૬॥
 એમ ધારી બાલાબ્રહ્મચારી, ત્યાં રહ્યા છે પોતે અવિકારી । એકરૂપે પોતે છે પ્રકાશ, બીજારૂપ વડે અવિનાશ ॥૧૬૭॥
 જગન્નાથની મૂરતિ છે જેમાં, વાલિડે વાસ કર્યો છે તેમાં । પૂજારીના જે પ્રેમને નેમ, સેવા પૂજા કરે છે તે કેમ ॥૧૬૮॥
 થાળ સામગ્રી વિગેરે જેહ, કેવી રીતે કરે નિત્ય તેહ । વળી ભક્તિ ભોજનનો ભાવ, કેવો છે તે જીવે નિત્ય દાવ ॥૧૬૯॥
 મૂરતિમાં રહ્યા અદર્શરૂપ, રહ્યા પ્રકાશ બાર અનુપ । સરોવર ઈંદ્રધુમ્ન નામ, નિત્ય સ્નાન કરે છે તે ઠામ ॥૧૭૦॥
 કથા કીર્તન ભજન સ્મરણ, કરેછે નિત્ય અશરણ શરણ । જગન્નાથપુરીનાં જે જન, એમને બોધ આપે પાવન ॥૧૭૧॥
 તેમાં અધર્મ ને જે અન્યાય, ધ્યાનમાં રાખે છે તે સદાય । નીતિ રીતિ બતાવે પવિત્ર, ધર્મ મારગે કરે ચરિત્ર ॥૧૭૨॥
 પુન્યશાળીને છે પ્રિય એહ, પાપી તો પાછા પડેજ તેહ । તે ઠેકાણે રહ્યા એક વર્ષ, મને વિચાર્યું છે એમ હર્ષ ॥૧૭૩॥
 હવે કરું અધર્મનો ઘાત, પછે ચાલું આંહિથી પ્રભાત । મન ઈચ્છા ધરી તતખેવ, કરી પાપીને પ્રેરણા એવ ॥૧૭૪॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રીઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે નીલકંઠ-બ્રહ્મચારી વનવિચરણ કરતા થકા જગન્નાથપુરીને વિષે આવ્યા એ નામે
 ઓગણીશમો તરંગ: ॥૧૯॥

પૂર્વછાયો— રામશરણજી બોલિયા, સુણો શ્રી મહારાજ । નીલકંઠજીયે શું કર્યું , જગન્નાથપુરીમાં કાજ ॥૧॥
વિસ્તારીને તે વર્ણવો, વાલમજીનાં ચરિત્ર । પ્રગટના ગુણ સુણતાં, હું થાઉં પુન્ય પવિત્ર ॥૨॥
ત્યારે ધરમગુરુ બોલિયા, રામશરણ સુણો આજ । સ્નેહે સંભળાવું તમોને, બાળાયોગીનાં કાજ ॥૩॥
જગન્નાથમાં રહ્યા પોતે, વર્ષ એક નરવીર । અધર્મને છેદન કરવા, ધાર્યું છે મન ધીર ॥૪॥
તે સર્વેનો નાશ કરવા, ઈચ્છા કરી મનમાંય । અન્યોઅન્ય લડી મરે તો, સુખ સંતોષ થાય ॥૫॥

ચોપાઈ— નીલકંઠે ધાર્યું મને એમ, પાપી નાશ પામી જાય કેમ । ત્યાંય હતા જે અસુર જન, તેમનાં ડોલવા લાગ્યાં મન ॥૬॥
થયો ઉત્પન્ન સર્વેને ક્રોધ, માંહોમાંહિ ચાલ્યો છે વિરોધ । કેતાં કેતાં સુણાવે છે કાન, ભુલ્યા વાતો કરતાં તે ભાન ॥૭॥
એક એકને દેછે તે ગાળ, સામસામી બજાવે છે તાલ । હું ને તું તારી કરતા ત્યાંય, લડવા લાગ્યા છે માંહોમાંય ॥૮॥
ઓચિંતો થાય અગ્નિપ્રકાશ, બાળે વનને જેમ હુતાશ । ક્રોધરૂપી અગ્નિ થયો જેવે, ઘેર્યા અસુર પાપીને તેવે ॥૯॥
જામીછે માંહોમાંહિ લડાઈ, ન સહે અન્યોઅન્ય વડાઈ । પરસ્પર લડે છે અપાર, કરે છે હોહોકાર હોકાર ॥૧૦॥
એમ વિરોધ વધ્યો તે ઠામ, જાણે ચાલતો થયો સંગ્રામ । કરવા લાગ્યા દારુણ યુદ્ધ, કામી ક્રોધી કુત્સિત કુબુદ્ધ ॥૧૧॥
કોઈ કોઈનો મુકે ન ઠોર, એક એકનું જબરું જોર । કેકે જાલી છે કાળી કબાન, ઝળકે શસ્ત્ર ૧વિદ્યુતસમાન ॥૧૨॥
થાય તડિતના ઘણા પાત, જાણે રણભૂમિ આ સાક્ષાત । આવી પોચ્યો જાણે પ્રલેકાળ, એમ અસુર લડે વિકાળ ॥૧૩॥
ગ્રંથવધે કરતાં વિસ્તાર, માટે સંક્ષેપથી કહું સાર । પછે તો રવિ થયો છે અસ્ત, નાશ પામ્યા અસુર સમસ્ત ॥૧૪॥
દશ હજારનો વળ્યો ઘાણ, મરણ પામી પડ્યા સોથરાણ । એમ થયો અધર્મિનો નાશ, થયા પ્રસન્ન શ્રીઅવિનાશ ॥૧૫॥
પરભાર્યો હર્યો ભૂમિભાર, કોઈમર્મ ન જાણે લગાર । કર્યું નીલકંઠે એવું કાજ, પછે ચાલ્યા ત્યાંથી મહારાજ ॥૧૬॥
તે તીરથને કર્યું પાવન, ચાલ્યા જાય અગાડી જીવન । આદિ કૂર્મનામે જે તીરથ, દક્ષિણદેશ ગયા સમરથ ॥૧૭॥
વળી ત્યાંથી ચાલ્યા છે પાવન, આગે જાતાં આવ્યું એક વન । તેમાં થૈને પધાર્યા છે અગ્ર, માનસપુર આવ્યું છે નગ્ર ॥૧૮॥
સત્રધર્મા નામે રાજા ત્યાંય, ગયા શ્રીહરિ તે નગ્રમાંય । રાજાએ કર્યો બહુ સત્કાર, થયો આશ્રિત તે નિરધાર ॥૧૯॥
પછે બાળાયોગીયે તે ઠામ, રાજા દ્વારાયે કરાવ્યું કામ । ત્યાં હતા દૈત્ય દોય હજાર, તેનો નાશ કરાવ્યોતે વાર ॥૨૦॥
વળી ત્યાં થકી પ્રયાણ કરી, વેંકટાદ્રિને પામ્યા છે હરિ । કેટલા દિવસ રહ્યા ત્યાંય, ગયા સેતુરામેશ્વર જ્યાંય ॥૨૧॥
તે તીર્થમાં રહ્યા વિશ દન, જગઆધાર પ્રાણ-જીવન । ત્યાંથી પધાર્યા પૂરણકામ, આવ્યું મારગમાં ધુલે ગામ ॥૨૨॥
ત્યાં છે સરિતા સુંદર સાર, તે સ્થળે ગયા ધર્મકુમાર । પાથર્યું છે ત્યાં નિજ આસન, સરિતાને કીનારે પાવન ॥૨૩॥
ત્યાં છે પિપળાનો તરુ એક, તેના તળે બેઠા છે વિશેક । હવે તે ગામમાં નિરધાર, જાતિ એક બાઈ ભાવસાર ॥૨૪॥
એને સુત છે એકજ એક, તે પ્રત્યે બોલી પોતે વિશેક । સુણ લાડકવાયા હે તન, મને ધાર્યું તું મારું વચન ॥૨૫॥
હવે માવજીની કર્યું શોધ, ઓળખી લે જે તું અવિરોધ । ગમે તે જગ્યાએ જોવો ભાઈ, ભગવાનને લાવો આંઈ ॥૨૬॥
ભાતું કરી આપું છું હું આજ, લેઈ જાઓ કરો શુભ કાજ । કોટિ ઉપાય કરજે સાજ, પણ પ્રભુને લાવજે આજ ॥૨૭॥
પુત્ર પાળે જો મારું વચન, ત્યારે તો સાચો તું મારો તન । નહિ તો પથ્થર આવ્યો પેટ, એવું માનીશ મન હું નેટ ॥૨૮॥
તેનું કારણ સુણ કુમાર, ખરી વાત કહું છું આવાર । હતા ભગવદી તારો તાત, કર્તા અખંડ પ્રભુની વાત ॥૨૯॥
તું તો ભુલી ગયો છે એ ટેક, નથી સંભારતો ક્ષણ એક । માટે જા તું ઉતાવળો સુત, પ્રભુને શોધી લાવો સપુત ॥૩૦॥
મળે જો તુને શ્રીઅવિનાશ, તેડી લાવજે નિજ ૧આવાસ । પ્રભુજીને લિધા વિના પુત્ર, ઘરે આવીશ ને બલસુત્ર ॥૩૧॥
તેડ્યા વિના જો આવીશ આમ, નથી મારે પછી તારું કામ । ત્યાગ કરીશ હું મારો દેહ, માનિ લેજે તું નિ:સંદેહ ॥૩૨॥
માતાનાં સુણી એવાં વચન, બોલ્યો ભગવાનદાસ તન । સુણી લ્યો માતુશ્રી મારી વાત, તમને સત્ય કહું સાક્ષાત ॥૩૩॥
શ્રીહરિનું હશે કેવું રૂપ, કેમ ઓળખવા તે અનૂપ । રુડિ બતાવો તેની જે રીત, પછી હું જાઉંછું ધરી પ્રીત ॥૩૪॥
ત્યારે બોલી તે બાઈ વચન, હે લાડીલા કહું તુને તન । પ્રભુનાં ચિહ્ન જાણુંછું હુંય, બતાવું છું જાણી લેજે તુંય ॥૩૫॥
પ્રભુના બેઉ ચર્ણ મોઝાર, સોળે ચિહ્ન હોય નિરધાર । તેમના શરીરની જે છાય, પૃથ્વી ઉપર નવ દેખાય ॥૩૬॥
સામો દીવો કરીશ જે વાર । અંગમાં દેખાશે આરપાર । બતાવું છું હું નિશાન જેહ, સત્ય માની લેજે પુત્ર તેહ ॥૩૭॥
તે સમે પુત્રની વધૂ ત્યાંય, બોલી વિચારીને મનમાંય । નિજ સ્વામિને કે છે વચન, સુણો નાથ તમે શુભ મન ॥૩૮॥
તમે તો જાશો પ્રદેશવન, પ્રભુને શોધવા ધારી મન । પ્રભુજી મળે તો ઘણું સારું, પાછા ઘેર આવો તમે વારુ ॥૩૯॥
પણ જો કદી ન મળ્યા શ્યામ, પાછા આવો નહિ તે આ ઠામ । ત્યારે કો મારી શી વલે થાય, પછે શું કરવો રે ઉપાય ॥૪૦॥
એમ કહી કરેછે કલ્પાંત, ત્યારે કેવા લાગ્યો એનો કાંત । હે સ્ત્રી તું શું વિચારે છે મન, શામાટે તું કરેછે રૂદન ॥૪૧॥
મારી માનો હશે સાચો ભાવ, ઉરમાં હશે એવો ઉછાવ । શુદ્ધ મને કેતાં હશે માત, તેની કહું છું હું સત્યવાત ॥૪૨॥

વળી હું સાચા ભાવથી જઈશ, તું પતિવ્રતા સ્ત્રી સાચી હઈશ । તો મળશે પ્રભુજી જરૂર, તારે સમજી લેવું એ ઉર ॥૪૩॥
 પછે તો પાછો આવું હું તરત, પંદર દિનમાં એક શરત । પ્રભુને લાવું આપણે ઘેર, સુખ પામીએ આનંદભેર ॥૪૪॥
 એમાં ધારવો નહિ સંદેહ, પ્રભુ અંતર્યામી છે એહ । સાચે સાચો છે આપણો ભાવ, હરિ જાણે છે સર્વે સ્વભાવ ॥૪૫॥
 એછે સેવકના સુખધામ, મળે ને કેમ સુંદરશ્યામ । માટે મળશે શ્રીભગવાન, દ્રઢવિશ્વાસથી ધરો ધ્યાન ॥૪૬॥
 એવી રીતથી આપી છે ધીર, પછે ચાલ્યો થઈ મતિ સ્થિર । જાય પ્રભુને શોધવા માટ, એક ટેક ધરી શિરસાટ ॥૪૭॥
 ગામબાર સરિતા છે જ્યાંય, આવ્યો દ્રઢ મન રાખી ત્યાંય । ત્યાં બેઠા છે જીવનસાર, અંતર્યામીએ કર્યો વિચાર ॥૪૮॥
 નદી ઉતરતાં તે દેખાય, બાળાયોગીએ બોલાવ્યો ત્યાંય । આંહિ આવો ભગવાનદાસ, કહો ક્રિયાં જાઓ છો હુલ્લાસ ॥૪૯॥
 એવું સુણી ભગવાનદાસ, ઉભો રૈને વિચારે છે પાસ । ઘડી વાર ઠર્યો છે તે ઠામ, કોણે બોલાવ્યો લઈ નામ ॥૫૦॥
 દયાળુને દેખ્યા છે રે ત્યાંય, કરે વિચાર તે મનમાંય, કોણ હશે બાળાયોગી રૂપ, દીશે અદ્ભુત કાંતિ અનુપ ॥૫૧॥
 નથી ઓળખતો હું આ ઠામ, મુને બોલાવે છે દેઈ માન । માટે જાઉં હું એમની પાસ, આવ્યા છે કુણ એ સુખરાશ ॥૫૨॥
 ગયો ધારી વિચારીને મન, જે સ્થળે બેઠાછે ભગવન । ઉભો રહ્યો જઈ સનમુખ, પામ્યો આનંદ સહિત સુખ ॥૫૩॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીનીલકંઠ બ્રહ્મચારી નદી કીનારે ભગવાનદાસને પોતાની પાસે બોલાવ્યો એ નામે વિશમો તરંગ: ॥૨૦॥

પૂર્વછાયાં— હે રામશરણસુણો તમે, બાલાયોગીની કથાય । શ્રીહરિયે બોલાવિયો, કરવાજ તેની સહાય ॥૧॥
 ત્યારે તે ભક્ત આવિયો, શ્રીપુરૂષોત્તમ પાસ । હર્ષ વાધ્યો એના ઉરમાં, કરી તે વાત પ્રકાશ ॥૨॥
 તે સુણીને બોલ્યા વાલમ, ભાઈ સુણો ભાગ્યવાન । ભાવ તારો સાચો હશે તો, મળશે શ્રીભગવાન ॥૩॥
 અંતર્યામી શ્રીહરિ છે, સર્વેના પૂરણકામ । ભક્તવત્સલ તે ભક્તની, ઈચ્છા પુરે છે શ્યામ ॥૪॥
 પણ સુણો તમે પ્રેમથી, આવી બેસો અમ પાસ । નદી ઉતરતાં વાગ્યો છે, આ ચરણમાં કાંટો ખાસ ॥૫॥

ચોપાઈ — કાઠો કંટક આવીને આંહિ, બહુ ખટકે છે ચરણમાંહિ । વાર લાગશે તમને વારુ, ભાઈ કાંટા કાઢો થાય સાડું ॥૬॥
 એવું સુણી ભગવાનદાસ, બેઠો બાલા-યોગીની તે પાસ । લાવો કાંટો કાઢું મહારાજ, કરું હું આજ્ઞા પ્રમાણે કાજ ॥૭॥
 એવું કેને ધરી મન ટેક, લીધો જાનુપર ચરણ એક । જેવો ચરણમાં જોવા જાય, નવે ચિહ્ન તેમાં તો દેખાય ॥૮॥
 ત્યારે બોલ્યો ભગવાનદાસ, સુણો નીલકંઠ સુખરાશ । કાંટો નથી આ ચરણમાં કાંઈ, લાવો બીજો ચરણ જોઉં આંઈ ॥૯॥
 એમ કહીને જોવા લાગ્યો તેહ, તેના મનનો મટ્યો સંદેહ । જુવેતો તેમાં ચિહ્ન છે સાત, દેખી થયો મન રળિયાત ॥૧૦॥
 બન્ને ચરણ જોયાં રંગયોળ, ચિહ્ન દેખાણાં સુંદર સોળ । વળી તે વાત મન વિચારી, માયે કહ્યા તે આ બ્રહ્મચારી ॥૧૧॥
 ચરણમાં ખિંચાયું મારું ચિત્ત, માટે આ ભગવાન ખચીત । બેઉ ચરણમાં ઓળાઓળ, ચિહ્ન શોભી રહ્યાં છે આ સોળ ॥૧૨॥
 એમ વિચારીને ભાવસાર, બોલી ઉઠ્યો વચન તેવાર । હે બાલાયોગી શ્રીમહારાજ, આજ મારું ભલું થયું કાજ ॥૧૩॥
 તમે સાક્ષાત છો ભગવાન, બહુનામી દિસોછો નિદાન । અમપર દયા કરી આજ, આપો આપ આવ્યા મહારાજ ॥૧૪॥
 માટે ચાલો મારે ઘેર આજ, શુભ કામ કરો મહારાજ । મારી માતાને છે ઘણી પ્રીત, પ્રભુવિષે અહોનિશ ચિત્ત ॥૧૫॥
 તવ માટે કીધો મેં પ્રયાસ, ધન્ય ભાગ્ય મળ્યા અવિનાશ । દીનપણેથી નમ્ર સ્વભાવ, કરી પ્રાર્થના ધરી ભાવ ॥૧૬॥
 બાલાયોગીને અતિઉમંગ, લેઈ ચાલ્યો ઘેર રુડે રંગ । પ્રેમભર્યો અતિ આહ્વાદ, બોલ્યો ઉંચો કરીને તે સાદ ॥૧૭॥
 તમે આંહિ આવો મુજ માત, જીવો આવ્યા આ ભૂધરભ્રાત । એવું સુણી સાસુ વધૂ બેય, આવ્યાં ઘરથી બારણે તેય ॥૧૮॥
 જુવે તો પ્રભુ ઉભા છે બાર, નિજ આંગણામાં નિરધાર । દેખી નહિ શરીરની છાય, જાણી લીધા છે આ જગરાય ॥૧૯॥
 અતિ સ્નેહસહિત તે બેઉ, ચરણમાં શિર મુક્યાં છે તેઉ । કરી પ્રાર્થના શુભ મન, નીલકંઠને આપ્યું આસન ॥૨૦॥
 પ્રેમે પધરાવ્યા ઘરમાંય, ત્યારે બોલ્યા બાલાયોગી ત્યાંય । સુણો ડોશીમા મુજ વચન, તમે ત્રૈણે જણાંછો પાવન ॥૨૧॥
 પ્રેમ દેખ્યો તમારો અપાર, આવ્યા દર્શન દેવા આઠાર । પછે કરાવી છે ત્યાં રસોઈ, યોગીને જમાડ્યા મન પ્રોઈ ॥૨૨॥
 મુક્યો દીપક ત્યાં તેણી વાર, મૂર્તિમાં દેખાણો આરપાર । નિશ્ચે થયો છે ત્રૈણેને મન, જાણ્યું જરૂર છે ભગવન ॥૨૩॥
 પછે ડોશીયે કરી છે વાત, નિજ સગાં વ્હાલાંને વિખ્યાત । મારે ઘેર આવ્યા ભગવાન, કરો દર્શન મુકીને માન ॥૨૪॥
 આવો સર્વ કરો મનભાવ, લ્યોને આસમે લાખેણો લાવ । એવું સુણીને સૌ નરનાર, કરવા લાગ્યાં મન વિચાર ॥૨૫॥
 આ ડોશી શું બોલેછે વચન, એને ઘેર ક્યાંથી ભગવન । દર્શન માટે બોલાવે ખ્યાત, નથી સમજાતી શું આ વાત ॥૨૬॥
 એમ કેતાં છતાં સહુ જન, મળીને આવ્યાં તેને ભુવન । બાલાયોગી પાસે આવ્યા સર્વ, દેખીને ઉતરી ગયો ગર્વ ॥૨૭॥
 નીલકંઠે વિચાર્યું ત્યાં મન, કૃષ્ણરૂપે દીધું દર્શન । ચતુર્ભુજ ને ચતુરાયુધ, એવા રૂપે દેખ્યા અવિરુધ ॥૨૮॥

જોવા આવેલા સઘળા લોક, પામ્યા આશ્ચર્ય મન અશોક । દેખ્યું અદ્ભુત ચરિત્ર સાર, નરનારી કરે નમસ્કાર ॥૨૯॥
 હવે ડોશીને ડોસીનો તન, તેની સ્ત્રી પતિવ્રતા પાવન । ત્રૈણે જણને જાણ્યાં નિષ્કામ, ત્યારે પ્રસન્ન થયાછે શ્યામ ॥૩૦॥
 બોલ્યા મૃદુલ વાણી ગંભીર, સુણો ત્રૈણે જણા મતિધીર । રુડો દંઢાવ્ય નામે જે દેશ, ત્યાં છે વડનગ્ર ગામ એશ ॥૩૧॥
 ત્યાં જુમખરામ ભાવસાર, તેને ઘેર લેશો અવતાર । તમો ત્રૈણેયે થાશો પ્રકાશ, સુણો ભાઈ ભગવાનદાસ ॥૩૨॥
 થાશે જોગ અમારોરે ત્યાંય, નિશ્ચે માની લેજ્યો મનમાંય । પછે પામશો અક્ષરધામ, મળશે તે અવિચળ ઠામ ॥૩૩॥
 એવું વાલિડે આપ્યું વચન, ધુલિયા માલેગામ પાવન । ત્રૈણે દિવસ રહ્યા તે સ્થાન, બતાવ્યું છે ઐશ્વર્ય સમાન ॥૩૪॥
 તેની સેવા કરી અંગીકાર, પછે ચાલવા થયા તૈયાર । સુણો રામશરણ સુખરાશ, હવે ચાલ્યા શ્રીઅવિનાશ ॥૩૫॥
 કેટલે દિન કરી ઉમંગ, પામ્યા નીલકંઠજી શ્રીરંગ । રહ્યા બે માસ સુધી તેમાંય, ઘણા વૈષ્ણવ લોક છે ત્યાંય ॥૩૬॥
 તેની સાથે કર્યોછે સંવાદ, તજાવી દીધો સૌનો પ્રમાદ । તેને વિષે હતો દુરાચાર, વળી અધર્મરૂપી જે ભાર ॥૩૭॥
 પોતાના પ્રતાપથી પ્રમાણ, તેને ત્યાગ કરાવ્યો છે જાણ । પછે ત્યાંથી કર્યું છે પ્રયાણ, ચાલ્યા જાય છે જીવનપ્રાણ ॥૩૮॥
 સુંદરરાજ વિષ્ણુ છે જ્યાંય, ગયા નીલકંઠસ્વામી ત્યાંય । કર્યા વિષ્ણુનાં ત્યાં દર્શન, વળી ચાલ્યા આગે આવ્યું વન ॥૩૯॥
 આવી નગની તળાટી એક, તેમાં કૂપ દેખ્યો છે વિશેક । જળાશય દેખીને તે ઠામ, વાલિડે ત્યાં કર્યો વિશ્રામ ॥૪૦॥
 સ્નેહે કર્યું છે તે સ્થળે સ્નાન, પૂજા કરે બેઠા ભગવાન । નવરાવે છે વિષ્ણુને શ્યામ, જલધારા કરે પૂરણકામ ॥૪૧॥
 વિષ્ણુ પીવા લાગ્યા ઘણું વારી, બાલાયોગીએ વાત વિચારી । તૃષ્ણા લાગી છે વિષ્ણુને આજ, ત્યારે ભુખ્યા હશે મહારાજ ॥૪૨॥
 એવો મનમાં કરે નિરધાર, આવ્યા શિવ ઉમા તેણી વાર । સ્નેહવડેથી કરી છે સેવ, આપ્યો સાથવો લવણ એવ ॥૪૩॥
 પછે અદ્રશ્ય થયા મહાદેવ, જાણી શ્રીજીનો મહિમા અભેવ । હવે બાલાયોગીયે તેઠાર, કર્યો વિશ્રામ ત્યાં થોડીવાર ॥૪૪॥
 વળી ચાલ્યા ત્યાંથી અવિનાશ, નિજ સેવકના સુખરાશ । ચાલ્યા જાય છે સંશેરહિત, પોતે અતિ ઉમંગસહિત ॥૪૫॥
 આગળ ચાલ્યા પ્રાણઆધાર, ભૂતપુરીયે પોચ્યા મુરાર । રામાનુજતણું છે જે ધામ, તેમની મૂરતિ છે તે ઠામ ॥૪૬॥
 કર્યું દર્શન પૂજન પ્રીતે, પછે ચાલ્યા ત્યાંથી રુડી રીતે । પદ્મનાભ જનાર્દન થૈને, ત્યાંથી ચાલ્યા પ્રભુ ધીરા રૈને ॥૪૭॥
 આદિકેશવ વિષ્ણુ જે ઠામ, તેને પામ્યા છે સુંદર શ્યામ । ત્યાંથી ચાલ્યા કરી દર્શન, કુલગિરિયે ગયા જીવન ॥૪૮॥
 સાક્ષી ગોપાલ વિષ્ણુ પાવન, તેમનાં કર્યા છે ત્યાં દર્શન । પાંચ દિવસ સેવ્યું તે સ્થાન, તરત ચાલ્યા ત્યાંથી ભગવાન ॥૪૯॥
 જોતા જોતા ચાલ્યા છે જરુર, ત્યારે તો પોચ્યા બુરાનપુર । એના સમીપમાં તાપીગંગ, તેને તીરે આવ્યા શ્રીરંગ ॥૫૦॥
 રાજઘાટે જઈ કર્યું સ્નાન, ભક્તવત્સલ શ્રીભગવાન । તે તાપી નદીના તીરમાંય, રુડી પથરશિલા છે ત્યાંય ॥૫૧॥
 તે પર બેઠા જગદાધાર, નિત્ય વિધિ કરે છે મુરાર । પુરૂષોત્તમ છે સ્વયમેવ, મહાવિષ્ણુની કરે છે સેવ ॥૫૨॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રીઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે નીલકંઠ બ્રહ્મચારી ફરતા થકા ધુલિયામાં ભગવાનદાસને ઘેર પધારી તેમને
 વરદાન આપી બુરાનપુર તાપીગંગાને તીરે આવ્યા એ નામે એકવીશમો તરંગ: ॥૨૧॥

પૂર્વછાયા— રામશરણ કાને ધરો, કહું સ્વામીનાં ચરિત્ર । પરમ પુનિત આ કથા છે, પાપી થાય પવિત્ર ॥૧॥
 બુરાનપુર તાપી તીરે, બેઠા છે મહારાજ । નિત્ય વિધિ કરે છે વાલો, પરમારથને કાજ ॥૨॥
 એવે ગામ જનાવાદની, સ્ત્રીઓ આહિર અપાર । દહીંના ગોરસ વેચવા, જાય બુરાનપુર મોઝાર ॥૩॥
 શ્રીહરિ જ્યાં સેવા કરેછે, ત્યાં આવી સઘળી નાર્ય । બાળાયોગીનું રૂપ દેખી, કરે મન વિચાર ॥૪॥
 મહાપ્રતાપી ચમત્કારી, દેખી સુંદરશ્યામ । એમ ધારીને કેવા લાગી, બાળાયોગીને તમામ ॥૫॥

ચોપાઈ — સ્ત્રીઓ કે સુણો હેયોગિરાજ, કાંઈ જમશો શ્રીમહારાજ । ત્યારે નીલકંઠ કેછે ત્યાંય, અમને શું દેશો તમે આંય ॥૬॥
 તે કે દધિ લાવ્યાં છઈએ આજ, તેમાંથી જમોને સુખસાજ । નીલકંઠ કહે બહુ સારું, લાવો દધિ જમીએ તમારું ॥૭॥
 પછે પ્રેમદાયે પ્રેમસહિત, દધિ કાઢી આપ્યું કરી હિત । ધર્યું વિષ્ણુને નૈવેદ્ય સાર, પછે જમ્યાતે જગદાધાર ॥૮॥
 જમીને તૃપ્ત થયા જીવન, દીધાં તે સ્ત્રીઓને દર્શન । કૃષ્ણસ્વરૂપે થયા છે જાણ, સ્ત્રીઓ વિસ્મે પામી છે પ્રમાણ ॥૯॥
 દધિનાં હતાં ગોરસાં જેહ, બાળાયોગી પાસે મુક્યાં તેહ । પામી આનંદ મન અપાર, પગે લાગી છે વારમવાર ॥૧૦॥
 બોલે નમ્ર મધુરી તે વાણી, સુણો શ્રીહરિ સારંગપાણિ । તમે તો કાનજી છો અનુપ, દેખાઓ છો શ્રીકૃષ્ણસ્વરૂપ ॥૧૧॥
 હવે કૃપા કરો મહારાજ, દધિ સઘળું જમી લ્યો આજ । પણ કરો અમારું કલ્યાણ, તમે પ્રગટ પ્રભુ પ્રમાણ ॥૧૨॥
 એવું સુણીને સુંદર શ્યામ, દધિ સઘળું જમ્યા તે ઠામ । પછે બોલ્યા છે ભૂધર ભ્રાત, કૃપા દષ્ટિ કરીને સાક્ષાત ॥૧૩॥
 સુણો તમે સહુ ગોપીજન, અમે કેયે છીએ સત્ય વચન । કચ્છમાં પામશો અવતાર, અમારો જોગ થાશે તે ઠાર ॥૧૪॥
 તમારી આપદાને હરિશ, વળી રુડું કલ્યાણ કરીશ । પામી સ્ત્રીઓ એવું વરદાન, પગે લાગી થઈ નિરમાન ॥૧૫॥

પામી આશ્ચર્ય મન અપાર, સર્વે ગઈ પોતપોતાને દ્વાર । હવે બાળાયોગી તેણીવાર, ત્યાંથી ચાલવા કર્યો વિચાર ॥૧૬॥
 તે સમે આવ્યો વણિક એક, પ્રભુદાસ નામે છે વિશેક । જોયા નીલકંઠને નિરધાર, કરવા લાગ્યો મન વિચાર ॥૧૭॥
 નાની ઉમરમાં નરવીર, તીર્થમાં ફરે છે ધરી ધીર । મહા તપસ્વી પુન્ય પવિત્ર, જાણે ધર્મ નીતિના તો મિત્ર ॥૧૮॥
 મારી પાસે છે ધન અપાર, તે મારે નથી કોઈ ખાનાર । બ્રાહ્મણાદિક જાતિ જો હોય, રાખું શ્રીહરિને ઘેર સોય ॥૧૯॥
 ઉત્તમ જાતિ હોય તો સારું, સોંપી દેઉં તેમને ધન મારું । એમ કરે છે સંકલ્પ જ્યાંય, અંતર્યામીએ જાણ્યું છે ત્યાંય ॥૨૦॥
 બોલ્યા વચન શ્રીઅવિનાશ, તમે સુણોને હે પ્રભુદાસ, અમે ગામમાં કોઈને દ્વાર, નિશ્ચે જાતા નથી ક્ષણવાર ॥૨૧॥
 તીર્થ કરવાને માટે આજ, નીકળ્યા છઈએ શુભ કાજ । બાળાયોગીનું એવું વચન, સુણીને આશ્ચર્ય પામ્યો મન ॥૨૨॥
 મોટા પુરૂષ છે આ તો કોઈ, નથી કળી શકાતા તે જોઈ । મારા અંતરની જેહ વાત, જાણીને મુને કીધિ વિખ્યાત ॥૨૩॥
 હવે કરું ગમે તે ઉપાય, ઘરે તેડી જાઉં વર્ણિરાય । એમ ધારે છે વણિક મન, ત્યાં તો વાલે દિધાં દર્શન ॥૨૪॥
 રામચંદ્ર ચતુર્ભુજ રૂપ, આવો ભાવ દેખાડ્યો અનુપ । એવું દેખીને વણિક તન, થયો પ્રેમસજળ લોચન ॥૨૫॥
 મુક્યું ચરણ કમળમાં શિશ, પાહિ માં પાહિ માં જગદીશ । કર જોડી કરેછે સ્તવન, જય જય જય ભગવન ॥૨૬॥
 તમે રામચંદ્ર છો સાક્ષાત, મારા ઈષ્ટદેવ જગતાત, મારા જીવનું કરો કલ્યાણ, ઘેર પધારો જીવનપ્રાણ ॥૨૭॥
 મારી સેવા કરો અંગીકાર, ત્યારે બોલ્યા દયાળુ તે વાર । પૂર્વનો છે એ મુમુક્ષુ જન, બાળાયોગી કે તેને વચન ॥૨૮॥
 નથી જાતા અમે કોઈ ઘેર, સુણો પ્રભુદાસ રુડી પેર । તારે હોય જો શ્રદ્ધા ને ભાવ, અમ માટે સીધું આંહી લાવ ॥૨૯॥
 લાલ્યો છે વણિક સીધું ત્યાંય, નીલકંઠજી બેઠા છે જ્યાંય । તેની બાટીઓ કરી તૈયાર, ધર્યું વિષ્ણુને નૈવેદ્ય સાર ॥૩૦॥
 પછે જમ્યા પોતે જીવન, તેના ઉપર થયા પ્રસન્ન । વચન આપ્યું જીવનપ્રાણ, તમારું નિશ્ચે થાશે કલ્યાણ ॥૩૧॥
 મમ વચન તણો સંસર્ગ, નિશ્ચે પામશો તે અપવર્ગ । એમ આપ્યું તેને વરદાન, તેનું કામ કર્યું ભગવાન ॥૩૨॥
 પછે ચાલ્યા ત્યાંથી ભગવાન, નાશિકપુર આવ્યા નિદાન । ત્ર્યંબકેશ્વર ત્યાં છે પાવન, તેમનાં સ્નેહે કર્યા દર્શન ॥૩૩॥
 ત્યાંથી ચાલ્યા છે આનંદભેર, પછે આવ્યા છે સુરત શેર । તાપી ગંગામાં કર્યું છે સ્નાન, આવ્યા છે ભરુચે ભગવાન ॥૩૪॥
 નર્મદા નામે જે સરિતાય, તેમાં સ્નાન કર્યું જગરાય । પાંચ દિવસ રહ્યા છે ત્યાંય, પછે ત્યાંથી આગે ચાલ્યા જાય ॥૩૫॥
 મહી નદીને ઉતર્યા પાર, પોચ્યા બોચાસણે તેણીવાર । કાનદાસ પટેલ છે ત્યાંય, ગયા તેનાજ ખેતરમાંય ॥૩૬॥
 કર્યો ઉતારો તેહજ ઠામ, કુવે સ્નાન કરે અભિરામ । તે સમે પટેલ કાનદાસ, રહ્યાછે એતો નિજ આવાસ ॥૩૭॥
 ઓટે બેઠાછે કરીને ધીર, થઈ આકાશવાણી ગંભીર । સુણો પટેલ હે કાનદાસ, તમે બેઠા છો આવી આ વાસ ॥૩૮॥
 મનસુબા કરો છો જે તન, પણ સુણો વિમલ વચન । તમારા ક્ષેત્રમાંહિ વિખ્યાત, પધાર્યા છે પ્રભુજી સાક્ષાત ॥૩૯॥
 પુરો થૈ રહેશે નિત્ય નેમ, તરત ત્યાં થકી ચાલશે એમ । માટે જાવો તમે હવે હાલ, કરી દર્શનને થાઓ ન્યાલ ॥૪૦॥
 એ સુણી પટેલ કાનદાસ, ઓચિંતા ઉભા થયા હુલ્લાસ । પોતાની માતાને કહી પેર, સુણો માતા તમે સુખભેર ॥૪૧॥
 આપણા ક્ષેત્રવિષે નિદાન, પધાર્યા છે ત્યાં શ્રીભગવાન । ચાલો દર્શન કરીયે ત્યાંય, પ્રભુને તેડી લાવીયે આંય ॥૪૨॥
 ત્યારે ડોશી કહે છે વચન, હે ભાઈ સુણોને મારા તન । બ્રાહ્મણ જમાડવાને કાજ, રસોઈ કરાવું છું આજ ॥૪૩॥
 માટે ભાઈ તમે જાવો ત્યાંય, મહા પ્રભુજીને લાવો આંય । એવું સુણ્યું વચન સન્મુખ, કાનદાસ ચાલ્યા પામી સુખ ॥૪૪॥
 ત્યાંતો કેતા કેતામાં સાક્ષાત, ચાલી ગામમાં સઘળે વાત । ગામતણા જે સરવે જન, ચાલ્યા સૌ કરવા દરશન ॥૪૫॥
 કાનદાસ તણી કેડે જાય, નરનારી સહુ સમુદાય । ગયા સર્વે તે ક્ષેત્રની પાસ, હવે શું કરેછે અવિનાશ ॥૪૬॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે નીલકંઠ બ્રહ્મચારી બોચાસણ પધાર્યા એ નામે બાવીશમો તરંગ: ॥૨૨॥

પૂર્વછાયાઓ— રામશરણજી બોલિયા, સુણો હે મહારાજ । બોચાસણે શ્રીહરિયે, શું કર્યું પછે કાજ ॥૧॥
 લાલની લીલા સાંભળતાં, તૃપ્તિ જરા નવ થાય । માટે વિસ્તારીને કહો મુને, મન બહુ હરખાય ॥૨॥
 ધર્મગુરુ પછે બોલીયા, સુણો ભાઈ સાક્ષાત । સ્નેહસહિત સંભારીને, કહું વાલમજીની વાત ॥૩॥
 કાનદાસના ક્ષેત્રવિષે, બેઠા છે ભયહારી । દરશન કરવા આવે છે, ત્યાં મળીને નરનારી ॥૪॥
 દયા હરિયે દિલ ધારી, દર્શન દીધાં અજીત । આકર્ષણ કરી દૂરથી, ખેંચી લીધાં સૌનાં ચિત્ત ॥૫॥

ચોપાઈ— કાનદાસ પટેલને સંગે, ઘણા જન આવ્યા છે ઉમંગે । દેખ્યા પ્રગટ પ્રભુને આપ, સ્થિર થૈ ગયા ટપ્યા છે તાપ ॥૬॥
 તેજસમૂહનો જોઈ તાર, અન્યોઅન્ય કરે છે વિચાર । વિસ્મે સહિત હજારો જન, કાનદાસને કેછે વચન ॥૭॥
 જતમે ભાઈ સુણો કાનદાસ, સૂર્યથી અધિક પ્રકાશ । આવું તેજ રવિનું ન હોય, પ્રભુવિના નથી બીજું કોય ॥૮॥
 પણ તેજ લીન કરે જ્યારે, થાય મૂર્તિનાં દર્શન ત્યારે । આવે પછીથી સુખ અપાર, થાય આનંદ આનંદ સાર ॥૯॥

બાલાયોગીયે સૌને જોતામાં, તેજ સમાવી લીધું પોતામાં । નીલકંઠરૂપે ત્યાં દેખાય, મનોહર મૂર્તિ સુખદાય ॥૧૦॥
 હવે પાસે આવ્યા સહુ જન, સ્થિર થૈ કરે છે દરશન । સ્તુતિ કરવા લાગ્યા સંગાથ, સ્નેહે જોડી જોડી બેઉ હાથ ॥૧૧॥
 જય પ્રણતપાળ દયાળ, જય કાળતણા તમે કાળ । પાહિ માં પાહિ માં મહારાજ, દીધાં દર્શન ઉત્તમ આજ ॥૧૨॥
 પછે બોલ્યા છે ત્યાં કાનદાસ, સુણો નિલકંઠ અવિનાશ । મારે ઘેર પધારોજી આપ, પૂરો શુભ સંકલ્પ અમાપ ॥૧૩॥
 ત્યારે નીલકંઠ યોગિનાથ, એને ઘેર ગયા તેની સાથ । કાનદાસ ધરી મનભાવ, કર્યું પૂજન ઉર ઉચ્છાવ ॥૧૪॥
 હવે રસોઈ થૈ છે તૈયાર, બ્રાહ્મણની પંક્તિ થૈ તે વાર । કાનદાસ કહે શુભ કાજ, જમવા બેસો શ્રીમહારાજ ॥૧૫॥
 કરો આ જળથી તમે સ્નાન, સ્વસ્થ થૈને બેસો ભગવાન । શ્રીહરિવરે કર્યું સ્નાન, જમવા વિરાજ્યા બળવાન ॥૧૬॥
 મુક્યું વાસણ આગળ સાર, તેમાં લાડુ પિરસ્યા નિરધાર । એક લાડુમાંથી ભાંગી કોર, મુકી મુખમાં ધર્મકિશોર ॥૧૭॥
 પછે જમ્યા નહિ યોગિરાજ, બેસી રહ્યા છે શ્રીમહારાજ । કાનદાસની માતુશ્રી જેહ, ઓશરી બારણે આવ્યાં તેહ ॥૧૮॥
 દયાળુને દેખ્યાછે જ્યાં નેણે, મનમાં હેત આવ્યું છે તેણે । હેઠાં બેશી પગે લાગ્યાં ત્યાંય, બોલ્યાં વિચારીને મનમાંય ॥૧૯॥
 કેમ જમતા નથી મુરારી, ત્યારે બોલ્યા બાલાબ્રહ્મચારી । દુધ આપોતો થાય ભોજન, ડોશીયે સુણ્યું એવું વચન ॥૨૦॥
 સાંજને સમે લેવું છે દુધ, મહિષી દોવા બેઠાં જે શુદ્ધ । બાલાયોગીની ઈચ્છાનુસાર, ભેંસે દુધ દિધું તેહ વાર ॥૨૧॥
 ડોશી દુધ લાવ્યાં કરી પ્યાર, પ્રભુને આપ્યું પાત્ર મોઝાર । પછે જમ્યા પોતે દુધભાત, ચળુ કરી બોલ્યા જગતાત ॥૨૨॥
 સુણો ભાઈ તમે કાનદાસ, તમોને કહું છું તે હુલ્લાસ । તમારા પરિવારમાં યુક્ત, સારા થશે પ્રભુજીના મુક્ત ॥૨૩॥
 એમ આપ્યું વ્હાલે વરદાન, કાનદાસ થયા ભાગ્યવાન । હે રામ તમે સુણોને આજ, પછે ચાલ્યા ત્યાંથી મહારાજ ॥૨૪॥
 ભાલદેશમાં બુધેજ ગામ, મારો વાલિડો આવ્યા તે ઠામ । ખોડાભાઈ ક્ષત્રી તેને ઘેર, સદાવ્રત ચાલે રુડી પેર ॥૨૫॥
 તેને ઘેર ગયા બ્રહ્મચારી, સદાવ્રત લેવા ગિરધારી । સદાવ્રતનું તો એક બાનું, તેનું કરવું છે કલ્યાણ છાનું ॥૨૬॥
 કોઈક સમરેછે જે પ્રોક્ષ, ઘણા જીવનો કરવા મોક્ષ । સદાવ્રત લેવા આવ્યા ત્યાંય, મુનિજન જાણે મનમાંય ॥૨૭॥
 તે સમે ખોડાભાઈની માત, માંચીપર બેઠાંછે વિખ્યાત । સદાવ્રતમાં આપેછે જવાર, નીલકંઠ ઉભા જે તે દ્વાર ॥૨૮॥
 બાલાયોગીને સર્વની હાર, જવાર આપવા માંડી તે વાર । ત્યારે શ્રીહરિ બોલ્યા તે ઠાર, અમે તો નથી લેતા આ જવાર ॥૨૯॥
 હોય તૈયાર કાંઈ ભોજન, આપો અમને નિર્મલ મન । ત્યારે બોલ્યાં તે ડોશી વચન, આંહિ તૈયાર નથી ભોજન ॥૩૦॥
 એવાં તૈયાર ભોજન આજ, કેટલાને દૈયે મહારાજ । લેવી હોય તો લ્યો આ જાર, નૈતો ચાલ્યા જાવો આણીવાર ॥૩૧॥
 તમ જેવા આવેછે અનેક, ચાલ્યા જાયછે લૈને વિશેક । એવું સુણી મન વિચારી, ત્યારે બોલ્યા બાલાબ્રહ્મચારી ॥૩૨॥
 તમારા સદાવ્રતમાં સોય, અમ જેવા આવ્યા નથી કોય । આવશે પણ નૈ આવા કોઈ, ત્યારે બોલીછે તે સામું જોઈ ॥૩૩॥
 તમ જેવાનો તો શો છે ભાર, પણ કૈક આવી ગયા આ ઠાર । મોટા ઉંચા પંચ પંચ હાથ, જટાઓ વાળાછે જોગી સાથ ॥૩૪॥
 વળી બોલ્યા બાલાબ્રહ્મચારી, હે ડોશી તમો જુવો વિચારી । પોયે આકાશમાં એવા હોય, પણ અમારા જેવા તે નોય ॥૩૫॥
 આવ્યા નૈ હોય અમ સમાન, નિશ્ચે માની લેજ્યો મુકો માન । બોલ્યા મરમનું એવું વચન, પછેશું કરેછે ભગવન ॥૩૬॥
 ડોશીયે આપી હતી જે જવાર, તેમાંથી બે દાણા લીધા સાર । લેઈ મુક્યા તે મુખમોઝાર, તેનું રુડું કરવા નિરધાર ॥૩૭॥
 નિંબ હેઠે ચોતરોછે જ્યાંય, કબુતરને નાખી છે ત્યાં । પછે ચાલ્યા ત્યાંથી બ્રહ્મચારી, તરત પધાર્યા શ્રીસુખકારી ॥૩૮॥
 આવ્યા ખોડાભાઈ તેણે ઠામ, ગયેલા હતા તે કોઈ ગામ । તેની માતા કેવા લાગ્યાં વાત, વિસ્તારીને થઈ છે જે ખ્યાત ॥૩૯॥
 હવે નીલકંઠજી તે વાર, કુવા પર ગયા ગામ બાર । સ્ત્રીઓ પાણી ભરે છે અપાર, ગયા છે જળપીવા તેઠાર ॥૪૦॥
 કર લાંબા કરી મુરારી, કઠારી ભરીને પીધું વારી । પછે ચાલ્યા ત્યાંથી ભગવાન, ઝાલ્યો મારગ આગે નિદાન ॥૪૧॥
 પેલી બાયું ભરી રહી વાર, સર્વે મળીને કરે વિચાર । બાલાયોગીનો જોયો પ્રતાપ, પામી આશ્ચર્ય મન અમાપ ॥૪૨॥
 એમ કરતી મને નિરધાર, પોતાને ઘેર ગઈ સહુ નાર ॥ પછે આવી ખોડાભાઈ પાસ, કરી વાત બનેલી હુલ્લાસ ॥૪૩॥
 ખોડાભાઈ વિચારે છે મન, અહો આવ્યા હશે ભગવન । સદાવ્રત લેવા માટે આજ, છાનું છાનું કરી ગયા કાજ ॥૪૪॥
 કર્યો વિચાર મનમોઝાર, પછે થયા ઘોડે અસવાર । નિજગામ થકી સાયે સાય, તપાશી જોયું ગૌ પાંચ પાંચ ॥૪૫॥
 પણ પત્તો લાગ્યો નહીં ક્યાંઈ, થયા ઉદાસી બહુ મનમાંઈ । વળી દિલે થયા દિલગીર, પ્રેમે પૂરણ મન અધીર ॥૪૬॥
 સાયો પ્રેમ જાણ્યો નિજ મન, નીલકંઠે દીધાં દરશન । પાછા થયા તે અંતરધાન, એવા દયાળુ શ્રીભગવાન ॥૪૭॥
 ખોડાજી કરે પસ્તાવ મન, પછે આવ્યા પોતાને સદન । પોતાની માતુશ્રીને તે સ્થાન, ઠપકો દૈ બોલ્યા તે નિદાન ॥૪૮॥
 હે માતુશ્રી સુણો મારી વાત, ઘેર આવ્યાતા ભૂધરભ્રાત । નાના બાલકરૂપે સાક્ષાત, રામચંદ્ર હશે નિશ્ચે વાત ॥૪૯॥
 નૈતો અક્ષરપતિ એ હશે, પુરૂષોત્તમ આવ્યા એ વેષે । આવ્યા હશે મહારાજ એહ, પધાર્યાતા આપોઆપ જેહ ॥૫૦॥
 તમે ઓળખ્યા નૈ કેમ આજ, કર્યું છે વળી ખોટું એ કાજ । એવું વેણ સુણી ડોશી આપ, કરવા લાગી છે પશ્ચાતાપ ॥૫૧॥

તે કેડે તો ગયા ઘણા દિન, સદાવ્રતને પુન્યે નવીન । પછે થયો વરતાલે જોગ, ત્યારે ટળ્યો ભવજળરોગ ॥૫૨॥
 કર્યા મહારાજનાં દર્શન, દઢ નિશ્ચે કરી દીધો મન । જાણ્યા સાક્ષાત પુરુષોત્તમ, પછે થયા તે ભક્ત ઉત્તમ ॥૫૩॥
 હવે ચાલ્યા ત્યાંથી સુખધામ, પધાર્યા પોતે ગોરાડે ગામ । ત્યાંછે ગામતણો ચોરો જ્યાંય, ત્રૈણ દિન રહ્યા પ્રભુ ત્યાંય ॥૫૪॥
 બોધા આહિર આદિક જેહ, તેની સ્ત્રીઓ દધિ લાવી તેહ । બાલાયોગીને જમાડે ત્યાંય, પ્રેમમગ્ન થઈ મનમાંય ॥૫૫॥
 નીલકંઠ થયા છે પ્રસન્ન, આપ્યું કલ્યાણનું ત્યાં વચન । ચાલ્યા ત્યાંથકી પૂરણકામ, સુખકારી છે સુંદર શ્યામ ॥૫૬॥
 સાબરમતી ઉતર્યા પાર, ગયાછે ભીમનાથે મુરાર । કર્યા પિનાકીનાં દરશન, મહાપ્રભુજી થયા પ્રસન્ન ॥૫૭॥
 ત્યાં રહ્યોછે અતીત જે સાર, કર્યો છે તેણે બહુ સત્કાર । જાણ્યા તપસ્વી પુન્યપાવન, સેવા કરીછે નિર્મળ મન ॥૫૮॥
 ત્યારે રાજી થયા ભગવાન, કરાવ્યું છે પોતાનું ત્યાં જ્ઞાન । વળી ત્યાંથી કર્યું છે વિચરણ, આગળ ચાલ્યા અશરણશરણ ॥૫૯॥
 ગોપનાથ નામે મહાદેવ, ત્યાં આવ્યા છે શ્રીવાસુદેવ । ત્રૈણ દિવસ રહ્યા તેઠાર, ચાલ્યા ત્યાંથકી જગદાધાર ॥૬૦॥
 સોરઠદેશ લોઢવાગામ, તે સ્થળે આવ્યા સુંદર શ્યામ । કર્યો ઉતારો ગામમોઝાર, ચારણનો ચોરો છે જે ઠારા ॥૬૧॥
 ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી
 અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રી બાલાયોગી સોરઠદેશમાં લોઢવા ગામે પધાર્યા એ નામે તેવીશમો તરંગ: ॥૨૩॥

સામેરી- હે રામશરણ સુણો હવે, પાવન પુન્ય કથાય । સોરઠ દેશે લોઢવામાં, આવ્યા છે જગરાય ॥૧॥
 ચોરો ચારણ લોકનો, ત્યાં જઈ કર્યો મુકામ । પુન્ય પવિત્ર છે તપસ્વી, રહ્યા ઠરી તે ઠામ ॥૨॥
 તેહ ગામે એક ચારણ, છે શુભમતિ ઉદાર । આત્માનંદ સ્વામી તણો, સમાગમ કરનાર ॥૩॥
 વાત કરી દેવ જાતિયે, આત્માનંદની જ્યાંય । તે સુણીને શ્રીબાલાયોગી, રહ્યા માસ એક ત્યાંય ॥૪॥
 તે જન દેવ જાતિ છે, રુડું કેશરબા નામ । છેટે રહી સેવા કરે છે, જાણ્યા પૂરણકામ ॥૫॥
 વિચાર કર્યો બાલાજોગીયે, બંધન થાશે આ ઠાર । માટે મારે રહેવું નહિ, ચાલી નિકળવું નિરધાર ॥૬॥
 પછે તો પ્રાતઃકાલમાં, ત્યાંથી ચાલ્યા સુંદરશ્યામ । દ્વારકાનો લક્ષ રાખી, ચાલે મારગમાં સુખધામ ॥૭॥
 પવિત્ર વસુધાને કરી, અને કર્યા અનેકનાં કામ । સાગર કાંઠે ફરતા ફરતા, આવ્યા માંગરોળ ગામ ॥૮॥
 વાવ્યના રમણા ઉપરે, જોઈ એકાંત ધર્મકુમાર । મૃગચર્મ બિછાવીને, બેઠા ઉપર વર્ણી ઉદાર ॥૯॥
 છબી અલૌકિક જોઈને, મોહ પામે કોટિક માર । જ્ઞાન વૈરાગ્યની મૂરતિ, રૂપ લાવણ્યતાના ભંડાર ॥૧૦॥
 ગોવર્ધનભાઈ તે સમે, પોતે શૌચ વિધિને કાજ । સ્નાન કરીને વાવ્યમાં, આવ્યા જિયાં છે વર્ણિરાજ ॥૧૧॥
 રૂપ જોઈ યોગિરાજનું, લોભાણું વણિકનું મન । હાથ જોડી આગળે, ઉભા કરે છે સ્તવન ॥૧૨॥
 કૃપા કરી મુજ ઉપરે, ઘેર આવો જમવા કાજ । ભાવ જોઈને વણિકનો, પછે બોલ્યા વર્ણિરાજ ॥૧૩॥
 કોઈને ઘેર જમતા નથી, અમે રહિયે ગામબહાર । ઈશ્વર ઈચ્છાયે જે મળે, તેનો કરીયે છીએ આહાર ॥૧૪॥
 વચન સુણી વર્ણિતણું, પોતે લાલ્યા મિઠાઈનો થાળ । ધર્યો શ્રીહરિને આગળે, નિરખીને થયા નિહાલ ॥૧૫॥
 નારાયણને કહેવા લાગ્યા, જમો પ્રભુ પકવાન । એવું સુણી મધુરવાણી, બોલ્યા શ્રીભગવાન ॥૧૬॥
 જલેબી અમે નથી ખાતા, નથી તેપર પ્રીત । એમ કહીને થાળમાંથી, શેવો લીધી રુડી રીત ॥૧૭॥
 વળી લીધા છે તે ગાંઠીયા, જમેછે દીનદયાળ । ત્યારે પ્રભુ પ્રત્યે બોલીયા, ત્યાં ગોવર્ધન તે કાળ ॥૧૮॥
 હે કૃપાનાથ સુણો કહું, એક વિનંતિ આંય । પુતળી નામે કુઈ મારી, પડી છે નરકની માંય ॥૧૯॥
 તેને હું કાઢવા જાઉં છું, સમાધિ મારગે સાર । યમદૂત નથી કાઢવા દેતા, નરક થકી તેને બહાર ॥૨૦॥
 એવું સુણી બહુનામી બોલ્યા, ગોવર્ધનને કે શ્યામ । સ્વામી આશ્રિત નોતી તે, પડી નરકને ઠામ ॥૨૧॥
 ત્યારે તે કહે આશ્રિત હતી, પણ કરી છે મોટી ભુલ્ય । સ્વામીનું સુવર્ણ ઓળવ્યું, પાપ લાગ્યું અતુલ્ય ॥૨૨॥
 હરિજને પૂજા કરીતી, સ્વામીની જેહ ઠાર । સોનાના એક પાસલાની, ભેટ મુકીતી તે વાર ॥૨૩॥
 સ્વામી જાણે સદાવ્રતમાં, આગળ આવશે કામ । મુકવા આપ્યો પુતળીને, ભરુસો રાખી તે ઠામ ॥૨૪॥
 ત્યારપછી કોઈ દિવસે, આવ્યો છે એવો પ્રસંગ । રામાનંદ સ્વામીયે માગ્યો, પાસલો રૂડે રંગ ॥૨૫॥
 પુતળીબા પાસલો લાવો, અમે આપ્યો તો જેહ । પુતળી કે નથી જાણતી, પાસલો શાનો એહ ॥૨૬॥
 આપ્યા વિના માંગો છો સ્વામી, જુદું ચડાવો છો આળ । પુતળીનું એ પાપ દેખી, સ્વામી બોલ્યા તતકાળ ॥૨૭॥
 હવે બાઈ શું જુદું બોલો છો, વિચારી જુવો મનમાંય । વિશ્વાસઘાત હેમચોરી, કરીને છુટીશ ક્યાંય ॥૨૮॥
 નરક વિષે જાઈશ નિશ્ચે, જાણી લેજે તે જરૂર । તોય ન માન્યું પુતળીયે, અવળી મતિ થઈ ઉર ॥૨૯॥

તે પાપે નરકે પડી છે, મુજ કુઈ પુતળી બાય । તે સુણી બહુનામી બોલ્યા, વિચારી મનમાંય ॥૩૦॥
 ગોવર્ધનને કેવા લાગ્યા, શ્રીહરિ સુંદરશ્યામ । સમાધિ કરી જાઓ તમે, ત્યાં થશે તમારું કામ ॥૩૧॥
 અમારી આજ્ઞાથી અમારા, પાર્ષદ આવશે ચાર । યમદૂતને તે વારશે, વેગે કરશે તે વાર ॥૩૨॥
 નામ અમારું મુખે લેજ્યો, સ્નેહથી ત્રણ વાર । સ્વામિનારાયણ બોલજ્યો, સ્વામિનારાયણ સાર ॥૩૩॥
 ત્યારે પુતળી નીકળશે, નરક થકી નિરધાર । પાપ થકી તે મુક્ત થાશે, પામશે તે ઉદ્ધાર ॥૩૪॥
 ત્યારે સમાધિ કરી ગયા, ગોવર્ધન યમપુરીમાંય । શ્રીહરિના કેવા પ્રમાણે, કહ્યું છે જઈને ત્યાંય ॥૩૫॥
 પાપ ટળીયું પુતળીનું, એ પ્રગટનો પ્રતાપ । ઉદ્ધાર થયો પલકમાં, મટયા ત્રિવિધિના તાપ ॥૩૬॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિવિરચિતે શ્રીઘનશ્યામ-લીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ તીર્થમાં ફરતા ફરતા માંગરોળ આવ્યા ને પુતળીબાઈને નરકમાંથી
 છોડાવી એ નામે ચોવીશમો તરંગ: ॥૨૪॥

પૂર્વછાયાઓ— કહે અવધપ્રસાદજી, સુણો રામશરણજી ભ્રાત । ત્યાર પછીની વારતા, સર્વે કહું વિખ્યાત ॥૧॥
ચોપાઈ— ગામથી પશ્ચિમ દિશાની માંય, વેરાગીનો અખાડો છે ત્યાંય । તેમાં જઈને રહ્યા વિશ દન, વળી ત્યાં થકી ચાલ્યા જીવન । રા
 વાણી કોમળ સરળ સ્વભાવ, દયાનિધિ મનહર ભાવ । ગયા લોજપુરે પરમેશ, વાપિકાપર બેઠા દેવેશ ॥૩॥
 કર્યું છે વાપિકામાં સ્નાન, બાર્ય આવ્યા થઈ સાવધાન । ચોત્રા ઉપર બેઠા દયાળ, નિત્ય વિધિ કરે તતકાળ ॥૪॥
 તે સમે સુખાનંદજી નામ, સ્નાન કરવા આવ્યા તે ઠામ । રામાનંદ સ્વામીના છે શિષ્ય, ગુરુની પામેલા છે આશિષ ॥૫॥
 તેમણે દેખ્યા સુંદર શ્યામ, મનોહર મૂર્તિ અભિરામ । મહાતેજસ્વી તપસ્વી ધીર, સામું જોઈ રહ્યા થઈ સ્થિર ॥૬॥
 થયા પ્રસન્ન ભાળીને રૂપ, કોણ હશે આ યોગી અનૂપ । શિર જટાનો જુટ સુંદર, રુડા શોભે છે વર્ણી ભૂધર ॥૭॥
 આ તો અકળ કળ્યા ન જાય, વળી અદ્ભુત કાંતિ દેખાય । ક્યાંથી આવી ચડ્યા યોગિરાજ, જાણે ભાનું ઉદે થયો આજ ॥૮॥
 અતિ અલક્ષ યોગી અનૂપ, જાણે આદિ નારાયણરૂપ । એમ ધારીને આવ્યા તે પાસ, પ્રેમે પુછવા લાગ્યા હુલ્લાસ ॥૯॥

(ઓરા આવો મારા લેરખડા લેરી, એ રાગ)

ક્યાંથી આવ્યા મે કો અવધૂતયોગી ॥ બાલાબ્રહ્મચારી છો બ્રહ્મરસભોગી, ક્યાંથી આવ્યા તમે કો અવધૂતયોગી ॥
 કોણ દેશ થકી વિચરણ કીધું, આજે દયા કરી દરશન દીધું । મારું કારજ સર્વે સફળ કીધું, ક્યાંથી આવ્યા તમે ॥૧૦॥
 નથી માયાનો લેશ જરા મનમાં, તૃષ્ણા તનધનની તજી છે તનમાં । તમને વાલું લાગે છે રેવું વનમાં, ક્યાંથી આવ્યા તમે ॥૧૧॥
 બાલાવયમાં બન્યાછો વળી બ્રહ્મચારી, યોગાભ્યાસથી થયાછો તમે તપધારી । કામ ક્રોધ શત્રુને નાખ્યા મારી, ક્યાંથી આવ્યા તમે ॥૧૨॥
 ચાલો અમારી જગ્યામાં સુખદાયક છે, મુક્તાનંદસ્વામી દર્શનલાયક છે । એછે ગુરુ અમારે શિરસાયક છે, ક્યાંથી આવ્યા તમે ॥૧૩॥
 તમે મંદિરે પધારો તો બહુ સારું, ને તો સ્વામીને બોલાવીયે વારુ । આપ આજ્ઞા કરો તે હું શિર ધાડું, ક્યાંથી આવ્યા તમે ॥૧૪॥
 એવું વચન સુણી બોલ્યા બ્રહ્મચારી, ચાલો અમે આવીશું ત્યાં સુખકારી । થાશે દર્શન સ્વામીનાં ભયહારી, ક્યાંથી આવ્યા તમે ॥૧૫॥
 એવું કહીને વાલીડો તૈયાર થયા, સુખાનંદ સ્વામીને સંગે ગયા । મુક્તાનંદ સ્વામી પાસે જઈ રયા, ક્યાંથી આવ્યા તમે ॥૧૬॥
 સ્વામી ગીતાનો પાઠ કરે નિતે, બેઠા ઓસરીયે થૈ એકચિત્તે । જોયા નીલકંઠને આવતા પ્રીતે, ક્યાંથી આવ્યા તમે ॥૧૭॥
 અચાનક તે ઉઠીને સામા આવ્યા, બાલાયોગી સ્વામીને બહુ ભાવ્યા । મલ્યા પ્રીતસહિત સુખીયા થાવા, ક્યાંથી આવ્યા તમે ॥૧૮॥
 રૂડું આસન આપ્યું છે સ્નેહ કરી, કરે સ્તવન મધુરી વાણી ભાવધરી । બેસાર્યા છે આસને સતકાર કરી, ક્યાંથી આવ્યા તમે ॥૧૯॥
 બાલાયોગી બેઠા ત્યાં સહુને જોતે, થોડું આસન દૂર કરી પોતે । દેખ્યું છે તે સ્વામીયે સંશય ખોતે, ક્યાંથી આવ્યા તમે ॥૨૦॥
ચોપાઈ— થોડું દૂર કરીને આસન, પૃથ્વી પર બેઠા ભગવન । સ્વામીયે કર્યો મન વિચાર, આ છે જ્ઞાની પુરુષ નિરધાર ॥૨૧॥
 એમ જાણ્યું સ્વામીયે તે વાર, સ્નેહે કર્યો બહુ સતકાર । પ્રેમે રાખ્યા પોતાનીરે પાસ, જાણ્યા શ્રીહરિને સુખરાશ ॥૨૨॥
 બીજે દિવસે સવારે ત્યાંય, સભા થૈ છે તે મંદિરમાંય । ત્યારે બોલ્યા પ્રસન્ન થઈ કૃષ્ણ, મુક્તાનંદજીને પુછ્યું પ્રશ્ન ॥૨૩॥
 જીવ ઈશ્વર માયા ને બ્રહ્મ, પાંચમા છે કોણ પરિબ્રહ્મ । એનાં રૂપ કરો ધરી પ્રીત, સમજાવો જુદી જુદી રીત ॥૨૪॥
 ત્યારે રૈશું અમો તમ પાસ, સત્ય માની લેજો તે હુલ્લાસ । સ્વામી બોલ્યા થઈ નિરમાન, સુણો શ્રીહરિ સુમતિવાન ॥૨૫॥
 અમારા ગુરુ છે રામાનંદ, એમણે આપ્યું જ્ઞાન આનંદ । સ્વામી પાસેથી જાણ્યું છે જેહ, તે પ્રમાણે કહું સુણો તેહ ॥૨૬॥
 એમ કેને પ્રશ્નનો જવાપ, કર્યો યુક્તિયે સહિત આપ । યથારથ તેનો છે જે અર્થ, ગુરુજી જાણે છે સમરથ ॥૨૭॥
 જેવી મુને ગતિ પોકી આજ, તે રીતે કહું મેં મહારાજ । એવું સુણીને વિશ્વઆધાર, થયા પ્રસન્ન દેવમુરાર ॥૨૮॥
 બોલ્યા રાજી થઈ અવિનાશ, હવે રહીશું તમારી પાસ । પણ તમારા ગુરુ પાવન, તેમનાં કરાવો દર્શન ॥૨૯॥
 ત્યારે સ્વામી બોલ્યા શુભમન, આંહી રેશોતો થાશે દર્શન । પછે રાજી થયા સુખરાસ, પોતે રહ્યા છે સ્વામીને પાસ ॥૩૦॥

પછી ઘણા દિન ધરી પ્રીત, બોલ્યા બાલાયોગી રસરીત । સુણો સ્વામી તમે ભાગ્યવાન, ધરો સ્વામીતણું હવે ધ્યાન ॥૩૧॥
મમ વૃત્તિ તમો ભેગી સોય, મેળવીને વિચારી લ્યો જોય । તમારી કૃપાયે શુભ મન, સ્વામીનાં કરશું દરશન ॥૩૨॥
ત્યારે સ્વામીયે ધર્યું છે ધ્યાન, પાસે બેઠા છે શ્રીભગવાન । નીલકંઠયોગીયે તે ઠાર, અંતરદ્રષ્ટિ જોયું તેવાર ॥૩૩॥
કર્યા સ્વામીનાં દર્શન તર્ત, ભુજનગ્રમાં બાંધી છે સર્ત । ગંગારામને ઘેર જરુર, જોયા યથારથ ધરી ઉર ॥૩૪॥
જાગ્યા ધ્યાનમાંથી મુક્તાનંદ, પુછે વર્ણિને પામી આનંદ । કેવું છે મારા ગુરુનું રૂપ, નીલકંઠ કહો તે અનૂપ ॥૩૫॥
ત્યારે બોલ્યા છે અશરણ શરણ, રક્ત પદ્મ જેવાં છે બે ચરણ । બે પાનીથી અંગુષ્ઠ પર્યત, ઉર્ધ્વ રેખાયો છે તે ઓપંત ॥૩૬॥
પુષ્ટ મૂર્તિ છે અતિ વિખ્યાત, કટિયે ધોતી છે અવદાત । તે ગૌરમૂર્તિ પુષ્ટ છે સ્વામી, નિત્ય ભક્તને તે અભિરામી ॥૩૭॥
ભુજનગ્રમાં બિરાજે હાલ, ગંગારામને ઘેર દયાલ । મુક્તાનંદ સ્વામી તેણી વાર, કરવા લાગ્યા મન વિચાર ॥૩૮॥
નથી પ્રત્યક્ષ કર્યા દર્શન, આંહી બેઠા જાણી લીધા મન । માટે છે મોટા પુરુષ સાર, કાંતો ઈશ્વરનો અવતાર ॥૩૯॥
રામાનંદ સ્વામી છે અનૂપ, કાંતો આવ્યા ધરી બીજું રૂપ । પરીક્ષા લેવા આપણી આજ, કરવા સર્વેનાં શુભ કાજ ॥૪૦॥
એમ જાણી પગે લાગ્યા ત્યાંય, મૂર્તિ ઉતારી છે મનમાંય । વિસ્મે પમાડ્યા મુક્તને એવ, પછે ત્યાં રહ્યા છે વાસુદેવ ॥૪૧॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રીઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રી બાલાયોગી લોજપુરમાં આવ્યા ને મુક્તાનંદસ્વામીને મળ્યા એ નામે પચીશમો
તરંગ: ॥૨૫॥

પૂર્વછાયા— હે ભાઈ સુણો સ્નેહધરી, લીલા અમૃતસાર । લોજપુરમાં બાલાયોગી, આવી રહ્યા નિરધાર ॥૧॥
તપવડેથી કૃશછે, શ્રીહરિનું શરીર । નાડી સર્વે ઉઘાડી દિસે, નથી અંગ રુધિર ॥૨॥
નાવા પધારે તે પ્રેમથી, જલાશયે જગઈશ । ચાલતાં નથી સર્ત રેતી, મારગમાં તેણી દીશ ॥૩॥
કંકર કંટક ઠેસ વાગે, તોય પડે ન જીવન । આત્મરૂપમાં વૃત્તિ રાખે, આઠે પહોર નિશદિન ॥૪॥
મુક્તાનંદ સ્વામી આદિને, કેછે વળી વળી વાત । હે સંતો સુણો સત્ય કહું છું, વિવેક ને વિખ્યાત ॥૫॥

ચોપાઈ — જીવ ઈશ્વર માયા ને બ્રહ્મ, પરબ્રહ્મ કેયે અનુક્રમ । જલબિંદુ હથેલીમાં જેમ, તેવાને હું તો દેખું છું તેમ ॥૬॥
તમારું મન જાય છે જ્યાંય, તેને પણ હું દેખું છું ત્યાંય । એમ કહેછે સામર્થ્યવાન, પણ પોતેતો છે ભગવાન ॥૭॥
તોય પાળે છે ત્યાગ વૈરાગ, નથી માયાનો જેનામાં ભાગ । નજરે જોતા નથી સ્ત્રી માત્ર, નૈષ્ઠિકરૂપે કોમળગાત્ર ॥૮॥
સ્ત્રીની ગંધ આવે છે જરાય, ઘણે અભાવે દૂર પલાય । મહાસમર્થ વૈરાગવાન, બહુનામી દિસે છે નિદાન ॥૯॥
જેને સારું પદારથ હોય, તેને તુચ્છ કરી જાણે સોય । માયિક જાણી ન કરે સંગ, તીવ્ર વૈરાગ ધર્યો છે અંગ ॥૧૦॥
માયામય પદારથ જેહ, તેનો ત્યાગ જે રાખે છે તેહ । પોતાને નથી બંધન કાંઈ, આતો બીજાને માટે છે ભાઈ ॥૧૧॥
એકાંતિક ભાગવત ધર્મ, તે સ્થાપવા પ્રગટ્યા છે પર્મ । પોતે પાળે છે જે કાંઈ ધર્મ, બીજાને પળાવવો એ મર્મ ॥૧૨॥
પોતે જો ન રાખે એવી રીત, કેકનાં ભ્રષ્ટ થૈ જાય ચિત્ત । માટે સૌનું કરવા કલ્યાણ, પાળે પળાવે છે તે પ્રમાણ ॥૧૩॥
એમ લોજપુરમાંયે લાલ, રહ્યા છે ભક્તિધર્મના બાળ । મંદિરમાં કોઈ બાઈ નાવે, પ્રતિબંધ બાંધ્યો એવો ભાવે ॥૧૪॥
ત્યારે બોલ્યા મુક્તાનંદ મુનિ, સુણો નીલકંઠ વાત જુની । અમારા ભેગા રહ્યા છો આપ, માટે અમારાં ભાગ્ય અમાપ ॥૧૫॥
રુડી સ્વામીની આજ્ઞા છે જેહ, આપણે પાળવી પડે તેહ । એમ જાણી થયા સાવધાન, સ્વામી સહિત કરે છે ધ્યાન ॥૧૬॥
એટલામાં આવ્યું એક શ્વાન, શૂર્પ કર્ડવા લાગ્યું નિદાન । ત્યારે સ્વામી ઉઠ્યા તેણી વાર, શ્વાનને કાઢી મુક્યું છે બાર્ય ॥૧૭॥
વળી આવ્યું છે ફરીને તેજ, શ્વાન આવ્યું મંદિરમાં એજ । લાગ્યું કાપવા આવીને એજ, સુખાનંદજી ઉઠ્યા છે તેજ ॥૧૮॥
થોડી મનમાં કરીછે રીશ, શ્વાનને સોટી મારી તે દિસ । કાઢી મુક્યું તેને ફરીવાર, પછે બીજે દિવસે સવાર ॥૧૯॥
બ્રહ્મચારી બોલ્યા છે વચન, વળી સાંભળો હે સ્વામીજન । હોય છે જે સંતગુણાતીત, ધ્યાનમાંથી ચલે નહિ ચિત્ત ॥૨૦॥
ધ્યાનમાંથી ઉઠ્યા નિરધાર, શ્વાનને હાંકી કાઢ્યું છે બાર । પદારથ કે પ્રભુ અધિક, કેમાં માલ વધુ કહો ઠીક ॥૨૧॥
એનો ઉત્તર આપોને આજ, સત્ય વાત કરો મહારાજ । તમોગુણમાંથી ક્રોધ થાય, ત્યારે તે ધ્યાનમાંથી ઉઠાય ॥૨૨॥
ત્યારે સ્વામી બોલ્યા છે વચન, તમે સુણો શ્રીપ્રાણજીવન । હે બ્રહ્મચારીજી ગુરુતુલ્ય, આપે સુધારી અમારી ભુલ્ય ॥૨૩॥
એવું સુણીને પ્રભુ અમાપ, અતિ પ્રસન્ન થયા છે આપ । અંતર્યામીપણે દર્શન, પોતાને થયાં છે તે નવીન ॥૨૪॥
તોય સ્વામીની આજ્ઞા પ્રમાણ, વર્તે જીવક્રમીયે જીવનપ્રાણ । ભુલ પડે જો કોઈની જોય, બોલ્યા વિના રહે નહી સોય ॥૨૫॥
ઘાટ સંકલ્પ કોઈને થાય, તેને જાણી લે છે સાક્ષી ન્યાય । વિસ્તારીને કરે છે તે વાત, સમજાવે છે ભૂધરભ્રાત ॥૨૬॥
કર્યા છે પ્રભુનાં દર્શન, કેમ જોડાતું નથી ત્યાં મન । અમે નથી કર્યા દરશન, તોય સ્થિર છે અમારું મન ॥૨૭॥
એમ કહી સમજાવે નાથ, સહુ સંતજનોને એ ગાથ । પોતે સર્વનિયંતા પ્રમાણ, કરે માનુષ નાટક જાણ ॥૨૮॥

મુમુક્ષુનાં કરવા કલ્યાણ, લીલા કરેછે સારંગપાણ । કરે માનુષલીલા સમાન, ધારી લીલા છે શ્રીભગવાન ॥૨૯॥
 મુક્તાનંદ સ્વામીને કે નિત, તમે સુણો કરીને કે પ્રીત । શ્રીરામાનંદ સ્વામી પાવન, તેમનાં કરાવો દર્શન ॥૩૦॥
 ત્યાર પછી આપણે બે સંગ, આજ્ઞા માગીને જાણું ઉમંગ । જાણું વનમાં ધારી વૈરાગ, નિશ્ચે માની લેજ્યો મહાભાગ ॥૩૧॥
 બેસશો ધ્યાનમાં તમે જ્યાંય, રાખીશું અમે સંભાળ ત્યાંય । વળી અમે જો કરીયે ધ્યાન, તમે સંભાળ રાખો નિદાન ॥૩૨॥
 અમને ગમે છે વનવાસ, ઘરેથી છે અમારો અભ્યાસ । મોટાં મોટાં ભયંકર વન, મહા વિકટ ગીરિ ગહન ॥૩૩॥
 તેમાં હમેશ ધરતા ધ્યાન, નિર્ભે થૈને ફરતા નિદાન । હજારો હાથી સિંહાદિ જંત, ચમરી ગાયો જ્યાં બળવંત ॥૩૪॥
 એવાં જીવ જંતુ વાળાં વન, અમે ઘણાં કર્યાં છે સેવન । રેતા ઘોરગહ્વરની માંય, શીત ઉષ્ણ વર્ષા સહી ત્યાંય ॥૩૫॥
 માટે વનમાં રેવું સુગમ, પણ વસ્તીમાં રેવું આગમ । વિસ્તારીને કે છે એવી વાત, મુક્તાનંદ સ્વામીને સાક્ષાત ॥૩૬॥
 સ્વામીને વૃદ્ધિ પામ્યો વૈરાગ, પામ્યા આનંદ તે સદ્ભાગ્ય । વળી વિચારે છે મનમાંય, સાથે ભેગા જૈયે વન જ્યાંય ॥૩૭॥
 રૈયે બાલાયોગી સનમુખ, તો ઘણું સારું પામીયે સુખ । બોલ્યા વાણી નીલકંઠ સ્વામી, મુક્તમુનિ પ્રત્યે બહુનામી ॥૩૮॥
 મોટા સિદ્ધ તપસ્વી ને રાય, તેના સંગે રહ્યા સુખદાય । પણ સાચા જે સંત પ્રમાણ, જાણે નિર્મળ રૂપ કલ્યાણ ॥૩૯॥
 એવા તો સંત છે આણે સ્થાન, અમે નજરે દેખ્યા નિદાન । બીજે તો દંભને અહંકાર, રહ્યાછે તે જોયું ઠારોઠાર ॥૪૦॥
 જે કોઈ હશે મુમુક્ષુ જન, તેતો આંહિ આવ્યા છે પાવન । નૈ તો આવશે હવે અનંત, જેને સત્સંગ વાલો છે સંત ॥૪૧॥
 મુમુક્ષુને ભક્તિ ઉપર પ્રીત, રહે અખંડ તેમાં જ ચિત્ત । સત્સંગછે મોક્ષનું મૂળ, વળી કલ્યાણનું પણ કુળ ॥૪૨॥
 મત પંથ ઘણા જોયા દ્રષ્ટ, દોષ ભરેલા દેખાયા સ્પષ્ટ । એમ ઘણી કરી છે ત્યાં વાત, સંત સર્વે થયા રણિયાત ॥૪૩॥
 નિત્ય વાત કરે છે નવીન, એમ વીતી ગયા ઘણા દિન । મુક્તાનંદસ્વામીયે તે વાર, કર્યો છે પછી મન વિચાર ॥૪૪॥
 મારા ગુરુનાં દર્શન સાર, કરવા ઈચ્છે આ બ્રહ્મચાર । માટે સ્વામીને લખવો પત્ર, જે વર્ણિરાજ આવ્યા છે અત્ર ॥૪૫॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામિ શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે મુક્તાનંદ સ્વામીને શ્રીનીલકંઠ બ્રહ્મચારી લોજપુરમાં મળ્યા એ નામે છવિસમો
 તરંગ: ॥૨૬॥

પૂર્વછાયાઓ— રામશરણજી સુણજ્યો, પાવન પુન્ય પવિત્ર । સ્નેહે સંભળાવું તમોને, શ્રીહરિનાં ચરિત્ર ॥૧॥
 મુક્તાનંદમુનિયે ધાર્યું, પત્ર લખું આ વાર । દર્શન કરવા સ્વામીનાં, આતુર છે બ્રહ્મચાર ॥૨॥
 હું એમની ઈચ્છાપ્રમાણે, લખું સૌ સમાચાર । પત્ર વાંચી પધારે પોતે, શ્રીગુરુજી આ ઠાર ॥૩॥
 તે વિના વર્ણી રહેશે નહિ, સ્થાનકમાં નિરધાર । તીવ્ર વૈરાગ્યના વેગથી, જાશે વનમોઝાર ॥૪॥
 એમ ધારી પત્ર લખેછે, સ્વામીને ધરી સ્નેહ । વિનય સાથે સ્થિર મને, ઉર ઉમંગે એહ ॥૫॥

(શ્રીહરિ વહેલા પધારજો - એ રાગ)

સ્વસ્તિ શ્રીભુજનગ્રમાં, સુંદર મહાશુભ સ્થાન । પૂજ્ય આરાધ્ય છો સર્વના, સદ્ગુરુ કૃષ્ણ સમાન ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥
 અનેક ઉપમા યોગ્ય છો, ઉત્તમોત્તમ આપ । શરણાગત વત્સલ સદા, ટળે દર્શને તાપ ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૬॥
 પરમ દયાળુ પરમારથી, પર ઉપકારી સુજાણ । રામાનંદ સ્વામી ગુરુ, પ્રગટ્યા કરવા કલ્યાણ ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૭॥
 આપ અવિચળ રહો સદા, હરવા ભૂમિનો ભાર । ભવજળભીતિ મહારોગનું, દુઃખ દૂર કરનાર ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૮॥
 લખીતંગ લોજપુરથી, મુક્તાનંદ નિરધાર । પ્રણામ મારા પ્રેમથી, કરજ્યો આ અંગીકાર ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૯॥
 તવ કૃપાયે સ્વામી આંહિ, કુશળ વર્તે છે નિત । આપના તરફથી ઈચ્છું છું, પત્રદર્શન ચિત્ત ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૧૦॥
 વિશેષ વિનંતિ એજ છે, લખવા કારણ આજ । આવ્યા છે કોઈ આ સ્થળે, મહા મોટા વર્ણિરાજ ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૧૧॥
 નીલકંઠજી એવું નામ છે, નાની વયમાં છે નાથ । કારણરૂપ દિસે કોઈ, બીજું કોઈ નથી સાથ ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૧૨॥
 અનુપમ અદ્ભુત છે, સવિતાસમ તેજ । તીવ્ર વૈરાગ્યના વેગથી, અત્રે આવ્યા છે એજ ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૧૩॥
 કોઈથી કળ્યા જાતા નથી, છે અલૌકિક રીત । નિશ દિન આત્મસ્વરૂપથી, ચલતું નથી જરા ચિત્ત ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૧૪॥
 રાત દિવસ ત્રાટક કરે, નથી ઉંઘને આહાર । અંતર શત્રુની આપદા, મનમાં નથી લગાર ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૧૫॥
 નિરંજન નિર્લેપ છે, નિર્મોહી નિર્વિકાર । મૂરતિ મનહર મન વસી, જાણે જગ આધાર ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૧૬॥
 તીવ્ર તપના યોગથી, કૃશ થયું છે શરીર, ઉઘાડી દિસે છે નાડીઓ, તનમાં નથી રુધિર ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૧૭॥
 ચાર અંતઃકરણ ઈંદ્રિયો, નિમમાં રાખ્યા તેહ । ત્રણે અવસ્થા ને દેહથી, ભિન્ન વર્તે છે એહ ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૧૮॥
 જન્મ ધરીને જોયા નથી, આવા યોગી અનૂપ । ન હોય મનુષ્ય નોય દેવતા, જાણે પરબ્રહ્મ સ્વરૂપ ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૧૯॥
 જાણે પુરુષોત્તમ પ્રગટ્યા, ધર્યો મનુષ્યનો દેહ । સિદ્ધદશા ધારણ કરી, અવધૂતવેષે એહ ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૨૦॥

કાળ કરમ માયાતણો, ભય ધરે નહિ ચિત્ત । જીવન્મુક્તના નાથ છે, આપ દિસે અજીત ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૨૧॥
 સર્વેના મનની વારતા, જાણે છે તે જરુર । પ્રૌઢ પ્રતાપી દેખાય છે, રેછે માયાથી દૂર ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૨૨॥
 ખટ ઉર્મિને જીતેલ છે, અષ્ટાવરણથી રહિત । ગુપ્ત રાખ્યા છે ગુણ સહુ, વર્તે મનુષ્યની રીત ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૨૩॥
 તપ ત્યાગ ને વૈરાગ્યમાં, નાવે કોઈ સમાન । ભવબ્રહ્માદિ પોકે નહિ, મુકે મુનિવર માન ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૨૪॥
 નારીને તો જોતા નથી, તજી અષ્ટપ્રકાર । નૈષ્ઠિક વ્રત પાળે સદા, ઊર્ધ્વરેતા છે સાર ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૨૫॥
 વાસ આવે વનિતાની તો, રુચે નહિ મનમાંય । અગ્ર ટકે ન ઉરમાં, તરત વમનજ થાય ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૨૬॥
 દયા ઘણી છે દિલમાં, કરુણામય છે લોચન । શાંત સ્વભાવ શશિસમ, મુનિવર કોમલ મન ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૨૭॥
 હઠયોગ ને રાજયોગ તે, જે ધારે તેમ લક્ષ । સમાધિ કરાવી શકે, બેસારીને સમક્ષ ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૨૮॥
 પ્રાણનાડી ખેંચે પળકમાં, જીવમાત્રના જાણ । યોગકળામાં કુશળ સદા, શું કરું હું વખાણ ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૨૯॥
 સંક્ષેપથી મેં તો વર્ણવ્યા, વરણીના ગુણસાર । બીજા તો ગુણ અનંત છે, પામે નહિ કોઈ પાર ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૩૦॥
 પત્ર વાંચીને પધારજો, સ્વામી જરૂરા જરૂર । નીલકંઠજી અકળાય છે, ઉરમાં થૈને આતુર ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૩૧॥
 દરશન કરવા આપનાં, ઈચ્છે છે તે અપાર । માટે ઉતાવળા આવજ્યો, કૃપા કરીને આઠાર ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૩૨॥
 એવો પત્ર લખી રહ્યા, મુક્તાનંદ શુભ મન । કેવા લાગ્યા નીલકંઠને, સુણો વરણી પાવન ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૩૩॥
 અમે તો પત્ર લખ્યો જુવો, સ્વામી ઉપર સોય । બીજો પત્ર લખો તમે, તવ હાથનો જોય ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૩૪॥
 એવું સુણી નીલકંઠજી, બેઠા જૈને એકાંત । પત્ર લખે છે રે પ્રેમથી, મનમાં થૈને રે શાંત ॥ સ્વસ્તિ શ્રીભુ૦ ॥૩૫॥

(જનુની જીવો રે ગોપીચંદની- એ રાગ)

પત્ર લખે પ્રભુ પ્રેમથી, સ્વામી ઉપર સારજી । ખડીયો કાગળ ને કલમ લઈ, બેઠા એકાંત ઠારજી ॥ પત્ર લખે૦ ॥૩૬॥
 પ્રેમવડે પત્ર વાંચજ્યો, પેલા મારા પ્રણામજી । મર્મ સકળ મન ધારજ્યો, કરવાનું છે જે કામજી ॥ પત્ર લખે૦ ॥૩૭॥
 આપે ઉદ્ભવજી પ્રગટ થયા, ધર્યું મનુષ્યશરીરજી । આ વસુધાપર વિચર્યા, ધર્મધારણ ધીરજી ॥ પત્ર લખે૦ ॥૩૮॥
 અમે આવ્યા પૂર્વદેશથી, ઉલ્લંઘ્યાં વનઘાટજી । નીલકંઠજી મારું નામછે, તવ દર્શન માટજી ॥ પત્ર લખે૦ ॥૩૯॥
 આ દેશમાં તમે આવિયા, કર્યું ધર્મસ્થાપનજી । એમ જાણી અમે પણ આંહિ, આવ્યા સમજીને મનજી ॥ પત્ર લખે૦ ॥૪૦॥
 પૃથ્વી ઉપર અતિશે થયો, અધર્મરૂપી ભારજી । એને ઉતારવા કારણે, લીધો છે અવતારજી ॥ પત્ર લખે૦ ॥૪૧॥
 દર્શન કરવા આતુર છું, જાણી પુન્ય પવિત્રજી । માટે વેગે વેલા આવજ્યો, સમજી લેજ્યો ચરીત્રજી ॥ પત્ર લખે૦ ॥૪૨॥
 લોજપુરે રહ્યો છું હું તો, તવ મુક્તમંડળ પાસજી । મળવાને મન અકળાય છે, આવીને પુરો આશજી ॥ પત્ર લખે૦ ॥૪૩॥
 જેને માટે અમે આવિયા, જે છે મનમાં વિચારજી । તેતો સર્વ જાણો છો તમે, નક્કી એ નિરધારજી ॥ પત્ર લખે૦ ॥૪૪॥
 પ્રેમે કરીને પધારજ્યો, દેવાને દરશનજી । અમને તો ધીરજ રેતી નથી, તમ વિના નિદાનજી ॥ પત્ર લખે૦ ॥૪૫॥
 વાટ જોઉં છું હું વાલમ, મનમાં થૈ આતુરજી । દર્શનથી સુખ પામીશું, જાણી લેજ્યો જરુરજી ॥ પત્ર લખે૦ ॥૪૬॥
 થોડું લખ્યું ઘણું માનજ્યો, મનમાં ધરજ્યો આ વાતજી । સંકેત સમજીને ઉરમાં, વેલા વળજ્યો વિખ્યાતજી ॥ પત્ર લખે૦ ॥૪૭॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રી નીલકંઠ બ્રહ્મચારીયે શ્રીરામાનંદ સ્વામી ઉપર પત્ર લખ્યો એ નામે સત્તાવીસમો તરંગ ॥૨૭॥

પૂર્વછાયો—હે રામશરણજી સુણો તમે, કહું ત્યાર પછીનો વિસ્તાર । બાલાયોગીયે પત્ર લખી, આપ્યો સ્વામીને તેવાર ।૧।

મુક્તમુનિયે ત્યાં બોલાવ્યા, ભટ્ટ મયારામ જેહ । પત્ર આપ્યા પ્રેમવડેથી, કહ્યા સમાચાર એહ ॥૨॥

ભુજનગ્રે જાવો ભટ્ટજી, શ્રીરામાનંદ પાસ । પત્ર પોંચાડો જરુરથી, આ ધરી મન હુલ્લાસ ॥૩॥

પત્ર લેઈને ચાલ્યા ત્યાંથી, મયારામ સદબુધ । ભુજંગપુરે આવીને આપ્યા, સ્વામીને અવિરુદ્ધ ॥૪॥

તેસમે શ્રીરામાનંદજી, સુંદર સુખના ધામ । ગંગારામભાઈને ઘેર, બિરાજ્યા છે નિષ્કામ ॥૫॥

ચોપાઈ—પત્ર આપ્યા સ્વામીને તે હાથ, મયારામ ભટ્ટે તે સનાથ । ઘણા સેવકસંગે તે સ્થાન, સ્વામી બેઠા છે નિર્મળ ધ્યાન ॥૬॥

સ્વામીયે પત્ર લીધા બે હાથ, તરત ઉકેલ્યા છે બેઉ સાથ । નિકળ્યો તેજનો તે અંબાર, નેત્ર અંજાઈ ગયાં તેવાર ॥૭॥

ત્યારે સુંદરજી ગંગારામ, પ્રેમે પુછવા લાગ્યા તેઠામ । સ્વામી અમને કહો થઈ ધીર, કેમ નેત્રમાં આવ્યાં છે નીર ॥૮॥

ત્યારે સ્વામીયે કહી તેવાત, પત્ર વિષે હતી જે વિખ્યાત । નીલકંઠજી વરણિવેષ, પુરુષોત્તમ આવ્યા છે એશ ॥૯॥

એવી વાત કરેછે તેઠાર, અકસ્માત દેખ્યો ચમત્કાર । કોટિ કોટિ રવિનો ઉજાસ, પત્રમાંથી થયો છે પ્રકાશ ॥૧૦॥

એવું દેખી સહુ હરિજન, પામ્યા આશ્ચર્ય નિર્મળ મન । સ્વામી કહે અમારે આજ, કાંઈ બાકી રહ્યું નથી કાજ ॥૧૧॥

પધાર્યા પુરુષોત્તમ આપ, પત્ર આવ્યો ટળ્યા હવે તાપ । જેના પત્રમાં આવો પ્રતાપ, પૂર્ણબ્રહ્મ છે પોતે અમાપ ॥૧૨॥
 એવું કહીને આનંદભેર, પત્રઉત્તર લખે રુડી પેર । હે નીલકંઠજી વરણિરાજ, આપ અકળાશો નહિ આજ ॥૧૩॥
 થોડા દિનમાં આવીશું ત્યાંય, રાખજ્યો ધીરજ મનમાંય । એ આદિ લખ્યા સૌ સમાચાર, પ્રેમવડેથી પત્ર મોઝાર ॥૧૪॥
 મયારામને આપ્યો તે તરત, લેઈ પાછા વળ્યા એક સરત । પત્ર પોચાડ્યો પ્રેમસહિત, નીલકંઠજીને કરી હિત ॥૧૫॥
 હવે શ્રીભુજનગ્ર મોઝાર, સ્વામીયે કર્યો મન વિચાર । રજા માગી લીધી તતકાળ, હરિજનપાસેથી દયાળ ॥૧૬॥
 ઘણા શિષ્યને લેઈને સંગ, ત્યાંથી ચાલ્યા સ્વામી ઉમંગ । કેટલાક દિને અભિરામ, આવ્યા છે તે પીપલાણા ગામ ॥૧૭॥
 છે નરસિંહ મેતા શુભ નામ, તેને ઘેર કર્યો છે મુકામ । એક પત્ર લખ્યો નિરધાર, લોજપુર મોકલવા સાર ॥૧૮॥
 કુંવરજી છે વિપ્ર પ્રકાશ, સ્વામીયે બોલાવ્યા પોતા પાસ । પત્ર આપ્યો છે તેનેજ હાથ, લોજપુર મોકલ્યા સનાથ ॥૧૯॥
 મુક્તાનંદસ્વામી છે જ્યાંય, પત્ર લેઈ ગયો વિપ્ર ત્યાંય । પત્ર આપ્યો સ્વામીને તેવાર, મુખેથી કહ્યા સૌ સમાચાર ॥૨૦॥
 સ્વામીયે પત્ર વધાવ્યો સોય, નીલકંઠને વંચાવ્યો જોય । વરણીયે વાંચ્યા તે સમાચાર, સ્વામીને કેવા લાગ્યા તેવાર ॥૨૧॥
 હે સ્વામિ ચાલો જઈયે ત્યાંય, શ્રીરામાનંદ સ્વામી છે જ્યાંય । એમ કહીને ધર્મકુંમાર, જાવા સારુ થયા છે તૈયાર ॥૨૨॥
 સ્વામી સંગે હરિજન સંત, મળીને ચાલ્યા સર્વ મહંત । વચ્ચે આવ્યું છે કોઈક ગામ, સર્વે પોચ્યા છે સુખે તે ઠામ ॥૨૩॥
 કર્યા ટીમણ સર્વેયે સાર, રજની રેવા કર્યો વિચાર । ત્યારે નીલકંઠ વરણિરાજ, થયા ચિંતાતુર મહારાજ ॥૨૪॥
 સ્વામીને કહે ચાલો આવાર, આંહિ રેવું નથી નિરધાર । ઘણું આતુર છે મુજ મન, સ્વામીનાં ક્યારે થાશે દરશન ॥૨૫॥
 મુક્તાનંદ કહે મહારાજ, સુણો વરણી કહું શુભ કાજ । કૃષ્ણ પક્ષની દશમી આજ, નિશાપતિ ઉગે સુખસાજ ॥૨૬॥
 પછે ચાલીયે આપણ સંગ, ત્યારે બોલ્યા છે વર્ણિ ઉમંગ । ચંદ્રમા ઉગ્યાનું શું છે કામ, દર્શન કરવા જેયે તેઠામ ॥૨૭॥
 એમાં તમે શું કરાવો છો વાર, ત્યારે મુક્તમુનિ કે તેઠાર । પર્વતભાઈ આદિ પાવન, ગામડાના બીજા હરિજન ॥૨૮॥
 એમણે કહ્યું છે જે વચન, આંહિ આવશે નિર્મળ મન । પછી ચાલીશું સર્વ સંગાથ, માટે ધીરજ રાખિયે નાથ ॥૨૯॥
 વળી બોલ્યા છે ત્યાં વરણિરાજ, સુણો મુક્તમુનિ મહારાજ । દરશન વિના મન મુંઝાય, પણ એક કલ્પસમ થાય ॥૩૦॥
 તમે હજુ રખાવો છો ધીર, મુજ ચિત્ત નથી રેતું સ્થિર । ત્યારે સ્વામી બોલ્યા છે વચન, સુણો નીલકંઠ શુભ મન ॥૩૧॥
 આવડા ઉતાવળા છો આજ, પણ સુણો તમે મહારાજ । વળી દરશન કરવાં જેહ, ઈશ્વર ઈચ્છાધીન છે એહ ॥૩૨॥
 આપણી ઉતાવળથી સોય, એહ કામ નવ થાય કોય । તેજે વાત પોતાને ન ગમે, સ્વામી એ શું બોલો છો આસમે ॥૩૩॥
 આપણી તાકીદે થયા કામ, નિશ્ચે માની લેજ્યો અભિરામ । અતિ આતુરતા મુજ મન, તમે જુવો કરશું દરશન ॥૩૪॥
 મુક્તાનંદ સ્વામી બોલ્યા વાત, સુણો નીલકંઠજી વિખ્યાત । રાત્રિમાં કાંઈ વિધન થાય, કે આ શરીર જો પડી જાય ॥૩૫॥
 પછે શો કરવોરે ઉપાય, કહો દર્શન તે કેમ થાય । ત્યારે બોલ્યા વળી બલવંત, સુણો મુક્તાનંદજી મહંત ॥૩૬॥
 કોણ ગણે છે એક વિધન, ઘણી ધીરજ છે મુજ મન । કોટિ વિધન જો આવે આજ, પણ કરવાં દરશન કાજ ॥૩૭॥
 એમ કરે છે વાત વિચાર, ઉગ્યો આકાશે ઈંદુ તેવાર । પર્વતભાઈ ને અંબારામ, ખેમજીશેઠ ને જીવરામ ॥૩૮॥
 એ આદિ કેટલા હરિજન, આવ્યા તૈયાર થૈને પાવન । ચંદ્રમાનો થયો છે ઉજાસ, ચાલ્યા સર્વે મળીને પ્રકાશ ॥૩૯॥
 કરે છે ભગવાનની વાત, ચાલ્યા જાય છે મારગે ખ્યાત । એમ કરી આવ્યા પીપલાણે, ઓઝતનદીતીરે સૌ જાણે ॥૪૦॥
 બેઠા સર્વે મળીને તેઠાર, કરવા લાગ્યા મન વિચાર । ચોમાસાનો દિન છે જરૂર, નદીમાં વહે અપાર પૂર ॥૪૧॥
 વાલિડે ત્યાં કર્યું છે ચરિત્ર, સુણો તે જન થાય પવિત્ર । સૌના દેખતાં ધર્મકુંમાર, પૂર્ણબ્રહ્મ થયા છે તૈયાર ॥૪૨॥
 સરિતાનું વહે છે જે નીર, તેના ઉપર ચાલ્યા છે ધીર । સામે કાંઠે ગયા ભગવન, સર્વે દેખી વિસ્મે પામ્યા મન ॥૪૩॥
 મુક્તાનંદ સ્વામી આદિ જેહ, વાણમાં બેસી ઉતર્યા તેહ । પછે સર્વે ભેગા થયા ત્યાંય, ગયા પીપલાણા ગામમાંય ॥૪૪॥
 નરસિંહ મેતાનું ઘર જ્યાંય, શ્રીરામાનંદ સ્વામી છે ત્યાંય । આવ્યા સર્વે મળીને નિરધાર, દેખ્યા સ્વામીને દૂરથી તેવાર ॥૪૫॥
 કરવા લાગ્યા સહુ દંડવત, સ્વામીયે નજરે દેખ્યા તરત । ઉઠ્યા આસન તજીને એવ, સામા આવી મળ્યા તતખેવ ॥૪૬॥
 વરણિરાજના ગ્રહી હાથ, સ્વામીયે ભિડ્યા હૃદયાસાથ । થયા ગદ્ગદ કરી હિત, સુખ સંતોષ પામ્યા અમિત ॥૪૭॥
 મુક્તાનંદજી આદિ જે સંત, તેમને મળ્યા ગુરુ મહંત । સ્નેહે બેસાર્યા રૂડે આસન, કર્યું સન્માન નિર્મલ મન ॥૪૮॥
 કર્યો આદરથી સત્કાર, સંત હરિજનને તેવાર । સ્વામીયે દેખ્યા વરણિઈંદને, થયા પ્રકૃલિત મગન મને ॥૪૯॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રીઘનશ્યામ લીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીબાલા-યોગી મુક્તાનંદ સ્વામી સહિત ગામ પીપલાણે શ્રીરામાનંદ સ્વામીને
 મળ્યા એ નામે અઠ્ઠાવીસમો તરંગ ॥૨૮॥

પૂર્વછાયો— રામશરણ વળી ઉચ્ચર્યા, સુણો શ્રીમહારાજ । નીલકંઠ મળ્યા સ્વામીને, શું કર્યું છે ત્યાં કાજ ॥૧॥
 એવું સુણી પછે બોલિયા, ધર્મધુરંધર આપ । હે રામશરણજી સુણો કહું, પ્રગટ ગુણ અમાપ ॥૨॥
 પીપલાણામાં પધાર્યા છે, સુખનિધિ સુપ્રકાશ । આનંદ પામ્યા તે ઉરમાં, અલબેલો અવિનાશ ॥૩॥
 રામાનંદ સ્વામીયે નિખ્યા, વર્ણિરાજને ત્યાંય । પ્રસન્ન થૈ પુછવા લાગ્યા, હર્ષેથી મનમાંય ॥૪॥
 કોણ દેશથી આવ્યા યોગી, કોણ ગોત્ર ને કુળ । વૃત્તાંત સર્વે વર્ણવો, બાલાયોગી અનુકૂળ ॥૫॥

યોપાર્થ— એવું સુણીને વર્ણિ ઉજાસ, બોલ્યા વચન વાલો ઉલ્લાસ । નિજ માતા પિતા કુળ સ્થાન, વેદ પ્રવર ગુરુ નિદાન ॥૬॥
 જેમ છે તેમ સર્વ વૃત્તાંત, વિસ્તારીને કહે બળવંત । પછે પોતાની સઘળી પેર, વર્ણવી છે તે આનંદભેર ॥૭॥
 રામાનંદસ્વામી અભિરામ, સુણી પ્રસન્ન થયા તે ઠામ । કહે વર્ણીના પ્રત્યે વચન, સુણો નીલકંઠજી પાવન ॥૮॥
 તમારા માતા પિતાજી પર્મ, ધર્મ ભક્તિ કહ્યાં અનુકર્મ । પ્રાગરાજમાં આવ્યાંતાં એહ, અમે મળ્યાતા નિસ્સંદેહ ॥૯॥
 દીક્ષા લીધી છે અમારી પાસ, શ્રીકૃષ્ણને ભજતા પ્રકાશ । અમારી આજ્ઞાને અનુસાર, સૌને બોધ કરતા અપાર ॥૧૦॥
 કોસલ દેશ રેતા તે જાણ, તેમના પુત્ર તમે પ્રમાણ । ધર્મથી રુડા ગુણે અધિક, માટે મટાડશો ભવબીક ॥૧૧॥
 એવાં સ્વામીનાં સુંણ્યાં વચન, નીલકંઠ થયા છે પ્રસન્ન । પછે રહ્યા તે સ્વામીની પાસ, વર્તે આનંદમાં અવિનાશ ॥૧૨॥
 ત્યાર પછી ગયા થોડા દન, દીક્ષા લીધી સ્વામીથી જીવન । સંવત અઢારસો સત્તાવન, કૈયે કાર્તિકમાસ પાવન ॥૧૩॥
 શુકલ એકાદશી નિરધાર, દીક્ષા લીધી છે તે દિને સાર । સ્વામીયે ધાર્યા નિર્મળ નામ, સહજાનંદજી અભિરામ ॥૧૪॥
 નારાયણ મુનિ જે અજીત, એ બે નામ ધર્યાં છે અભિત । એમ રહ્યા છે સ્વામીની પાસ, આજ્ઞામાં વર્તે છે સુખરાશ ॥૧૫॥
 નારાયણ મુનિ લૈ સાથ, સ્વામી ફરવા ગયા સનાથ । મહાપર્વત જે ગિરનાર, તેના સમીપ ગામો મોઝાર ॥૧૬॥
 તેમાં ફરતા થકા જરૂર, પ્રીતે પધાર્યાં છે જેતલપુર । ત્યાંનો રાજા છે ઉનડનામ, અતિ ધાર્મિક રે છે તે ઠામ ॥૧૭॥
 ગામના બીજા જે હરિજન, રાય સહિત પુન્ય પાવન । કરે છે સ્વામીની સેવા સાર, ગુરુનો જાણી મહિમા અપાર ॥૧૮॥
 એમ વીતી ગયા ત્રણ માસ, જેતપુર વિષે સુખરાશ । પછે સ્વામીયે કર્યો વિચાર, નથી દેહ તણો નિરધાર ॥૧૯॥
 માટે ધર્મગાદી મારી જેહ, સહજાનંદજીને સોપું એહ । સર્વે શુભ ગુણે છે સંપન્ન, પર્મ કલ્યાણકારી પાવન ॥૨૦॥
 એવું વિચારીને મનમાંય, ધર્મધુર સોંપી દીધી ત્યાંય । ગાદીયે બેસાર્યાં છે તે વાર, વરતાવ્યો જયજયકાર ॥૨૧॥
 નારાયણમુનિ જે મહંત, મુક્તાનંદ આદિ સહુ સંત । સર્વેને લઈ સ્વામી ઉમંગ, ફણેણીયે ગયા રૂડે રંગ ॥૨૨॥
 ત્યાં આવ્યો એકાદશીનો લાગ, કર્યું વ્રત જાગ્રણ સોહાગ । કર્યો ઉત્સવ આનંદ સાર, એકાદશી વીતી નિરધાર ॥૨૩॥
 બીજે દિવસે બારસમાંય, સંતવિપ્રને જમાડ્યા ત્યાંય, નિત્યવિધિ કર્યો છે નિદાન, પછે કર્યાં છે ભોજનપાન ॥૨૪॥
 સભામાંહી રામાનંદ સ્વામી, બોલ્યા હરિ પ્રત્યે કર ભામી । તવ આજ્ઞા શિરે ધરી આવ્યો, સંપ્રદાય નવીન ચલાવ્યો ॥૨૫॥
 હવે તવ મરજી અનુસાર, કરવા ધારું છું જગઆધાર । પછે બોલ્યા છે શ્રીહરિ પ્રીત્યે, સુણો સ્વામી તમે રૂડિ રીત્યે ॥૨૬॥
 માનુષ રૂપને કરી દૂર, દિવ્યરૂપે રહોને હજુર । શ્રીજી વાક્ય સુણી રામાનંદ, પામ્યા અંતરે અતિ આનંદ ॥૨૭॥
 રામાનંદ સ્વામી મતિધીર, પધાર્યા ભાદ્ર નદીને તીર । ફરી સ્નાન કર્યું જળમાંય, દર્ભાસન પર બેઠા ત્યાંય ॥૨૮॥
 કર્યું આસન ઉત્તર મુખે, ધર્યું શ્રીહરિનું ધ્યાન સુખે । પછે શ્રીહરિ સમીપ ભાગ, સ્વામીયે કર્યો છે દેહત્યાગ ॥૨૯॥
 ત્યારે સ્વામીના આશ્રિત જેહ, નારાયણ મુનિ સાથે તેહ । કર્યું સ્વામીનું દેહપૂજન, ચંદન પુષ્પ વડે પાવન ॥૩૦॥
 કર્યો ઉત્સવ ભાવે ભજન, અગ્નિ સંસ્કાર નિર્મળ મન । પછે સર્વે થયા શોકાતુર, સ્વામીના ગુણ સંભારી ઉર ॥૩૧॥
 કર્યું ભાદ્ર નદીમાંહી સ્નાન, ગામમાં આવ્યા સર્વે નિદાન । શ્રાદ્ધાદિ ઉત્તરક્રિયા જેહ, વેદ વિધિયે કરી છે તેહ ॥૩૨॥
 ખર્ચ કર્યું છે ત્યાં મોટું સોય, નરનારીને જમાડ્યાં જોય । વરતાવ્યો જયજયકાર, દેખી વિસ્મે પામ્યાં સહુ સાર ॥૩૩॥
 સુણો રામશરણ નિરધાર, નથી પ્રગટ ગુણનો પાર । પરિપૂર્ણ લીલાનો જે અર્થ, કોઈ કેવા નથી તે સમર્થ ॥૩૪॥
 સઘળી વનસ્પતિ કહીએ, તેની કલમો કરે લહીએ । સાતે સમુદ્રનું જળ જેહ, કરે તેની તો રુસ્નાઈ એહ ॥૩૫॥
 કોટિ વેરાજ ઈશ સમાન, લખનારા જો હોય નિદાન । પણ પાર ન પામે પવિત્ર, એટલાં છે શ્રીજીનાં ચરિત્ર ॥૩૬॥
 વળી શારદ નારદ વ્યાસ, કોટિશેષ ને નાથ કેલાસ । કોઈ સંપૂર્ણ લીલાનો સાર, કેવા સમર્થ નથી આવાર ॥૩૭॥
 મીઠા પાણીનો સમુદ્ર જેમ, ભરપૂર ભરેલો છે તેમ । એમાંથી કીડી લે છે નિદાન, શક્તિપ્રમાણે કરે છે પાન ॥૩૮॥
 એમ કોટિમા અંશે કિંચિત, વર્ણન કરું છું કરી પ્રીત । વળી આ ગ્રંથનો જે વિસ્તાર, ઘણો વૃદ્ધિ પામે છે આ ઠાર ॥૩૯॥
 માટે સંકોચે શક્તિને માપ, ગુણ ગાવું તે સુણી લ્યો આપ । બીજી લીલા છે અતિ વિસ્તાર, સંપ્રદાયના ગ્રંથ મોઝાર ॥૪૦॥
 સત્સંગિ-જીવન અભિરામ, વળી સત્સંગિભૂષણ નામ । હરિદિગ્વિજય ગ્રંથ જેહ, હરિલીલા કલ્પતરુ તેહ ॥૪૧॥
 એ આદિમાં છે અપરિમિત, તેમાંથી સુણજ્યો કરી હિત । બાળલીલાનો પૂવાર્ધે વિસ્તાર, કર્યો છે મેં આ ગ્રંથ મોઝાર ॥૪૨॥

માટે ઉત્તરાર્ધલીલા તે જાણો, સંકોચે વિસ્તારીછે પ્રમાણો । હવે શ્રીહરિનાં જે ચરિત્ર, સુણો ભાવ કરી મારા મિત્ર ॥૪૩॥
 દેશો દેશના જે હરિજન, સર્વે આવ્યા તે સ્થળ છે પાવન । ત્યાંય થયા ચતુર્દશ દિન, મોટી સભા કરીછે નવીન ॥૪૪॥
 તેમધે ઉત્તર સિંહાસન, સુશોભિત રૂડું છે પાવન । બીરાજ્યા શ્રીહરિવર ત્યાંય, તેની શોભા અધિક દેખાય ॥૪૫॥
 જેમ ચકોર ચંદ્રને જોય, એમ ભક્ત દેખી મનમોય । મુક્તાનંદ સ્વામી તેણે ઠામ, ભદ્ર મયારામ ગુણગ્રામ ॥૪૬॥
 એ આદિ બીજા સઘળા ભક્ત, જોઈ રહ્યા થઈને આસક્ત । પછે બોલ્યા મધુર વચન, હે સહજાનંદ ભગવન ॥૪૭॥
 અમારા ગુરુ થયા છો આપ, અમે શિષ્ય છેયે નિષ્પાપ । કૃપા કરી શુદ્ધ આપો બોધ, જ્ઞાનઉદે થાય અવિરોધ ॥૪૮॥
 તવ સ્વરૂપનો મહિમાય, યથાર્થ અમોને સમજાય । તેવી રીતેથી બતાવો જ્ઞાન, અમારા સ્વામી છો ભગવાન ॥૪૯॥
 એવું સુણીને સુખના ધામ, બોલ્યા આનંદ પૂરણકામ । સુણો ભક્તજનો દઈ ચિત્ત, તમો થયા અમારા આશ્રિત ॥૫૦॥
 ત્યારે ગૃહી બાઈ ભાઈ જેહ, પોતાના ધર્મ પાળજ્યો એહ । કેદિયે નવ તજ્યે ધર્મ, પ્રભુને ભજ્યે અનુક્રમ ॥૫૧॥
 ઘણી વાત કરી એવી રીતે, સુણી ભક્તજનોયે તે પ્રીતે । સ્વામીનો શોક નિવર્ત્યો એશ, દયા કરી આપ્યો ઉપદેશ ॥૫૨॥
 પછે સત્સંગી સૌ હરિજન, પ્રેમે કર્યું પ્રભુનું પૂજન । વળી આપ્યાં વસ્ત્ર અલંકાર, પેરાવ્યા રૂડા પુષ્પના હાર ॥૫૩॥
 પછે આજ્ઞા માગી હરિજન, ગયા પોતપોતાને ભુવન । હતાં સંતનાં મંડળ જેહ, તેમને આજ્ઞા આપી છે એહ ॥૫૪॥
 જેને મોકલવા ઘટે જ્યાંય, તેમને મોકલી દીધા ત્યાંય । થોડા સંતને લેઈને સંગ, પોતે તૈયાર થયા ઉમંગ ॥૫૫॥
 ધોરાજીયે પધાર્યા જીવન, નિજજનને દેવા દર્શન । ત્યાંની સેવા કરી અંગીકાર, ત્યાંથી પધાર્યા જગદાધાર ॥૫૬॥
 ગયા ભૂધર ભાડેર ગામ, એક માસ રાખ્યો ત્યાં મુકામ । ત્યાંના આશ્રિતને નિરધાર, પોતાનો નિશ્ચે કરાવ્યો સાર ॥૫૭॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિવિરચિતે શ્રીઘનશ્યામ લીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે રામાનંદ સ્વામી અંતર્ધાન થયા ને શ્રીહરિ ભાડેર ગામમાં એક માસ રહ્યા એ
 નામે ઓગણત્રીશમો તરંગ ॥૨૮॥

પૂર્વધાઓ- રામશરણજી સાંભળો, ત્યાર પછીની જે વાત । મુળી પુરના રાજા કેયે, રામાભાઈ વિખ્યાત ॥૧॥
 કાકા તેના રઘાભાઈ નામે, તે બેઉએ કર્યો વિચાર । ગઢવી જીવા કેસરને, બોલાવીને કહ્યું નિરધાર ॥૨॥
 ભાડેર ગામે જાઓ ભાઈ, સ્વામી રામાનંદ પાસ । પ્રેમે કરીને તેડી લાવો, મુળીપુરમાં પ્રકાશ ॥૩॥

ચોપાઈ - એવું સુણીને બેઉ ચતુર, ચાલ્યા સોરઠ દેશ જરુર । ગયા ભાડેર ગામ મોઝાર, જાણ્યા સ્વામી તણા સમાચાર ॥૪॥
 ગુરુએ તો કર્યો દેહત્યાગ, ઉદાસી થયા તે મહાભાગ । તે સમે હરિ સુંદરશ્યામ, પોતે બિરાજ્યા છે તેહ ગામ ॥૫॥
 પાસે ગયા પ્રેમે કરી મન, કર્યું દુર્લભ જે દર્શન । પછે મધુર વાણી સ્તવન, વાલિડા પ્રત્યે બોલ્યા વચન ॥૬॥
 અમે તો આવ્યાતા શુભ કાજ, સ્વામીને તેડવા મહારાજ । તે સ્વામીયે તજી દીધો દેહ, સુણો વાલમ વિનંતિ એહ ॥૭॥
 હવે તો તમો પધારો આજ, મુળીપુર વિષે મહારાજ । અમારા ગામના હરિજન, છે સ્વામીના આશ્રિત પાવન ॥૮॥
 ઘણો દર્શનનો છે ભાવ, પધારો ત્યાં નટવર નાવ । એવું સુણીને શ્રીભગવન, કહે સેવક પ્રત્યે વચન ॥૯॥
 હાલમાં તો જાઓ ભાઈ તમે, થોડા દિનમાં આવિશું અમે । પછે તો ગયા તે નિજ ગામે, ત્યારે શું કર્યું સુંદરશ્યામે ॥૧૦॥
 સમાધિનું ચલાવ્યું પ્રકરણ, સુખ આપે છે અશરણ શરણ । પ્રભુપણાનો નિશ્ચય જેહ, હતો સ્વામીમાં સહુને તેહ ॥૧૧॥
 તેને દેખાડ્યો નિજ પ્રતાપ, અક્ષરાધિપતિ એજ આપ । પોતાનો નિશ્ચે કરાવ્યો સાર, પ્રભુતાર્થ વડે નિરધાર ॥૧૨॥
 પછે ત્યાંથી ચાલ્યા સુખધામ, લોજ આદિક જે શુભ ઠામ । આખા પીપલાણા મેઘપુર, પંચાળું જાળીયું ધરી ઉર ॥૧૩॥
 ધોરાજી સાંકળી જેતપર, ગણોદ ગયા શ્રીહરિવર । એ આદિ પંચતીરથી માંય, ગામોગામ ફર્યા પ્રભુ ત્યાંય ॥૧૪॥
 પોતાનો પ્રૌઢ પ્રતાપ સોય, સર્વે જનને બતાવ્યો જોય । નિશ્ચે કરાવ્યો સંશેરહિત, મહાપ્રભુયે કૃપા સહિત ॥૧૫॥
 ઘણા દિવસ રહ્યા છે શ્યામ, પછે એક સમે સુખધામ । પ્રાણજીવન એકલા આપ, ગયા ગુંડલશેર અમાપ ॥૧૬॥
 રાજકોટ થઈને જરુર, પ્રીતે પધાર્યા શ્રીમુળીપુર । ત્યાં સરિતામાંહિ કર્યું સ્નાન, અલર્કવાલ્યે બેઠા નિદાન ॥૧૭॥
 ચોતરા ઉપર પૂર્વ મુખે, નિત્ય વિધિ કર્યો છે ત્યાં સુખે । પછે ગયાછે ગામનીમાંય, જીવા ગઢવીની ફળી જ્યાંય ॥૧૮॥
 ઉભા રહ્યા ત્યાં પુછીને નામ, સુખકારી શ્રીસુંદરશ્યામ । તેસમે કેટલાક ચારણ, ચોરે બેઠા છે ધીરધારણ ॥૧૯॥
 તેમણે પ્રભુમાં નિરધાર, સઘળાયે જોયો ચમત્કાર । ઉભા થઈને તેહજ વાર, કર જોડી કર્યા નમસ્કાર ॥૨૦॥
 જીવા ગઢવી ગયાતા બાર, તે સમે આવી ઉભા તે ઠાર । પગે લાગ્યા છે પ્રેમ અપાર, શ્રીહરિને પુછ્યા સમાચાર ॥૨૧॥
 રામાનંદ સ્વામીનો મુકામ, ઉતારો આપ્યો ત્યાં રૂડે ઠામ । પછે સર્વ હરિજન જેહ, બાઈ ભાઈ મળી આવ્યાં તેહ ॥૨૨॥
 તેમને પ્રભુયે નિરધાર, નિજ ઐશ્વર્ય દેખાડ્યું સાર । દયા કરી દીધાં દરશન, ચતુર્ભુજરૂપે ભગવન ॥૨૩॥
 એવો જોઈને પ્રૌઢ પ્રતાપ, હરિજન રાજી થયા આપ । સોના રૂપાના ફુલે વધાવ્યા, પછે દરબારમાં પધરાવ્યા ॥૨૪॥

કર્્યા સર્વેયે પ્રેમે પ્રણામ, શ્રીહરિવરને તેહ ઠામ । પછે રામાભાઈ જે રાજન, ભાવે કરીને તેડ્યા ભુવન ॥૨૫॥
 વિપ્ર ઘેલારામ તેની પાસ, રસોઈ કરાવી સુખરાશ । જમાડીને કર્યુ છે પૂજન, પગે લાગ્યા નિર્મળ મન ॥૨૬॥
 પછે ઉતારે આવ્યા છે શ્યામ, જ્ઞાનવાતો કરે સુખધામ । વળી અલર્ક વાવ્યે નિત્ય, સ્નાન કરેછે ધરીને પ્રીત ॥૨૭॥
 ગામથી જે ઉગમણી વાવ્ય, તેમાં સ્નાન કરે કરી ભાવ । માર્તંડનું મંદિર છે જ્યાંય, નિત્ય દરશન કરેછે ત્યાંય ॥૨૮॥
 તેમાં એક દિન ભગવાન, પૂર્વ રૂપયોકીયે નિદાન । તેના ઉપર બેઠા દયાળ, એવામાં બાયું આવી તે કાળ ॥૨૯॥
 રાજા રામાભાઈ જાણો જેહ, દિવાન રઘુભાઈ છે તેહ । રૂપાલીબા રાજુબાદિ રાણી, હરિ આવ્યા પોતે મુક્ત જાણી ॥૩૦॥
 જામબા મોટાંબા બાહકુબાઈ, એભાયાત બાયું સુખદાઈ । તેહ આવ્યાં કરવા દર્શન, ઈષ્ટદેવનાં નિર્મળ મન ॥૩૧॥
 દીઠા ચોકીપર ભગવાન, ત્યારે બોલ્યાં તે દેઈને માન । હે બ્રહ્મચારીજી મહારાજ, કરો કલ્યાણની વાત આજ ॥૩૨॥
 એવું સુણીને શુભ વચન, તતકાળ બોલ્યા ભગવન । અમે નિમ લીધોછે તેહથી, બાઈયોને વાત કરતા નથી ॥૩૩॥
 પણ ભાનું કહે જો સાક્ષાત, તો કરીયે કલ્યાણની વાત । ત્યારે બોલ્યાં તેહ નિરધાર, પ્રતિમા શું બોલે આણે ઠારા ॥૩૪॥
 વળી બોલ્યા નટવર નાવ, તમારો જો હશે સાચો ભાવ । તરત બોલશે એ સૂર્યદેવ, વાત કરવાનું કેશે એવ ॥૩૫॥
 એવું સુણીને બાયું પાવન, કરે માર્તંડનું સ્તવન । હે માર્તંડ દયાળુ દેવ, અમે કરીયે તમારી સેવ ॥૩૬॥
 અમારી સાચી પ્રીત જો હોય, બ્રહ્મચારીજીને કહો સોય । વાત કરે કલ્યાણની આજ, ત્યારે તો સરે અમારાં કાજ ॥૩૭॥
 એવું સુણીને મૂરતિ પ્રત્યક્ષ, કહે બ્રહ્મચારીને સમક્ષ । તમોને અમે પુલહાશ્રમ, વર આપેલો છે અતિ પરમ ॥૩૮॥
 માટે વાત કરો બાયુંસાથ, તમને બાધ નથી હે નાથ । તે સાંભળીને પૂજારી જેહ, માનગરબાવો કેયે તેહ ॥૩૯॥
 તેણે સહિત બાઈયો સર્વ, આશ્ચર્ય પામીછે તજી ગર્વ । પછે શ્રીહરિ પરમ ઉદાર, વાત કરીછે જ્ઞાનની સાર ॥૪૦॥
 એવી રીતે મુળીપુરમાંય, અઢી માસ રહ્યા પ્રભુ ત્યાંય । વિપ્ર મહાદેવ કુબેર નામ, વળી કેયે સોની વશરામ ॥૪૧॥
 અમાભાઈ આદિ હરિજન, કર્યા વાતુંથી પુન્ય પાવન । તેની સેવા કરી અંગીકાર, ત્યાં થકી ચાલ્યા પ્રાણઆધાર ॥૪૨॥
 હાલ મંદિરમાં દેવ જ્યાંય, શ્રીહરિવર આવ્યાછે ત્યાંય । નિંબવૃક્ષ તરુતળે શ્યામ, ઉભા રહી બોલ્યા સુખધામ ॥૪૩॥
 ચારે બાજુયે ફેરવી દ્રષ્ટ, રામાભાઈને કહે છે સ્પષ્ટ । આ ઠેકાણે વિશાળ મંદિર, થાશે શોભિતું અતિ સુંદિર ॥૪૪॥
 અમે આવશું ઘણીક વાર, એમ કહી ચાલ્યા નિરધાર । ગંગાકુવે કરી જલપાન, પછે વિચર્યા શ્રીભગવાન ॥૪૫॥
 સર્વ હરિજનોને તતકાળ, પાછા વાળીને ચાલ્યા દયાળ । રાધાવાડી છે તેમાં થઈને, ત્યાંથી મેથાણે રહ્યા જઈને ॥૪૬॥
 પુંજાજી કાકાભાઈ છે નામ, વળી વિપ્રરૂડા દેવરામ । જીજીબારુડાં ભક્તપાવન, જીવા પટેલછે હરિજન ॥૪૭॥
 તે સર્વેયે કર્યો સત્કાર, તેડી ગયા છે ગામ મોઝાર । ચતુર્ભુજનું મંદિર જ્યાંય, ઉતારો કરાવ્યો જઈ ત્યાંય ॥૪૮॥
 અજા પટેલ છે તેહ ગામ, પંચોલી જીવરામ છે નામ । રાજારામ રૂપબાઈ તિયાં, અતિપ્રેમ નેમનાં ભરીયાં ॥૪૯॥
 પંચોલી મહાશંકર નામ, તેને ઘેર પધાર્યા છે શ્યામ । બેન હરિબા થાળ કરીને, જમાડ્યા અતિ પ્રેમ ભરીને ॥૫૦॥
 પ્રેમવડે રાખ્યા ષટ દિન, સેવા કરીને થયા આધીન । પછે મહાપ્રભુ ચાલ્યા સાર, સુસવાવ્યે થઈ તેણીવાર ॥૫૧॥
 ગયા ચરાવડે રૂડી પેર, ભાણાભાઈ સુતારને ઘેર । બે દિવસ રહી તેણે ઠાર, વાંકાનેર ગયા નિરધાર ॥૫૨॥
 ત્યાંથી હાલારદેશ મોઝાર, ગયા સોરઠમાં કિરતાર । એમ ફરે છે દેશ વિદેશ, કરવા મોક્ષતણો ઉપદેશ ॥૫૩॥
 ચાલ્યા ધારીને દેવમોરારી, માણાવદ્રે ગયા સુખકારી । ત્યાંથી પધાર્યા પ્રભુ અમાપ, પ્રેમે ગયા પીપલાણે આપ ॥૫૪॥
 ત્યાંના ભક્ત બ્રાહ્મણ અધિક, પરમ વિવેકી નૃસિંહાદિક । સોળ દિન રહ્યા સુખદાઈ, ત્યાંથી ગયા ગામ અગત્રાઈ ॥૫૫॥
 પર્વતભાઈ આદિ જે જન, તેમણે પ્રીતે કર્યું પૂજન, અઢી માસ રહ્યા છે તે સ્થાન, વળી ચાલ્યા ત્યાંથી ભગવાન ॥૫૬॥
 સંતસહિત સુંદર શ્યામ, પધાર્યા છે કાલવાણી ગામ । એમ ફરતા શ્રીઅવિનાશ, માંગરોળ ગયા સુખરાશ ॥૫૭॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રીઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ માંગરોળ બંદરે પધાર્યા એ નામે ત્રીશમો તરંગ ॥૩૦॥

રાગ સામેરી— રામશરણજીયે પુછિયું, સુણો શ્રીમહારાજ । માંગરોળે પ્રભુ પધાર્યા, શું કર્યું છે ત્યાં કાજ ॥૧॥
 સ્નેહથી સંભળાવો મુને, પાવન પુન્ય કથાય । શ્રીહરિતણા ગુણ ગાતાં, પાતક દૂર પલાય ॥૨॥
 એવું સુણી આનંદ પામ્યા, પોતે અવધપ્રસાદ । હે રામશરણ સુણો કહું, શ્રીહરિલીલા સંવાદ ॥૩॥
 માંગરોળ થકી બારછે, વડતરુ વિશાળ । તેને હેઠે જઈ ઉતર્યા, શ્રીહરિ તતકાળ ॥૪॥
 તે જાણી પુરવાસી સર્વે, નરનારી જે જન । દર્શન માટે આવ્યા દોડી, ભક્ત પુન્ય પાવન ॥૫॥
 શ્રીહરિને જન નિરખે, તે થાય સમાધિવાન । બ્રહ્મસ્વરૂપની ભાવના, દેખે અવિચળ સ્થાન ॥૬॥
 હરિજન આવે હજારો, દર્શન કરવા સોય । શ્રીહરિનો પ્રતાપ દેખે, સમાધિમાં સૌ જોય ॥૭॥

કોઈ અક્ષરધામ દેખે, કોઈ વૈકુંઠ ગૌલોક । કોઈક શ્વેતદ્વીપ જુવે, બદ્રીકાશ્રમ અશોક ॥૮॥
 શ્રીહરિની ઈચ્છાવડેથી, જાગે સમાધિથી જ્યાંય । દેખેલો છે પ્રતાપ જેવો, વર્ણન કરે સૌ ત્યાંય ॥૯॥
 તે સુણી ઘણા મતવાદી, આવે પ્રભુની પાસ । દર્શન અમને કરાવો, અમ ઈષ્ટનાં પ્રકાશ ॥૧૦॥
 તો અમે થૈયે તમારા, માનીયે અમે મન । તે સુણી સૌને નોખાં નોખાં, કરાવ્યાં દરશન ॥૧૧॥
 પ્રતાપ દેખી મતવાદી, નિજ મત કર્યા ત્યાગ । પ્રગટના આશ્રિત થૈને, કરે ભક્તિ મહાભાગ ॥૧૨॥
 હવે વાપિકા છે પૂર્વની, તેપણ ગામથી બાર । ઘણા વર્ષની પડી ગૈંછે, ત્યાં ગયા વિશ્વાધાર ॥૧૩॥
 વાલમજીયે વિચારીને, ગળાવી છે તે વાવ્ય । પૂર્ત કર્મ તેનું કર્યું છે, ધરીને મને ભાવ ॥૧૪॥
 તે સ્થાનકે દર્શન દીધું, વિષ્ણુ સ્વરૂપે તે વાર । દિવ્યમય ને ચતુર્ભુજ, પોતાનું જે નિરધાર ॥૧૫॥
 હજારો જને તે જોયું છે, શ્રીહરિનું ચરિત્ર । તેતે પોતાના ભક્ત થયા, કર્યા પુન્ય પવિત્ર ॥૧૬॥
 એકસમે શ્યામ સલુણો, સંત હરિજન સંગ । સ્નાન માટે ગયા સમુદ્રે, ધરી મન ઉમંગ ॥૧૭॥
 સાગરતીરે વસ્ર મુક્યાં, સ્નાન કરે જલમાંય । સંત આશ્રિત સાથે વ્હાલે, ક્રીડા કરી ઘણી ત્યાંય ॥૧૮॥
 તેસમે ગોવર્ધનભાઈને, ચરણ ગ્રહી નિરધાર । બહુનામીયે બળ કરી, ફેંક્યા સાગર મોઝાર ॥૧૯॥
 તે દેખીને સંત હરિજન, થયા ઉદાસી મન । ત્યારે હરિને કેવા લાગ્યા, સુણો શ્રીભગવન ॥૨૦॥

ચોપાઈ - આમાંથી થશે મોટું વિઘન, એમ કેછે સંત હરિજન । એટલામાં ગોવર્ધનભાઈ, ત્યાં આવે છે જલપર ધાઈ ॥૨૧॥
 ભારે ભારે વસ્ર અલંકાર, અંગે પેરેલાં છે નિરધાર । વળી ચંદનપુષ્પના હાર, એથી પૂજાયેલા છે તેવાર ॥૨૨॥
 જોતાં જોતાં આવ્યા પ્રભુપાસે, પ્રીતે પ્રણામ કીધા છે દાસે । ત્યારે પુછેછે શ્રીસુખદાઈ, ક્યાં ગયાતા ગોવર્ધનભાઈ ॥૨૩॥
 ત્યારે બોલ્યા છે ગોવર્ધન, કૃપાનાથ સુણો ભગવન । ફરી વળ્યો હું સમુદ્ર સાત, વરુણલોકે ગયો તો ખ્યાત ॥૨૪॥
 તે વરુણે કર્યું છે પૂજન, પાછો આવ્યો છું સુણો જીવન । મુને જાણી તમારો આશ્રિત, વરુણે ઘણી દેખાડી પ્રીત ॥૨૫॥
 એવાં દિવ્ય ચરિત્ર તે ઠાર, કરે શ્રીહરિવર અપાર । પછે અલબેલે કર્યું સ્નાન, આવ્યા મુકામે સુંદર વાન ॥૨૬॥
 આવ્યો વર્ષાઋતુ ત્યાં પાવન, ભયહારીને ભાવ્યો છે મન । વાલિડે કર્યો મનવિચાર, ચાતુર્માસ રેવું છે આ ઠાર ॥૨૭॥
 માંગરોળ તણા હરિજન, અતિ રાજી થયા શુભ મન । ભલે ચોમાસું રો મહારાજ, ધન્ય સુફલ થયાં સૌ કાજ ॥૨૮॥
 હવે શ્રીહરિ સહજાનંદ, હરિજનને આપે આનંદ । કરે લીલા નવી નવી નિત, સુખ આપે છે વ્હાલો અજીત ॥૨૯॥
 એમ વીતી ગયો દોઢ માસ, આવી જન્માષ્ટમી સુખરાશ । કરાવે છે ત્યાં ઉત્સવ આપ, હરે છે હરિજનના તાપ ॥૩૦॥
 સભામાં બેઠા શ્રીમહારાજ, કર્યું છે ત્યાં જુવો કેવું કાજ । દક્ષિણ ચરણકમળ જેહ, તેની છેલ્લી આંગળિયે એહ ॥૩૧॥
 અતિ નૌતમ તિલ છે એક, તેમાંથી તેજ થયું વિશેક । જોત જોતામાં વધ્યું અપાર, તેજ તેજ તણો તે અંબાર ॥૩૨॥
 જાણો સાગરે મુકી શું માઝા, દિશે તેજના અંબાર ઝાઝા । તે દેખીને સભા થઈ સ્થિર, ઉભા થઈને સામું જીવે ધીર ॥૩૩॥
 અહો અતિ આશ્ચર્ય અપાર, એમ કહેવા લાગ્યાં નરનાર । બીજું ચરિત્ર કર્યું પાવન, કૃષ્ણરૂપે દીધું દર્શન ॥૩૪॥
 એમ ચાર ઘડી પરિચંત, બતાવ્યો છે પ્રતાપ અનંત । પછે તેજ તે સમાવી લીધું, એવું અદ્ભુત દર્શન દીધું ॥૩૫॥
 પામ્યા આશ્ચર્ય સૌ નરનાર, કરે પ્રશંસા વારમવાર । થયો નિશ્ચય સર્વને એહ, કોઈને નવ રહ્યો સંદેહ ॥૩૬॥
 શ્રીહરિના થયા તે આશ્રિત, રહ્યા શરણ વિષે કરી પ્રીત । કાળ કર્મ માયાની જે બીક, નથી આવવા દેતા નજીક ॥૩૭॥
 કરે એમ ભક્તની સહાય, શ્રીહરિ સુખકારી સદાય । બહુનામી બહુ બલવાન, એવા ભક્તપતિ ભગવાન ॥૩૮॥
 વળી મેઘજીત એવું નામ, કોઈ વણિક રહે છે તે ગામ । પોતાને પ્રતાપે નિરધાર, નિજ આશ્રિત કર્યો તે ઠાર ॥૩૯॥
 બીજા હતા મતવાદી લોક, તેને વશ કર્યા છે અશોક । આપ્યું નિજસ્વરૂપનું જ્ઞાન, મુકાવી દીધું સૌનું ત્યાં માન ॥૪૦॥
 પાપીને પણ કર્યા પાવન, નિશ્ચયુક્ત કરાવે ભજન । એમ માંગરોળ ગામ મોઝાર, લીલા કરી અપરમપાર ॥૪૧॥
 પામર વિષયી મુમુક્ષુ મુક્ત, તેને વરતાવે છે જ્ઞાનયુક્ત । વળી ચારવર્ણના જે ધર્મ, પ્રીતે પાળે છે તે અનુક્રમ ॥૪૨॥
 કરવા અનેકનાં કલ્યાણ, દેશોદેશમાં ફરે છે જાણ । વીત્યા ચોમાસાના ચારે માસ, પછે ચાલ્યા ત્યાંથી અવિનાશ ॥૪૩॥
 મેઘપુરે ગયા મહારાજ, કરવા ભક્તનાં શુભ કાજ । રઘુનાથ આદિ બ્રહ્મજન, અમરસિંહ બીજા હરિજન ॥૪૪॥
 લાડકીબાઈ એ આદિ ભક્ત, શ્રીજીની સેવામાં છે આસક્ત । યોગસમાધિ પામ્યા પાવન, કરે પ્રગટનું તે ભજન ॥૪૫॥
 વળી વાડવ જે રવજીત, તે છે મહાપ્રભુનો આશ્રિત । તેહને રોગથી કર્યો મુક્ત, મૃત્યુથી બચાવ્યો સુખજુક્ત ॥૪૬॥
 એ સમે મુક્તાનંદ તે ઠામ, આવ્યા ભુજથકી ગુણધામ । હરિની ઈચ્છાયે મનમાંય, શ્રીજીના પ્રભુપણાનો ત્યાંય ॥૪૭॥
 તેમને બતાવ્યો છે પ્રતાપ, સમાધિ કરાવીને તે આપ । સર્વોપરી સ્થિતિ જે પ્રકાશ, પ્રથમ હતો તેવો વિશ્વાસ ॥૪૮॥
 મેઘપુર વિષે અવિનાશ, પોતે રહ્યા છે ત્યાં ષટ માસ । ગામોગામ થઈ અલબેલ, આવ્યા શ્રીમુળીમાં રંગરેલ ॥૪૯॥

ગાજતે વાજતે શેરમાં લાવ્યા, રાજભુવનમાં પધરાવ્યા । ખટરસ થાળ કરાવીને, રાજાયે જમાડ્યા છે હરિને ॥૫૦॥
 વિપ્ર જમેને જય બોલાય, એમ નિત્ય બ્રહ્મયજ્ઞ થાય । દેશદેશના સત્સંગી આવે, પ્રભુઅર્થે સેવા પૂજા લાવે ॥૫૧॥
 પુરથી ઉત્તર લિંબ તાસ, તે હેઠે ઢોલિયો છે પ્રકાશ । બેઠા તે ઉપર મહારાજ, સૌને દર્શન દેવાને કાજ ॥૫૨॥
 સંત હરિજન સર્વે આદિ, આવી બેઠા મોટા મરજાદિ । જે જે મતવાદિ તે અનેક, બેઠા તે સભામાંહી વિશેક ॥૫૩॥
 તેણે કહ્યું જે સ્વઈષ્ટદેવ, હે વરણી દેખાડોને એવ । તે સર્વેના જે જે ઈષ્ટ દેવ, તેવા દેખાણા છે તતખેવ ॥૫૪॥
 એવું જોઈ આશ્ચર્ય પામ્યા, જે જે સંશય હતા તે વામ્યા । પછે સમાધિ કરાવી સાર, મોકલ્યા તેને લોક મોઝાર ॥૫૫॥
 વળી કૈક તે ધામમાં ગયા, એક બે ચાર પક્ષ તે રહ્યા । હરિ ઈચ્છાયે સર્વે તે જન, આવ્યા પોતપોતાને તન ॥૫૬॥
 લોકધામની જે રીતભાત, સભામાં કરી તે સર્વે વાત । આવું ચરિત્ર જોઈ ઉમંગી, માન મુકીને થયા સત્સંગી ॥૫૭॥
 એવી લીલા કરી જે અનેક, ઘેર ઘેર જમ્યા છે વિશેક । પછે ત્યાંથી ચાલીયા શામ, પોતે ગયાછે ભદ્રેશી ગામ ॥૫૮॥
 વણિક સુરચંદને ઘેર, થાળ જમી ચાલ્યા સુખભેર । ગામ કડુ થૈને સુખકારી, શ્રીનગર ગયા છે મુરારી ॥૫૯॥
 દેવાનંદ દંડી આદિ સ્વામી, બીજા ગૃહસ્થાશ્રમી શુભનામી । નથુભટ્ટ હિરાચંદભાઈ, ગંગામા અંબા આદિક બાઈ ॥૬૦॥
 ઈત્યાદિ સહુ સત્સંગીજન, એમણે જાણ્યું આવ્યા જીવન । કર્યું સામૈયું તેણીરે વાર, વાજે વાજંત્ર નાના પ્રકાર ॥૬૧॥
 ખાનપરેથી જીવનપ્રાણ, શહેરમાં પધાર્યા પ્રભુ જાણ । માંડવીની પોળે અભિરામ, જ્યાં છે અંબામાનો મુકામ ॥૬૨॥
 ત્યાં ઉતારો કરાવ્યો ઉમંગ, સારી સભા રચી રુડરંગ । તેમાં રઘુનાથદાસે ત્યાંય, કર્યું કુડ ધરી મનમાંય ॥૬૩॥
 નાની મોટી જે ગાદીયો સાત, બિછાવી કપટ અનુભ્રાત । સહુથી છેલ્લી ગાદી છે જ્યાંય, શ્રીહરિને બેસારવા ત્યાંય ॥૬૪॥
 એવો કરી મનમાં વિચાર, બોલાવ્યા શ્રીહરિને તે વાર । રઘુનાથનું કપટ જેહ, અંતર્યામીયે જાણ્યું છે એહ ॥૬૫॥
 પોતે પ્રગટ પ્રભુ દયાળ, મોટી ગાદીયે બેઠા તે કાળ । બીજી ગાદી પર નિરધાર્યા, મુક્તાનંદ સ્વામીને બેસાર્યા ॥૬૬॥
 ત્રીજી ગાદી હતી તેની પાસ, ત્યાં બેસાર્યા ભાઈ રામદાસ । એમ અનુક્રમે નિરધાર, તેને માટે કર્યો છે વિચાર ॥૬૭॥
 રઘુનાથને કે મહારાજ, આવો બેસો તમે ચક્રે આજ । પણ માની છે ઘણોજ એહ, નવગાદીયે બેઠો તેહ ॥૬૮॥
 પ્રભુનું કરવા અપમાન, એણે ધાર્યું છે મન નિદાન । અંબામાવળી શ્યામલ નામ, એ આદિ બીજા ભક્ત તે ઠામ ॥૬૯॥
 નિજપક્ષમાં લેને તે વાર, શ્રીહરિને કે છે તેહ ઠાર । સત્સંગમાં જો રહેવું હોય, મુકીદ્યો તમે પાખંડ સોય ॥૭૦॥
 સમાધિનાં કરાવો છો કાજ, પણ દુર્લભ છે એતો આજ । સમાધિયો સ્હેલી નથી ભાઈ, તમે કરવા માંડી નવાઈ ॥૭૧॥
 પ્રભુ હતા સ્વામી રામાનંદ, બીજા ફોગટ ન કરો ફંદ । ભક્ત થૈને પ્રભુ ભજો સોય, આવા પાખંડ કરો ન કોય ॥૭૨॥
 નૈ તો રોટલો નૈ મળે આંય, નિશ્ચે માની લેજો મનમાંય । એવાં સુણીને વ્યંગ વચન, ચાલ્યા ત્યાં થકી શ્રીભગવન ॥૭૩॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીજીમહારાજ અમદાવાદને વિષે માંડવીની પોળમાં ગાદી ઉપર બેઠા એ નામે એકત્રીસમો તરંગ : ॥૩૧॥

પૂર્વછાયા— રામશરણ વળી બોલિયા, ધર્મધુરંધર ધીર । પ્રભુજી ચાલીને ક્યાં ગયા, વાત કરો થૈ સ્થિર ॥૧॥
 એવું સુણી પછે ઉચ્ચર્યા, અવધપ્રસાદજી આપ । રામશરણ સુણો સ્નેહથી, આ પ્રગટનો પ્રતાપ ॥૨॥
 મનુષ્યની ચેષ્ટા કરે છે, શ્રીહરિ સહજાનંદ । વિસ્તારીને વર્ણવું તેમાં, ઉપજે અતિ આનંદ ॥૩॥
 સહુણોજી ચાલ્યા ત્યાં થઈ, માણીગર મહારાજ । આનંદ સ્વામી કેડે ગયા, જ્યાં ગયા સુખસમાજ ॥૪॥
 વ્હાલો પોંચ્યા નારાયણઘાટે, જ્યાં પાદશાહી મોલ । આનંદ સ્વામી ત્યાં ઉચ્ચર્યા, બહુનામીને બોલ ॥૫॥
 જમીને પધાર્યા હોત તો, ઠીક હતું મહારાજ । આંહી તો તમે શું જમશો, શું કરશું હવે આજ ॥૬॥

ચોપાઈ — એવું સુણીને શ્રીઅલબેલ, કરે ચરિત્ર શ્રીરંગ ઇલ । બોલ્યા વચન દીનદયાલ, સ્વામી જુઓને આવ્યા આ થાળ ॥૭॥
 અમને મળશે જે ભોજન, તમે જુઓ વિચારીને મન । એમ કરેછે વાલમ વાત, ત્યાં બે વાડવ આવ્યા સાક્ષાત ॥૮॥
 દુધેશ્વર ભણીથી બે વિપ્ર, આવ્યા શિવ પૂજને ત્યાં ક્ષિપ્ર । ચંદનપાત્ર ત્રભાણાં હાથ । લીધા છે જળના લોટા સાથ ॥૯॥
 તે બ્રાહ્મણ કહે છે મહંત, કાંઈ જમશોજી રૂડા સંત । ત્યારે મહારાજ કે હા વીર, લાવો ભોજન જમીશું ધીર ॥૧૦॥
 એવું સુણીને વાડવ જાત, ભોજન લેવા ગયા વિખ્યાત । બે કલાકે આવ્યા તે સનાથ, દુધપાક પુરી લઈ સાથ ॥૧૧॥
 શાક પાક આદિ જે સાહિત્ય, સર્વે લાવ્યા કરીને તે પ્રીત । કર જોડી કહે વિપ્રતન, તમે જમોને શ્રી ભગવન ॥૧૨॥
 પછે આનંદસ્વામીને સાથ, જમી તૃપ્ત થયા યોગિનાથ । જમતાં વધી છે જે રસોઈ, બોલ્યા બ્રાહ્મણ ત્યાં પ્રીત પ્રોઈ ॥૧૩॥
 આ સામગ્રી વધી તમ પાસ, રાખી મુકો આંહિ સુખરાશ । નિશામાં ચોર આવે જો કોઈ, તેને ખાવાનું આપજો જોઈ ॥૧૪॥
 તે હરકત ન કરે સાર, માટે રાખો ભોજન આ ઠાર । એમ સુણીને પ્રાણજીવન, તે સ્થળે રહ્યા છે પાંચ દિન ॥૧૫॥

લાવે બ્રાહ્મણ નવાં ભોજન, નિત્ય જમાડે છે શુભ મન । સાબરમતી ગંગાનું જે સ્થાન, નિત્ય પ્રત્યે કરે ત્યાં સ્નાન ॥૧૬॥
 પ્રસાદી તણું સ્થાન છે એહ, દેવતાઓને દુર્લભ જેહ । નારાયણ ઘાટ છે પવિત્ર, શ્રીહરિયે કર્યાં છે ચરિત્ર ॥૧૭॥
 પછે છઠ્ઠે દિવસે પાવન, શેરમાંથી આવ્યા હરિજન । હીરાચંદ ચોકસી નથુરામ, છડીદાર કુબેરસિંહ નામ ॥૧૮॥
 પ્રજલાલ દામોદરભાઈ, લાલદાસ ગોરા આદિ ત્યાંઈ । એ આદિ બીજા ભક્ત અપાર, આવ્યા તેડવા સારુ તેવાર ॥૧૯॥
 તેડી ગયા તે શેરમોઝાર, ઉતારો કરાવ્યો નિરધાર । ભક્તજનનો દેખીને ભાવ, થયા પ્રસન્ન મીઠડા માવ ॥૨૦॥
 કેયે હવેલીની પોળ સામે । રૂડું મંદિરછે તેહ ઠામે । કર્યો ઉતારો તેમાં મુરારી, સહજાનંદજી સુખકારી ॥૨૧॥
 પછે શ્રીહરિ સુખના કંદ, નિજજનને દેવા આનંદ । પાપીને મોહ થવાને કાજ, કરે લીલા રૂડી મહારાજ ॥૨૨॥
 જેકોઈ કરવા આવે દર્શન, તેનાં ખેંચાય પ્રાણ ને મન । સમાધિ થાય સર્વને સાથ, એવી લીલા કરે નિત્ય નાથ ॥૨૩॥
 એક એકના ઉપર અંગ, ખડકી મુકે છે સહુ સંગ । શ્રીહરિ બોલાવે જેને સાર, સમાધિમાંથી ઉઠે તે વાર ॥૨૪॥
 આવે નારાયણ મુનિ પાસ, વિસ્તારીને કહે સહુ તાસ । સમાધિમાં જે જે દેખ્યું હોય, અથ ઈતિ કહે વળી સોય ॥૨૫॥
 શ્વેતદ્વીપ ને બદ્રિકાશ્રમ, વૈકુંઠાદિક તે અનુક્રમ । બ્રહ્મા સૂર્ય ને ચંદ્રના લોક, ભૂમા પુરુષ આદિ અશોક ॥૨૬॥
 વળી અક્ષરધામની વાત, વિસ્તારીને કહે છે વિખ્યાત । સૌને દેખાડ્યો પ્રતાપ એહ, નરનારીના ટાળ્યા સંદેહ ॥૨૭॥
 જોઈ પ્રતાપ લાખો જન, થયાં આશ્રિત નિર્મળ મન । તે દેખીને ઘણા દુર્જન, દાઝે બળવા લાગ્યા છે મન ॥૨૮॥
 લોલંગર ને બીજા જે અન્ય, સર્વે ભેગા થયા તેહ જન । મળીને ગયા રાજાની પાસ, જેનું નામ છે મદનપ્રકાશ ॥૨૯॥
 શેરનો અધિપતિ જે રાય, તેની પાસે ગયા લીધી સાય । આવ્યા જ્યાં બેઠા છે મહારાજ, સભા કરીને સુંદર સાજ ॥૩૦॥
 રવિને દેખી ૧ઉલૂક જેમ, આંખ્યું મિચીને બોલે છે તેમ । વળી વાયસ હંસને જોય, વ્યભિચારિણી સાધ્વીને સોય ॥૩૧॥
 દાતાને નિંદે દ્રરિદ્રી જન, પંડિતને મૂર્ખ નિંદે મન । એમ શ્રીહરિને દેખી સર્વ, બળવા લાગ્યા છે કરી ગર્વ ॥૩૨॥
 ભરી લાવ્યા છે ખોળામાં ધુળ, ફેકે છે તે દુષ્ટ અધમુળ । સમાધિઓ કરાવે છે શ્યામ, મૂર્ખ ઉપાધિ કરે તે ઠામ ॥૩૩॥
 જેષ્ટિકાઓને ધુળ પાષાણ, તેની વૃષ્ટિ કરે છે અજાણ । ધમાધમ કરે છે અસુર, નથી વિવેકછે કોધાતુર ॥૩૪॥
 એક માણસ આવ્યો નવીન, મહારાજ પાસે બુદ્ધિહીન । પીતાંબર હતું પ્રભુશિર, તે ઉપાડી લીધું છે અધીર ॥૩૫॥
 તે દેખી મૂળજી બ્રહ્મચારી, પોતે કામ કર્યું છે વિચારી । શ્રીહરિને તેડી લીધા ત્યાંય, બેસાડી દીધા ઓરડામાંય ॥૩૬॥
 સાંકળ બંધ કરી છે દ્વાર, અસુર ખેદ પામ્યા આ વાર । મહારાજને મારવા સારું, એક જન આવ્યો છે ત્યાં વારું ॥૩૭॥
 શીંગડિયું લીધી કરભૂર, વેગે દોડ્યો આવ્યો તે અસુર । જેવો તેહ આવ્યો બળસાથ, હીરચંદે ઝાલ્યા છે બે હાથ ॥૩૮॥
 પકડી કરી સમાધિ ત્યાંય, તેણે જાણ્યું બાંધ્યો બંધમાંય । બળ કરીને છુટવા જાય, પણ ચાલ્યો નહિ ત્યાં ઉપાય ॥૩૯॥
 હીરાચંદને અક્ષરસુખ, પણ તેને ભારે પડ્યું દુઃખ । કર ઝાલ્યા જાણે વજ્રપાસ, ઉભો રહ્યો તે થૈને નિરાશ ॥૪૦॥
 પછી બીજા હતા જન જેહ, ધુડ્ય નાખી ફાંટ્યો ભરી તેહ । તે રઘુનાથ-દાસને શિર, પડી ધુડ તે નાઠો અધિર ॥૪૧॥
 હિંદુરાજાણે જાણી તે વાત, લોલંગરનો છે ઉતપાત । એમ જાણીને કર્યો તે શાંત, તે પાછા ગયા થૈછે નિરાંત ॥૪૨॥
 હવે વાલિડો કરે ચરિત્ર, મનુષ્યાકૃતિ વડે પવિત્ર । બોલ્યા બીતા બીતા બલવન, સુણો સત્સંગી સૌ હરિજન ॥૪૩॥
 હવે અમને જે તે પ્રકાર, છાના કાઠી મુકો શેર બાર । નૈ તો આ લોકોનો છે વિરોધ, અમને મારશે કરી ક્રોધ ॥૪૪॥
 સુણો શ્રોતા વિવેકી હે જન, કોઈ સંદેહ ન ધરો મન । કરે પ્રાકૃત ચેષ્ટા મોરાર, ભક્તની પરીક્ષા લેવા સાર ॥૪૫॥
 જે છે કાળતણા વળી કાળ, તેને કોણ કરી શકે આળ । પણ લીલા વધારવા કાજ, એવી લીલા કરે મહારાજ ॥૪૬॥
 હીરાચંદભાઈ આદિ જન, બોલે શ્રીહરિ સાથે વચન । એવું તે શું બોલ્યા મહારાજ, કોણ છે જગતમાં એવો આજ ॥૪૭॥
 અવતારી છો શ્રીભગવાન, બહુનામી સદા બળવાન । એવો બ્રહ્માંડમાં નથી કોઈ, તે તમને મારી શકે જોઈ ॥૪૮॥
 તવ ઈચ્છા વિના સુકું પત્ર, કોઈ ફેરવી શકે ન અત્ર । પ્રકૃતિ પુરુષાદિક જેહ, તમો વડે મોટા થયા એહ ॥૪૯॥
 તમારી માયા છે બળવાન, કોણ જાણી શકે તે નિદાન । આ તો મોહ પમાડવા કાજ, આપ લીલા કરોછોજી આજ ॥૫૦॥
 પ્રભુપણું અમારામાં આજ, કાંઈ નથી કહે મહારાજ । એમ બોલી મધુર વચન, આપે ભક્તને આનંદ મન ॥૫૧॥
 મોહ પમાડે પાપીને આજ, એ ચરિત્ર કરે મહારાજ । એમ કરતા તે અહ્લાદ, ત્રિમાસ રહ્યા અમદાવાદ ॥૫૨॥
 પછે કર્યો મનમાં વિચાર, ત્યાંથી ચાલવાનો નિરધાર । નિજ સેવકને લઈ સાથ, ત્યાંથી ચાલેછે શ્રીયોગિનાથ ॥૫૩॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીનારાયણ-મુનિ અમદાવાદમાં મનુષ્યચરિત્ર કરી ભક્તજનને આનંદ પમાડ્યા
 એ નામે બત્રીશમો તરંગ ॥૩૨॥

પૂર્વછાયો— શ્રીનગ્રથી હરિ ચાલિયા, જાવા જાલાવાડ્ય દેશ । મનિપુરે રાત્ય રહ્યા, ત્યાંથી તે સાણંદ એશ ॥૧॥
જમીને ત્યાં થકી ચાલીયા, ગયા તે દદુકે ગામ । ત્રણ દિન ત્યાં માલીયા, ગયા દેવળીયે ઠામ ॥૨॥
ત્યાંથી જમીને તાવી ગયા, ઉતર્યા જેઠીજીને ઘેર । પય પાકાદિક જમી રહ્યા, શ્રીહરિ ત્યાં સુખભેર ॥૩॥
પછે સંતને પિશ્યુ પોતે, મેર કરી મહારાજ । સર્વ જનોને જોતે સતે, કરવા તે રુડાં કાજ ॥૪॥
શિયાણી મેમકે થઈને, ગયા તે વઢવાણ ગામ । વિસામો કરીને ત્યાં થકી, ગયા તે લિંબડી ગામ ॥૫॥

ચોપાઈ— પછે જમીને છોગાળો છેલ, મુળીયે પધાર્યા રંગરેલ । રાજારામાભાઈ મહાધિર, સામૈયું કર્યું ભારે સુંદીર ॥૬॥
ગાજતે વાજતે શેરમાંય, પ્રભુ પધરાવ્યા સુખદાય । બંગલામાં ઉતારો કરાવી, હેતે જમાડ્યા થાળ ધરાવી ॥૭॥
બ્રાહ્મણ જમાડ્યા ત્રુટિકાળ, અક્ષરાદિના તે પ્રતિપાળ । શેર જમાડ્યું ધુંવાડાબંધ, સૌને થયો હરિનો સંબંધ ॥૮॥
૧તજની નખ એકે ઉજાસ, પોતે તેજ કર્યું છે પ્રકાશ । અધોઉર્ધ્વ પ્રમાણે રહિત, જન જોઈને થયા છે વિસ્મિત ॥૯॥
પોરવાર પછી સુખદાઈ, તેજ સમાવ્યું તે નખમાંઈ । તેજ દેખાડ્યું છે મહારાજ, બહુ જીવના કલ્યાણ કાજ ॥૧૦॥
એમ ફરેછે ધર્મદુલાર, મુળીયે આવેતે વારંવાર । વળી બીજે આવે જાય શ્યામ, ઘણું મુળીમાં રે ઘનશ્યામ ॥૧૧॥
સંવત્સર રહ્યા છે મુરારી, મુળીપુર વિષે સુખકારી । પછે ચાલ્યા છે દેવાધિદેવ, અક્ષરાધિપતિ સુખમેવ ॥૧૨॥
વાંકાનેર રહ્યા બેઉ રાત, રાજકોટ ગયા પરભાત । પાંચ દિન રહ્યા પોતે ધારી, આખે ગામ ગયા મુરારી ॥૧૩॥
બેઉ રૂપ થયા અવિનાશ, દ્વિજ ભોજને કર્યો પ્રકાશ । વિપ્રને જમાડ્યા ખટમાસ, દક્ષિણા દીધી કર્યા હુલ્લાસ ॥૧૪॥
એમ કરે છે જે બહુ કાજ, પછે ચાલ્યા ત્યાંથી મહારાજ । પોતે પધાર્યા છે કચ્છ દેશ, ભુજ નગરમાં મંજુકેશ ॥૧૫॥
સતકાર સાથે હરિજને, સામૈયું કર્યું નિર્મળ મને । તેડી ગયા શેરમાં તતખેવ, ભાવ ભક્તિ વડે કરી સેવ ॥૧૬॥
સુંદરજીના તે ડેલામાંય, ઉતારો કરાવ્યો જેને ત્યાંય । ત્યાં વાલિડે કર્યું છે ચરિત્ર, સુણો શ્રોતા વિવેકી પવિત્ર ॥૧૭॥
પથરની પાળી છે ત્યાં એક, તેના ઉપર ચડ્યા વિશેક । કર્યું ઘોડાની પેઠે પલાણ, બેઠા તે પર જીવનપ્રાણ ॥૧૮॥
ભુરા કેશ શોભી રહ્યા શિર, કંજલોચન શ્રીનરવીર । લાલ નેત્રમાં રેખા રસાળ, મોહ પામે મોટા લોકપાળ ॥૧૯॥
એકજ વસ્ત્ર બાંધ્યું છે શીષ, શ્વેત ચાદર ઓઢી તે જગદીશ । તપે કૃશ થયું છે રે તન, એવા રૂપે દીધાં દરશન ॥૨૦॥
હરિજન ત્યાં બેઠાછે પાસ, લીલા જીવે છે તે સુખરાશ । એવે આવ્યા સુંદરજીભાઈ, દર્શનની ઈચ્છા મનમાંઈ ॥૨૧॥
પાળી ઉપર પ્રાણજીવન, બેઠાછે ત્યાં કર્યા દર્શન । વ્હાલાને ઓળખ્યા નહીં ત્યાંય, કરે વિચાર તે મનમાંય ॥૨૨॥
બોલ્યા સુંદરજી શુભકાજ, ક્યારે આવશે શ્રીમહારાજ । ત્યારે બોલ્યા પોતે મહારાજ, હમણાં આવશે સુખસાજ ॥૨૩॥
એમ પુછી જોયું ત્રૈણ વાર, એનો એ મળ્યો ઉત્તર સાર । પણ કોઈ કેતું નથી આજ, બેઠા છે આ પોતે મહારાજ ॥૨૪॥
ઠક્કર ભગવાનજી નામ, આવ્યા દરશને તેહ ઠામ । સુંદરજીભાઈનો જોઈ મરમ, બોલ્યા ભગવાનજી એ પરમ ॥૨૫॥
સુણો સુંદરજી કહું કાજ, આ પંડે બેઠા તે મહારાજ । તમો તે શું ભુલી ગયા ભાન, તમારી પાસે છે ભગવાન ॥૨૬॥
ત્યારે સુંદરજી તણે મન, સ્મૃતિ આવી જાણ્યા ભગવાન । કરી પ્રાર્થના કર જોડી, દંડવત કર્યા વળી કોડી ॥૨૭॥
પછે બાથ ભીડી મળ્યા ભાવ, ઉરમાં કરી ઘણો ઉચ્છાવ । મંદ મંદ કરે પ્રભુ હાસ, મુખે રુમાલ દે અવિનાશ ॥૨૮॥
પછે બોલ્યા શ્રીજીમહારાજ, સુણો સત્સંગી સર્વે સમાન । જે જે અમારી આજ્ઞામાં હોય, તે સર્વે મળીને ચાલો સોય ॥૨૯॥
રામજી નામે જે રથકાર, તેને ઘેર ચાલો આણી વાર । ત્યાં આવ્યા છે રઘુનાથદાસ, આપણ સર્વ ચાલો એ પાસ ॥૩૦॥
એમ કહી સત્સંગીને સાથ, પોતે પધાર્યા શ્રીયોગિનાથ । ત્યાં જેને કહ્યા સચ્ચિદાનંદ, પલંગે બિરાજ્યા સુખકંદ ॥૩૧॥
રઘુનાથદાસને ત્યાં સોય, પ્રશ્ન પુછ્યાં પ્રભુજીએ જોય । ઘટાકાશ મઠાકાશ જેહ, મહદાકાશ ચિદ છે એહ ॥૩૨॥
બતાવો એનાં કરીને રૂપ, જુદી જુદી રીતેથી અનૂપ । એનો ઉત્તર આપો તમે, તમારી આજ્ઞામાં રૈયે અમે ॥૩૩॥
અમારા શિષ્ય સઘળા જેહ, તમારા શિષ્ય થૈ રેશે તેહ । તમોથી જો ઉત્તર ન થાય, અમારી આજ્ઞામાં રો સદાય ॥૩૪॥
એવું સુણી રઘુનાથદાસ, બોલ્યા શ્રીહરિ પ્રત્યે પ્રકાશ । ઘટાકાશ આદિ સહુ જેહ, રામાનંદજી જાણતા તેહ ॥૩૫॥
સ્વામીને જાણું છું સર્વજ્ઞ, અહોનિશ એમાં હું છું મગ્ન । ઉઠ્યા મહારાજ તેહ વાર, સચ્ચિદાનંદ કે નિરધાર ॥૩૬॥
પછે શ્રીજી કહે સુણો સાર, એમાં કાંઈ નથી ભલી વાર । રૂડા રામજીભાઈ સુતાર, તેને કે છે શ્રીધર્મકુમાર ॥૩૭॥
અમને ક્ષુધા લાગી છે સાર, માટે ખાવા આપો આણી વાર । પછે રામજી ભાઈને ઘેર, ૧ક્ષિપ્રા કરાવી છે રુડી પેર ॥૩૮॥
કર્યું તૈયાર પોતે ભોજન, જમી સંતોષ પામ્યા જીવન । ત્યાંથી પધાર્યા જીવનપ્રાણ, સુંદરજીના ઘરે પ્રયાણ ॥૩૯॥
રસ્તે થયો રઘુનાથદાસ, પાછલી રાત લૈ અવકાશ । સુંદરજીને ત્યાં સુખસાજ, પાટ ઉપર પોઢ્યા મહારાજ ॥૪૦॥
પછે બીજે દિને પ્રાતઃકાળ, ઉઠ્યા સવારે દીનદયાળ । જેઠીમલ્લ ગંગારામભાઈ, તેના પ્રત્યે બોલ્યા સુખદાઈ ॥૪૧॥
તમે જાવો ગંગારામભાઈ, લાધીબાને તેડી લાવો આંઈ । એવું સુણી જેઠી ગંગારામ, લાધીબાને બોલાવ્યાં તેઠામ ॥૪૨॥

સહજાનંદજી જગદીશ, રામાનંદસ્વામીના છે શિષ્ય । લાધીબાઈ એવું જાણી મન, ત્યાં કરવા આવ્યાં છે દર્શન ॥૪૩॥
 શ્રીહરિવરને જોયા નેણે, થયો જન્મ સફળજ તેણે, પામ્યાં આનંદ મન અપાર, દેખી મૂર્તિ મનોહર સાર ॥૪૪॥
 લાધીબા સામું જોયું દયાલ, સમાધિ કરાવી તતકાલ । તેને મોકલ્યાં અક્ષરમાંય, પોતાનો બ્રહ્મમોલ છે જ્યાંય ॥૪૫॥
 અતિ તેજસ્વી ધામ અમિત, અધો ઊર્ધ્વ પ્રમાણે રહિત । તેને વિષે દિવ્ય સિંહાસન, મહાયૈતન્યમય પાવન ॥૪૬॥
 તેના ઉપર શ્રીમહારાજ, વિરાજ્યાછે પોતે સુખસાજ । કોટિ કોટિ ઈન્દુ વળી ૧ભાન, તેજ ક્ષીણ પામે ત્યાં નિદાન ॥૪૭॥
 એવા વિરાજ્યા છે મહારાજ, મોટા લોકપતિ શિરતાજ । કોટિ કોટિ મુક્તોએ સહિત, સમાધિમાં જોયું બાયે હિત ॥૪૮॥
 શ્રીહરિની ઉપાસના જેહ, સેવાભક્તિ કરે નિત્ય તેહ । તેમાં સ્વામીને દેખ્યા છે ત્યાંય । લાધીબા વિચારે મનમાંય ॥૪૯॥
 રામાનંદસ્વામીને તે વાર, નમ્રતાથી કર્યો નમસ્કાર । ત્યારે બોલ્યા છે સ્વામી વચન, સુણો લાધીબાઈ તમે મન ॥૫૦॥
 કરો શ્રીહરિને નમસ્કાર, અમારા સર્વેના છે આધાર । અમ જેવાતો મુક્ત અપાર, જુવો બેઠા આંહી એકતાર ॥૫૧॥
 તમે નજરે દેખી આ વાત, સહજાનંદ સ્વામી વિખ્યાત, ભુજનગ્રમાં જે નિરધાર । કરજ્યો એ વાતનો વિસ્તાર ॥૫૨॥
 સમઝાવજ્યો આ રૂડી રીત, શ્રીહરિમાં કરે સહુ પ્રીત । આ તો અવતારી પરબ્રહ્મ, અક્ષરમુક્ત જાણેછે મર્મ ॥૫૩॥
 પછે સમાધિથી આવ્યાં બાર, શ્રીજીને કર્યોછે નમસ્કાર । બેઠાં સ્વસ્થ થઈ સનમુખ, જોઈ પ્રભુ પામ્યાં ઘણું સુખ ॥૫૪॥
 મંદ મંદ હસે છે મુરાર, મુખે દૈ રૂમાલ તેણી વાર । હસતા થકા બોલ્યા વચન, લાધીબાઈ શું સમઝ્યાં મન ॥૫૫॥
 અમારે પગે પડ્યાં તે કેમ, સાચી વાત કહો હોય જેમ । ત્યારે બોલ્યાં છે ત્યાં લાધીબાઈ, હવે સુણો શ્રીજી સુખદાઈ ॥૫૬॥
 તમે કૃપા કરી મહારાજ, બ્રહ્મમોલમાં મોકલી આજ । ત્યાંની રચના દેખાડી નેણે, તવ દર્શન પામીછું તેણે ॥૫૭॥
 તેજપુંજમાં મૂર્તિ આપ, અક્ષરમાં દેખી મેં અમાપ । રામાનંદ સ્વામી તવ પાસ, સેવામાં બેઠા છે ત્યાં હુલ્લાશ ॥૫૮॥
 મુને સ્વામીયે કહ્યું વિશેક, તે પ્રમાણે કહું ધરી ટેક । પ્રભુતા આદિ તેજ પ્રતાપ, સર્વે શ્રીહરિમાં છે અમાપ ॥૫૯॥
 અમે ત્યાં હતા તે વારે નિત, તમને કેતા તે કરી હિત । અમે પ્રગટ પ્રભુના જન, ડુગડુગી વગાડીયે મન ॥૬૦॥
 વાલિડો વેષ ભજવનાર, વાંસેથી તેતો છે આવનાર । સત્ય વાત થઈ છે તે આજ, મારાં સફલ થયાં સૌ કાજ ॥૬૧॥
 સ્વામીયે મુને કહ્યું તું જેમ, સમાધિમાં મેં જોયુંજ એમ । તમે સ્વતંત્ર છો ભગવાન, શ્રીહરિ અવતારી નિદાન ॥૬૨॥
 ઈશના ઈશ કાળના કાળ, દેવના દેવ દીનદયાળ । સ્થિતિ ઉદ્ભવ પ્રલય કર્તા, કોટિ કોટિ બ્રહ્માંડના ભરતા ॥૬૩॥
 સૌને કર્મ ફળના દાતાર, વિશ્વંભર છો વિશ્વઆધાર । લાધીબાની સુણી એવી વાત, થયા પ્રસન્ન શ્રીજી સાક્ષાત ॥૬૪॥
 સર્વે હરિજનો નરનાર, સાચી વાત માની છે તે વાર । પામ્યાં આશ્ચર્ય મન અપાર, દઢ નિશ્ચે થયો નિરધાર ॥૬૫॥
 પછે સુંદરજી રથકાર, વળી હીરજીએ તેણી વાર । થાળ કરાવ્યો પોતાને ઘેર, તેડ્યા પ્રભુજીને રૂડી પેર ॥૬૬॥
 અતિમિષ્ટ કરાવ્યાં ભોજન, જમાડીને કર્યા છે પ્રસન્ન । જમીને આવ્યા નિજ આસન, રૂડી લીલા કરી ભગવન ॥૬૭॥
 ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્ય
 શ્રીઅયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિયે ભુજનગ્રમાં લાધીબાઈને સમાધિ કરાવી એ નામે તેત્રીસમો તરંગ: ॥૩૩॥

પૂર્વછાયાઓ— સ્નેહવડે શ્રવણે ધરો, હે રામશરણ પવિત્ર । બ્હાલપણેથી વર્ણવું છું, વાલમજીનાં ચરિત્ર ॥૧॥

એક સમે ભુજનગ્રમાં, નારાયણમુનિ જાણ । તાપ કરાવી તાપે પોતે, ભક્તના જીવનપ્રાણ ॥૨॥

ત્યારે લાધીબા ત્યાં આવ્યાં છે, કરવાને દરશન । તેસમે એક સાધુ આવ્યો, દંભ કરીને મન ॥૩॥

સમાધિવાળો સાધુ થૈને, ઢુંગ કરે અપાર । આજ સમે ત્યાં લાધીબાને, સમાધિ થૈ નિરધાર ॥૪॥

શ્રીહરિ સહજાનંદજી, જોવા પરીક્ષા જ્યાંય । લાધીબાના હાથ ઉપર, અગ્નિ મુક્યો ત્યાંય ॥૫॥

ચોપાઈ— મુક્યો કર પર અગ્નિ જ્યારે, ત્વયા દાઝવા લાગી છે ત્યારે । લાધીબાને નથી કાંઈ ભાન, પોતે થયાંછે સમાધિવાન ॥૬॥

દેખી દંભી સાધુ તતખેવ, ત્યાં થકી નાશી ગયો છે એવ । પછે પ્રભુજી સુખના ધામ, અગ્નિ લેઈ લીધો તેહ ઠામ ॥૭॥

તેહ સમે હીરજી સુતાર, તેમનાં પત્ની આવ્યાં તે ઠાર । નામ અમરબાઈ પાવન, કરવા આવ્યાં છે દર્શન ॥૮॥

તેણે જોયા લાધીબાના હાથ, અગ્નિએથી દાઝેલ બે સાથ । બોલ્યાં અમરબાઈ વચન, સુણો પ્રગટ પ્રભુ પાવન ॥૯॥

આવા પાખંડ કરશો આંય, નવો સત્સંગી કોઈ ન થાય । તે સુણી બોલ્યા શ્રીભગવન, સુણો અમરબા શુભ મન ॥૧૦॥

થાશે પ્રભુની ઈચ્છા પ્રમાણે, તેમાં જીવ બિચારા શું જાણે । પણ લાધીબાને તો આ ઠામ, પાસે જે બોલાવો લઈ નામ ॥૧૧॥

એ સુણી અમર ગયાં જોતે, લાધીબાને જગાડે છે પોતે । કર્ણમાં મુખ રાખીને સોય, કર ઝાલીને બોલાવે જોય ॥૧૨॥

લાધીબા નથી બોલતાં મન, કાષ્ટ સમાન થયું છે તન । એમ કર્યો છે ઘણો પ્રયાસ, લાધીબા નવ બોલ્યાં પ્રકાશ ॥૧૩॥

પછે શ્રીહરિયે તેહ વાર, બોલાવ્યાં નામ લૈને તેઠાર । ત્યારે છુટી છે સમાધિ તરત, મહારાજ સામી જોડી સરત ॥૧૪॥

પુછ્યું પ્રગટ પ્રભુયે ત્યાંય, શું છે તમારા બે કરમાંય । કાંઈ પીડા જણાય છે અંગ, સાચી વાત કહો તે ઉમંગ ॥૧૫॥

શું થયું છે તે જાણો તવ પાણ, તપાસીને બોલો સાચી વાણ । લાધીબાયે જોયા નિજ હાથ, હસતાં થકાં બોલ્યાં તે સનાથ ॥૧૬॥
 થોડી પીડા જણાયછે આજ, સાચી વાત કહું મહારાજ । ત્યારે સામું જોયું જોગિરાજ, પીડા નાશ પામી સુખસાજ ॥૧૭॥
 વળી કહું છું બીજું ચરિત્ર, પ્રગટ પ્રભુજનું પવિત્ર । એ તો મનુષ્યદેહે ન થાય, એ ચરિત્ર કરે હરિરાય ॥૧૮॥
 મીઠી આવળ પીતા વિશેક, નિત્ય તાંસળી ભરીને એક । તેના ઉપર આંબલી જેહ, વળી પીતા અઠી શેર તેહ ॥૧૯॥
 ઘણા દિન કર્યું એ સંબંધ, પછે એ ક્રિયા તો કરી બંધ । તીખાં મરયાં લવિંગિયાં સોય, અર્ધશેર વટાવીને જોય ॥૨૦॥
 નિત્ય ગોળો કરી જમે શ્યામ, ઘણા દિન સુધી સુખધામ । પછી ચૈત્રમાસ આવ્યો જ્યાંય, કાચી કેરીયો જમેછે ત્યાંય ॥૨૧॥
 ટોપલી એક ભરીને જેહ, પુણો મણ કેરી કાપે તેહ । તેમાં મીઠું નાખે ત્રૈણ શેર, જમી જાય છે તે રુડી પેર ॥૨૨॥
 વળી અષાઠ માસમાં છેલ, બીજી લીલા કરે અલબેલ । કાગદી લિંબુ બસે કેવાય, જમે છે શ્રીહરિ સુખદાય ॥૨૩॥
 આવી ક્રિયા તો પ્રભુથી થાય, બીજાથી એ દિશે ન જવાય । તેનો મર્મ જાણે મુનિજન, અજ્ઞાની તે શું સમજે મન ॥૨૪॥
 એમ લીલા કરે નવી નિત, ખેંચી લેછે તે સર્વેનાં ચિત્ત । એવા શ્રીહરિ સહજાનંદ, નિજ ભક્તને આપે આનંદ ॥૨૫॥
 ભગવાનભાઈ રથકાર, હીરજી સુંદરજી તેઠાર । જેઠી ગંગારામભાઈ જેહ, પરમ પવિત્ર વિવેકી એહ ॥૨૬॥
 કાયથ મેતાનાથને ધન્ય, નારાયણભાઈ તેના તન । મેતા શવજી હરજીવન, લાધીબા આદિ બાયું પાવન ॥૨૭॥
 તે સર્વે હરિજનોને ઘેર, વારે વારે જમે રુડી પેર । વળી જેઠી ગંગારામ સાથ, મલ્લવિદ્યા રમે છે તે નાથ ॥૨૮॥
 દાવપેચમાં દિલ દે સાર, ગંગારામને મનાવે હાર । સેજમાં જીતી લે સનમુખ, નિજભક્તને આપે છે સુખ ॥૨૯॥
 વળી જીવરામ જે સુતાર, તેમની માતુ હરબા સાર । તેણે શ્રીહરિને તેડ્યા ઘેર, ભાવે જમવા ત્યાં સુખભેર ॥૩૦॥
 પણ તેની ઈચ્છા અનુસાર, શ્રીહરિ જમ્યા ને તેહ ઠાર । હરબાઈને ચડી છે રીશ, મનમાં ખેદ ધર્યો તે દિશ ॥૩૧॥
 રીસેને સુતાં જે ઘરમાંય, ઓરડો બંધ કરીને ત્યાંય । એમ વીતી ગયા સપ્ત દન, તે બાઈએ ન કર્યું ભોજન ॥૩૨॥
 દયાળુએ જાણી છે તે વાત, હરબાને બોલાવ્યાં સાક્ષાત । શ્રીહરિ કે સુણો પ્રીત પ્રોઈ, કરાવો તમે શુદ્ધ રસોઈ ॥૩૩॥
 હવે તમારી ઈચ્છાનુસાર, ભોજન કરીશું તવ દ્વાર । એવું સુણીને થયાં પ્રસન્ન, કરાવી છે રસોઈ પાવન ॥૩૪॥
 પછે મહારાજને તે વાર, પ્રેમે તેડાવ્યા પોતાને દ્વાર । ભાવે પીરસાવ્યાં છે ભોજન, જમાડે છે તે ઉદાર મન ॥૩૫॥
 હવે જમે છે શ્રીભગવન, માગી માગીને લે છે ભોજન । એમ જમી ગયા પ્રીત પ્રોઈ, ત્રીશ જણની હતી રસોઈ ॥૩૬॥
 રેવા દીધી નહી તલમાત્ર, પાકનાં ખાલી કરાવ્યાં પાત્ર । બીજાં ભોજન લાવો આવાર, ઘણા ભુખ્યા છેયે નિરધાર ॥૩૭॥
 પછે બાઈ કરે છે વિચાર, હવે નથી રસોઈ લગાર । ક્યાંથી લાવીને પીરસાવું આજ, હજુ તો માગે છે મહારાજ ॥૩૮॥
 કર જોડીને બોલ્યાં છે વાણ, સુણો શ્રીહરિ જીવનપ્રાણ । પ્રભુ બેસો તમે થોડીવાર, બીજી રસોઈ કરાવું ત્યાર ॥૩૯॥
 એવું સુણીને શ્રીઅવિનાશ, મંદ મંદ કરે છે તે હાસ । હરબાઈને કે ભગવાન, હવે રાજી થયાં તમે મન ॥૪૦॥
 પછે ચળુ કરીને જીવન, ઉઠ્યા મનમાં થઈ પ્રસન્ન । હીરજીભાઈનો વંડો જ્યાંય, નિજ ઉતારો કર્યો છે ત્યાંય ॥૪૧॥
 ત્યાં પધાર્યા છે સુંદર શ્યામ, ભક્તપતિ પ્રભુ સુખધામ । હવે હરબાયે નિરધાર, રસોડામાં જોયું તેણીવાર ॥૪૨॥
 નોતી રસોઈ તે તલભાર, પોતે જાણે છે મનમાં સાર । પણ જોયું કરીને તપાસ, પાક સર્વે ભર્યા છે પ્રકાશ ॥૪૩॥
 દેખ્યો વાલમજીનો પ્રતાપ, હરબાઈ આનંદાં છે આપ । પામ્યાં આશ્ચર્ય મન અપાર, કરે પ્રસંશા વારમવાર ॥૪૪॥
 ભુજનગ્રમાં ભૂધર ભ્રાત, લીલા કરે છે વાલો વિખ્યાત । એવી રીતે શ્રીજીમહારાજ, કરે પ્રેમીનાં પૂરણ કાજ ॥૪૫॥
 ધન્ય ભુજંગપુર પાવન, હરિજન છે નિર્મળ મન । જેને પ્રગટ પ્રભુનો સંગ, મળ્યો છે એજ મોટો ઉમંગ ॥૪૬॥
 ઘરોઘર જમે છે જીવન, ગમે છે નિજ ભક્તને મન । આપે આશ્રિત જનને સુખ, ટાળે ભવ દરીયાનાં દુઃખ ॥૪૭॥
 વળી એક દિવસની વાત, સુણો સંત હરિજન ભ્રાત । સુંદરજીભાઈ નિર્મળ મન, પ્રેમે કર્યું પ્રભુનું પૂજન ॥૪૮॥
 પછે માગી લીધું વરદાન, શ્રીહરિ પાસેથી દેઈ માન । અમે કેયે ત્યાંસુધી મોરાર, કૃપા કરી રહો આણે ઠાર ॥૪૯॥
 અમારા કહ્યા વિના જરૂર, ક્ષણ એક જાવું નહિ દૂર । એવું આપો વાલિડા વચન, અમો ઉપર જો હો પ્રસન્ન ॥૫૦॥
 ત્યારે બોલ્યા છે શ્રીભગવન, તમારુ કહ્યું માનીશું મન । તમે કહેશો ત્યાં સુધી ખાસ, અમે જરૂર રહીશું દાસ ॥૫૧॥
 રહ્યા થઈ ભક્તને આધીન, ત્યારે પછી ગયા થોડા દિન । પ્રેમ નેમ ને ભક્તિ ને ભાવ, દેખી રહ્યા નટવર નાવ ॥૫૨॥
 બીજો કોઈ નથી રે ઉપાય, ભક્તિવિના તે વશ ન થાય । પ્રેમે બંધાઈને રહ્યા ત્યાંય, ભક્તાધીન થયા મનમાંય ॥૫૩॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિએ ભુજનગ્રમાં સુંદરજીભાઈને ઘેર રહ્યા એ નામે ચોતરીસમો તરંગ ॥૩૪॥

પૂર્વછાયા— રામશરણજી બોલિયા, સુણો ગુરુ મતિધીર । શ્રીહરિયે ભુજનગ્રમાં, શું કર્યું કો થૈ સ્થિર ॥૧॥
 એવું સુણી આચાર્ય બોલ્યા, પરમ વિવેકી પવિત્ર । હે રામશરણ સુણો હવે, કહું રુડાં ચરિત્ર ॥૨॥

સુંદરજીને ત્યાં રહ્યા છે, વચન દે મહારાજ । રજા લેવા સુંદરજીની, કરે છે જુકતે કાજ ॥૩॥
 નિજચરણનો જે અંગુઠો, પકવ્યો એહ વાર । સુંદરજીના ઘરવિષે, છાના રહ્યા નિરધાર ॥૪॥
 એવે સમે સુંદરજીને, દેહે છે મંદવાડ । જોવા આવ્યો જગજીવન, તે કરીને ઉપાડ ॥૫॥

ચોપાઈ - સુંદરજીભાઈને ભુવન, આવ્યો છે મેતો જગજીવન । ત્યારે પ્રભુએ વિચાર્યું મન, આપ્યું છે અમે સત્ય વચન ॥૬॥
 તે રજા લેવાનો રુડો રાગ, આજે ભલો આવ્યો છે રે લાગ । એમ વિચારીને શુભ કાજ, મેડી નીચે આવ્યા મહારાજ ॥૭॥
 બેઠા સુંદરજીની રે પાસ, અલબેલોજી શ્રીઅવિનાશ । ધીરા રૈને બોલ્યા ભગવન, જગજીવન પ્રત્યે વચન ॥૮॥
 સોમવલ્લી જગમાં પ્રસિદ્ધ, બ્રાહ્મણને પચે છે તે સિદ્ધ । બીજા વર્ણ જો પીવા જાય, પચે ને તેને વમન થાય ॥૯॥
 સોમવલ્લી દેખાડો સાક્ષાત, અમે કેયે છેયે સાચી વાત । ત્યારે બોલ્યો તે જગજીવન, તમે શું સમજો એમાં મન ॥૧૦॥
 તમારે વન રેવું તે ઠીક, મન ધરવી પડે ને બીક । એવું સુણી બોલ્યા ભગવન, તમે સુણોરે જગજીવન ॥૧૧॥
 શુક સનકાદિક છે જેહ, મોટા પ્રભુ અવતાર તેહ । સાધુરૂપે હતા તે ચતુર, તેતો વસ્તીમાં રેતા જરૂર ॥૧૨॥
 તે પણ રેતા ને વનવાસ, ત્યારે બોલ્યો તે મેતો પ્રકાશ । એતો હતા ઈશ્વર સમર્થ, તમે ક્યાં લ્યો છો એમનો અર્થ ॥૧૩॥
 એ જેવાતો થયા નથી આપ, મન વિચારીને જુવો માપ । વળી બોલ્યા શ્રીજીમહારાજ, સુણો મેતા તમે શુભ કાજ ॥૧૪॥
 અમે તો છેયે ઈશના ઈશ, અનંત કોટિ બ્રહ્માંડાધીશ । એવું સુણીને જગજીવન, ઘણું બળવા લાગ્યો તે મન ॥૧૫॥
 પછે ચાલ્યો ન થયું સહન, તેતો ગયો પોતાને ભુવન । હવે હીરજીભાઈ સુતાર, તેના પ્રત્યે બોલ્યા વિશ્વાધાર ॥૧૬॥
 હે ભાઈ જાવો મેતાને ઘેર, સુણી આવો સહુ તેની પેર । હીરજી ગયા તેને દ્વાર, સુણી લાવ્યા તેનો સહુ સાર ॥૧૭॥
 બોલ્યા વિના આવી ઉભા પાસ, શૂન્યમુન્ય થઈને રે દાસ । ત્યારે સમજ્યા શ્રીભગવાન, મેતાના મનનું અભિમાન ॥૧૮॥
 હીરજીતને કે મહારાજ, તમો કો હવે કરવું શું કાજ । હવે અમે રેયે તવ ઘેર, કે જેયે કહો આનંદભેર ॥૧૯॥
 હીરજીભાઈ કે મહારાજ, ગમે તેમ કરો સુખસાજ । પછે શ્રીહરિ સુખના ધામ, ગંગારામભાઈને કે શ્યામ ॥૨૦॥
 અમને રાખો તમારે ધામ, ત્યારે કહે જેઠી ગંગારામ । ધન્ય ભાગ્ય મારું મહારાજ, સુખેથી પધારો પ્રભુ આજ ॥૨૧॥
 વળી વાલિડો બોલ્યા વચન, પરીક્ષા જોવા ધારી છે મન । અમને રાખશો જો ભુવન, તો ઉપાધિ થશે કાંઈ અન્ય ॥૨૨॥
 ત્યારે બોલ્યા ગંગારામભાઈ, એની ચિંતા નથી મુને કાંઈ । તમે છો મારા હેયાના હાર, શિરને સાટેછો પ્રાણાધાર ॥૨૩॥
 એવું સુણી બોલ્યા ભગવન, પ્રેમ જોઈ થઈને પ્રસન્ન । નથી ચલાતું અમારે પાય, કરો વાહનનો રે ઉપાય ॥૨૪॥
 ગંગારામભાઈયે તે વાર, જગજીવનને ત્યાંથી સાર । ઉકાભાઈ ઠકર સનાથ, રથ મંગાવ્યો તેમની સાથ ॥૨૫॥
 બેઠા રથમાં જગદાધાર, પધાર્યા ગંગારામને દ્વાર । કરે લીલાઓ સુંદર સાર, આપે ભક્તને સુખ અપાર ॥૨૬॥
 શ્રીરામાનંદસ્વામીયે પોતે, સદાવ્રત બાંધ્યું છે તે જોતે । તેને ચલાવેછે રુડી રીત, પોતે પાળે છે પૂરણપ્રીત ॥૨૭॥
 તે સદાવ્રત લેવાને સારુ, વૈરાગી બેઉ આવ્યા છે વારુ । પૂર્વદેશના છે તે રેનાર, પ્રભુયે ઓળખ્યા તેણી વાર ॥૨૮॥
 શીરો પુરી કરાવ્યાં ભોજન, જમાડીને કર્યાં છે પાવન । સારું લાગ્યું છે તેમને મન, ભેગા રહ્યા કેટલાક દન ॥૨૯॥
 સમાધિયો આદિક અનેક, દેખ્યું ઐશ્વર્ય ત્યાંતો વિશેક । શ્રીજીમહારાજનો પ્રતાપ, વૈરાગીયે જાણ્યો આપોઆપ ॥૩૦॥
 પામ્યા મનમાં શાંતિ અપાર, થયો પ્રભુનો નિશ્ચે તે વાર । પછી એક દિને શુભ કાજ, તેને પુછે શ્રીજીમહારાજ ॥૩૧॥
 તમે ક્યાંથી આવ્યા સાધુજન, તેવું સાંભળીને બોલ્યા વચન । સુણો મહારાજ સાચું તમે, છેયે સરવરિયા વિપ્ર અમે ॥૩૨॥
 બાલપણથી તજ્યું છે દ્વાર, હૃદે થયો વૈરાગ અપાર । જગન્નાથવિષે રુડી રીત, રહ્યા ઘણી કરી મન પ્રીત ॥૩૩॥
 અપવર્ગની ઈચ્છા સોય, ધારીને રહ્યા તેસ્થળે જોય । કરી જગદીશની ત્યાં સેવ, દાસાનુદાસ થઈને એવ ॥૩૪॥
 પછી આવ્યા કોઈ બ્રહ્મચારી, બાલયોગીરૂપે સુખકારી । તેણે દીઠો અધર્મ અપાર, મતિમંદને તે અનુસાર ॥૩૫॥
 માંહોમાંહી કરાવી લડાઈ, તેમાંથી કેક મુવા વઢાઈ । કેક ઘાયેલા થઈ પડ્યા ત્યાંય, કેકના પ્રાણ ગયા છે જ્યાંય ॥૩૬॥
 તે દેખીને અમે બેઉ સાથ, નાઠા પ્રાણ લઈ સુણો નાથ । ફર્તાથકા તીરથમાં આજ, આંહી આવ્યા છેયે મહારાજ ॥૩૭॥
 દ્વારિકા જવાનો છે વિચાર, સદાવ્રત લેવા આવ્યા આ ઠાર । આંહિ પામ્યા તવ દરશન, અમ ભાગ્ય ઉદે થયાં ધન્ય ॥૩૮॥
 શાંતિ પામ્યાં છે અમારાં મન, તવ દરશનથી ભગવન । વિસ્તારીને કરી એમ વાત, મંદ મંદ હસે જગતાત ॥૩૯॥
 પછી તેમના પ્રત્યે વચન, બોલ્યા બહુનામી બલવન । દ્વારિકાનાથે જાવો પાવન, મળશે ત્યાં તો શ્રીભગવન ॥૪૦॥
 ત્યારે તેમણે કહ્યું છે એમ, હવે જેયે પ્રભુ અમે કેમ । નિશ્ચે જવું નથી મહારાજ, આંહી સફળ થયાં સૌ કાજ ॥૪૧॥
 સત્સંગમાં રહીશું સદાય, ભાવે કરીશું તમો સેવાય । લખયોરાશી ટળી છે આજ, હવે થયું અમારું તો કાજ ॥૪૨॥
 એવું સુણી બોલ્યા મહારાજ, શું સમજી રોછો તમે આજ । ત્યારે નિર્માની થૈ સાધુજન, બોલ્યા સ્નેહસહિત વચન ॥૪૩॥
 સુણો વાલમજી સાચી વાત, જેવીછે તેવી કેયે વિખ્યાત । આંહિ સત્સંગમાંહિં સાક્ષાત, અમે દેખ્યું છે કલ્યાણ પ્યાત ॥૪૪॥

એવો કરી મનમાં વિચાર, તમો પાસે રહ્યા છેયે સાર । સર્વે તીરથ છે તવ ચરણ, હવે રૈશું તમારે શરણ ॥૪૫॥
 પ્રભુ કર્યા તમારાં દર્શન, થયાં પૂરણ સર્વે સાધન । તમે કહો તે કરીયે કાજ, પણ જાવું નથી મહારાજ ॥૪૬॥
 અમે તો થયા દાસાનુદાસ, તમો સેવામાં રૈશુંજ પાસ । એવાં દીનપણાનાં વચન, સુણીને થયા પ્રભુ પ્રસન્ન ॥૪૭॥
 પછે હમ્મીરસર તડાગ, ત્યાં પધાર્યા છે પોતે સોહાગ । તેમાં સ્નાન કર્યું છે ઉમંગે, ઉતારે પધાર્યા રૂડે રંગે ॥૪૮॥
 પૂજાપાઠ કર્યું નિત્યનેમ, સુખેથી બિરાજ્યા પ્રભુ એમ । પછે સુંદરજી સુખભેર, જમવા તેડી ગયા છે ઘેર ॥૪૯॥
 પાછા જમીને આવ્યા મુકામ, સૌને સુખીકર્યા સુખધામ । રામાનંદસ્વામીની છે પાટ, તે પર બિરાજ્યા રૂડે ઘાટ ॥૫૦॥
 પશ્ચિમ દિશાયે કર્યું મુખ, સંતહરિજનો સનમુખ । પછે વેરાગી આવ્યા ત્યાં જેહ, તેના પ્રત્યે બોલ્યા પ્રભુ તેહ ॥૫૧॥
 તમે સાધુ થાશો મારા આજ, ત્યારે તે કહે હા મહારાજ । પછે બોલાવ્યો નાપિત સાર, ક્ષૌર કરાવ્યું તેણી વાર ॥૫૨॥
 આપ્યાં ભગવાં વસ્ત્ર અજીત, કર્યા શિષ્ય પોતાના અભિત । વીરભદ્રાનંદ કૃપાનંદ, બન્ને નામ પાડ્યાં સુખકંદ ॥૫૩॥
 આપ્યો કર્ણમાં મંત્ર જ પોતે, તેમના પ્રત્યે બોલ્યાછે જોતે । આ સભાને કરો દંડવત, પ્રેમે પગે લાગો સદમત ॥૫૪॥
 એવું સુણી ઉઠ્યા બેઉ સંત, નમ્યા પ્રેમે ગુરુને મહંત । તે દેખી પ્રગટ ભગવન, તેના ઉપર થયા પ્રસન્ન ॥૫૫॥
 ત્યારે જાણી લીધું છે જરૂર, છે આ મુમુક્ષુ વિવેકી ઉર । એમ જાણીને સુંદરછેલ, રાજી થૈને બોલ્યા અલબેલ ॥૫૬॥
 જગન્નાથપુરીવિષે ત્રાસ, અસુરનો કરાવ્યો તો નાશ । તેની વિસ્તારીને કરી છે વાત, સુણી બેઉ થયા રળિયાત ॥૫૭॥
 થયા ગદ્ગદ્ કંઠે આપ, ટળ્યા અનેક જન્મના તાપ । હે દીનબંધુ હે કૃપાનાથ, તમે અમને કર્યા સનાથ ॥૫૮॥
 જય શરણાગત હિતકાર, જય અવતારના આધાર । પૂરણ પુરુષોત્તમ આપ, ટાળ્યા ત્રિવિધના તમે તાપ ॥૫૯॥
 એમ બોલ્યા જ્યાં નમ્ર વચન, સમાધિ થઈ નિર્મળ મન । થયા બેજણ સમાધિનિષ્ઠ, પામ્યા આનંદ ઉર અભીષ્ટ ॥૬૦॥
 પછે આજ્ઞા કરી મહારાજ, એકાંતે સુવાર્યા શુભ કાજ । ઓઢાડી ચાદર એક એક, તેમના ઉપર તે વિશેક ॥૬૧॥
 સમાધિમાંથી બે જણ ત્યાંય, જાગીને આવ્યા શ્રીહરિ જ્યાંય । શ્વેતદ્વીપ ને બદ્રિકાશ્રમ, ગૌલોક વૈકુંઠ અનુક્રમ ॥૬૨॥
 બ્રહ્મપુર આદિક જે ધામ, સમાધિમાં જોયાં જેજે ઠામ । દેખ્યાં અદ્ભુત ઐશ્વર્ય જ્યાંય, કર્યા શ્રીજીનાં દર્શન ત્યાંય ॥૬૩॥
 જોયો મહાપ્રભુનો પ્રતાપ, વિસ્તારીને કહ્યો સહુ આપ । સભાસદે સુણી મનમાંય, કર્યો શ્રીજીનો નિશ્ચય ત્યાંય ॥૬૪॥
 ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક્કર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધ આચાર્યશ્રી
 અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિયે ભુજનગ્રમાં બે સંતને દીક્ષા આપીને સમાધિ કરાવી એ નામે પાંત્રીસમો તરંગ ॥૩૫॥

પૂર્વછાયાઓ— હે રામશરણ કહું હવે, સુણો થૈ સાવધાન । ભુજનગ્રમાં ભક્તધીન, શું કરે છે ભગવાન ॥૧॥
 વિસ્તારીને તે વર્ણવું, શ્રીહરિના ગુણગ્રામ । સ્નેહવડેથી જે સાંભળે, તે પામે અક્ષરધામ ॥૨॥
 સમાધિની વાત કરીછે, સાધુયે સભામાંય । સંત હરિજન સર્વેને, નિશ્ચે થયોછે ત્યાંય ॥૩॥
 પ્રશ્ન પુછ્યું સુંદરજીયે, શ્રીહરિને ધરી સ્નેહ । હે ભયહારી મહાપ્રભુ, ટાળો મુજ સંદેહ ॥૪॥
 સત્યયુગ ત્રેતા દ્વાપરમાં, ભક્તના રક્ષણ કાજ । ચક્ર સુદર્શન મુકતા, તે ધારીને મહારાજ ॥૫॥

ચોપાઈ — હરતા ત્રૈણે યુગમાં દુઃખ, પ્રભુ રક્ષા કરતા સનમુખ । હવે આ યુગમાં નથી એમ, તેનું શું કારણ કહો કેમ ॥૬॥
 આ કળિયુગમાં હરિજન, વ્હાલા નથી કે શું તવ મન । ઘોર કળિમાં તમારા ભક્ત, કરે ભજન થઈ વિરક્ત ॥૭॥
 માટે તેની રક્ષા કરવી જોયે, તેહ મારંજ પ્રશ્ન છે સોયે । કૃપાળુજી તમે કહો એહ, મહાપ્રભુ મટાડો સંદેહ ॥૮॥
 ત્યારે બોલ્યા છે જીવનપ્રાણ, સુણો સુંદરજી મુજવાણ । પ્રભુના સ્વરૂપનું જે જ્ઞાન, એ સુદર્શનચક્ર સમાન ॥૯॥
 જે છે સુદર્શનમાં પ્રકાશ, દશ સહસ્ર સૂર્યનો તાપ । તે થકી જ્ઞાનનું ઘણું તેજ, જુવો વિચારી અંતર એજ ॥૧૦॥
 જીવના હૃદયમાંહી અજ્ઞાન, તેને ટાળી નાખેછે એ જ્ઞાન । અદ્ભુત સૂર્યનો જે પ્રકાશ, તેથી અજ્ઞાન ન પામે નાશ ॥૧૧॥
 સુદર્શનથી અધિક જ્ઞાન, નિશ્ચે સમઝી રાખો નિદાન । કામ ક્રોધ આદિ અરી જેહ, નિશ્ચે ટળેછે જ્ઞાનથી એહ ॥૧૨॥
 જેને પ્રભુનો નિશ્ચેજ હોય, તેને પીડા કરે નહિ કોય । એવી રીતે કરી ઘણી વાત, સુણી સર્વે થયા રળિયાત ॥૧૩॥
 શ્રીહરિના સ્વરૂપમાં સાર, સૌને નિશ્ચે થયોછે તેવાર । તે પછે બીજે દિવસે જોય, ભગવાનજીયે ધાર્યું સોય ॥૧૪॥
 નિજ ઘેર કરાવી રસોઈ, પ્રભુને જમાડ્યા પ્રીત પ્રોઈ । જમી રહ્યા જ્યાં પ્રાણજીવન, થયા ભક્ત ઉપર પ્રસન્ન ॥૧૫॥
 પછે પૂજા કરી રૂડી રીત, પુષ્પ હાર પેરાવ્યા છે પ્રીત । કંઠી કડાં વિંટી વેઢ જેહ, કંદોરાદિક ભૂષણ તેહ ॥૧૬॥
 શ્રીહરિવરને અંગોઅંગ, ધરાવ્યાં છે કરીને ઉમંગ । પછે કે ભગવાનજીભાઈ, સુણો મહાપ્રભુ સુખદાઈ ॥૧૭॥
 રામાનંદ સ્વામીને આ રીત, જમાડ્યાતા પૂરણ પ્રીત । આ ઘરેણાં પેરાવાને કાજ, સ્વામીને કહ્યું મેં મહારાજ ॥૧૮॥
 ત્યારે બોલ્યા તે એમ ન થાય, અમથી ઘરેણાં ન પેરાય । આ ઘરેણાંના પેરણહાર, આવશે થોડા દિને આ ઠાર ॥૧૯॥
 એમને પેરાવજ્યો તે હિત, કરજ્યો મહાપ્રભુમાં પ્રીત । એમ કેને મુકાવ્યાંતાં જેહ, આજ આપને પેરાવ્યાં તેહ ॥૨૦॥

એવાં બોલી મધુરાં વચન, કર જોડીને કર્યું સ્તવન । પછે શ્રીહરિ સહજાનંદ, ઉતારે આવ્યા દૈને આનંદ ॥૨૧॥
 સભા કરીને સુંદરશ્યામ, ગાદીયે બિરાજ્યા અભિરામ । સર્વે સંત હરિજન સાથ, બેઠા સનમુખ જોડીને હાથ ॥૨૨॥
 અતિપ્રકાશે યુક્ત સ્વરૂપ, દેખી અદ્ભુત કાન્તિ અનૂપ । ભગવાનજીને તેહ ઠાર, થયો પોતાને મન વિચાર ॥૨૩॥
 મુક્તાનંદ સ્વામીનેરે આજ, દેખાતા હશે કેવા મહારાજ । દર્શન થાતાં હશે આ રીત, પ્રકાશે યુક્ત પૂરણ પ્રીત ॥૨૪॥
 એવો કરી મનમાં વિચાર, સ્વામી પ્રત્યે બોલ્યા નિરધાર । મુક્તાનંદ સ્વામી સુણો સાર, એક વાત પુછું આણી વાર ॥૨૫॥
 શ્રીજી મહારાજનો પ્રતાપ, તમને દેખાય છે કો આપ । સ્વામી કે હું તો દેખું છું સોય, શ્રીહરિતણું ઐશ્વર્ય જોય ॥૨૬॥
 એમ કહીને આનંદ્યા મન, નિજ ભાગ્યને માન્યું છે ધન્ય । તેસમે તેમાંથી બેઉ સંત, થયા તૈયાર આપ મહંત ॥૨૭॥
 ગામ કાળેતળાવમાં જોય, સ્વામીનું છે સદાવ્રત સોય । ત્યાં જાવા માટે થયા તૈયાર, મહારાજની આજ્ઞા બહાર ॥૨૮॥
 સદાવ્રતનું હશે કે કામ, વણપુછે ચાલ્યા તેણે ઠામ । જેવા ચાલવા જાય તે દિશ, તેવા જાણીગયા જગદીશ ॥૨૯॥
 એમનાં ધારેલાં મન કાજ, તે જાણીને બોલ્યા મહારાજ । પ્રભુને પ્રભુ જાણી સાક્ષાત, બીજી કરવા ન ઈચ્છે વાત ॥૩૦॥
 માની લેવું કૃતારથ મન, ભાવ કરી કરવું ભજન । કોઈ આગ્રહ કરે ન ચિત્ત, પ્રભુઈચ્છામાં રાખવી પ્રીત ॥૩૧॥
 મનસ્વીપણે કાંઈ ન કરવું, કામાદિક શત્રુથી તો ડરવું । પ્રભુવિના બીજાથી ન થાય, બ્રહ્માદિકનો નથી ઉપાય ॥૩૨॥
 પોતાને બળે થાય હેરાન, એમ ભેટે નહિ ભગવાન । પ્રભુની આજ્ઞા ધરવી ઉર, રુડાં કાજ કરીયે જરુર ॥૩૩॥
 ત્યારે કામાદિક પામે નાશ, પ્રભુનું બળ રાખે જો પાસ । કરે ઈષ્ટદેવ આજ્ઞા જેમ, પોતે વરતિયે વળી તેમ ॥૩૪॥
 પ્રભુનું શરણ મુકી સોય, સાધનનું બળ ન લે જોય । એમ કેને બોલ્યા વળી શ્યામ, આજ દિવસથી અભિરામ ॥૩૫॥
 ધ્યાનધારણાનું જે પ્રકરણ, થાશે સત્સંગમાં શુભાયરણ । સત્સંગ તો વધશે અપાર, એમાં સંશે ન જાણો લગાર ॥૩૬॥
 એવી રીતે કરી ઘણી વાત, બે સંતોયે સુણી તે સાક્ષાત । થયાં શીતળ તેમનાં મન, નમ્ર થૈને કરે છે સ્તવન ॥૩૭॥
 કર જોડી કર્યા નમસ્કાર, નિજ આસને બેઠા તેવાર । એમ ભુજવિષે અવિનાશ, પોતે રહ્યા અગિયાર માસ ॥૩૮॥
 સંતસહિત પૂરણબ્રહ્મ, બહુ લીલા કરી છે પરમ । સૌ હરિજન ને નરનાર્ય, તેમને સુખ આપ્યું અપાર ॥૩૯॥
 અતિ અદ્ભુત કર્યા ચરિત્ર, સર્વેનાં મન થયાં પવિત્ર । કરે છે સેવાયો અંગીકાર, નિજ ભક્ત તણી તે ઉદાર ॥૪૦॥
 આપી નિજ સ્વરૂપનું જ્ઞાન, દઢ નિશ્ચે કરાવ્યો તે સ્થાન । મુક્તાનંદસ્વામી આદિ જેહ, એમને આજ્ઞા આપી છે તેહ ॥૪૧॥
 ઝાલાવાડચ સોરઠ હાલાર, કાઠીયાવાડચ ભાલમાં સાર । ગુર્જરધર દંઢાવ્ય વિવેક, એ આદિ બીજા દેશ અનેક ॥૪૨॥
 સર્વે સંતને તે ગામોગામ, ફરવા મોકલ્યા ઠામોઠામ । પછે પોતે કર્યોછે વિચાર, ત્યાંથી ચાલવા થયા તૈયાર ॥૪૩॥
 પ્રીતે મહાપ્રભુ સુખધામ, પધાર્યા પોતે ખોખરે ગામ । વળી પધાર્યા શ્રીરંગરેલ, ભયોગામે ગયા અલબેલ ॥૪૪॥
 રહ્યા રસીયા ત્યાં વીશ દિન, પ્રેમ દેખીને પ્રાણજીવન । ત્યાંના બાઈ ભાઈ હરિજન, સર્વેને કર્યા પુન્ય પાવન ॥૪૫॥
 પછે ત્યાંથી ચાલ્યા સુખધામ, પધાર્યા કંથકોટ છે ગામ । મુળજી ઠક્કર હરિજન, તેને ઘેર ગયા ભગવન ॥૪૬॥
 તેની સેવા કરી અંગીકાર, એક માસ રહ્યા છે તેઠાર । વળી ત્યાંથી ચાલ્યા પ્રીતપ્રોઈ, પોતે પધાર્યા ગામ આધોઈ ॥૪૭॥
 લાધાજીને ત્યાં સુંદર શ્યામ, દોઢ માસ રહ્યા અભિરામ । પ્રતિવાદીને જીત્યા જીવન, આડેસર ગયા ભગવન ॥૪૮॥
 ત્યાંથી સાંતલપુર થૈ શ્યામ, પ્રભુ ગયાછે ગોત્રકે ગામ । ત્યાં સદાવ્રત લીધું જીવન, ભાવ દેખીને કર્યું ભોજન ॥૪૯॥
 એક માસ રહ્યા મહારાજ, કર્યા સફળ સર્વેનાં કાજ । વાલીડે લિધી છે માળા હાથ, ફેરવે છે પોતે દીનાનાથ ॥૫૦॥
 તે દેખીને સહુ હરિજન, પુછે શ્રીહરિને તે પાવન । અમે કરીયે તવ ભજન, તમો કોને ભજો છો જીવન ॥૫૧॥
 ત્યારે શ્રીહરિ થઈ પ્રસન્ન, બોલ્યા સેવક પ્રત્યે વચન । અમારા ભક્ત જેછે પાવન, કરીયે છેયે તેનું ભજન ॥૫૨॥
 એમ આપ્યાં છે અપાર સુખ, ટાળ્યાં ભવજળ કેરાં દુઃખ । પછે ત્યાંથી ચાલ્યા તતકાળ, ધમડકે ગયા છે દયાળ ॥૫૩॥
 રાયધણજીને ઘેર્ય હરિ, બે મહિના રહ્યા છે ત્યાં ઠરી । વળી ત્યાંથી ચાલ્યા ભવતાર, વેગે આવ્યા વાલિડો અંજાર ॥૫૪॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામ લીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ ભુજ નગરથી નિકળીને ફરતા થકા ગામ અંજાર પધાર્યા એ નામે છત્રીસમો તરંગ ॥૩૬॥

પૂર્વછાયો- રામશરણજી બોલિયા, સુણો ગુરુમતિધીર । પ્રેમે પધાર્યા પ્રીતમજી, અંજારે શ્યામ સુંદર ॥૧॥
 ત્યાર પછી શી લીલા કરી, ત્યાં રહ્યા કેટલા દિન । વિસ્તારીને તે વર્ણવો, સમજાવો કરી મન ॥૨॥
 એવું સુણીને ઉચ્ચર્યા, અવધપ્રસાદ આપ । હે રામશરણ સુણો તમે, ટળે મનના તાપ ॥૩॥
 અલબેલો આવ્યા અંજારે, ધરી મન ઉમંગ । યાગબાને ઘેર જમીને, થયા પ્રસન્ન શ્રીરંગ ॥૪॥
 પછે પધાર્યા ગામબારે, પશ્ચિમ દિશા જ્યાંય । ચલદલનો જ્યાં તરુછે, જૈને બિરાજ્યા ત્યાંય ॥૫॥

ચોપાઈ - પીપળા હેઠે સુંદર છેલ, પાટ્યપર બેઠા અલબેલ । કરે જ્ઞાન વાતો અવિનાશ, સંત હરિજન શોભે પાસ ॥૬॥
 તે સમે હરભ્રમ સુતાર, કાળા તળાવનો છે રેનાર । તે છે સ્વામીનો આશ્રિત જન, પ્રીતેથી આવ્યો નિર્મળ મન ॥૭॥
 કર્યા શ્રીહરિનાં દર્શન, બેઠો સભામાં એક આસન । એને ઘણીજ લાગી છે વાર, ત્યારે થયો મનમાં વિચાર ॥૮॥
 આવ્યો પરગામથી હું આજ, સામું જોતા નથી મહારાજ । આવો બેસો તમે આણે ઠાર, નથી પુછતા કાંઈ સમાચાર ॥૯॥
 એવો તેને થયો છે સંકલ્પ, વાલીડાએ જાણ્યો છે તે અલ્પ । મુક્તાનંદ સ્વામીને ત્યાં તરત, શ્રીહરિ કેવા લાગ્યા તે સરત ॥૧૦॥
 અમારા દેશ કેટલા દૂર, અમને બતાવો તે જરૂર । ત્યારે સ્વામી બોલ્યા તેણીવાર, કર જોડી વિનયે તેઠાર ॥૧૧॥
 લાખ મણ લોહ ગોળાકાર, ત્યાંથી પડતો મુકીયે સાર । વાયુને ઘસારે નિરધાર, પડે રજકણ થૈ અપાર ॥૧૨॥
 એટલો તવ દેશ છે દૂર, ત્યારે બોલ્યા વાલમ જરૂર । ત્યાંથી અમે આવ્યા પાવન, કોઈને ભાવ્યા ન ભાવ્યા મન ॥૧૩॥
 કોઈ ગાળ્યો દૈ નાખે છે ધૂળ, અપમાન કરે પ્રતિકુળ । કરે છે કોઈક તિરસ્કાર, ક્ષમા કરીયે છૈયે અપાર ॥૧૪॥
 તેમાં કેટલાક એવા જન, કરે સંકલ્પ વિકલ્પ મન । અમે દૂરથી આવ્યા આજ, નથી બોલાવતા મહારાજ ॥૧૫॥
 એવી રીતે કરી ઘણી વાત, સ્વામિનારાયણે ત્યાં સાક્ષાત । તે સુણી હરભ્રમ સુતાર, બોલ્યા કર જોડીને તે વાર ॥૧૬॥
 હે કૃપાનાથ હે મહારાજ, હે દયાસિંધુ હે સુખસાજ । હું તો છું તમારોજ સેવક, ઘાટ મટી ગયા છે અનેક ॥૧૭॥
 પછે મહારાજે કરી મેર, સમાધિ કરાવી સુખભેર । ગયા અક્ષરધામની માંચ, બ્રહ્મમોલ દેખ્યો તેણે ત્યાંચ ॥૧૮॥
 તે મધ્યે છે દિવ્ય સિંહાસન, તે પર બેઠા છે ભગવન । અનંત કોટિ મુક્ત સહિત, શ્રીજીને દેખ્યા થૈ મન પ્રીત ॥૧૯॥
 એમ આપ્યાં રૂડાં દર્શન, પ્રાણનાડી ખેંચી લીધું મન । મહા અદ્ભુત ઐશ્વર્યરૂપ, ગુપ્ત કરી લીધું તે અનૂપ ॥૨૦॥
 જાગ્યા સમાધિમાંથી તે જન, પામ્યા આનંદ આનંદ મન । પગે લાગે છે વારમવાર, શ્રીજીને કરે છે નમસ્કાર ॥૨૧॥
 શ્રીહરિના સ્વરૂપનો મને, સર્વોપરી નિશ્ચે કર્યો જને । પછે પ્રભુને કર્યા પ્રસન્ન, આપી રસોઈ પુન્ય પાવન ॥૨૨॥
 તે તો ગયા પોતાને રે ગામ, રટે છે નિત્ય શ્રીજીનું નામ । ત્યાર પછી પ્રગટ પ્રમાણ, ત્યાંથી ચાલવા કર્યું પ્રયાણ ॥૨૩॥
 ફરતા થકા શ્રીસુંદર શ્યામ, માનકુવા ગયા સુખધામ । પંદર દિન રહ્યા તે ઠાર, જ્યાં છે અદાજીતો દરબાર ॥૨૪॥
 પછે ત્યાંથી ચાલિયા પ્રીતમ, ગામ કેરે આવ્યા પરબ્રહ્મ । તેના સમીપે કુંડ છે ચાર, સજીવન પાણી છે અપાર ॥૨૫॥
 તેના ઉપર થૈ સુખકારી, વહું જાય છે નિર્મળ વારિ । શ્રીહરિયે કર્યું છે ત્યાં સ્નાન, નિજ ભક્ત સાથે ભગવાન ॥૨૬॥
 પછે ચાલ્યા શ્રી જગદાધાર, સદાબાના દરબાર મોઝાર । સદાબાએ કર્યો સતકાર, તર્ત રસોઈ કરાવી ત્યાર ॥૨૭॥
 ભાવદેખીને કર્યું ભોજન, બે દિવસ ત્યાં રહ્યા જીવન । ત્યાંથી ચાલ્યા શ્રીધર્મકુમાર, ગયા બળધિયે ગામે સાર ॥૨૮॥
 વળી ચાલ્યા ત્યાંથી તો જીવન, માંડવી બંદરે ભગવન । ત્યાંના સત્સંગીયે જાણી વાત, જાણ્યું જે આવ્યા શ્રીજગતાત ॥૨૯॥
 કર્યું સામૈયું બહુ સતકાર, તેડી ગયા તે ગામ મોઝાર । સ્વામિનારાયણ શ્રીજી શામ, ઠરીને રહ્યા છે તેહ ઠામ ॥૩૦॥
 દેશોદેશમાં લખાવ્યા પત્ર, સંત ભક્તને તેડાવ્યા તત્ર । પછે ભટ્ટ લક્ષ્મીનાથ પાસ, કથા વંચાવે છે અવિનાશ ॥૩૧॥
 ઘણે ભાવે વેદાંતની વાત, નિત્ય કરે છે ભૂધરભ્રાત । તેસમે આવ્યો વાડવ એક, મહાવેદાંતી આપ વિશેક ॥૩૨॥
 કર્યો સંવાદ તેનીરે સાથે, હાર પમાડીયો યોગિનાથે । તે મધ્યે ખયો ક્ષત્રી છે મુખ્ય, તે પણ આવ્યો છે સનમુખ ॥૩૩॥
 તેણે દેખ્યો પ્રગટ પ્રતાપ, શ્રીજીમાં પ્રોવાણું ચિત્ત આપ । થૈ મહારાજમાં એવી બુદ્ધ, આવી પ્રભુપણાની ત્યાં શુધ ॥૩૪॥
 એમ મુકાવ્યાં સહુનાં માન, આપે આનંદ શ્રીભગવાન । નિત્ય કરે છે સિંધુમાં સ્નાન, મીઠી કુઈનું તે જળપાન ॥૩૫॥
 એક દિવસ સિંધુને તીર, સ્નાન કાજે ગયા નરવીર । ઘણા સંત હરિજન સંગ, સ્નાન કરે સિંધુમાં શ્રીરંગ ॥૩૬॥
 આવી ઓચિંતી ભરતી ત્યાંચ, એક ભક્ત તણાયો તેમાંચ । ગયો મહાજળમાં તે જન, સર્વ ત્રાસ પામી ગયા મન ॥૩૭॥
 કરે મહારાજનું સ્તવન, થયાં ઉદાસી સર્વેનાં મન । તમે સાચ કરો મહારાજ, ઘણું ખોટું થયું આ તો કાજ ॥૩૮॥
 તે સુણી થયો પ્રભુને કોપ, મરજાદા કરે કેમ લોપ । જલધિને પમાડું હું ત્રાસ, મુજ પ્રતાપ કરું પ્રકાશ ॥૩૯॥
 એમ કે ભ્રકુટી કરી વક, જાણે છુટ્યું શીશુમાર ચક । ત્યારે તે ત્રાસ પામ્યો છે મન, તેહ તાપ ન થયો સહન ॥૪૦॥
 સિંધુ આવ્યો થઈ મૂર્તિમાન, ઓલ્યા ભક્તને લાવ્યો નિદાન । મારા પ્રભુ ન કરશો કોપ, હવે નહીં કરું આજ્ઞાલોપ ॥૪૧॥
 લીયો આ સત્સંગી તવ જન, ક્ષમા કરો હવે ભગવન । એમ કહીને કરે સ્તવન, નમ્ર થઈને વદે છે વચન ॥૪૨॥
 જય જગપતિ જગદીશ, જય અનેક બ્રહ્માંડાધીશ । જય બળવંત વાલા આપ, મારા ટાળો ત્રિવિધિના તાપ ॥૪૩॥
 કરી સ્તુતિ તે ઘણી નિદાન, થયો સાગર અંતર્ધાન । સર્વે આશ્ચર્ય પામ્યા છે મન, જાણ્યા શ્રીહરિને ભગવન ॥૪૪॥
 એવી લીલા કરે અવિનાશ, રહ્યા ચોમાસું ત્યાં ચાર માસ । પછે ત્યાંથી પધાર્યા શ્રીરંગ, ગામ રામપુરે રૂડે રંગ ॥૪૫॥
 પાંચ દિન રહ્યા પ્રભુ સોચ, ત્યાંથી પશ્ચિમ દિશામાં જોય । ગઉમુખી ગંગાજી છે જ્યાંચ, પોતે સ્નાન કર્યું જઈ ત્યાંચ ॥૪૬॥
 દેખ્યું રમણીક સારું સ્થાન, શ્રીહરિ ત્યાં રહ્યા છે નિદાન । પ્રાગજી દવે બોલાવ્યા પાસ, મન રાજી થૈને સુખરાશ ॥૪૭॥

સપ્તાહ કરાવી દિન સાત, શ્રીમદ્ભાગવતની સાક્ષાત । એક પક્ષ રહ્યા ત્યાં હુલાશ, વળી ચાલ્યા ત્યાંથી અવિનાશ ॥૪૮॥
 ગયા દહીંસરા નામે ગામ, ગોવર્ધન વ્યાસને ધામ । તેને ઘેર્ય જમ્યા પ્રભુ થાળ, ત્યાંથી સધાવ્યા છે તતકાળ ॥૪૯॥
 ગામ સર્લિ ગયા સુખકારી, માનસંગને ઘેર મુરારી । પાંચ દિવસ રૈ તતકાલ, આવ્યા માંડવી બંદરે લાલ ॥૫૦॥
 જ્યાં છે દરબારની ટંકશાળ, પધાર્યા છે ત્યાં દીનદયાળ । સત્સંગી આવીયા સહુ સાથ, પાટપર પધરાવ્યા નાથ ॥૫૧॥
 તેસમે ગોમતીબાને ઘેર, થાળ જમ્યા પોતે રુડી પેર । પછે પધાર્યા કાળાતળાવ, ભીમજી સુતારને ત્યાં માવ ॥૫૨॥
 એક માસ રહ્યા તેહ ઠાર, કરે લીલા અનેક પ્રકાર । વળી ત્યાંથી નિકળિયા નાથ, ગામ તેરે આવ્યા મુક્તસાથ ॥૫૩॥
 માવજીભાઈ જે છે સુતાર, દોઢ માસ રહ્યા તેને દ્વાર । શ્રીમદ્ભાગવત સપ્તા સાર, પ્રાગજી પાસે સુણી તેઠાર ॥૫૪॥
 પછે ત્યાંથી દેવાધિદેવ, ભુજનગ્ર આવ્યા વાસુદેવ । કુલડોલનો સમૈયો કરી, ચાલ્યા સુખસાગર શ્રીહરિ ॥૫૫॥
 ભીમાસરે ગયા ભગવાન, બેઉ માસ રહ્યા છે તે સ્થાન । કંથકોટ વળી ભયો ગામ, ધમડકે થઈ ચાલ્યા શ્યામ ॥૫૬॥
 વળી ત્યાંથી ભૂધરભાત, ભુજનગ્ર આવ્યા છે વિખ્યાત । એમ ફરીને સઘળાં ગામ, આવ્યા સ્થાનકમાં અભિરામ ॥૫૭॥
 ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક્કર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધ આચાર્યશ્રી
 અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ કચ્છ દેશનાં ગામોમાં ફરીને પાછા ભુજનગ્રમાં પધાર્યા એ નામે સાડત્રિસમો તરંગ ॥૩૭॥

પૂર્વછાયો— સ્નેહ ધરી મને સાંભળો, રામશરણ પવિત્ર । યથામતિયે વર્ણવું છું, શ્રીહરિનાં ચરિત્ર ॥૧॥
 ભુજનગ્રે આવ્યા પ્રભુજી, વ્હાલો નટવર નાવ । સુંદરજીને ઘેર રહ્યા, મન કરીને ભાવ ॥૨॥
 ત્યાર પછે બીજે દિવસે, બોલ્યા શ્રીમહારાજ । મુક્તાનંદ સ્વામી સુણો, કહું તે કરો કાજ ॥૩॥
 કસરછે કાંઈ મુજને, તાવ આવ્યો છે શરીર । કરી આપો આસન હવે, એકાંતે ધરી ધીર ॥૪॥
 એવું સુણીને સ્વામીયે, કરી આપ્યું આસન । તે ડેલામાં પૂર્વદિશાયે, ઓશરીમાં પાવન ॥૫॥

ચોપાઈ— કર્યું આસન સ્વામીયે જ્યાંય, મહાપ્રભુ પધાર્યા છે ત્યાંય । પછે સ્વામી પ્રત્યે વાસુદેવ, બોલ્યા મિષ્ટ વાણી તતખેવ ॥૬॥
 સુણો સ્વામી કહું એક સાર, રાતાં મરયાં લાવો શેર ચાર । ખાટું દહીં ત્રૈણ દિવસનું જેહ, પાંચ શેર લાવો તમે તેહ ॥૭॥
 મંગાવીઘો અમને એ રીત, સાચી વાત કૈયે ધરો ચિત્ત । મુક્તાનંદ સ્વામીયે તે સ્થાન, મંગાવી આપ્યું છે દેઈ માન ॥૮॥
 સુંદરજીને ઘરેથી સાર, સ્વામીયે લાવી આપ્યું તે વાર । તે દેખીને બેઠા થયા શ્યામ, કોટિ કંદર્પ લાવણ્યધામ ॥૯॥
 મરયાં વટાવ્યાં તેણી વાર, સાત કર્યા છે રોટલા સાર । દધિ મરયાં રોટલા જેહ, સર્વે જમી ગયા પ્રભુ તેહ ॥૧૦॥
 પછે જમીને થયા પ્રસન્ન, બોલ્યા સ્વામીને સાથે વચન । હવે તો જાશે અમારો તાવ, શરીરે શાંતિ થાશે ઉચ્છવાવ ॥૧૧॥
 એવું સુણી સુંદરજીભાઈ, કેવા લાગ્યા દેખીને નવાઈ । હે કૃપાનાથ હે મહારાજ, તમે તો ધારો તે કરો કાજ ॥૧૨॥
 બીજા કોઈ આ પ્રમાણે ખાય, તેના તો પ્રાણ તર્તજ જાય । અક્ષરાધિપતિ છો સદાય, તમને તો કાંઈ નવ થાય ॥૧૩॥
 ત્યારે બોલ્યા વળી પ્રભુ પરમ, એકરસ ચિદ્ધન બ્રહ્મ । તે મારા જોવામાં આવે નિત, તેમાં મગ્ન રેછે મુજ ચિત્ત ॥૧૪॥
 અક્ષર ગૌલોક આદિ ધામ, તેને દેખું છું હું આઠે જામ । ઘણી વાત કરી એવી રીત, સ્વામીયે સુણીછે ધરી ચિત્ત ॥૧૫॥
 સુંદરભાઈને કેછે ધન્ય, સમજી લેજ્યો મર્મ વચન । નિશ્ચે રાખજ્યો ધ્યાનમાં સર્વ, સત્ય વાત કહીછે અપૂર્વ ॥૧૬॥
 સ્વામી કરે છે જ્યાં એવી વાત, બન્યો અદ્ભુત ખેલ સાક્ષાત । પ્રભુના હાથમાંથી અપાર, તેજ પ્રગટ્યું સુંદર સાર ॥૧૭॥
 કોટિ કોટિ સવિતા ને સોમ, એથી અધિક વ્યાપ્યું છે વ્યોમ । અનંત કોટિ અંડ કેવાય, એક રોમ વિષે તે દેખાય ॥૧૮॥
 કોટિ ઈશ્વર ને કોટિ બ્રહ્મ, કોટિ અક્ષર જે અનુક્રમ । કોટિ પુરૂષને જે પ્રધાન, મહત્ત્વ આદિ એ નિદાન ॥૧૯॥
 અવ્યાકૃત સૂત્રાત્મા વૈરાટ, કોટિ કોટિ જોયા એવા ઘાટ । એક રોમવિષે તે દેખાય, અણુની પેરે સૌ ઉડ્યાં જાય ॥૨૦॥
 પણ પત્તો નવ પામે કોઈ, પામ્યા આશ્ચર્ય સર્વે તે જોઈ । એવું દેખી રહી નહિ ધીર, સુંદરજી ભક્તને શરીર ॥૨૧॥
 સાત પાતાળ સહિત ધરણી, ફાટ્યું બ્રહ્માંડ કે ઉગ્યા તરણી । તેજ તેજ તેજના અંબાર, તેનો પામે નહિ કોઈ પાર ॥૨૨॥
 એવું આશ્ચર્ય દેખ્યું છે જ્યાંય, ભય પામ્યા બહુ મનમાંય । મૂળરૂપે દીધું દરશન, કરી શક્યા નહી તે સહન ॥૨૩॥
 અંતર્યામીયે જાણીયું આપ, ગુપ્ત કર્યો પોતાનો પ્રતાપ । મનુષ્યાકૃતિ થયા સનમુખ, ત્યારે દર્શનનું આવ્યું સુખ ॥૨૪॥
 પામ્યા વિસ્મય સઘળાં જન, કરે નમ્ર થઈને સ્તવન । થયો નિશ્ચય સર્વને એહ, ટળી ગયો સહુનો સંદેહ ॥૨૫॥
 એવાં આપે છે શ્રીહરિ સુખ, નિજ સેવકનાં હરે દુઃખ । કરેછે લીલાઓ તે અપાર, વાલિડો ભુજનગ્ર મોઝાર ॥૨૬॥
 પછે સંતસાથે સુખધામ, માનકુવે ગયા અભિરામ । અદાજીના દરબારમાં નાથ, બેઠા સંત હરિજન સાથ ॥૨૭॥
 અદાજીયે કરાવી રસોઈ, જમવા તેડ્યા છે પ્રીત પ્રોઈ । જમીને તૃપ્ત થયા છે માવ, ઉતારે આવ્યા નટવર નાવ ॥૨૮॥
 વળી સાંજસમે શ્રીમુરાર, સભા કરી બિરાજ્યા તે ઠાર । સંત હરિજન બેઠા ત્યાંય, પ્રભુ વાત કરે સભામાંય ॥૨૯॥
 સર્વે સંત અને હરિજન, કીર્તન ગાઈ કરે ભજન । પછે બોલ્યા વળી જગતાત, સર્વે સુણો કૈયે એક વાત ॥૩૦॥

પ્રભુને રાજી કરવા હોય, શો ઉપાય કરી લેવો જોય । તેનો સમઝાવું છું હું સાર, સુણો એકચિત્તે નિરધાર ॥૩૧॥
 નારદાદિક ધરે છે ધ્યાન, તપ કરે છે તજીને માન । સેવાભક્તિ કરે છે અપાર, મહાપ્રભુને રીઝાવા સાર ॥૩૨॥
 માટે પ્રવૃત્તિ કરવી ત્યાગ, કરવો તન મને વૈરાગ । છોડી દેવો આ માયાનો સંગ, જોગ સાધવો કરી ઉમંગ ॥૩૩॥
 હોય એકાંતમાં ગુફા જ્યાંય, વાસ કરવો જઈને ત્યાંય । કામ ક્રોધ આદિ શત્રુ જેહ, યોગ કરીને જીતવા તેહ ॥૩૪॥
 રાખે પ્રભુમાંહી વૃત્તિ સારી, ત્યારે રાજી થાય ભયહારી । યોગમાં પ્રવર્ત્યો છે જે સંત, તેને રાખવું કેવું વૃતાંત ॥૩૫॥
 શીત ઉષ્ણ વર્ષા સહે શિર, રાખે હૃદયમાં ઘણી ધીર । ક્ષુધા તૃષ્ણા માન અપમાન, હર્ષ શોક સદાય સમાન ॥૩૬॥
 આવે સંકટ જ્યારે શરીર, કરે સહન થૈ મન સ્થિર । હું તો છું આત્મા અક્ષર બ્રહ્મ, એમ સમજી રાખે તે મર્મ ॥૩૭॥
 નથી દેહનો સંબંધ મુજ, એમ વાત ધારે મન સુઝ । પછે કરે પ્રભુનું ભજન, માને સંસારને ખોટો મન ॥૩૮॥
 કરે દેહના સુખનો ત્યાગ, મન ધરે વિમળ વૈરાગ । રાખે ભગવાનનો વિશ્વાસ, કોઈની તે કરે નહી આશ ॥૩૯॥
 એવી વાત કરે મહારાજ, નિજ ભક્તના કલ્યાણ કાજ । તે સુણીને હરિજન સંત, હદે રાજી થયા છે અત્યંત ॥૪૦॥
 અદાજીને ઘેરે અવિનાશ, કૃપા કરી રહ્યા અઢી માસ । પછે ચાલ્યા ત્યાંથી શુભ કાજ, ભુજનગ્રે ગયા મહારાજ ॥૪૧॥
 આવ્યા સેવક સામા એવાર, વધાવ્યા પ્રભુને અતિ પ્યાર । કરે સત્સંગી બહુ સત્કાર, પ્રેમ નેમ સહિત તેવાર ॥૪૨॥
 ગયા સુંદરજીભાઈને ઘેર, મેડીયે વિરાજ્યા રુડી પેર । આવ્યા સત્સંગી સર્વે ત્યાંય, મહિમા જાણીને મનમાંય ॥૪૩॥
 જેઠીમલ ગંગારામ જેહ, વળી ભગવાનજી ભાઈ તેહ । લાધીબા હીરજીભાઈ નામ, બીજા ભક્ત આવ્યા છે તે ઠામ ॥૪૪॥
 સર્વે થયા છે એકાગ્ર ચિત્ત, સામું જોઈ રહ્યા કરી પ્રીત । શોભે તારામંડળમાં ચંદ્ર, એમ દીપી રહ્યા છે બલીદ્ર ॥૪૫॥
 સુંદરજીભાઈ કરે સ્તવન, જેણે અર્પ્યું તન મન ધન । નમ્રતાથી કર્યો નમસ્કાર, પછે પ્રશ્ન પુછ્યું તેણી વાર ॥૪૬॥
 ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી
 અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીજી મહારાજ માનકુવેશી ભુજનગ્રમાં પધાર્યા એ નામે આડત્રીસમો તરંગ: ॥૩૮॥

પૂર્વછાયા— હે રામશરણ સુણો હવે, ભુજનગ્રની વાત । સુંદરજીયે પ્રશ્ન પુછ્યું, શ્રીહરિને સાક્ષાત ॥૧॥
 આ દેહમાંથી જીવ જ્યારે, નિકળેછે બહાર । તેનું રૂપ તે કેવું હશે, કહો મુજને સાર ॥૨॥
 તે કોઈને દેખાતો હશે, કે નહિ દેખાતો હોય । તે સમઝાવો સ્વામી મુને, સંશય ટાળો સોય ॥૩॥
 ત્યારે મહાપ્રભુ બોલીયા, સુણો જીવનું સ્વરૂપ । ગુરુ વિના દેખાય નહી, આત્માનું રૂપ અનૂપ ॥૪॥
 સૂક્ષ્મ સ્વરૂપ છે જીવનું, દૃષ્ટિયે ન દેખાય, દિવ્ય દ્રષ્ટિ જીવે પણ, ગુરુ વિના ગભરાય ॥૫॥
 જ્ઞાન વિના કોઈ ન દેખે, આત્મતત્ત્વ સ્વરૂપ । જેને અલૌકિક દ્રષ્ટિ છે, તે જીવેછે અનૂપ ॥૬॥

યોપાઈ— કરે ભગવાનનું જે ધ્યાન, મળે તેને અવિયળ જ્ઞાન । તે વિના કરે કોટિ ઉપાય, પણ દ્રષ્ટા કેદિ ન દેખાય ॥૭॥
 જ્ઞાનીને સર્વે છે સાનુકુળ, અજ્ઞાનીને નથી સુખ મૂળ । જ્ઞાનીને છે અનંત લોચન, વેદમાં તે કહ્યાં છે વચન ॥૮॥
 અજ્ઞાની નવ સમજે મરમ, હરિભક્ત જાણે અનુક્રમ । જે કોઈ ધરે પ્રભુનું ધ્યાન, પામે અલૌકિક દ્રષ્ટિ જ્ઞાન ॥૯॥
 ધ્યાન કરવા તણી જે રીત, સુણો સુંદરજી ધરી પ્રીત । પ્રભુનો ભક્ત હોય જે જન, મૂર્તિ ધારે થઈને મગન ॥૧૦॥
 જેવી પ્રગટ પ્રમાણ હોય, તેવી મૂર્તિ દેખાય છે સોય । જ્યારે મૂર્તિમાં ઠરે છે ચિત્ત, સૂર્ય સરખી ફરે દ્રષ્ટિયે નિત ॥૧૧॥
 તેમાં કરેછે બહુ પ્રયાસ, નિત્ય ધ્યાનનો રાખી અભ્યાસ । ત્યારે અંતર્દૃષ્ટિ તો થાય, હૃદયમાં નિત્ય મૂર્તિ દેખાય ॥૧૨॥
 તે મૂર્તિને જોતાં જોતાં નિત્ય, જ્યારે પ્રોવાયછે એમાં ચિત્ત । ત્યારે અંડસમો અવકાશ, શશિસમ શીતળ પ્રકાશ ॥૧૩॥
 યારે પ્રકારના પ્રલે જાણે, સર્વે ખોટું છે એમ પ્રમાણે । પછે મૂર્તિધારે કરી હેત, પ્રેમ નેમ ને ભક્તિસમેત ॥૧૪॥
 હોય ચિંતામણિ જેને હાથ, જે જે ધારે તે પામે સનાથ । એમ પ્રભુની મૂર્તિ જરુર, દેખે અહોનિશ તે તો ઉર ॥૧૫॥
 તેના જોગે કરી અભિરામ, દેખે ભગવાનનાં સૌ ધામ । શ્વેતદ્વીપ વૈકુંઠ ગોલોક, જીવે અક્ષરધામ અશોક ॥૧૬॥
 વળી અનંત કોટિ જે મુક્ત, આંહી બેઠાં જીવે છે તે જુક્ત । વાલિડે કરી છે એવી વાત, સુંદરજીને મનાવી ખ્યાત ॥૧૭॥
 એવો પ્રભુનો ભક્ત જે હોય, કરે ધારણા નિત્યે તે સોય । પછે માયિક સઘળાં કામ, દેખે પ્રકૃતિ સુધી તમામ ॥૧૮॥
 પૃથ્વી પયાસ કોડ પ્રમાણ, તેથી દશગણું જલ જાણ । તેથી અધિક તેજ દેખાય, દશગણો તે વાયુ કેવાય ॥૧૯॥
 તેથી દશગણો વ્યોમસાર, તેથી તે પ્રમાણે અહંકાર । તેથી દશગણું મહત્ત્વ, એથી અનંત પ્રધાન સત્ત્વ ॥૨૦॥
 તેથી પર પુરુષ પ્રમાણો, એથી પર મહામાયા જાણો । મહાપુરુષ તો એથી પર, તેથી પરછે ધામ અક્ષર ॥૨૧॥
 એક આંખ્યનું મટકું સાર, તેના લાખમા ભાગની વાર । એટલી વારમાં હરિજન, ધામ જોઈ આવે છે પાવન ॥૨૨॥
 જાણે રહી આવ્યો વર્ષ અનંત, વળી બ્રહ્માના કલ્પપર્યંત । તે નિમિષનો લાખમો ભાગ, આંહી અનંત લાખનો જુગ ॥૨૩॥
 અલૌકિક દિસેછે આ વાત, ધ્યાનવાળો દેખેછે સાક્ષાત । એ સર્વેનું કારણ છે સાર, પ્રભુની મૂર્તિનો જે આધાર ॥૨૪॥

જેને અખંડ મૂર્તિમાં ધ્યાન, રેતું હોય તે પામે આ માન । ગમે તો હોય સંસારી ગૃહસ્થ, અલૌકિક દ્રષ્ટિ થાય મસ્ત ॥૨૫॥
 નથી મૂર્તિવિષે જેનું મન, ક્યાંથી પામે એ મતિ પાવન । ઊર્ધ્વરેતા બ્રહ્મચારી હોય, દેહ કૃશ કરી નાખે સોય ॥૨૬॥
 પણ ભક્તિ વિના ન દેખાય, અલૌકિક દ્રષ્ટિ નવ થાય । કરે શ્રીહરિની ભક્તિ જેહ, પામે આત્માનું દર્શન તેહ ॥૨૭॥
 કરે ધ્યાન ભક્તિમાં વિધન, તેને તર્ત તજી દે તે જન । પણ પ્રભુનું ધ્યાન જ્યાં થાય, આવવા દેવો ન ત્યાં અંતરાય ॥૨૮॥
 ધરવું પ્રગટ પ્રભુનું ધ્યાન, તજી દેવું મિથ્યા અભિમાન । બ્રહ્મવેતા મોટા ભક્ત હોય, ઊર્ધ્વરેતા નૈષ્ઠિક તે જોય ॥૨૯॥
 પણ તેનું ધરવું ન ધ્યાન, ભાવે ભજવા શ્રીભગવાન । જાણ્યા સમજ્યા વિના જે જન, કરે મનુષ્યનું તે ભજન ॥૩૦॥
 કામી કોધી ને વિષયાસક્ત, સ્વાદી સ્નેહી ને દંભી અભક્ત । એવા ગુરુ જે બ્રહ્મકોદાળ, તેનું ધ્યાન ધરેછે ચંડાળ ॥૩૧॥
 કપટી ગુરુના શિષ્ય થાય, યમપુરીમાં વહેલા એ જાય । ખટ લક્ષ ચોરાશી હજાર, નરકના કુંડછે તેણે ઠાર ॥૩૨॥
 તેને ભોગવે તે પાપી જન, કરે નરકનું દુઃખ સહન । પછે ચોરાશીમાં ભટકાય, અતિ ખુટલને કષ્ટ થાય ॥૩૩॥
 ધરવું નહિ મનુષ્યનું ધ્યાન, કાજ બગાડે સર્વે નિદાન । તેહ સારુ મુકી દેવું માન, ધરવું મહાપ્રભુજનું ધ્યાન ॥૩૪॥
 તેથી કામ સર્વે સિદ્ધ થાય, બીજો કરવો ન કોઈ ઉપાય । ખટશાસ્ત્ર ને વેદ જે ચાર, શ્રુતિ સ્મૃતિ પુરાણ અઢાર ॥૩૫॥
 તે ભણીને કંઠાગ્રે જો હોય, ભક્તિ વિના નરકે જાય સોય । કરે કીર્તન ભક્તિનો દંભ, પણ ભક્તિ વિના તો અસંભ ॥૩૬॥
 માટે કરવું પ્રભુનું ભજન, આડંબર તજી નિજ મન । વળી ૧દિનકટ હોય જેમ, મળે વિધવાયો સર્વે એમ ॥૩૭॥
 મિથ્યા વાતુમાં ગુજારે કાળ, સરખાં મળી કરે જંજાળ । વળી વ્યસની વર્ણ જે હોય, નવરા બેસે મળીને સોય ॥૩૮॥
 ઘૂતકીડા અમલ આમિષ, તેમાં ચિત્ત રહે અહોનિશ । એમ કરી પુરા કરે દિન, રહે મૂરખ માયા આધીન ॥૩૯॥
 ભણ્યા ગણ્યા પુરાણી પંડિત, થાય છે ભક્તિ વિના ખંડિત । પ્રભુ ભજ્યા વિના ક્ષણ એક, કાળ કાઢવો નહિ વિશેક ॥૪૦॥
 પ્રભુનું બળ લઈ પ્રમાણો, વર્તેછે મન ગાફિલ જાણો । નવ રાખે શ્રીહરિમાં ભાવ, જાણી લ્યો એ અવળો સ્વભાવ ॥૪૧॥
 તેને ખોટ છે ત્રૈણ પ્રકાર, સુણો તેનો કહું છું વિચાર । તેમાં વિવેક પ્રભુમાં પ્રીત, મહિમાની નવ રહે રીત ॥૪૨॥
 એ ત્રૈણે ખોટે કરીને દાસ, નથી વૃત્તિ રેતી પ્રભુપાસ । વૃત્તિ રાખી કરવું ભજન, એથી મોટું નથી રે સાધન ॥૪૩॥
 પ્રભુને કરવા જે પ્રસન્ન, સારમાં સાર છે માનો મન । સુંદરજીયે પુછીતી વાત, એનો ઉત્તર આપ્યો સાક્ષાત ॥૪૪॥
 શ્રીમુખે આપ્યો ઉત્તર એહ, તેનો ટળી ગયો છે સંદેહ । સર્વે સંત હરિજન ત્યાંય, અતિ રાજી થયા મનમાંય ॥૪૫॥
 પુરુષોત્તમ જાણ્યા છે સાર, દૃઢ નિશ્ચે થયો તેણી વાર । સંત હરિજન સૌ તેઠાર, પ્રશંસા કરે વારમવાર ॥૪૬॥
 પછે ત્યાંથી શ્રીજીમહારાજ, થયા તૈયાર કરીને કાજ । ભુજથકી નટવર નાવ, પ્રભુ પધાર્યા કાળે તળાવ ॥૪૭॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીજીમહારાજે ભુજનગ્રમાં સર્વદેશી વાત કરીને કાળે તળાવ પધાર્યા એ નામે ઓગણચાલીસમો તરંગ: ॥૩૯॥

પૂર્વછાયા— ઓરડી છે ત્યાં સ્વામીની, ગયા સુંદર શ્યામ । ગાદી તકીયે બેઠા પોતે, સલુણો સુખધામ ॥૧॥

ધોળાં તે વસ્ત્ર ધાર્યા અંગે, ઉગમણું છે મુખ । સંત હરિજન મળી સર્વે, આવી બેઠા સનમુખ ॥૨॥

મુક્તાનંદ સ્વરૂપાનંદ, વ્યાપકાનંદજી જેહ । સુખાનંદ કૃપાનંદજી, વિરક્તાનંદ તેહ ॥૩॥

એ આદિ સહુ સંત બેઠા, વળી બીજા હરિજન । શ્રીહરિસન્મુખ શોભિતા, પરમ વિવેકી પાવન ॥૪॥

ચોપાઈ — ભીમજીભાઈ નામે સુતાર, મનજી હર્ભમ આદિ ચાર । વળી બીજા બહુ હરિજન, આવી બેઠા છે નિર્મળ મન ॥૫॥

ચાલે છે ભાગવતકથાય, ત્યાં ભક્તનો ચાલ્યો મહિમાય । તે સુણીને શ્રીજીમહારાજ, કરચપટી વગાડી કાજ ॥૬॥

કથા બંધ રાખી તેવાર, વાત કરવા લાગ્યા મુરાર । એકાંતિક પ્રભુભક્ત હોય, બ્રહ્મરૂપે વર્તે પોતે સોય ॥૭॥

પ્રભુજીને જાણી નિજ દેવ, એમ સમજી રાખે શ્રી એવ । પુરુષોત્તમ પૂરણ બ્રહ્મ, તેનું ધ્યાન ધરે પાળે ધર્મ ॥૮॥

પાળે ઈષ્ટની આજ્ઞા એ નિત્ય, વર્તે નિર્મળ રાખીને ચિત્ત । એવા ભક્ત એકાંતિક જોય, તેની પ્રવૃત્તિ સૃષ્ટિમાં નોય ॥૯॥

ત્યારે નરનારાયણ દેવ, તેમને વિષે રહેછે એવ । નિજ શરણાગત જે જન, તેને શિખવે પોતે પાવન ॥૧૦॥

એવા સમાને વિષેતો એક, નારદમુનિ છે તે વિશેક । આ સમામાં કસર નથી કાંય, એવાછે ઘણા સત્સંગમાંય ॥૧૧॥

એવું કૈને કર્યું ઘણું જ્ઞાન, પછે ચાલ્યા ત્યાંથી ભગવાન । ગયા નારાયણસર જ્યાંય, ખટ દિવસ રહ્યા છે ત્યાંય ॥૧૨॥

સદાવ્રતનું લાવે છે અન્ન, શુદ્ધ કરાવી જમે જીવન । પછે તેરે ગયા સુખરાશ, ત્યાં રહ્યા છે પોતે અઢીમાસ ॥૧૩॥

સંત હરિજનને તેવાર, ત્યાગ વૈરાગ આપ્યોછે સાર । આપ્યું નિજસ્વરૂપનું જ્ઞાન, સૌને નિશ્ચે કરાવ્યો સમાન ॥૧૪॥

વળી વાલમજી કરી ભાવ, પાછા આવ્યા છે કાળેતળાવ । ઉતારો કર્યો રવજી ઘેર, બેઠા આનંદમાં સુખભેર ॥૧૫॥

તેસમે રવજીનાં જે નાર્ય, વળી માતુશ્રી તેમનાં સાર । છોટે બેઠાં આવીને પાવન, દયાળુનાં કરવા દર્શન ॥૧૬॥

એવામાં ત્યાં મુસો આવ્યો એક, તે દેખી ઝબક્યાં છે વિશેક । સાસુ વૌ નાઠાં પામીને ત્રાશ, ત્યારે હસેછે શ્રીઅવિનાશ ॥૧૭॥
 પછે બોલ્યાછે પ્રાણજીવન, હવે બાયું સુણો શુભ મન । મુસાથી બીયો છો આણે ઠામ, ત્યારે આગળ કરશો શું કામ ॥૧૮॥
 જ્યારે યમદૂતને દેખશો, ત્યારે ધીરજ કેમ રાખશો । પછે બોલી તે બાઈયો વાણ, સૂણો ભૂધર જીવનપ્રાણ ॥૧૯॥
 તમે મળ્યા છો શ્રીમહારાજ, જમડા જખ મારે છે આજ । ત્યારે બોલ્યા શ્રીહરિ વચન, એવો નિશ્ચે જો રાખશો મન ॥૨૦॥
 તો જમના દૂતનો શો ભાર, કાંઈ ચિંતા ન રાખો લગાર । એમ કેતા છતા મહારાજ, પછે પધાર્યા જમવા કાજ ॥૨૧॥
 તે બાઈયોયે કરાવ્યો તો થાળ, સ્નેહસહિત જમ્યા દયાળ । જમીને થયા તૃપ્ત જીવન, વળી ચાલ્યા ત્યાંથી ભગવન ॥૨૨॥
 ગયા માંડવી બંદરે શ્યામ, એક માસ રહ્યા તેઠામ । ત્યાંના સત્સંગી સર્વે જન, સ્વામીને જાણતા ભગવન ॥૨૩॥
 તેમને દેખાડ્યા ચમત્કાર, પોતાનો નિશ્ચે કરાવ્યો સાર । પછે ત્યાંથી ચાલ્યા સુખધામ, ગામ કેરે ગયા અભિરામ ॥૨૪॥
 ત્યાંથી દેંસરે થૈ રંગરેલ, ભુજનગ્રે આવ્યા અલબેલ । ગંગારામભાઈને ઘેર, ઉતારો કરાવ્યો રુડી પેર ॥૨૫॥
 પછે શ્રીહરિ સહજાનંદ, નિજભક્તને આપે આનંદ । ભુજનગ્રમાં જગદાધાર, કરેછે લીલા અપરમપાર ॥૨૬॥
 ગંગારામભાઈ કેરે દ્વાર, સભા કરીછે દેવમુરાર । મુક્તાનંદ સ્વામીયે તેવાર, પ્રશ્ન પુછ્યું છે ત્યાં નિરધાર ॥૨૭॥
 હે કૃપાનાથ હે મહારાજ, પ્રભુજી સુણો વિનંતિ આજ । જીવને શાંતિ શા વડે થાય, કૃપાનાથ કહો તે ઉપાય ॥૨૮॥
 એવું સુણી બોલ્યા મહારાજ, સુણો મુક્તમુનિ શુભ કાજ । છુપૈયામાં અમે કર્યો વાસ, ધર્મ ભક્તિ થકી જે પ્રકાશ ॥૨૯॥
 છુપૈયાપુર પુન્ય પવિત્ર, ઘણાં કર્યાં છે ત્યાં મેં ચરિત્ર । યોગ્ય ઉમર ત્યાં મુજ જોઈ, માતાપિતાયે દીધી જનોઈ ॥૩૦॥
 પછે માતપિતાને મેં જાણ, અપવર્ગ પમાડ્યા પ્રમાણ । ત્યાર કેડે તજ્યું ઘરબાર, અમો નિકળ્યા વનમોઝાર ॥૩૧॥
 ગયા પ્રથમ જનકપુર, ત્યાંથી આગળ ચાલ્યા જરૂર । ઝાડ પાડ ગુફાયું ગહન, ફર્તા ફર્તા કર્યું ઉલ્લંઘન ॥૩૨॥
 પુલહાશ્રમે ગયા અજીત, તપ આદર્યું ત્યાં રુડી રીત । થયા સવિતાદેવ પ્રસન્ન, ત્યાંથી આગળ ચાલ્યાતે વન ॥૩૩॥
 ગયા નવલખો નગ જ્યાંય, નવલાખ યોગી મળ્યા ત્યાંય । યોગીને મોક્ષ પમાડી ત્યાંય, પછે ચાલ્યા અમે વનમાંય ॥૩૪॥
 એમ ફરતા થકા વનવાસ, જગન્નાથમાં આવ્યા હુલ્લાસ । ઘણા ત્યાં હતા અસુર તાસ, તેનો યુક્તિયે કરાવ્યો નાશ ॥૩૫॥
 પછે ત્યાંથી ચાલ્યા ધરી ટેક, પીપલાણામાં આવ્યા વિશેક । એમ સંક્ષેપથી કરી વાત, પછે મુન્ય રહ્યા જગતાત ॥૩૬॥
 મુક્તાનંદ-સ્વામી તેણી વાર, કરવા લાગ્યા મન વિચાર । મેં જે પ્રશ્ન પુછ્યુંતું આ વાર, તેનો તો મળ્યો ને કાંઈ સાર ॥૩૭॥
 કરી વાત બીજી મહારાજ, મુને ઉત્તર આપ્યો ન આજ । સ્વામીયે પુછ્યું છે બીજી વાર, શાથી શાંતિ થાય નિરધાર ॥૩૮॥
 ત્યારે શ્રીહરિ દેવ મુરારી, ફરીથી બોલ્યા છે સુખકારી । કહ્યાં પ્રથમ ચરિત્ર જેહ, બીજી વાર કહ્યાં પણ તેહ ॥૩૯॥
 તોયે સ્વામી ન સમજ્યા મન, કરી વિચાર ચિત્તમાં અન્ય । અતિવૃદ્ધ સદાનંદ નામ, તે કેવા લાગ્યા છે તેહ કામ ॥૪૦॥
 મુક્તાનંદ સ્વામી સુણો આજ, કેવી વાત કેછે મહારાજ । શાંતિ થવાનો જે છે ઉપાય, એજ પ્રમાણે કહ્યો છે ન્યાય ॥૪૧॥
 તમે સમજ્યા નહિ તે વાત, યુક્તિયેથી બોલ્યા જગતાત । જુવો પૂર્વે થયા મુનિ વ્યાસ, સત્તર શાખાયો કરી પ્રકાશ ॥૪૨॥
 પણ શાંતિ થઈ ન લગીર, મળ્યા નારદજી મતિધીર । બોલ્યા નારદજી કરી હિત, સુણો વ્યાસમુનિ રૂડી રીત ॥૪૩॥
 શ્રીકૃષ્ણતણાં બાલચરિત્ર, જ્યારે ગાશો તમે મારા મિત્ર । શાંતિ પામશો ત્યારે સદાય, તે વિના નથી બીજો ઉપાય ॥૪૪॥
 ત્યાં સુધી તમે નથી કર્યું કાંઈ, નિશ્ચે સમઝી લ્યો મનમાંઈ । એવું સુણીને વ્યાસજી તરત, શ્રીમદ્ભાગવત રચ્યું સરત ॥૪૫॥
 ત્યારે શાંતિ પામ્યા વ્યાસ આપ, કૃષ્ણચરિત્રનો એ પ્રતાપ । તેમ આપણે ગાવાં ચરિત્ર, આ પ્રગટ પ્રભુનાં પવિત્ર ॥૪૬॥
 એવું સુણીને ત્યાં મુક્તાનંદ, પામ્યા મનમાં અતિ આનંદ । શ્રીજીમહારાજનો પ્રતાપ, સ્વામી સમઝી ગયાછે આપ ॥૪૭॥
 પછે નિશ્ચય થયો છે મન, નથી શાંતિ પુષ્ટિ એથી અન્ય । સ્વામી થયાછે પ્રેમમગન, કરે શ્રીહરિનું સ્તવન ॥૪૮॥
 ક્ષમા કરાવ્યો તે અપરાધ, જાણ્યો શ્રીજી મહિમા અગાધ । પછે શ્રીજીનાં ચરિત્ર જેહ, અથ ઈતિ ગાયાં પોતે તેહ ॥૪૯॥
 થયા પ્રગટ સુંદર શ્યામ, ત્યાંથી વર્ણન કર્યું તમામ । શ્રીહરિ પધાર્યા સ્વધામ, ત્યાંસુધી વર્ણન કર્યું નામ ॥૫૦॥
 ધર્માખ્યાન નામે રચ્યો ગ્રંથ, મુક્તાનંદ સ્વામીયે એ પંથ, જે કોઈ ગાશે આ બાલચરિત્ર, નરનારી તે થાશે પવિત્ર ॥૫૧॥
 રોગાદિક આપત્કાળ જેહ, મુકાશે સહુ કષ્ટથી તેહ । જાણે અજાણે ગાશે જે જન, સ્નેહે સુણે તે થાય પાવન ॥૫૨॥
 થાય પરમ કલ્યાણ જરૂર, એમાં સંશે ન રાખવો ઉર । માટે સેવજ્યો બાલચરિત્ર, નિરભિમાની થૈ મારા મિત્ર ॥૫૩॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રીઅયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીજીમહારાજને ભુજનગ્રમાં મુક્તાનંદસ્વામીએ શાંતિનો પ્રશ્ન પુછ્યો એ નામે
 ચાલીશમો તરંગ: ॥૪૦॥

પૂર્વછાયો— ગંગારામને ઘેર રહ્યા, સહજાનંદ સુખધામ । ઘણાક દિન વીતી ગયા, શ્રીહરિને તે ઠામ ॥૧॥
 એમ કર્તા સમય આવ્યો, કુલમંડળીનો ત્યાંય । ગંગારામને શ્રીહરિ કે, વિચારી મનમાંય ॥૨॥

ચોપાઈ— બોલ્યા પ્રસન્ન થઈ ભગવન, ગંગારામને કહે વચન । કુલમંડળી કેરું જે કાજ, કરો ઉત્સવ ઉમંગે આજ ॥૩૥॥ શેરમાંથી લાવો સહુ ફુલ, મહોત્સવ કરો અનુકુળ । પછે હીરજી ને દેવરામ, ઘણાં કુસુમ લાવ્યા તે ઠામ ॥૪૥॥ જ્યાં જ્યાં પુષ્પ હતાં શેરમાંય, શોધી શોધીને લાવ્યા છે ત્યાંય । સર્વે ભેગા થયા હરિજન, કુલમંડળી ભરી પાવન ॥૫૥॥ પછે શ્રીહરિને તેણીવાર, પેરાવ્યા ફુલના શણગાર । ફુલમંડળી ભરી છે જ્યાંય, હરિને પધરાવ્યા તેમાંય ॥૬૥॥ કરે ઉત્સવ ત્યાં હરિજન, પ્રોવાણાં છે પ્રભુજીમાં મન । તે સમે આવ્યો જગજીવન, દેખીને થવા લાગ્યો દહન ॥૭૥॥ ઘરે જેને કર્યો છે વિચાર, માળીને બોલાવ્યા તેણીવાર । લાવો કુસુમ જોયે છે આજ, અમારે પડ્યું છે તેનું કાજ ॥૮૥॥ ત્યારે માળીલોક બોલ્યા એમ, કરોછો રે તમે કોપ કેમ । સ્વામિનારાયણ આવ્યા આંય, સઘળાં ફુલ લે ગયા ત્યાંય ॥૯૥॥ નથી તે ક્યાંથી લાવીયે ફુલ, સાચી વાત માનો સાનુકુળ । એવું સુણી તેના મનમાંય, જવાળા નખશીખ લાગી ત્યાંય ॥૧૦૥॥ અગ્નિમાં ઘૃત હોમાય જેમ, પોતાના મનમાં થયું તેમ । અતિકોધી વિરોધી સ્વભાવ, પ્રભુથી જેને છે વૈર ભાવ ॥૧૧૥॥ પોતાની દારા છે તે પાવન, મહા સત્સંગી હરિજન । તેને શ્રીજીમાં છે ઘણી પ્રીત, મહિમાથી રટે નામ નિત ॥૧૨૥॥ તેને ખીજવે છે નિત્ય નિત્ય, સ્વામિનારાયણ કે અમિત । એને હમેશ કરે હેરાન, ભજવા દે નહી ભગવાન ॥૧૩૥॥ પણ સ્વામિનારાયણ નામે, બાઈ રાજી રહે છે તે ઠામે । પછે તેણે તે મન વિચાર્યું, સ્વામિનારાયણને હું મારું ॥૧૪૥॥ એવું ધારીને તે અઘવાન, સાથે લે આરબ બળવાન । આવ્યો છે ગંગારામને ઘેર, મન અતિ આડંબર ભેર ॥૧૫૥॥ કર્યો હુમલો મારવા કાજ, ત્યારે જાણી ગયા મહારાજ । ગંગારામે જાણ્યો તે વિરોધ, થયો પોતાના મનમાં ક્રોધ ॥૧૬૥॥ યુદ્ધ કરવા રચ્યો છે ઠાઠ, બીજા મલ્લ બોલાવ્યા છે સાઠ । સામા થયા ધરીને હિમ્મત, ઉભા રહ્યા છે મલ્લસહિત ॥૧૭૥॥ કરી ગર્જના ઘોર ગંભીર, બોલ્યા વચન ધારીને ધીર । જેની માયે ખાધી હોય સુંઠ, સામા આવો દેશો નહી પુંઠ ॥૧૮૥॥ સાઠે જણ થૈશું કુરબાન, ભલે આવે આજે અવસાન । થનારું હોય તેમ તે થાય, પણ માર્યા વિના ન મેલાય ॥૧૯૥॥ હેઠે પડશે અમારાં શિર, ધડ લડશે થૈ શૂરવીર । પણ સ્વામિનારાયણ સારું, લડશું અમે તો અતિ વારુ ॥૨૦૥॥ એવું સુણીને જગજીવન, છેટે રહ્યો વિચારે છે મન । સ્વામિનારાયણને જો આજ, મારું તો ઓલાશે મારી દાઝ ॥૨૧૥॥ જેનો દાડો ખસી ગયો દૂર, તેને અવળું સુઝે જરૂર । કાળના કાળ ઈશના ઈશ, સર્વનિયંતા જે જગદીશ ॥૨૨૥॥ તેને મારવા ઈચ્છે છે આપ, તેહને ફરી વળ્યું છે પાપ । એવામાં આવી છે તેની નાર્ય, શ્રીહરિ બેઠા છે જેહ ઠાર ॥૨૩૥॥ પગે લાગી તે પ્રેમસહિત, કર જોડી બોલી મન પ્રીત । હે કૃપાનાથ હે સુખરાશ, તેહને શિક્ષા કરો હુલ્લાશ ॥૨૪૥॥ તે વિના સુખશાંતિ ન થાય, તેહ પીડે છે મુને સદાય । ત્યારે બોલ્યા શ્રીજીમહારાજ, કેમ કરીયે અમે એ કાજ ॥૨૫૥॥ એમાં દુખાય તમારું મન, તમે છો અમારાં હરિજન । ચાંદલો સાડલો ચુડો જેહ, તવ શણગાર જાશે તેહ ॥૨૬૥॥ ત્યારે તે બાઈ કે સુખદાય, તમારી ઈચ્છા હોય તે થાય । એવાં સુણી તેનાં વચન, મહારાજે ઈચ્છા કરી મન ॥૨૭૥॥ ધર્યું છે કોટિશીર્ષા સ્વરૂપ, ભયંકર વેષ બન્યા અનૂપ । તેહને મુકી છે માયા ત્યાંય, દેખીને ધ્રુજે છે મનમાંય ॥૨૮૥॥ ત્રાસ પામ્યો જાણ્યું થશે હાણ, આતો તર્ત છુટી જાશે પ્રાણ । છેટેથી જોયો વ્હાલાનો વેષ, પામ્યો અંતરમાં અતિક્લેશ ॥૨૯૥॥ કોટિ શીષ અને કોટિ હાથ, તેણે એવા દેખ્યા યોગીનાથ । કોટિ કર ધર્યાં કોટી શસ્ત્ર, પોતાનાં તો છુટી ગયાં વસ્ત્ર ॥૩૦૥॥ જાણે મારવા આવે છે ધાઈ, મુજ ઉપર તે શસ્ત્ર સાઈ । ભય પામ્યો થયો તદાકાર, કોટિશીર્ષાના રૂપ મોઝાર ॥૩૧૥॥ લેશે સ્વામિનારાયણ પ્રાણ, આ સમે આવી ઉગારે કોણ । જુવે છે દશે દિશાયો માંય, દેખે સર્વત્ર સ્વામીને ત્યાંય ॥૩૨૥॥ નર નારી ને જડ ચૈતન્ય, સ્થાવર જંગમ જે કોઈ અન્ય । જ્યાં જ્યાં નજર કરે છે જોય, ત્યાં ત્યાં દેખે છે સ્વામીને સોય ॥૩૩૥॥ સર્વે બ્રહ્માંડ એમ દેખાય, જાણે છે મુને મારવા ધાય । જુવે ૧નભ અવનિમાં ઈર્ષા, આવે છે નજરે કોટીશીર્ષા ॥૩૪૥॥ તેહને લાગી છે ઘણી બીક, જાણે મોત આવ્યું છે નજીક । અતિ મુંઝાણો છે નિજ મન, પછે હારીને મિચ્યાં લોચન ॥૩૫૥॥ મન બુદ્ધિ ચિત્ત અહંકાર, જોયું અંતરમાં તેણી વાર । ત્રૈણ અવસ્થા ને ત્રૈણ દેહ, જુવે અંતર દ્રષ્ટિથી એહ ॥૩૬૥॥ કોટિશીર્ષારૂપે જોયું સર્વ, પિંડ બ્રહ્માંડમાંયે અપૂર્વ । ત્યારે નાઠો ઉઘાડી લોચન, ભયભીત થયો ઘણું મન ॥૩૭૥॥ ઘણું દોડે છે આરબ સાથ, ગયો બજારમાં તે અનાથ । જુવે આરબ સામું જે ઠાર, દીઠા કોટિશીર્ષાને તે વાર ॥૩૮૥॥ જાણે કેડે આવે છે આ કાળ, એવી તનમાં લાગી છે ઝાળ । ત્યાર પછે તેહ કોઈ કાળ, દીધી આરબને તેણે ગાળ ॥૩૯૥॥ ચડી આરબને ઘણી રીસ, અસિવડે કાપી નાખ્યું શીશ । પાણી પાણી કર્તો તે પોકાર, પછે મરણ પામ્યો તેહ વાર ॥૪૦૥॥ હવે શ્રીહરિ આનંદભેર, રહ્યા ગંગારામને રે ઘેર । તેને બીજે દિવસે સવાર, પ્રભુજી જાવા થયા તૈયાર ॥૪૧૥॥ ત્યાંથી પધાર્યા દેવ મુરારી, માનકુવે ગયા સુખકારી । પાંચ દિન રહ્યા છે તે સ્થાન, પછે ચાલ્યા ત્યાંથી ભગવાન ॥૪૨૥॥ ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીજીમહારાજ ભુજનગ્રથી ગામ માનકુવે પધાર્યા એ નામે એકતાલિસમો તરંગ: ॥૪૧॥

પૂર્વછાયો— હે રામશરણજી સુણજ્યો, વાલમજીની વાત । માનકુવેથી આગે ચાલ્યા, ભાવે ભૂધરભાત ॥૧॥
તેરે પધાર્યા ત્રિકમજી, પોતે શ્રીભગવાન । નોંધા સુતારને ત્યાં ગયા, બહુનામી બળવાન ॥૨॥
દવે પ્રાગજીને તેડાવ્યા, મેર્ય કરી મહારાજ । શ્રીમદ્ભાગવત કથાનું, ત્યાં ચલાવ્યું શુભ કાજ ॥૩॥
દવે પ્રાગજી કથા વાંચે, નિયમસર નિત્ય, શ્રીહરિ સહજાનંદજી, સુણે છે કરી પ્રીત ॥૪॥
સંત હરિજન મળીને, સાંભળે છે કથાય । મહાપ્રભુની કરે સેવા, સ્નેહે સહિત સદાય ॥૫ ॥

ચોપાઈ— કથા વાંચે છે પ્રેમસમેત, દવે ધારીને મનમાં હેત । નિજ ધ્યાનમાં આવે તે શ્લોક, લખાવી લે છે પ્રભુ અશોક ॥૬॥
તેના આશરે પાંચસે પૃષ્ઠ, શ્રીહરિયે લખાવ્યા તે શ્રેષ્ઠ । તે શ્રીભુજના મંદિરમાંય, સુખશય્યા છે સુંદર જ્યાંય ॥૭॥
તેમાં છે એ પ્રસાદિના પત્ર, અઘાપિ રાખી મુક્યાછે તત્ર । હવે શ્રીહરિ સમીપમાંય, કથા વાંચેછે પ્રાગજી ત્યાંય ॥૮॥
તેમાં આવી વૈરાગીની વાત, પ્રાગજી થયા છે રળિયાત । થયા દવેના મનમાં ઘાટ, કેવા હશે પુરૂષ વૈરાટ ॥૯॥
અંતર્યામીયે જાણ્યો વિચાર, દવેના મનનો તેણીવાર । દક્ષિણ ચરણ આંગળી જેહ, તેના એક રોમમાંથી તેહ ॥૧૦॥
કર્યું તેમાંથી તેજ પ્રકાશ, અતિ અખંડ દિશે ઉજાશ । તેમાં કોટિ કોટિ જે વૈરાટ, અણુની પેઠે ઉડે સ્વરાટ ॥૧૧॥
અનંતકોટિ અંડનાં રૂપ, તેમાં દેખાવા લાગ્યાં અનૂપ । સાતે પાતાળ સહિત ધરણી, ચંદ્ર સૂર્ય નક્ષત્રની કરણી ॥૧૨॥
વનસ્પતિ જે ભાર અઢાર, મેરુ સાત સાગર નિરધાર । એમ દેખાડ્યો પ્રૌઢ પ્રતાપ, અતિ આશ્ચર્ય સહિત આપ ॥૧૩॥
તે દેખી દવે થૈગયા સ્થિર, કરે વિચાર મન સુધીર । થયા બોલતા બોલતા બંધ, ચાલેછે જે કથાનો સંબંધ ॥૧૪॥
શ્રીહરિયે તે યોગકળાય, સમાવી લીધી છે સુખદાય । પછે દવેને આવ્યુંછે ભાન, ત્યારે બોલ્યા શ્રીભગવાન ॥૧૫॥
દવેજી શું વિચારો છો મન, કાંઈ આશ્ચર્ય દેખ્યું શું અન્ય । કથા વાંચો તમે રુડી રીત, બોલ્યા પ્રાગજી ત્યાં કરી પ્રીત ॥૧૬॥
હે મહારાજ શું કહું વાત, તમે પ્રગટ પ્રભુ સાક્ષાત । અવતાર તણા અવતારી, પુરૂષોત્તમ છો સુખકારી ॥૧૭॥
દેખ્યાં તવ એકરોમે આજ, કોટિ કોટિ બ્રહ્માંડનાં કાજ । હવે નિશ્ચે થયો મને એહ, ટળી ગયોછે મારો સંદેહ ॥૧૮॥
મારે જોવોતો એક વૈરાટ, પણ દેખ્યાં અનંત સ્વરાટ । અક્ષરાધિપતિ અવિનાશ, સર્વનિચંતા છો સુખરાશ ॥૧૯॥
એવું સુણીને સૌ હરિજન, સંત સર્વે વિસ્મે પામ્યા મન । કથાસમાપ્તિ કરી તેવાર, એવાં સુખ આપે છે અપાર ॥૨૦॥
એમ કરેછે લીલા તે ઠાર, અલબેલોજી તેરા મોઝાર । ત્યાંના રાજા દેવાજી હુલ્લાશ, નિત્ય આવે મહાપ્રભુ પાસ ॥૨૧॥
જોઈ પ્રગટતણો પ્રતાપ, પામે વિસ્મે મનમાં તે આપ । પછે એક દિન જગતાત, વીતી ગૈછે જ્યારે મધરાત ॥૨૨॥
ડુંગરજી મુલજી બ્રહ્મચારી, એ બેને સાથે લૈ સુખકારી । ઘોર અંધારી નિશામાં શામ, ત્યાંથી પધાર્યા પૂરણકામ ॥૨૩॥
બેઉ ભક્ત સહિત મુરાર, દરવાજા પાસે ગયાતે વાર । દીઠો દરવાજો બંધ ત્યાંય, વ્હાલાયે વિચાર્યું મનમાંય ॥૨૪॥
પોતાની યોગકળાયે સાર, ભક્તસહિત નિકળ્યા બાર્ય । નિરાવર્ણપણે ચાલ્યા શ્યામ, દરવાજો બંધ રહ્યો તે ઠામ ॥૨૫॥
મહાપ્રભુ અશરણશરણ, તેને શું કરે કોઈ આવરણ । પછે ચાલ્યા શહેરથી બાર, ગયા કોઈક ક્ષેત્રમોઝાર ॥૨૬॥
બેઠા બહુનામી જે તે સ્થાન, બ્રહ્મચારીને કે ભગવાન । નિદ્રા કરો બેઉ તમે ભાઈ, શુધ રાખીશું અમે તો આંઈ ॥૨૭॥
ત્યારે વર્ણી કહે મહારાજ, તમે પોઢી જાવો પ્રભુ આજ । અમે બે જાગીશું અવિરુદ્ધ, સાવચેતથી રાખીશું શુધ ॥૨૮॥
એવું સુણીને પ્રાણજીવન, મહાપ્રભુયે કર્યું શયન । ડુંગરજી ને મુળજી વર્ણી, બેઠા બન્ને જણા શુભકર્ણી ॥૨૯॥
એમ કર્તા વીતી થોડી વાર, બન્નેને નિદ્રા આવી તેઠાર । ડોલાં ખાવા લાગ્યા બેઉ સાથ, ત્યારે બેઠા થયા દીનોનાથ ॥૩૦॥
બોલ્યા વિચારીને મનમાંય, તમે બન્ને સુઈ જાઓ આંય । અમે જાગીશું રુડે પ્રકાર, તમે ચિંતા ન કરો લગાર ॥૩૧॥
એવું સુણીને સુતા બેસાથ, નિરાંતે નિદ્રા પામ્યા સનાથ । પછે શ્રીહરિ સહજાનંદ, એકાએકી ચાલ્યા સુખકંદ ॥૩૨॥
બન્નેને મુક્યા ઉંઘતા ત્યાંય, પ્રભુ ચાલ્યા ગયા નિશામાંય । તીવ્રવેગથી ચાલ્યા છે શ્યામ, ઘણા દૂર ગયા અભિરામ ॥૩૩॥
એમ કરતાં થયો પ્રભાત, તોય ચાલ્યા જાયે જગતાત । જાગ્યા ક્ષેત્રમાં બે અવિરોધ, પ્રાણપતિની કરેછે શોધ ॥૩૪॥
અતિ આકુળ વ્યાકુળ થાય, મહારાજ વિના તે મુંઝાય । આજુબાજુમાં કર્યો તપાસ, ક્યાંઈ મળ્યા નહી અવિનાશ ॥૩૫॥
પછે ત્યાં થકી તો ચાલ્યા જાય, ઉદાસી ધરેછે મનમાંય । હે પ્રાણપતિ હે મહારાજ, તમને ઘટે ને આવું કાજ ॥૩૬॥
અમને ઉંઘ્યા મુકીને નાથ, તમે ચાલ્યા ગયા કોની સાથ । કેમ દયા આવી નહિ મન, ગયા એકલા પ્રાણજીવન ॥૩૭॥
વાલિડા ગયા છો કેઈ વાટ, થાય છે તે અમને ઉચાટ । કૃપા કરીને ઘો દરશન, કરૂણાના નિધિછો જીવન ॥૩૮॥
જ્યારે દેખીશું આપનું મુખ, ત્યારે ટળશે અમારું દુઃખ । હે વાલિડા આવી મળો આજ, તો સફળ થશે અમ કાજ ॥૩૯॥
ચડ્યાછો કોઈ ભક્તની વાર, કે ધર્મસાય થયા આવાર । કોઈ યોગીના ધ્યાનમાં ધીર, ગુપ્ત થયા છો શું નરવીર ॥૪૦॥
એમ શોચ કરે બન્ને ભક્ત, ચાલ્યા જાય છે પ્રેમ આસક્ત । આગળ જાતાં દેખ્યાં ઉપાનન, વ્હાલે પડ્યાં મુક્યાં જેહ સ્થાન ॥૪૧॥
લઈ ચાંપે હૃદયની સાથ, વળી ચાલ્યા આગળ સનાથ । ચાલ્યા જાય વેગે તતકાળ, ત્યાં દેખ્યો છે વ્હાલાનો ચોફાળ ॥૪૨॥

ઉપાડી લીધો પ્રેમસહિત, પછે થયા હિમ્મત રહિત । ક્યાંઈ મળ્યા નહીં અવિનાશ, ત્યારે છેક થયા છે નિરાશ ॥૪૩॥
ફરી ફરીને થાક્યા છે પાવ, પાછા આવ્યા તે કાળેતળાવ । હવે વાલમની કહું વાત, ક્યાંસુધી પોચ્યા છે જગતાત ॥૪૪॥
જખૌનું રણ છે ગાઉ વીસ, ત્યાંસુધી ગયા શ્રીજગદીશ । પછે દયા કરી ઘણી મન, ત્યાંથી પાછા વળ્યા ભગવન ॥૪૫॥
હવે થઈ ગયો છે મધ્યાન, એમ વિચારીને ભગવાન । તીવ્રવેગે કરી ચાલ્યા માવ, સાંજે આવ્યા છે કાળે તળાવ ॥૪૬॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
આચાર્યશ્રીઅયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ જખૌના રણમાંથી પાછા વળીને સાંજે ગામ કાળેતળાવ પધાર્યા એ નામે
બેતાલીસમો તરંગ: ॥૪૨॥

પૂર્વછાયાઓ— ભીમજીયે આદર કરી, ધરી મનમાં સ્નેહ । નિજ ઘરે પધરાવ્યા છે, પ્રેમે નિસ્સંદેહ ॥૧॥
શ્રીહરિ કેછે ભીમજીને, સુણો તમે એક વાત । ખબર આપો તેરા ગામે, સત્સંગીને ખ્યાત ॥૨॥
કાળે તળાવે આવજ્યો, ત્યાં આવે છે મહારાજ । એવા સમાચાર મોકલો, કરો અમારું કાજ ॥૩॥
મનુષ્ય મોકલ્યું સુણીને, તેરામાં તતકાલ । સત્સંગીને તેડવા સારું, હર્ષ કરીને હાલ ॥૪॥

ચોપાઈ— હવે વાલમ બોલ્યા વચન, ભીમજીભાઈ પ્રત્યે પાવન । કાંટા વાગ્યાછે મુજને પાય, તમે કાઢો કરો એ ઉપાય ॥૫॥
તેની થાયછે પીડા અપાર, માટે સેવા બતાવી છે સાર । તે સુણી હરભમ સુતાર, કાંટા કાઢવા લાગ્યા તેવાર ॥૬॥
શ્રીહરિનો જે ચરણ એક, જાનુ ઉપર લીધો વિશેક । કાંટા ખુંચી રહ્યાતા અઢાર, કાઢ્યા ચરણમાંથી તેણી વાર ॥૭॥
ત્યાં કર્યું છે શ્રીજીયે ચરિત્ર, સુણો સંત હરિજન મિત્ર । એજ ચરણમાંથી નિરધાર, તેજ પ્રગટ્યું સુંદર સાર ॥૮॥
અધો ઉર્ધ્વ પ્રમાણે રહિત, જાણે અક્ષરધામસહિત । તેના મધ્ય વિષે સિંહાસન, રત્નજડિત પરમચૈતન ॥૯॥
સર્વબ્રહ્માંડમાં સમુદાય, બ્રહ્મમોલનું સુખ દેખાય । તે સિંહાસન ઉપર એવ, ત્યાં વિરાજ્યા છે શ્રીવાસુદેવ ॥૧૦॥
કોટિ કોટિ ૧હિમાંશુ ને રભાન, તેજહીન થાય અનુમાન । તે સિંહાસન ફરતા મુક્ત, બેઠા અનંત ઐશ્વર્યજુક્ત ॥૧૧॥
તે શ્રીહરિની આજ્ઞા પ્રમાણે, સેવા કામ કરે છે તે જાણે । જોઈ રહ્યા છે એકાગ્ર ચિત્ત, શ્રીજીમાં થઈ અતિ આસક્ત ॥૧૨॥
તે જોઈ હરભમ સુતાર, પામ્યા આશ્ચર્ય મન અપાર । બેઠાછે ત્યાં ને ત્યાં સ્થિર, જાણે શુધ ભુલ્યા છે શરીર ॥૧૩॥
ત્યારે બોલ્યા છે વ્હાલો વચન, હરભમ શું વિચારો મન । એમ કેને છુપાવ્યો પ્રતાપ, હરભમને ભાન આવ્યું આપ ॥૧૪॥
પછે સર્વે સભા સુણે જેમ, વાત કરી વિસ્તારીને તેમ । તે સુણીને સંત હરિજન, જાણ્યા શ્રીહરિને ભગવન ॥૧૫॥
એમ કરે છે લીલા અજીત, નિજ ભક્તને કરવા અમીત । પછે તે હરિજન સુતાર, કરાવી શુદ્ધ રસોઈ ત્યાર ॥૧૬॥
ભાવે જમાડ્યાં રૂડાં ભોજન, પ્રભુજીને કર્યા છે પ્રસન્ન । પછે સર્વે આવ્યા હરિજન, સ્નેહે કરવા લાગ્યા સ્તવન ॥૧૭॥
હરિજનને આપ્યાંછે સુખ, દેહગેહનાં ટાળ્યાં છે દુઃખ । એવી રીતેથી સુંદર શ્યામ, સભા કરી બેઠાછે તે ઠામ ॥૧૮॥
તે સમે તેરાના હરિજન, આવ્યા દર્શન કરવા પાવન । નેત્ર નેહથી નિરખ્યા નાથ, હરિજન થયાછે સનાથ ॥૧૯॥
કરી પ્રાર્થના ઘણીવાર, પછે બેઠાછે સભામોઝાર । વળી વિનય સાથે વચન, કેવા લાગ્યાછે નિર્મળ મન ॥૨૦॥
હે પ્રાણપતિ હે મહારાજ, કર્યું છે આપે તો ભલું કાજ । છાનામાના ગયા મધ્યરાતે, અમને જાણ થઈ પ્રભાતે ॥૨૧॥
પણ તમારા વિયોગે શ્યામ, સુખચેન નોતું આણે ઠામ । આજ થયાં જ્યારે દર્શન, ત્યારે શાંતિ પામ્યા સહુ મન ॥૨૨॥
મંદ મંદ હસીને જીવન, બોલ્યા સત્સંગી પ્રત્યે વચન । હવે તો ગઈ છે મધ્ય રાત, માટે શયન કરો સૌ ભ્રાત ॥૨૩॥
એવાં સુણી વ્હાલાનાં વચન, સર્વે સુઈ ગયા શુભ મન । વીતી નિશા થયો પ્રાતઃકાળ, વ્હેલા ઉઠ્યા છે દીનદયાળ ॥૨૪॥
નિત્યવિધિ કર્યો તેણીવાર, શ્રીહરિવર થયા તેયાર । સભામાં આવી બિરાજ્યા શ્યામ, કોટિકંદર્પ લાવણ્યધામ ॥૨૫॥
પછે સંત હરિજન જેહ, નિત્યવિધિ કરી આવ્યા તેહ । બેઠા છે સર્વે આવીને ત્યાંય, અતિ આનંદથી સભામાંય ॥૨૬॥
જેમ ચકોર ચંદ્રને નિર્ભે, એમ ભક્તજન મન હર્ષે । સર્વેનાં થયાં એકાગ્ર ચિત્ત, સામું જોઈ રહ્યા કરી પ્રીત ॥૨૭॥
પછે વ્હાલે કરવા માંડી વાત, અધ્યાત્મજ્ઞાનની જે સાક્ષાત । તે આ માયિક વસ્તુ તમામ, દુઃખદોષરૂપી છે નકામ ॥૨૮॥
છેવટે પામી જાય છે નાશ, નિશ્ચે થાવું પડે છે નિરાશ । પિંડ બ્રહ્માંડ સર્વ અનિત, માટે એમાં ન બાંધવી પ્રીત ॥૨૯॥
સગાંસંબંધી સહુ અસત્ય, મિથ્યા એમાં ન કરવો મમત । તેમાં સત્ય છે આત્મા ચૈતન્ય, સર્વે માયિક અસત્ય અન્ય ॥૩૦॥
અજર અમર અવિનાશ, રહ્યા છે દેહમાં તે પ્રકાશ । બ્રહ્મરૂપની ભાવના ધરવી, પ્રેમે પ્રભુજીની ભક્તિ કરવી ॥૩૧॥
સુખ સંતોષ શાંતિ આનંદ, પ્રભુ છે સહુ સુખના કંદ । કામ ક્રોધ વળી સ્વાદ સ્નેહ, શુદ્ધ મનથી તજવા તેહ ॥૩૨॥
ત્યારે જન્મ મરણ દુઃખ જાય, મળે અખંડ સુખ સદાય । કાળ કર્મ માયા કેરું જોર, તે પર ચાલે નહી કઠોર ॥૩૩॥
વળી પામે તે અક્ષરધામ, થાય પ્રસન્ન સુંદર શ્યામ । મહા અર્ણવરૂપ સંસાર, તેને તરતાં લાગે ન વાર ॥૩૪॥
છે આ પ્રગટ તણો પ્રતાપ, ટળી જાય ત્રિવિધના તાપ । એમ વાત કરી ઘણી વાર, અતિ અદ્ભુત સુંદર સાર ॥૩૫॥

તે સુણીને સંત હરિજન, પામ્યા આનંદ આનંદ મન । પછે ભીમજીભાઈને ઘેર, રસોઈ કરાવી સુખભેર ॥૩૬॥
 અતિ પ્રેમવડેથી પાવન, શ્રીહરિને જમાડ્યાં ભોજન । બીજા સંત હરિજન સર્વ, તેમને જમાડ્યા છે અપૂર્વ ॥૩૭॥
 પછે બીજે દિવસે સવાર, રજા માગી લીધી તેહ ઠાર । માનકુવે પધાર્યા છે શ્યામ, નિજ ભક્તના પૂરણકામ ॥૩૮॥
 જ્ઞાતિ સુતાર નાથાને ઘેર, ઉતારો કર્યો ત્યાં રૂડી પેર । ઝીણાં મરયાં તીખાં અપાર, તેને વટાવે છે નિરધાર ॥૩૯॥
 અર્ધશેર તણો ગોળો એક, નિત્ય જમે છે વ્હાલો વિશેક । તે ગોળો લેઈને એક દિન, મરયાં જમે છે ત્યાં જીવન ॥૪૦॥
 દેશ દંઢાવ્યે રાંતોજ ગામ, ત્યાંના આવ્યા ડુંગરજી નામ । કર્યો પ્રણામ જોડીને હાથ, પાસે બેઠા થઈ તે સનાથ ॥૪૧॥
 પુછ્યા શ્રીહરિયે સમાચાર, પ્રસાદી આપી છે તેણીવાર । ગોળામાંથી મરયાં લગાર, રોટલા સાથે આપ્યાં તે વાર ॥૪૨॥
 મરયાં લીધાં છે કરમાંય, ભક્તે મુક્યાં છે મુખમાં જ્યાંય । થયો છે દાહ અગ્નિ સમાન, ભુલી ગયા તે દેહનું ભાન ॥૪૩॥
 ઘૃત જમાડી પોતાને હાથે, મટાડ્યું દુઃખ જનનું નાથે । ત્યારે શાંતિ થઈ છે રે તન, ડુંગરજી સમજ્યા તે મન ॥૪૪॥
 એવી રીતે ત્યાં પ્રાણજીવન, પોતે રહ્યા છે પંદર દન । પછે ત્યાંથી ચાલ્યા છે અલબેલ, ભુજનગ્રે ગયા રંગછેલ ॥૪૫॥
 શેર બહાર વાડી છે એક, ભટ્ટ મહીદાસની વિશેક । તેમાં ઉતર્યા છે સુખકારી, દયા કરીને દેવ મુરારી ॥૪૬॥
 આવ્યા શહેરમાંહી સમાચાર, સર્વે સત્સંગીને કરી પ્યાર । જાણી હરિજનોયે તે વાત, વાડીમાં આવ્યા ભૂધર ભ્રાત ॥૪૭॥
 સુતાર છે જીવરામભાઈ, તેનાં માતુશ્રી જે હરબાઈ । સર્વે આવ્યા છે વાડી મોઝાર, કરાવી ત્યાં રસોઈ તૈયાર ॥૪૮॥
 ભાવે કરાવ્યાં રુડાં ભોજન, સંતસહિત જમ્યા જીવન, પછે આવ્યા બીજા હરિજન, કર્યા દયાળુનાં દર્શન, ॥૪૯॥
 સ્નેહ સહિત શેર મોઝાર, તેડી લાવી વધાવ્યા તે વાર । આપ્યો ઉતારો સુંદર સ્થાન, ઘણા રાજી થયા ભગવાન ॥૫૦॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ કાળે તળાવથી માનકુવે થઈને ભુજનગ્રમાં પધાર્યા એ નામે તેંતાલિસમો
 તરંગ: ॥૪૩॥

પૂર્વછાયો- ભુજનગ્રમાં આવ્યા પ્રભુ, કૃપામય અવિનાશ । ત્યાં શ્રીહરિની ઈચ્છા થકી, આવ્યા છે સંતદાસ ॥૧॥
 દયાળુનાં દર્શન કર્યા, આનંદ પામ્યા અપાર । પછે મહારાજે જમાડ્યા, નિજ હાથે નિરધાર ॥૨॥
 સંતદાસને બીજા સંત, હરિજનનો સાથ । હમ્મિરસર નાવા ગયા, ઉમંગથી યોગિનાથ ॥૩॥
 ભુજનગરથી પશ્ચિમે, હમ્મિરસર છે ત્યાંય । તેને તીરે વસ્ત્ર મુકી સૌ, નાવા પેઠા જલમાંય ॥૪॥

ચોપાઈ- તે તળાવના જળ મોઝાર, લાલે લીલા કરી ઘણીવાર । પછે નિકળ્યા જળથી બાર, સંત ભક્ત સાથે તેણી વાર ॥૫॥
 હવે સંતદાસજીયે ત્યાંય, ડુબકી મારી તે જલમાંય । પાછા આવ્યા નહી તે બહાર, ત્યારે સર્વે કરેછે વિચાર ॥૬॥
 થયા મહારાજશ્રી તૈયાર, વસ્ત્ર પેરી લીધાં તેણી વાર । ત્યારે બોલ્યા સર્વે હરિજન, વાલિડા પ્રત્યે મિષ્ટ વચન ॥૭॥
 સંતદાસ દેખાયા ન આંય, માટે ડુબી ગયા જલમાંય । ત્યારે શ્રીહરિ કે સુણો ભાઈ, તમે ચિંતા ન કરશો કાંઈ ॥૮॥
 તેતો પોચ્યાછે બદ્રિકાશ્રમ, કોઈ જાણે નહી તેનો મર્મ । એછે અષ્ટ આવર્ણો રહિત, મુજમાં છે નિશ દિન ચિત્ત ॥૯॥
 સમાધિનિષ્ઠ છે એતો સંત, થયા ભજનવડે મહંત । એવું કૈને તે સુંદર શ્યામ, પધાર્યા નગ્રમાં સુખધામ ॥૧૦॥
 નવી નવી લીલા કરે નિત, હરિલીધાં છે સર્વેનાં ચિત્ત । ધન્ય ભુજનગ્રની ધરણી, ધન્ય ત્યાંના મનુષ્યની કરણી ॥૧૧॥
 પુરુષોત્તમ પૂરણબ્રહ્મ, નિત્ય ભેગા જમે રમે પરમ । મોટા લોકપતિને દુર્લભ, નિજ સેવકને તો સુલભ ॥૧૨॥
 ભુજનગ્રમાં વારમવાર, પધારે છે શ્રીજગદા-ધાર । રાખે છે સ્થિર મુકામ ત્યાંય, ફરેછે બીજા ગામોની માંય ॥૧૩॥
 સુંદરજી આદિ હરિજન, નિત્ય નૌતમ આપે ભોજન । ઘણા દિવસ રહ્યા તે ઠાર, વળી ચાલવા થયા તૈયાર ॥૧૪॥
 માનકુવે પધાર્યા મુરારી, નિજ ભક્તના ત્યાં હિતકારી । નાથો ભક્તછે ત્યાં રૂડું નામ, તેને ઘેર કર્યો છે મુકામ ॥૧૫॥
 તેણે કરાવી રૂડી રસોઈ, પ્રભુને જમાડ્યા પ્રીત પ્રોઈ । નિત્ય લીલા કરેછે ત્યાં નાથ, નિજ ભક્તને કરવા સનાથ ॥૧૬॥
 તેહ ગામના સૌ હરિજન, ભાવે કરેછે પ્રભુનું ભજન । કેશવજી શ્યામજી એ સાર, તેજસિંહ શ્યામજી સુતાર ॥૧૭॥
 મૂલજી કૃષ્ણજી વશરામ, પટેલ વાઘજીભાઈ નામ । અદાભાઈ ઠાકોર કેવાય, એ આદિ સત્સંગી સમુદાય ॥૧૮॥
 એ સર્વેને ઘેર ભગવન, વારા ફરતી જમેછે ભોજન । આપે સર્વેને આનંદ એમ, વધારે છે ઘણો પ્રેમ નેમ ॥૧૯॥
 વળી એક દિવસ મુરાર, કૃપા કરી મનમાં અપાર । અબોટી વિપ્ર ડાહીને ઘેર, જમવા પધાર્યા સુખભેર ॥૨૦॥
 જોયું એના ઓરડામાંયે, એક કૌતુક દિહુંછે ત્યાંયે । પુતળાં કાષ્ઠ લોહનાં જેહ, સિંદુરે ચર્ચેલાં દેખ્યાં તેહ ॥૨૧॥
 એવું જોઈને વિપ્રીત કાજ, ત્યારે કેવા લાગ્યા મહારાજ । આટલાં દેવલાં છે આ ઠામ, હવે અમારું તે શું છે કામ ॥૨૨॥
 તમે સેવોછો દેવ મલિન, જમીશું નહિ તમે છો ભિન્ન । ત્યારે તે બાઈનો પતિ સાર, નામ વિહલજી નિરધાર ॥૨૩॥
 બોલ્યો મહારાજ પ્રત્યે વાણ, કેમ ન જમો સારંગપાણ । એવું સુણીને શ્રીભગવન, કહે વિહલજીને વચન ॥૨૪॥

મુને પાખંડ ન ગમે મન, નિશ્ચે માની લેવું બ્રહ્મતન । કાંતો રાખો આ દેવને દાસ, કાંતો અમને રાખોને પાસ ॥૨૫॥
 ત્યારે વિઠ્ઠલજી બોલ્યા વારું, આ વચન માનીશ તમારું । જેમ તમે કહો મહારાજ, તેમ કરવું છે મારે કાજ ॥૨૬॥
 એવું સુણીને શ્રીયોગિનાથ, બોલ્યા વચન વિપ્રની સાથ । ચોટલો છે આ તમારે શીષ, તેને કાઢી નંખાવો આ દિશ ॥૨૭॥
 જંત્ર મંત્ર પાખંડ અસંભ, કાંઈ કરવો નહિ આ દંભ । ધુણવાનું તો મુકી ઘો કામ, આજ દિવસથી અભિરામ ॥૨૮॥
 ચાલશે નહિ આ જંત્ર મંત્ર, સર્વે ખોટાં થયાં છે તે તંત્ર । ધુણ દેવલાં લેઈને સોય, જલમાં પધરાવી ઘો જોય ॥૨૯॥
 કર્યું વિઠ્ઠલજીયે તો એમ, શ્રીહરિયે આજ્ઞા કરી જેમ । પછે રાજી થયા ભગવાન, વિપ્રને ધરાવ્યાં વર્તમાન ॥૩૦॥
 તે કેડે કર્યાં ભોજન પાન, કૃતાર્થ કરીયો છે નિદાન । વિપ્ર પામ્યો છે મન આનંદ, છોડી દીધાં છે ફોગટ ફંદ ॥૩૧॥
 પછે એકદિને યોગિનાથ, ગયા તે હરિજન લૈ સાથ । ભીચંદરા નામે જે તડાગ, ત્યાં નાવા પધાર્યાં જોઈ લાગ ॥૩૨॥
 ગામથી પશ્ચિમ દિશામાંય, સ્નાન કરવા ચાલ્યા છે ત્યાંય । વચ્ચે આવ્યો છે વેકળો એક, જેમાં પાણી વહે છે વિશેક ॥૩૩॥
 તેને કાંઠે ગયા અલબેલ, સખા સહિત સુંદર છેલ । અદાજીને કહે અવિનાશ, સુણો વાત કહું છું હુલાસ ॥૩૪॥
 વેકળો કુદીને જેયે પાર, સૌનું દેખાશે બળ આ ઠાર । એવું સુણી કુદ્યા સહુ ત્યાંય, જેને જેવું બળ અંગમાંય ॥૩૫॥
 કોઈ પાંચ હાથ કુદ્યા સાર, કોઈ આઠ હાથ નિરધાર । ત્યારે પ્રભુ કે એમ ન થાય, જીવો આવી રીતેથી કુદાય ॥૩૬॥
 એક ડગલું ભર્યું જ્યાં નાથ, જેને ઉભા રહ્યા ત્રીસ હાથ । એવું દેખી સખા હરિજન, વિસ્મે પામી ગયા સહુ મન ॥૩૭॥
 બોલ્યા ગદ ગદ થૈ વચન, સુણો કૃપા કરી ભગવન । તવ મૂર્તિમાંથી અવતાર, થયા વામનજી જેણી વાર ॥૩૮॥
 ત્રૈણ ડગમાં બ્રહ્માંડ જેહ, પોતે ભરી લીધું વળી તેહ । તમે તો અવતારી છો આજ, ધારો તેમ કરો મહારાજ ॥૩૯॥
 પછે ત્યાંથી ચાલ્યા નરવીર, ગયા ભીચંદરાસર તીર । વચ્ચે સર્વે મુક્યાં છે તેઠાર, જલમાં નાવા પેઠા એ વાર ॥૪૦॥
 નિજ ભક્તસહિત નિરધાર, ગિરધારી નાહ્યા ઘણીવાર । પછે નીકળ્યા જલથી બાર, પેર્યાં વચ્ચે અનુપમ સાર ॥૪૧॥
 એવામાં થયું કૌતુક એક, સુણો શ્રોતા કરીને વિવેક । તે સરોવરતીરે પ્રત્યક્ષ, એક ગંભીર છે વડવૃક્ષ ॥૪૨॥
 તેમાં ભૂત રહે છે અપાર, ઘણા દિનથી ભીતિનું દ્વાર । પુરુષોત્તમજી ગયા ત્યાંય, બળવા લાગ્યાં છે તનમાંય ॥૪૩॥
 વડ હેઠે ઉભા ભગવન, થયો નહી તે તાપ સહન । મૂર્તિમાન થયાં થયું દુઃખ, આવીને ઉભાં સહુ સન્મુખ ॥૪૪॥
 અતિશુષ્ક ભયંકર દેહ, હાડપિંજર દેખાય એહ । કાળાં કાજળ સરખાં શરીર, નથી તે વિષે માંસ રુધિર ॥૪૫॥
 ભયાનક દિસે વિકરાળ, જાણે પ્રત્યક્ષ આવ્યો શું કાળ । તે દેખીને સખા હરિજન, સર્વે ડરવા લાગ્યા ઘણું મન ॥૪૬॥
 પછે વિચાર્યું સુંદરશ્યામે, ભૂતને આજ્ઞા આપી તેઠામે । મુક્યાં બદ્રિકાશ્રમ મોઝાર, અંતે કરવા તેઓનો ઉદ્ધાર ॥૪૭॥
 પછે ભક્ત સહિત શ્રીશ્યામ, આવ્યા નાથા સુતારને ધામ । એમ માનકુવે ત્રૈણ માસ, ઘણી લીલા કરી અવિનાશ ॥૪૮॥
 વળી પધાર્યાં ત્યાંથી જીવન, ભુજનગ્રે ગયા ભગવન । મહીદાસની વાડીમાં શ્યામ, પોતે જેને કર્યો છે મુકામ ॥૪૯॥
 ઘણીવાર તે વાડી મોઝાર, લીલા કરી અપરમપાર । સીધું મંગાવે હરબા સાથ, રસોઈ કરાવી જમે નાથ ॥૫૦॥
 થોડી વાર કર્યો ત્યાં વિશ્રામ, શહેરમાં આવ્યા અભિરામ । સુંદરજીભાઈ જે સુતાર, ઉતારો કર્યો તેમને દ્વાર ॥૫૧॥
 કર્યું છે તેમણે સન્માન, ભલે પધાર્યાં શ્રીભગવાન । રસોઈ કરાવી પ્રીત પ્રોઈ, સંત સહિત જમાડ્યા જોઈ ॥૫૨॥
 અમે અક્ષરપતિ આવ્યા આજ, એમ વાત કરે મહારાજ । ખટ માસ રહી અલબેલ, ઘણાં સુખ આપ્યાં રંગરેલ ॥૫૩॥
 પછે ચાલવા થયા તેયાર, રજા માગી લીધી તેણીવાર । બીજે દિવસે પધાર્યાં માવ, ગયા અંજારમાં કરી ભાવ ॥૫૪॥
 ત્યાં હરિજન છે યાગબાઈ, તેને ઘેર રહ્યા સુખદાઈ । બ્રહ્મચારીયે કર્યો ત્યાં થાળ, પોતે જમ્યા છે દીનદયાળ ॥૫૫॥
 પછે બીજે દિવસે સવાર, ત્યાંથી ચાલ્યા શ્રીજગદાધાર । ભયો ગામે ગયા અવિનાશ, વાઘજીને ઘરે સુખરાશ ॥૫૬॥
 જમીને રહ્યા ત્યાં એક રાત, ગામ વાંઢિયે ગયા વિખ્યાત । ત્યાંથી માળીયે થઈને ધીર, મોરબીયે ગયા નરવીર ॥૫૭॥
 ત્યાં છે ભટ અંબારામ નામ, તેને ઘેર કર્યો છે મુકામ । ત્રૈણ દિવસ રહ્યા તે ઠામ, ત્યાંથી દેવળીયે ગયા શ્યામ ॥૫૮॥
 પછે ત્યાંથી ચાલ્યા તતકાળ, પ્રેમે પધાર્યાં ગામ ધનાળ । વળી વિચર્યા શ્રીઅલબેલ, દેરીસર પોર્યા રંગરેલ ॥૫૯॥
 તે સરોવરમાં કર્યું સ્નાન, થયા પ્રસન્ન ત્યાં ભગવાન । ત્યાં છે વછનાગ કેરાં વૃક્ષ, ફળ મંગાવ્યાં પોતે સમક્ષ ॥૬૦॥
 તેનાં ફળ જમ્યા ભગવંત, જીવે સર્વે હરિજન સંત । ૧તક મંગાવીને પીધી છે ત્યાંય, જેર સહન કર્યું તનમાંય ॥૬૧॥
 વળી ઈચ્છા કરી શુભ કાજ, ગયા માનસરે મહારાજ । પછે શ્રીહરિ સહજાનંદ, પ્રાતઃકાળે આવ્યા હળવદ ॥૬૨॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ ગામ હળવદે પધાર્યાં એ નામે યુમાલીસમો તરંગઃ ॥૪૪॥

પૂર્વછાયાઓ— હે ભાઈ સુણો હેતવડે, ત્યાર પછીની વાત । શ્રીહરિ આવ્યા હળવદે, ભાવે ભૂધરભાત ॥૧॥
 ગામ બાર છે સરોવર, આવી ઉભા તે તીર । નારાયણ યાજ્ઞિક નામે, સંધ્યા કરે છે ધીર ॥૨॥

બીજા બ્રાહ્મણ ત્યાં ઘણા છે, કરે છે નિત્યનેમ । એ સમયમાં આવી ઉભા, અલબેલોજી એમ ॥૩૧॥
વાડવે દેખ્યા વાલમને, જોયું સુંદર રૂપ । વિચાર કરવા લાગ્યા છે, ક્યાંથી આવ્યા અનૂપ ॥૩૨॥
વાડવનાં ચિત્ત ખેંચાણાં, આવ્યા ઉઠીને પાસ । પ્રેમવડે પ્રણામ કર્યા, મન કરીને વિશ્વાસ ॥૩૩॥

ચોપાઈ- હવે જોશી નારાયણ નામ, તેણે જાણ્યું થયું મારું કામ । આ કોઈ ઐશ્વર્ય સત્તાવાન, આજે આવી મળ્યા ભગવાન ॥૩૪॥
એવો ધરી મનમાં વિચાર, કર્યો શ્રીહરિનો સતકાર । પ્રેમે ગદગદ થૈને મન, બોલ્યા અતિ મધુરાં વચન ॥૩૫॥
હે કૃપાનાથ હે ભગવાન, હવે પધારો મારે ભુવન । એમ કહી તેડિલાવ્યા સંગ, પોતાને ઘેર આવ્યા ઉમંગ ॥૩૬॥
સેવાકરી છે પ્રેમસહિત, શ્રી હરિમાં પ્રોવાણું છે ચિત્ત । હતી એકાદશી તેહ દિન, નારાયણને વશી છે મન ॥૩૭॥
કર્યું જાગ્રણ પ્રભુજી સાથ, થયા જોશી તે આપે સનાથ । એમ કરતાં થયો પ્રાતઃકાળ, ત્યાંથી પધાર્યા દીનદયાળ ॥૩૮॥
ધાંગ્રે આવ્યા શ્રીભગવાન, ત્યાં કર્યું છે સરિતામાં સ્નાન । નિત્યવિધિ કર્યો છે તે સ્થાન, પધાર્યા ગામમાં ભગવાન ॥૩૯॥
ઘેલડીના તે મંદિરમાંય, કર્યા દેવનાં દરશન ત્યાંય । જાતિ વિપ્ર અવલબા નામ, રેછે તે ગામમાં અભિરામ ॥૪૦॥
તેણે કર્યો છે સુંદર થાળ, જમાડ્યા શ્રીહરિને તે કાળ । જમી તૃપ્ત થયા ભગવાન, તે બાઈને આપ્યું મોક્ષદાન ॥૪૧॥
ત્યાં હતો બ્રાહ્મણ શાસ્ત્રી એક, માધ્વી સંપ્રદાયનો વિશેક । તેનાથી કર્યો શાસ્ત્રસંવાદ, જીતી લીધો છે ધરી આહલાદ ॥૪૨॥
આપ્યું નિજસ્વરૂપનું જ્ઞાન, કર્યો આશ્રિત દઈને માન । પછે સૌભીર દેશમાં જેહ, મોટું છે ગામ મેંથાણ તેહ ॥૪૩॥
ત્યાં પધાર્યા છે પોતે શ્રીરંગ, ઉરમાં કરી અતિ ઉમંગ । કાકાજી પુંજાજી દરબાર, બેઉ બાંધવ પરમ ઉદાર ॥૪૪॥
તેમનાં બેન જીજીબા જાણ, મહાપુન્ય પવિત્ર પ્રમાણ । જાણ્યું આવ્યા શ્રીજીમહારાજ, સામા ગયા તે દરશન કાજ ॥૪૫॥
કર્યા શ્રીહરિનાં દરશન, અતિ આનંદ પામ્યા છે મન । પછેતો કર્યો બહુ સત્કાર, સામૈયું કર્યું છે તેણી વાર ॥૪૬॥
ઘણો હર્ષ વધ્યો મનમાંય, તેડી ગયા દરબાર જ્યાંય । વળી મન કરી અતિ હેત, પધારાવ્યા છે પ્રેમસમેત ॥૪૭॥
કર્યું પૂજન અર્યન સાર, પહેરાવ્યા છે પુષ્પના હાર । પછે કરાવી રૂડી રસોઈ, જમાડ્યા પ્રભુને પ્રીતપ્રોઈ ॥૪૮॥
કાકાજી પુંજાજી ભાગ્યવાન, જેને શ્રીહરિ થયા પ્રસન્ન । જીજીબા છે બહુ પુન્યવાન, જેને ઘેર આવ્યા ભગવાન ॥૪૯॥
ભવ બ્રહ્માને દુર્લભ જેહ, સ્વામિનારાયણ પ્રભુ તેહ । રાખ્યા દરબારમાં કરી ભાવ, તેમણે લીધો લાખેણો લાવ ॥૫૦॥
ધન્ય પુંજાજીનો દરબાર, ધન્ય કાકાજીનો અવતાર । ધન્ય છે જીજીબાનો જે પ્રેમ, આજ્ઞા પ્રમાણે ચાલે છે નેમ ॥૫૧॥
કર્યું એમણે સુફળ કાજ, પ્રભુમાં વૃત્તિ છે સુખસાજ । એમ શ્રીહરિને રાખ્યા ઘેર, નિત્ય સેવા કરે રૂડી પેર ॥૫૨॥
દેખ્યો મહારાજે અતિભાવ, માટે રહ્યા નટવર નાવ । નવી નવી લીલા કરે નિત્ય, આપે ભક્તને સુખ અમિત ॥૫૩॥
એવી રીતે મેંથાણ મોઝાર, શ્રીજી આવ્યા સત્તાવીશ વાર । ઘણી લીલાઓ કરી છે ત્યાંય, પુંજાજીના દરબારમાંય ॥૫૪॥
પછે થયા છે પ્રભુ પ્રસન્ન, પુંજાજીને આપ્યું છે વચન । તમારા ગામની સીમમાંય, જે કોઈ માણસ મરશે આંય ॥૫૫॥
તેનું કરીશું કલ્યાણ સાર, સત્ય માની લેજ્યો નિરધાર । પુંજાજીને ઘેર અવિનાશ, કોઈ સમે રહ્યા સાત માસ ॥૫૬॥
બીજા મેંથાણના હરિજન, નિત્ય આવે કરવા દર્શન । દેવરામ ગોવિંદજી નામ, જાદવજી અને જીવરામ ॥૫૭॥
એ આદિ બીજા સૌ હરિભક્ત, શ્રીહરિમાં છે તે તો આશક્ત । આપ્યું પ્રભુયે સુખ અપાર, નિજ આશ્રિતને તેહ ઠાર ॥૫૮॥
વાલીડો બોલ્યા વાણી જેહ, પુંજાજી આદિ ભક્તને તેહ । એકાદશીનો ઉત્સવ જેહ, સિદ્ધપુરે કરવો છે તેહ ॥૫૯॥
મોટું તીરથ છે તે પાવન, માટે જાવાનું ધાર્યું છે મન । એમ કહીને લખાવ્યા પત્ર, દેશોદેશમાં મોકલ્યા તત્ર ॥૬૦॥
પછે ચાલવા કર્યો વિચાર, રંગરસિયો થયા તૈયાર । હળવદ ધ્રાંગધ્રા મેંથાણ, ત્યાંના હરિજન જે સુજાણ ॥૬૧॥
સ્નેહથી લીધા તેમને સાથ, પધાર્યા ત્યાંથી શ્રીયોગિનાથ । ગામ ડુમાણે થૈ અલબેલ, વિરમગામ પધાર્યા છેલ ॥૬૨॥
એમ ફરતા થકા સુખકારી, ગામ ઉંઝે પધાર્યા મુરારી । તે ગામથી ઉત્તર દેશ, સરોવર સુંદર છે એશ ॥૬૩॥
તે સરોવરતીરે સમક્ષ, મોટું છે એક વડનું વૃક્ષ । તેના તળે કર્યો છે મુકામ, નિજ પાર્ષદે જુક્ત તે ઠામ ॥૬૪॥
નથુરામ વિપ્ર છે પાવન, વૈશ્ય મુરારી નિર્મળ મન । જેકુંવરબા બ્રાહ્મણ જાત, એ આદિ છે ઉંઝામાં વિખ્યાત ॥૬૫॥
તે સર્વેએ જાણ્યું છે મન, અત્રે આવ્યા છે શ્રીભગવાન । પછે ગયા સરોવર તીર, જ્યાં બિરાજ્યા છે શ્રીબળવીર ॥૬૬॥
અતિ પ્રેમસહિત ઉમંગ, કરી પ્રાર્થના રૂડે રંગ । બેઠા વિગતે કરીને સેવા, નિરખ્યા પ્રભુને તર્ત એવા ॥૬૭॥
પછે તે સમે આવ્યા છે સંત દેશો દેશથી મોટા મહંત । મુક્તાનંદ નિત્યાનંદ જેહ, શતાનંદ બ્રહ્માનંદ તેહ ॥૬૮॥
ચૈતન્યાનંદ મુનિ છે નામ, મહાનુભાવાનંદ અભિરામ । એ આદિ સૌ સંતનો સાથ, આવ્યા મંડળ લઈ સનાથ ॥૬૯॥
વાસુદેવાનંદ ને મુકુંદ, એ આદિ વર્ણી સૌ સુખકંદ । વળી પાર્ષદ જે ભૃગુજીત, શ્રીજીમાં છે નિશ દિન ચિત્ત ॥૭૦॥
કાઠિયાવાડ આદિ જે દેશ, ત્યાંથી આવ્યા હરિજન એશ । માંચા ખાયર આદિ અનન્ય, સર્વે આવ્યા છે પુન્ય પાવન ॥૭૧॥
સોરઠના જે પર્વતભાઈ, ગોવર્ધન આદિ સુખદાઈ । સુંદરજી જેઠી ગંગારામ, કચ્છ દેશથી આવ્યા તે ગામ ॥૭૨॥

ભાલ સૌભીર આભીર દેશ, ગુજરાત ને દંઢાવ્ય એશ । એ આદિ દેશોમાંથી પાવન, લક્ષા વધી આવ્યા હરિજન ॥૪૫॥
સૌને આવતા દેખીને શ્યામ, ઉઠી સામા ગયા પૂર્ણકામ । મળ્યા માધવ થૈને પ્રસન્ન, સૌનાં શાંતિ પમાડ્યાં છે મન ॥૪૬॥
સંત હરિજનને તે વાર, કર્યો શ્રીજીયે સહુ સત્કાર । ઉંઝા મુકામે શ્રીઅલબેલે, લાખો જનને તેડાવ્યા છેલે ॥૪૭॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્ય શ્રીઅયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ ગામ ઉંઝે પધાર્યા એ નામે પિસ્તાલિસમો તરંગ: ॥૪૫॥

પૂર્વછાયો— ઉમંગથી હવે ઉચર્યા, ધર્માચાર્યજી આપ । પ્રેમ વડે શ્રવણ કરો, રામશરણ નિષ્પાપ ॥૧॥

શ્રીહરિ સહજાનંદજી, પધાર્યા ઉંઝે ગામ । લાખો હરિજન તેડાવ્યા, સંત સહિત તેઠાર ॥૨॥

સત્કાર કર્યો ત્યાં સર્વેનો, પ્રભુજીયે કરી પ્યાર । એમ કરતાં આથમ્યો દન, નિશા પડી તે વાર ॥૩॥

સંત હરિજન સાંભળો, એમ કે છે ભગવાન । હે ભાઈ સૌ તમે થાક્યા છો, તેથી કરોને શયન ॥૪॥

એવું સુણી જન સઘળે, કર્યું શુભ આસન । આજ્ઞા પ્રમાણે સુઈ ગયા, તે પ્રેમ ધારીને મન ॥૫॥

ચોપાઈ— શ્રીજીની આજ્ઞાને અનુસાર, સૌએ શયન કર્યું તે વાર । વીતી નિશા થયું છે સવાર, જાગ્યા ભક્ત સાથે કીરતાર ॥૬॥

શૌચવિધિ કરીને કર્યું સ્નાન, નિત્યનેમ કર્યાં છે નિદાન । સરોવરે ગડનાળા જ્યાંય, તેના ઉપર કરી સભાય ॥૭॥

મધ્યે બિરાજ્યા દેવ મુરારી, અલૌકિક શોભા દીશે સારી । જેમ તારામંડળમાં ચંદ્ર, વળી ૧ત્રિદશમાં શોભે ઈન્દ્ર ॥૮॥

એવી શોભા ધરી રહ્યા શ્યામ, સભામાં બિરાજ્યા છે તે ઠામ । બ્રહ્મમોલના વાસી પાવન, દિવ્યસભા રચી છે જીવન ॥૯॥

જીવે ચકોર ચંદ્રને જેમ, સંત સર્વે નિરખે છે તેમ । એકાગ્ર દ્રષ્ટિયે નિરધાર, શ્રીહરિમાં થયા તદાકાર ॥૧૦॥

વળી કોઈ સમે તેહ ઠાર, નવા સંત કર્યાં છે અઢાર । દીક્ષા આપી ધર્યાં કર શિર, કાળકર્મથી ઉગાર્યા ધીર ॥૧૧॥

પછે કૃપા કરી નરવીર, બોલ્યા વાણી મૃદુલ ગંભીર । સુણો સંત હરિજન ઉર, કાલે તો જાવું છે સિદ્ધપુર ॥૧૨॥

મોટું તીરથ છે પ્રમાણ, જેનાં દેવ કરેછે વખાણ । તેમાં કરવું છે જૈને સ્નાન, મુકી દેવા અંતર અભિમાન ॥૧૩॥

કામ કોષ લોભ રસાસ્વાદ, કાંઈ રાખવો ને ત્યાં પ્રમાદ । એમ વાત કરી ઘણી વાર, આતો સંક્ષેપથી કહ્યો સાર ॥૧૪॥

પછે જેકુંવરબા તેકાળ, શ્રીજીને જમવા કર્યો થાળ । ભાવે જમાડ્યાં રુડાં ભોજન, પછે બોલ્યાછે શ્રીભગવાન ॥૧૫॥

સુણો જયકુંવરબા આજ, તમે તો કર્યું તે રૂડું કાજ । અમને કરાવ્યાં છે ભોજન, તમ ઉપર થયા પ્રસન્ન ॥૧૬॥

પણ આવ્યો છે અત્રે જે સંઘ, તેને જમાડો તો રહે રંગ । ત્યારે બોલ્યાં જેકુંવરબાઈ, સુણો મહાપ્રભુ સુખદાઈ ॥૧૭॥

મારું નથી ગજું એ પ્રમાણે, સંઘને જમાડું શું આ ટાણે । કરીતી મેં તો થોડી રસોઈ, તમને જમાડ્યા પ્રીતપ્રોઈ ॥૧૮॥

હવે તો નથી રસોઈ ત્યાર, પછે બોલ્યાછે જગદાધાર । તમે બીશો નહિ મન એમ, નથી રસોઈ ઘરમાં કેમ ॥૧૯॥

જૈને જીવો રસોડા મોઝાર, ઘણી રસોઈ ભરી છે તૈયાર । જયકુંવરે જોયું જેવાર, દેખી રસોઈ ભરી તેઠાર ॥૨૦॥

શ્રીહરિ કે ઢાંકી મુકો સાર, રાખો ભરૂસો મનમોઝાર । આપો સર્વેને જોઈએ જેમ, નહિ ખુટે ભરી રેશે એમ ॥૨૧॥

જેકુંવરને આવ્યો વિશ્વાસ, કહ્યું તેમ કર્યું છે હુલ્લાસ । ભરી ભરીને આપે છે બાર્ય, પણ ખુટે નહિ તલભાર ॥૨૨॥

એમ જમાડ્યો સઘળો સંઘ, રાખ્યો શ્રીહરિયે જીવો રંગ । એમ સૌને જમાડ્યાં ભોજન, અતિ આનંદ પમાડ્યાં મન ॥૨૩॥

એવો શ્રીજીનો પ્રૌઢ પ્રતાપ, ભાળી આશ્ચર્ય પામ્યા છે આપ । થયો નિશ્ચય પ્રભુનો એહ, જેકુંવરબાનો ગયો સંદેહ ॥૨૪॥

પછે જમીને જીવનપ્રાણ, ત્યાંથી ચાલવા કર્યું પ્રયાણ । સર્વે સંઘને કરી આજ્ઞાય, થયા તૈયાર તે સમુદાય ॥૨૫॥

ગામ મેથાણના કાકાભાઈ, તેને ઘોડે ચડ્યા સુખદાઈ । જેમ ઐરાવતે શોભે ઈન્દ્ર, એમ શોભવા લાગ્યા બલીન્દ્ર ॥૨૬॥

ઉચ્ચે: ૧શ્રવાયે સવિતા દેવ, એવા દિસેછે શ્રીવાસુદેવ । એવી શોભા ધરી કરી હિત, ત્યાંથી ચાલ્યા છે સંઘસહિત ॥૨૭॥

સંત હરિજન તે ઉમંગ, વગાડે છે કાંસાને મૃદંગ । અલબેલા આગે એવી રીત, ગાતા ગાતા ચાલે રાખી પ્રીત ॥૨૮॥

ઘણો ઘણો ઉડાવે ગુલાલ, દેખીને રાજી થાય દયાળ । ચાલે ભક્ત થઈ તદાકાર, પોંચ્યા કાંબળી સીમ મોઝાર ॥૨૯॥

ગાયોનાં ટોળાં છે તેહ સ્થાન, ચર્તા ચર્તા દેખ્યા ભગવાન । ચારો છોડી દીધો તેણી વાર, હીંસોરા કરવા લાગી અપાર ॥૩૦॥

ઉંચાં કર્યાં છે પુચ્છ ને મુખ, આવી શ્રીહરિને સનમુખ । ઘેરો દેઈને ગાયો સમગ્ર, અતિ આતુર થૈ ઉભી અગ્ર ॥૩૧॥

કર્યાં દરશન જેણી વાર, ભુલી ચારો થઈ ચિત્રાકાર । પછે શ્રીહરિયે વસ્ત્ર એક, નિજ આગે ધરાવ્યું વિશેક ॥૩૨॥

ત્યારે પાછી વળી ગાયો આપ, સૌને દેખાડ્યો એવો પ્રતાપ । હવે તે ગાયુંનો જે ગોવાળ, જાતે ભરવાડ છે રખવાળ ॥૩૩॥

તેણે કહ્યું ગંભીર વચન, સુણો જેમ સંત હરિજન । તમારી મંડળીમાંયે આજ, કનેયો લાલ છે મહારાજ ॥૩૪॥

તે વિના મારી ગાયુંનો વ્યૂહ, અહિંથી ચાલે નહિ તે સમૂહ । સઘળી ગાયોનાં અંતઃકર્ણ, ઓચિંતાનાં થયાં આકર્ષણ ॥૩૫॥

એવું સુણીને સુંદર શ્યામ, બોલ્યા મધુર વચન તે ઠામ । આ છે ભરવાડ ડાહ્યો અપાર । એને કેવો સુઝ્યો છે વિચાર ॥૩૬॥

પછે ગયા છે બિલીયે ગામ, સુખસાગર સુંદર શ્યામ । ગામથી પશ્ચિમ દિશે જેહ, રૂડી વાવ્ય શોભિતી છે તેહ ॥૩૭॥

તે સ્થળે ઉભા દેવ મુરાર, જલકોશ ફરે છે તેઠાર । કોશ ચલાવે છે કામરાજ, તેણે દેખ્યા આવ્યા મહારાજ ॥૩૮॥
 હવે કોશ આવ્યો કોઠા બાર્ય, તે કુવેતીયે કર્યો ઉચ્ચાર । વારિમાંથી ભલે આવ્યા રામ, તે સુણીને બોલ્યા સુખધામ ॥૩૯॥
 રામ આવ્યા તો છે સનમુખ, પણ ઓળખે તે પામે સુખ । ઓળખ્યા વિના કાંઈ ન થાય, ગર્ભવાસનું દુઃખ ન જાય ॥૪૦॥
 એમ કૈને ચાલ્યા અલબેલ, સંત હરિજન સાથે છેલ । ત્રીજો પોર થયો છે જે વાર, સિદ્ધપુર પોચ્યા નિરધાર ॥૪૧॥
 સરસ્વતી ગંગાજીને તીર, આંબલીનાં તરુ છે ગંભીર । ત્યાં રમણિક ભૂમિ વિશાળ, તેમાં જઈ ઉતર્યા તતકાળ ॥૪૨॥
 પડી નિશા રવિ થયો અસ્ત, કર્યો મુકામ સંઘ સમસ્ત । સમો થયો છે કર્યું શયન, નિજાશ્રિત સાથે ભગવન ॥૪૩॥
 વીતી રાત થયો પ્રાતઃકાળ, વહેલા ઉઠ્યા છે દીનદયાળ । મુનિ હરિજનને લે સંગ, સ્નાન કરવા ચાલ્યા છે ઉમંગ ॥૪૪॥
 કર્યા સરસ્વતીમાં સ્નાન, નિત્યવિધિ કર્યો છે તે સ્થાન । પછે બિન્દુસરોવરમાં, સ્નાન કરવા સારુ ગયા ત્યાં ॥૪૫॥
 ભર્યું છે સરોવરમાં વાર, તેમાં લીલ વળીછે અપાર । લીલ છોયું દેખાય છે નીર, બોલ્યા સંત કરી મન ધીર ॥૪૬॥
 હે કૃપાનાથ હે નરવીર, નાયા જેવું નથી આ નીર । માટે તીર્થ જાણી મહારાજ, જળ માથે ચડાવી લ્યો આજ ॥૪૭॥
 એમ સંત કરે છે જ્યાં વાત, તીર્થદેવ ત્યાં પ્રગટ્યા ખ્યાત । બિન્દુસર થયા મૂર્તિમાન, આવ્યા જ્યાં ઉભા છે ભગવાન ॥૪૮॥
 કર જોડી કરે છે સ્તવન, પધાર્યા ભલે પ્રાણજીવન । આજ અમને કર્યા પાવન, મુજ સફળ થયું છે મન ॥૪૯॥
 થયો ભાગ્યનો ઉદયસાર, મળ્યો ચરણનો સ્પર્શ આવાર । ઘણા કલ્પથી હું છું આ સ્થાન, સુણો તે કહું છું ભગવાન ॥૫૦॥
 પૂર્વે પ્રજાપતિના જે તન, કર્દમઋષિ નામે જે પાવન । એમણે તપ આરંભ્યું આંચ, જપે વિષ્ણુનામ મનમાં ॥૫૧॥
 ઘણાં વર્ષ કર્યું તપ ઉગ્ર, શરીર કૃશ થયું સમગ્ર । થયા વિષ્ણુ પ્રસન્ન તેવાર, દીધાં દર્શન સાક્ષાતકાર ॥૫૨॥
 આવ્યો વિષ્ણુને પ્રેમ અપાર, પડ્યાં નેત્રમાંથી બિન્દુસાર । તેનું થયું બિન્દુસર નામ, આ ભૂમિમાં સુણો સુખધામ ॥૫૩॥
 એજ કર્દમઋષિના તન, થયા કપિલજી ભગવન । આપ્યું માતાને મોક્ષનું દાન, નિજસ્વરૂપનું દેઈ જ્ઞાન ॥૫૪॥
 માટે આ ભૂમિકા છે પવિત્ર, તેદીનું થયું છે તીર્થક્ષેત્ર । તેમાં આપ પધાર્યા છો આજ, થયું વિશેષ પાવન કાજ ॥૫૫॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ સિદ્ધપુરમાં બિન્દુસરોવરમાં સ્નાન કરી માહાત્મ્ય કહ્યું એ નામે છેતાલીશમો તરંગ: ॥૪૬॥

ચોપાઈ- વળી બિન્દુસરોવર દેવ, શ્રીહરિ પ્રત્યે બોલેછે એવ । ઘણા દિવસથી મુજમાં, પાપી સ્નાન કરે આવી આંચ ॥૧॥
 તેથી પામ્યો છું મલિનતાય, એને માટે શોધું છું ઉપાય । સતપુરૂષ ઉત્તમ જ્ઞાન, પરમ પવિત્ર ને નિરમાન ॥૨॥
 ભગવાનની મૂરતિ જેહ, ધારણ કરી રહેલા તેહ । એવા સંત આવે ભાગ્યવાન, આ સરોવરમાં કરે સ્નાન ॥૩॥
 તેથી પાપ ટળી જાય મારું, માટે વાટ જોતોતો હું વારું । અંતરયામી આવ્યા છો આજ, મોટી મેર્ય કરી મહારાજ ॥૪॥
 અક્ષર મુક્તને લઈ સંગ, પધાર્યાછોજી આપ ઉમંગ । તે મુક્તસહિત ભગવાન, કરો મારામાં આવીને સ્નાન ॥૫॥
 મારે વિષે પાપીયે જે પાપ, અર્પણ કરેલાં અમાપ । તે સર્વેનો કરો હવે નાશ, તવ ચરણમાં આપો નિવાસ ॥૬॥
 આ વિનંતિ મારી નિરધાર, કૃપાનાથ કરો અંગીકાર । એવું સુણીને શ્રીવાસુદેવ, એ પ્રમાણે કર્યું તતખેવ ॥૭॥
 સૌને આજ્ઞા કરી તતકાળ, સ્નાન કરવા સારુ દયાળ । પછે સંતના પ્રત્યે વચન, બોલ્યા વિચારીને ભગવન ॥૮॥
 પાપના પુંજરૂપ જે જન, એના ઉદ્ધાર અર્થે પાવન । તમે છો એવા પરમ ઉદાર, જેથી મોટાઈ પામ્યા અપાર ॥૯॥
 તવ વિના બીજા કોઈ સાર, નવ કરે પરઉપકાર । અન્ય દેવના ઉપાસી સોય, નથી સમર્થ કરવા કોય ॥૧૦॥
 તમે દર્શન માત્રથી આપ, પ્રાણીનાં હરો છો સહુ પાપ । કોટિ જન્મતણાં જે કર્મ, ક્ષણમાં દૂર કરો છો પરમ ॥૧૧॥
 તીરથને કરો છો પાવન, અપવર્ગ પમાડો છો ધન્ય । તે તીરથ છે બેઉ પ્રકાર, સ્થાવર જંગમ છે નિરધાર ॥૧૨॥
 સ્થાવર તીર્થે કરીને જન, કાળે કરી થાય છે પાવન । એછે સ્થાવરતીર્થનું રૂપ, બીજું જંગમ કહું અનુપ ॥૧૩॥
 જંગમનું કરે જે સેવન, સઘ પવિત્ર થાય તે જન । વળી ભવજળ વામે દુઃખ, આત્યંતિક મોક્ષ પામે સુખ ॥૧૪॥
 એજ તમે છો જંગમતીર્થ, મહાકલ્યાણકારી સમર્થ । ઘણા જનના મોક્ષને સારું, તમે તો પ્રવર્તેલા છો વારુ ॥૧૫॥
 તે સંતનો મહિમા અપાર, શ્રીમુખેથી કહ્યો નિરધાર । પછે સંત હરિજન સંગ, સરોવરમાં નાહ્યા ઉમંગ ॥૧૬॥
 ઈશાની ખુણના ખુણા પાસ, તેસ્થળે નાહ્યા છે અવિનાશ । સ્નાન કર્યું સરોવરમાં, થયું પવિત્ર નિર્મળ ત્યાં ॥૧૭॥
 મળરૂપ હતાં કોઈ પાપ, તેણે રહિત થયું છે આપ । રૂડું શ્વેત દેખાયછે નીર, તેજોમય થયું છે તે સ્થિર ॥૧૮॥
 એવું દેખીને સઘળા જન, વિસ્મે પામી ગયા છે તે મન । બહુનામી નિકળ્યા બહાર, વસ્ત્ર પેરી બિરાજ્યા તેઠાર ॥૧૯॥
 ત્યારે બિન્દુસરોવર દેવ, મૂર્તિમાન રૂપે તતખેવ । વસ્ત્ર ચંદન પુષ્પના હાર, સુશોભિત રુડા અલંકાર ॥૨૦॥
 તેવડેથી કર્યું છે પૂજન, ઘણો ભાવ કરી શુભ મન । કર્યા સાષ્ટાંગ પ્રણામ ત્યાં, અતિમોદ ધરી મનમાં ॥૨૧॥

પછે કરી પ્રાર્થના પ્રીત, મધુરવાણીથી એકચિત્ત । હે કૃપાનાથ હે ભગવન, આજ તો મુને કર્યો પાવન ॥૨૨॥
 પ્રભુ માગું વરદાન એક, કૃપા કરી તે આપો વિશેક । હવે આજથી જે પાપી જન, મારા જળમાં કરે ૧મજ્જન ॥૨૩॥
 મુને વળગે નહિ તે કર્મ, વળી મોક્ષ મારો થાય પરમ । એવું સુણી કહે મહારાજ, સુણો તીર્થદેવ તમે આજ ॥૨૪॥
 મારી મૂર્તિ પ્રગટછે આંચ, રાખો અખંડ આત્માની માંચ । નિત્ય સ્નેહથી કરજ્યો સ્મરણ, તમને નહિ થાય આવરણ ॥૨૫॥
 વળી આ જગનો પ્રલે થાય, ત્યાં સુધી તમે રેજ્યો સદાય । તવ જળમાં કરશે સ્નાન, પાપી પામશે મોક્ષ નિદાન ॥૨૬॥
 એવો કરતા પરોપકાર, પ્રલયસુધી રેજ્યો આ ઠાર । પછે મારું જે અક્ષરધામ, હું સેવામાં રાખીશ તેઠામ ॥૨૭॥
 એમ આપ્યાં વ્હાલે વરદાન, તીર્થદેવને દેઈને માન । પછે વિપ્રને બોલાવ્યા પાસ, અતિ હર્ષવડે અવિનાશ ॥૨૮॥
 સોનું રૂપું ને વસ્ત્ર અપાર, બીજાં દાન ઘણાક પ્રકાર । ઘરેણાં ગાયો અશ્વનાં દાન, બ્રાહ્મણોને આપ્યાં છે સમાન ॥૨૯॥
 દાન આપીને શ્રીભગવાન, કર્યાં નિર્ધનને ધનવાન । પછે પધાર્યા ઉતારે શ્યામ, સંત ભક્ત સાથે સુખધામ ॥૩૦॥
 કથા કીર્તન કરેછે વાત, વળી જાગ્રણ કર્યું વિખ્યાત । તેસમે શ્રીજીની મૂર્તિ જોઈ, ઘણા જન રહ્યા છે ત્યાં મોઈ ॥૩૧॥
 જોત જોતામાં સમાધિ થાય, પ્રાણનાડીયો સૌનાં ખેંચાય । કોટિ કોટિ રવિ શશિ સમ, એથી અધિક તેજ અગમ ॥૩૨॥
 સમાધિમાં તે દેખે જરૂર, તેજોમય ધામ બ્રહ્મપુર । તેમાં કોટિ મુક્તોય સહિત, શ્રીજીને દેખ્યા છે ત્યાં અભિત ॥૩૩॥
 એમ મૂર્તિ વિષે અપરિમિત, સુખ પામ્યા નવી નવી રીત । એવા સુખમાંથી નિરધાર, નથી સમર્થ આવવા બાર ॥૩૪॥
 પછે શ્રીહરિજી તેણી વાર, બળાત્કારે લાવે છે તે બાર્ય । મહાપ્રભુજીની આજ્ઞા પ્રમાણે, કરે વર્ણન સુખનું જાણે ॥૩૫॥
 એમ નિજજનોને ત્યાં સાર, પ્રભુ આપે આનંદ અપાર । ત્યારે બીજે દિવસે તેઠાર, થયો દ્વાદશીતણો સવાર ॥૩૬॥
 સંત આશ્રિતને લઈ સંગે, સરસ્વતીમાં ગયા ઉમંગે । માધુપાવડીયાછે જે સ્થાન, કર્યું છે જઈ તેસ્થળે સ્નાન ॥૩૭॥
 જળ બાર આવ્યા ભગવાન, પ્રીતે વસ્ત્ર કર્યાં પરિધાન । પછે શ્રીહરિ સુંદરછેલ, ઉતારે આવ્યાછે અલબેલ ॥૩૮॥
 નિત્યવિધિ કર્યો તતકાળ, દીનબંધુ પોતે છે કૃપાળ । દેવબ્રાહ્મણના પ્રતિપાળ, સત્ય નામ કર્યું છે કૃપાળ ॥૩૯॥
 પછે નિજ ઈચ્છાનુસાર, યજ્ઞમંડપ રચાવ્યો સાર । મોટો વિશાળ શોભાયમાન, સુખકારી ને દેદીપ્યમાન ॥૪૦॥
 તેમધ્યે રચાવ્યો રુડો કુંડ, વેદવિધિસહિત અખંડ । દેવબ્રાહ્મણનું આવાહન, કર્યું છે પ્રીતે પોતે પાવન ॥૪૧॥
 હુતદ્રવ્ય ને ઘૃતસહિત, હોમ કરાવ્યો વિધિની રીત । યજ્ઞ પૂર્ણ થયો જેણી વાર, ત્યારે પ્રસન્ન થયા મુરાર ॥૪૨॥
 તૃપ્ત કર્યાં બ્રાહ્મણ ને દેવ, અતિ ઉમંગ સહિત એવ । ભૂદેવને કરાવ્યાં ભોજન, ચારે પ્રકારનાં શુભ અન્ન ॥૪૩॥
 સંઘ સર્વેને જમાડ્યો ત્યાંચ, પામ્યા આનંદ તે મનમાંચ । આપ્યાં વિપ્રને દક્ષિણાદાન । ઘણા પ્રકારથી દેઈ માન ॥૪૪॥
 મુકુંદવર્ણીયે તેણી વાર, પછે થાળ કર્યોછે તૈયાર । ત્યાં પધાર્યા છે જગજીવન, રૂડી રીતે કર્યાં છે ભોજન ॥૪૫॥
 જમીને વ્હાલો ગયા મુકામ, રવિ અસ્ત થયો છે તેઠામ । રૂડી સભા થઈ છે રે ત્યાંચ, પોતે બિરાજ્યા તે સભામાંચ ॥૪૬॥
 સત્ અસત્ અને વિવેક, સત્સંગની વાત વિશેક । તીર્થક્ષેત્રની રુડે પ્રકાર, વારતાઓ કરી ઘણી વાર ॥૪૭॥
 પછે રાત્રિયે કર્યું શયન, સંતસહિત શ્રી ભગવન । વીતી નિશા થયો પ્રાતઃકાળ, બ્રાહ્મ વેળામાં જાગ્યા દયાળ ॥૪૮॥
 પોતે પોતાનું ધર્યું છે ધ્યાન, બે મુહૂર્ત વાર ભગવાન । પછે સંતહરિજન સાથ, સ્નાન કરવા પધાર્યા નાથ ॥૪૯॥
 કુમારિકા ગંગાતણે તીર, ગણપતિને આરે સધીર । સ્નાન કર્યું જઈ તેહ ઠાર, આવ્યા ઉતારે જગદાધાર ॥૫૦॥
 નિત્યવિધિ કરીને તે વાર, થયા અશ્વઉપર અસવાર । સંતસહિત શ્રીઅલબેલ, વટેશ્વર ગયા રંગરેલ ॥૫૧॥
 કર્યાં શિવજીનાં દરશન, મહાપ્રભુજી થયા પ્રસન્ન । તેના સેવકને નિરધાર, અશ્વનું દાન આપ્યું તેવાર ॥૫૨॥
 પછે આવ્યા પોતાને મુકામ, પાંચ દિવસ રહ્યા તેઠામ । આજ્ઞા આપી છે સર્વેને સાથે, નિજ ઘેર જવાની ત્યાં નાથે ॥૫૩॥
 સંતને પણ આજ્ઞા વચન, બોલ્યા પ્રભુજી થઈ પ્રસન્ન । અમારું પ્રભુપણું છે જેહ, ગૃપ્તથી વાત કરજ્યો તેહ ॥૫૪॥
 નહીં તો નડશે હરિજન, પાપી અસુર પીડશે તન । વળી મારશે તમને માર, માટે કરજ્યો મન વિચાર ॥૫૫॥
 એવાં વચન કહી શ્રીહરિ, સંતને જમવાની આજ્ઞા કરી । શ્રીજીની મરજી અનુસાર, સર્વે સંત ગયા નિરધાર ॥૫૬॥
 ગયા સર્વે નિજ નિજ સ્થાન, ભાવે જપતા શ્રીભગવાન । પછે પોતે કર્યું છે પ્રયાણ, બીલીયે ગયા જીવનપ્રાણ ॥૫૭॥
 ત્યાંથી ઉઠે ગયા અવિનાશ, એક રાત્રિ કર્યો ત્યાં નિવાસ । ગામ એઠોર થઈ સધાવ્યા, સ્નેહે વિસનગરમાં આવ્યા ॥૫૮॥
 ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી
 અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ સિદ્ધપુરમાં યજ્ઞ કરી બ્રાહ્મણોને દાન દીધાં એ નામે સુડતાલીસમો તરંગ: ॥૪૭॥

પૂર્વછાયો- ભીમનાથ મહાદેવમાં, ઉતારો કર્યો ત્યાંચ । બલદેવને ઘેર જમ્યા, રાજી થયા મનમાંચ ॥૧॥
 ઘણા દિવસ ત્યાં રહ્યા છે, મેર કરી મુરાર । બહુ પ્રકારે લીલા કરી, આપ્યાં સુખ અપાર ॥૨॥
 પછે પધાર્યા ત્યાં થકી, મેઉ ગયા મહારાજ, ત્યાં ભાવસાર ભુખણ છે । ગયા કરવા તેનું કાજ ॥૩॥

પાર્ષદ સાથે જમ્યા પોતે, રહ્યા ત્યાં બેઉ રાત । ત્રીજે દિન ચાલ્યા ત્યાં થકી, આપે ભૂધરભ્રાત ॥૪॥

ચોપાઈ— ગામ મેઉ થકી મહારાજ, પધાર્યા માણસે શુભ કાજ । ત્યાં અંબારામ પંડ્યા છે નામ, તેને ઘેર ગયા સુખધામ ॥૫॥ ભાવે કરાવ્યાં ભોજન પાન, બે દિવસ રહ્યા ભગવાન । વળી ત્યાંથી ચાલ્યા અવિનાશ, ઉંવારસદે પધાર્યા પ્રકાશ ॥૬॥ જમી ત્યાંથી કર્યું વિચરણ, અડાલજે અશરણ શરણ । ત્યાંની વાવ્ય જોઈ અભિરામ, રાજી થયા દેખી રૂડું કામ ॥૭॥ લેખ લખ્યો છે પથરમાંય, વિચારીને વાંચી જોયો ત્યાંય । વાવ્યકરનો જેહ શુદ્ધ ભાવ, જાણી બોલ્યા નટવર નાવ ॥૮॥ જેણે કર્યું હશે આમાં કામ, તે સર્વે પામશે મોક્ષ ધામ । એમ કેને કર્યું છે ત્યાં સ્નાન, નિજ પાર્ષદ સાથે તે સ્થાન ॥૯॥ પ્રેમ વડે કર્યું જલપાન, વિચાર્યા ત્યાં થકી ભગવાન । શ્રીનગરે પોચ્યા સુંદર શ્યામ, ચોકસી હીરાચંદને ધામ ॥૧૦॥ ઘણા દિવસ રહ્યા તે ઠાર, આપ્યું ભક્તને સુખ અપાર । ચાલ્યા ત્યાંથી કરી મન પ્રીત, રંગરસીયો આપે અજીત ॥૧૧॥ અશલાલી થૈને અવિનાશ, જેતલપુરે ગયા હુલ્લાસ । કર્યો ઉતારો મંદિરમાંય, વાલિડે પછે ધાર્યું છે ત્યાંય ॥૧૨॥ કુલડોલનો સમૈયો સાર, કરવા જેતલપુર મોઝાર । કંકોત્રીયો લખી ધારી જેમ, દેશોદેશમાં મોકલી તેમ ॥૧૩॥ તેડાવ્યા સંત ને હરિજન, બહુ ભાવ કરીને જીવન । પછે પોતે ગયા છે વેલાળ, દેવા દર્શન દીનદયાળ ॥૧૪॥ જેસંગભાઈના પિતા પાસ, રુડું નામ રઘુનાથદાસ । હતા માંદા રઘુનાથદાસ, આપ્યાં દર્શન જે તેને પાસ ॥૧૫॥ ગયા ગામડી ત્યાંથકી શ્યામ, પ્રેમીજનના પૂરણકામ । ત્યાંથી અશલાલી થૈ તેવાર, ગયા જેતલપુર મોઝાર ॥૧૬॥ ત્યાં દેવસરોવરને તીર, સંત આવી મળ્યા છે સધીર । તે સંતોયે દેખ્યાછે દયાળ, દંડવત કર્યા તતકાળ ॥૧૭॥ એ સર્વેને મળ્યા મહારાજ, કર્યા પૂર્ણ મનોરથકાજ । ગયા મંદિરમાં કરી હિત, સંત ને હરિજન સહિત ॥૧૮॥ પાટ ઉપર બિરાજ્યા નાથ, આવી બેઠા છે સંત સનાથ । તેને બીજે દિવસે તે સાર, આવી હુતાશની નિરધાર ॥૧૯॥ સંત સહિત હિત ઉમંગ, રસીયોજી ઉડાડે છે રંગ । જોળીયો ભરી ભરી ગુલાલ, નાખે છે સૌના ઉપર લાલ ॥૨૦॥ રંગ ધુમ મચી છે રે ત્યાંય, ગિરિધારીને ગમે મનમાંય । સંત હરિજન હોરી ગાય, અતિ દુર્લભ ઉત્સવ થાય ॥૨૧॥ વાગે વાજિંત્ર નાના પ્રકાર, જેની શોભા તણો નહિ પાર । આવ્યા અદૃશ્ય આકાશે દેવ, હોરી ખેલેછે શ્રીવાસુદેવ ॥૨૨॥ અતિ આનંદ જે સુખદાઈ, દશ દિશાઓમાં રહ્યો છાઈ । ઉડે રંગ ગુલાલ રસાળ, ઘન મારગ થૈગયો લાલ ॥૨૩॥ તે દેખી લલયાયાછે દેવ, ગુમરૂપે ત્યાં ખેલેછે એવ । પુરૂષોત્તમજીને રે સંગ, ઉડાડેછે કોડે કોડે રંગ ॥૨૪॥ દેવના દેવ છે પ્રભુ જાણ, વ્હાલાને કરે વેદ વખાણ । એમ લીલા કરી ઘણી વાર, આપ્યું ભક્તને સુખ અપાર ॥૨૫॥ સંત હરિજન સાથે છેલ, દેવસરે ગયા અલબેલ । કર્યા જળમાં રૂડાં ચરિત્ર, નરનારી થયાં છે પવિત્ર ॥૨૬॥ પછે સ્નાન કરીને તેવાર, પ્રાણપતિ પધાર્યા છે બાર । પેર્યા વસ્ત્ર અતિશે અનૂપ, કોટિ કોટિ બ્રહ્માંડના ભૂપ ॥૨૭॥ મોલમાં પધાર્યા મહારાજ, બિરાજ્યા સાથે સંતસમાજ । ત્યારે સંત હરિજન સર્વ, પૂજા કરવા લાગ્યા તજી ગર્વ ॥૨૮॥ કેસર ચંદનાદિ ઉપચાર, પૂજાયો કરી છે ધરી પ્યાર । તે સમે આવ્યા હતા જે દેવ, એ પણ કરવા લાગ્યા ત્યાં સેવ ॥૨૯॥ કર્યું પૂજન અર્ચન પ્રીત, વંદ્યા ચરણકંજ રુડી રીત । સભાને જોતે થકે તે દેવ, થયા અદૃશ્ય ત્યાં તતખેવ ॥૩૦॥ ગંગામા આદિક ભક્ત જેહ, તેમને મન થયો સંદેહ । પૂછ્યું પ્રભુને થૈ નિરમાન, કોણ હતા એ કો ભગવાન ॥૩૧॥ થયા અદૃશ્ય તે આણી વાર, નોય મનુષ્ય એ નિરધાર । એવું સુણી બોલ્યા વાસુદેવ, એ તો આવ્યા હતા સહુ દેવ ॥૩૨॥ એમ લીલા કરે અજીત, સંત હરિજન કેરે હિત । પછે તે ગામના હરિજન, રસોઈ કરાવી શુભ મન ॥૩૩॥ પ્રેમવડે જમાડ્યા અનૂપ, સ્નેહે શાંતિ પમાડ્યા અનૂપ । સંત હરિભક્ત સમુદાય, સૌને જાવાની કરી આજ્ઞાય ॥૩૪॥ પછે ત્યાં થકી ચાલ્યા છે માવ, પોતે પધાર્યા છે મછીયાવ । વળી ત્યાંથી ચાલ્યા જગતાત, ગામ શીયાળે જે રહ્યા રાત ॥૩૫॥ પછે અડવાળ થૈ તેવાર, પધાર્યા કારિયાણી મોઝાર । રાયખટ્વાંગનો દરબાર, બહુનામી બિરાજ્યા તેઠાર ॥૩૬॥ ખટ માસ રહ્યાછે ત્યાં માવ, ખોદાવ્યું છે ત્યાં પોતે તળાવ । ત્યાં આવ્યા ગઢડાના ભક્ત, નિર્ખી હરિને થયા આશક્ત ॥૩૭॥ એભલખાયર હરિજન, વળી ઉત્તમ પુત્ર પાવન । રૂડી પુત્રીઓ બેઉ અનૂપ, જયા લલિતા ધર્મનું રૂપ ॥૩૮॥ તે સર્વેનો પ્રેમ છે અથાહ, તેડી જાવાનો જોયો આગ્રહ । તેમાટે પધાર્યા દુર્ગપુર, અભયરાજને ત્યાં જરૂર ॥૩૯॥ બહુનામી બિરાજ્યા તે સ્થાન, ગઢપુર વિષે જે નિદાન । અભયરાયને ભગવન, કર્યા છે પોતાના હરિજન ॥૪૦॥ નિજ રૂપમાંથી નિરધાર, બતાવ્યા ચોવીસે અવતાર । વળી પોતાની મૂરતિમાંય, લીન કરી દેખાડ્યા છે ત્યાંય ॥૪૧॥ નિશ્ચે કરાવ્યો પૂર્ણ પ્રકાશ, ધરાવ્યો મન દઢ વિશ્વાસ । કરી નિવાસ રહ્યા તેઠાર, લીલા આચરેછે ત્યાં અપાર ॥૪૨॥ ગઢપુર કર્યું છે પાવન, જેવું ગોકુળ ને વૃંદાવન । જયા લલિતા ઉત્તમરાય, તેમને સુખ આપ્યાં સદાય ॥૪૩॥ વળી કર્યા છે અક્ષરરૂપ, આપ્યું અખંડ જ્ઞાન અનૂપ । એવા ભક્ત પવિત્રછે સાર, આપ્યાં સુખ અપરમપાર ॥૪૪॥ વાલાજીયે કર્યોછે વિચાર, ત્યાંથી ચાલવા થયા તૈયાર । સાથે લીલા છે કાઠીના સ્વાર, ગયા ચડોતરદેશ મોઝાર ॥૪૫॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્ય શ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીજી મહારાજ ગઢપુરથી ચડોતરદેશમાં પધાર્યા એ નામે અડતાલીશમો તરંગ: ॥૪૮॥

પૂર્વછાયો- બોચાસણે વ્હાલો આવીયા, કાશીદાસને ઘેર । ત્યાંથી જમીને ચાલ્યા પ્રભુ, વડતાલ સુખભેર ॥૧॥
પટેલ બાપુજીને ઘેર, રહ્યા જઈ દશ રાત, વાલમ ત્યાં થકી વિચર્યા, પીજે ગયા પ્રભાત ॥૨॥
મકનદાસને ત્યાં હરિ, રહ્યા રજની એક । ત્યાંથી ચાલ્યા શ્યામ સલુણો, ગયા ડભાણ વિશેક ॥૩॥
પટેલ વિષ્ણુદાસને ઘરે, કર્યો જઈને મુકામ । ભોજન કરીને વિચર્યા, ગયા વસોએ શ્યામ ॥૪॥

ચોપાઈ- વળી ચાલ્યા ત્યાંથી નરવીર, ગામ ચાંગે ગયા મતિધીર । પછે ચાલ્યા ગયા વડતાલ, ત્યાંથી ઉમરેઠે તતકાળ ॥૫॥
ગયા નંદુ વિપ્રને તે ઘેર, ચાર દિન રહ્યા સુખભેર । ડુડસર થઈ સરખેજ, ગયા ગમીજ વાસણે એજ ॥૬॥
દયાળુ ત્યાંથી ચાલ્યા દેગામ, ગણેશ પટેલને ત્યાં શ્યામ । એક રાત્રિ રહ્યા છે તેઠામ, જમ્યા ભોજન ત્યાં અભિરામ ॥૭॥
બીજે દિવસે પ્રાતઃકાળ, ઉઠીને ચાલ્યા દીનદયાળ । પ્રીતે પધાર્યા પ્રાંતિજ ગામ, વિપ્ર રેવા પંડ્યા તેને ધામ ॥૮॥
તેણે કરાવ્યાં ભોજનપાન, વળી ચાલ્યા ત્યાંથી ભગવાન । સાબરમતી થઈને સધાવ્યા, વાલિડો વિજાપુરમાં આવ્યા ॥૯॥
પ્રાગજી વજીબા તેને દ્વાર, થાળ જમ્યા ત્યાં જીવનસાર । ત્યાંથી ગેરીતે ગયા છે શ્યામ, હરિસિંહને ઘેર મુકામ ॥૧૦॥
ત્યાં જમીને ચાલ્યા સુખદાઈ, પધાર્યા પછે ગામ વસાઈ । પુંજાભાઈ નામે ભાવસાર, તેને ઘેર જમ્યા નિરધાર ॥૧૧॥
ત્યાંથી મેઉ ગયા અલબેલ, ભુખણભક્તને ઘેર છેલ । ત્યાંથી ગયા લાંઘણજ ગામ, રામા ભાવસારને ત્યાં શ્યામ ॥૧૨॥
ત્યાંથી ચાલ્યા અશરણશરણ, પધાર્યા ગામ કરજીસણ । કર્યો તે ગામમાં તો મુકામ, રહ્યા છે તિયાં સુંદરશ્યામ ॥૧૩॥
ધાંગ્રે મુક્યાતા જે સંત, ત્યાં ઉપાધિ થઈ છે અત્યંત । વળી અસુરોયે તેણી વાર, ગામમાંથી કાઢી મુક્યા બાર ॥૧૪॥
વાંસેથી આવીને લુંટ્યા ત્યાંય, એવા દુષ્ટમતિ મનમાંય । સંતોએ તે કર્યું છે સહન, ત્યાંથી ચાલ્યા છે નિર્મળ મન ॥૧૫॥
કરજીસણ આવ્યા સમાજ, ત્યાં બિરાજ્યા છે શ્રીમહારાજ । આવીને મળ્યા પ્રેમસહિત, કર્યા દંડવત કરી હિત ॥૧૬॥
તે સંતને દેખીને રે શ્યામ, પોતે પણ કરે છે પ્રણામ । પછે મળ્યા ભીડાવીને બાથ, સર્વે સંતને શ્રીયોગીનાથ ॥૧૭॥
પટેલ ગોવિંદજીને ઘેર, સંત સાથે જમ્યા રુડી પેર । જમીને થયા સર્વે તૈયાર, ડાંગરવે પધાર્યા તેણી વાર ॥૧૮॥
ત્યાં વેણીદાસ પટેલ નામ, તેમના ઘેર જમ્યા છે શ્યામ । પછે વાલમે ધાર્યું છે ઉર, ત્યાંથી નિકળવાનું જરુર ॥૧૯॥
શુકાનંદસ્વામીને તે ઠાર, મંડળસાથે રાખ્યા તેવાર । પ્રીતે ચાલ્યા ત્યાંથી પરમેશ, અમદાવાદ આવ્યા દેવેશ ॥૨૦॥
ભદ્ર નથુરામ જેનું નામ, તેને ઘેર જમ્યા સુખધામ । દશ દિવસ રહ્યા તે ઠામ, જેતલપુર ગયા છે શ્યામ ॥૨૧॥
મંદિરમાં ઉતર્યા મહારાજ, કરવા સેવકનાં રૂડાં કાજ । આશારામ બ્રાહ્મણને ઘેર, રસોયોજી જમ્યા રુડી પેર ॥૨૨॥
જમી ચાલ્યા પ્રાણજીવન, ગામ ચોસરમાં ભગવાન । ત્યાંથી ગયા છે ગામડી ગામ, પટેલ બાપુજી કેરે ધામ ॥૨૩॥
રઘુનાથદાસ કાકુભાઈ, તેને ઘેર જમ્યા સુખદાઈ । ત્યાંથી પધાર્યા કણભેગામ, નિજભક્તના પૂરણકામ ॥૨૪॥
ગયા નાથભક્તને ભુવન, ત્યાંથી ચાલ્યા જમીને ભોજન । ગામ ભુવાલડી રહ્યા રાત, મળ્યા મુક્તમુનિને ત્યાં ખ્યાત ॥૨૫॥
પછે ગામના જે હરિજન, તેમણે જાણ્યું આવ્યા જીવન । સામૈયું લેઈ આવ્યા તેઠામ, વ્હાલાને વધાવ્યા અભિરામ ॥૨૬॥
વાગે વાજંત્ર નાના પ્રકાર, તેડી લાવ્યા તે ગામમોઝાર । રસરોટલીનાં જે ભોજન, સંત સહિત જમ્યા જીવન ॥૨૭॥
ઢોલિયા ઉપર કરી પ્યાર, પ્રભુને પધરાવ્યા તેવાર । ત્યારે પટેલ રાયજીભાઈ, શ્રીહરિને જાણ્યા સુખદાઈ ॥૨૮॥
શ્રીહરિના ચરણમાં ધર્યું ચિત્ત, દેખ્યાં છે સોળે ચિહ્ન સહિત । થયો નિશ્ચય મનમાં એહ, ભક્તનો ટળી ગયો સંદેહ ॥૨૯॥
પુરૂષોત્તમજી જાણ્યા મન, ત્યાંથી ચાલ્યા વળી ભગવાન । કૃપા કરીને દીનદયાળ, પોતે પધાર્યા ગામ વેલાળ ॥૩૦॥
જેસંગભાઈ અમીન જેહ, તેમને ઘેર ઉતર્યા તેહ । પછે કર્યા છે ભોજન પાન, સંતસહિત શ્રીભગવાન ॥૩૧॥
જેસંગભાઈનું ઉપવન, ત્યાં જાવાનું ધાર્યું નિજ મન । સાથે લેઈને સંતસમાજ, તે બગીચે ગયા મહારાજ ॥૩૨॥
સભા કરી બેઠા અલબેલ, સંત વેષ્ટિત સુંદર છેલ । કરી જ્ઞાનની વાતો અપાર, સર્વે સંતને બતાવ્યો સાર ॥૩૩॥
મુક્તાનંદ ગોવિંદાનંદ, બ્રહ્માનંદ આદિ સુખકંદ । તેમને વિચારી મનમાંય, પરમહંસ દીક્ષા આપી ત્યાંય ॥૩૪॥
દાસ નામ તજી નંદનામ, શ્રીહરિએ ધરાવ્યાં તે ઠામ । એમ વેલાળમાં ઘણી વાર, લીલા કરી છે લાલે અપાર ॥૩૫॥
પછે ત્યાંથી ચાલ્યા અવિનાશ, શ્રીનગરે પધાર્યા સુખરાશ । બહુનામી રહ્યા ત્યાં બે દિન, ત્યાંથી મોટેરે ગયા જીવન ॥૩૬॥
ઉવાંરસદને આદરજ ગામ, ત્યાંથી ગેરીતે પધાર્યા શ્યામ । ગેરીતામાં તે ગુણગંભીર, પંદરદિન રહ્યા નરવીર ॥૩૭॥
કેરીઓ પાકી છે ત્યાં સારી, જમવા ગયા છે સુખકારી । જમી સંતને જમાડ્યા ત્યાંય, પોતે રાજી થયા મનમાંય ॥૩૮॥
પછે ત્યાંથી પધાર્યા પ્રીતમ, વિસનગર ગયા પરબ્રહ્મ । સોમપરાનો ચોરો છે જ્યાંય, શ્રીહરિ જેને ઉતર્યા ત્યાંય ॥૩૯॥

પાનાચંદ બેચર એ જન, જાતિ સિલાટ છે તે પાવન । તેને ઘેર્ય જમ્યા કરી ભાવ, વળી ચાલ્યા કરીને ઉચ્છાવ ॥૪૦॥
 ગયા વાલમજી વડનગ્ર, નિજપાર્ષદ સાથે સમગ્ર । મોટું તળાવ છે જ્યાં વિશાળ, તેના ઉપર ગયા તત્કાળ ॥૪૧॥
 ત્યાં છે બંગલો સુંદર સાર, તેમાં ઉતર્યા જગદાધાર । ભક્ત વનમાળી આશકરણ, તેને ત્યાં જમ્યા અશરણશરણ ॥૪૨॥
 સાત દિન રહ્યા ધારી ઉર, ત્યાંથી પધાર્યા શ્રીસિદ્ધપુર । નામે ભગવાન છડીદાર, તેને ઘેર ગયા નિરધાર ॥૪૩॥
 બીજે દિવસે દીનદયાળ, જોવા સારું ગયા રૂદ્રમાળ । તેને દેખી બોલ્યા મહારાજ, આપણે આંહી કરવું છે કાજ ॥૪૪॥
 આ તીરથભૂમિ છે સુંદર, આંહી કરાવવું છે મંદિર । એમ કે ઉતારે આવ્યા શ્યામ, બેઉ દિન રહ્યા સુખધામ ॥૪૫॥
 પછે પધાર્યા પાટણ શહેર, પુરૂષોત્તમ ભક્તને ઘેર । પાંચ દિન રહ્યા તેહ ઠામ, ત્યાંથી ગયા ગોતરકે ગામ ॥૪૬॥
 ત્યાંથી સાંતલપર થૈ છેલ, આડેસર પોચ્યા અલબેલ । ત્યાંથી ચાલ્યા વ્હાલો પ્રીત પ્રોઈ, જૈને રહ્યા છે ગામ આધોઈ ॥૪૭॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ ગુજરાતમાં ફરતા થકા ગામ આધોઈ પધાર્યા એ નામે ઓગણપચાસમો તરંગ: ॥૪૮॥

પૂર્વછાયો- લાધાજીના દરબારમાં, માવ રહ્યા એક માસ । મતવાદીથી ચર્યા કરી, જીતી લીધા છે તાસ ॥૧॥
 પ્રાણપતિ પધાર્યા ત્યાંથી, કંથકોટ જે ગામ । મૂળજી ઠક્કરને ઘેર, રહ્યા ત્રૈણ દિન તેઠામ ॥૨॥
 વાલમજી વળી વિચર્યા, ગયા તે ભચૌગામ । ખોખરે થૈને ભુજનગ્રે, પધાર્યા પૂરણકામ ॥૩॥
 હીરજીભાઈ સુંદરજી, પવિત્ર તે રથકાર । તેમને ઘેર ઉતર્યા, અક્ષરપતિ આધાર ॥૪॥

ચોપાઈ- ભુજનગ્રમાં ભૂધરભાત, સુંદરજીને ઘેર વિખ્યાત । રહ્યા રાજીવનેણ રસાળ, નિજ ભક્તને ધામે કૃપાળ ॥૫॥
 હવે પ્રાગજીને તેડ્યા ત્યાંય, કથા વંચાવવા ભુજમાંય । પછે સાંભળે છે કથા નિત, પુરૂષોત્તમજી કરી પ્રીત ॥૬॥
 તે ફેરે ભુજમાં અવિનાશ, બહુનામી રહ્યા બાર માસ । કરી છે ત્યાં લીલાઓ અપાર, કેતાં ગ્રંથ પામે છે વિસ્તાર ॥૭॥
 માટે યથામતિ અનુસાર, કહું સંક્ષેપથી આ સાર । પ્રભુના ગુણનો નથી અંત, ગાતાં થાકે છે મુનિ મહંત ॥૮॥
 કોટિ કોટિ કવિજન ગાય, પ્રભુનો પાર નવ પમાય । શેષ મહેશ વાગીશ નાર, તેતો ગાતાં પામી જાય હાર ॥૯॥
 પ્રભુના ગુણ બળ સામર્થ, પુરું ગાવા છે કોણ સમર્થ । શ્રોતા કોઈ ન કરશો સંદેહ, અલ્પમતિયે ગાઉં છે એહ ॥૧૦॥
 હવે સ્વામિનારાયણ ત્યાંય, બોલ્યા વિચારીને મનમાંય, આનંદાનંદ સ્વામીને સોય, કે છે વચન ધારીને જોય ॥૧૧॥
 સ્વામી સુણો વચન અમારું, જીર્ણગઢ જાઓ તમે વારું । ચૈત્રી પૂર્ણમાસીનો ઉત્સવ, જીર્ણગઢમાં કરવો છે ભવ્ય ॥૧૨॥
 માટે જાવો તમે ત્યાં પહેલ, સામગ્રી કરાવો રંગરેલ । તે સુણી સ્વામી આનંદાનંદ, ગયા તે સ્થળે પામી આનંદ ॥૧૩॥
 હવે શ્રીહરિ સહજાનંદ, પત્રીયો લખાવી છે અવિચ્છેદ । દેશોદેશ વળી ગામોગામ, નિજ આશ્રિતને ઠામોઠામ ॥૧૪॥
 સૌને બોલાવ્યા જીરણગઢ, કંકોતરીયો લખી એવી દૃઢ । ભુજનગ્રના જેહ સુતાર, નામ ભગવાનજી તેસાર ॥૧૫॥
 તેમણે આપ્યો રૂડો પોશાગ, શ્રીહરિવર માટે સોહાગ । કીનખાપની ડગલી લાલ, લીલા કીનખાપનો સુરવાર ॥૧૬॥
 શેલું બંધાવ્યું સુંદર શિર, કટિયે શેલું ધરાવ્યું ધીર । અતિ ઉત્તમ વસ્ત્ર એ ચ્યાર, શ્રીજીને ધરાવ્યાં તેણી વાર ॥૧૭॥
 એવાં વસ્ત્ર ધરીને તેવાર, ત્યાંથી પધાર્યા દેવ મુરાર । ધોરાજીયે પધાર્યા ધીર, ભાદ્રવતી નદીને તીર ॥૧૮॥
 ત્યાં કેવાય છે જે વડલાલ, તેહેઠે ઉતર્યા તતકાળ । ત્યાંતો ગુજરાતી આવ્યો સંઘ, જેને છે શ્રીહરિમાં ઉમંગ ॥૧૯॥
 કરી મહારાજનાં દરશન, સહુ થયાછે મન મગન । બીજા સંત આવ્યા સહુ જેહ, પ્રભુજીને ગમ્યા મન તેહ ॥૨૦॥
 મળ્યા શ્રીહરિ સંતને ત્યાંય, થયા પ્રસન્ન તે મનમાંય । પછે બિરાજ્યા જઈ આસન, પુરૂષોત્તમજી ભગવન ॥૨૧॥
 આત્માનંદસ્વામી ગુણગ્રામ, શ્રીપાત દેવાનંદ તેઠામ । તે બોલ્યા જોડીને બેઉ હાથ, હવે સુણો તમે કૃપાનાથ ॥૨૨॥
 પામ્યો સત્સંગવૃદ્ધિ અપાર, જન આવે હજારો હજાર । ત્યારે વાલિડો બોલ્યા વચન, સ્વામી હું કહું તે ધરો મન ॥૨૩॥
 હજૂ થયોછે ક્યાં સત્સંગ, આતો નવા નવીનો છે રંગ । એકાંતિક સાધુ જે પાવન, જેણે જીતી લીધેલું છે મન ॥૨૪॥
 એવા એકેક સંતની સાથ, લાખો જન ફરશે સનાથ । આખા બ્રહ્માંડના જેહ જન, કરશે અખંડ મારું ભજન ॥૨૫॥
 સ્વામિનારાયણ મુજ નામ, કરશે રટન સૌ ઠામો ઠામ । ત્યારે જાણજ્યો થયો સત્સંગ, હજૂ તો ચડશે ઘણો રંગ ॥૨૬॥
 એમ થાશે તે જાણો જરૂર, મારું વચન માની લ્યો ઉર । એમ કેને શ્રીજીમહારાજ, પધાર્યા ગામમાં શુભ કાજ ॥૨૭॥
 હરિસિંહની મેડીયે શ્યામ, જૈને બિરાજ્યા પૂરણકામ । સંત હરિજન સમુદાય, ભરાણીછે ત્યાં મોટી સભાય ॥૨૮॥
 જેમ નક્ષત્ર મંડલમાંય, ઈંદુ શોભેછે આકાશે જ્યાંય । સભામાં શોભે શ્રીભગવન, લોભે ભક્ત મુનિવર મન ॥૨૯॥
 પછે બીજે દિવસે સવાર, બોલ્યા વાલમજી તેણી વાર । નહિ માય મનુષ્ય આ ઠાર, માટે ચાલો જૈયે ગામબહાર ॥૩૦॥
 હોય વિશાળ ભૂમિકા જ્યાંય, ચાલો ઉતારા કરીયે ત્યાંય । એવું ધારીને વિશ્વઆધાર, પછે પધાર્યા ગામથી બાર ॥૩૧॥

ત્યાં છે વડતરૂવર એક, મોટો ગંભીર છાયા વિશેક । તેહેઠે બિરાજ્યા શુભ કાજ, અક્ષરાધિપતિ મહારાજ ॥૩૨॥
 પછે બોલ્યા છે પ્રાણજીવન, આજ તો છે એકાદશી દિન । માટે સત્સંગીને મહાભાગ, પૂજા કરવાનો રૂડો લાગ ॥૩૩॥
 કરો પૂજા રૂડી રીતે આજ, થાશે સફળ મનનાં કાજ । એવું સુણીને હરિજન, પ્રેમે કરવા લાગ્યા છે પૂજન ॥૩૪॥
 ચંદનાદિ સોળે ઉપચાર, વસ્ત્રાભૂષણ પુષ્પના હાર । તેવડેથી પૂજા કરે એહ, નેત્રે ઉત્તમ ધરે છે નેહ ॥૩૫॥
 વળી સાકર લઈને ત્યાંય, આપે માધવના મુખમાંય । પ્રાણપતિ કરે છે પ્રાશન, સંત હરિજન હર્ષે મન ॥૩૬॥
 જમતા થકા શ્રીઅવિનાશ, મંદ મંદ કરે છે ત્યાં હાસ । એમ કર્તા થઈ ઘણી વાર, થોડો દિન રહ્યો છે તેઠાર ॥૩૭॥
 ત્યારે બોલ્યા છે શ્રીસુખદાઈ, સુણો સાધુ રામદાસભાઈ । અમે થાક્યા છૈયે આણે ઠામ, માટે આપો તમે વિસરામ ॥૩૮॥
 પછે રામદાસજી પાવન, ગયા જ્યાં છે શ્રીજીનું આસન । શ્રીજી આવ્યા છે સાધુની પાસ, સંત પામ્યા છે અતિ હુલ્લાસ ॥૩૯॥
 સાધુ ભાઈ રામદાસ ત્યાંય, બેઠા શ્રીજીના આસનમાંય । થોડી પૂજાઓ થૈ સુખદાઈ, અકળાયા રામદાસભાઈ ॥૪૦॥
 કહે પ્રભુજીને નામી શીર, કૃપાનાથ સુણો નરવીર । તમારું કામ તમથી થાય, બીજાથી તો નભી ન શકાય ॥૪૧॥
 એમ કહીને નિજ આસને, આવીને બેઠા નિર્મળ મને । પછે વિચાર્યું પ્રાણજીવને, બિરાજ્યા છે આવીને આસને ॥૪૨॥
 જેજે પૂજાઓ બાકી ત્યાં હતી, તે સર્વેયે કરી શુભ મતિ । તેસમે સાધુયે શુભ મન, શ્રીહરિને કરાવ્યું મજજન ॥૪૩॥
 પ્રીતે કરાવ્યાં ભોજન પાન, જમી તૃપ્ત થયા ભગવાન, ધરાવ્યા પ્રભુને શણગાર, રૂડાં વસ્ત્ર ને જે અલંકાર ॥૪૪॥
 પ્રાણપતિ થયા છે પ્રસન્ન, બિરાજ્યા વળી નિજ આસન । ત્યારે શ્રીહરિ બોલ્યા છે વારુ, વડહેઠે થયું છે અંધારુ ॥૪૫॥
 કરો ઉતારા ખેતરમાંય, ચાલો સંત હરિજન ત્યાંય । એવું સુણી ગયા સહુ ત્યાંય, ઉતારા કર્યા છે ક્ષેત્રમાંય ॥૪૬॥
 બાઈ ભાઈ સાધુ હરિજન, સૌવે વિગતે કર્યા આસન । એમ કરતાં આથમ્યો સુર, આરતી ટાણું થયું જરૂર ॥૪૭॥
 ત્રૈણ માળની આરતી જેહ, નિષ્કુલાનંદજીયે કરી તેહ । એક થાળ મધ્યે મુકી સ્થિર, મુક્ત મુનિને આપી તે ધીર ॥૪૮॥
 સ્વામીયે લીધી છે તેણી વાર, આરતી ઉતારી નિરધાર । ત્યાં તો મોટો પ્રગટ્યો પ્રકાશ, થાળ તપ્યો ને થયો ઉજાસ ॥૪૯॥
 તે દેખીને શ્રીદીનદયાળ, મુખ આડો લીધો છે રૂમાલ । હાસ્ય કરવા લાગ્યા કરી હેત, સ્વામીને કહે કરી સંકેત ॥૫૦॥
 રેવાઘો સ્વામી મુકીઘો એહ, તમે દાઝશો જીવો ને તેહ । તોય આરતી સંપૂર્ણ કરી, પછે પૃથ્વી ઉપર તે ધરી ॥૫૧॥
 બીજે દિવસે દ્વાદશી દિન, કરાવ્યું પોતે બ્રહ્મભોજન । હતા ગામમાં જેટલા વિપ્ર, ચોરાશી કરી જમાડ્યા ક્ષિપ્ર ॥૫૨॥
 દેસાઈ જીજીભાઈ પાવન, ગામ ઈંટોલાના તેહ જન । વળી સંત મુનિ હરિજન, તેમને કરાવ્યાં છે ભોજન ॥૫૩॥
 તેની સેવા કરી અંગીકાર, એવી લીલા કરી છે અપાર । એમ ધોરાજીમાં સુખરાશ, પોતે રહ્યા છે શ્રીઅવિનાશ ॥૫૪॥
 ત્યાંથી ચાલ્યા વિચારીને દૃઢ, પધાર્યા પ્રભુ જીરણગઢ । એ ગામમાં પધાર્યા છે જે વાર, સહુ રાજી થયા તેહ વાર ॥૫૫॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપર્વતક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ ભુજનગરથી જીનાગઢ પધાર્યા એ નામે પચાસમો તરંગ: ॥૫૦॥

અથ શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃત સાગર

Shree Swaminarayan Mandir Bhuj - Kutch, India.

શ્રી સદ્ગુરુ ભૂમાનંદ સ્વામી રચયિતા

શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગર

ઉત્તરાર્ધમ્

પૂર્વછાયાઓ- શ્રદ્ધા સહિત આ સાંભળો, રામશરણજી સાર । જીરણગઢે પ્રભુ આવ્યા, પોતે જગદાધાર ॥ ૧॥
તેમાં કેટલા દ્વેશી હશે, જુનાગઢમાં જેહ । સ્વામિનારાયણ આવ્યા છે, તે જાણી ગયા છે તેહ ॥૨॥
શેર સરવેને બગાડશે, કરી નવા તે પ્રપંચ । માટે શેરમાં આવે નહીં, એવો કરવો આપણે સંચ ॥૩॥
પછે ગયા નવાબ પાસે, દેવા અવળી મત્ય । રાય સુણો અરજ અમારી, વિનંતિ કરીયે સત્ય ॥૪॥
સહજાનંદજી આવ્યા છે, અમે જાણ્યું એ આજ । શહેરમાં તે આવશે તો, કરશે વિપરીત કાજ ॥૫॥

ચોપાઈ- કદી શહેરમાં આવશે એહ, નવા-જુની કરી દેશે તેહ । કાઠી કોળી લોક છે તે સંગ, તેથી કરશે શેરનો ભંગ ॥૬॥
ઘડીમાં લુંટી લેશે એ શેર, દુઃખ થાશે તમને એ પેર । એવાં વચન સુણી નવાબ, વિચારીને આપ્યો છે જવાબ ॥૭॥
ફકીરે દીયા હમકું રાજ, ફકીર લેગા ઓ અચ્છા કાજ । ઉસકા કરના નહીં રોકાણ, ઓ તો ખુદા હે દેખો પ્રમાણ ॥૮॥
એવું સુણીને અસુર જન, માનભંગ થયા તેહ મન । વિલાં થૈ ગયાં તેનાં વદન, જંખવાણા પડી ગયાં તન ॥૯॥
કાંઈ ચાલ્યો નહીં ત્યાં ઉપાય, તેથી અંતરમાં દાઝ થાય । હવે શ્રીહરિ ત્યાંથી તે વાર, પોતે પધાર્યા શેર મોઝાર ॥૧૦॥
વાગે વાજિંત્ર નાના પ્રકાર, મહોત્સવ થાય છે તે વાર । પધાર્યા રંગરેલ સહિત, લોકે વધાવ્યા ધારીને હિત ॥૧૧॥
શેર ચોટા ને પોળ બઝાર, જોવા મળ્યા ઘણા નરનાર । શેર બજારના સહુ જન, કરે આતુર થઈ દર્શન ॥૧૨॥
રૂપના નિધિને જોયા જ્યાંય, સર્વે લોક મોહ્યા મનમાંય । નરનારીનાં ચિત્ત ખેંચાય, મન વૃત્તિ દોડી દોડી જાય ॥૧૩॥
મળ્યા લોક હજારો હજાર, તેમાં સખીયો આવી છે ચાર । પરસ્પર કરે છે ત્યાં વાત, દિસે પ્રગટ પ્રભુ વિખ્યાત ॥૧૪॥
હતો આગળ સતયુગ જ્યાંય, સૃષ્ટિ પવિત્ર હતી ભૂમાંય । કોઈ નજરે ન જોતા વારુ, ચોરી છીનાળી માટીને દારુ ॥૧૫॥
કોઈ ઠેકાણે રેતા અસુર, ઝાઝું જોર નતું તે જરુર । ત્યારે આ મૂર્તિમાંથી સાર, થતા શ્રીહરિના અવતાર ॥૧૬॥
કરે અસુર પાપીનો નાશ, કર શસ્ત્ર ગ્રહીને પ્રકાશ । પણ અંતર શત્રુ છે જેહ, શસ્ત્રથી નવ છેદાયા તેહ ॥૧૭॥
ત્યારે અવતાર થાય લીન, આ મૂર્તિમાં મળે છે અભિન્ન । મારું મન એવું કે છે આંય, તરત બીજી બોલી ઉઠી ત્યાંય ॥૧૮॥
હે બેન તું શું બોલે છે આ માન, કોઈ નથી આ મૂર્તિ સમાન । ત્રેતાયુગમાં એટલું થાય, થોડો ચાલે છે અધર્મ અન્યાય ॥૧૯॥
થોડા થોડા હતા પાપીજન, તેને મારવા ધારીને મન । થયા પ્રગટ ત્યાં અવતાર, આ મૂર્તિમાંથી તે નિરધાર ॥૨૦॥
કરે પાપીઓનું ઉચ્છેદન, પાછા થાય આ રૂપમાં લીન । તોયે અરિ અંતરના જેહ, તેને જીતી શક્યા નહિ તેહ ॥૨૧॥
ત્યારે ત્રીજી સખી વદે વાણ, તમે બેનો સુણી લ્યો પ્રમાણ । દ્વાપરમાં થયો અર્ધો અધર્મ, ઘણા ખરા તે કરે છે કુકર્મ ॥૨૨॥
આ સ્વરૂપ વિષેથી જે સાર, વળી પ્રગટે છે અવતાર । તેમણે પણ કર્યું એ કામ, દૈતને માર્યા છે ઠામોઠામ ॥૨૩॥
કામ કોધાદિને વળી લોભ, તેનો કરાવ્યો નૈ ક્યાંય થોભ । તે પણ તેમજ થયા લીન, આ પ્રભુજીના રૂપમાં દીન ॥૨૪॥

ચોથી ચતુરા બોલી વચન, દીન થઈ તે પ્રેમ મગન । તમે કહ્યા તે તો અવતાર, સુણો સાવધાનથી આ વાર ॥૨૫॥
 આવો કળિયુગ છે કઠોર, કામાદિકને રેવાનો ઠોર । તેને જીતવા દેવ મુરાર, અવતારી પ્રગટ્યા આ વાર ॥૨૬॥
 અક્ષરાધિપતિ સ્વયં આપ, પુરૂષોત્તમજી છે અમાપ । છુપાવ્યો નિજ પ્રૌઢ પ્રતાપ, કોટિ જન્મના ટાળવા તાપ ॥૨૭॥
 સાધુરૂપે થયા સુખકાર, અંતર શત્રુનો કરવા વિદાર । લક્ષાવધિ મનુષ્યનાં મન, કર્યા નિર્મળ સુખ સદન ॥૨૮॥
 કોટિ કોટિના તોડાવ્યા બંધ, દુઃખ કાપી સંસારસંબંધ । કોણ કરે બીજો આવું કામ, જુવો વિચારી મન તમામ ॥૨૯॥
 ઘોર કળિયુગ કામ ક્રોધ, તેને જીતી લીધા અવિરોધ । એ તો અવતારથી ન થાય, અવતારીથી જીતી શકાય ॥૩૦॥
 એમ વાત જ્યાં કરે છે બાઈ, ચારે સખીને સમાધિ થઈ । પડી પૃથ્વી ઉપર તે ઠાર, સહુ આશ્ચર્ય પામ્યા અપાર ॥૩૧॥
 ચાલ્યા જાય છે શ્રીમહારાજ, શેર જોતા થકા સુખસાજ । હાલમાં છે મંદિર જે સ્થાન, ત્યાં ગયા પ્રગટ ભગવાન ॥૩૨॥
 જાંબુડાનો છે ત્યાં મોટો વૃક્ષ, તેને હેઠે પધાર્યા પ્રત્યક્ષ । ઢોલીયે બિરાજ્યા મુક્તરાય, ભારે મોટી કરી છે સભાય ॥૩૩॥
 સુણો રામશરણ સદમતિ, ચારે બાઈઓની શું થૈ ગતિ । ઓલ્યા અસુર આવ્યા છે ત્યાંય, ચારે સ્ત્રીયો છે સમાધિમાંય ॥૩૪॥
 તેને દેખી વિચારે અભાગ, આવ્યો છે ભલો આ સમે લાગ । દોડતા ગયા નવાબ પાસ, સર્વે વાત કરી છે પ્રકાશ ॥૩૫॥
 નોતા માનતા તમે રાજન, પણ જુવો વિચારીને મન । ચાર બાઈઓ પડી છે ધરણ, માર્ગવચ્ચે પામી છે મરણ ॥૩૬॥
 સ્વામિનારાયણે જાદુ કર્યું, ચારે બાઈનું આયુષ્ય હર્યું । તે માટે આપ પધારો આજ, જુવો કેવું બન્યું છે ત્યાં કાજ ॥૩૭॥
 એવું સુણીને ઉઠ્યા નવાબ, ઉભા રહ્યા ન દેવા જવાબ । ચાલ્યા તેહને સાથે ચતુર, સ્ત્રીયો પાસે આવ્યા છે જરૂર ॥૩૮॥
 આવીને જોયું છે ત્યાં સમક્ષ, વાત સુણીતી તેવી પ્રત્યક્ષ । કરે નવાબ મન વિચાર, શું કારણ છે ભાઈ આઠાર ॥૩૯॥
 બાયું માણે અક્ષરનું સુખ, બીજા જાણે પડ્યું બહુ દુઃખ । ત્યાં તો બાયું જાગી તતખેવ, ઉભી થૈને જોવા લાગી એવ ॥૪૦॥
 હવે ક્યાં પધાર્યા મહારાજ, થયાં અમારાં તો રૂડાં કાજ । પુછ્યું રાજાએ બાયુને ત્યાંય, તમને શું થયું હતું આંય ॥૪૧॥
 ત્યારે બાયુંયે કહ્યું તે વાર, સર્વે વાત કરીને વિસ્તાર । સુણીને પામ્યા આશ્ચર્ય મન, ચાલ્યા ત્યાંથી નવાબ રાજન ॥૪૨॥
 ઓલ્યા અસુરને લઈ સંગ, જાય શ્રીહરિ પાસે ઉમંગ । જોયા દૂરથી પ્રાણજીવન, કૃપાનાથે દીધાં દરશન ॥૪૩॥
 પેગમ્બર થૈને આપ્યાં દરશન, રાય નવાબ થયા પ્રસન્ન । થયો નિશ્ચેય મન મોઝાર, અસુરોને આપ્યો છે ધિક્કાર ॥૪૪॥
 થયા છે તેહ સરવે દીન, મમત્વી છે બુધ્ધિના તે હીન । ગયા નવાબ તો નિજ સ્થાન, એવી લીલા કરે ભગવાન ॥૪૫॥
 હવે શ્રીહરિ સહજાનંદ, નિજસેવકના સુખકંદ । સંત હરિજન સંગે શ્યામ, સભામાં બિરાજ્યા છે તે ઠામ ॥૪૬॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિએ જીરણગઢમાં લીલા કરી એ નામે એકાવનમો તરંગ: ॥૫૧॥

પૂર્વછાયો- વળી કહું એક વારતા, સુણો થઈ સાવધાન । જીરણગઢમાં સભા કરી, બેઠા છે શ્રીભગવાન ॥૧॥
 સંત હરિજન સહુ મળ્યા, ધરી મનમાં પ્યાર । પ્રેમવડે પૂજન કર્યું, પહેરાવ્યા ફુલના હાર ॥૨॥
 નોતરૂં દીધું બ્રાહ્મણને, ચોરાશીતણું જેહ । તેમાં અસુરે વિદન કર્યું, બ્રહ્મભોજનમાં તેહ ॥૩॥
 શ્રીહરિએ કહ્યું જનને, તમો જમજયો સૌ આજ । પકવાન સુંદર કરો, ઘૃતમિશ્રિત સાજ ॥૪॥
 પછે તે પાક બનાવીયો, પંક્તિ કરાવી તે ઠાર । સંઘવાળાને જમાડીયા, લાગી નહિ કાંઈ વાર ॥૫॥

ચોપાઈ ॥ હવે કુંડ દામોદર નામ, ન્હાવા પધાર્યા ત્યાં સુખધામ । સંઘસહિત શ્રીભગવાન, દામોદર કુંડે કર્યું સ્નાન ॥૬॥
 વળી શિવતણું એક સ્થાન, કર્યું દરશન દેઈને માન । એકછત્ર હતું ભારે સારું, કર્યું અર્પણ શિવને વારું ॥૭॥
 ઘણા રૂપીયાની મુકી ભેટ, પછે ઉતારે પધાર્યા નેટ । એમ સાત દિન સુધી સાર, જમાડ્યો સંઘને તેહ ઠાર ॥૮॥
 પછે પધાર્યા શેરથી બહાર, તિયાં ઉતારો કર્યો નિરધાર । ગાડાઉપર પશ્ચિમ મુખ, ઉભા રહ્યા પ્રભુ દેવા સુખ ॥૯॥
 ત્યારે સંત હરિજન જેહ, બીજા શેરનાં મનુષ્ય તેહ । સર્વે મળીને કર્યું પૂજન, કર્યા પ્રગટ પ્રભુ પ્રસન્ન ॥૧૦॥
 ત્યાર પછી રહ્યા એક રાત, બીજે દિને ચાલ્યા જગતાત । મારગમાં આવી નદી એક, તેમાં સ્નાન કર્યું છે વિશેક ॥૧૧॥
 જમ્યા ટીમણ સુંદર શ્યામ, ત્યાંથી પધાર્યા કોટડેગામ । ત્યાં જમીને ચાલ્યા સુખધામ, ગયા વ્હાલો ગોવાલીયે ગામ ॥૧૨॥
 ગામમાં જેઠા ભક્તને ઘેર, બિરાજ્યા ઢોલિયે રૂડી પેર । બીજા હરિભક્ત આવ્યા ત્યાંય, શેરડી લાવ્યા ગાડલામાંય ॥૧૩॥
 ત્યારે શ્રીહરિ બોલ્યા વચન, સર્વે સંત સુણો શુભ મન । અકેકો ખેંચી લ્યો પ્રીતપ્રોઈ, નાના મોટા નવ જોશો કોઈ ॥૧૪॥
 જેવો આવે તેવો લ્યો મુનિજન, પ્રેમવડેથી કરો પ્રાશન । કર્યું સંતોયે એજ પ્રમાણી, પ્રભુની આજ્ઞા પાળી છે જાણી ॥૧૫॥
 થયો મધ્યાન સમો તે ઠાર, કરાવી છે રસોઈ તૈયાર । જમ્યા સંતસાથે અલબેલ, પછે આસને બિરાજ્યા છેલ ॥૧૬॥
 સાંજ સમે તે પ્રાણઆધાર, ઉતારો કર્યો ગામથી બાર । સંઘ ફર્તી ચોકી મુકી સારી, મધ્યે બિરાજ્યા દેવ મુરારી ॥૧૭॥
 ઘણીવાર બતાવ્યું છે જ્ઞાન, પછી પોઢી ગયા ભગવાન । બીજે દિવસે પ્રાતઃકાળ, ચાલ્યા ત્યાંથી દીનદયાળ ॥૧૮॥

સંઘ સહિત પરમ કૃપાળ, ગયા કારીયાણી તતકાળ । ત્યાંના સત્સંગી સૌ નરનાર, રૂડી રીતે કર્યો સતકાર ॥૧૯॥
 પ્રીતે કરાવ્યાં ભોજનપાન, સંઘસહિત દઈને માન । પછી સાંઝસમો થયો જોય, ત્યાંથી ઉતારો ફેરવ્યો સોય ॥૨૦॥
 ગામબહાર નદીછે જ્યાંય, ઉતારો કર્યો છે જઈ ત્યાંય । સંઘસહિત સુંદર શ્યામ, તે સ્થળે બિરાજ્યા અભિરામ ॥૨૧॥
 પછે સાધુનાં બાંધ્યાં મંડળ, ફરવા મોકલ્યા તે વિમલ । તેને બીજે દિવસે જરૂર, શ્રી હરિ પધાર્યા ગઢપુર ॥૨૨॥
 ગામથી ઉત્તરદિશા જ્યાંય, જીવા ખાયરની વાડી ત્યાંય । તેમાં જૈને કર્યો છે મુકામ, બિરાજ્યા ઢોલિયે તેહ ઠામ ॥૨૩॥
 મોટી સભા થઈ છે શોભિત, તેમાં ઓપી રહ્યા છે અજીત । બેઠાં જતનબાઈ ત્યાં એક, ગામ ડાંગરવાનાં વિશેક ॥૨૪॥
 તેને પુછેછે શ્રીસુખદાઈ, કોણ છે તું કહે મુને બાઈ । ત્યારે બોલ્યાં તે બાઈ વચન, હું તો આત્મા છું પુન્ય પાવન ॥૨૫॥
 પ્રભુ કે કેમ તું નથી દેહ, સત્ય વારતા કો બાઈ એહ । ત્યારે તે બાઈ બોલી હુલ્લાસ, હું ચૈતન્યછું અવિનાશ ॥૨૬॥
 વળી બોલ્યા છે શ્રીનરવીર, હે બાઈ તું છે જે મતિધીર । આત્મનિષ્ઠાની લીધી પરીક્ષા, બાઈને આપી સાબાશી દીક્ષા ॥૨૭॥
 પ્રાણપતિ થયાછે પ્રસન્ન, ત્યાર કેડે કર્યા છે ભોજન । સંત હરિજનોને તે સ્થાન, અલબેલે જમાડ્યા નિદાન ॥૨૮॥
 પછે બોલ્યા છે પુરણકામ, આજ જાવું છે બોટાદ ગામ । એમ કહીને કરી તૈયારી, સર્વ સંઘસાથે સુખકારી ॥૨૯॥
 ગયા બોટાદ દેવ મુરાર, ફરતા ગામોમાંથી નિરધાર । પોચ્યા કુંડલમાં જગતાત, ત્યાં રહ્યા છે પોતે બેઉ રાત ॥૩૦॥
 બીજે દિવસે શ્યામ સુહાગ, ભીમનાથે ગયા શુભ લાગ । તિયાંના મઠથી પૂર્વ દિશ, જૈને ઉતર્યા શ્રીજગદીશ ॥ ૩૧॥
 હરખે બિરાજ્યા હરિ જ્યાંય, આવ્યા બાવો માનગર ત્યાંય । શેરડીના ભારા લાવ્યા સાથ, નિરખી પ્રસન્ન થયાછે નાથ ॥૩૨॥
 ઉભા થૈને મળ્યા મહારાજ, બાવાજીનાં રૂડાં થયાં કાજ । માનગરે કર્યો સતકાર, ભલે પધાર્યા જગઆધાર ॥૩૩॥
 મઠમાં પધારો કૃપાનાથ, આજતો મુને કરો સનાથ । એમ કહી દેખાડ્યો બહુ ભાવ, ત્યારે બોલ્યા મનોહર માવ ॥૩૪॥
 વળી આવીશું ઘણીજ વાર, તમારો છે જો પ્રેમ અપાર । એમ કહીને રહ્યા ત્યાં રાત, પછે હેલા ઉઠ્યા છે પ્રભાત ॥૩૫॥
 ચાલ્યા ત્યાંથકી નરવીર, ગામ ખરે પોક્યા મતિધીર । અરુણોદય થયો તે સ્થાન, વળી વિચર્યા શ્રીભગવાન ॥૩૬॥
 એમ ચાલતા થકા દયાળ, ગઢપુરે પોચ્યા તતકાળ । રહ્યા ગઢપુરે ત્રૈણ માસ, વળી વિચર્યા શ્રીઅવિનાશ ॥૩૭॥
 સોરઠદેશ ગુંડળ શેર, ત્યાં થૈને પધાર્યા રૂડી પેર । ધોરાજીયે થઈને તે શ્યામ, ગયા કાલવાણી નામે ગામ ॥૩૮॥
 આવી પોચ્યાછે ત્યાં સાધુ સર્વ, મળ્યા પ્રભુને ભાવ અપૂર્વ । સાધુ સંજ્ઞા બદલાવી સોય, પરમહંસ સંજ્ઞા આપી જોય ॥૩૯॥
 પાંચ પાંચ સંતનાં મંડળ, ઠરાવી આપ્યાં છે નિર્મળ । દેશોદેશ ને ગામોગામ, ફરવાની આજ્ઞા કરી શ્યામ ॥૪૦॥
 જેમ સત્સંગની વૃદ્ધિથાય, આપ્યો શ્રીજીયે એવો ઉપાય । ગયા સંતમંડળ સૌ ફરવા, ધ્યાન પ્રગટપ્રભુનું ધરવા ॥૪૧॥
 ત્રૈણ પક્ષ રહ્યા પ્રભુ ત્યાંય, પછે વિચાર્યું છે મનમાંય । ગયા ભાદરા ગામ મોઝાર, સૂત્રધાર વિશ્રામને દ્વાર ॥૪૨॥
 કૃપા કરીને જગનિવાસ, રહ્યા તે ગામમાં એક માસ । વચન પત્ર લખ્યા તે વાર, સર્વે હરિજનો પર સાર ॥૪૩॥
 જે જે સત્સંગી અમારા સોય, કોઈને સાધુ થાવું જો હોય । જાજ્યો રામદાસભાઈ પાસ, પરમહંસ થાજ્યો ત્યાં હુલ્લાસ ॥૪૪॥
 પછે આવજ્યો અમારી પાસ, એવા પત્ર લખ્યા સુખરાશ । ભુજનગ્રે આવજ્યો તે ટાણે, કરજ્યો અમારી આજ્ઞા પ્રમાણે ॥૪૫॥
 પછે ત્યાંના હરિભક્ત જેહ, મુળજી આદિ કહીયે તેહ । તેને શિખાવે કીર્તનશ્લોક, આપે આનંદ નિત્ય અશોક ॥૪૬॥
 ડોશાભાઈની વાડીછે જ્યાંય, ઘણી લીલા કરીછે ત્યાંય, પછે રામદાસભાઈ કૈયે, બીજા ગોવિંદ સ્વામી તે લૈયે ॥૪૭॥
 તેમના ઉપર લખ્યો પત્ર, મહારૂઢ કરવા વિષે તત્ર । તેનો સામાન કરવા સારું, પત્રમાં વિકિત બતાવી વારું ॥૪૮॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્ય શ્રીઅયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજીસંવાદે શ્રીજી મહારાજે ભાદ્રાગામમાં સંત મંડળને ફરવાની આજ્ઞા કરી એ નામે બાવનમો
 તરંગ: ॥૫૨॥

ચોપાઈ- પછે ચાલ્યા છે જીવન જોઈ, પોતે પધાર્યા ગામ આધોઈ । લાધાજીનો દરબાર જ્યાંય, ઉતારો કર્યો છે જઈ ત્યાંય ॥૧॥
 નિજભક્તને કર્યા પાવન, એક દિન રહ્યા છે જીવન । વળી ચાલ્યા ત્યાંથી હરિ અગ્ર, ભયાઉ થઈ ગયા ભુજનગ્ર ॥૨॥
 ત્રૈણ દિન રહ્યા એહ કાલ, ત્યાંથી માનકુવે ગયા લાલ । એકરાત્રી રહ્યા છે તેઠાર, કેરે જાવા કર્યો છે વિચાર ॥૩॥
 પછે ચાલ્યા જીવન જરૂર, વચ્ચે આવ્યું નારાયણપુર । ઉંચા વાસનો ઠાકોર દ્વાર, કર્યા દર્શન ત્યાં નિરધાર ॥૪॥
 પછે આવી બિરાજ્યા બહાર, ઉત્તર રૂપ ચોકીયે સાર । માવજીભાઈને લેઈ સાથ, પછે ચાલ્યા ત્યાંથી યોગીનાથ ॥૫॥
 નીચો વાસ વાયુ ખુણમાંય, પૃથ્વી પડતર ચોક ત્યાંય । આવી થયા ત્યાં બિરાજમાન, વળી વેણ બોલ્યા ભગવાન ॥૬॥
 પુન્ય પવિત્ર છે આ તો ધરણી, આની રૂડી દેખાય છે કરણી । આપણું આ ઠેકાણે સુંદીર, આગળ જાતાં થશે મંદિર ॥૭॥
 છત્રી બંધાવશે હરિજન, ચરણ પધરાવશે તે ધન્ય । એમ કરી પ્રસંશા અપાર, પછે ચાલ્યા ત્યાંથી વિશ્વાધાર ॥૮॥
 ગામ ઝાંપે છે શિવનું સ્થાન, તે ઠેકાણે ગયા ભગવાન । શિવ ગણપતિ હનુમાન, તિયાં દર્શન કર્યા સમાન ॥૯॥

નંદીશ્વર મારુતિ ગણેશ, તેપર હાથ મુક્યા છે એશ । પછે વડની શીતળ છાંય, તેના તળે બેઠા સુખદાય ॥૧૦॥
 થોડી વાર કર્યો છે વિશ્રામ, પછે ચાલ્યા ત્યાંથી સુખધામ । કણબી મુળજી છે પાવન, તેની વાડીમાં ગયા જીવન ॥૧૧॥
 શિલોર વાલ્યે શ્રીભગવાન, પધાર્યા ત્યાં કર્યું જલપાન । વાડીના પૈયામાં બેઠા શ્યામ, પછે વચન બોલ્યા તેઠામ ॥૧૨॥
 આ વાડીવાળા મનુષ્ય જેહ, અતિ પુન્ય પવિત્ર છે તેહ । એના વંશમાં અમારા ભક્ત, એકાંતિક થશે જ વિરક્ત ॥૧૩॥
 ચરણ પધરાવશે આ ઠાર, પુન્ય પવિત્ર થૈ નિરધાર । એમ કૃપા કરીને જીવન, નારાયણે કર્યું તે પાવન ॥૧૪॥
 કણબી સારા છે હરિજન, તેને ઘેર કર્યું છે ભોજન । પછે ચાલ્યા શ્રી સુંદર શ્યામ, ગિરિધારી ગયા કેરેગામ ॥૧૫॥
 સદાબાને ત્યાં કર્યા ભોજન, પાછા ચાલ્યા ત્યાંથી ભગવન । ગયા બળદીયા ગામમાંય, કણબી ગાંગજીભાઈ ત્યાંય ॥૧૬॥
 જમીને ચાલ્યા ત્યાં થકી ધીર, ગામ ગજોડે શ્રીબલવીર । સૂત્રધાર છે ધનજીભાઈ, તેને દ્વારે ગયા સુખદાઈ ॥૧૭॥
 ત્યાંથી વિચર્યા શ્યામ સુંદર, વ્હાલો પોચ્યા માંડવી બંદર । ત્યાં રહ્યા થકા લખાવ્યો પત્ર, સંતમંડળ તેડાવ્યાં તત્ર ॥૧૮॥
 મળ્યા સંત સર્વે આવી ત્યાંય, ભળ્યા શ્રીહરિની સેવામાંય । ભટ લક્ષ્મીનાથની રે પાસ, કથા વંચાવે છે અવિનાશ ॥૧૯॥
 કરે વેદાંતશાસ્ત્રનો વાદ, વેદાંતિને આપે છે સંવાદ । જીતી લીધા વેદાંતિના અંત, પરાજય કરી ભગવંત ॥૨૦॥
 તે વેદાંતિમાં મુખિયો એક, ખિયો ખત્રી નામે છે વિશેક । તેને ઐશ્વર્ય બતાવ્યું આપ, નિશ્ચે કરાવ્યો પૂર્ણ પ્રતાપ ॥૨૧॥
 ખિયા ક્ષત્રીયે જાણ્યું છે મન, છે આ સાક્ષાત શ્રીભગવન । પછે ત્યાર કેડે એક દિન, સંત સાથે પ્રભુજી અભિન્ન ॥૨૨॥
 પશ્ચિમ દિશા ગામથી બાર, સરોવર છે સુંદર સાર । તેને તીરે પધાર્યા ઉમંગ, સર્વે સંત મંડળને સંગ ॥૨૩॥
 સભા કરીને ખિરાજ્યા ત્યાંય, અતિ આનંદ છે મનમાંય । બ્રહ્મમુનિ આદિ સંત જાણ, તે પ્રત્યે બોલ્યા જીવનપ્રાણ ॥૨૪॥
 તમે કહો તો નખાવું ધૂળ, કે જમાડું લાડુ અનુકુળ । ત્યારે બોલ્યા સ્વામી બ્રહ્માનંદ, સુણો શ્રીહરિ સુખના કંદ ॥૨૫॥
 ધૂળની તો નથી જ નવાઈ, દુરિજન નાખે તે તો ધાઈ । પણ શામળિયા સુખદાઈ, લાડુ જમાડો ત્યારે બડાઈ ॥૨૬॥
 પછે મહારાજે ધાર્યું મન, મળે જેમ લાડુનાં ભોજન । શ્રીહરિની ઈચ્છા બળવાન, શેરમાં લોકોએ આપ્યું માન ॥૨૭॥
 રસોઈઓ આપી ઘણી વાર, ઉપરા ઉપરી નિરધાર । એમ માંડવી બંદરમાંય, ઘણા દિન રહ્યા પ્રભુ ત્યાંય ॥૨૮॥
 કરે છે લીલાઓ ઘણી આપ, દેખાડ્યો છે અતિશે પ્રતાપ । પછે ત્યાંથી મનોહર માવ, પ્રીતે પધાર્યા કાળે તળાવ ॥૨૯॥
 નિજભક્ત પર કરી મેર, રહ્યા તે સ્થળમાં સુખભેર । પ્રાગજીને પાસે કરી પ્રીત, કથા વંચાવે છે રૂડી રીત ॥૩૦॥
 મુક્તાનંદ સ્વામી આદિ સંત, કથા સુણે છે સર્વે મહંત । સ્વામીને નિદ્રા આવી છે ત્યાંય, ડોલું ખાધું છે તે સભામાંય ॥૩૧॥
 ત્યારે કેવા લાગ્યા ભગવાન, સુણો મુક્તમુનિ ગુણવાન । તમારે વિષે છે ગુરુભાવ, નથી અંતરમાં તો અભાવ ॥૩૨॥
 તમને નિદ્રા આવે છે આંય, અમે જાણી લીધું મનમાંય । અવગુણ ન લેશો આ ઠાર, તમે ઉઠો બેસો જઈ બાર ॥૩૩॥
 શ્રીહરિની આજ્ઞા અનુસાર, ત્યારે સ્વામી બેઠા જઈ બાર । પછે શ્રીપાત માધવાનંદ, એમને નિદ્રા આવી છે મંદ ॥૩૪॥
 નિદ્રાને વશ થયા તે સંત, તે દેખીને કહે ભગવંત । સ્વામી જાઓ તમે પણ બાર, નથી કામ તમારું આ ઠાર ॥૩૫॥
 તે તો ઉઠી ગયા તેણીવાર, ગામ બાર ગયા નિરધાર । ત્યાં તો આત્માનંદ સ્વામી નામ, તેમને ડોલું આવ્યું તે ઠામ ॥૩૬॥
 ત્યારે બોલ્યા શ્રીજી મહારાજ, સ્વામી ઉઠો તમે પણ આજ । આત્માનંદ સ્વામી ગયા બાર, ત્યારે હસવા લાગ્યા કીરતાર ॥૩૭॥
 એમ કરે છે હાસ્ય વિનોદ, સંત સહુ પામ્યા મનમોદ । એવી આદરે લીલા અપાર, સૌને સુખ આપે વિશ્વાધાર ॥૩૮॥
 પછે ત્યાંથી ચાલ્યા પરમેશ, ગામ તેરે પધાર્યા છે એશ । સૂત્રધાર ધનજીને ઘેર, કર્યો મુકામ ત્યાં સુખભેર ॥૩૯॥
 પછે સંત ગયા જોળી ફરવા, ભિક્ષાનું ભોજન ભેગું કરવા । ગોળા વાળ્યા છે લાવીને અન્ન, નજરે જુવે તે ભગવન ॥૪૦॥
 જમવા બેઠા ગોળા લે સંત, આવ્યા ધીરા રહી બળવંત । એક ગોળો લીધો નિજ હાથ, જમવા બેઠા મધ્યમાં સાથ ॥૪૧॥
 કરપાત્રમાં જમે ભોજન, સંત દેખીને થાય પ્રસન્ન । પછે વાલિડો બોલ્યા વચન, સર્વે સંત સુણી લેજ્યો મન ॥૪૨॥
 અમદાવાદ જાઓ સૌ સંત, આજ્ઞા પાળો અમારી મહંત । વાયુ ખુણામાં શેરની બાર, આંબલીનાં તરૂ છે તે ઠાર ॥૪૩॥
 ઉતારો કરજ્યો જઈ ત્યાંય, ભિક્ષા ફરજ્યો શેરની માંય । કરજ્યો સદ્વિદ્યાનો અભ્યાસ, પ્રીતેથી લેજ્યો એવો પ્રયાસ ॥૪૪॥
 કાગળ આદિ જોયતું હોય, બાપુ નાગરને કેજ્યો સોય । એવું વ્હાલે કહ્યું જ્યાં વચન, સંત સર્વે ચાલ્યા શુભ મન ॥૪૫॥
 પછે જેતલપુરમાં તત્ર, ગોવિંદ સ્વામીને લખ્યો પત્ર । નાર્દિપુરવાળા નાનાભાઈ, તેના નામે યજ્ઞ કરજ્યો ત્યાંઈ ॥૪૬॥
 અમથી અવાશે નહિ ત્યાંય, સાચું માની લેજ્યો મનમાંય । ત્યાર કેડે ચાલ્યા કરી માવ, વ્હાલો પધાર્યા કાળે તળાવ ॥૪૭॥
 વળી ત્યાંથી કર્યું છે પ્રયાણ, ભુજ ગયા છે જીવનપ્રાણ । પાર્ષદ છે ડુંગરજી નામ, તેને સાથે લઈ સુખધામ ॥૪૮॥
 ત્યાંથી પધાર્યા પંચાળે ગામ, ઝીણા-ભાઈને ઘેર અભિરામ । બે મહિના રાખ્યો છે મુકામ, વળી ચાલ્યા ત્યાંથી ઘનશ્યામ ॥૪૯॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ ગામ પંચાળે પધાર્યા એ નામે ત્રેપનમો તરંગ: ॥૫૩॥

પૂર્વછાયો— સ્નેહ કરી તમે સાંભળો, રામશરણજી આજ । વાલપણેથી વર્ણવું, જે લીલા કરી મહારાજ ॥૧॥
પંચાળેથી પ્રીતમ ગયા, કાઠિયાવાડચમાં શ્યામ । કારિયાણી સારંગપુર, કુંડળ આદિ ગામ ॥૨॥
બે માસ એ ગામોમાં રહ્યા, સ્નેહ કરીને ઉર । પ્રગટ પ્રભુજી ચાલીયા, તે ગયા છે જેતલપુર ॥૩॥
ગામમાં થાળ કરાવ્યા, ઘેરોઘેર જગવંદ । સર્વેને ત્યાં જમીને ચાલ્યા, શ્રીનગરે સુખકંદ ॥૪॥

યોપાઈ - શ્રીનગરે આવ્યા અલબેલ, નટવર શ્રી સુંદરછેલ । બરકતરામનું જે ભુવન, તેમાં જે ઉતર્યા શુભ મન ॥૫॥
હતા પોતાના જે હરિજન, તેને ઘેર જમે છે ભોજન । નિજ ભક્તને કરવા પ્રસન્ન, કરેછે લીલાઓ ભગવન ॥૬॥
પંડિત અંધ પુષ્કરદાસ, ગયા પ્રભુજી તેને આવાસ । પ્રીતે બેસાર્યા મંદિરમાંય, વિનયથી વધાવ્યા છે ત્યાંય ॥૭॥
જ્યાં બિરાજ્યા છે શ્રીઅવિનાશ, પાસે આવ્યા છે પુષ્કરદાસ । ફેરવ્યો હરિને અંગે હાથ, મનમાં નિશ્ચે કર્યો તે સાથ ॥૮॥
આ તો સાક્ષાત પોતે શ્રીરંગ, મુને નિશ્ચે થયો જોતે અંગ । એવી રીતે શ્રીનગરની માંય, એક માસ રહ્યા પ્રભુ ત્યાંય ॥૯॥
કરે ચરિત્ર નાના પ્રકાર, આપે ભક્તને સુખ અપાર । પછે ચાલ્યા છે દેવ મુરારી, ગામ કણભે ગયા સુખકારી ॥૧૦॥
સર્વે તે ગામના હરિજન, તેણે જાણ્યું આવ્યા ભગવન । નાથ ભક્ત ને ઝવેર નામ, નથુભાઈ આદિ તેહ ગામ ॥૧૧॥
વળી બીજા ઘણા હરિજન, જાણીને તે થયા છે પ્રસન્ન । સામૈયું લેઈને આવ્યા સર્વ, વ્હાલાને વધાવ્યા છે અપૂર્વ ॥૧૨॥
વાગે વાજંત્ર નાના પ્રકાર, તેડી ગયા ગામ મોઝાર । પટેલ નાથ ભક્તને ઘેર, ડેલામાં ઉતર્યા રુડી પેર ॥૧૩॥
નાથભક્તનું નિર્મળ મન, ભાવે કરાવ્યાં રૂડાં ભોજન । બીજે દિવસે તે પ્રાતઃકાળ, વેલા ઉઠ્યા છે દીનદયાળ ॥૧૪॥
ખારી નામે એ સરિતા જ્યાંય, સ્નાન કરવા પધાર્યા છે ત્યાંય । કુજાડને આરે તેણીવાર, સ્નાન કરી થયા તૈયાર ॥૧૫॥
ગામવચ્ચે થઈ વાસુદેવ, ગયા જ્યાં સદનાથ મહાદેવ । કર્યા દર્શન ત્યાં રુડી રીત, બેઠા પરથાર ઉપર પ્રીત ॥૧૬॥
પછે ત્યાંથી ચાલ્યા સુખભેર, ભક્ત ઝવેરભાઈના ઘેર્ય । કરાવી છે તેમણે રસોઈ, જમાડ્યા મહારાજને જોઈ ॥૧૭॥
પ્રભુ થયા જમીને પ્રસન્ન, તે ભક્તને આપ્યું છે વચન । તમારા વંશમાં દૃઢ અંગ, ઘણા જનને થશે સત્સંગ ॥૧૮॥
એવું વચન આપ્યું તે વાર, વાલો આવ્યા ઉતારા મોઝાર । તે સમે કર્યો મન વિચાર, ચાલવા સાડુ થયા તૈયાર ॥૧૯॥
ત્યારે તે ગામના હરિજન, પ્રભુ પાસે આવ્યા શુભ મન । તુલસીને સુરભાઈ નામ, કાળીદાસ મુખી છે તે ઠામ ॥૨૦॥
જીજીભાઈ ગલાભાઈ નામ, ક્ષત્રી ઉમાભાઈ તેહ ગામ । દલાભાઈ ને અમરો ખેર, જેચંદ વખતબા તે પેર ॥૨૧॥
એ આદિ સઘળાં હરિજન, કર જોડી કરેછે સ્તવન । હે કૃપાનાથ સુંદરશ્યામ, હમણાં રહો પ્રભુ આ ઠામ ॥૨૨॥
જમો સર્વેને ઘેર્ય ભોજન, તો રીઝે હરિજનનાં મન । એવો દેખીને ત્યાં રૂડો ભાવ, જમવા રહ્યા મનોહર માવ ॥૨૩॥
સ્નાન કરવા ધારી ગયા મન, ખારાકુવા પર ભગવન । ઉપર જે છે નામ સનાથ, તે હરિજન ગયા ત્યાં સાથ ॥૨૪॥
કરી પ્રભુયે લીલા તેઠાર, થાળામાં ભરાવ્યું ઘણું વાર । તેમાં બેઠા છે જઈને ત્યાંય, પાણી ઉભરાયું કૂપમાંય ॥૨૫॥
એમ સ્નાન કર્યું ઘણી વાર, વસ્ત્ર પેરીને થયા તૈયાર । સંત હરિજન સંગે શ્યામ, પધાર્યા ગામમાં અભિરામ ॥૨૬॥
ત્યાંતો તૈયાર થયાં ભોજન, બોલાવા આવ્યા છે હરિજન । બાવીસ ઘરે કરાવ્યા થાળ, સર્વે સાથે બોલ્યા તતકાળ ॥૨૭॥
પછે વ્હાલે વિચારી છે વાત, બાવીસ રૂપ ધર્યા સાક્ષાત । નોખા નોખા રૂપે થયા નાથ, જમ્યા સર્વેને ઘેર સંગાથ ॥૨૮॥
કર્યો જેચંદને ઘેર થાળ, તેમાં ભુલ થઈછે તેકાળ । હતું દળેલું મીઠું તૈયાર, લાડુમાં નાખ્યું છે તેણીવાર ॥૨૯॥
જોયે સાકર જેટલી એમાં, લવણ નાખ્યું તેટલું તેમાં । એવા લાડુ જમ્યા જગતાત, પણ કોઈને કરી નહિ વાત ॥૩૦॥
બન્યો ભુલથી એવો બનાવ, પછે તો ઘણો થયો પસ્તાવ । ત્યારે મહારાજે કર્યા શાંત, તેના મનની ભાંગી છે ભ્રાંત ॥૩૧॥
એવો પ્રતાપ દેખ્યો તેઠામ, પામ્યું આશ્ચર્ય સઘળું ગામ । એવી લીલા કરે અલબેલ, ગામ કણભામાં રંગરેલ ॥૩૨॥
નાથ ભક્તને ઘેર તેવારી, એમ માસ રહ્યા સુખકારી । રામાનંદ સ્વામી તેહ સ્થાન, દોઢ માસ રહ્યા છે નિદાન ॥૩૩॥
પ્રસાદીનું છે કણભા ગામ, સત્સંગી છે તેમાં તમામ । હાલ છત્રી કરેલી છે જ્યાંય, નાથજીનું ઘર હતું ત્યાંય ॥૩૪॥
એવી રીતે કણભા મોઝાર, પ્રભુ પધાર્યા છે વીસ વાર । એછે ભૂમિકા પૂન્ય પવિત્ર, શ્રીહરિયે કર્યા છે ચરિત્ર ॥૩૫॥
હવે વાલમે કર્યો વિચાર, ત્યાંથી ચાલવા થયા તૈયાર । કર્યું પ્રયાણ તે તતકાળ, જેતલપુરે ગયા દયાળ ॥૩૬॥
ત્યાંથી નવેગામ ગયા નાથ, ત્યાંછે પટેલ જે રઘુનાથ । તેને ઘેર જમ્યા છે ભોજન, પછે ડભાણ ગયા જીવન ॥૩૭॥
ત્યાંથી ગયા પીજ નડીયાદ, ગયા ઉમરેઠે આહલાદ । ત્યાંના બ્રાહ્મણ આવ્યા છે સર્વ, પ્રશ્ન પૂછ્યું કરી મન ગર્વ ॥૩૮॥
સુણો મહારાજ સાચી વાત, પૂર્વે શંકર સ્વામી વિખ્યાત । પાડાને મુખે બોલાવ્યા વેદ, ત્યારે તેમના ટળ્યાતા ભેદ ॥૩૯॥
માટે તમે પણ આણી વાર, અમને બતાવો ચમત્કાર । ત્યારે બોલ્યા શ્રીજીમહારાજ, સુણો ઉત્તર આપીયે આજ ॥૪૦॥
પાડાને મુખે વેદ બોલાય, એ તો અયોગ્ય રીત દેખાય । પણ વિપ્ર વિદ્યાયે રહિત, એવો છે તે માની લેજો ચિત્ત ॥૪૧॥
ત્યારે બ્રાહ્મણ કે મહારાજ, સાચી વાત કહી તમે આજ । પણ આ વિપ્ર છે વિદ્યાહીન, પશુ જેવો તે મતિમલીન ॥૪૨॥

માટે એને બોલાવોજો વેદ, અમને નિશ્ચે થાય નિર્વેદ । વળી વાલમ બોલ્યા વચન, એતો છે ભાઈ વિપ્રનો તન ॥૪૩॥
તેથી વેદ ઉચ્ચારશે ભાઈ, એમાં તો નથી કાંઈ નવાઈ । એમ કહી સામું જોયું શ્યામ, વેદ બોલવા લાગ્યો તે ઠામ ॥૪૪॥
ચારે વેદનો કરે ઉચ્ચાર, જાણે ગંગા છુટી નિરધાર । તે દેખી વિપ્ર થયા પ્રસન્ન, પણ સમજાયું નહિ મન ॥૪૫॥
જાણ્યા શંકરસ્વામી સમાન, આ છે મોટા પુરુષ નિદાન । તેમાં હતા જે સુબુદ્ધિમાન, તેમણે તો જાણ્યા ભગવાન ॥૪૬॥
થયો અડગ નિશ્ચય એહ, એક પરચાથી ટળ્યો સંદેહ । પછે ત્યાંથી ચાલ્યા તતકાળ, વાલીડો પધાર્યા વડતાલ ॥૪૭॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ ગામ ઉમરેઠથી વડતાલ પધાર્યા એ નામે યોપનમો તરંગ: ॥૫૪॥

પૂર્વછાંયો— હે રામશરણ સુણો કહું, ત્યારપછીની કથાય । વડતાલે સોળ દિવસ, રહ્યા છે જગરાય ॥૧॥

પછે ત્યાં થકી ચાલ્યા પ્રભુ, ચાંગે ગયા તે વાર । મોરજ ગામે પધાર્યા છે, ગોકલભાઈને દ્વાર ॥૨॥

અફિણ ખાતા નિત્ય એતો, ઘણા દિવસની ટેવ । મેર કરી મુકાવી દીધું, એક દિવસમાં એવ ॥૩॥

તે ગઢવીએ ભેટ મુકી, પૂજા કરી નિરધાર । પાંચસો રૂપૈયા રોકડા, આપ્યા કરીને પ્યાર ॥૪॥

વળી વાલમજી વિચર્યા, ગયા ચલોડે ગામ । અમીન નથુભાઈને ત્યાં, કર્યો જઈને મુકામ ॥૫॥

ચોપાઈ— જીતબાયે કરાવ્યો ત્યાં થાળ, સ્નેહ વડે જમાડ્યા દયાળ । જમીને ચાલ્યા જગજીવન, જેતલપુરે શ્રીભગવાન ॥૬॥

સંત મંડળ આવ્યાં છે ત્યાંય, મળ્યા સ્નેહ કરી મનમાંય । આનંદાનંદ સ્વામી ત્યાં જેહ, મહાનુભાવાનંદ સ્વામી તેહ ॥૭॥

એ આદિ સંતને નિરધાર, ભણવાની આજ્ઞા આપી સાર । બીજે દિવસે શ્રીભગવાન, દેવસરોવરે કર્યું સ્નાન ॥૮॥

સભા કરી વડ હેઠે શ્યામ, બિરાજ્યા સંત સાથે તે ઠામ । પછે સભા સુણે જેમ કાન, એમ બોલ્યા પ્રભુ બળવાન ॥૯॥

સુણો ભક્તજનો આણે ઠાર, ગામડીયે જાવું છે આવાર । ત્યારે બોલ્યા છે ગોવિંદાનંદ, સાંભળો વિનંતિ સુખકંદ ॥૧૦॥

કર્યું તું યજ્ઞ કરવાનું કામ, સામગ્રી કરાવીતી તમામ । પછી તો પધાર્યા નહિ આપ, તેમાં મહેનત પડી અમાપ ॥૧૧॥

નારાયણ મુનિ કે વચન, એમાં શું પડી મહેનત અન્ય । એવા યજ્ઞ કરીયે હમેશ, એમ કહેતા હતા પરમેશ ॥૧૨॥

એમ કહીને જીવનપ્રાણ, પછે યજ્ઞનું કર્યું પ્રયાણ । દેશો દેશ કંકોત્રીયો સોય, લખી મોકલાવી દીધી જોય ॥૧૩॥

સંતમંડળ ને હરિજન, સૌને બોલાવ્યા પુન્ય પાવન । કાશી સુધીના વિપ્ર અપાર, બોલાવ્યા જેતલપુર ઠાર ॥૧૪॥

કર્મકાંડ વિષે હોંશીયાર, એવા આવ્યા હજારો હજાર । ખટશાસ્ત્ર વળી વેદ ચાર, એના ભણેલા જે નિરધાર ॥૧૫॥

એવા બ્રાહ્મણ જે તે વિદ્વાન, આવ્યા જ્યાં બેઠા છે ભગવાન । કર્યો શ્રીહરિયે સત્કાર, વિપ્ર ઉપર કૃપા અપાર ॥૧૬॥

રૂડો મંડપ રચાવ્યો ત્યાંય, લાખો જન બેસે જેનીમાંય । હેમના હળે ખેડાવી ધરણ, યજ્ઞ આરંભ્યો અશરણ શરણ ॥૧૭॥

સુવર્ણ વેદિકાકુંડ સાર, યજ્ઞ મંડપમાં કરી ત્યાર । ચારે વેદના કરે ઉચ્ચાર, એવા બ્રાહ્મણ એક હજાર ॥૧૮॥

વરૂણીમાં વરાવ્યા છે તેહ, યજ્ઞ કામમાં કુશળ જેહ । ગૌમુખી માળા ને આસન, વસ્ત્ર ઉપવસ્ત્ર આપ્યાં ધન ॥૧૯॥

કંકણ મુદ્રિકા આપ્યાં પ્રીત, શુભ મુહૂર્તમાં રૂડી રીત । દેવતાઓનાં નિમ્યાં આસન, વેદ મંત્રે કર્યું આવાહન ॥૨૦॥

બ્રહ્મા વિષ્ણુ ને રૂદ્ર અગિયાર, નવ ગ્રહ વળી સૂર્ય બાર । એ આદિ બીજા યજ્ઞના દેવ, આવ્યા પ્રત્યક્ષ ત્યાં તતખેવ ॥૨૧॥

બેઠા પોતપોતાને આસન, યોગ્ય રીતે વળી ભીન્ન ભીન્ન । શ્રીહરિયે દીક્ષા લીધી સાર, બેઠા યજ્ઞમંડપ મોઝાર ॥૨૨॥

યજ્ઞ કંકણ પેર્યું છે હાથે, સૌની પૂજા કરી દીનાનાથે । પુરૂષોત્તમજી ભગવાન, યજ્ઞ ચલાવ્યો છે બળવાન ॥૨૩॥

કર્યું અગ્નિનું પૂજન ત્યાંય, વેદમંત્રે સ્થાપ્યો કુંડમાંય । કરી આહુતિ ચાલતી જ્યાંય, થયો પાવક પ્રદિપ્ત ત્યાંય ॥૨૪॥

વિપ્ર કરે છે વેદ ઉચ્ચાર, આપે આહુતિ અગ્નિ મોઝાર । સ્વાહાકાર અને સ્વધાકાર, વષટ્કાર અને ઓંકાર ॥૨૫॥

કરી ગર્જના બોલે બ્રાહ્મણ, ઘણા રીઝે છે અશરણ શરણ । જે જે દેવની આહુતિ હોય, પ્રત્યક્ષ આવીને લેછે સોય ॥૨૬॥

યજ્ઞમંડપ ગાજે અપાર, થાય વેદતણા ત્યાં ઉચ્ચાર । દીક્ષા લઈ બેઠા છે જીવન, કરે દર્શન તે સૌ જન ॥૨૭॥

મંત્ર ભણી કરે ઘૃત હોમ, જવાલા પોચે છે અગ્નિની વ્યોમ । હજારો મણ ઘૃત હોમાય, તેની શોભા કહી નવ જાય ॥૨૮॥

જમે બ્રાહ્મણ નિત્ય મિષ્ટાન્ન, તૃપ્ત કરે છે શ્રીભગવાન । દેવ બ્રાહ્મણના પ્રતિપાળ, સહજાનંદ સ્વામી દયાળ ॥૨૯॥

યજ્ઞ કરતા થકા તે ઠાર, વીતી ગયા દિવસ અઠાર । પૂર્ણાહુતિને દિવસે સાર, યજ્ઞદેવ પ્રગટ્યા તે વાર ॥૩૦॥

કરસંપુટ કરી પાવન, કરે પ્રગટનું તે સ્તવન । જય અખિલ જગજીવન, અજ અજીત અપરિચ્છિન્ન ॥૩૧॥

જય અગમબોધ અગાધ, તવ નામે થયા સૌ સાધ । જય આનંદ ઘન અપાર, સર્વે અવતારના આધાર ॥૩૨॥

એમ પ્રાર્થના કરી પ્રીત, લાખોજન જોતા રસ રીત । આપ્યું શ્રીહરિને બહુમાન, પછે તે થયા અંતર્ધાન ॥૩૩॥

ઘણા લોકે તે નજરે નિરખ્યા, દેખી પ્રતાપને મન હરખ્યા । વરૂણીમાં છે વાડવ જેહ, સર્વે આશ્ચર્ય પામ્યા છે તેહ ॥૩૪॥

પછે યજ્ઞ પૂર્ણ કર્યો સાર, શ્રીપ્રગટપ્રભુયે તે વાર । દેવ બ્રાહ્મણને રૂડી રીત, સૌને તૃપ્ત કર્યા પૂર્ણપ્રીત ॥૩૫॥

કર્યા ભૂદેવને ત્યાં પ્રસન્ન, ખાનપાનવડે શુભ મન । વિષ્ણુરૂપે આપ્યાં દર્શન, થયા કૃતારથ સૌ જન ॥૩૬॥
 નિશ્ચે કરાવ્યો સર્વેને મન, પુરૂષોત્તમપણે પાવન । જાણ્યા બ્રાહ્મણે મન નિદાન, સ્વામિનારાયણ ભગવાન ॥૩૭॥
 એમ જાણીને થયા આશ્રિત, ટળ્યા સંશય થયું છે હિત । પછે યોગ્યરીતે મહારાજ, આપી દક્ષિણાઓ શુભ કાજ ॥૩૮॥
 કડાં કંઠી સોનાનાં ઉત્તમ, આપ્યાં બ્રાહ્મણને અનુક્રમ । વસ્ત્ર ઘરેણાં તેહજ વાર, ઘટે તેમ આપ્યાં છે અપાર ॥૩૯॥
 કર્યા વિપ્રનાં દારિદ્ર દૂર, શાન્તિ પમાડ્યા છે ભરપૂર । કર્યા દેવ વિપ્રને વિદાય, અખંડ સુખ આપ્યાં સદાય ॥૪૦॥
 પછે સંત હરિજન જેહ, દેશો દેશથી આવ્યાતા તેહ । તેને કરાવ્યાં રૂડાં ભોજન, ત્યારે રાજી થયા ભગવન ॥૪૧॥
 સર્વે સંતોયે કર્યું પૂજન, ચંદન પુષ્પોથી શુભ મન । હરિજનોએ આપી છે ભેટ, શક્તિ શ્રદ્ધા અનુસારે નેટ ॥૪૨॥
 જેતલપુરના હરિજન, સેવાઓ કરે છે તે અનન્ય । વિપ્ર આશારામ દયારામ, ગંગાદાસ કહીએ જેનું નામ ॥૪૩॥
 ઠાકોરવાડા ભીખારીદાસ, આશજીભાઈ નામ પ્રકાશ । ગંગામા આદિ ભક્ત અનન્ય, નથી ઉપાસના બીજી અન્ય ॥૪૪॥
 ધન ધામ આદિ પરિવાર, સૌ અર્પણ કર્યું તે વાર । એમ જેતલપુર મોઝાર, વર્તાવ્યો છે જયજયકાર ॥૪૫॥
 મોટો યજ્ઞ કર્યો નિર્વિધન, જેતલપુર કર્યું પાવન । પોતાની મૂર્તિને જેણે જોઈ, તેણે નિશ્ચે કર્યો મનમોઈ ॥૪૬॥
 શ્રીહરિની પ્રસાદીનું અન્ન, દેવ બ્રાહ્મણે કર્યું પ્રાશન । તેનો મોક્ષ કર્યો રૂડી રીત, નિજ આશ્રિતનો કરી પ્રીત ॥૪૭॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિયે જેતલપુરમાં અતિરૂદ્ર નામનો મોટો યજ્ઞ કર્યો એ નામે પંચાવનમો
 તરંગ: ॥૫૫॥

પૂર્વછાયો— હે રામશરણજી સુણો કહું, પ્રગટપ્રભુની કથાય । દેવસરની તીરે કર્યા, ચરિત્ર બહુ સુખદાય ॥૧॥

પછે પધાર્યા ત્યાં થકી, વ્હાલો ગામડી ગામ । રહ્યા મંદિરમાં મુરારી, કૃપા કરી તેહ ઠામ ॥૨॥

ચોપાઈ— આવ્યા શ્રીનગરમાં અલબેલ, શ્યામ સોહાગી સુંદર છેલ । વિદુબા ભાઉએ કરી સભાય, ત્યાં પધાર્યા પોતે જગરાય ॥૩॥
 પ્રશ્નોત્તર કર્યો ઘણીવાર, વિદુબા બોલ્યો છે તેણી ઠાર । સુણો વાત પુછું મહારાજ, તમારી જ્ઞાતિ બતાવો આજ ॥૪॥
 ત્યારે બોલ્યા છે પૂરણકામ, સુણો વિદુબા ભાઉ આ ઠામ । અયોધ્યાથી ઉત્તર દિશાય, બે યોજન છુપૈયા છે ત્યાંય ॥૫॥
 ત્યાં છે સરવરિયા બ્રાહ્મણ જાત, અમે છેયે માનો સાચી વાત । તેવું સાંભળીને તે રાજન, બોલવા લાગ્યો વ્યંગ વચન ॥૬॥
 તે સુણી ચાલ્યા શ્યામ સોહાગ, પછે તે સભાનો કર્યો ત્યાગ । પ્રાણનાથ શુકલ જેનું નામ, તેની ગાડી હતી એજ ઠામ ॥૭॥
 તેમાં બેસી ગયા સુખભેર, અંબારામ વૈદ્યને તે ઘેર । કાઠી ઉતરીકંઠની એક, પ્રાણનાથને આપી વિશેક ॥૮॥
 પછે પ્રાણપતિ તેણી વાર, ચાલ્યા ઈડરીયે થૈ નિરધાર । ગામ મોટેરે થૈ શુભકાજ, વેલાળે પધાર્યા મહારાજ ॥૯॥
 જેસિંગભાઈ ભક્ત છે નામ, તેમને ઘેર ગયા છે શ્યામ । પાંચ દિવસ રહ્યા તે ઠામ, ત્યાંથી પધાર્યા વાસણે ગામ ॥૧૦॥
 પછે વિચર્યા ત્યાંથી દયાળ, ગામ સલકીયે ગયા લાલ । દયાળજી ઠાકોરને ઘેર, સંત સાથે રહ્યા સુખભેર ॥૧૧॥
 બ્રાહ્મણોને જમાડ્યાનું ધાર્યું, સલકી ગામમાંહિ વિચાર્યું । નંદપુરી તણા જે છે વિપ્ર, પોતાપાસે તેડાવ્યા ત્યાં ક્ષિપ્ર ॥૧૨॥
 આપ્યું મહારાજે તેને માન, પછે કરાવ્યાં ભોજનપાન । તેહ ગામની સઘળી નાત, જમાડી દીધી છે ત્યાં વિખ્યાત ॥૧૩॥
 તૃપ્ત કરી દીધા સારી રીત, દક્ષિણાઓ આપી ઘણી પ્રીત । તેમાં હતા જે દૈવના ચોર, કામી કોધી કુચ્છિત કઠોર ॥૧૪॥
 તેઓયે નવ કર્યું ભોજન, મિથ્યા અભિમાની છે જે મન । પછે સલકી આદિ જે ગામ, તેના આજીબાજીના તમામ ॥૧૫॥
 ત્યાંના કોળી લોકને જમાડ્યા, આપ્યો આનંદ શાન્તિ પમાડ્યા । માટી ચોરી છીનાળી ને દારુ, એવા દુર્ગુણ તજાવ્યા વારુ ॥૧૬॥
 કોળીને કર્યા નિજ આશ્રિત, પંદર દિન રહ્યા અજીત । પછે ચાલ્યા શ્રીજગદાધાર, દેશ કાઠિયાવાડ મોઝાર ॥૧૭॥
 પધાર્યા ગામ સારંગપુર, પાંચ દિવસ રહ્યા જરુર । કુલડોલ કર્યો છે તે સ્થાન, ત્યાં થકી ચાલ્યા શ્રીભગવાન ॥૧૮॥
 ગામ નાગડકે ગયા નાથ, ત્યાં આવી મળ્યા સંતને સાથ । સુરાખાયરનો દરબાર, તેમાં જૈને બિરાજ્યા મુરાર ॥૧૯॥
 એક દિવસ સંત સહિત, સભા કરી બેઠા અજીત । પછે મુક્ત મુનિયે ત્યાં ધારી, પૂછ્યું છે શ્રીહરિને વિચારી ॥૨૦॥
 અમારે સંત મંડળમાંય, પ્રશ્નોત્તર કરતાતા જયાંય । તેમાં પ્રગટ્યો એક સંદેહ, કૌંઈ આપની આગળ એહ ॥૨૧॥
 પ્રભુ સુણો હવે મારું પ્રશ્ન, હું જાણુછું તમને શ્રીકૃષ્ણ । નિત્યાનંદ સ્વામી કેછે જાણ, પુરૂષોત્તમજી છો પ્રમાણ ॥૨૨॥
 અક્ષરાધિપતિ છોજી આપ, એવું સ્વામી બતાવે છે માપ । તેમાં કેની છે સાચી વાત, મુને સમજાવો જગતાત ॥૨૩॥
 તમને જાણવા કેવી રીત, કૃપા કરી બતાવો અજીત । ત્યારે બોલ્યા શ્રીજીમહારાજ, જેમ છે તેમ કહું છું આજ ॥૨૪॥
 નિત્યાનંદ સ્વામી કેતે સત્ય, એવા જાણી ભજો સદમત્ય । તમે પણ એમ માનો મન, એવી સ્થિતિમાં રેજ્યો અનન્ય ॥૨૫॥
 ત્યારે બોલ્યા વળી મુક્તાનંદ, હે કૃપાનાથ હે સુખકંદ । હશે શાસ્ત્ર વિષે ક્યાંઈ વાત, ત્યારે બોલ્યા પોતે જગતાત ॥૨૬॥
 તમને શાસ્ત્ર કહે જો વચન, તો મુને જાણજો ભગવન, શાસ્ત્ર તો કર્યા છે ઋષિજન, તેમાં ઘણાં છે ગુહ્ય વચન ॥૨૭॥

તેતો પ્રગટથી જ પમાય, કે તેના ભક્તથી સમજાય । ત્યારે સ્વામી કહે બહુનામી, મુને સમજાવો અંતર્યામી ॥૨૮॥ ત્યારે બોલ્યા છે સારંગપાણી, સુણો મુક્તાનંદ સ્વામી વાણી । અક્ષરાધિપતિ છું હું નિત, સાચી વાત માની કરો પ્રીત ॥૨૯॥ સર્વે અવતારનો આધાર, પુરૂષોત્તમ અક્ષર પાર । જાણી લેજ્યો મુને તમે એમ, કહ્યું તમોને જેમ છે તેમ ॥૩૦॥ અમોને ભજીને તતકાળ, મોટા થયા છે જે લોકપાળ । અમ ભજનથી પામ્યા માન, તે પૂજાય છે થૈ ભગવાન ॥૩૧॥ પણ અમ વિના તે તો કોઈ, નથી સામર્થ્ય પામતા જોઈ । મારી મરજી વિના સર્વત્ર, કોણ હલાવે તે સુકું પત્ર ॥૩૨॥ જે રીતે મારી મરજી હોય, એવી રીતે થાય સહુ સોય । એમ લીલા કરે અવિનાશ, નાગડકે રહ્યા એક માસ ॥૩૩॥ પછે સ્વરૂપાનંદને સાર, શ્રીહરિયે પૂછ્યું નિરધાર । કેટલા જનના તમે આજ, કર્યા મોક્ષરૂપ શુભ કાજ ॥૩૪॥ ત્યારે બોલ્યા છે સ્વરૂપાનંદ, સુણો શ્રીહરિ આનંદકંદ । દેખ્યા મનુષ્ય મેં તો આ સ્થાન, નિંબવૃક્ષ હેઠે ભગવાન ॥૩૫॥ ત્યારે સંત કે ચિત્ત પ્રોઈ, નથી દેખ્યાં મનુષ્યજ કોઈ । ત્યારે મોક્ષ કર્યો કેવી રીત, પછે બોલ્યા છે વ્હાલો અજીત ॥૩૬॥ બીજા તો પળાવે વર્તમાન, નિમ ધરાવીને તે સમાન । ત્યારે થાય છે જીવનો મોક્ષ, એમની વાત તો છે એ પક્ષ ॥૩૭॥ સ્વરૂપાનંદ સ્વામીના જેહ, કરે દર્શન નિસ્સંદેહ । કોટિ જીવોનું થાય કલ્યાણ, એવા સમર્થ છે તે પ્રમાણ ॥૩૮॥ એનું કારણ સુણો વિખ્યાત, અમે કેયે છેયે સાચી વાત । અખંડ અમારી મૂર્તિ જેહ, ધારણ કરી રહ્યા છે તેહ ॥૩૯॥ અમારી મૂર્તિ વિના તે કાંઈ, નથી દેખતા બીજું તે ક્યાંઈ । માટે એવાનાં તો દર્શન, અમે પણ ઈચ્છિયે છેયે મન ॥૪૦॥ એમ કહીને ત્યાં થકી શ્યામ, પધાર્યા કમાલપર ગામ । ત્યાંથી બળેલ ગામમાં આવ્યા, થાળ જમીને વળી સધાવ્યા ॥૪૧॥ જેતલપુર ગયા ભગવાન, ભાવે કર્યા ત્યાં ભોજનપાન । વળી ચાલ્યા ત્યાંથી સુખધામ, વેગે આવ્યા કાસંદરે ગામ ॥૪૨॥ કનુ વિપ્રને ત્યાં જમ્યા થાળ, નવે ગામ ગયા તતકાળ । ત્યાંના પટેલ છે પ્રભુદાસ, રહ્યા તેને ઘેર સુખરાશ ॥૪૩॥ વળી ચાલ્યા વિચારીને ઉર, પાછા પધાર્યા જેતલપુર । કૃપા કરીને શ્રીજગદીશ, રહ્યા છે ત્યાં પ્રભુ દિનવીશ ॥૪૪॥ વળી ચાલ્યા કરી આહ્વાદ, ગયા ખોખરે મેમદાવાદ । ત્યાં છે નથુભટ્ટ એવું નામ, તેને ઘેર કર્યો છે મુકામ ॥૪૫॥ પછે આવી મળ્યા સર્વે સંત, મંડળધારી મોટા મહંત । વળી દેશાન્તરના જે સંઘ, આવ્યા આશ્રિતધારી ઉમંગ ॥૪૬॥ મેમદાવાદે રહ્યા છે ધીર, પછે શું કરે છે નરવીર । નિત્ય સંત હરિજન સાથ, કાંકરીયે નાવા જાય નાથ ॥૪૭॥ તે તળાવમાં કરીને સ્નાન, સર્વે સંઘ સાથે ભગવાન । ગળનાડા પર બેસે શ્યામ, સંત ભક્ત સહિત તે ઠામ ॥૪૮॥ પાછા પધારે ગામમાં નિત્ય, નથુભટ્ટ ઘરે રૂડી રીત । થાળ જમે ત્યાં સુંદર શ્યામ, પ્રેમી જનના પૂરણકામ ॥૪૯॥ પછે સાંજનો પોર જ્યાં થાય, ગામ બારણે જીવન જાય । ત્યાં છે આંબલીઓ તણાં વૃક્ષ, સભા કરી બિરાજે પ્રત્યક્ષ ॥૫૦॥ એમ કરે છે લીલાઓ નિત્ય, મેમદાવાદ વિષે અજીત । સેવકને આપે ઘણાં સુખ, ટાળે દારુણ ભવનાં દુઃખ ॥૫૧॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ ખોખરે મેમદાવાદ પધાર્યા એ નામે છપ્પનમો તરંગ: ॥૫૬॥

પૂર્વછાયો— અમદાવાદના વિપ્રને, જમાડવા વિચાર । મિષ્ટાન્ન ભોજન કરવા, ધાર્યું છે નિરધાર ॥૧॥

એ સમયમાં થોડા સાધુ, ગયા શ્રીનગરે જ્યાંય । જોળી માગી પાછા વળતાં, વિઘન થયું છે ત્યાંય ॥૨॥

ગોમતીપુર લોલંગર, અસુર છે અઘવન । મારગમાં મળ્યા સંતને, ઉભા રોકીને અચન ॥૩॥

કાષ્ટના ભારા ઉપડાવ્યા, માર્યો સાધુને માર । ભારા ચડાવીને લઈ ગયા, પોતે ગામ મોઝાર ॥૪॥

ચોપાઈ— મારતા મારતા તે અજ્ઞાન, ગામમાં લઈ ગયા નિદાન । પછી આસારામ જે સુતાર, તેને દયા આવી છે અપાર ॥૫॥

એણે કહ્યું અસુરોને એમ, આવા સંતને મારો છો કેમ । જીવનમુક્ત આવ્યા છે આંય, ખોખરા મેમદાવાદમાંય ॥૬॥

જાણશે તો નાશી જાશે એહ, તમને ક્યાં ભેગા થાશે તેહ । સંતને જાવા ઘો આજ ભાઈ, જીવનમુક્તને ઝાલો ધાઈ ॥૭॥

ત્યારે તે સર્વે કહે સચી બાત, ન કરો એસા સંતકી ઘાત । સાધુને કાઢી મુક્યા તે વાર, ભેગા થયા અસુર અપાર ॥૮॥

સાધુ ગયા છે શ્રીજીની પાસ, જેને વાત કરીછે હુલ્લાસ । તે સુણીને પોતે નરવીર, દયાળુ થયા છે દલગીર ॥૯॥

ઉદાસી દેખીને તતકાળ, આવ્યા સંકર્ષણ મહાકાળ । કહે મહારાજને તે સ્થાન, હવે આજ્ઞા આપો ભગવાન ॥૧૦॥

તમારા સાધુને દીધું કષ્ટ, તેમને અમે કરીએ નષ્ટ । મોટા સંતની રૂચી ન જોઈ, કાળ આદિને કે પ્રભુ સોઈ ॥૧૧॥

હવે પાછા જાઓ તમે ભાઈ, તેનો ક્રોધ નથી મન કાંઈ । ત્યારે કર્યો પ્રભુને પ્રણામ, કાળ આદિ ગયા નિજધામ ॥૧૨॥

સંતને આજ્ઞા કરી તે વાર, સુરત શહેર મોકલ્યા સાર । થોડા સંત પાળા લઈ સાથ, ત્યાંને ત્યાં રહ્યા શ્રીયોગીનાથ ॥૧૩॥

ત્યારપછી બોલ્યા અડબંગ, લોલંગર તે તો જડબંગ । થયા ભેગા તે ચાર હજાર, મેમદાવાદ આવ્યા તે વાર ॥૧૪॥

આવીને ફરી વળ્યા ચોફેર, સઘળા ગામને દીધો ઘેર । કરે ગર્જનાઓ ઘણી ઘોર, થયો તેમનો શોર બકોર ॥૧૫॥

તે સુણીને સૌ ગામ લોક, હાહાકાર કરે ઘરે શોક । નાશાનાશ કરે નરનાર્ય, ભયભીત થયાં મન મોઝાર ॥૧૬॥

એવું દેખીને વિચારે સામ, લોલંગરનું ફોડવા ઠામ । પોતાની પાસે છે પાળા તેર, મહાબલવંત સુખભેર ॥૧૭॥
 તેને બોલાવ્યા પોતાની પાસ, કેવા લાગ્યા વચન પ્રકાશ । એક હજાર હાથીનું જોર, એકેકાને આપ્યું છે કઠોર ॥૧૮॥
 હવે હિમ્મત રાખજો મન, જાઓ તેમનું કરો પતન । તે સર્વેની કરો વેતરાણ, તેમની વાળોને સોથરાંણ ॥૧૯॥
 વ્હાલાનાં સુણ્યાં એવાં વચન, તેથી પાળાને વધ્યું બળ તન । ઢાલ તરવાર ને ભીંદિપાળ, લઈ ઉડી પડ્યા તતકાળ ॥૨૦॥
 ચારહજાર અસુર જેહ, તેના મધ્યે પડ્યા જઈ તેહ । લાખો હસ્તી ભેગા થયા હોય, તેમાં આવી પડે સિંહ સોય ॥૨૧॥
 તોડે હજારોના કુંભ સ્થળ, થાય મદઝર ત્યાં નિર્બળ । એવી રીતેથી પાર્ષદ તેર, તેમને મારવા માંડ્યા ઠેર ॥૨૨॥
 મારી મારી કર્યા ચક્રચુર, ઘણાના પ્રાણ લીધા જરૂર । મોટા મોટા મરાણા તે ઠાર, બીજા સર્વે નાઠા છે તે વાર ॥૨૩॥
 દોડ્યા જાય છે લઈને પ્રાણ, માર્યા માર્યા બોલે મુખ વાણ । પણ પાર્ષદ મુકે છે દોટ, મારવાની તે ચુકે ન ચોટ ॥૨૪॥
 જેમ ૧જંબુક કેડે સિંહ બાળ, આવે બળમાં દેતો તે ફાળ । એ પ્રમાણે એ પાર્ષદ ધાય, જીવ લઈને તે નાઠા જાય ॥૨૫॥
 મારતા મારતા તે જરૂર, દેખાડી દીધું ગોમતીપુર । પછે તે સર્વે પામ્યા છે હાર, દાંતે તરણાં લીધાં તેણીવાર ॥૨૬॥
 કેકે મુખમાં લીધાં ઉપાન, નમી પડ્યા છે મુકીને માન । હવે જીવતા જાવા ઘો આજ, માર મારશો નહીં મહારાજ ॥૨૭॥
 ડુંગરજી અગરાજી નામ, પગી દયાલજી આદિ તમામ । એવી પાર્ષદે રાખી છે ધીર, આવી ઉભા છે જ્યાં નરવીર ॥૨૮॥
 કહ્યા વાલાને સૌ સમાચાર, થયા પ્રસન્ન દેવ મુરાર । એમ વ્હાલે પોતાને પ્રતાપે, હરામીને હરાવ્યા છે આપે ॥૨૯॥
 પછે બીજે દિને પ્રાતઃકાળ, વાલીડો પધાર્યા છે વેલાળ । જેસંગભાઈને ત્યાં જીવન, અઢાર ઘરે જમ્યા મોહન ॥૩૦॥
 કર્યું પ્રીતમે ત્યાંથી પ્રયાણ, ભુજનગરે પધારવા જાણ । આવે સત્સંગીનાં જ્યાં ગામ, તેમાં રહેતા થકા અભિરામ ॥૩૧॥
 ચાલ્યા જાય છે જીવનપ્રાણ, કરતા સતા જીવનાં કલ્યાણ । એમ થોડા દિનમાં જરૂર, પોચ્યા પ્રીતમ ભુજંગપુર ॥૩૨॥
 ગયા સુંદરજીને તે ઘેર, ઉતારો કર્યો આનંદ ભેર । નાનાપ્રકારે એશ્વર્ય આપ, બતાવે છે પોતાનો પ્રતાપ ॥૩૩॥
 હમ્મીરસરે પધારે નિત્ય, સ્નાન કરે ધરી મનપ્રીત । એ સમે ભુજમાં અવિનાશ, બહુનામી રહ્યા બેઉ માસ ॥૩૪॥
 પછે પધાર્યા શ્રીપરબ્રહ્મ, માનકુવે ગયા અનુકમ । ત્યાંથી પધાર્યા દૈસરે ગામ, પ્રેમનેમના ભાવે તેઠામ ॥૩૫॥
 વિપ્ર ગોવર્ધન છે નામ, તેને ઘેર જમ્યા અભિરામ । ત્યાંથી ગયા છે સરલી ગામ, ગરાસિયા ભીમજીને ધામ ॥૩૬॥
 ગૌમુખી ગંગા છે ત્યાં એક, તેમાં સ્નાન કર્યું છે વિશેક । ત્યાંથી રામપુર રૂડું ગામ, તે સ્થળે પધાર્યા સુખધામ ॥૩૭॥
 ગયા રવજીભાઈને ઘેર, ઉતારો કર્યો છે સુખ-ભેર । ગામથી પશ્ચિમ દિશામાંય, નિર્મળ ગંગા વહે છે ત્યાંય ॥૩૮॥
 તેમાં ગયા છે કરવા સ્નાન, નિજભક્ત સંગે ભગવાન । દેખ્યું રમણિક રૂડું સ્થાન, પંદર દિન રહ્યા ભગવાન ॥૩૯॥
 કરી નિશ્ચયની ઘણી વાત, ત્યાંની ભૂમિ પ્રીય લાગી ખ્યાત । પછે આસંબીયે થઈ શ્યામ, ગયા માંડવી બંદર ગામ ॥૪૦॥
 ત્યાંના પ્રેમી ઘણા હરિજન, શિવરામ આદિ છે પાવન । કર્યું સામૈયું પૂરણ પ્રીત, ગામમાં તેડી ગયા એ રીત ॥૪૧॥
 વાગે વાજંત્ર નાના પ્રકાર, તેડી ગયા જ્યાં છે દરબાર । ટંકશાળામાં છે મોટી પાટ, તે ઉપર્ય રચ્યો રૂડો ઘાટ ॥૪૨॥
 ગાદી તકીયા ધર્યા તે સ્થાન, પ્રેમે પધારાવ્યા ભગવાન । ગોમતીબાને ત્યાં જમ્યા થાળ, પછે ઉતારે આવ્યા દયાળ ॥૪૩॥
 ત્યારે આવી છે ત્યાં એક બઈ, પૂજા કરવા સામગ્રી લઈ । મીઠાઈની લાવી માંટલી એક, કટોરો ચંદનનો વિશેક ॥૪૪॥
 વળી સુંદર પુષ્પના હાર, સાથે ગુલાલ લાવી છે સાર । ત્યારે શ્રીહરિ કે થોડી વાર, હમણાં ધીર ધરો આ ઠાર ॥૪૫॥
 પૂજા કરાવીશું રૂડી રીત, ચંદન પુષ્પ ધરીશું પ્રીત । પછે ઘડી કેડે એક મુક્ત, આવ્યો ફકીરને વેષે યુક્ત ॥૪૬॥
 આવીને કરે એમ ઉચ્ચાર, સર્વેને સુણતાં તેણી વાર । હાજર હોય જો કોઈ આઠામ, તેતો ભેજના અલ્લા કે નામ ॥૪૭॥
 ત્યારે વ્હાલે કર્યો સત્કાર, આવો બેસો કહ્યું તે ઠાર । એવું સુણીને આવ્યો ફકીર, બેઠો શ્રીહરિ સન્મુખ ધીર ॥૪૮॥
 હતી મીઠાઈની માંટલી જેહ, એની ઝોળીમાં ઠલવી તેહ । પછે પેરાવ્યા પુષ્પના હાર, ચંદન ચર્યાવ્યું તેણીવાર ॥૪૯॥
 વળી કૃપા કરી તેને શીર, નાખ્યો ગુલાલ શ્રીનરવીર । બધે શરીરને ઝોડીમાંય, થયો ગુલાલ ગુલાલ ત્યાંય ॥૫૦॥
 પછે આજ્ઞા આપી મહારાજ, ગયો મુક્ત કરી નિજકાજ । એહ મર્મ સમજ્યા જગતાત, બીજા કોઈએ ન જાણી તે વાત ॥૫૧॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્ય શ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ માંડવી બંદરે પધાર્યા એ નામે સત્તાવનમો તરંગ: ॥૫૭॥

પૂર્વછાયા— સ્નેહ થકી સંભળાવું છું, રામશરણજી આજ । ખીયાક્ત્રીની શાળા મધ્યે, પધાર્યા મહારાજ ॥૧॥
 ઘણીવાર તે ખિયા સાથે, પ્રસ્ન ઉત્તર કર્યા ત્યાંય । પછે સભા પ્રત્યે બોલ્યા, ધારીને એ મનમાંય ॥૨॥
 સ્વામિનારાયણ કેછે તે, તમે સમજ્યા મન । ત્યારે વિચારીને બોલ્યા, એ સભાના સૌ જન ॥૩॥
 એ તો કેછે વાત બ્રહ્મની, સમજ્યા અમે સાર । મળતી આવે તે માનવી, બીજી ન માનો લગાર ॥૪॥

ચોપાઈ— ત્યારે ખિયોક્ત્રી બાલ્યો એમ, તમે સૌ મુને જાણો છો કેમ । ત્યારે બોલ્યા છે સભાના જન, તમ જેવો બીજો નથી અન્યા । તમે તો અદ્રિ જેવા છો સ્થિર, ડગાવ્યા ડગો નહિ છો ધીર । વળી ખિયો કહે સુણો સર્વ, મારો મટી ગયો હવે ગર્વ ॥૬॥ નોતો ડગ્યો તે ડગ્યો આજ, સ્વામિનારાયણે કર્યું કાજ । આજથી મારે બીજે ન ફરવું, સહજાનંદનું સ્મરણ કરવું ॥૭॥ ત્યારે હેમો એવે નામે જન, તેપણ બોલ્યો વિચારી મન । મુને પણ એમ ભાસ્યું ઉર, સહજાનંદ પ્રભુ જરૂર ॥૮॥ ત્યારે ખિયો બોલ્યો કરી પ્રેમ, આ બીજો પાણો ડગ્યો છે એમ । પછે પધાર્યા શ્રીમહારાજ, ઉતારે આવ્યા છે સુખસાજ ॥૯॥ વળી બીજે દિવસે તે સર્વ, ભેગા થઈને આવ્યા તજી ગર્વ । ત્યારે મહારાજ બોલ્યા મુખે, કાંઈ પ્રશ્ન કરો ભાઈ સુખે ॥૧૦॥ હતો વેદાંતી સિંધનો એક, શ્રીહરિ પ્રત્યે બોલ્યો વિશેક । મારું પ્રશ્ન ધરો મનમાંય, તમે બ્રહ્મનું રૂપ કો આંય ॥૧૧॥ તેમાં પ્રથમ બ્રહ્મનું રૂપ, આપ કહી બતાવો અનૂપ । ત્યારે બોલ્યા છે પ્રાણજીવન, છાતીયે હાથ દેઈ પાવન ॥૧૨॥ છે આ બ્રહ્મનું રૂપ અમારું, તે કહે તમે છો બ્રહ્મ વારું । શ્રીહરિ કે અમે છૈયે બ્રહ્મ, સર્વ અંતર્યામી અનુક્રમ ॥૧૩॥ ત્યારે તે કહે દેખાડો સોય, આજ સંતોષ પમાડો જોય । વળી વાલમ બોલ્યા વિશેક, બ્રહ્મ તે બે રૂપે છે કે એક ॥૧૪॥ વેદાંતી કહેછે બ્રહ્મ એક, પછી બોલ્યા પ્રભુ ધરી ટેક । પ્રાણપતિ કહે છે સમક્ષ, એક તો અમે છૈયે પ્રત્યક્ષ ॥૧૫॥ બીજો હોય તો દેખાડ્યો જાય, તે કહે કેમ એ તો મનાય । વળી બોલ્યા છે જગદાધાર, જોવાનો હોય મન વિચાર ॥૧૬॥ તો રહો અમારા સાધુ સંગ, તમને દેખાશે એવો રંગ । કહે વેદાંતી એમ ન થાય, પેલે દેખ્યા વિના ન રેવાય ॥૧૭॥ એવું સુણી પ્રભુયે તે વાર, રૂડો દેખાડ્યો ચમત્કાર । નિજ સ્વરૂપમાંથી અપાર, દેખાડ્યો તેજ તેજ અંબાર ॥૧૮॥ એવું દેખીને વેદાંતી જન, પામ્યો આશ્ચર્ય પોતાને મન । જોયો પ્રતાપ પ્રૌઢ અપૂર્વ, ગળી ગયો છે તેહનો ગર્વ ॥૧૯॥ બ્રહ્મવિદ્યાનાં બત્રીસ રૂપ, વાલે કરી બતાવ્યાં અનૂપ । મહાવાક્યો વેદનાં છે જેહ, તેની વિકિત બતાવી છે તેહ ॥૨૦॥ વેદાંતી નમ્યો પ્રેમ સહિત, થયો શ્રીહરિનો તે આશ્રિત । કરે પ્રગટ તણું ભજન, મહાપ્રભુને અરખ્યું મન ॥૨૧॥ પછે પધાર્યા શ્રીઅલબેલ, કાળે તળાવે સુંદર છેલ । રવજી મનજી ભીમભાઈ, તેમને ત્યાં રહ્યા સુખદાઈ ॥૨૨॥ દોઢસો સંત પોતાની પાસ, તેસહિત રહ્યા દોઢ માસ । પછે ત્યાં થકી સુંદરશ્યામ, પ્રીતે પધાર્યા છે તેરે ગામ ॥૨૩॥ પ્રાગજી દવેની પાસે નિત્ય, ભાગવત વંચાવે અમિત । પંદર દિન રહ્યા તે સ્થાન, ભુજ નગરે ગયા ભગવાન ॥૨૪॥ તેસમે ભુજમાં એક માસ, પોતે રહ્યા છે શ્રીઅવિનાશ । ત્યાંથી પધાર્યા કરીને પ્રીત, બંદરે ગયા છે રૂડી રીત ॥૨૫॥ પધાર્યા રાયસિંહને ઘેર, જમ્યા ભોજન ત્યાં સુખભેર । વળી ત્યાંથી ગયા છે અંજાર, ઠક્કર દામજીભાઈને દ્વાર ॥૨૬॥ તેમણે કર્યું ત્યાં સનમાન, કરાવ્યાં રૂડાં ભોજનપાન । રહ્યા ચાર દિવસ તે ઠામ, ત્યાંથી તો પધાર્યા ભયો ગામ ॥૨૭॥ ત્યાંછે વણિક વાઘજી નામ, શ્રીહરિ પધાર્યા તેને ધામ । બાટી શાક કર્યું નિજ હાથે, પછે જમી લીધું છે તે નાથે ॥૨૮॥ સાધુ પાર્ષદને રૂડી પેર, જમાડ્યા હરિભક્તને ઘેર । પછી ત્યાંથી કર્યું છે પ્રયાણ, ચાલ્યા મારગે જીવનપ્રાણ ॥૨૯॥ એવામાં એક બ્રાહ્મણ તન, ચાલ્યો આવે તે છે નિર્ધન । નથી પેરવા પાયે ઉપાન, દીશે છે તે દરિદ્રી સમાન ॥૩૦॥ તેને દેખી દયા આવી મન, થયા પ્રગટ પ્રભુ પ્રસન્ન । નિજ મોજડીઓ ને ચોફાડ, આખ્યાં બ્રાહ્મણને તતકાળ ॥૩૧॥ સંત પાર્ષદને કરી વાત, તમે સર્વે જાઓ ગુજરાત । પછી ચાલ્યા પોતે એકાએક, ગામ આધોઈ ગયા વિશેક ॥૩૨॥ રાયધણજીના ઘરમાંય, છાના માના ગયા પ્રભુ ત્યાંય । એક સ્તંભની ઓથે શ્રીશ્યામ, ગુપ્ત રીતે ઉભા છે તે ઠામ ॥૩૩॥ કરણીબાએ વાલાને નિખ્યા, દેખીને પોતાના પ્રાણ હખ્યા । વાલીડા સંતાવાનું શું કાજ, ક્યાંથી પધાર્યા હે મહારાજ ॥૩૪॥ હવે પ્રાણપતિ અલબેલ, નટનાગર સુંદર છેલ । પધારો મારા પ્રાણઆધાર, એમ હેત દેખાડ્યું અપાર ॥૩૫॥ પછે નાથને ગ્રહીને હાથ, ઢોલિયે પધરાવ્યા શ્રીનાથ । સ્નેહવડે કર્યો સતકાર, પુછવા લાગ્યાં સહુ સમાચાર ॥૩૬॥ ત્યારે બોલ્યા શ્રીજીમહારાજ, હમણાં નથી પુછવાનું કાજ । મને ક્ષુધા લાગીછે તે સાર, માટે જમવા આપો આવાર ॥૩૭॥ ત્યારે બોલ્યાં તે બાઈ વચન, સુણો વિનંતિ જગજીવન । અમે જમી રહ્યાં આણી વાર, હવે રસોઈ નથી તૈયાર ॥૩૮॥ થોડી વારમાં કરાવું થાળ, પછે જમાડું હું તતકાળ । ત્યારે બોલ્યા શ્રી જગદાધાર, અમને ક્ષુધા લાગી નિરધાર ॥૩૯॥ માટે જે હોય તે લાવો આંય, હવે ક્ષુધા તે સહન નહિ થાય । કરણીબા કે કાંઈ નથી આજ, સાચી વાત કહું મહારાજ ॥૪૦॥ પછી કે છે તે જીવનસાર, દધિ હોય તો લાવો આ વાર । કરણીબા લાવ્યાં છે ત્યાં દહીં, જમાડે છે પ્રભુને તે સહી ॥૪૧॥ એમ દધિનાં ગોરસ ત્રણ, જમી ગયા છે અશરણ શરણ । પછી કર્યું પોતે જલપાન, કરણીબાને કે છે ભગવાન ॥૪૨॥ હવે થાળ કરાવો નિરાંતે, પછી જમાડજો પૂરણ પ્રીતે । એ પ્રમાણે લીલા કરે માવ, નિજભક્તને આપે છે લાવ ॥૪૩॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ ગામ આધોઈ પધાર્યા એ નામે અદ્વાવનમો તરંગ: ॥૫૮॥

ચોપાઈ — સુણો રામશરણ મતિ સાર, શ્રીહરિનાં ચરિત્ર અપાર । પછી થાળ થયો છે તૈયાર, જમાડ્યા પ્રભુને તેણી વાર ॥૧॥
કરે માનુષી લીલા અપાર, તેમના દરબાર મોઝાર । એમ વીતી ગયા ત્રૈણ માસ, રાજી થઈને બોલ્યા સુખરાશ ॥૨॥
સુણો રાયધણજી વચન, અમારે જાવું છે જાણો મન । યજ્ઞ કરવો છે ડભાણમાંય, માટે ચાલો જઈએ સહુ ત્યાંય ॥૩॥
મહારુદ્ર કરવો છે તે ઠાર, એવું ધારીને થયા તૈયાર । રાયધણજી જેમલસંગ, હિન્દુજી અદાજી ને ઉમંગ ॥૪॥
લીલા અશ્વ પોતાના તે વાર, પાંચ જણા થયા અસવાર । એમ સર્વેને લઈ નિજ સંગે, શ્રીહરિ પધાર્યા રૂડે રંગે ॥૫॥
પછે નીકળ્યા ગામથી બાર્ય, વળોટાવા આવ્યાં નરનાર્ય । કરણીબા આદિ જે હરિજન, વ્હાલાને કે છે મિષ્ટ વચન ॥૬॥
હે કૃપાનાથ ! હે જગતાત !, સુણો વિનંતિ મારી વિખ્યાત । ગુજરાતમાં તો ઘણીવાર, યજ્ઞ કરો છો ત્યાં ઠારોઠાર ॥૭॥
માટે યજ્ઞ કરો આંહી એક, અમને ઠીક લાગે વિવેક । ત્યારે શ્રીહરિ કે બહુ સારું, યજ્ઞ કરશું આંહી એક વારું ॥૮॥
સહુને પાછા વાળ્યા તતકાળ, ગુજરાતમાં ચાલ્યા દયાળ । આગળ જાતાં ધર્યાં બે રૂપ, અવિનાશી અખંડ અનૂપ ॥૯॥
પાંચ સ્વારને લેઈને સંગે, એક રૂપે ચાલ્યા તે ઉમંગે । બીજે રૂપે વ્હાલો પ્રીત પ્રોઈ, પાછા પધાર્યા ગામ આધોઈ ॥૧૦॥
કરણીબાયે પૂછ્યું નામી શીશ, કેમ પાછા આવ્યા જગદીશ । ત્યારે બોલ્યા મનોહર માવ, તમારો દેખીને બહુભાવ ॥૧૧॥
અમે પાછા વળ્યા છેએ આજ, કરવું છે આંહી યજ્ઞનું કાજ । એમ કહીને આધોઈમાંય, સામગ્રી ભેગી કરાવી ત્યાંય ॥૧૨॥
યજ્ઞનો કરાવ્યો છે આરંભ, મહારુદ્રના રોપાવ્યા સ્તંભ । હવે બીજે રૂપે જગરાય, ગુજરાત ભણી ચાલ્યા જાય ॥૧૩॥
વ્હાલો પોચ્યા ખાખરેચી ગામ, રૂડું દેખ્યું તળાવ તે ઠામ । ઘોડાને પાયું છે તિયાં વારી, પછે ચાલ્યા ત્યાંથી સુખકારી ॥૧૪॥
વાંટાવદર રાયસંગપુર, હળવદે ગયા છે જરૂર । ત્યાંના પ્રેમી રૂડા હરિજન, શિવ યાજ્ઞિક આદિ જે પાવન ॥૧૫॥
સામૈયું લેઈ આવ્યા સમાજ, વ્હાલાને વધાવ્યા છે સુખસાજ । ગાજતે વાજતે કરી પ્રીત, ગામમાં તેડી ગયા અજીત ॥૧૬॥
ઈશ્વરદેવના ડેલામાંય, ઉતારો કરાવ્યો જઈ ત્યાંય । પધરાવ્યા છે પલંગે શ્યામ, સર્વેનાં થયાં પૂરણકામ ॥૧૭॥
ત્યારે તે ગામના હરિજન, સહુ આવેછે નિર્મળ મન । સાકર પેંડા બરફી સોય, મહાપ્રભુને ધરાવે જોય ॥૧૮॥
હરિ અર્ધુ જમીને ભોજન, બીજું પાછું આપે છે પાવન । જમી ગયા બે મણ મીઠાઈ, એવી લીલા કરે સુખદાઈ ॥૧૯॥
પછે કે છે હરિજન વાલ, શ્રીહરિ હવે થયો છે થાળ । ત્યારે મહારાજ કે શ્રીમુખ, અમને પણ લાગી છે ભુખ ॥૨૦॥
પધાર્યા શિવજાનીને ઘેર, થાળ જમ્યા છે ત્યાં રૂડી પેર । પછે આસને બીરાજ્યા શ્યામ, સર્વાતર્યામી સુખધામ ॥૨૧॥
શિવજાનીએ કર્યું પૂજન, પંચામૃતવડેથી પાવન । પ્રભુના તેણે ધોયા બે ચરણ, થયા પ્રસન્ન અશરણ શરણ ॥૨૨॥
પછે ઉતારે આવ્યા છે શ્યામ, ઘણી લીલા કરી છે તે ગામ । પાંચ દિવસ રહીને સધાવ્યા, ધ્રાંગધ્રે થઈ મેથાણ આવ્યા ॥૨૩॥
ભલા પૂજાભાઈ દરબાર, દલાજી રૂપાબા મતિ સાર । તેના દરબારમાં ગયા છેલ, પાંચ દિન રહ્યા અલબેલ ॥૨૪॥
ઘણું ઘી જમ્યા છે તેહ ઠાર, દલાજીના દરબાર મોઝાર । પટેલ કાનાને ઘેર થાળ, પોતે જમ્યા છે દીનદયાળ ॥૨૫॥
પછે ચાલ્યા છે જીવનપ્રાણ, ખેરવે રામગ્રીયે પ્રમાણ । ત્યાંથી દદુકે થઈ સુખધામ, ગયા વ્હાલો મળીયાવ ગામ ॥૨૬॥
સુરસિંહને ત્યાં ગિરધારી, થાળ જમ્યા ત્યાં દેવમોરારી । વળી ચાલ્યા આગે જગતાત, ત્યાંથી પધાર્યા છે ગામ ભાત ॥૨૭॥
પછે ગયા છે જેતલપુર, મંદિરમાં ઉતર્યા જરૂર । ગંગામાયે કર્યો રૂડો થાળ, જમીને તે ચાલ્યા તતકાળ ॥૨૮॥
પ્રભુજી પોચ્યા ગામ ડભાણ, અખીલ વિશ્વનિયંતા જાણ । મુક્તાનંદ બ્રહ્માનંદ જેહ, મળ્યા ડભાણમાં પણ તેહ ॥૨૯॥
તેમને કહ્યું શ્રીમહારાજ, કરો યજ્ઞ તણું તમે કાજ । કંકોત્રીઓ લખાવો દેશોદેશ, તેડાવો રૂડા વિપ્રને એશ ॥૩૦॥
કરી સામગ્રી તૈયાર આંય, કામકાજ ધારી મનમાંય । અમે ફરવા જેયે છેયે આજ, થોડા દિને આવીશું આ કાજ ॥૩૧॥
હાથરોલી ઘોડાસર ગામ, એહ આદિમાં ફરીશું તે ઠામ । પછે આવીશું પાછા આ સ્થાન, ત્યાં સુધી કામ કરજ્યો સમાન ॥૩૨॥
એમ કહીને ચાલ્યા અવિનાશ, હાથરોલી ગયા સુખરાશ । કર્યો મુકામ ત્યાં સુખભેર, પ્રભુએ ભગુખાંટને ઘેર ॥૩૩॥
સર્વે સંતમંડળને હિત, તેડાવી લીલા ત્યાં કરી પ્રીત । મહાનુભાવાનંદ આદિ જેહ, સઘળા આવ્યા મળીને તેહ ॥૩૪॥
કર્યા શ્રીહરિનાં દરશન, સંત આનંદ પામ્યા છે મન । સોરઠમાંથી પરવતભાઈ, સંઘ લઈ આવ્યા સમુદાઈ ॥૩૫॥
મળ્યા શ્રીહરિને પામ્યા સુખ, વામ્યાં સંસારનાં સહુ દુઃખ । ત્યારે સ્વામી મહાનુભાવાનંદ, કહે મહારાજને સ્વછંદ ॥૩૬॥
આ પર્વતભાઈ છે સમર્થ, એમણે સિદ્ધ કર્યા સહુ અર્થ । ત્યારે બોલ્યા વળી બળવંત, એતો છે અંતર્યામી મહંત ॥૩૭॥
પછે સંતને કે મહારાજ, કરો અમે કહીએ તેમ કાજ । ઝોળી ફેરવીને લાવો અન્ન, ગોળા વાળીને કરો પ્રાશન્ન ॥૩૮॥
ગામ બાર આંબલીયોમાંય, સંતોયે ઉતારો કર્યો ત્યાંય । શ્રીહરિની આજ્ઞામાં તે વર્તે, કરે સ્મરણ હરતે ને ફરતે ॥૩૯॥
ભગુજીના ફળીયા મોઝાર, નિત્યે સભા કરે છે તે ઠાર । ધર્મજ્ઞાન વૈરાગ્યની સભ્ય, રૂડી વાતો કરે છે અલભ્ય ॥૪૦॥
હવે સુરત શેરનો સંઘ, આવ્યો મનમાં ધારી ઉમંગ । તેમણે પૂજા કરી છે સાર, આપ્યાં ભૂષણ વસ્ત્રાલંકાર ॥૪૧॥
એવી રીતેથી ભૂધરભાત, રહ્યા હાથરોલી દિન સાત । પછે ત્યાં થકી સુંદર શ્યામ, પધાર્યા છે ઘોડાસર ગામ ॥૪૨॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક્કધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્ય શ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ ગામ હાથરોલીથી ઘોડાસર પધાર્યા એ નામે ઓગણસાઠમો તરંગ: ॥૫૯॥

ચોપાઈ— ત્યાંના જાલમસિંહ રાજને, સામૈયું કર્યું નિર્મળ મને । કર્યો સ્નેહવડે સતકાર, નારાયણમુનિનો તેવાર ॥૧॥ દેખ્યા શ્રીહરિ ભાવ્યાછે મન, સોનાને પુષ્પે કર્યું પૂજન । વાજતે ગાજતે તેણી વાર, તેડી ગયાછે ગામ મોઝાર ॥૨॥ પાલખીમાં બેસારીને રાય, નિજ દરબારમાં લઈ જાય । રાજાયે પાલખી લીધી સ્કંધ, પામ્યો શ્રીહરિનો તે સંબંધ ॥૩॥ ગામમાં ફરીને તેણી વાર, ગયા જ્યાં પોતાનો દરબાર । પ્રીતે કર્યા ત્યાં બિરાજમાન, વાલાજીને આપ્યું સનમાન ॥૪॥ કરે મધુર વાણી સ્તવન, શ્રીહરિયે મુને કર્યો પાવન । ભલે પધાર્યા સુંદર શ્યામ, કર્યું પવિત્ર ગૃહ ને ગામ ॥૫॥ એમ કૈને કર્યું છે પૂજન, સોળે ઉપચારે શુભ મન । પછે અર્પ્યા વસ્ત્ર અલંકાર, વળી ભારે ભેટ તેણી વાર ॥૬॥ રુડાં કરાવ્યાં ભોજન પાન, સંત પાર્ષદ જીક્ત નિદાન । ત્યારે વાલિડો બોલ્યા વચન, સુણો જાલમસિંહ રાજન ॥૭॥ અમારે ગામ ડભાણમાંય, મહારુદ્ર કરવોછે ત્યાંય । અસુર નડે છે ત્યાં સમક્ષ, માટે ચાલો તમે અમ પક્ષ ॥૮॥ એવું સુણિને જાલમસંગ, બોલ્યા મનમાં કરી ઉમંગ । બહુ સાડું મારા ભગવાન, કડું તન ધન કુરબાન ॥૯॥ મારી પાસે ધનુષછે લક્ષ, લેઈ આવું છું કરવા પક્ષ । મારું સૈન્ય સર્વે પરિવાર, વ્હાલા અર્પું તમને આ વાર ॥૧૦॥ બાપાછે તમારો દરબાર, મારું કાંઈ નથી તલભાર । એવાં સુણી રાજાનાં વચન, થયા પ્રગટ પ્રભુ પ્રસન્ન ॥૧૧॥ તેનો દેખીને અપૂર્વ ભાવ, ત્યાં બોલ્યા છે નટવર નાવ । લક્ષ ધનુષનું નથી કામ, દશ હજાર જોયે તે ઠામ ॥૧૨॥ માટે ચાલો થઈને તૈયાર, સૈન્ય લ્યો સંઘાથે આણીવાર । ષટ દિન રહ્યાછે તેઠાર, પછે ચાલવા કર્યો વિચાર ॥૧૩॥ લીધા કિરાત દશ હજાર, બીજા કાઠીના છે અસવાર । સાથે જાલમસિંહ રાજન, તેણે સહિત ચાલ્યા જીવન ॥૧૪॥ એમ પધાર્યા જીવન પ્રાણ, તતકાળ પોચ્યા છે ડભાણ । શ્રીહરિ આવ્યાના સમાચાર, જાણ્યા ડભાણમાં તેણી વાર ॥૧૫॥ સર્વે સામા આવ્યા હરિભક્ત, દોડતા થકા થૈને આશક્ત । બીજાં મનુષ્ય આવ્યાં અપાર, ઘણી ભીડ થઈ છે તેઠાર ॥૧૬॥ ક્ષેત્ર વાવેલાંછે વળી જેહ, કચરાણાં છે સર્વે તેહ । થયા મહારાજ ઘોડે સવાર, ગામમાં પધાર્યા નિરધાર ॥૧૭॥ શુભ મુહૂર્ત જોઈને શ્યામ, યજ્ઞ આરંભ્યો છે તેહ ઠામ । ચાર વેદના બ્રાહ્મણ પાસ, વિધિવત્કામ કરાવે તાસ ॥૧૮॥ એક સહસ્ર બ્રાહ્મણ જેહ, વરુણીમાં વરાવ્યા છે તેહ । પછે કર્યું છે ભૂમિશોધન, વેદવિધિવડેથી પાવન ॥૧૯॥ સોનાનું હળ સુંદર સાર, તેણે પૃથ્વી ખેડાવી એ વાર । કંચનવેદિકા કરી ત્યાંય, યોગ્ય કુંડ રચ્યો તેમાંય ॥૨૦॥ યજ્ઞશાળા બાંધી તતકાળ, મહાઅદ્ભુત અતિવિશાળ । સર્વે સાહિત્ય મંગાવ્યાં પાસ, હુત દ્રવ્ય આદિ ત્યાં પ્રકાશ ॥૨૧॥ આપ્યાં બ્રાહ્મણને ઉપકર્ણ, આસન આદિ વસ્ત્ર આભર્ણ । બેઠા દીક્ષા ધરી અવિનાશ, યજ્ઞકુંડ આગે સુખરાશ ॥૨૨॥ કર્યા દેવતણાં ત્યાં સ્થાપન, ઘટે તેવી રીતેથી પાવન । એકાદશ રુદ્ર ભાનુ બાર, વિષ્ણુ ગ્રહાદિ સ્થાપ્યાછે સાર ॥૨૩॥ ગણેશાદિનું કર્યું પૂજન, પૂજા કરી વિપ્રની ત્યાં ધન્ય । કર્યો કુંડમાં અગ્નિ સ્થાપન, પછે ચાલતો થયો હવન ॥૨૪॥ વેદમંત્ર ભણી ભણી વિપ્ર, આપે આહુતિ કુંડમાં ક્ષિપ્ર । વિષ્ણુ રુદ્ર બ્રહ્મા આદિ દેવ, લેછે આહુતિ આવીને એવ ॥૨૫॥ એમ દશ દિન સન્મુખ, એવો ચાલ્યો અહોનિશ મખ । હજારો મણ ઘૃત હોમાય, અગ્નિજવાલા આકાશે જાય ॥૨૬॥ પોષ શુદિ પૂર્ણા આવી જ્યાંય, થયો પૂર્ણાહુતિ સમો ત્યાંય । દેવબ્રાહ્મણને કર્યા તૃપ્ત, ઘણાં દાન આપ્યાં છે તે ગુપ્ત ॥૨૭॥ રુડાં કરાવ્યાં ભોજન પાન, સંત હરિજનોને તે સ્થાન । યજ્ઞશાળામાં બિરાજ્યા શ્યામ, સદા શામળિયો સુખધામ ॥૨૮॥ બોલ્યા બહુનામીજી વચન, સર્વે ભૂદેવ ધારજયો મન । વિપ્રજનને વત્યાની રીત, કેયે છેયે તે રાખજ્યો ચિત્ત ॥૨૯॥ દેવદેવીનું કરવું પૂજન, સુરા આમિષ તજી પાવન । અહિંસા એજ છે મોટો ધર્મ, વેદમધ્યે કહ્યો છે તે પરમ ॥૩૦॥ એમ શાસ્ત્ર સંબંધી જે વાત, ઘણી વાર સુધી કરી ખ્યાત । પછે બ્રાહ્મણોને તેણી વાર, આપી દક્ષિણાદાન અપાર ॥૩૧॥ જમાડ્યાંછે ઘણાં ત્યાં મિષ્ટાન્ન, બીજાં આપ્યાં છે અપાર દાન । વળાવ્યા સૌને દેઈને માન, થયા પ્રસન્ન શ્રીભગવાન ॥૩૨॥ કરી મખની સમાપ્તિ ત્યાંય, ચાલવાનું ધાર્યું મનમાંય । બહુ કૃપા કરી ભગવાન, એક માસ રહ્યા તેહ સ્થાન ॥૩૩॥ ત્યાં પટેલ રઘુનાથદાસ, શ્રીહરિને કેછે તે પ્રકાશ । કૃપા રાખીને શ્યામ સુંદર, આંહિ કરાવો મોટું મંદિર ॥૩૪॥ પ્રભુ કે વાડા જાશે આંહિથી, થશે મંદિર રુડું સર્વેથી । વાલિડાના વચનપ્રમાણે, થયું મંદિર એજ ઠેકાણે ॥૩૫॥ પછે ચાલ્યા છે સ્વારી સહિત, ગામ ચલોડે ગયા અજીત । કાણોતર બળોલ શીયાળ, ગયા અડવાળે શ્રીદયાળ ॥૩૬॥ ત્યાંથી સારંગપુર ગયા શ્યામ, જીવાખાયરનું છે જ્યાં ધામ । વળી ચાલ્યા ત્યાંથી સુખકારી, ગઢપુરે ગયા ગિરિધારી ॥૩૭॥ વાલિડો રહ્યા ત્યાં દિન વીસ, ત્યાંથી ગુંડળે ગયા જગદીશ । ત્યાંના રાજા હઠીજી વિશેક, તેને કર્યા પોતાના સેવક ॥૩૮॥ પછે કાલાવડે ગયા માવ, જાદવજીને ત્યાં કરી ભાવ । ત્યાંથી સિધાવ્યા સ્વારી-સહિત, ગામ ભાદરે કરવા હિત ॥૩૯॥ રામજી નામે ત્યાંછે સુતાર, તેને ઘેર જમ્યા નિરધાર । જોડીયે બલાંભે આંબરણ, ધુડકોટે કર્યું છે વિચરણ ॥૪૦॥

ગયા પીપળીયે રુડી પેર, પટેલ ગણેશજીને ઘેર । ત્યાં જમીને ગયા ભેલે ગામ, પધાર્યા પછે માળિયે શ્યામ ॥૪૧॥
ગયા દરબારમાં ભગવાન, પ્રીતે કર્યા છે ભોજન પાન । પછે આધોઈ થઈ સુખધામ, જઈને રહ્યા ખોખરે ગામ ॥૪૨॥
ત્યાંના લોકને જલનું દુઃખ, કૂપ બનાવ્યો ત્યાં સનમુખ । વળી ચાલ્યા ત્યાંથી ધરી ધીર, ભુજનગરે ગયા નરવીર ॥૪૩॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રીઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્ય શ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ ડભાણમાં યજ્ઞ કરી ભુજનગરે પધાર્યા એ નામે સાઠમો તરંગઃ ॥૬૦॥

પૂર્વછાયો— અપાર લીલા કરતા થકા, રહ્યા ભુજમાં માસ । પછે પધાર્યા પ્રભુ ત્યાંથી, માનકુવે અવિનાશ ॥૧॥

શ્રીહરિ ગયા રવાપર, દશ દિન રહ્યા ત્યાંય । પછે ગયા કાળે તળાવે, મેર કરી મનમાંય ॥૨॥

ચોપાઈ — વળી ગયા તે સાંધણગામ, ત્યાંથી તેરે જઈ રહ્યા શ્યામ । તેરામાં રહ્યા બાવીસ દિન, ઘણી લીલા કરી ત્યાં નવીન ॥૩॥
સર્વ સંતને આપી રજાય, ફરવા જાવાની સુખદાય । પછે પોતે પધાર્યા તેવાર, ભુજનગરે ગયા નિરધાર ॥૪॥
તે સ્થાનકમાં શ્રીઅવિનાશ, એટાણે રહ્યાછે એક માસ । પછે ત્યાંથી પધાર્યા અંજાર, પાંચ દિવસ રહ્યા તેઠાર ॥૫॥
ત્યાંથી હાલારદેશ મોઝાર, પીપલિયે ગયા વિશ્વાધાર । ત્યાંછે મૂળજી ભક્તનું નામ, તેને ઘેર જમ્યા સુખધામ ॥૬॥
રહ્યા તેસ્થલે તો ત્રણ દિન, વણથલીયે ગયા જીવન । હરજી નામેછે રથકાર, તેને ઘેર જમ્યા નિરધાર ॥૭॥
ભાયા માણાવદર બે ગામ, ચાલ્યા ત્યાં થઈને અભિરામ । પંચાલે પધાર્યા સુખરાશ, દયાળુ રહ્યા ત્યાં દોઢ માસ ॥૮॥
વળી ચાલ્યા ત્યાંથી સુખદાઈ, ઉમંગેથી ગયા અગત્રાઈ । ગયા પરવતભાઈને ઘેર, ઉતારો કર્યો ત્યાં સુખભેર ॥૯॥
જન્માષ્ટમીનો સમૈયો જેહ, તિયાં કરવા ધાર્યો છે તેહ । દેશોદેશના જે હરિભક્ત, આવ્યા પંચાલે થઈને આશક્ત ॥૧૦॥
કર્યા શ્રીહરિનાં દર્શન, સર્વે આનંદ પામ્યા છે મન । જન્માષ્ટમીને દિવસે લાલે, મોટી સભા કરીછે દયાળે ॥૧૧॥
સભામાં બિરાજ્યા સંત સાથ, સર્વે ભક્તને કરવા સનાથ । પરવતભાઈ આવ્યા તેઠામ, મહાપ્રભુને કર્યા પ્રણામ ॥૧૨॥
પછે તે બેઠા સભામોઝાર, ત્યારે વ્હાલો બોલ્યા તેણી વાર । અક્ષરથી અમે આવ્યા આજ, તમને તેડી લાવ્યા સમાજ ॥૧૩॥
આંહી પંચવિધય કેવાય, કહો તમને કેવા દેખાય । ત્યારે બોલ્યા પરવતભાઈ, તમો સુણો વ્હાલા સુખદાઈ ॥૧૪॥
પ્રભુ તમારી ઈચ્છાનુસાર, આંહી આવ્યો છું હું નિરધાર । પંચવિધયનાં જે છે સુખ, હું રહ્યો નથી તે સન્મુખ ॥૧૫॥
શબ્દ સ્પર્શ રૂપ રસ ગંધ, તેનો રાખ્યો નથી મેં સંબંધ । તવ મૂર્તિ વિના બીજું કાંઈ, પ્રભુજી નથી દેખતો આંહી ॥૧૬॥
પંચવિધયના રસ જેહ, નથી જાણતો હું કાંઈ તેહ । મારે વર્તે છે અક્ષરધર્મ, આ સર્વે પરમહંસના સમ ॥૧૭॥
તવ રૂપવિષે મારું મન, અહોનિશ રહે છે મગન । મુને નથી બીજું કાંઈ ભાન, નિત્ય ધરું છું તમારું ધ્યાન ॥૧૮॥
મૂર્તિમાં રહું છું દિનરાત, કૃપાનાથ કહું સાચી વાત । એમ શ્રીહરિ સહજાનંદ, સ્વામિનારાયણ સુખકંદ ॥૧૯॥
પોતાના જે છે અનાદિ મુક્ત, તેની સ્થિતિ જણાવાની જીક્ત । પરવતભાઈને કે વચન, શાંત કરાવ્યાં સર્વેનાં મન ॥૨૦॥
પછે બોલ્યા શ્રીજી મહારાજ, અમારા અનાદિ મુક્ત આજ । અનંત કોટિ બ્રહ્માંડના પ્રાણી, સર્વેનાં કરવા કલ્યાણ જાણી ॥૨૧॥
આંહિ આવીને પ્રગટ થાય, આપેછે અપવર્ગ સદાય । નિર્દોષ ને નિર્વિકારી, પોતે તો રહેછે ભયહારી ॥૨૨॥
પછે આવેછે તે અમપાસ, અક્ષરધામમાં સુખરાશ । અમારા મહામુક્તની રીત, અજ્ઞાની તે શું સમજે ચિત્ત ॥૨૩॥
એતો કોઈથી કહ્યો ન જાય, પામર થકી તો શું પરખાય । એવી રીતે અક્ષરપતિ આપ, પુરૂષોત્તમજી છે અમાપ ॥૨૪॥
અગત્રાઈમાં આપ્યાં તે સુખ, નિજ ભક્તનાં ટાળ્યાં છે દુઃખ । હવે કર્યોછે મન વિચાર, ચાલવા માટે થયા તૈયાર ॥૨૫॥
પધાર્યા ત્યાં થકી ભગવાન, જીર્ણગઢે ગયા છે જીવન । જેતપર ગુંડળ થૈ શ્યામ, પછે ગયા ગઢપુર ધામ ॥૨૬॥
દુર્ગપુરવિષે જગદીશ, ત્યાં રહ્યા છે દિન પચીશ । ઝીંઝાવદર ગયા જરૂર, પધાર્યા ત્યાંથી સારંગપુર ॥૨૭॥
એક માસ રહ્યા છે તે સ્થાન, વળી ચાલ્યા ત્યાંથી ભગવાન । મનમાં ધારીને સુખદાય, પગપાળા થઈ ચાલ્યા જાય ॥૨૮॥
પોચ્યાછે અડવાળે તેવાર, તુલજારામ વિપ્રને દ્વાર । તેને ઘેર્ય કરીને ભોજન, ચાલ્યા આગળ જગજીવન ॥૨૯॥
ગયા બળોલે શ્રીઅલબેલ, બે દિન રહ્યા સુંદરછેલ । વળી ચાલ્યા છે પ્રાણઆધાર, જવારજે પોચ્યા નિરધાર ॥૩૦॥
ત્યાં છે સંજય આધાર નામ, તેને ઘેર્ય કર્યોછે મુકામ । દહીં દુધ વ્હાલો જમ્યા ત્યાંય, વળી ચાલ્યા ધારી મનમાંય ॥૩૧॥
ગયા સીમેજ થઈને અગ્ર, વ્હાલો પધાર્યા વૈરાટનગ્ર । ત્યાંથી પધાર્યા જેતલપુર, મોલમાં ઉતર્યા છે જરૂર ॥૩૨॥
ત્યાં મુક્તાનંદ આદિક જેહ, સંતમંડળ તેડાવ્યા તેહ । સરવે દેશતણા હરિજન, તેમને તેડાવ્યા ધારી મન ॥૩૩॥
આવ્યા જેતલપુરની માંય, મહાપ્રભુજી બિરાજ્યા જ્યાંય । કર્યા મહારાજનાં દર્શન, સહુનાં ભાગ્ય થયાં છે ધન્ય ॥૩૪॥
પછે સંત હરિજન સંગ, શ્રીજીની પૂજા કરી ઉમંગ । રહ્યા જેતલપુર મોઝાર, સંતસહિત દેવ મુરાર ॥૩૫॥
બીજે દિન મહાપ્રભુ ત્યાંય, બેઠા સભા કરી મોલમાંય । સંતભક્તથી વેષ્ટિત સાર, રુડા શોભેછે ધર્મકુમાર ॥૩૬॥
વાલિડો કરેછે રુડી વાત, બ્રહ્મમોલ તણી જે વિખ્યાત । સભા સર્વેનાં પ્રોવાણાં ચિત્ત, સુણે એકાગ્રે ધરીને પ્રીત ॥૩૭॥

થયા પ્રેમવડે તદાકાર, નથી દેહની શુધ લગાર । દિલમાં ડોલે થઈ મગન, પ્રભુમાં એક લાગી લગન ॥૩૮॥
 કર્યુ પ્રભુએ એક ચરિત્ર, સુણે તે જન થાય પવિત્ર । પોતે માયા સંકેલી તેવાર, સૌની દિવ્ય દષ્ટિ કરી સાર ॥૩૯॥
 બાહ્ય દષ્ટિ ભુલાવીછે સોય, અંતરવૃત્તિ બનાવી જોય । કાયા માયા નવ દીસે કાંઈ, અક્ષરરૂપ થયા સૌ ત્યાંઈ ॥૪૦॥
 પોતપોતાના જુવે છે દેહ, બ્રહ્મરૂપ દેખી મોહ્યા તેહ । વળીમોલ જુવે ધારી મન, દેખે અમૃતધામ પાવન ॥૪૧॥
 અધો ઉર્ધ્વ પ્રમાણે રહિત, તેજ તેજ દેખે છે અમિત । પણ જેતલપુર જે ગામ, દેવસર ને મોહોલ ઠામ ॥૪૨॥
 નથી માયિક દેખાતું કાંઈ, જાણે બેઠા છે અક્ષરમાંહિ । ષડ ઊર્મિ ને અષ્ટ આવરણ, નથી દેખાતું એનું આચરણ ॥૪૩॥
 કોટિ કોટિ રવિ શશિ જેહ, તેજ ક્ષીણ પામી જાય તેહ । વરસે ચૈતન્ય તેજ અપાર, સર્વે જુવે છે ત્યાં નિરધાર ॥૪૪॥
 અમૃત ઝરણાં ઝરે છે સોય, દિવ્યભાવે દેખે સહુ કોય । એવું અખંડ તેજ અપાર, તે ચિદ્ધન તેજ મોઝાર ॥૪૫॥
 એના મધ્યવિષે સિંહાસન, ચૈતન્ય દિવ્ય દિસે પાવન । તેના ઉપર બિરાજ્યા શ્યામ, દેખી દૈષ્ટિયો ઠરી તેઠામ ॥૪૬॥
 કોટિ કોટિ મુક્તના સમાજ, વિંટાઈ બેઠા છે સુખસાજ । પ્રભુ સામું જોઈ રહ્યા સર્વ, એકચિત્તે પ્રીતેથી અપૂર્વ ॥૪૭॥
 મહાપ્રભુની મૂર્તિ મોઝાર, બીજા મુક્ત જોયા છે અપાર । સભા દર્પણે દેખાય જેમ, રહ્યા મૂર્તિમાં સહુ તેમ ॥૪૮॥
 વળી અક્ષરમાં ઠારોઠાર, કોટિ કોટિ મુક્ત જોયા સાર । સૌથી નિર્મળ મૂરતિ એહ, તેમાં દેખાય તે ને સંદેહ ॥૪૯॥
 એવી રીતે બતાવ્યું છે ધામ, મૂળરૂપસહિત તેહ ઠામ । શ્રીહરિની તો પળ થઈ એક, કોટિ કલ્પ વીત્યા છે વિશેક ॥૫૦॥
 આતો વળ્યા આનંદના ઓઘ, દેખ્યો પ્રૌઢ પ્રતાપ અમોઘ । પછે માયા મુકી દીધી આપ, ગુમ કર્યો છે નિજ પ્રતાપ ॥૫૧॥
 ત્યારે સર્વે હરિજન સંત, ઉભા થયા કરી મન ખંત । કર્યા પ્રેમવડેથી પ્રણામ, જાણ્યા પુરૂષોત્તમ તેઠામ ॥૫૨॥
 સંત હરિજન સર્વે જોયું, હરિનાં ચરિત્રે મન મોહ્યું । દેખ્યું અપાર આશ્ચર્ય એહ, ત્યારે ટળ્યો છે સૌને સંદેહ ॥૫૩॥
 બ્રહ્માનંદસ્વામીએ તેવાર, કરજોડી કર્યો નમસ્કાર । પ્રશ્ન પુછેછે થઈ પ્રસન્ન, હે કૃપાળુ સુણો ભગવન ॥૫૪॥
 જે હેતુમાટે પ્રગટ્યા આપ, તે હેતુનું કહો પ્રભુ માપ । એવું સુણી બોલ્યા સુખદેણ, રાજી થઈને રાજીવનેણ ॥૫૫॥
 સુણો બ્રહ્મમુનિ તમે વાત, જે હેતુ છે તે કહું વિખ્યાત । અમવિષે છે અતિશે પ્રેમ, મારા ભક્ત ધરી રહ્યા નેમ ॥૫૬॥
 તેને આપવું સુખ અપાર, એમની ઈચ્છાને અનુસાર । વળી લડાવવા બહુ લાડ, સંસૃતિઓ મટાડવા આડ ॥૫૭॥
 એ પેલો હેતુ છે અમ ખ્યાત, ધારો હૃદયમાંહિ ખરી વાત । હવે બીજો હેતુ કહું આજ, મારા ભક્ત માટે શુભ કાજ ॥૫૮॥
 ભક્તિ ધર્મ તે માતાપિતાય, અતિ પરમ પવિત્ર કેવાય । એ અધર્મી અસુરથી આપ, પીડા પામેલાંછે પરિતાપ ॥૫૯॥
 તેમની રક્ષા કરવા કાજ, પ્રવૃત્તિ થાવા આસમે સાજ । કોશલદેશ છુપૈયાગામ, પ્રગટ્યા છેયે એમને ધામ ॥૬૦॥
 એવો બીજો હેતુ છે તે સત્ય, હવે ત્રીજો કહું સદમત્ય । અમારા અક્ષરધામે અશ, સદાકાળ રહ્યો છું હમેશ ॥૬૧॥
 અતિસમર્થ સુખનિધાન, અવતારી જાણો લ્યો નિદાન । એવા અમે છેયે ભગવાન, સર્વોપરી અમારું જે જ્ઞાન ॥૬૨॥
 સર્વોપરિ ઉપાસના મુજ, પૃથ્વીમાં પ્રવર્તાવા સાયુજ । એજ માટે આવ્યા છેયે આંચ, નિશ્ચે સમજો એ મનમાંચ ॥૬૩॥
 એ ત્રીજો હેતુ માનજ્યો મન, હવે ચોથો કરું વિવેચન । પૂર્વ થયા મમ અવતાર, તેના આશ્રિત ભક્ત અપાર ॥૬૪॥
 તેમને ઉપાસનાનું જ્ઞાન, મુજ સ્વરૂપનું તે નિદાન । બેઉને નિર્મળ થાવા બોધ, મોક્ષ પમાડવા અવિરોધ ॥૬૫॥
 એવો ધારી મનમાં વિચાર, આવ્યા છેયે અવનિમોઝાર । ચોથો હેતુ અમારો છે એહ, એમાં તો નથી કાંઈ સંદેહ ॥૬૬॥
 બહુકાળથી પામેલો નાશ, એવો એકાંતિક ધર્મતાસ । તેને આ પૃથ્વીપર પાવન, ફરી મારે કરવો સ્થાપન ॥૬૭॥
 અસત્પુરુષ ને જે પાપ, તેનો નિગ્રહ કરવા આપ । એકાંતિક જે સંત કેવાય, તેનું રક્ષણ કરવું સદાય ॥૬૮॥
 પાંચમો હેતુ છે મારો એહ, મુક્તને જાણ્યા જેવો છે તેહ । પૂર્વ થયેલા મુમુક્ષુજન, અતિ નિર્મળ પુન્યપાવન ॥૬૯॥
 તેમને મારા રૂપનું જ્ઞાન, મારી ઉપાસના વળી ધ્યાન । તેનો બોધ કરીને નિષ્કામ, લઈ જાવા તે અક્ષરધામ ॥૭૦॥
 અમે ને વળી અમારા ભક્ત, તેના આશ્રયે કરી વિરક્ત । નવા મુમુક્ષુ કરવા માટ, આંહિ આવ્યા છેયે એજ ઘાટ ॥૭૧॥
 એવા છ હેતુ ધારીને મન, પ્રગટ્યા છેયે કરવા ધન્ય । એવું સુણી મુનિ બ્રહ્માનંદ, અતિ પામ્યા મનમાં આનંદ ॥૭૨॥
 પછે બીજે દિવસે જીવન, સંતસહિત કર્યા ભોજન । એમ રહ્યા છે ત્યાં એક માસ, વળી ચાલ્યા ત્યાંથી અવિનાશ ॥૭૩॥
 ખેડે થઈને જીવનપ્રાણ, વાલો પધાર્યા ગામ ડભાણ । ત્યાંના હરિભક્તે એણીવાર, સ્નેહ વડે કર્યો સતકાર ॥૭૪॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિએ જેતલપુરમાં સંતની સભામાં છ હેતુની વાર્તા કરી એ નામે એકસઠમો
 તરંગ ॥૬૧॥

પૂર્વછાયા— શ્રદ્ધા સહિત સૌ સાંભળો, રામશરણ વિખ્યાત । દયાળુ ગયા ડભાણમાં, શું કરે છે જગતાત ॥૧॥
 વડવૃક્ષે હિંડોળો બાંધ્યો, ત્યાં થયા બિરાજમાન । પોતાના તે સમીપમાંહે, સભા થઈ ગુણવાન ॥૨॥

તે સમે વસોનો બ્રાહ્મણ, આવ્યો છે તેહ ઠાર । પ્રભુની પ્રભુતા જોવા તે, કરે મનમાં વિચાર ॥૩૥॥
મુજ વસ્ત્રે આ શર્કરા, બાંધી છે મારી પાસ । સ્વામિનારાયણ માગે તો, સાચા માનું અવિનાશ ॥૪૥॥
એવું ધારી આગળ આવ્યો, વાડવ શ્રીહરિ પાસ । અંતર્યામીયે જાણી છે, તેના મનની આશ ॥૫૥॥

ચોપાઈ - લાવો ભૂદેવ સાકર એહ, તમારી પાસે બાંધી છે જેહ । એવું સુણીને વિપ્રનો બાળ, વિસ્મે પામી ગયો તતકાળ ॥૬૥॥
જાણ્યો વિચાર મનનો ગૂઢ, થયો વાડવ તો દિગમૂઢ । બહુનામી દીસે બળવાન, આ તો સાક્ષાત શ્રીભગવાન ॥૭૥॥
જાણ્યા અંતર્યામી અજીત, થયો માન મુકીને આશ્રિત । શ્રીહરિ સંત ને હરિજન, સૌને જમાડ્યાં સારાં ભોજન ॥૮૥॥
પંદર દિન રહ્યા તે ઠાર, પછે ચાલ્યા ધારીને વિચાર । ગયા નડીયાદે નિરધાર, ત્યાંની સેવા કરી અંગીકાર ॥૯૥॥
પાછા ડભાણ થઈને શ્યામ, પધાર્યા શ્રીમુળીપુર ગામ । ત્યાંથી જેતપુરે થઈ માવ, ગયા ગુંડળમાં ધરી ભાવ ॥૧૦૥॥
સરધાર પિપર્ડિ બોટાદ, ગયા સારંગપુર આહ્લાદ । ગઢડાનો બોલાવ્યો ત્યાં સંગ, તેને સાથે લેઈને ઉમંગ ॥૧૧૥॥
તે અડવાળ બળોલ ગામ, ત્યાંથી ગુંદિયે ગયા શ્રીશ્યામ । સંઘને આજ્ઞા કરી શ્રીશ્યામે, તમે જાઓને અર્ણોજ ગામે ॥૧૨૥॥
પોતે પધાર્યા છે જવારેજ, ત્યાં ફરીને આવ્યા અરણોજ । આવી સંઘને મળિયા ત્યાંય, રહ્યાછે માતાની જગ્યામાંય ॥૧૩૥॥
સંઘ સાથે ચાલ્યા અભિરામ, ત્યાંથી પધાર્યાછે કોઠાગામ । ચૌટાવચ્ચે થૈને ચાલ્યા સોય, ગયા વૈરાટપુરમાં જોય ॥૧૪૥॥
એક રાત્રિ રહ્યા ત્યાં જરૂર, ત્યાંથી પધાર્યા જેતલપુર । પોતે ઉતર્યા મોલ મોઝાર, ગઢ વળાવ્યો છે તેણીવાર ॥૧૫૥॥
પછે મુનિ જે આનંદાનંદ, તેમને કે છે પામી આનંદ । મહારુદ્ર કરવો આ ઠાર, સર્વ સામગ્રી કરાવો ત્યાર ॥૧૬૥॥
મુક્તાનંદ સ્વામી આદિ સંત, ભણવા બેઠા છે જ્યાં એકાંત । ત્યાં પધાર્યા દેવા દરશન, પ્રાણપતિ થઈને પ્રસન્ન ॥૧૭૥॥
વેદિકા બોરસડી હેઠે સાર, તે પર બેઠા જગ આધાર । પૂર્વ મુખે બિરાજ્યા જીવન, પછે સંતને કહે વચન ॥૧૮૥॥
સદ્વિદ્યા ભણોછો પાવન, એમાં ઘણા રાજી અમે મન । માટે ભણો કરીને પ્રયાસ, રાખો નિશદિન એ અભ્યાસ ॥૧૯૥॥
ત્યાંતો શ્રીહરિ ઉપર સાર, થઈ પુષ્પની વૃષ્ટિ અપાર । પછે ઉઠ્યા બોરસડીથી છેલ, રાણ્ય તળે આવ્યા અલબેલ ॥૨૦૥॥
સિંહાસન પર બેઠા આપ, દીસેછે તે અદ્ભુત પ્રતાપ । મુક્તાનંદ બ્રહ્માનંદ સોય, પ્રેમાનંદ દેવાનંદ જોય ॥૨૧૥॥
એ આદિ ગવૈયા સાધુજન, તેની પાસે કરાવ્યું ગાયન । ઘણીવાર સુધી બેઠા ત્યાંય, પછે પધાર્યાછે મોલમાંય ॥૨૨૥॥
સંત ગયા બોરસડીની પાસ, પ્રશ્નોત્તર કરે અવિનાશ । તેસમે પશ્ચિમ દિશા જ્યાંય, અતિ અદ્ભુત આકાશમાંય ॥૨૩૥॥
મહાતેજનો ગોળો ગંભીર, ચાલ્યો આવેછે વેગ સમીર । સર્વે દિશામાં કરતો પ્રકાશ, આવ્યો સમીપમાં તે ઉજાસ ॥૨૪૥॥
રાયણ ઉપર થઈ જેહ, મોલ વિષે પ્રવેશ્યોછે તેહ । પછે બીજે દિન તેનો સાર, સંતોયે પૂછ્યું છે તેણીવાર ॥૨૫૥॥
હે કૃપાનાથ હે મહારાજ, તેજ શાનું હતું કહો આજ । તેજનો ગોળો આવ્યોતો આંય, પ્રવેશ્યોતો આ મોલનીમાંય ॥૨૬૥॥
ત્યારે શ્રીહરિ બોલ્યા પ્રમાણ, બ્રહ્માદિ અમર હતા જાણ । નિત્ય કરવા અમારાં દરશન, આવેછે થઈને તે પ્રસન્ન ॥૨૭૥॥
આજે અમે કરી ઈચ્છા મન, તમને થયાંછે તે દરશન । કરેછે નિત્ય આવી સ્તવન, મિષ્ટ વાણીવડે શુભમન ॥૨૮૥॥
સુણો રામશરણ પવિત્ર, તેજના ગોળાનું જે ચરિત્ર । સત્સંગિ ભૂષણ મોઝાર, કર્યોછે તેનો ઘણો વિસ્તાર ॥૨૯૥॥
ત્યાર પછે તે પ્રાણજીવન, રહ્યા તે સ્થલે પંદર દન । પછે સંતને મોકલ્યા ફરવા, ચડોતર દેશ બોધ કરવા ॥૩૦૥॥
તે સમે તે શ્રીનગર મોઝાર, શક્તિ પંથીછે જન અપાર । એવા અસુર જે દુરમત્ય, ઘણા દ્વેષ કરેછે અસત્ય ॥૩૧૥॥
ગયા ભાઉસાહેબની પાસ, વાત સમજાવી જીઠી તાસ । સહજાનંદ કરે જગન, તેમાં થાશે તમને વિઘન ॥૩૨૥॥
પેલો યજ્ઞ કર્યોતો જે વાર, તવ પિતા મુવાતા આ ઠાર । આ બીજા યજ્ઞમાં થાશે કેમ, તમારો વારો આવ્યોછે એમ ॥૩૩૥॥
માટે યજ્ઞ બંધ કરો આપ, તો ટળે તવ મૃત્યુનો તાપ । એ સુણી ભાઉસાહેબ ભૂર, કર્યો વિચાર મન જરૂર ॥૩૪૥॥
સ્વામીને હવે પકડો આજ, સૈન્યવાળાને કહ્યું તે કાજ । પછે સૈન્ય કર્યું છે તૈયાર, જેતલપુરે જાવા વિચાર ॥૩૫૥॥
અંતર્યામીયે જાણી તે વાત, થયા તૈયાર ત્યાં જગતાત । સવારે વેલા ઉઠીને શ્યામ, પોતે પધાર્યા ચલોડે ગામ ॥૩૬૥॥
પછે ભાઉસાહેબ એ દિન, આવ્યો જેતલપુરે લૈ સૈન્ય । મહાપ્રભુજીને ખોળ્યા ત્યાંય, પણ તે તો મળ્યા નહિ ક્યાંય ॥૩૭૥॥
પછે ઈચ્છા કરીછે દયાળ, ષટ્પદને પ્રેર્યા તે કાળ । લાખો ભમરા પ્રગટ્યા જ્યાંય, સૈન્યવાળાને વળગ્યા ત્યાંય ॥૩૮૥॥
ડંસ મારે છે વિંછી સમાન, ભુલી ગયા શૂરા નિજ ભાન । નાહું પ્રાણ લેઈ સૈન્ય સર્વ, કેક ધ્રુજ પડ્યા તજી ગર્વ ॥૩૯૥॥
પડ્યાં મુક્યાં છે સૌ હથિયાર, માર્યા માર્યા કરે છે પોકાર । આતો કરવા ગયાતા સારું, પણ આવી પડ્યું માથે લારું ॥૪૦૥॥
એમ ભમરથી પામ્યા ત્રાસ, શ્રીનગર સુધી તે રહ્યા પાસ । હવે શ્રીહરિ ધારીને ઉર, પાછા પધાર્યા જેતલપુર ॥૪૧૥॥
ત્યાંથી ખેડે ગયા અવિનાશ, અધિકારી સાહેબને પાસ । જૈને મળ્યા ત્યાં ભૂધરભ્રાત, તે સાહેબને કીધી સૌ વાત ॥૪૨૥॥
અમારે કરવો છે જગન, તેમાં લોક કરે છે વિઘન । માટે પુષ્ટિ આપો તમે આજ, સુખે યજ્ઞ કરીયે સમાજ ॥૪૩૥॥
ત્યારે સાહેબ કે મહારાજ, તે સ્થળેનથી અમારું રાજ । પછે મહારાજે કહ્યું કેમ, કો તો અમે જ કરીયે એમ ॥૪૪૥॥

વળી સાહેબ કે કેમ કરશો, કેવી રીતથી પગલાં ભરશો । ત્યારે શ્રીહરિ બોલ્યા વચન, અમે ધારીયે જો નિજમન ॥૪૫॥
એક દિવસમાં એક લક્ષ, આવે મનુષ્ય અમારી પક્ષ । કહે સાહેબ સુણો આ ઠામ, જોઈ વિચારીને લેવું કામ ॥૪૬॥
ત્યારે મહારાજે ધાર્યું મન, ગયા ડભાણે પ્રાણજીવન । જેતલપુર લખ્યો છે પત્ર, આનંદાનંદ સ્વામીને તત્ર ॥૪૭॥

**ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ જેતલપુરથી ડભાણ પધાર્યા એ નામે બાસઠમો તરંગ ॥૬૨॥**

પૂર્વછાયો- જેતલપુરે આનંદસ્વામી, રહ્યા છે રૂડે પ્રકાર । તેમના પર પત્રદ્વારે, મોકલીયા સમાચાર ॥૧॥
યજ્ઞ હવે બંધ રહ્યો છે, નહીં થાય તેહ ઠામ । પત્ર વાંચી લેજ્યો મનમાં, કેયે તે કરજ્યો કામ ॥૨॥
વિપ્ર અભ્યાગત અત્રાર્થી, ગરીબ આવે જે કોય । મનુષ દીઠજ આપજ્યો, આ લખ્યા પ્રમાણે જોય ॥૩॥
અત્ર ચતુર્શોર આપજો, વળી વસ્ત્ર નવ હાથ । જે કોઈ આવે તે સર્વેને, દેજ્યો થઈને સનાથ ॥૪॥

ચોપાઈ - આનંદાનંદ સ્વામી કૃપાળ, એ પ્રમાણે આપ્યું તતકાળ । પોતે આપ્યું છે ડભાણમાંય, જેતલપુરથી મંગાવી ત્યાંય ॥૫॥
તેસમે સુરતી હરિજન, આવ્યા ડભાણ કરવા દર્શન । દશ અવતારનું છત્ર એક, લાવ્યા ભૂધર સારું વિશેક ॥૬॥
શ્રીહરિને ધરાવ્યું છે જેહ, બીજાં આપ્યાં વસ્ત્રાદિક એહ । કરી પૂજાયો રૂડે પ્રકાર, કરીને મન પ્રેમ અપાર ॥૭॥
એમ ડભાણમાં માસ એક, વ્હાલે લીલા કરીછે વિશેક । પછે પધાર્યા જીવનપ્રાણ, નળકંઠામાં થઈને પ્રમાણ ॥૮॥
દેવધોલેરા નામે જે ગામ, નિજ ભક્તતણા સુખધામ । મુળજી નામે ઠક્કર ખ્યાત, તેને ઘેર રહ્યા એક રાત ॥૯॥
ત્યાંથી ગયા અચારડે ગામ, નિજ ભક્તતણા સુખધામ । સરિતાતણે તીરે ત્યાં સાર, શોભિતા છે સમીરકુમાર ॥૧૦॥
તે નદીમાંહી કરીને સ્નાન, કર્યા પ્રસાદીના હનુમાન । ત્યાંથી પધાર્યા લીંબડી શેર, ચોટાવચ્ચે થઈ રૂડી પેર ॥૧૧॥
સરોવરછે સુંદર એક, તેની તીરે બેઠાછે વિશેક । તે સ્થાનકે ત્રવાડી ગોપાળ, લાવ્યા તૈયાર કરીને થાળ ॥૧૨॥
તે ભોજન જમી નિરધાર, ગયા કરમડગામે તેવાર । ત્યાંના દરબારમાં બે દિન, રહ્યા કૃપા કરી ભક્તાધીન ॥૧૩॥
પછે ચાલ્યા શ્રીદેવમુરારી, ગામ ચુડે ગયા સુખકારી । દામોદર શુકલને ઘેર, એક દિન રહ્યા સુખભેર ॥૧૪॥
બીજે દિવસ પ્રાતઃકાળ, ગામ વસતડી ગયા લાલ । ત્યાંથી રામપુરે ગયા શ્યામ, એક રાત્રિ રહ્યા તેહ ઠામ ॥૧૫॥
વળી ચાલ્યા ત્યાંથી તો જરૂર, પ્રભુ પધાર્યા છે મુળીપુર । શેર વચ્ચે થઈ ગિરિધારી, ગયા અલરક વાવ્યે ધારી ॥૧૬॥
તે સમીપમાંછે રંગમેલ, રહ્યા ત્રણ પક્ષ તેમાં છેલ । જમે દરબારમાંહી થાળ, કરે પુનીત લીલા દયાળ ॥૧૭॥
ત્યાંથી ચાલ્યા છે શ્રીઘનશ્યામ, વિચર્યા છે ચરાવડે ગામ । સંતસહિત દેવમુરારી, ગયા દેવળિયે ભયહારી ॥૧૮॥
ખાખરેચી ગામે થઈ ખ્યાત, માળિયામાં ગયા જગતાત । સતાજી નામે ઠાકોર ત્યાંય, રહ્યા તેમના દરબારમાંય ॥૧૯॥
રણ ઉતરીને વાસુદેવ, ગયા વાગડદેશમાં એવ । ગામ ધમડકે થઈ ધીર, ચોબારીયે ગયા નરવીર ॥૨૦॥
પછે કરીને મન વિચાર, વ્હાલો વિચર્યા શેર અંજાર । એમ ફરતા શ્રીદેવમુરારી, ભુજનગર ગયા સુખકારી ॥૨૧॥
ઉતર્યા ગંગારામને ધામ, બે માસ રહ્યા સુંદર શ્યામ । ઘણી લીલા કરેછે તેઠાર, આપ્યાં ભક્તને સુખ અપાર ॥૨૨॥
પછે શ્રીહરિ સુખના ધામ, પ્રીતે પધાર્યા છે તેરે ગામ । રાજાસહિત સૌ હરિજન, આવીને તેડી ગયા પાવન ॥૨૩॥
તેરામાં રહ્યા શ્રીભગવંત, આવી મળ્યાછે ત્યાં સર્વે સંત । જ્ઞાનવૈરાગની કરે વાત, સંત હરિજનને વિખ્યાત ॥૨૪॥
ગામ અશ્લાલીના હરિજન, વેણીભાઈ આદિક પાવન । લાવ્યા મુરબ્બો ચોખા ને દાળ,નારાયણને માટે રસાળ ॥૨૫॥
તે દેખીને શ્રીપ્રાણજીવન, શ્રીહરિજી થયા છે પ્રસન્ન । ચોખા લીધા તે પોતાને હાથ, ઝીણી દૈષ્ટિયે જોવા લાગ્યા નાથ ॥૨૬॥
અણી શુદ્ધ ચોખા છે ઉત્તમ, એમ કે રાજી થયા પ્રીતમ । દાળભાત રંધાવ્યા તેવાર, મુરબ્બા સાથે જમ્યા તેઠાર ॥૨૭॥
વળી એકસમે કોઈ દિન, જમવા બેઠા પ્રાણજીવન । એવામાં મુક્ત આવ્યો છે એક, જોગીનો વેષ લેઈ વિશેક ॥૨૮॥
રામપાત્ર લીધું છે તે હાથ, આવી ઉભો જમે છે જ્યાં નાથ । તેને ઓળખિયો મનમાંય, નિજપ્રસાદી આપી છે ત્યાંય ॥૨૯॥
તે મુક્ત જમીને થયો તૃપ્ત, દર્શન કરીને ગયો ગુપ્ત । મહાપ્રભુજી તેરા મોઝાર, એમ લીલા કરેછે અપાર ॥૩૦॥
ઘનજીભાઈ નામે સુતાર, નિત્ય વ્હાલો રેછે તેને દ્વાર । સભામાં કરે છે રૂડું જ્ઞાન, નિજભક્ત માટે ભગવાન ॥૩૧॥
પાસે રાખે છે ફોફળ એક, ધારી વિચારીને તે વિશેક । શ્રીહરિ સભા કરેછે જ્યાંય, સંતહરિજન બેસે ત્યાંય ॥૩૨॥
કથામાં આવે કોઈને નિંદ, મારે સોપારી ત્યાં સુખકંદ । નિત્ય કરેછે ચરિત્ર એમ, વૃદ્ધિ પમાડવા પ્રેમનેમ ॥૩૩॥
વળી એકસમે તેરામાંય, સાધુ ભિક્ષા માગી લાવ્યા ત્યાંય । તેના ગોળા કર્યા નિરધાર, સંત જમવા બેઠા જેવાર ॥૩૪॥
ત્યારે બોલ્યા શ્રીજી મહારાજ, મુને આપો ગોળો એક આજ । નવ આપ્યો સંતોએ તે સ્થાને, નિજ હાથે લીધો ભગવાને ॥૩૫॥
બેઠા સંતમંડળમાં છેલ, ગોળો જમવાને અલબેલ । જમતા થકા કરે વખાણ, વળી વ્હાલો વદે મુખવાણ ॥૩૬॥
આતો ચુરણ ઔષધરૂપ, ટાળે વિકાર કરે અનૂપ । એમ કેને જમેછે જીવન, સર્વે સંતને ગમેછે મન ॥૩૭॥

પછે બોલ્યા ત્યાં સલુણો શ્યામ, સુણો સંત સર્વે આણે ઠામ । ભિક્ષા મંગાવું છું તમ પાસ, મારા મનમાં ધારીને તાસ ॥૩૮॥
કોટિ જીવનું કલ્યાણ થાય, વળી તમારો ધર્મ પળાય । સત્ય વાત કહું છું હું સોય, દુર્બળતાથી કહું ને જોય ॥૩૯॥
નૈતો પર્વતશિખર જ્યાંય, સર્વસંત બેસો જઈ ત્યાંય । ત્યાં પણ જમાડું હું મિષ્ટાન, બેઠા બેઠા હમેશ નિદાન ॥૪૦॥
એવા છેયે અમે ભગવાન, નિશ્ચે માની લેજ્યો સહુ મન । એમ તેરે રહીને બે માસ, કાળેતળાવે ગયા હુલ્લાસ ॥૪૧॥
ગામ મઉથી મંગાવીછે કેરી, સાઠ મણનું શકટભરી । સંત હરિજન ઘણા જન, સર્વે સાથે જમ્યા ભગવન ॥૪૨॥
લીલા કરીછે ત્યાં એક માસ, માનકુવે ગયા અવિનાશ । વળી ત્યાં થકી ધારીને ઉર, પાછા પધાર્યા ભુજંગપુર ॥૪૩॥
ગયા સુંદરજીને સદન, ત્યાં ઉતારો કર્યો બલવન । ત્યારે બોલ્યા સુંદરજીભાઈ, હવે સુણો તમે સુખદાઈ ॥૪૪॥
અમારું જે કલ્યાણ કેવાય, સાધુના જેવું તે કેમ થાય । તે સુણીને બોલ્યા જીવનપ્રાણ, સૌનું સરખું કરવું છે કલ્યાણ ॥૪૫॥
સાધુ ગૃહસ્થને સરખી રીત, અપવર્ગ પમાડીશું પ્રીત । ઘણી મેનતે પુન્ય પાવન, ધર્મ સહિત રળોછો ધન ॥૪૬॥
તેવડેથી કરોછો પૂજન, વળી આપોછો વસ્ત્ર ને અન્ન । તમારી કમાણીમાં જરૂર, સંતનો ભાગ છે જાણો ઉર ॥૪૭॥
તેમ સંતનું ભજન ધ્યાન, તેમાં ભાગ તમારો નિદાન । એમ વાલમ વારમવાર, કરે ભુજમાં લીલા અપાર ॥૪૮॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિયે ભુજનગરમાં લીલા કરી એ નામે ત્રેસઠમો તરંગ: ॥૬૩॥

પૂર્વછાયો- પ્રેમવડેથી પાન કરો, પ્રગટ લીલા પિયુષ । અધમોધારણ શ્રીહરિ છે, સુફલ કર્ણ આયુષ ॥૧॥
પછે વ્હાલો ત્યાંથી વિચર્યા, કરી મન વિચાર । હાલાર સોરઠમાં થઈ, ચાલ્યા આગળ નિરધાર ॥૨॥
કાઠીયાવાડ કરીઆણે, દેહાખાયરને દ્વાર । ઉતારો કર્યો ઉમંગે ત્યાં, સુખસિંધુ ભવતાર ॥૩॥
સંતદાસજી આવી પોચ્યા, કર્યા પ્રભુનાં દર્શન । મૂર્તિ મનોહર નિરખીને, પામ્યા સુખ નિજ મન ॥૪॥

ચોપાઈ - સંતદાસજીને જગતાત, પુછે બદ્રિકાશ્રમની વાત, ત્યારે મુનિ કહે છે તે સર્વ, બદ્રીવનની વાત અપૂર્વ ॥૫॥
રહ્યા પાંચ દિન સંતદાસ, શ્રીહરિ સહજાનંદ પાસ । પછે આજ્ઞા આપી છે શ્રીશ્યામે, સંતદાસ ગયા બદ્રીધામે ॥૬॥
હવે કરીઆણે અલબેલ, લીલા કરેછે સુંદર છેલ । દેશદેશથી પુન્ય પાવન, આવ્યા સંત અને હરિજન ॥૭॥
કર્યો છે મોટો સમૈયો ત્યાંય, સર્વે મોદ પામ્યા મનમાંય । વળી એક સમે કોઈ દિન, કાળો મકવાણો હરિજન ॥૮॥
શ્રીહરિને જમાડવા કાજ, થાળ કરાવ્યો સુંદર સાજ । પછે તેડી ગયો નિજધામ, શ્રીહરિને જમાડ્યા તે ઠામ ॥૯॥
કર્યું પ્રેમ સહિત પૂજન, વાલા પ્રત્યે બોલ્યો તે વચન । હે કૃપાળુ સુણો મનમાંય, આવ્યો છે કિમિયાગર આંય ॥૧૦॥
બુટીવાળો છે બાવાને વેષ, ગામ લોક માને છે વિશેષ । ત્રાંબાનું સોનું કરે નવીન, ઘણા લોક રેછે તેઆધીન ॥૧૧॥
ત્યારે વાલીડો બોલ્યા વચન, તમારે છે એમાં કાંઈ મન । હોય તો તે કહી દેજ્યો આજ, સોનું કરી દેયે તમો કાજ ॥૧૨॥
ત્યારે ભક્ત બોલ્યા કરી ભાવ, સુણો વાલા મનોહર માવ । દ્રવ્ય હોય તો સારું કેવાય, તવ સંતતણી સેવા થાય ॥૧૩॥
એવું સુણીને કે મહારાજ, આજ કરીયે તમારું કાજ । લોઢાની કોશ ઘરમાં જો હોય, લાવો સોનું કરી દેયે સોય ॥૧૪॥
ભક્ત રાજી થયો મનમાંય, લાવ્યો કોશ કોદારી બે ત્યાંય । પછે પ્રભુ કહે જાઓ લેઈ, બુટીવાળાને કેજ્યો આ દેઈ ॥ ૧૫॥
એવાં સુણી પ્રભુનાં વચન, બાવા પાસે ગયો હરિજન । મહાપ્રભુના કેવા પ્રમાણે, હરિભક્તે કહ્યું છે તે ટાણે ॥૧૬॥
સુણો બાવાજી કહીયે કાજ, લોઢાનું સોનું કરી ઘો આજ । બાવો કે નથી એનો ઉપાય, લોઢાનું તો સોનું નહીં થાય ॥૧૭॥
પછે ભક્ત આવ્યો નિજ ઘેર, કહી મહારાજને સૌ પેર । ત્યારે શ્રીહરિ પરમ દયાળ, મનમાં વિચારી તતકાળ ॥૧૮॥
કોશ કોદાળી બન્ને ઉપાડ્યાં, પથર ઉપર તે પછાડ્યાં । થયું દેદીપ્ય સોનું પાવન, ઘણો રાજી થયો હરિજન ॥૧૯॥
જોખી જોતાં થયું પચ્ચી શેર, ભક્તે જાણ્યું થઈ ભારે લેર । પ્રભુ કહે હવે ખુબ વાપરજ્યો, સાધુ બ્રાહ્મણની સેવા કરજ્યો ॥૨૦॥
ત્યારે શ્રીહરિ સુંદર શ્યામ, ગયા દેહાખાયરને ધામ । પછે ચાલી તે ગામમાં વાત, સર્વે લોકોયે જાણ્યું વિખ્યાત ॥૨૧॥
હવે તે હરિજનને ધામ, ચોર આવે છે ચોરીને કામ । નિશામાં નિત્ય નિત્ય તે ઠાર, સુવર્ણ ચોરી લેવા વિચાર ॥૨૨॥
રાત્રિ દિન ફરે કરે તાણ, આવીને કરે છે ધમસાણ । નિદ્રા પણ નથી દેતા કરવા, તસ્કર આવે છે સોનું હરવા ॥૨૩॥
થયું તે ભક્તને જુવો દુઃખ, નથી આવતું પળનું સુખ । થયા ઉજાગરા દશ દિન, પ્રભુથી ચિત્ત થયું છે ભિન્ન ॥૨૪॥
પછે આવ્યો મહારાજ પાસ, કરી વાત તે સર્વે પ્રકાશ । મુને ઠરવા દેતા નથી ચોર, ચિત્ત રેતું નથી મારું ઠોર ॥૨૫॥
ત્યારે મહારાજ કે એહ સારું, કોઈને આપતો નથી વારું । જો આપીયે તો તે દુઃખી થાય, અમારી ભક્તિ એ ભુલી જાય ॥૨૬॥
એની સંભાળ રાખવી પડે, નિત્ય ભક્તિમાં આવીને નડે । માટે એ પાપને કરી દૂર, પથર પર નાખો જરૂર ॥૨૭॥
ત્યારે હતું તેવું થાશે લોહ, મટી જાશે ઉપાધિ સંદેહ । પછે નિરભે થઈને ફરજ્યો, સુખે અમારું ભજન કરજ્યો ॥૨૮॥
શ્રીહરિની આજ્ઞા અનુસાર, એ ભક્તે કર્યું છે તેણીવાર । ત્યારે મનમાં થયો આનંદ, મટી ગયો તે માયાનો ફંદ ॥૨૯॥

કરી વાલમ મન વિચાર, સારંગપુર ગયા નિરધાર । ત્યાં જૈને પત્ર લખાવ્યા સાર, દેશોદેશ વિષે તેણીવાર ॥૩૦॥
 સર્વે સંત અને હરિજન, આ હકીકત જાણજ્યો મન । કાર્તિક સુદી પૂર્ણિને દિન, વૌઠે આવજ્યો પુણ્ય પાવન ॥૩૧॥
 એમ પત્ર લખ્યો સર્વે દેશ, ત્યાંથી પધાર્યા દેવ દેવેશ । ગામ બુધેજ થૈ અલબેલ, વૌઠે પધાર્યા સુંદર છેલ ॥૩૨॥
 ત્યાંતો આવ્યો છે આગેથી સંઘ, સંત સેવક કરી ઉમંગ । જાણ્યું સંતે આવ્યા અલબેલ, અતિ આનંદની થઈ રેલ ॥૩૩॥
 સંત હરિજન સૌ પવિત્ર, રૂડાં વગડાવે છે વાજંત્ર । આવ્યા શ્રીહરિ સન્મુખ સ્નેહ, કર્યા દર્શન નિસ્સંદેહ ॥૩૪॥
 સરિતાને કિનારે છે ગામ, તેનું વારસંગ એવું છે નામ । તેની સીમ વિષે કરીને ભાવ, સંઘ સર્વેયે કર્યો પડાવ ॥૩૫॥
 તેના મધ્યે બિરાજ્યા છે શ્યામ, પુરૂષોત્તમ પૂરણકામ । દેશો દેશના સૌ હરિજન, તેમણે કર્યું પ્રીતે પૂજન ॥૩૬॥
 વસ્ત્ર આભૂષણ તેહ ઠાર, આપ્યા સર્વે વિવિધ પ્રકાર । હેતે પેરાવ્યા પુષ્પના હાર, મનમોદ થયો છે અપાર ॥૩૭॥
 પછે ગંગામાયે કર્યો થાળ, નિશામાં જમ્યા દીનદયાળ । સર્વેને સુખ આપ્યાં અપાર, પછે પોઠ્યા ત્યાં પ્રાણઆધાર ॥૩૮॥
 નારદીપુરના ત્યાં નાનાભાઈ, તેને કેવરાવ્યું સંઘમાંઈ । જેને પ્રભુજીને અર્થે સાર, થાળ કરવા જો હોય વિચાર ॥૩૯॥
 કાલે મધ્યાને કરજો તૈયાર, પ્રીતે લાવજો તે આણે ઠાર । કુબેરસિંહ ત્યાં છડીદાર, આવ્યા શ્રીજી પાસે તેણીવાર ॥૪૦॥
 કર જોડી કહે છે તે વાત, સુણો વિનંતિ ભૂધરભ્રાત । જુવો ગોસ્વામી આવ્યા છે આંચ, આ પેલા ઉતર્યા સંઘમાંચ ॥૪૧॥
 એમણે વાત કરી છે આજ, તે પ્રમાણે કૌ ઇં મહારાજ । સ્વામિનારાયણે આ અપાર, દીવીઓ પ્રગટાવી આ ઠાર ॥૪૨॥
 કોણ આપે છે એટલું તેલ, ક્યાંથી લાવે છે એ જુઓ ખેલ । એવું સુણીને શ્રીઅવિનાશ, મર્મ કેને વાલે કર્યું હાસ ॥૪૩॥
 પછે બીજે દિવસે સવાર, વેલા ઉઠ્યાછે વિશ્વઆધાર । સાતનદીનો સંગમ જ્યાંચ, સંઘસાથે વ્હાલો ગયા ત્યાંચ ॥૪૪॥
 શ્યામ સલુણે કર્યું ત્યાં સ્નાન, નિજભક્તસંગે ભગવાન । વસ્ત્ર પેરીને થયા તૈયાર, ત્યાં વાગે છે વાજંત્ર અપાર ॥૪૫॥
 કર્યા મહાદેવનાં દર્શન, હરિહર ભેટ્યા પૂણ્યપાવન । હતો ચંદ્રશેખરનો શિશ, તેને કૃપા કરી જગદીશ ॥૪૬॥
 પોતે પેર્યાતા પોશાક અંગ, સર્વે આપી દીધા એ ઉમંગ । પછે ઉતારે પધાર્યા આપ, જેનો પૂર્ણ દીસે છે પ્રતાપ ॥૪૭॥
 હવે સેવક લાવ્યા જે થાળ, તે જમ્યા છે શ્રીદીનદયાળ । સર્વે સંત અને હરિજન, સૌને પ્રસાદી આપી પાવન ॥૪૮॥
 જમી જમાડી થયા તૈયાર, ચાલવાનો કર્યો છે વિચાર । શ્રીજી ઘોડે થયા અસવાર, પાર્ષદોયે સહિત તે વાર ॥૪૯॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ વૌઠે પધાર્યા એ નામે ચોસઠમો તરંગ ॥૬૪॥

રાગ સામેરી— સાવધાન થઈ સાંભળો, રામશરણ બુદ્ધિમાન । વૌઠેથી વાલમ વિચર્યા, સંઘસાથે ભગવાન ॥૧॥
 ડભાણે ગયા શ્રીદયાળુ, સંત હરિજન સાથ । થાળ જમીને ચાલ્યા ત્યાંથી, પામ્યા વૃત્તાલય નાથ ॥૨॥
 જોબન ભક્તની મેડિયે, ઉતરીયા અવિનાશ । ઘણી લીલા કરતા થકા, ત્યાં ઠરી રહ્યા બે માસ ॥૩॥
 સાધુને ત્યાં ભણવા રાખ્યા, પછે ગયા બોચાસણ । કાશીદાસને ત્યાં જમીને, ચાલ્યા અશરણશરણ ॥૪॥
 શેરડી ગામે થૈ સલુણો, ચાલ્યા શ્રીઅલબેલ । એકલબારે ઉતરી ગયા, સરસવણી રંગરેલ ॥૫॥
 ત્યાંથી ગયા ગામ પાદરે, અખિલ જગ આધાર । કાનુજી ગાયકવાડ છે, તેણે કર્યો વિચાર ॥૬॥
 સહજાનંદને પકડી, કેદ કરું હું આજ । રૂપૈયા લેવા જે રોકડા, જરુર કરું તે કાજ ॥૭॥
 અંતરજામીયે જાણ્યો છે, તેનો મનોરથ જેહ । પ્રાતઃકાળ વેલેલા ઉઠીને, પધારી ગયા તેહ ॥૮॥
 વ્હાલો પોચ્યા બામણગામે, ત્યાંથી ગયા વડતાલ । પછે પધાર્યા ઉમરેઠે, નંદુ ઠાકરને ત્યાં લાલ ॥૯॥
 ઉગમણા ઉપવનમાં, પ્રભુ રહ્યા દિન પંચ । ત્યાંથી ડડુસર વિચર્યા, બહુનામી બલસંચ ॥૧૦॥
 ગલુજી ભક્તને ત્યાં ગયા, કર્યા છે ભોજન પાન । પછે પધાર્યા કઠલાલે, ભયહારી ભગવાન ॥૧૧॥
 ગામને આરે નદીતીરે, પિપળાનો તરૂ જ્યાંચ । તેના હેઠે એક ઓટો છે, રહ્યા પ્રભુ બે દિન ત્યાંચ ॥૧૨॥
 ત્યાંથી તે પધાર્યા તોરણે, ગયા ગામ મોઝાર । રણછોડ ભક્તની ગાદીયે, બેઠા જઈ નિરધાર ॥૧૩॥
 મોહોર મુકી સુવર્ણની, ચાલ્યા સુંદર શ્યામ । પાર્ષદસહિત પધારીયા, પ્રભુજી આંત્રોલી ગામ ॥૧૪॥
 સત્સંગી સર્વે સામા આવ્યા, હર્ષ કરીને ત્યાંચ । વાજતે ગાજતે લૈ ગયા, શ્રીહરિને ગામમાંચ ॥૧૫॥
 ભાઈ શંકરની ફળીમાં, ઉતર્યા તેમને દ્વાર । થાળ કરીને ત્યાં જમાડિયા, ઉમંગ કરી અપાર ॥૧૬॥
 શિવજીનાં મંદિરમાં, ત્રણ દિન રહ્યા નાથ । ત્યાં આવ્યો દક્ષિણી અસુર, બસે સવાર સાથ ॥૧૭॥
 પ્રભુજીને તે ઝાલવાનો, વિચાર કરી મનમાંચ । અંતરજામીયે જાણીયો, તેમનો અભિપ્રાય ॥૧૮॥
 ગામ બારે દરવાજે ઉભા, મારગ રોકીને મૂઠ । પ્રભુ પાર્ષદ સાથે ચાલ્યા, અસ્વાર થૈ ગતિગૂઠ ॥૧૯॥
 બસે સવાર જ્યાં ઉભા છે, તૈયાર થૈને તમામ । અલબેલો આવ્યા તે સ્થળે, સ્વારસંગે સુખધામ ॥૨૦॥

પ્રાણનાડીઓ જે તેમની, ખેંચી લીધી તતખેવ । દિગમૂઠ જેવા થૈ રહ્યા, ઠરી ગયા સહુ એવ ॥૨૧॥
 વાજ સાથે તે ચોટી રહ્યા, ભુલી ગયા સહુ ભાન । બુદ્ધિ રહી નહિ બોલવાની, થૈ ગયા ચિત્ર સમાન ॥૨૨॥
 ખળજનોને ખાળી રાખ્યા, જડસમ કર્યા જ્યાંય । બ્રહ્મમોલના વાસી વ્હાલો, ચાલ્યા શ્રીહરિ ત્યાંય ॥૨૩॥
 સિંહ દેખી જંબુક જેમ, વણમારે મરી જાય । અક્ષરપતિને દેખીને, થૈ તેમની એ દશાય ॥૨૪॥
 ત્યાંથી તો વાલમ વિચર્યા, ગયા શીંગાળી ગામ । તે ગામની બાર્ય પશ્ચિમે, છે સરોવર જે ઠામ ॥૨૫॥
 તરુ છે એક રાયણનું, તે સરોવર પાસ । તેની શાખા ગ્રહીને ઉભા, ઘોડેસ્વાર અવિનાશ ॥૨૬॥
 તેસમે એક ભક્ત આવ્યો, નામ રૂપો કોટવાળ । મહાપ્રભુને પગે લાગી, બોલ્યો વચન તતકાળ ॥૨૭॥
 હે મહારાજ કૃપા કરી, રાત્રિ રહો આંહી આજ । સેવા અંગીકાર કરીને, પધારજ્યો સુખસાજ ॥૨૮॥
 બહુનામી ત્યારે બોલિયા, ઘણા જન અમ પાસ । વળી પાર્ષદ કાઠી ભેગા, ઘોડાના સ્વાર પયાસ ॥૨૯॥
 જોગાણ જોશે તેહને, તે વિચારી લેજ્યો મન । એવું સુણીને ભક્ત કેછે, બહુ સારું ભગવન ॥૩૦॥
 ઘણા મઠ છે મુજ ઘરે, કુંભ ભરેલા છે બેય । એમ કહી લાવી દીધા, બેઉ ઘડા મઠ તેય ॥૩૧॥
 શ્રીહરિ અશ્વથી ઉતર્યા, જોગાણ લીધું છે હાથ । વેંચી આપ્યું તે સર્વને, નિજહાથે યોગિનાથ ॥૩૨॥
 પયાસ પાવરા ભરીયા, દરેકમાં દશ શેરા પણ ઘડા તો ભર્યા રહ્યા, મહારાજની એ મેર ॥૩૩॥
 પ્રતાપ એવો નિરખીને, હરખ્યા છે સર્વે જન । પ્રભુપણાનો નિશ્ચે થયો, નર નારીને મન ॥૩૪॥
 લાડુ કરાવ્યા સુખડીના, સર્વમંડળને કાજ । હર્ષવડે જમાડી દીધા, રાજી થયા મહારાજ ॥૩૫॥
 બીજે દિવસે પ્રાતઃકાળ, પધાર્યા સુંદર શ્યામ । ગામ આંતરસુબે ગયા, ત્યાંથી ઉંટડીયે ઘનશ્યામ ॥૩૬॥
 શ્રીહરિ ગયા મંદિરમાં, કર્યા રુડાં દરશન । વસ્ત્ર ભૂષણ આપ્યાં વિપ્રને, વળી આપ્યું ઘણું ધન ॥૩૭॥
 સરિતામાં સ્નાન કરીને, ચાલ્યા જગદાધાર । પાર્ષદસહિત પધાર્યા, લવાડગામ મોઝાર ॥૩૮॥
 ગેદાલજીને ઘેર રહ્યા, સલુણો એક રાત । સેવા અંગીકાર કરીને, ચાલીયા શ્રીજગતાત ॥૩૯॥
 પછે પુરૂષોત્તમ પોતે, ગયા સલકીગામ । દયાળજીને ત્યાં રહ્યા છે, પાંચ દિવસ એ ઠામ ॥૪૦॥
 પાવન કરીને ચાલીયા, પધાર્યા પ્રાંતિજ ગામ । તે ગામના આશ્રિત સર્વે, સામા આવ્યા અભિરામ ॥૪૧॥
 કાશીરામ ને મયારામ, ગોવિંદ મંઠારામ । તુલજારામ આદિ સર્વે, આવી કર્યાંછે પ્રણામ ॥૪૨॥
 ઉત્સવ સાથે તેડી લાવ્યા, ગામવિષે નિરધાર । મયારામને ત્યાં ઉતર્યા, કરી મન અતિપ્યાર ॥૪૩॥
 નવલખાના ઓરડાની, ઓશરીમાં નિરધાર । પલંગ ઉપર્ય પધરાવ્યા, ભક્તિભાવે તેવાર ॥૪૪॥
 પછે તે બાયે સ્તુતિ કરી, નિર્મળ મનથી ત્યાંય । શ્રીહરિજી ભલે પધાર્યા, કૃપા કરી અતિ આંય ॥૪૫॥
 બીજે દિવસે પ્રાતઃકાળે, વહેલા ઉઠ્યા ભગવાન । પ્રભુ ગયા બોખ ઉપર્ય, નિર્મળ કરવા સ્નાન ॥૪૬॥
 સંત હરિજન સાથે લઈ, કર્યું છે જલમાં સ્નાન । પછે ઉતારે પધારીયા, બહુનામી ભગવાન ॥૪૭॥
 હરિજનોને ઘેર ઘેર, ભાવે કર્યાં છે ભોજન । સુખ આપ્યાં સેવકને, દશ દિવસ જીવન ॥૪૮॥
 રેવા પંડ્યાયે સ્તુતિ કરી, બોલ્યા તે નિર્મળ વાણ । પ્રભુ મુજ ઘેર પધારો, જમવા જીવનપ્રાણ ॥૪૯॥
 તે સુણીને શ્રીહરિવર, ગયા છે તેમને ઘેર । ભાવતાં ભોજન કર્યાં છે, શ્રીહરિએ સુખભેર ॥૫૦॥
 રેવા પંડ્યાને રાજી થઈ, કહેછે શામ સુંદર । પ્રસાદિની જગ્યા અમારી, આંહિ થાશે મંદિર ॥૫૧॥
 તે ઠેકાણે થયું મંદિર, મોટું વિશાળ છે હાલ । પ્રાંતિજમાંહી લીલા કરી, પધાર્યા ત્યાંથી દયાળ ॥૫૨॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિયે પ્રાંતિજમાં લીલા કરી એ નામે પાંસઠમો તરંગ ॥૬૫॥

પૂર્વછાયાઓ- પછે ત્યાંથી ચાલ્યા પ્રભુજી, વાલો ગયા વિજાપુર । પ્રાગજીને ઘેર જઈને, ઉતારો કર્યો જરૂર ॥૧॥
 વજીબા નામે જે પતની, પવિત્ર બે નર નાર્ય । સ્તવન કર્યું પ્રેમવડે, આપ્યો બહુ સતકાર ॥૨॥
 પૂર્ણ પ્રેમે થાળ કરાવ્યો, જમાડ્યાં રુડાં ભોજન । દંપતીનો ભાવ દેખીને, ત્યાં રહ્યા પ્રાણજીવન ॥૩॥

ચોપાઈ - વિજાપુરે મનોહર માવ, રહ્યા ભક્તનો દેખીને ભાવ । નવી નવી લીલા કરે નિત્ય, પ્રેમીજનને વધે છે પ્રીત ॥૪॥
 નવઘરીમાં બેસે છે શ્યામ, ઘણા લોક આવે છે તે ઠામ । એમ દિવસ વિત્યા બે ચાર, છેલો આપે છે સુખ અપાર ॥૫॥
 ત્યાર પછે શ્રીદેવમુરારી, એક દિન સભા કરી સારી । હજારો જન આવ્યા છે ત્યાંય, ભાવ લાવી બેઠા સભામાંય ॥૬॥
 બેઠા સંત હરિજન જોઈ, શ્રીમહારાજમાં ચિત્ત પ્રોઈ । પ્રાગજી આદિ ત્યાંના જે ભક્ત, બેઠા સભામાં થઈ આશક્ત ॥૭॥
 બીજી બાઈઓ બેઠી છે દૂર, અવિનાશીમાં થઈ આતુર । તેમાં વજીબા સર્વથી મુખ્ય, જુવે છે મહાપ્રભુનું મુખ ॥૮॥

શ્રીહરિ જે તે કરીને દયા, વજ્રબાના સામુ જોઈ રહ્યા । પછે વાલાયે કર્યો વિચાર, પુછું પૂર્વના હું સમાચાર ॥૮૧॥
 એમ ધારીને બોલ્યા ભગવન, વજ્રબા સુણો મુજ વચન । તમે નિરખો છો ધરી નેહ, તેનું કારણ શું છે કહો તેહ ॥૧૦॥
 જાણે કરો છો બીજો વિચાર, ઉંડાં ઉતરીને આણીવાર । પૂર્વની કાંઈ વાત છે યાદ, સાચું બોલોને તજ પ્રમાદ ॥૧૧॥
 એવું સુણીને બોલ્યાં વજ્રબાઈ, કાંઈ યાદ નથી સુખદાઈ । પૂર્વની નથી ખબર કાંઈ, સાચે સાચું કહું છું આંહી ॥૧૨॥
 ત્યારે મેર કરી મહારાજ, વજ્રબાને પૂછ્યું શુભ કાજ । ઘણાવર્ષ મોર બાવો એક, બાલાયોગીને વેષે વિશેક ॥૧૩॥
 તવ ઘેર આવ્યોતોને જેહ, તેની વાત કો નિરસંદેહ । વજ્રબાયે કર્યો છે વિચાર, ધારી ધારીને વારમવાર ॥૧૪॥
 પછે સાંભરી આવ્યું છે મન, બોલ્યાં શ્રીહરિ પ્રત્યે વચન, હે કૃપાનાથ સાંભર્યું તેહ, ઘણાં વર્ષ વીતી ગયાં જેહ ॥૧૫॥
 આવ્યો તો વેષ લે અવધૂત, તે તો હતો બાબરીયો ભૂત । દેખાતો બાળા વેષે પવિત્ર, પણ બહુ હતો તેમાં ચરિત્ર ॥૧૬॥
 ત્યારે બોલ્યા છે દેવ મુરાર, વાત મારી ઉચ્ચારી આ ઠાર । કહો વિસ્તારીને સહુ વાત, અથ ઈતિ બનીતી જે ખ્યાત ॥૧૭॥
 ત્યારે વજ્રબા બોલ્યાં છે વાણ, સુણો શ્રીહરિ જીવનપ્રાણ । આગળ ઉપર આણે ગામ, તે અવધૂત આવ્યો તો શ્યામ ॥૧૮॥
 મુજ ફળીમાં આવીને જોય, પિપળાની હેઠે બેઠો સોય । મહિષી દોવા બેઠી હું આંચ, અતિ આનંદીને મનમાંચ ॥૧૯॥
 આવ્યો અવધૂત બાવો જ્યાંચ, તેથી ભેંશ તો ભડકી ત્યાંચ । દુધ ઢોળાવી નાખ્યું છે તેથી, પાત્ર ફુટીયું મુજ કરેથી ॥૨૦॥
 ધરણીમાં તે ઢળી ગયું દુધ, થયું ઉદાસ મન વિરુદ્ધ । ભેંશ ભડકી ફાળે થૈ ત્યાંચ, ત્રાસ પામી હું ગઈ ઘરમાંચ ॥૨૧॥
 પછે આવ્યા મારા પતિ સોય, મારી થઈ એવી ગતિ જોય । વાત કહી કરીને વિસ્તાર, સુણીને તરત તે આવ્યા બાર ॥૨૨॥
 ગયા બાલાયોગીને તે પાસ, સમાચાર પુછી ઉભા તાસ । યોગી કહે ભુખ્યા છેયે અમે, કાંઈક ખાવાનું લાવો તમે ॥૨૩॥
 ત્યારે કહ્યું ખાવા નથી કાંચ, હવે લાવું હું તે ક્યાંથી આંચ । વળી બોલ્યા યોગી તે વચન, જુદું શા સારું બોલો છો મન ॥૨૪॥
 દક્ષિણબાજુ કોઠલામાંચ, ઘરમાં જે જુવો તમે ત્યાંચ । બરફીનું પાત્ર ભર્યું છે એક, મુને લાવી આપો તે વિશેક ॥૨૫॥
 ત્યારે ભક્ત આવ્યા ઘરમાંચ, મુને પુછવા લાગ્યા છે ત્યાંચ । તાસ ભર્યો તો તે સાચી વાત, મેં બતાવી દીધો તે વિખ્યાત ॥૨૬॥
 ભક્તે પ્રસાદ આપ્યો જે વાર, સુવા જગ્યા માગી છે તે ઠાર । ઘરમાં હતો એક ચોફાળ, ઓઢવાને આપ્યો તતકાળ ॥૨૭॥
 જાણે અંતરયામી શું હોય, એવી વાત કરે ઘરની સોય । મેં તો ચોફાળની કહી નાય, પણ ભક્તે આપ્યો સુખદાય ॥૨૮॥
 એમ કરતાં નિશા થઈ જ્યાંચ, સુઈ જવા સમો થયો ત્યાંચ । આજુબાજુમાં સઘળા જન, નરનારીયે કર્યું શયન ॥૨૯॥
 તે સમે હું ઉઠી નિરધાર, ચાલી આવી ઘરમાંથી બહાર । જોયું પિપળા સામું મેં જ્યાંચ, બાબરીયો ભૂત દેખ્યો ત્યાંચ ॥૩૦॥
 બહુ લાંબા કર્યા છે પાય, ભયંકર મુને તો દેખાય । ભરાવ્યા છે તે પીપળામાથે, મુને તો એમ બતાવ્યું નાથે ॥૩૧॥
 હું પામી મનમાં ઘણો ત્રાસ, તરત ઘર મધ્યે ગઈ તાસ । કરી ભક્તને વાત મેં સાર, ત્યારે ઉઠીને આવ્યા તે બાર્ય ॥૩૨॥
 એમને સૂક્ષ્મરૂપે જણાય, મારે તો વિચિત્ર દેખાય । એમ ફરી ફરી ત્રણવાર, બાલાયોગીયે કર્યું તે ઠાર ॥૩૩॥
 સુણો શ્રીહરિ ભૂધરભ્રાત, આ તો સંક્ષેપથી કહી વાત । મુને સાંભરી આવી છે જેહ, કૃપાનાથ કહી મેં તો તેહ ॥૩૪॥
 એવું સુણી હસ્યા ભગવન, વજ્રબા પ્રત્યે બોલ્યા વચન । આ સમે આવે તે યોગી આંચ, ઓળખી શકો તેને મનમાંચ ॥૩૫॥
 ત્યારે તો વજ્રબા બોલ્યાં એમ, ઓળખી શકું નહિ તે કેમ । એવું વચન કહ્યું જે વાર, વાલે ચરિત્ર કર્યું એઠાર ॥૩૬॥
 બાલાયોગી રૂપે થયા આપ, દેખ્યો નરનારીયે પ્રતાપ । એક ઘડી સુધી ભગવન, યોગીરૂપે દીધાં દરશન ॥૩૭॥
 વજ્રબા પામ્યાં આશ્ચર્ય મન, આ તો એના એ છે ભગવન । દઢ નિશ્ચે થયો મન સાથ, કર્યાં દર્શન થયાં સનાથ ॥૩૮॥
 કર્યું અંતરધાન તે રૂપ, હતા તેવા થયા છે અનુપ । સર્વે સંત હરિજન ત્યાંચ, પામ્યા આનંદ તે મનમાંચ ॥૩૯॥
 વજ્રબાને કહે મહારાજ, અમે આવ્યાતા તમારે કાજ । એમ લીલા કરે ભવતાર, આપે ભક્તને સુખ અપાર ॥૪૦॥
 તે સમે ત્યાંના સંજય જેહ, સર્વે આવ્યાતા સભામાં તેહ । તેમણે કહ્યું સુણો મહારાજ, અમે વિચાર્યું છે એમ કાજ ॥૪૧॥
 પ્રભુ થઈ ફરો છો સુજાણ, સઘળાંનાં કરો છો કલ્યાણ । પણ શ્રીકૃષ્ણે પર્વત ધાર્યો, ઈન્દ્રનો અભિમાન ઉતાર્યો ॥૪૨॥
 એમ અમારા ગામનો એક, દરવાજો છે મોટો આ વિશેક । તેને ઉપાડો જો તમે ખ્યાત, ત્યારે જાણીયે પ્રભુ સાક્ષાત ॥૪૩॥
 ત્યારે શ્રીહરિ કે સુણો ભાઈ, એમાં તો નથી કાંઈ નવાઈ । દરવાજો ઉંચો કરીયે સોય, આંગળી પર ધારીયે જોય ॥૪૪॥
 પણ લખી આપો તમે આજ, નક્કી કહીયે છેયે તે કાજ । દરવાજો ઉંચો કરું ખચિત, તમે અમારા થાવો આશ્રિત ॥૪૫॥
 સંજયે સુણ્યાં એવાં વચન, સર્વે વિચારે છે એમ મન । સ્વામિનારાયણ જાદુખોર, બાબરીયા ભૂતનું છે જોર ॥૪૬॥
 કદી ઉપાડે દરવાજો આજ, તો આપણી રહે નહી લાજ । એમના સેવક ન થવાય, આપણે પ્રભુ નવ કેવાય ॥૪૭॥
 એમ વિચારીને ગયા મન, હરિ ન ઓળખાયા એ દન । સંસ્કાર વિના નવ પમાય, પ્રગટના ભક્ત ન થવાય ॥૪૮॥
 એમ વિજયપુર મોઝાર, પંદર દિન રહ્યા મુરાર । સૌની સેવા કરી અંગીકાર, પછે પ્રીતમ થયા તૈયાર ॥૪૯॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિયે વિજયપુરમાં લીલા કરી એ નામે છાસઠમો તરંગ: ॥૬૬॥

પૂર્વછાયો— પછે ત્યાંથી વાલમો, પધાર્યા ગામ વ્યાર । ત્યાંના સર્વે હરિજનોયે, જાણ્યા છે સમાચાર ॥૧॥
પવિત્ર પીતાંબર ત્રવાડી, પટેલ કુબેરદાસ । સામૈયું લઈને સામા આવ્યા, જ્યાં ઉભા અવિનાશ ॥૨॥
વાજિંત્ર વાજે વિવિધનાં, મંગલ ઉત્સવ થાય । પ્રેમવડેથી શ્રીમાવને, ગામવિષે તેડી જાય ॥૩॥
કુબેરદાસને ઘેર જઈને, ઉતારો આપ્યો તેઠાર । સંત હરિજન સાથનો, સારો કર્યો સતકાર ॥૪॥
સેવા કરીછે સારી રીતે, સ્નેહથી નરનાર્ય । ભલે પધાર્યા ભૂધરજી, અમ ભાગ્યનો નહિ પાર ॥૫॥

ચોપાઈ — પછી બીજે દિવસે સવાર, નિત્યવિધિ કરી થયા તૈયાર । કુબેરદાસે પોતાને ઘેર, રસોઈ કરાવી રુડી પેર ॥૬॥
પાંચસે મનુષ્યની રસોઈ, પોતે કરાવી છે પ્રીતપ્રોઈ । પણ શ્રીહરિ સાથે તેવાર, હતાં મનુષ્ય દોઢ હજાર ॥૭॥
ત્યારે ગામના સઘળા લોક, કુબેરદાસને કે અશોક । થોડી કરાવી છે આ રસોઈ, માટે ચેતાવિયે છેયે જોઈ ॥૮॥
પાંચસે મનુષ્યની આ ઠાર, સામગ્રી તમે રાખી છે ત્યાર । પણ મનુષ્ય દોઢ હજાર, તમારે ઘેર છે જમનાર ॥૯॥
માટે નૈ પોચે રસોઈ આજ, પેલી પંગતિમાં જશે લાજ । કરાવો સામગ્રી બીજી ત્યાર, પછે જમાડો સૌને આવાર ॥૧૦॥
એવું સુણીને કુબેરદાસ, કરે વિચાર મન હુલ્લાસ । બાજરાનો લોટ લાવો આજ, કરાવો રોટલાતણું કાજ ॥૧૧॥
પ્રથમ તો જમાડો મિષ્ટાન, પછે રોટલા પિરસો નિદાન । એમ કરતાં વીતી ઘણીવાર, સાંજનો પોર થયો તેઠાર ॥૧૨॥
પછે બોલ્યા શ્રીજગદાધાર, જમવાની કેટલીછે વાર । ત્યારે ખુશાલદાસ ત્યાં ખ્યાત, શ્રીહરિને કરી તેણે વાત ॥૧૩॥
તેવું સાંભળી બોલ્યા વચન, તમે ભાઈ મુંઝાશો ન મન । રોટલા ન કરાવશો તમે, સાચું માનો કેયે છેયે અમે ॥૧૪॥
નહી ખુટે તમારી રસોઈ, માટે મુંઝાશો નૈ તમે સોઈ । એમ કેને ઉઠ્યા સુખકારી, પાકશાળામાં ગયા મુરારી ॥૧૫॥
કુબેરદાસના ઘરમાંય, ચક્કી પર બેઠા પ્રભુ ત્યાંય । વસ્ત્ર વડે ઢંકાવ્યાં મિષ્ટાન્ન, પાસે બેઠા છે શ્રીભગવાન ॥૧૬॥
જોઈએ તેમ કાઠો મિષ્ટાન, સર્વે સામગ્રી આપો આ સ્થાન । દિલમાં ડરશો નહિ આજ, પાસે બેઠા છેયે શુભ કાજ ॥૧૭॥
આતો રેશે અખુટ ભંડાર, નહી ખુટે તેમાંથી લગાર । પછે સર્વે સંત હરિજન, મંડળધારી મોટા મહંત ॥૧૮॥
બાઈ ભાઈના બોલાવી સાથ, પંકિત કરાવે છે દીનાનાથ । પોતાને હાથ પીરસે શ્યામ, પંકિતમાં ફરીને સુખધામ ॥૧૯॥
સંતહરિજનને સમાન, નવ નવ જમાડયાં મિષ્ટાન્ન । તુલસીદાસના માઢમાંય, સર્વે પંકિતયો કરી છે ત્યાંય ॥૨૦॥
સંત હરિજન બાઈ ભાઈ, સૌને વિકિતયે જમાડયાં ત્યાંઈ । ચક્કી ઉપર વારમવાર, જેને બેસે છે જગઆધાર ॥૨૧॥
અતિ આગ્રહ કરી જમાડયા, તૃપ્ત કરી આનંદ પમાડયા । પાકશાળામાં જોયું જે વાર, સામગ્રી ખુટી નથી લગાર ॥૨૨॥
સર્વે રસોઈ ભરી છે ત્યાર, વરતાવ્યો છે જયજયકાર । ત્યારે તે ગામના હરિજન, વિસ્મય પામી ગયા સહુ મન ॥૨૩॥
શું આ પ્રગટતણો પ્રતાપ, અક્ષરપતિ છે આપોઆપ । તે વિના આવું કામ ન થાય, બીજાનો નવ ચાલે ઉપાય ॥૨૪॥
ચક્કી ઉપર બેઠાતા આપ, થઈ તે પ્રસાદીની નિષ્પાપ । તેને સ્થાપી છે શ્રીનગરમાંય, મંદિરમાં રંગમોલ છે જ્યાંય ॥૨૫॥
એમ લીલા કરીછે અપાર, વાલીડે ગામ વ્યાર મોઝાર । સાત દિવસ રહ્યા તે ઠાર, પછે ચાલવા થયા તૈયાર ॥૨૬॥
સંત હરિજન સંગે શ્યામ, ત્યાંથી પધાર્યા ગેરીતે ગામ । ત્યારે તે ગામના હરિજન, સામૈયું લેઈ આવ્યા પાવન ॥૨૭॥
ક્ષત્રી જલાજી છે તેહ ગામ, હરિસિંગ પટેલ જે નામ । ભાવસાર મોતી ને ગણેશ, એ આદિ ઘણા ભક્ત અશેષ ॥૨૮॥
આવ્યા સામૈયું લેઈ તેવાર, ધામધુમ કર્યો છે અપાર । તે દેખીને બોલ્યા ભગવન, સુણો ગેરીતાના હરિજન ॥૨૯॥
વાજિંત્ર વગડાવો છો આજ, મુને ગમતું નથી તે કાજ । આડંબર રેવાઘોને અન્ય, ચાલો મારગે કરતા ભજન ॥૩૦॥
તોયે માન્યું નહી હરિજન, હવે શા માટે રાખીયે ભિન્ન । એમ કહી વગાડયાં વાજિંત્ર, ત્યારે વાલે કર્યું ત્યાં ચરિત્ર ॥૩૧॥
રોઝે ઘોડેથી ઉતર્યા છેલ, ત્યાંથી ચાલ્યા છે શ્રીઅલબેલ । કોઈને જાણ પડે નૈ જેમ, ચાલ્યા નિમિત્ત કરીને તેમ ॥૩૨॥
ઉમાભાઈ છે પાર્ષદ સોય, માધવની કેડે ગયા જોય । થોડે દૂર ગવાડું છે ગામ, તેને મારગે જાય છે શ્યામ ॥૩૩॥
ગેરીતાના સર્વે હરિજન, તે તો ઉદાસી થૈ ગયા મન । સંત હરિજન ને અસ્વાર, તેને લૈ આવ્યા ગામ મોઝાર ॥૩૪॥
કર્યો સ્નેહ સહિત સતકાર, આપ્યો ઉતારો સુંદર સાર । દિવાકર અસ્ત પામ્યા જ્યાંય, શ્રીહરિજી શું કરેછે ત્યાંય ॥૩૫॥
ગવાડે પોચ્યા સુંદરશ્યામ, ઉમાભાઈ સાથે અભિરામ । હતો વણિક શ્રાવક એક, તેને ઘેર ગયા ધરી ટેક ॥૩૬॥
ઘણી છે ઘોર અંધારી રાત, સુઈ ગયો છે વણિક જાત । તેને બોલાવ્યો છે નિરધાર, દ્વાર ઉઘાડીને આવ્યો બાર ॥૩૭॥
તેને કેવા લાગ્યા સુખકાર, સુણો વણિક જાત આ વાર । અમે ભુખ્યા થયા છેયે ભાઈ, માટે ખાવા આપો તમે કાંઈ ॥૩૮॥
ત્યારે વણિક બોલ્યો વચન, અત્યારે નહિ મળે ભોજન । હું તો શ્રાવક છું નિરધાર, થઈ ગયા હવે ચોવીઆર ॥૩૯॥
તોયે શ્રીહરિ કે આપો ભાઈ, જે કાંઈ તૈયાર હોય તે આંઈ । દેખાડું તીર્થકર ચોવીસ, મહાવીર સ્વામી પ્રભુ અંશ ॥૪૦॥
નમો અરિહંતાણાદિ મંત્ર, બતાવું તારા શાસ્ત્રના તંત્ર । બોલ્યો શ્રાવક તેણીજ વાર, આ ટાણે નહિ આપું આહાર ॥૪૧॥
ફરો છો પ્રભુ થઈને જેમ, બોલો છો પણ ધીરેથી તેમ । તીર્થકર દેખાડો છો આજ, ત્યારે ભિક્ષા માગો છો શા કાજ ॥૪૨॥

ખાવા નહી આપું મહારાજ, તમે શું કરી નાખશો આજ । બંધ કર્યું વણિકે તો દ્વાર, જઈને સુતો ઘર મોઝાર ॥૪૩॥
હવે શ્રીહરિ દુકાનમાંય, પ્રભુ પોઢી ગયા પછે ત્યાંય । ઉમાભાઈયે કર્યું શયન, પણ જાગેછે શ્રીભગવન ॥૪૪॥
એમ કરતાં ગઈ મધ્ય રાત, વાણિયે વિચારી મન વાત । ઉઠ્યો આસનથી તેણીવાર, ધીરે રૈને ઉઘાડ્યું છે દ્વાર ॥૪૫॥
જોયું આવીને તેણે બહાર, બેઉ જણા છે નિદ્રા મોઝાર । એમ જાણીને આવ્યો નજીક, જાતે વણિક તે ધરે બીક ॥૪૬॥
ઉમાભાઈ પાસેથી તે વાર, લીધો દોરી લોટો તરવાર । ઘરમાં લે ગયો વણિક બાળ, દ્વાર બંધ કર્યું તતકાળા ॥૪૭॥
એવી રીતે વીતી ગઈ રાત, ત્યારે તો થયું રુડું પ્રભાત । પછે ઉઠ્યા છે પ્રાણઆધાર, ઉમાભાઈને જગાડ્યા સાર ॥૪૮॥
મારો દોરી લોટો તરવાર, કોણે લીધાં હશે આણે ઠાર । પછે બોલ્યા ત્યાં શ્રીભગવાન, ભાઈ તમે ભુલી ગયા ભાન ॥૪૯॥
રક્ષા કરવા આવ્યા છો નિદાન, પણ તમને તો નથી ભાન । એમ કહીને ચાલ્યા અજીત, ગેરીતે પધાર્યા કરી હિત ॥૫૦॥
સંત આશ્રિતને મળ્યા આપ, ત્યારે સર્વેના ટળ્યા સંતાપ । પછે બાઈ ભાઈ હરિજન, પ્રભુને દેખી થયા પ્રસન્ન ॥૫૧॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ ગેરીતે પધાર્યા એ નામે સડસઠમો તરંગ ॥૬૭॥

પૂર્વછાયો- ગુણસિંધુ ગયા ગેરીતે, ટાળવા ભક્તનાં દુઃખ । હરિને દેખી હરિજન, પામ્યા અપરિમિત સુખ ॥૧॥
ચાર દિન રાખ્યા પ્રભુને, સ્નેહ સહિત નિરધાર । પછે પધાર્યા પ્રીતમજી, વિસનગર મોઝાર ॥૨॥
પાનાચંદ ભાવસાર જે, વ્યાસ મોતીરામ નામ । એ આદિ સૌ સત્સંગી આવ્યા, સામૈયું લઈ તેઠામ ॥૩॥
ઉત્સવ કરતા ઉમંગે, તેડીગયા ગામમાંય । ભીમનાથ મહાદેવમાં, ઉતારો કરાવ્યો ત્યાંય ॥૪॥
દક્ષિણદિશે રૂપ ચોકી, બિરાજ્યા ભગવાન । સંતજનની સભામાં, શોભેછે સુખધામ ॥૫॥

ચોપાઈ- એમ વિસનગર મોઝાર, સભાકરી બિરાજ્યાછે સાર । લાલદાસ નામે જે દેસાઈ, તેને ઘેરગયા સુખદાઈ ॥૬॥
સંત હરિજનોને સમાન, પ્રીતે કરાવ્યાં ભોજનપાન । મેડિયે પધાર્યા સુખસાજ, પૂર્વમુખે બેઠા મહારાજ ॥૭॥
ઘણીવાર ત્યાં પ્રાણજીવન, દીધાં હરિજનને દર્શન । પછે ઉતારે પધાર્યા શ્યામ, સંત સહિત શ્રીસુખધામ ॥૮॥
બીજે દિને ઉદેકુંવરબાઈ, ઘણો ભાવ કરી મનમાંઈ । રસોઈ કરાવી રૂડી રીત, પોતાને ઘેર પૂરણપ્રીત ॥૯॥
પછે સંત હરિજન સંગ, શ્રીહરિને જમાડ્યા ઉમંગ । બલદેવ પંડ્યાને ત્યાં શ્યામ, બીજે દિન જમ્યા સુખધામ ॥૧૦॥
એમ વિસનગરમાં પવિત્ર, કરેછે વ્હાલો રૂડાં ચરિત્ર । સરોવર પિંડારિયું નામ, તેમાં નાવા પધારે છે શ્યામ ॥૧૧॥
ભારે સભા રચાવી છે ત્યાંય, મોટી મેર કરી મનમાંય । તિયાં ૧કલિકલ્પતરુ સોય, તેના હેઠે બેઠા હરિજોય ॥૧૨॥
વળી ગામનું જેછે તડાવ, તેના તીરે ગયા તે સોહાગ । સંત ભક્ત સંગે તેહ સ્થાન, સુખભેર કર્યું તેમાં સ્નાન ॥૧૩॥
લીલા કરીછે ત્યાં ભગવાન, હાલ ગરનાળાં છે તે સ્થાન । ચોરાશી કરી વિપ્રની સારી, બ્રાહ્મણોને જમાડ્યા છે ધારી ॥૧૪॥
વિસનગરમાં શ્રીઅવિનાશ, કોઈ સમે રહ્યા દોઢ માસ । સૌની સેવા કરી અંગીકાર, પછે ચાલવા કર્યો વિચાર ॥૧૫॥
સંત હરિજન સંઘ સાથ, ગામ ઉંજે પધાર્યા છે નાથ । અમરા મુરારિ જેકુંવર, તેમણે કરીછે સારવર ॥૧૬॥
ત્યાંથી પધાર્યા મહેસાણે ગામ, કુશળબાઈ છે તેને ધામ । સંત પાર્ષદ સંઘસમેત, ૧ઘૃતક્ષિપ્રા જમ્યા કરી હેત ॥૧૭॥
ત્યાંથી પધાર્યા મોટપ ગામ, પુરુષોત્તમ પૂરણકામ । ત્યાં છે પટેલ તુલસીદાસ, તેણે સેવા કરી સુખરાસ ॥૧૮॥
સરોવર સમીપમાં સાર, રાયણનું વૃક્ષ છે તેઠાર । ઉતારો કર્યો છે તેહ સ્થાન, કરવા કલ્યાણ તેનું નિદાન ॥૧૯॥
બે દિવસ રહ્યા પ્રભુ ત્યાંય, મોદ પામ્યા ઘણો મનમાંય । જ્યાં બિરાજેલા છે સુખકારી, તિયાં છત્રી કરાવી છે સારી ॥૨૦॥
ત્યાંથી પધાર્યા જીવન પ્રાણ, ઘેણોજે ગયા સારંગપાણ । યનુ મુગટ ને બલદેવ, એ આદિ હરિજન એવ ॥૨૧॥
તેની સેવા કરી અંગીકાર, અંબાસણે આવ્યા તેહ વાર । ટુંડાલી ને વળી માથાસૂળ, કુંડાળે પધાર્યા અનુકુળ ॥૨૨॥
કલાભક્તછે ત્યાં નિરધાર, તેની સેવા કરી અંગીકાર । ત્યાંથી પધાર્યા ધારીને ઉર, પ્રભુ ગયા ગામ રાજપુર ॥૨૩॥
ત્યાંના જેકરણ આદિ વિશેક, તેણે સેવા કરી ધરી ટેક । પછે ત્યાંના ક્ષત્રી પાટીદાર, સર્વે આવ્યા જ્યાં જગઆધાર ॥૨૪॥
પ્રશ્ન પુછવા આવ્યા તે પાસ, સુણો મહારાજ સુખરાશ । તમે કેવાઓ છો ભગવાન, ઘણા લોક ધરે તવ ધ્યાન ॥૨૫॥
કોઈનું ભુંડું કરો તો થાય, કે ને કરી સકો એ ઉપાય । ત્યારે વાલમ બોલ્યા છે વાણ, સુણો ભક્તજનો નિવારણ ॥૨૬॥
અમે ભુંડું કોઈનું નથી કરતા, ભુંડું કામે પગ નથી ભરતા । પણ જીવ કરે કર્મ જેવાં, તેનાં તો ફળ આપીયે તેવાં ॥૨૭॥
કોટિ કોટિ બ્રહ્માંડમાં જે છે, ચારે ખાણ્યોના જીવ રહે છે । એ જીવના પ્રાણ નાડીસાથ, તેતો રહેલા છે મુજ હાથ ॥૨૮॥
એમ વાત કરે પ્રભુ જ્યાંય, હજારો પંખી ચરેછે ત્યાંય । તે સામી કરી પ્રભુયે સરત, ચકલાંને સમાધિ થઈ તરત ॥૨૯॥
હજારો ચકલાં પડ્યાં ધરણ, જાણે પામી ગયાં હોય મરણ । પછે પાટીદાર ક્ષત્રી જન, તે પ્રત્યે બોલ્યા વ્હાલો વચન ॥૩૦॥
ભુંડું કરતાં લાગે શું વાર, જુવો દેષ્ટાંત આણેજ ઠાર । પણ શ્રીહરિતો કલ્પવૃક્ષ, કર્મફળ પ્રદાતા પ્રત્યક્ષ ॥૩૧॥

પ્રભુમાં જેવા સંકલ્પ હોય, એવું ફળ પામે જનસોય । એવી રીતે કરતાં કરતાં વાત, બીજું ચરિત્ર કર્યું સાક્ષાત ॥૩૨॥
 પોતાની યોગકળાયે જ્યાંય, માયા વિસ્તારીને બેઠા ત્યાંય । દેખાડ્યો અતિ પ્રલયકાળ, સંશેવાળાને દીનદયાળ ॥૩૩॥
 બીજાને પણ એજ પ્રમાણે, દેખાય છે સૌને એમ જાણે । અષ્ટ લક્ષ યોજનની માંય, ભુવન ભરાયું તે દેખાય ॥૩૪॥
 નથી પૃથ્વી વલ્લિ સમીર, ત્યાંતો જણાય છે અતિ નીર । દેવ દૈત્ય મનુષ્યનો વર્ગ, જીવ જંતુનો નથી સંસર્ગ ॥૩૫॥
 એક દેખાયછે સુખધામ, અંબુ પર બેઠા અભિરામ । શ્રીહરિવરના રોમમાંય, સૃષ્ટિ સર્વ સમૈ ગઈ ત્યાંય ॥૩૬॥
 એવો દેખાડ્યો પ્રૌઢ પ્રતાપ, દેખનાર પામ્યા વિસ્મે આપ । નથી જણાતું તે સમે ગામ, વળી નથી તન ધન ધામ ॥૩૭॥
 નવખંડવતી ધરા જેહ, સાત પાતાળ સહિત તેહ । અધોઉર્ધ્વમાં જે લોક સાત, તે પણ ન દેખાય વિખ્યાત ॥૩૮॥
 એમ ચાર ઘટિકા પર્યંત, બતાવ્યાંછે આશ્ચર્ય અનંત । પછે યોગકળા કરી લીન, એક રોમ વિષેજ અભિન્ન ॥૩૯॥
 બ્રહ્મખુમારી સંકેલી જ્યાંય, માયાને છુટી મુકી છે ત્યાંય । ત્યારે હતું તેવું દેખ્યું સાર, ગામ ઠામ ધામ તેણીવાર ॥૪૦॥
 આવું ઐશ્વર્ય દેખ્યું છે જ્યાંય, સૌને નિશ્ચે થયો મનમાંય । આતો અક્ષરપતિ જે આપ, સ્વામિનારાયણ છે અમાપ ॥૪૧॥
 એમાં કાંઈ નથી મીનમેખ, ધાર્યું કરે ટાળી નાખે લેખ । એમ દૈવત દેખ્યું અપૂર્વ, મટી ગયો સર્વ લોકનો ગર્વ ॥૪૨॥
 રહ્યા રાજપુરમાં બે દિન, પછે પધાર્યા જગજીવન । દયાળુ ગયા ડાંગરવે ગામ, પોતાની લીલાનો એ છે ઠામ ॥૪૩॥
 ત્યાંના સત્સંગી શૂરવીર, વળી ધર્મ વિષે ઘણા ધીર । વેણીદાસ અગરાજી નામ, અમરાજી રત્નબા તે ગામ ॥૪૪॥
 એ આદિ ઘણા છે પ્રેમી ભક્ત, પ્રગટ પ્રભુમાં છે આસક્ત । જાણ્યું સુફળ થયાં સૌ કાજ, આજે પધાર્યા શ્રીમહારાજ ॥૪૫॥
 સર્વે સામૈયું લેઈને આવ્યા, વ્હાલપણે વ્હાલાને વધાવ્યા । હરિ માટે થયા હર્ષવાન, તેડી ગયા ગામમાં દેઈ માન ॥૪૬॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ ડાંગરવે પધાર્યા એ નામે અડસઠમો તરંગ ॥૬૮॥

પૂર્વછાયો—હોંશીલા તે હરિજન છે, પ્રેમતણો નહી પાર । તનમનથી સેવા કરે, ધરી ઉમંગ અપાર ॥૧॥

ઘરો ઘરે થાળ કરે છે, જમાડે વારમવાર, સંત ભક્ત પાર્ષદને, આપે ભોજન અપાર ॥૨॥

દધિ દુધ ઘૃતની ઘણી, કરે છે રેલમછેલ । તેવી રીતે તૃપ્ત કરેછે, પૂરણ કરીને પ્રીત ॥૩॥

દશ દિન રાખ્યા વ્હાલાને, અતિ આગ્રહથી એવ । ભોજનપાને તૃપ્ત કર્યા, કરી અપરિમિત સેવ ॥૪॥

ચોપાઈ — ડાંગરવેથી પધાર્યા દયાળ, કરજીસણે ગયા તેકાળ । ત્યાંના ગોવિંદજી હરિજન, વળી કશલાજી તે પાવન ॥૫॥
 ઉમંગથી સામા આવ્યા જન, વ્હાલાને વધાવ્યા શુભ મન । પ્રેમ નેમ કરીને અપાર, તેડી ગયા તે ગામ મોઝાર ॥૬॥
 ગામથી પૂર્વદિશાની માંય, ભાગોળે પધરાવ્યાછે ત્યાંય । હિંડોળો બાંધ્યો સુંદરસાર, તેમાં બિરાજ્યા પ્રાણઆધાર ॥૭॥
 તેની શોભા વર્ણવી ન જાય, કેતાં કેતાં કવિ હારી જાય । એવી શોભા ધરતા થકા શ્યામ, મોટી સભા કરી છે તેઠામ ॥૮॥
 સભામાં આવ્યા હજારો જન, સંત હરિજન તે પાવન । હરિયે સામું જોયું અનુપ, પ્રેમે કરી થયા તદરૂપ ॥૯॥
 એમ આનંદ આપેછે નિત્ય, પંદર દિન રહ્યા ત્યાં અજીત । સેવા પૂજા કરી અંગીકાર, ત્યાંથી પધાર્યા પ્રાણઆધાર ॥૧૦॥
 ખાંતિલો ગયા ખોરજગામ, નિજ સેવકના સુખધામ । ત્યાંના બેચર ગોદડ ભક્ત, પ્રગટ પ્રતાપેછે વિરક્ત ॥૧૧॥
 એ આદિ બીજા સૌ હરિજન, સામા આવ્યા છે નિર્મળ મન । તેડી ગયા તે ગામમોઝાર, સેવા કરીછે રૂડે પ્રકાર ॥૧૨॥
 પછે ત્યાંથી કર્યું છે વિચરણ, મોખાસણે શ્રીઅશરણશરણ । જેઠા રાયચંદ આદિભક્ત, કર્યું સ્વાગત પ્રેમઆશક્ત ॥૧૩॥
 પછે ત્યાંથી કર્યું છે પ્રયાણ, પલીયેજ ગયાછે સુજાણ । જેઠા ગંગા ને ઝુમખરામ, તેણે સેવ્યા હરિ સુખધામ ॥૧૪॥
 ત્યાંથી પધાર્યા નારદીપુર, નાનાભાઈ ને ઘેર્ય જરૂર । તેણે કરાવ્યાં ભોજન પાન, બે રજની રહ્યા તેહ સ્થાન ॥૧૫॥
 ત્યાંથી પધાર્યા છે સોજેગામ, નિજ-ભક્તનાં કરવા કામ । દેવજી આદિક હરિજને, કર્યું સન્માન નિર્મળ મને ॥૧૬॥
 ગામ નારદી થૈ અભિરામ, વ્હાલો પધાર્યા છે વડુગામ । માનો જેરામ તુલસીદાસ, તેમણે સેવા કરી હુલ્લાસ ॥૧૭॥
 પછે ગયા ઝુલાસણ ગામ, ત્યાંછે ભક્ત દેવકરણ નામ । ચોધરી હિરા આદિક જને, તેણે સત્કાર કર્યો સુમને ॥૧૮॥
 ત્યાંથી ગામ ઓળે ગયા શ્યામ, ભક્ત રાજી થયા અભિરામ । નરોત્તમજી સિધરદાસ, રત્નબાયે સેવા કરી તાસ ॥૧૯॥
 પછે ત્યાંથી શ્રીનરવીર, ધમાસણે ગામ ગયા ધીર । રાયજી ને કાશીદાસ આદિ, જાણીને થયા સર્વ આહ્વાદિ ॥૨૦॥
 સામૈયું કરીને તેણીવાર, તેડી ગયા છે ગામમોઝાર । કુવા ઉપર વડનું વૃક્ષ, તેના હેઠે બિરાજ્યા પ્રત્યક્ષ ॥૨૧॥
 પછે શ્રીહરિને ત્યાં જમાડ્યા, સેવા કરી આનંદ પમાડ્યા । પ્રસાદી વધી છે તેહવાર, પ્રભુયે નાખી કૂપમોઝાર ॥૨૨॥
 વળી ચાલ્યા છે દીનદયાલ, મોટેરા ગામ પધાર્યા લાલ । કૈયે ભૂધર પુરૂષોત્તમ, તેમણે સેવા કરી ઉત્તમ ॥૨૩॥
 ત્યાંથી ચાલ્યા શ્યામશરીર, ઉતર્યા સાબર- મતીનું નીર । વેગેથી આવ્યા વિશ્વઆધાર, સંત પાર્ષદ સહિત સાર ॥૨૪॥
 દરિયાપુર દરવાજા બાર્ય, આપણી વાડી છે જેહ ઠાર । તેમધ્યે મોટો કૂપ છે જ્યાંય, વાલિડો આવીને ઉભા ત્યાંય ॥૨૫॥

મોટો આંબલો શીતળ છાંય, તેના હેઠે ઉભા હરિરાય । રોઝે ઘોડે બેઠાછે રંગીલો, અતિશોભેછે શ્યામછબીલો ॥૨૬॥
 ચારે તરફ જોયું ધ્યાન દઈ, બોલ્યા વચન પ્રસન્ન થઈ । સુણો સંત ને પાર્ષદ સહુ, આ ભૂમિકા પવિત્ર છે બહુ ॥૨૭॥
 અમારી પ્રસાદીનું આ ઠાર, તેના મહિમાનો નહિ પાર । એમ કહીને શ્રી યોગીનાથ, પધાર્યા સંત પાર્ષદ સાથ ॥૨૮॥
 પછે શ્રીનગરે પોચ્યા છે શ્યામ, નવા વાસમાં કર્યો મુકામ । પટેલ ભૂધરભાઈને ઘેર્ય, પંદર દિન રહ્યા રુડી પેર ॥૨૯॥
 વળી ત્યાંથી ચાલ્યા અવિનાશ, જેતલપુર ગયા હુલ્લાસ । જીવણ ભક્ત આસજીભાઈ, શંકરદાસ મનોહર ત્યાંઈ ॥૩૦॥
 ગંગાદાસ અને આશારામ, એ આદિ બીજા ભક્ત તમામ । સામા આવ્યા છે સામેયું લેઈ, તેડી ગયા અતિ માન દેઈ ॥૩૧॥
 મોલમાં પધરાવ્યા પાવન, સર્વે ભક્તને ભાવ્યા છે મન । પ્રાણપતિને એ સમે ત્યાંઈ, થોડો જવર આવ્યો અંગમાંઈ ॥૩૨॥
 ઉગમણા ઓરડામાં નિદાન, તેમાં બિરાજ્યા છે ભગવાન । શગડીમાં કરાવ્યો છે તાપ, અલબેલોજી તાપે છે આપ ॥૩૩॥
 સર્વે સંતનાં મંડળ જેહ, જેતલપુરે આવ્યા સૌ તેહ । પ્રેમવડેથી કર્યા પ્રણામ, મળ્યા મહારાજને તેઠામ ॥૩૪॥
 પછે બેઠા છે રુડે પ્રકાર, શ્રીહરિએ પુછ્યા સમાચાર । મહાપ્રભુ સંતને કે ત્યાંય, તમે સર્વે રહો હવે આંય ॥૩૫॥
 ત્યારે સંત કહે છે તે ટાણે, અમે કરીશું આજ્ઞા પ્રમાણે । પણ ભિક્ષા પુરી નહી થાય, ઘણા સંતનો છે સમુદાય ॥૩૬॥
 વળી બોલ્યા છે વાલો વચન, હવે સુણો તમે મુનિજન । બાયુ જમે છે પાશેર અન્ન, રે છે થૈને તે મનમગન ॥૩૭॥
 માટે મળે જે ભિક્ષામાં અન્ન, તેમાં નિર્વાહ કરી લ્યો મન । એમ કહીને સુંદરશ્યામ, પંદર દિન રહ્યા તે ઠામ ॥૩૮॥
 ધર્મ જ્ઞાન ભક્તિ ને વૈરાગ્ય, તેની વાતો કરે છે સોહાગ । સંતનો મહિમા જે અપાર, અલબેલે કહ્યો છે તે ઠાર ॥૩૯॥
 ગ્રંથવૃદ્ધિ પામે છે અપાર, તેથી કરતો નથી હું વિસ્તાર । માટે સંક્ષેપે લખ્યું છે એહ, કોઈ કરશો ન મન સંદેહ ॥૪૦॥
 જેતલપુરમાં ઘણીવાર, લીલા કરીછે પરમ અપાર । સંત હરિજનને તેઠામ, સુખ આપ્યાંછે સુંદર શ્યામ ॥૪૧॥
 વળી ત્યાંથી ચાલ્યા ભગવાન, દંઢાવ્યમાં ફરતા નિદાન । વિજાપુર ગયા રુડી પેર, ભક્ત પ્રયાગજીતણે ઘેર ॥૪૨॥
 ક્ષેત્રમાં વાવ્ય પર જીવન, ઓરડીમાં રહ્યા નવ દિન । વજીબાને પોતાનો નિશ્ચય, કરાવ્યો હરિયે તે સમય ॥૪૩॥
 વરાહજીનું મંદિર જ્યાંય, દર્શન કરી જમતા ત્યાંય । કોઈ દિવસ પ્રાણઆધાર, જાતા વ્હાલા બારોટને દ્વાર ॥૪૪॥
 મંદિરમાં ત્યાં કરી દરશન, કૃષ્ણમૂર્તિને અડી પાવન । ગરુડજીને ઠેરવે હાથ, એવાં ચરિત્ર કરીને નાથ ॥૪૫॥
 ચાલ્યા ત્યાંથકી સુંદરશ્યામ, સાબરમતી સંગમ જે ઠામ । તેમાં સ્નાન કરીને જરૂર, વ્હાલો ગયા ગામ સંઘપુર ॥૪૬॥
 પ્રભુદાસતણે ઘેર માવ, જમી ચાલ્યા નટવરનાવ । ૧મધુપુરીના જે મહાદેવ, તેમાં રાત્રિ રહ્યા રભક્તદેવ ॥૪૭॥
 બીજે દિવસે પ્રાતઃકાળ, ગામ વાઘપુરે થૈ દયાળ । ગયા અનોડીયે ભગવાન, અમરાજીને દીધાં દરશન ॥૪૮॥
 ત્યાંથી લાખાગઢ થઈ શ્યામ, ગંગાતીરે ચાલ્યા અભિરામ । ઉવૃષાપુરીનો આરો છે જેહ, ત્યાંહાં ગંગાજી ઉતર્યા તેહ ॥૪૯॥
 વિકાનાળે થઈ પરમેશ, ગામ સાદરે ગયા દેવેશ । ક્ષત્રિયોતણો ચોરોછે જ્યાંય, રહ્યા છ દિવસ પ્રભુ ત્યાંય ॥૫૦॥
 ગામ વાસણે ગયા જીવન, ગંગાજીત્રટ જ્યાં ઉપવન । તેમાં ઉતર્યા શ્રીઅવિનાશ, નિજ ભક્તતણા સુખરાશ ॥૫૧॥
 ત્યાંના ભક્ત પુંજ ભાવસાર, લાવી દીધી મિઠાઈ તેવાર । પથ્થરની ધોળી શિલા જેહ, તે ઉપર બેસી જમ્યા તેહ ॥૫૨॥
 પછે ત્યાંથી ચાલ્યા પરબ્રહ્મ, પેથાપુર ગયા પ્રભુ પરમ । સાબરમતીનો કિનારો જ્યાંય, સુખડિયા નામે શિવ ત્યાંય ॥૫૩॥
 તેમાં રાત્રિ રહ્યા રુડી પેર, વળી બીજે દિન સુખભેર । સમીપે કર્યું ગંગામાં સ્નાન, ગયા મંદિરમાં ત્યાં નિદાન ॥૫૪॥
 કર્યા મહાદેવનાં દરશન, હરિહર ભેટ્યા ધરી મન । પૂજારીબાવે દિધું છે માન, પ્રેમે કરાવ્યાં ભોજન પાન ॥૫૫॥
 નિંબવૃક્ષની શાખાને સાથ, હિંડોળો બંધાવ્યો યોગીનાથ । ઘણીવાર જુલ્યા તે અભીષ્ટ, તેથી નિંબશાખા થઈ મિષ્ટ ॥૫૬॥
 અઘાપિ સુધી છે મિષ્ટ ડાળ, એવા પ્રૌઢ પ્રતાપી કૃપાળ । પછે ચાલ્યા તેગામની માંય, હાલે મંદિરછે વળી ત્યાંય ॥૫૭॥
 તેઠેકાણે હતું નિંબવૃક્ષ, ઉભા રહ્યા ત્યાં વ્હાલો પ્રત્યક્ષ । ક્ષત્રી વરહાજી ને જેઠા વ્યાસ, તે પ્રત્યે બોલ્યા શ્રીઅવિનાશ ॥૫૮॥
 દ્રષ્ટિ ફેરવી ચારે કોર, કહે ભક્તને ધર્મકિશોર । સુણો હરિજનો પ્રેમાશક્ત, આંહી થશે ઘણા મુજભક્ત ॥૫૯॥
 એમ કરતાં વાત વિચાર, હરિયે બતાવ્યો ચમત્કાર । યોગકલાવડે અભિરામ, દેખાડ્યું છે તેજોમય ધામ ॥૬૦॥
 દિવ્ય સાકાર મૂર્તિ ને સ્થાન, શોભે સિંહાસને તે નિદાન । કોટિકોટિ નિરંજન મુક્ત, શ્રીહરિ બિરાજ્યા તેણે જુક્ત ॥૬૧॥
 તે દેખીયે સર્વે હરિજન, તદાકાર થયા નિજ મન । પામ્યા આશ્ચર્ય જન અપાર, કરવા લાગ્યા મન વિચાર ॥૬૨॥
 આતો નોય પેથાપુર ગામ, આપણ છૈયે આ કોણ ઠામ । આનંદ પામ્યા ન રહી ધીર, તેજ દેખી થઈ ગયા સ્થિર ॥૬૩॥
 પછે પ્રગટ પ્રભુયે આપ, સમાવી લીધો નિજ પ્રતાપ । ત્યારે ભક્ત થયા સાવધાન, નિશ્ચે જાણી લીધા ભગવાન ॥૬૪॥
 હવે ધર્મધુરંધર ધીર, ચાલ્યા ત્યાંથકી શ્રીનરવીર । સાબરમતી ઉતરીને શ્યામ, ગયા શ્રીહરિ જાખોરે ગામ ॥૬૫॥
 પછે સલકિયે ગયા શ્યામ, દયાળજી ભક્ત કેરે ધામ । ખટદિન રહ્યા પ્રભુ ત્યાંય, ઘણી કૃપા કરી મનમાંય ॥૬૬॥
 ત્યારે તે ગામના હરિજન, અતિ પ્રેમી ને ઉદાર મન । નવાં નવાં ભોજન કરાવી, જમાડે શ્રીહરિને બોલાવી ॥૬૭॥

પછે ભક્ત બોલ્યા જોડી હાથ, મેર્ય કરો અમપર નાથ । પાણીનું ઘણું છે દુઃખ આંઈ, વર આપોને પ્રસન્ન થઈ ॥૬૮॥
 તેવું સુણીને દીનદયાળ, બોલ્યા મેર્ય કરી તેહકાળ । ખારી નદીમાં ન ખુટે નીર, એવો વર આપ્યોછે સધીર ॥૬૯॥
 પછે ત્યાંથી ચાલીયા જીવન, ગયા સરસવણિયે મોહન । વિપ્ર છગનને ઘેર છેલ, રાત્રિ રહી ગયા વડથલ ॥૭૦॥
 ઘેલારામ વિપ્રને ભુવન, દશ દિન રહ્યા ભગવન । યજ્ઞ કરાવ્યો છે નિરધાર, હિંડોળે જુલ્યા છે તેહઠાર ॥૭૧॥
 લીલા કરી અનંત પ્રકાર, સેવાયો કરીછે અંગીકાર । પછે ગયા છે જીવનપ્રાણ, ઘોડાસર થઈને ડભાણ ॥૭૨॥
 એમ વિચરે વારમવાર, અખિલ ભુવન કિરતાર । પૃથ્વી તળ કરવા પાવન, આપે ધરી મનુષ્યનું તન ॥૭૩॥
 જેને નેતિ નેતિ કે નિગમ, અતિ મતિ ગતિ ને અગમ । ગુણ ગાય શારદા ને શેષ, તેહ પાર પામે નહિ લેશ ॥૭૪॥
 ક્ષરઅક્ષરના છે આધાર, જેનો મહિમા અપરમપાર । ધર્મ ભક્તિ ને સ્થાપવા કાજ, દેશોદેશ ફરે મહારાજ ॥૭૫॥
 ડભાણ ગામના પાટીદાર, લલ્લુદાસ રઘુનાથ સાર । તેણે તેડ્યા હરિ નિજઘેર, થાળ કરાવીયો રૂડી પેર ॥૭૬॥
 જમાડીયા ત્યાં જીવનપ્રાણ, બીજા હરિજને કરી તાણ । રહ્યા નાથ ત્યાં ઘણા દિન, પોતે થઈ અતિશે પ્રસન્ન ॥૭૭॥
 એક દિન ગયા પુરબાર્ય, લીલા કરવા ધારીને પ્યાર । પૂર્વદિશાયે એક તળાવ, ત્યાં વડ અતિ ગરકાવ ॥૭૮॥
 વટે બંધાવી હિંડોળો નાથ, જુલે નાથ ગાય ૧જનગાથ । જુલતા થકા થઈ પ્રસન્ન, ચતુર્ભુજે દિધું છે દરશન ॥૭૯॥
 મહાતેજ તેજનો અંબાર, પામ્યા જન આશ્ચર્ય અપાર । એવી અલૌકિક લીલા કરી, પછે ત્યાં થકી ચાલીયા હરિ ॥૮૦॥
 આવ્યા ખેડેગામ દીનબંધુ, સુખદાયક કરૂણાસિંધુ । શિવ મંદિરે મુકામ કરી, સરિતામાં ન્હાવા ગયા હરિ ॥૮૧॥
 પછે કાછીયા ઝવેર નામ, તેને ઘેર જમીયા છે શ્યામ । બે દિવસ રહીને સધાવ્યા, જેતલપુરમાં હરિ આવ્યા ॥૮૨॥
 ત્યાંથી નાગડકે ગયા માવ, દશ દિન રહ્યા કરી ભાવ । પછે ત્યાંથકી ચાલ્યા જરૂર, પ્રભુ પધાર્યા સારંગપુર ॥૮૩॥
 સંત હરિજનને ઉમંગે, સૌને તેડાવ્યાછે રૂડે રંગે । કુલડોલનો સમૈયો સિદ્ધ, સારંગપુરે કર્યો પ્રસિદ્ધ ॥૮૪॥
 ઘણો રંગ ગુલાલ અબીર, ત્યાં ઉડાડે છે શ્રીનરવીર । આપ્યું સંતને સુખ અપાર, વર્તાવ્યોછે જયજયકાર ॥૮૫॥
 એક દિવસ દેવમુરારી, બેઠાછે ઉતારે ગિરિધારી । આવ્યા મહાનુભાવાનંદ ધીર, કરી પ્રાર્થના નામી શિર ॥૮૬॥
 સ્વામીતો બેઠા શ્રીજીને પાસ, ઉંડી અંતરમાં કરી આશ । ચરણ ચાંપવા ગયા જરૂર, પ્રેમવડેથી થયા આતુર ॥૮૭॥
 ચરણ ખેંચી લીધાં ઉતકર્ષ, સ્વામીને કરવા દીધાં ન સ્પર્શ । ત્યારે બોલ્યા મહાનુભાવાનંદ, મહાપ્રભુ સુણો સુખકંદ ॥૮૮॥
 આ રૂડાં ચરણકમલ કાજ, જોગ લીધો છે મેં મહારાજ । સહિયે છેયે જે તિરસ્કાર, પાપી ધુળ નાખેછે અપાર ॥૮૯॥
 કાઠી મુકેછે ગામથી બાર, વ્યંગ વચન કેછે નાદાર । સર્વે કરીયે છેયે સહન, તમારા સાડૂ પ્રાણજીવન ॥૯૦॥
 તોય ચરણ ખેંચીલ્યો છો આમ, અળગા શું રોછો સુખધામ । ત્યારે બોલ્યા શ્રીજી મહારાજ, હવે સુણો સ્વામી તમે આજ ॥૯૧॥
 કાઠી મુકે છે ગામથી બાર, કે નાખે એક ધુળ લગાર । એમાં કહી બતાવો છો કેમ, ચરણારવિંદ નવ મળે એમ ॥૯૨॥
 આ ચરણારવિંદના સાડૂ જોય, યોગી યોગ આરાધે છે સોય । કેટલાએક જપેછે જાપ, કેક તપિયા સહેછે તાપ ॥૯૩॥
 ઉઘેઈ રાફ વળેછે દેહ, તોય મળે નહિ ચરણ એહ । તમે કરી લ્યો મન વિચાર, શરીરે સહે કષ્ટ અપાર ॥૯૪॥
 એમ લાખો વર્ષવીતી જાય, પણ સ્વપ્ને ન દર્શન થાય । તમજેવા તો પ્રેમી અનેક, ગયા સત્સંગમાંથી વિશેક ॥૯૫॥
 ત્યારે બોલ્યા મહાનુભાવાનંદ, સુણો સ્વામી શ્રીસહજાનંદ । હુંતો જાવું તેવો નથી ક્યાંય, નિશ્ચે માની લેજ્યો મનમાંય ॥૯૬॥
 પછે શ્રીહરિ થયા પ્રસન્ન, ચરણારવિંદ આપ્યાં છે પાવન । ચરણ લાંબા કર્યા પછે નાથે, સ્વામીયે ભિડ્યા હૃદયસાથે ॥૯૭॥
 શિર ઉપર ચાંપ્યા ઉમંગે, દાબવા સારું આપ્યાં ઉત્સંગે । પછે મહાપ્રભુ બોલ્યા વાણ, સર્વે સંત સુણીલ્યો પ્રમાણ ॥૯૮॥
 તવરાને મેળે જાજ્યો તમે, તે સ્થળે નક્કી આવશું અમે । એમ સંતને કહી વચન, ગઢપુરે પધાર્યા જીવન ॥૯૯॥
 દાદાખાયરના મોહોલમાંય, કરી નિવાસ રહ્યા છે ત્યાંય । એની સેવા કરી અંગીકાર, એવા દયાળુ દેવ મુરાર ॥૧૦૦॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ સારંગપુરથી ગઢપુર પધાર્યા એ નામે અગણોતેરમો તરંગ ॥૬૮॥

પૂર્વછાંયો— બે માસ રહીને પોતે, અક્ષરપતિ અવિનાશ । પંચાળે ગયા પ્રેમ થકી, ભક્ત ઝીણાભાઈ પાસ ॥૧॥
 અગણોતેરો કાળ આવે છે, જીવન જાણ્યું જરૂર । સો કળશી જાઈ લઈને, ભરી ખાણ્યો ભરપૂર ॥૨॥
 ત્યાંથી પાછા આવ્યા ગઢડે, શ્રીહરિ સુંદરશ્યામ । ગુજરાતમાં પત્ર લખ્યા, સંત પ્રત્યે શુભ કામ ॥૩॥
 સર્વ મુનિને આજ્ઞા કરી, વાંચી લેજ્યો વર્તમાન । ખટરસ પાળજ્યો પ્રેમે, વર્તજ્યો થઈ સાવધાન ॥૪॥

ચોપાઈ — રહ્યા ગઢપુરે હરિ જાણ, સંતને પત્ર લખ્યા પ્રમાણ । આવી છે હુતાશની ત્યાં સાર, વાલાને ગમી તે નિરધાર ॥૫॥
 સમૈયો કર્યો સુંદરશ્યામ, સર્વેને તેડાવ્યા તેહ ઠામ । સંતને આવતા જાણ્યા જ્યાંય, પ્રભુ સામા પધાર્યા છે ત્યાંય ॥૬॥
 ગામ કુંડલે ગયા છે આપ, સૌ મુનિને થયો છે મેળાપ । મળ્યા પ્રેમવડેથી મુરારી, પોતાના સાધુને સુખકારી ॥૭॥

મામૈયા પટગરને ઘેર, ત્યાં ઉતારો કર્યો સુખભેર । ૧ગોધુમની મોળી થુલી જેહ, સર્વે સંતને પિરસાવે તેહ ॥૮૧॥
 મોટા મોટા કાઠી જે વિખ્યાત, જાણી ખટરસની તેણે વાત । સાધુ પાળે છે કઠણ વરત, હરિજનોયે દેખ્યું છે તરત ॥૮૨॥
 કર્યું મહારાજનું સ્તવન, હવે છુટી કરો ભગવન । થયાં સાધુનાં કૃશ શરીર, દુર્બળ દેખીને રહે નહી ધીર ॥૧૦૧॥
 એમ કહી મુકાવ્યાં વરતન, ઘણા રાજી થયા ભગવન । મોળી થુલી પિરશીતી ત્યાંય, ઘણા ઘી ગોળ આપ્યાં તેમાંય ॥૧૧૧॥
 જમીને તુમ્મ થયા જે વાર, પછે પ્રભુજી થયા તૈયાર । સર્વે સાધુ સંગે અલબેલ, ગઢપુરે પધાર્યાં છે છેલ ॥૧૨૧॥
 ફુલડોલને દિવસે ત્યાંય, ઘણો હર્ષ વધ્યો મનમાંય । રંગ ગુલાલ ઉડે અબીર, મનમોદ ધરે નરવીર ॥૧૩૧॥
 કર્યા ઉત્સવ ત્યાં ઘણીવાર, આપ્યાં ભક્તને સુખ અપાર । પછે રંગભરેલા રંગીલો । ઘેલા નદી ગયા અલબેલો ॥૧૪૧॥
 કર્યું છે તેમાં જઈને સ્નાન, બહુનામી સદા બળવાન । સંત હરિજન લઈ સંગ, ઉતારે પધાર્યાં છે ઉમંગ ॥૧૫૧॥
 દાદાખાયરના ઘરમાંય, સંતને જમાડ્યા ઘણું ત્યાંય । પછે વિચાર્યું દીનદયાળે, ત્યાંથી પધાર્યાં ગામ પંચાળે ॥૧૬૧॥
 ગયા જાળીયે ત્યાંથી જીવન, વળી વિચાર કર્યો છે મન । મંદવાડ લીધો ભગવાન, તજી દીધાં પોતે ખાનપાન ॥૧૭૧॥
 ભગુજી પાર્ષદ હીરાભાઈ, વળી વિવેકી છે રત્નભાઈ । એ આદિ ભક્ત આવ્યા છે પાસ, કરે પ્રાર્થના થઈ દાસ ॥૧૮૧॥
 હે કૃપાનાથ કરો ભોજન, ત્યારે બોલ્યા છે શ્રીભગવન । અમે પોતે છૈયે આત્મારામ, વળી બ્રહ્મનિષ્ઠ પૂરણકામ ॥૧૯૧॥
 નથી જમવાની તો જરુર, સત્ય વાત માની લેજ્યો ઉર । એમ કેતા સતા અવિનાશ, રહ્યા શ્રીહરિ ત્યાં એક માસ ॥૨૦૧॥
 પાછા ગઢડે પધાર્યાં શ્યામ, નિજ સેવકના સુખધામ । ત્યાં મુક્તાનંદ આદિક સંત, મળ્યા શ્રીજીને સર્વે મહંત ॥૨૧૧॥
 પછે મુક્ત મુનિયે તે વાર, શ્રીહરિને પુછ્યા સમાચાર । હે કૃપાનાથ હે દીનબંધુ, સુણો શામળીયા ગુણસિંધુ ॥૨૨૧॥
 ઘણો મંદવાડ છે આ વાર, એવી ખબર મળી નિરધાર । ત્યારે બોલ્યા છે જીવનપ્રાણ, સુણો મુક્તમુનિ મુજવાણ ॥૨૩૧॥
 ન હતો મંદવાડ તેહ ઠાર, બીજો થયો તો મન વિચાર । તમે તપ કર્યું અભિરામ, નિશ દિન જપો મુજ નામ ॥૨૪૧॥
 માટે સંત સર્વેને સોહાય, ક્રિયા ધામે રાખવા સદાય । તે સારું જોવા ગયાતા ધામ, કર્યું માસ સુધી એજ કામ ॥૨૫૧॥
 ગોલોક ને બદ્રિકાશ્રમ, શ્વેતદ્વીપ વૈકુંઠાદિ પરમ । તેમાં તમને રાખવાનું જેહ, એકે ધામ દેખ્યું નહિ તેહ ॥૨૬૧॥
 અક્ષરમાં તેડી જૈશું અમે, અમારા સમીપે રેજ્યો તમે । અક્ષરધામની જુદી રીત, નથી કોઈ ધામમાં પુનિત ॥૨૭૧॥
 સંત હરિજન ને આશ્રિત, લાગે પ્રાણ થકી પ્યારા ચિત્ત । સર્વેને રાખીશું મુજ પાસ, દેશું બ્રહ્મમોલમાં નિવાસ ॥૨૮૧॥
 એવે અભયખાયર જેહ, તેમણે ત્યાગ કર્યો છે દેહ । આવ્યાં આકાશે ઘણાં વિમાન, શ્રીહરિની ઈચ્છા બળવાન ॥૨૯૧॥
 વાજે દુંદુભી દેવનાં ત્યાંય, નાનાવિધે તે વ્યોમની માંય । જોતામાં થયા દિવ્યસ્વરૂપ, અક્ષરધામે ગયા અનુપ ॥૩૦૧॥
 પછે દાદાખાયરને સાર, વાલે કઠ્ઠો પોતાનો વિચાર । હવે ખરચ કરો રૂડી રીત, તે વિષે વાપરો ઘણું વિત્ત ॥૩૧૧॥
 તે સુણીને પકવાન સાર, તેની રસોઈ કરાવી ત્યાર । સંત સત્સંગીને શુભમન, ભાવે કરાવ્યાં રૂડાં ભોજન ॥૩૨૧॥
 નાતજાતિના સંબંધી જન, કુટુંબી મિત્ર ગામના અન્ય । તે સર્વેને કરાવ્યું પ્રાશન, પોતે રાખીને ઉદાર મન ॥૩૩૧॥
 દાદાખાયરની સદખ્યાત, દશ દિશાયોમાં ચાલી વાત । પછે શ્રીહરિ પરમ દયાળ, પોતે પધાર્યાં છે વડતાલ ॥૩૪૧॥
 રંગસપ્તમી ઉત્સવ જેહ, વૃત્તપુરીમાં કર્યો છે તેહ । જોબનપગીની ફળી મોઝાર, રંગ ઉડાડ્યો છે ત્યાં અપાર ॥૩૫૧॥
 પછે સંતને ફરવા કાજે, આજ્ઞા આપી શ્રીજી મહારાજે । પુના સુરતને ધર્મપુર, ભરુયાદિમાં ફરવું જરુર ॥૩૬૧॥
 એમ કહીને પોતે જરુર, રસીયોજી ગયા ગઢપુર । પંચરાત્રિ રહ્યા તેહ સ્થાન, વળી ચાલ્યા ત્યાંથી ભગવાન ॥૩૭૧॥
 જેતલપુરે આવ્યા તે દીશ, ત્યાંથી ચાલ્યા છે ઈશના ઈશ । શ્રીનગર થઈને સુંદરશ્યામ, પધાર્યાં કરજીસણ ગામ ॥૩૮૧॥
 ભક્ત ગોવિંદાદિ જન જેહ, સામૈયું લઈ આવ્યા છે તેહ । ગામમાં તેડી ગયાછે હરખે, નરનારી ત્યાં નાથને નિરખે ॥૩૯૧॥
 આપ્યો છે ઉતારો રુડે સ્થાન, પ્રેમવડેથી દેઈને માન । પછે કરાવ્યાં મિષ્ટ ભોજન, પ્રાણપતિને કર્યા પ્રસન્ન ॥૪૦૧॥
 બીજે દિવસે જીવન પ્રાણ, ભક્ત પ્રત્યે બોલ્યા વાલો વાણ । જન્માષ્ટમીનો સમૈયો આંય, કરવાનો ધાર્યો છે મનમાંય ॥૪૧૧॥
 ગોવિંદ ભક્ત કે મહારાજ, અતિઉત્તમ ધાર્યું એ કાજ । સમૈયો કરોને આ ઠાર, અમારા ભાગ્યનો નહિ પાર ॥૪૨૧॥
 કંકોત્રિયો લખાવી છે પ્રીત, સૌને તેડાવ્યા છે રુડી રીત । આવ્યા સર્વે સંત હરિજન, દેશોદેશ વિષેથી પાવન ॥૪૩૧॥
 જન્માષ્ટમીને દિવસે સાર, પ્રભુ પધાર્યાં ગામથી બાર । પૂર્વ દિશાની ભાગોળ જ્યાંય, સર્વે સંઘ મળી ગયો ત્યાંય ॥૪૪૧॥
 હિંડોળો બંધાવ્યો વડવૃક્ષ, પ્રભુ બિરાજ્યા તેમાં પ્રત્યક્ષ । દેછે સૌને રુડાં દર્શન, સુખ આપે છે શ્રીભગવન ॥૪૫૧॥
 ગોવિંદજીયે રુડે પ્રકાર, પૂજા કરી ધરી મન પ્યાર । સંત હરિજનોએ સમાન, પ્રેમે પૂજાઓ કરી નિદાન ॥૪૬૧॥
 થયા પ્રગટ પ્રભુ પ્રસન્ન, સભા સુણતાં બોલ્યા વચન । આ ગોવિંદજી તે મહાભાગ, એના ઘરમાં છે શું રુડો રાગ ॥૪૭૧॥
 સર્વે મનુષ્યનો સંપ એક, હેત પ્રીત વર્તે છે વિશેક । જેના ઘરમાં છે એવો સંપ, તેને સઘળી વાતે છે જંપ ॥૪૮૧॥
 મહાકૃપમાં પૂરણજલ, તેમ અગ્ર ધન તે પાસલ । તેનું કારણ સૌ તમે જાણો, મમશરણનું બળ પ્રમાણો ॥૪૯૧॥

મુજ શરણનું જાણે એ સુખ, લોકે પરલોકે ન રહે દુઃખ । એવી ઘણી ઘણી વાત કરી, નિજ સ્થાનકે પધાર્યા હરિ ॥૫૦॥
એમ લીલા કરતા અલબેલ, પંદર દિન રહ્યા ત્યાં છેલ । પછે સંત સાથે અવિનાશ, ડાંગરવે પધાર્યા સુખરાશ ॥૫૧॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ ગામ કરજીસણમાં જન્માષ્ટમી કરીને ગામ ડાંગરવે પધાર્યા એ નામે
સિત્તેરમો તરંગ: ॥૭૦॥

પૂર્વછાયો— તેહ ગામના વેણીભાઈ, વળી રતનબા છે નામ । પ્રેમવડેથી માઢમાંયે, ઉતર્યા સુંદર શ્યામ ॥૧॥
પછે જતનબાયે હેતથી, કરાવ્યું દહીંનું પાન । રાત્રિ રહી પાછા પધાર્યા, કરજીસણે નિદાન ॥૨॥
નાનાભાઈના કુવા ઉપર, વરખડાનું છે વૃક્ષ । એના સમીપમાં ઓરડી, સુંદર ત્યાંછે પ્રત્યક્ષ ॥૩॥
એમાં જૈને ઉતારો કર્યો, પાંચ દિન રહ્યા શ્યામ । પછે પધાર્યા પ્રીતમજી, શ્રીનગરે સુખધામ ॥૪॥

ચોપાઈ — અમદાવાદે આવ્યા અલબેલ, નટનાગર સુંદરછેલ । ત્યાંના ભક્ત વિવેકી અપાર, જાણીને સામા આવ્યા તેવાર ॥૫॥
નથ્થુભટ્ટ હીરાચંદભાઈ, એ આદિ આનંદા મનમાંઈ । વાગે વાજિંત્ર નાનાપ્રકાર, તેડી ગયા શહેર મોઝાર ॥૬॥
નવા વાસમાં ઉતર્યા સોય, લાવો હરિજને લીધો જોય । સર્વે શેરતણા હરિજન, આવ્યા આનંદ પામીને મન ॥૭॥
દેછે નોતરાં સૌ એક સંગ, થાળ કરાવ્યા સાથે ઉમંગ । તેમનો કરાવા પુરો ભાવ, સૌને આજ્ઞા આપી દીધી માવ ॥૮॥
બીજે દિને ધાર્યા બહુરૂપ, સૌને ઘેર જમવા અનુપ । સંત પાર્ષદ સહિત છેલ, ઘણારૂપે જમ્યા અલબેલ ॥૯॥
એવી લીલા કરેછે અપાર, એક માસ રહ્યા તેહ ઠાર । પછે પધાર્યા પૂરણકામ, ગયા છે જેતલપુર ગામ ॥૧૦॥
દેવસરોવર તીરે સાર, મોહોલમાં ઉતર્યા નિરધાર । તે ગામમાં પધારેછે નિત, થાળ જમવા ત્યાં ધરી હિત ॥૧૧॥
એમ ઘણા દિન જગતાત, જેતલપુરમાં રહ્યા વિખ્યાત । પછે ચાલ્યા ત્યાંથી કરી ભાવ, વ્હાલો ગયા ગામ મછિયાવ ॥૧૨॥
કુલડોલનો સમૈયો સાર, કર્યો મછિયાવમાં નિરધાર । સુરસિંહની સેવા તેઠાર, કરી શ્રીહરિયે અંગીકાર ॥૧૩॥
પછે ત્યાંથી કર્યું છે વિચરણ, દદુકે ગયા અશરણશરણ । ગોદડ કાંધોજી અલુભાઈ, એ આદિ રેછે તે ગામમાંઈ ॥૧૪॥
એની સેવા કરી અંગીકાર, આગળ ચાલ્યા દેવ મુરાર । કઠેચિ તલસાણે થઈ શ્યામ, પછે તો ગયા શિયાણી ગામ ॥૧૫॥
ત્યાં શિવરામ વિપ્રને ઘેર, થાળ જમ્યા પ્રભુ સુખભેર । એકરાત્રિ રહ્યા સુખકારી, બીજે દિને ચાલ્યા ભયહારી ॥૧૬॥
ભલગામ ને લીંબડી જ્યાંય, ત્યાંથી ગયા લાલિયાદમાંય । સરોવરને કિનારે શ્યામ, સંત સાથે બિરાજ્યા તેઠામ ॥૧૭॥
રત્નસિંહ આદિ હરિજને, તેમણે સેવા કરી તેદિને । પછે ત્યાંથી પધાર્યા દયાળ, નાગડકે ગયા તતકાળ ॥૧૮॥
સુરાખાયરના મોહોલમાંય, ચાર દિવસ રહ્યા છે ત્યાંય । બોટાદે પધાર્યા બલવંત, સહજાનંદજી ભગવંત ॥૧૯॥
માતરા ઘેલા ધાધલને દ્વાર, થાળ જમ્યા ત્યાં પ્રાણઆધાર । પછે ગઢડે ગયા છે પ્રભુ, ઉત્તમરાજાને તિયાં વિભુ ॥૨૦॥
અક્ષર ઓરડીમાં બેઠા માવ, અક્ષરાધિપતિ કરી ભાવ । સર્વ સંત મંડળ આવ્યાં છે ત્યાંય, ઉમંગે ગઢપુરની માંય ॥૨૧॥
મળ્યા શ્રીહરિને શુભ મન, કર્યા દર્શન થયા મગન । ત્યાંના વાસી સર્વે હરિજન, પરમ વિવેકી ઉદાર મન ॥૨૨॥
મહાપ્રભુને સંત સહિત, પ્રેમવડે જમાડે છે નિત । એમ અક્ષરપતિ અવિનાશ, ગઢપુરે રહ્યા છે એક માસ ॥૨૩॥
કરી આજ્ઞા સંતોને તે વાર, ફરવા ગુજરાત મોઝાર । જન્માષ્ટમી ઉપર દયાળ, વડતાલે પધાર્યા તે કાળ ॥૨૪॥
બાપુજી આદિ ભક્ત તે ઠાર, તેની સેવા કરી અંગીકાર । ધર્મપુરે જાવા ગિરીધારી, ચાલ્યા ત્યાં થકી દેવ મુરારી ॥૨૫॥
સંત સહિત તે ચાલ્યા જાય, અતિ ઉલટ અંગ ન માય । એમ કરતાં આગે ગયા જ્યાંય, રેવાજીનો કીનારો છે ત્યાંય ॥૨૬॥
ઉતારો કર્યો જઈને તે સ્થાન, પછે કર્યું રેવાજીમાં સ્નાન । આસન વાળી બેઠા નિદાન, ધ્યાન ધરવા સારું ભગવાન ॥૨૭॥
ધ્યાનમાં વીતી ગઈ ઘણીવાર, ત્યારે સંત કરે છે વિચાર । પછે મુક્તમુનિ નામી શીર, કરે પ્રારથના ધરી ધીર ॥૨૮॥
હે કૃપાનાથ હે ભગવાન, તમે કોનું ધરોછો આ ધ્યાન । મોટા પ્રકૃતિ પુરુષ જેહ, બ્રહ્મ ને વળી અક્ષર તેહ ॥૨૯॥
તે તમને ભજે નિત્યમેવ, અહોનિશ ધ્યાન ધરે એવ । ત્યારે કેને ભજો છોજી આજ, અમે શું કહીયે મહારાજ ॥૩૦॥
એમ ફરી ફરી ત્રણ વાર, કરી સ્વામીયે સ્તુતિ અપાર । ધ્યાનમાંથી પ્રભુ જાગ્યા જ્યારે, સંતના સામું જોયું તે વારે ॥૩૧॥
મુક્તમુનિ કહે મહારાજ, હવેતો આપ જમીલ્યો આજ । પછે ટીમણ કરે સૌ સંત, ત્યારે બોલ્યા વ્હાલો બલવંત ॥૩૨॥
સૌને કરવાંછે ભોજન પાન, પણ હું કહું તે સુણો જ્ઞાન । અમારે વાતો કરવી છે આંહી, આજ ઉલટ છે મનમાંહી ॥૩૩॥
ત્યારે સ્વામી કહે કૃપાનાથ, ભલે વાતો કરો અમ સાથ । પ્રાણપતિ બોલ્યા કરી પ્રીત, સંત સુણેછે થઈ એકચિત્ત ॥૩૪॥
અષ્ટ આવરણ પૃથ્વી આદિક, એકએકથી છે તે અધિક । દશ દશ ઘણા પર જેહ, વેદવિષે છે પ્રમાણ તેહ ॥૩૫॥
તેથી અનંત કહીયે જેહ, પ્રકૃતિ પુરુષ વળી તેહ । એથી અપાર અક્ષરધામ, મહામુક્ત રહેછે તેઠામ ॥૩૬॥
તેમનો સંબંધ મુજ સંગ, દઢ નિશ્ચે કરો એ ઉમંગ । તમે પામ્યા છો સંબંધ એહ, માની લેજ્યો તે નિ:સંદેહ ॥૩૭॥

એવી રીતે કરી ઘણી વાત, વાલિડાયે મુક્તની સાક્ષાત । પછે જમ્યાછે સંત સહિત, ચાલ્યા ત્યાંથી કરી મન હિત ॥૩૮॥
 ગામ ઉઘને ગયા છે શ્યામ, ભક્તના પતિ જે સુખધામ । ત્યાં સુરતના આવ્યા છે જન, દયાળુનાં કરવા દર્શન ॥૩૯॥
 અરદેશર ગોવિંદાદિ જેહ, આવ્યાછે પ્રીત કરીને તેહ । સામૈયું કર્યું છે તેણીવાર, ઉતર્યા મસ્તુબાગ મોઝાર ॥૪૦॥
 એમ સાત દિન રહ્યા શ્યામ, ત્યાંથી ગયા ધર્મપુર ગામ । ત્યાંના રાજાએ જાણી તે વાત, મારે ગામ આવ્યા જગતાત ॥૪૧॥
 સામા આવ્યા સાથે ઘણા જન, ભક્તિભાવે વધાવ્યા જીવન । દર્શન કર્યા ત્યાં રૂડે રંગે, ગામમાં તેડી ગયા ઉમંગે ॥૪૨॥
 પધરાવ્યા દરબારમાંય, મોટા સત્કાર સહિત ત્યાંય । કુશલ કુંવરબા પવિત્ર, એકાંતિક ધર્મનાં છે મિત્ર ॥૪૩॥
 તેમણે કર્યા રૂડાં દર્શન, પામ્યાં આનંદ આનંદ મન । કર્યું પૂજન સોળે પ્રકાર, મૂર્તિ મનમાં ધારી નિરધાર ॥૪૪॥
 કર્યું તે બાયે સ્વાગત સાર, જેમ પ્રસન્ન થાય મુરાર । વસ્ત્ર આભૂષણ તેણીવાર, આપ્યાં મહાપ્રભુને અપાર ॥૪૫॥
 પછે કર્યું સંતનું પૂજન, યોગ્ય વિવેક ધારીને મન । કર્યો વસંત ઉત્સવ ત્યાંય, અતિ આનંદા છે મનમાંય ॥૪૬॥
 પછે મહારાજશ્રી નિદાન, આપ્યું નિજ સ્વરૂપનું જ્ઞાન । કુશળ કુંવરબાને ત્યાંય, નિશ્ચે કરાવ્યો ચૈતન્યમાંય ॥૪૭॥
 ત્યારે તે બાયે ધારીને ચિત્ત, કર્યું અર્પણ સર્વસ્વ હિત । ધન ધામ આદિ પરિવાર, રાજપાટ સકળ દરબાર ॥૪૮॥
 શ્રીહરિવરને સોંપ્યું સર્વ, પ્રેમે શરણ લીધું છે અપૂર્વ । ત્યારે વ્હાલો બોલ્યાછે વચન, બાઈ તમોને છે ધન્ય ધન્ય ॥૪૯॥
 અમારે ન જોયે રાજપાટ, વળી ન જોયે હિંડોળા ખાટ । અમે આવ્યા નથી કરવા રાજ, ફરીયે છેયે કલ્યાણકાજ ॥૫૦॥
 તમારું રાજ તો કરો તમે, પણ વાત કહીયે છેયે અમે । અંતરમાં ઉપાધિ ન ધરશો, વળી માયાનો સંગ ન કરશો ॥૫૧॥
 બોલ્યાં કુશળ કુંવરબાઈ, તમો સુણો પ્રભુ સુખદાઈ । હવે મળ્યા પ્રગટ શ્રીહરિ, ઉપાધિ કેમ રાખીશું ફરી ॥૫૨॥
 એમ શ્રીહરિ સહજાનંદ, બેઉ માસ રહ્યા સુખકંદ । પછે વ્હાલે કર્યો છે વિચાર, ત્યાંથી ચાલવા થયા તૈયાર ॥૫૩॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિયે ધર્મપુરમાં વસંતનો ઉત્સવ કર્યો એ નામે ઇકોતેરમો તરંગ: ॥૭૧॥

પૂર્વછાયો— સંત પાર્ષદ સંગે લેઈ, ગયા વાસંદે ગામ । ઘણા જીવનું રૂડું કરવા, ફરે છે ઠામો ઠામ ॥૧॥

ત્યાંના રાજારાયસિંહજી, ખબર થૈ તતકાળ । સામૈયું લૈ તેડવા સારું, આવ્યા જાણીને દયાળ ॥૨॥

હર્ષ વડે તેડી ગયા, દરબારમાં રાજન । પલંગે પધરાવીને, પ્રેમે કર્યું છે પૂજન ॥૩॥

વસ્ત્ર અલંકાર અરપિયા, અતિ ઉત્તમ તે વાર । સ્તુતિ કરી મધુર વચને, કર જોડી નિરધાર ॥૪॥

યોપાઈ — એવું રાજાએ કર્યું પૂજન, થયા પ્રગટ પ્રભુ પ્રસન્ન । પછે શ્રીહરિયે નિરધાર, ચરણારવિંદ પાડી દીધાં સાર ॥૫॥
 પછે પધાર્યા પ્રાણજીવન, પાછા ધર્મપુર ભગવાન । કુશળ કુંવરબાયે નિધાન, ભૂધરને દીધાં ઘણાં માન ॥૬॥
 શ્રીહરિનું મનોહર રૂપ, બાયે ધરી લીધું છે અનુપ । નખથી તે શિખા સુધી નિરખી, અંતરમાંહિ ઉતાર્યા હરખી ॥૭॥
 ત્યાંથી સધાવ્યા શ્રીહરિશ્યામ, ખંભાતમાં આવ્યા ઘનશ્યામ । સંજય શામળ તેને ઘેર, હરિને જમાડ્યા સુખભેર ॥૮॥
 પછે ત્યાંથી ચાલ્યા છે મુરારી, ગઢપુર આવ્યા ગિરિધારી । પોતાના એકાંતિ જેહ જન, એને સુખ આપે છે જીવન ॥૯॥
 વળી એક સમે કોઈ દિન, આવી દિપોત્સવી ત્યાં નવીન । ઉગમણો ઓરડો છે જેહ, એની ઓસરી કૈયેજ તેહ ॥૧૦॥
 તેમાં ઢોલીયે બિરાજ્યા શ્યામ, સુખસાગર પૂરણકામ । સંત હરિજન સમુદાય, ભારે થૈ છે ત્યાં મોટી સભાય ॥૧૧॥
 તે સમે કુંડળ થકી સોય, મામૈયો પટગર આવ્યા જોય । દરબારમાં પેસે છે જ્યાંય, ચમત્કાર દેખ્યો મોટો ત્યાંય ॥૧૨॥
 થયાં મહારાજનાં દર્શન, વિસ્મે પામી ગયા છે તે મન । સમાધિ થઈ ગઈ તે વાર, અહોહો કે છે વારમવાર ॥૧૩॥
 પ્રભુ કે ઘોડીને જાલો ત્યાંય, હેઠે ઉતારીને લાવો આંય । પછે ઘોડી જાલીને સેવક, હેઠે ઉતાર્યા રાખી વિવેક ॥૧૪॥
 વળી ફેર કર્યો છે ઉચ્ચાર, અહોહો શું છે આણે ઠાર । નેવે નેવે વિમાને તે વાર, દીઠા મુક્તો હજારો હજાર ॥૧૫॥
 વિમાને કરી સર્વે આકાશ, ભરપુર ભરાયો છે ખાસ । તે વિના બીજું દેખે ન કાંય, કહે પ્રભુને દેખું છું આંય ॥૧૬॥
 મામૈયે જોયું છે એવી રીત, શ્રીહરિમાં પ્રોવાણું છે ચિત્ત । મહારાજે બોલાવ્યા ત્યાં પાસ, સમાચાર પુછે અવિનાશ ॥૧૭॥
 ત્યારે હતી તે કરી વાત, જેવી દેખીતી તે વિખ્યાત । એમ ગઢપુરમાં નિરધાર, ઘણી લીલા કરેછે મુરાર ॥૧૮॥
 જન્માષ્ટમીનો સમૈયો સાર, કર્યો છે ગઢપુર મોઝાર । આપે ભક્તને સુખ અધિક, દીપોત્સવી આવી છે નજીક ॥૧૯॥
 તે સમૈયો કરવા માટે શ્યામ, વાલો પધાર્યા વડતાલ ગામ । સમૈયો કર્યો છે મહારાજે, વૃત્તાલયના ભક્તને કાજે ॥૨૦॥
 ત્રણ માસ કર્યા ત્યાં ચરિત્ર, પછે પધાર્યા શ્રીનરમિત્ર । જેતલપુર ગયા જીવન, મોહોલમાં ઉતર્યા ધર્મતન ॥૨૧॥
 મુક્તાનંદજી આદિક સંત, તેમને તેડાવ્યા રાખી ખંત । સંત આવ્યા છે આજ્ઞાનુસાર, જેતલપુર વિષે નિરધાર ॥૨૨॥
 મળ્યા શ્રીહરિને સાધુજન, ઘણું હેત કરી નિજ મન । કૃપા કરી અશરણશરણ, આપ્યાં સંતના હૃદેમાં ચરણ ॥૨૩॥
 રહ્યા પાંચ દિવસ તે ઠાર, પછે ચાલવા થયા તૈયાર । સર્વ સંતોને દેશો દેશ, ફરવાની આજ્ઞા આપી છે એશ ॥૨૪॥

આનંદાનંદ સ્વામી તે જુક્ત, બ્રહ્માનંદ તે અનાદિ મુક્ત । મહાનુભાવાનંદ સ્વામી સાર, એવા સાધુ પર ઉપકાર ॥૨૫॥
 પુરુષોત્તમ શાસ્ત્રીને સાથે, શ્રીનગરે મોકલ્યા છે નાથે । નિત્યાનંદ મુક્તાનંદ જેહ, વળી ગોપાળાનંદજી તેહ ॥૨૬॥
 એ આદિ પાંચ સંતને સંગે, શ્રીજી પધાર્યા ગઢડે ઉમંગે । રહ્યા ગઢપુરે અવિનાશ, લીલા કરેછે ત્યાં સુખરાશ ॥૨૭॥
 તે સમે દુર્ગપુર મોઝાર, પોતે રહ્યા છે ત્યાં માસ ચાર । પછે શ્રીહરિ સહજાનંદ, વડતાલે ગયા સુખકંદ ॥૨૮॥
 તિયાં રહીને પ્રાણજીવને, ઘણી લીલા કરી ભગવને । એમ કરતાં આવ્યો ફુલડોલ, વાધ્યો મને ઉમંગ અતોલ ॥૨૯॥
 દેશોદેશ અને ગામોગામ, સંત આશ્રિતને ઠામો ઠામ । પત્ર લખીને તેડાવ્યા સોય, આજ્ઞા પ્રમાણે આવ્યા છે જોય ॥૩૦॥
 સંત હરિજનોયે ત્યાં પાવન, કર્યા મહારાજનાં દર્શન । થયો આનંદ મન અપાર, ઘણું સુખ પામ્યા તેહ ઠાર ॥૩૧॥
 ગામથી પૂર્વ દિશાનો ભાગ, ત્યાં છે સુંદર મોટું તડાગ । તેના સમીપમાં મનમોજ, રુડા રંગના ભરાવ્યા હોજ ॥૩૨॥
 સંત હરિજન સંગે શ્યામ, ગુલાલ રંગ ઉડાડે છે તેહ ઠામ । સોનાની લૈ પિયકારી હાથ, ભરીને ઉડાડે યોગીનાથ ॥૩૩॥
 સર્વે સંતહરિજન સાથ, રંગ ગુલાલ લીલા છે હાથ । પિયકારીયો ભરીને રંગ, પ્રભુને છાંટે ધરી ઉમંગ ॥૩૪॥
 એક એકને તે અન્યો અન્ય, રંગ ગુલાલ નાખે છે ધન્ય । બ્રહ્મમોલના તે વાસી એક, પાસે મુક્ત રમે છે અનેક ॥૩૫॥
 અલબેલો બહુ રાજી થાય, રંગ નાખે ને કીર્તન ગાય । અતિ આનંદના વાળ્યા ઓઘ, જોઈ પ્રભુની કૃપા અમોઘ ॥૩૬॥
 ઉડે રંગ ગુલાલ ગગન, સૌનાં લાલ થયાં છે લોચન । આવ્યા અદૃશ્ય આકાશે દેવ, શ્રીહરિની લીલા જોવા એવ ॥૩૭॥
 કરે દુંદુભિ નાદ અપાર, થાય પુષ્પની વૃષ્ટિ તે ઠાર । એમ રમ્યા પોતે ઘણીવાર, પછે ઘોડે થયા અસવાર ॥૩૮॥
 રંગ ભરેલા રાજીવનેણ, રોઝે ઘોડે શોભે સુખદેણ । રંગમાં અંગછે ગરકાવ, સંઘમાં ફરે નટવર નાવ ॥૩૯॥
 ઘોડે ચડી દેછે દર્શન, નિજભક્તનાં હરેછે મન । એમ આપ્યાં છે સુખ અપાર, કેતાં કવિ પામી જાય હાર ॥૪૦॥
 શેષ મહેશ ન પામે પાર, કવિ શું કરે મુખે ઉચ્ચાર । પછે કૃપા કરી ભગવાન, ગયા ગોમતીમાં કરવા સ્નાન ॥૪૧॥
 પછે ઉતારે આવ્યા દયાળ, થાળ જમ્યા પોતે તતકાળ । સંત ભક્તને આપ્યાં ભોજન, પામ્યા આશ્રિત આનંદ મન ॥૪૨॥
 નિષ્કુળાનંદ આદિક સંત, મોટા મોટા મળ્યા છે મહંત । સર્વે ગયા સરોવર તીર, હિંડોળો બાંધવા મતિધીર ॥૪૩॥
 ત્યાંછે આંબાતણાં બેઉ વૃક્ષ, જોડાજોડ શોભે છે પ્રત્યક્ષ । હિંડોળો બાંધ્યો છે તેહઠાર, તેની શોભાતણો નહિ પાર ॥૪૪॥
 પ્રભુને પધરાવ્યા તેમાંય, દર્શન કરવા આવ્યા સૌ ત્યાંય । સર્વે હરિજનોયે તેવાર, પૂજાયો કરી રૂડે પ્રકાર ॥૪૫॥
 એવે સમે સુરતના જન, ત્યાં આવ્યા છે પુન્યપાવન । નંગજડિત મુગટ એક, વચ્ચસહિત લાવ્યા વિશેક ॥૪૬॥
 મુગટ ધરાવ્યો પ્રભુશિર, રુડાં વચ્ચ પેરાવ્યાં શરીર । કરી આરતી પૂજાયો ત્યાંય, સુખ પામ્યા ઘણું મનમાંય ॥૪૭॥
 પછે વિચારીને વ્હાલો ઉર, ત્યાંથી પધાર્યા શ્રીગઢપુર । ઉત્તમરાજાનો જે દરબાર, તેમાં ઉતારો કર્યોછે સાર ॥૪૮॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિયે વડતાલમાં ફુલડોલનો સમૈયો કરી મસ્તકે મુગટ ધાર્યો એ નામે બોતેરમો તરંગ ॥૭૨॥

પૂર્વછાયો— ગઢપુરે લીલા કરેછે, આપે છે સુખ અપાર । બે માસ રૈને બહુનામી, કર્યોછે મન વિચાર ॥૧॥

જેતલપુરે જાવા માટે, ચાલ્યા ત્યાંથી નરવીર । બીજા ગામોમાં ફરતા થકા, પોચ્યા છે મતિધીર ॥૨॥

દેવસરોવરને તટે, થયા બિરાજમાન । ગંગામાયે થાળ કર્યો, જમ્યાછે શ્રીભગવાન ॥૩॥

ચોપાઈ— મોહોલની જગ્યાને સમક્ષ, આસોપાલવનું એક વૃક્ષ । તેના હેઠે સભા કરી સાર, તેમથ્યે બિરાજ્યા ભવતાર ॥૪॥
 વાતો કરે છે તેમની સાથ, ધર્મ જ્ઞાન વૈરાગની નાથ । વળી દેવસરોવરતીર, બોરસડીનું વૃક્ષ ગંભીર ॥૫॥
 કોઈ સમે તે હેઠે અજીત, બિરાજે સંત ભક્ત સહિત । વચનામૃત આદિનો સાર, સૌને સમઝાવે નિરધાર ॥૬॥
 પ્રભુપણાનો નિશ્ચય સાર, પોતાનો કરાવે નિરધાર । રાણ્ય હેઠે સભા સજી સારી, તિયાં બિરાજેછે સુખકારી ॥૭॥
 કોઈ સમે વડની છાંય, સભાસહિત બિરાજે ત્યાંય । બ્રહ્મ મોહોલની કરે છે વાત, ભક્તનાં કષ્ટ હરે સાક્ષાત ॥૮॥
 એમ જેતલપુર મોઝાર, વ્હાલો લીલા કરે છે અપાર । ભીમ એકાદશીનો ઉત્સવ, એમ કરતાં આવી પોચ્યો એવ ॥૯॥
 મોહોલથી પશ્ચિમ દિશામાંય, મોટો વડ તરૂવર ત્યાંય । સંત હરિજને મળી સાર, હિંડોળો બાંધ્યોછે નિરધાર ॥૧૦॥
 તે હિંડોળામાં કરીને પ્યાર, પધરાવ્યા પ્રભુને તેવાર । અતિ સારાં વચ્ચ અલંકાર, પ્રભુજીને પેરાવ્યાં તેઠાર ॥૧૧॥
 રૂડું ચંદન પુષ્પસહિત, પ્રેમે પૂજા કરી શુદ્ધચિત્ત । આરતી ઉતારી છે વિશેક, મનોહર મૂર્તિમાં ધરી ટેક ॥૧૨॥
 મુક્તાનંદ બ્રહ્માનંદ જેહ, ગોપાલાનંદ નિર્મળ તેહ । આનંદાનંદ આદિક સંત, મળીને બેઠા છે ત્યાં મહંત ॥૧૩॥
 પકડી રેશમદોરી પાણ, શ્રીજીને જુલાવેછે સુજાણ । વાગે વિવિધ રીતે વાજીંત્ર, કરે છે ચરિત્ર નરમિત્ર ॥૧૪॥
 ગવૈયા ઉપર ભગવન, ગીત સુણીને થયા પ્રસન્ન । બાજુબંધ અને શેલું એક, વાજાંવાળાને આપ્યું વિશેક ॥૧૫॥

વળી આપ્યું છે દેઈને માન, મોક્ષરૂપી અભયપદ દાન । હિંડોળે ઝુલે છે ભગવાન, ભાળી ભવ બ્રહ્મા ભુલે ભાન ॥૧૬॥
 આવ્યા આકાશમારગે દેવ, પુષ્પની વૃષ્ટિ કરેછે એવ । સંત હરિભક્ત લાખો લોક, દર્શન કરવા આવ્યા અશોક ॥૧૭॥
 તિયાં હિરાચંદ હરિજન, તેને સંશે થયો એમ મન । સ્વામિનારાયણ ભગવાન, સર્વ જગ કહેછે નિદાન ॥૧૮॥
 ત્યારે વડ તરુવર એહ, તેમને ધરી રહ્યો છે તેહ । અંતર્યામીયે જાણ્યો એહ, તે હરિજનનો જે સંદેહ ॥૧૯॥
 દેખાડ્યો છે પોતાનો પ્રતાપ, અતિ અદ્ભુત ઐશ્વર્ય આપ । દક્ષિણબાહુની તર્જની થકી, તેજ પ્રકાશ્યું પ્રભુયે નક્કી ॥૨૦॥
 કોટિ કોટિ રવિ શશિ જેમ, ઉગ્યા હોય આકાશમાં તેમ । એથી અધિક તેજના તાર, છાયા બ્રહ્માંડમાંહિ અપાર ॥૨૧॥
 તેના મધ્યે મનોહર-રૂપ, અલબેલાને દેખ્યા અનૂપ । એજ આંગળીમાં સહુ ખંડ, જોયાં અનંત કોટી ત્યાં અંડ ॥૨૨॥
 અણુની પેરે ઉડેછે તેહ, કોટિ કોટિ કલ્પથી જેહ । પણ પામ્યા નથી કોઈ પાર, એવા દેખાયા જગઆધાર ॥૨૩॥
 વિસ્મે પામી ગયા લાખો જન, માન્યું મહાપ્રભુવિષે મન । એ સમે વિપ્ર દુર્બળ એક, આવ્યો વ્હાલાપાસે ધરી ટેક ॥૨૪॥
 કાકડીયો ચિભડાંની હાથ, ભેટ મુકવા આવ્યો સનાથ । પણ ભીડ થઈ છે અપાર, નવ મારગ મળે લગાર ॥૨૫॥
 કેવી રીતે આવે હરિપાસ, વિચારીને ઉભો રહ્યો દાસ । થયોછે ગદ્ગદ્ અધીર, પ્રેમથી વહે નેત્રમાં નીર ॥૨૬॥
 વિપ્ર ઉદાસી થયો અપાર, ઉભો ઉભો કરે છે વિચાર । અંતર્યામીયે જાણ્યું જરૂર, વિપ્રને ભક્તિછે ભરપુર ॥૨૭॥
 ઉતર્યા હિંડોળેથી આધાર, પધાર્યા વિપ્રપાસે તેવાર । પોતે જૈને માગી લીધી એહ, જમવા લાગ્યા શ્રીહરિ તેહ ॥૨૮॥
 અકેકા હાથે પકડી સોય, અનુક્રમે જમેછે તે જોય । થયો વિપ્ર અતિશે પ્રસન્ન, પોતાનું ભાગ્ય માન્યું છે ધન્ય ॥૨૯॥
 કરી વંદના વારમવાર, કર જોડી કર્યો નમસ્કાર । હિંડોળે બિરાજ્યા અલબેલ, કાકડી જમતા થકા છેલ ॥૩૦॥
 મુક્તાનંદ બ્રહ્માનંદ સાથ, કૃપા કરી બોલ્યા યોગિનાથ । હે મુક્તાનંદ સ્વામી પવિત્ર, હે બ્રહ્માનંદજી સુણો મિત્ર ॥૩૧॥
 આ કાકડીયો નથી થૈ આંહી, જાણે થઈ શ્વેતદ્વીપમાંહી । ઘણી મીઠી મધુરીછે સાર, એના સ્વાદતણો નહિ પાર ॥૩૨॥
 એમ વખાણે વારમવાર, અર્ધી જમી ગયા નિરધાર । દંતપંક્તિયે જમે જીવન, તે જુવે નજરે લાખો જન ॥૩૩॥
 ત્યારે બ્રહ્મમુનિ બોલ્યા વાણ, સુણો વાલિડા જીવનપ્રાણ । તમે જમો છો તે જાણો સાર, અમે શું જાણીયે નિરધાર ॥૩૪॥
 મોટા ઈશ્વર જે કોઈ હોય, એકીલા પોતે જમે ન કોય । બીજા કોઈને આપ્યા સિવાય, પેલેથી ન જમે સુખદાય ॥૩૫॥
 સુણી વચન એ સુખકારી, બ્રહ્મમુનિને આપી તેવારી । લીધી પ્રભુના કરથી સોય, ત્યારે મુક્તમુનિ બોલ્યા જોય ॥૩૬॥
 બ્રહ્માનંદ સ્વામી તો સદાય, સત્સંગની માતા કેવાય । પ્રસાદી આપ્યા વિના તે જાણો, નહી જમે સ્વામી એ પ્રમાણો ॥૩૭॥
 એવું મરમનું સુણ્યું વચન, બ્રહ્મમુનિયે વિચાર્યું મન । સર્વે સંતને આપી છે સાર, પછે પોતે જમ્યા કરી પ્યાર ॥૩૮॥
 મુક્તમુનિ કહે મહારાજ, આના કલ્યાણનું કેમ આજ । ત્યારે બોલ્યાછે સુંદરશ્યામ, સુણો મુક્તાનંદજી આ ઠામ ॥૩૯॥
 બાકી નથી રહ્યું સત્યવાણ, એનું તો થયું પરમકલ્યાણ । એમ હરિ ને હરિના જન, સાચો ભાવ દેખી રીઝે મન ॥૪૦॥
 કોટિજનનાં કર્મબંધન, કાપી નાખીને કરે પાવન । અંતે પમાડે અક્ષરધામ, આપે પોતાનું સુખ તમામ ॥૪૧॥
 એમ શ્રીહરિ ધર્મકુમાર, હિંડોળે બિરાજ્યા ઘણીવાર । આપ્યાં ભક્તને સુખ અપાર, અલબેલોજી પરમ ઉદાર ॥૪૨॥
 પછે મોહોલમાં દક્ષિણ દીશ, ગોખમાં બિરાજ્યા મુક્ત ઈશ । આસો પાલવના વૃક્ષતળે, સંતની સભા થઈ તે પળે ॥૪૩॥
 ઘણીવાર સુધી મોહોલમાંય, વ્હાલાયે વાત કરીછે ત્યાંય । હવે સંતની સભામોઝાર, મહાપ્રભુ પધાર્યા તેઠાર ॥૪૪॥
 આસોપાલવને ઓથ દઈ, પ્રભુ બિરાજ્યા સંતને લઈ । સંત વેષ્ટિત શોભે સભાય, કેતાં કેતાં શેષ હારી જાય ॥૪૫॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્ય શ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ જેતલપુરમાં આસોપાલવની હેઠે સંતની સભામાં બિરાજ્યા એ નામે
 તોંતેરમો તરંગ: ॥૭૩॥

પૂર્વછાયો— એકાદશીનું જાગ્રણ કર્યું, સંત સાથે ભગવાન । મનોહર ત્યાં મેર કરી, લીલા કરે છે તે સ્થાન ॥૧॥

સંતને ત્યાં પોતપોતાનાં, કરાવ્યાં દિવ્ય દર્શન । નિજ સ્વરૂપ નિરખતાં, પામ્યા છે આનંદ મન ॥૨॥

ચોપાઈ — દ્વાદશીનો થયો છે સવાર, વેલા ઉઠ્યા છે તે સર્વાધાર । નિત્ય વિધિ કર્યો તેહ ઠાર, અક્ષરપતિ થયા તૈયાર ॥૩॥
 મોહોલ ઉપર અગાશી જ્યાંય, તેના ઉપર છત્રી છે ત્યાંય । તે મધ્યે બિરાજ્યા અલબેલ, સર્વાંતર્યામી સુંદર છેલ ॥૪॥
 સંત સહિત શોભે છે શ્યામ, સુખકારી સદા સુખધામ । તે સમે એક જીવણદાસ, શ્રીજીનો ભક્ત છે તે પ્રકાશ ॥૫॥
 તે દુર્બળ ધરનો જરૂર, તેણે રૂડી ઈચ્છા કરી ઉર । શ્રીહરિને કરાવા ભોજન, મઠના રોટલા બે પાવન ॥૬॥
 પોતે પ્રેમે કરીને કરાવ્યા, કિંચિત ઘૃતેથી ચોપડાવ્યા । પછે ડોડીની ભાજી કરાવી, એક રોટલામાંહી ધરાવી ॥૭॥
 બીજો રોટલો ઢાંક્યો ઉપર, ધર્યો થાળીમાંહી પ્રેમભર । શુદ્ધ વસ્ત્ર કર્યું આચ્છાદન, લેઈ ચાલ્યા છે નિર્મળ મન ॥૮॥
 લાવ્યા પવિત્ર તે મોહોલમાંય, મુક્તપતિ બિરાજ્યા છે જ્યાંય । પછે જીવણદાસને નિરખી, બોલ્યા શ્રીહરિજી મન હરખી ॥૯॥

ભાવ દેખીને બોલાવ્યા પાસ, કેમ આવ્યા છો જીવણદાસ । અમ માટે શું લાવ્યા છો આજ, કો તમે શું ધારેલું છે કાજ ॥૧૦॥
 જે લાવ્યા હો તે લાવો આંચ, સંકોચાશો નહિ મનમાંચ । ત્યારે ભક્ત તે જીવણદાસે, ભોજન આપ્યાં પ્રભુને હુલ્લાસે ॥૧૧॥
 લીધો જમવા પ્રભુયે હાથ, પ્રેમેથી જમવા લાગ્યા નાથ । જમતા થકા જીવનપ્રાણ, વારે વારે કરેછે વખાણ ॥૧૨॥
 એમ અરધું જમ્યા અવિનાશ, બ્રહ્મમુનિ બોલ્યા પ્રભુ પાસ । એકલા કેમ જમો છો આજ, નિજ દાસને મુકીને રાજ ॥૧૩॥
 તે તો ઠીક નથી મહારાજ, એમ કેને જુવો કર્યું કાજ । વાલો જમતાતા રોટલો જેહ, ઉઠીને સ્વામીયે લીધો તેહ ॥૧૪॥
 મુળજી વર્ણિયે દઈ માન, પ્રભુને કરાવ્યું જળપાન । મુક્તાનંદ સ્વામી બોલ્યા વાણ, બ્રહ્માનંદ સ્વામી પર જાણ ॥૧૫॥
 મોટા છે બ્રહ્મમુનિ વિશેક, પ્રસાદી ન જમે એકાએક । એવો મર્મ સુણ્યો જેણીવાર, બ્રહ્મમુનિયે કર્યો વિચાર ॥૧૬॥
 પ્રસાદી આપી સહુને ત્યાંચ, પછે પોતે જમ્યા સુખદાય । એમ કરે છે લીલા અપાર, પ્રભુ જેતલપુર મોઝાર ॥૧૭॥
 પછે ગંગામાયે કર્યો થાળ, જમવા પધાર્યા છે દયાળ । જમ્યા સંત પાર્ષદ સહિત, સર્વે ભક્તનું કરવા હિત ॥૧૮॥
 આવ્યા જમીને ઉતારે શ્યામ, સંત પાર્ષદ સાથે તે ઠામ । સાંઝના પોરે શ્રીભગવાન, દેવસરે તે જગજીવન ॥૧૯॥
 સ્નાન કરીને દેવ મુરાર, વસ્ત્ર પેરીને થયા તૈયાર । આસોપાલવતણી જે છાંચ, તેના હેઠે કરી છે સભાય ॥૨૦॥
 પછે બિરાજ્યા પૂરણકામ, શોભી રહ્યા છે સુંદરશ્યામ । તે સમે એક વાનર જાત, વૃક્ષ ઉપર બેઠો છે ખ્યાત ॥૨૧॥
 મારે ડોકીયાં જાતિ સ્વભાવ, આસજીયે દેખ્યો તે બનાવ । બોલ્યા શ્રીહરિ પ્રત્યે વચન, હે દયાળુ સુણો ભગવન ॥૨૨॥
 આવા વાનર લંકા મોઝાર, રામે ભેગા કર્યાતા અપાર । વશ કર્યા હશે કેવી રીત, વાત સમઝાવો તે અજીત ॥૨૩॥
 ત્યારે શ્રીહરિયે કરી સાન, તર્જની આંગળીથી નિદાન । કપિને બોલાવેછે દયાળ, આવ્યો વાનર ત્યાં તત્કાળ ॥૨૪॥
 કરજોડીને નમાવ્યું શિર, બેઠો આગળ થઈને ધીર । ત્યારે વાલમ બોલ્યા વચન, સુણો આસજીભાઈ પાવન ॥૨૫॥
 જુવો લાગીછે કેટલી વાર, કપિને વશ કરતાં આ ઠાર । એમ સર્વેની દોરીસંચાર, અમારે હાથ છે નિરધાર ॥૨૬॥
 અમારી મરજી વિના કોઈ, કાંઈ કરવા સમર્થ નથી સોઈ । અમારું જ કર્યું સહુ થાય, એમાં નથી બીજાનો ઉપાય ॥૨૭॥
 વળી અમ પ્રતાપે કેવાય, તમારું કર્યું પણ કાંઈ થાય । આ સમામાં છે સંત આ જેહ, તેમનું કર્યું થાયછે તેહ ॥૨૮॥ પછે
 આજ્ઞા કરી જગદીશ, ગયો પાછો ફરીને તે વકીશ । સંત સર્વે મળ્યા શુભમન, પ્રેમે વાલાનું કર્યું પૂજન ॥૨૯॥
 એમ લીલા કરી ઘણાદિન, જેતલપુર વિષે નવીન । વળી વાલે કર્યોછે વિચાર, ત્યાંથી ચાલવાનો નિરધાર ॥૩૦॥
 પધાર્યા પોતે જીવનપ્રાણ, વડતાલે થઈને ડભાણ । ત્યાં થકી પધાર્યા ગઢપુર, ઘણો ઉમંગ ધારીને ઉર ॥૩૧॥
 ત્યાં રહ્યા થકા દેવ મુરાર, આપે છે સૌને સુખ અપાર । પ્રાગજી દવેને તેડાવ્યા પાસ, ભાગવત્ વંચાવાને ખાસ ॥૩૨॥
 ઘેલા નદીમાં કરે છે સ્નાન, નિત્ય કથા સુણો ભગવાન । એક દિન ખિજડીયા તીર, સંત હરિજન સાથે ધીર ॥૩૩॥
 એમ લીલા કરેછે અપાર, ઘણા દન રહ્યા તેહ ઠાર । પછે વાલિડે મન વિચાર્યું, વરતાલે જાવાનું તે ધાર્યું ॥૩૪॥
 ચાલ્યા સંતોને લઈને સંગ, પીપળાવે પોચ્યા છે ઉમંગ । ગામની ભાગોળે બેઠા નાથ સર્વે, મુનિના મંડળ સાથ ॥૩૫॥
 તેસમે વટેમાર્ગુ કોઈ, વીસ વાડવ આવ્યા ત્યાં જોઈ । તે દેખી બ્રાહ્મણ અન્યોઅન્ય, એક એકને કેછે વચન ॥૩૬॥
 આ જે સર્વેયે લીધો છે જોગ, બેઠા બ્રહ્મરસ લઈભોગ । એમ સર્વે છોડે જો સંસાર, કેમ સૃષ્ટિ ચાલે આણે ઠાર ॥૩૭॥
 ત્યારે મહારાજ બોલ્યા વાણ, સુણો ભૂદેવ તમે પ્રમાણ । તમે કેટલા જન છો સાક્ષાત, અમે કેયે તે સુણીલ્યો વાત ॥૩૮॥
 ત્યારે બ્રાહ્મણ કે મહારાજ, અમો વીસ જણા છેયે આજ । વળી શ્રીહરિ કે સુણો ભાઈ, વીસે જણા સાધુ થાઓ આંઈ ॥૩૯॥
 એવા ને એટલાજ પ્રત્યક્ષ, વૃક્ષથી ઉતારીયે સમક્ષ । ઉઠો શીદ લગાડોછો વાર, અમે તો છેયે જગઆધાર ॥૪૦॥
 પ્રભુતાની પરીક્ષા લ્યો એહ, ટળે તમારો સૌનો સંદેહ । વીસે જણા જો ન કરો ત્યાગ, દશજણા તો છોડી ઘો રાગ ॥૪૧॥
 તેમ ન બને તો થાઓ પાંચ, જુવો તો ખરા અમારું સાચ । એમ ન બને તો થાઓ એક, પરીક્ષાતો જડશે વિશેક ॥૪૨॥
 સાધુ થાઓ જેટલા સુજાણ, તરૂથી ઉતારું એ પ્રમાણ । પછે વિપ્રે વિચાર્યું છે ત્યાંચ, આમને કોયથી ન જીતાય ॥૪૩॥
 એમ કેને ચાલ્યા નિરધાર, પછે શ્રીહરિ થયા તૈયાર । ત્યાંથી ગોંડલ થૈને દયાળ, વડતાલે ગયા તતકાળ ॥૪૪॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામ લીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ ગઢપુરથી વરતાલ પધાર્યા એ નામે ચુંમોતેરમો તરંગ: ॥૭૪॥

પૂર્વછાંયો— વાલમ વરતાલે આવિયા, જોબન ભક્તને ઘેર । ઉમંગથી ઉતારો કર્યો, રાજી થઈ રુડી પેર ॥૧॥
 મુક્તાનંદ સ્વામી આદિ જે, સંત રુડા મહાભાગ । વેદાંતીને તેડવા મુક્યા, શ્રીનગરવિષે સોહાગ ॥૨॥
 આચાર્યને તેડી તે સર્વે, આવ્યા શ્રીહરિપાસ । પ્રભુયે સન્માન કર્યું, વેદાંતીનું અવિનાશ ॥૩॥
 બીજે દિવસે સભા કરી, બિરાજ્યા શ્રીમહારાજ । તે વેદાંતીને પ્રશ્ન પૂછ્યું, શ્રીહરિયે સુખસાજ ॥૪॥

ચોપાઈ — સુધુમ્ણાનામે નાડી જેહ, પિંડમાં કેવી રીતેછે તેહ । વળી કેવી રીતે રૈછે બાર, સુણો વેદાંતી તમો આવાર ॥૫॥

એક અવસ્થામાં બબે એમ, બીજી અવસ્થાઓ રૈંછે કેમ । તે કેવી રીતે રૈંછે અનુપ, રૂડી રીતે કરો એનું રૂપ ॥૬॥
 વળી પ્રણવનું રૂપ જેહ, પછી નાદનું સ્વરૂપ તેહ । દ્રષ્ટા દશ્ય થકી પરબ્રહ્મ, તેનું રૂપ કરો અનુક્રમ ॥૭॥
 બ્રહ્મપર જે પરબ્રહ્મ, તેનુંપણ કો સ્વરૂપ કર્મ । વેદની ઉત્પતિછે ક્યાંય, તેની વાત કરો તમે આંચ ॥૮॥
 એ આદિ પ્રશ્ન પુછ્યાછે ત્યાંચ, વેદાંતી વિચારે મનમાંચ । એમ શ્રીજીના પ્રશ્નો સાર, ઉત્તર થયો નૈ તેણીવાર ॥૯॥
 તોય મહારાજે દીધું માન, બસે રૂપૈયા આપ્યા નિદાન । વેદાંતીને આપીછે રજાય, રૂડી રીતેથી કર્યા વિદાય ॥૧૦॥
 પછે શ્રીહરિયે ધાર્યું મન, સુણો રામશરણ પાવન । દેશ વિદેશમાંથી તમામ, સત્સંગી તેડાવ્યા તે ઠામ ॥૧૧॥
 અન્નકોટનો સમૈયો જેહ, વૃત્તપુરીમાં કર્યોછે તેહ । હજારો ભક્ત આવ્યાછે હરખે, નેહવડે વાલમને નિરખે ॥૧૨॥
 પામ્યા આનંદ ઉત્સવ મન, સર્વે સંત અને હરિજન । સૌને આપ્યાં અતિ ઘણાં સુખ, ભવજળનાં ટાળીયાં દુઃખ ॥૧૩॥
 પછે ત્યાંથી કર્યું છે પ્રયાણ, ગઢડે ગયા જીવનપ્રાણ । ઉત્તમ રાજાનું ઘર જ્યાંચ, ઉમંગે જઈ ઉત્તર્યા ત્યાંચ ॥૧૪॥
 દયા કરીને દીનદયાળ, અહોનિશ જમે છે ત્યાં થાળ । તિયાં પ્રાગજીની પાસે નિત, કથા વંચાવે છે કરી પ્રીત ॥૧૫॥
 ત્યાર પછી વળી કોય દન, સંત પ્રત્યે બોલ્યા ભગવન । દાનમાં કિયું ઉત્તમ દાન, આપો ઉત્તર દઈને ધ્યાન ॥૧૬॥
 અન્ન વસ્ત્ર પૃથ્વી સોનું સાજ, ગાય દાન આદિ શુભ કાજ । એવાં દાન અપાય તે સર્વ, તેમાં ઉત્તમ શું છે અપૂર્વ ॥૧૭॥
 ત્યારે સંત બોલ્યા ધારી મન, સુણો ભૂધરજી ભગવાન । કાળ કર્મ માયા ભય જોર, અતિ અજ્ઞાન અંધારુ ઘોર ॥૧૮॥
 એ આદિ ટળે દારુણ દુઃખ, મળે તમારી મૂર્તિનું સુખ । તે આપે કોઈ અભય દાન, બીજું તો નથી એના સમાન ॥૧૯॥
 તે નથી બીજા કોઈને હાથ, તમ પાસે રહ્યુંછે તે નાથ । અમે તો એવું માન્યું છે મન, સત્ય જાણજ્યો પ્રાણજીવન ॥૨૦॥
 એવાં સુણીને સંતનાં વેણ, બોલ્યા ઘનશ્યામ સુખદેણ । હવે ચાલો જૈયે ગુજરાત, અભયદાન દેવા વિખ્યાત ॥૨૧॥
 એમ કહી થયા તૈયાર નાથ, પાંચસેં પરમહંસોની સાથ । વળી પાર્ષદ કાઠીના સ્વાર, તેમના સંગે દેવ મુરાર ॥૨૨॥
 ચાલ્યા ગઢડેથી ગુણગ્રામ, ગામ બોટાદે ગયા છે શ્યામ । ત્યાંથી લોયા નાગડકે થઈ, ગામ સાયલે રહ્યાછે જઈ ॥૨૩॥
 વણિક માણેકચંદભાઈ, તેને ઘેર જમ્યા સુખદાઈ । પછે ચાલ્યા જીવન જરુર, પ્રીતે પધાર્યા છે મુળીપુર ॥૨૪॥
 રામાભાઈ નામે દરબાર, રઘાભાઈ છે દીવાન સાર । તેમણે કર્યું છે સનમાન, ગામમાં તેડી ગયા નિદાન ॥૨૫॥
 પોતાનો ઉતારો છેરે જ્યાંચ, પ્રભુને મુકામ આપ્યો ત્યાંચ । બે દિવસ રાખ્યા નિરધાર, સેવા કરી છે રુડે પ્રકાર ॥૨૬॥
 તેને વ્હાલે કરી અંગીકાર, પછે પધાર્યા પ્રાણઆધાર । ગામ લિંબળીયે તેણીવાર, ગયા મૂળજી શેઠને દ્વાર ॥૨૭॥
 તેને ઘેર જમ્યા છે દયાળ, વળી ચાલ્યા વાલો તતકાળ । વઢવાણમાં ગયા વિહારી, શેર વચ્ચે ચાલ્યા સુખકારી ॥૨૮॥
 નદી ઉતરીને અલબેલ, મેમકે ગયા સુંદરછેલ । પછે લખતર થઈ લાલ, લીલાપુર ગયા છે કૃપાલ ॥૨૯॥
 ત્યાંથી વિચર્યા વિરમગામ, પછે રામપુરે ગયા શ્યામ । દેતરોજ કડી ને કુંડાલ, ત્યાંથી ડાંગરવે ગયા લાલ ॥૩૦॥
 તે કેડે અશરણશરણ, પ્રીતે પધાર્યા કરજીસણ । વળી કર્યોછે મન વિચાર, ઉનાવે ગયા છે નિરધાર ॥૩૧॥
 હોંશીલાછે ત્યાંના હરિજન, પરમ વિવેકી પુન્ય પાવન । પટેલ રામદાસ તે નામ, બાજીદાસ પટેલ તે ઠામ ॥૩૨॥
 પટેલ વણારશીભાઈ તેહ, સંજય રઘાભાઈ છે જેહ । વાલાભાઈ કૈયે કાનદાસ, અવચળદાસ રુડા ખાસ ॥૩૩॥
 મુનદાસ કૃષ્ણદાસ નામ, એઆદિ હરિજન તમામ । સામૈયું લેઈને આવ્યા સંગ, વાલાને વધાવ્યા છે ઉમંગ ॥૩૪॥
 વાજતે ગાજતે તેણીવાર, તેડી ગયા છે ગામ મોઝાર । સર્વે લોકે જાણ્યું મનમાંચ, આવ્યા સ્વામિનારાયણ આંચ ॥૩૫॥
 દોડીને આવ્યા કરવા દરશન, ગામમાંથી સહુ હરિજન । હતા સીમાડે ક્ષેત્રની માંચ, તે પણ દોડતા આવ્યા ત્યાંચ ॥૩૬॥
 ખાંપા વાગ્યા છે સર્વેના ચરણે, થયા છે તેથી લોહિત વરણે । એવા હરખથી આવ્યા જન, કરે કર જોડી દર્શન ॥૩૭॥
 પાંચસેં પરમહંસ તે ઠાર, વળી પાર્ષદ કાઠી અસ્વાર । તેણે સહિત જોયા જીવન, હજારો જનનાં મોહ્યાં મન ॥૩૮॥
 પછે બોલ્યા રામદાસભાઈ, હે કૃપાનાથ હે સુખદાઈ । સીમાડેથી આવ્યા ઘણા જન, દોડતા થકા નિર્મળ મન ॥૩૯॥
 ખાંપા વાગ્યા છે એમના પાંચ, રૂઢિર ઝવે છે ચરણમાંચ । ત્યારે બોલ્યા શ્રીજીમહારાજ, સુણો રામદાસભાઈ આજ ॥૪૦॥
 અમારા સામા આવ્યા જે જન, કર્યા કર જોડી દરશન । તેને નહિ નડે કર્મ કાળ, ગર્ભવાસની ટળશે જાળ ॥૪૧॥
 એમ કેને ચાલ્યા હરિ ત્યાંચ, રામદાસજીના માઠમાંચ । તેમને ઘેર કરાવ્યો થાળ, ત્યાં જમ્યા પોતે પરમ કૃપાળ ॥૪૨॥
 સંત પાર્ષદ જે કાઠી જન, સૌને કરાવ્યાં રુડાં ભોજન । રામદાસજીની મેડી જ્યાંચ, હિંચકે પ્રભુ પોઢ્યાછે ત્યાંચ ॥૪૩॥
 એમ ઉનાવામાં ત્રણ દન, કૃપા કરીને રહ્યા જીવન । સર્વે હરિજનોની તે ઠાર, રુડી સેવા કરી અંગીકાર ॥૪૪॥ પછે
 ચાલવા કર્યો વિચાર, રોઝે ઘોડે થયા અસવાર । જ્યાં પધાર્યા છે શ્રીભગવાન, હાલ મંદિર છે તેહ સ્થાન ॥૪૫॥
 ઘોડો ઉભો રાખ્યો છે તેહ ઠાર, ચારે તરફે જોયું નિરધાર । પછે બોલ્યા વિચારીને મન, સુણો રામદાસજી વચન ॥૪૬॥
 રૂડું કેવાશે તમારું ગામ, ઘણો સત્સંગ થાશે આ ઠામ । એમ કહી ચાલ્યા છે અજીત, ગામ બાર્ય આવ્યા કરી પ્રીત ॥૪૭॥

સરોવર છે સુંદર સાર, કૂપ સમીપમાં નિરધાર । સભા કરીને બિરાજ્યા નાથ, સર્વ ગામ કર્યું છે સનાથ ॥૪૮॥
 છત્રી બાંધી છે સુંદર ત્યાંય, ભયહારી બિરાજ્યા છે જ્યાંય । હવે ત્યાં થકી સધાવ્યા શ્યામ, આવ્યા બાલાગઢ જેહ ગામ ॥૪૯॥
 ગામથી પશ્ચિમ દિશામાંય, ક્ષેત્રમાં ઓટો કર્યો છે જ્યાંય । આંબલીતણું વૃક્ષ છે એક, તેને હેઠે બિરાજ્યા વિશેક ॥૫૦॥
 માલજી ચોધરી રુદુ નામ, અમીચંદ સુતાર તે ગામ । દવે રતનને જીવરામ, એ આદિ આવ્યા ત્યાં અભીરામ ॥૫૧॥
 તેમને દીધાં દર્શન દાન, કુવા ઉપર કર્યા જળપાન । પછે આવીયા માણસે ગામ, પરમાર્થી તે પૂરણકામ ॥૫૨॥
 ત્યાંના સબળસિંહજીરાય, પૃથીસિંહજી નામ કેવાય । તેમણે કર્યું સામૈયું સાર, મનમાં કરી પ્રેમ અપાર ॥૫૩॥
 પછે પોતાના દરબારમાંઈ, પધરાવ્યા પ્રભુ સુખદાઈ । ધૂપ દીપ ઉતારી આરતી, કરી પૂજા રાયે મહામતિ ॥૫૪॥
 દુધિયો કુવો મલાયસર, શ્રીહરિ ત્યાં ઉતર્યા સત્વર । પછે નાહ્યા દુધિયાને વારિ, કૂપ પવિત્ર કર્યો મુરારી ॥૫૫॥
 નાખ્યું પ્રસાદીનું જળ નાથે, કૂપમાંહિ પોતાને હાથે । પછે એમ બોલ્યા અવિનાશ, તમે સાંભળજ્યો મારાદાસ ॥૫૬॥
 ગંગા જમુના ને સરસ્વતી, ગોદાવરી આદિ નદી અતિ । તે તો પવિત્ર સર્વ કહેવાય, પણ આ કુવા તુલ્ય ન થાય ॥૫૭॥
 જેમાં અમે નાહ્યા નાખ્યું જળ, તે તો સર્વે તીર્થોમાં પ્રબળ । જાણી મહિમા જે જન નાશે, તેને સંસૃતિનું દુઃખ જાશે ॥૫૮॥
 એમ કહીને દીનદયાળ, જમવા પધાર્યા હરિથાળ । આસોપાલવ કૂપના પાસ, તેની છાંયે જમ્યા અવિનાશ ॥૫૯॥
 પછે સભા કરી જગદીશ, મલાયસર ઉત્તર ઈશ । લિંબવૃક્ષ તળે કીરતાર, બિરાજ્યા પ્રભુ કરી પ્યાર ॥૬૦॥
 શોભે સંતમાંહી જગવંદ, જેમ શોભે તારામાંહી ચંદ । વાલે બાંધી છે પાઘ સોનેરી, તેણે સૌનાં મન લીધાં હેરી ॥૬૧॥
 કંઠે પેર્યા ગુલાબના હાર, જન નિરખે છે વારમવાર । અંગોઅંગે શોભે શણગાર, કરે લટકાં શ્રીકિરતાર ॥૬૨॥
 પ્રશ્ન ઉત્તર કરે ત્યાં હરિ, દીનદયાળુ કરુણા કરી । એવા સમાને વિષે તે વાર, એક શાસ્ત્રી આવ્યો તેહ ઠાર ॥૬૩॥
 સદા રહે તે માણસા ગામ, તેનું નામ વિપ્ર ઘેલારામ । આવીને બોલ્યા છે તેહ વાણ, કહે ક્યાં છે સ્વામિનારાયણ ॥૬૪॥
 આ તો સાધુઓ છે સર્વે આંય, બીજા જનતણો સમૂદાય । સભામાં નથી સહજાનંદ, અમથો કેમ કરો છો ફંદ ॥૬૫॥
 ત્યારે તે સર્વે જન કહે એમ, તમને દેખાતા નથી કેમ । અમે તો દેખીયે છેયે સ્વામી, નથી દર્શનની કોઈને ખામી ॥૬૬॥
 હજારોને દરશન થાય, તમને તો સ્વામી ન દેખાય । પૂર્વના પાપે કરીને આજ, તમે દેખ્યા નહિ મહારાજ ॥૬૭॥
 પછે મનમાં ધારી તે ઘણું, જુવે દરશન થયું ન અણું । પછે શ્રીહરિ પુરમાં આવ્યા, અતિ જનતણે મન ભાવ્યા ॥૬૮॥
 ભક્ત વનમાળી ભાવસાર, તેને ઘેર પધાર્યા આધાર । તેણે પ્રેમે કરાવ્યો તો થાળ, કરુણા કરી જમ્યા દયાળ ॥૬૯॥
 પછે સંતને જમાડ્યા ત્યાંય, પ્રભુ બેઠા છે ઢોલિયામાંય । પછે ભક્તને કે અવિનાશ, આપો ઘોડાને દાણોને ઘાસ ॥૭૦॥
 ત્યારે તે કહે ઘણું ઘાસ આજ, પણ દાણો થોડો મહારાજ । એક મણ કોઠીમાં ભર્યો છે, કોઠી ઉપર થેપ કર્યો છે ॥૭૧॥
 એમ બોલીયા છે વનમાળી, ત્યારે નાથે કોઠીને સંભાળી । પછે કહે કરુણા ભંડાર, ભર્યો છે દાણો અપરમપાર ॥૭૨॥
 કાઢો સાણેથી થેપ ન છોડો, ટોચે ભરેલો છે નથી થોડો । એવું સુણીને આપ્યો તે વાર, મણમાંથી થયો છે અપાર ॥૭૩॥
 બારમાસે કોઠી જોઈ ખરી, ત્યારે દીઠી ટોચે તેહ ભરી । પછે ત્યાંથી ચાલીયા બજારે, નરનારી નિરખી ઉરધારે ॥૭૪॥
 હરિ માણકી ઉપર રાજે, જોઈ કોટિ કામ છબી લાજે । તિયાં આવ્યો ફરી ઘેલારામ, નિરખવા તે સુંદર શ્યામ ॥૭૫॥
 અસંખ્યને દર્શન થાય, તોયે ઘેલાને નવ દેખાય । જુવો આશ્ચર્ય કેવું જણાય, ઘેલો દર્શન વિના તે જાય ॥૭૬॥
 એમ ગામમાં ફર્યા મહારાજ, કરવા અનેક જીવનાં કાજ । પછે આવ્યા પ્રભુ સરતીરે, કરી લીલા અતિ બલવીરે ॥૭૭॥
 લિંબ વૃક્ષે બેઠા બહુનામી, સભા કરીને અંતર્યામી । તેહ તરુ મીઠો થયો અતિ, તે છે વાત ઘણી જગ છતી ॥૭૮॥
 એવાં દિવ્ય ચરિત્રને જોઈ, સુર નર મુનિ રહ્યા મોઈ । મન વાણીને અતિ અગમ, જેને નેતિ નેતિ કે નિગમ ॥૭૯॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્ય શ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ ઉનાવેથી ગામ માણસે પધાર્યા એ નામે પંચોતેરમો તરંગ ॥૭૫॥

પૂર્વછાયા— પછે ચાલ્યા મહાપ્રભુજી, શ્રીહરિ સહજાનંદ । ત્યાંથી ગયા વ્યાર ગેરીતે, પામોલે સુખકંદ ॥૧॥
 વડનગરે વાલમ ગયા, દુઃખહારી સુખકંદ । ત્યાંથી ગયા વિસનગરમાં, આપ્યો જનને આનંદ ॥૨॥
 ભક્તજનોનો ભાવ જોઈ, સેવા કરે અંગીકાર । એમ વિચરતા વાલમો, પાછા વળ્યા નિરધાર ॥૩॥
 આદરજે અલબેલો આવ્યા, સંત હરિજન સંગ । દીપોત્સવી સમૈયો કરી, ચાલ્યા કરીને ઉમંગ ॥૪॥

ચોપાઈ — ચાલ્યા આદરજથી ધારી ઉર, વચ્ચે આવ્યું છે જમેતપુર । તે ગામતણી સીમા મોઝાર, પ્રભા તળાવ છે નિરધાર ॥૫॥
 તેમાં સ્નાન કર્યું નરવીરે, સંતસહિત શ્યામશરીરે । ત્યાં છે રાયણનું એક વૃક્ષ, તેને નીચે બિરાજ્યા પ્રત્યક્ષ ॥૬॥
 પછે તો ચાલ્યા શ્રીઅવિનાશ, અડાલજે ગયા સુખરાશ । ત્યાંની વાવ્યમાં કર્યું છે સ્નાન, બહુનામી સદા બલવાન ॥૭॥
 પટેલ જેસંગભાઈ નામ, લેઈ ગયા તે પોતાને ધામ । રુડી રસોઈ કરી જમાડ્યા, પ્રેમ થકી આનંદ પમાડ્યા ॥૮॥

પછે ત્યાંથી કર્યું છે પ્રયાણ, શ્રીનગરે ગયા જીવનપ્રાણ । જાણી ત્યાંના હરિજને વાત, આજ પધાર્યા ભૂધરભ્રાત ॥૮૧॥
 સામૈયું લેઈને તેણીવાર, સર્વે આશ્રિત આવ્યા તે ઠાર । વાગે વાજિંત્ર નાના પ્રકાર, કર્યું પૂજન અર્ચન સાર ॥૧૦॥
 અતિહર્ષે ઉમંગથી ત્યાંય, તેડી લાવ્યા તે શેરનીમાંય । બજારમારગે લાખો જન, પૂજાઓ કરે છે તે પાવન ॥૧૧॥
 સોના રુપા ને કુલે વધાવે, શ્રીમહારાજને ભક્તિભાવે । તેસમે દયાળુ ભગવાન, ભક્તને આપે અભયદાન ॥૧૨॥
 સૌને કરતા થકા પાવન, નવા વાસમાં આવ્યા જીવન । નિંબવૃક્ષ હેઠે રુડું ઠામ, મહાપ્રભુયે કર્યો મુકામ ॥૧૩॥
 ત્યાં આવ્યા શેરના હરિજન, થયો હર્ષ માતો નથી મન । દામોદર હીરા નથ્યુ જેહ, વ્રજલાલ આદિ આવ્યા તેહ ॥૧૪॥
 નિત્ય આપે રસોઈ નવીન, ભાવતાં કરાવે તે ભોજન । સંત પાર્ષદ પ્રભુ સહિત, જમાડે છે કરી મન પ્રીત ॥૧૫॥
 એમ શ્રીનગરમાં અલબેલ, દોઢ માસ રહ્યા છે ત્યાં છેલ । આપે ભક્તને આનંદ આપ, વળી ટાળે ત્રિવિધિના તાપ ॥૧૬॥
 પછે ચાલ્યા ત્યાંથી પરમેશ, ગામ અશલાલી ગયા એશ । પાંચ દિવસ રહ્યા જીવન, ભાવે કરાવ્યાં રુડાં ભોજન ॥૧૭॥
 છઠ્ઠે દિન ચાલ્યા મહારાજ, જેતલપુર ગયા સુખસાજ । પંદર દિન રહ્યા તે ઠામે, સુખ આપ્યાં છે સુંદરશ્યામે ॥૧૮॥
 પછે ચાલ્યા તે જગજીવન, ડભાણે પધાર્યા ભગવન । સાત દિવસ રહ્યા દયાળ, પછે ચાલ્યા ત્યાંથી વડતાલ ॥૧૯॥
 વારે વારે ચડોતર દેશ, ગામો ગામમાં કર્યો પ્રવેશ । ઘરો ઘર તે જગઆધાર, સૌની સેવા કરી અંગીકાર ॥૨૦॥
 એમ ફરતા થકા અવિનાશ, ભાલદેશે ગયા સુખરાશ । ફર્યા તે દેશમાં શ્રીદયાળ, ત્યાંથી ચાલ્યા આગે તતકાળ ॥૨૧॥
 કાઠીયાવાડ્ય દેશમાં સોય, ગામ કારીયાણી રહ્યા જોય । ત્યાંથી ગયા છે સારંગપુર, શુદ્ધ ભક્ત થકી નથી દૂર ॥૨૨॥
 પછે ચાલ્યા કરી મન પ્રીત, ગઢપુરે ગયા છે અજીત । એમ દયાળુ શ્રીભગવન, પૃથ્વીનું તળ કર્યું પાવન ॥૨૩॥
 સર્વે ભૂમિના જે ભક્તરાજ, તેનાં સફળ કર્યાં છે કાજ । કર્મબંધનથી છોડાવ્યા દાસ, તોડાવ્યા તૃષ્ણાના વજ્રપાસ ॥૨૪॥
 પોતાની મૂર્તિનું દિવ્ય સુખ, આપીને ટાળ્યું દારુણ દુઃખ । હવે શ્રીજી ગઢપુરમાંય, રહ્યા ઉત્તમરાજને ત્યાંય ॥૨૫॥
 પ્રાગજી દવેની પાસે નિત, કથા વંચાવે છે રૂડી રીત । વ્યાસસૂત્ર ને ગીતાનું ભાષ્ય, તેને વંચાવેછે સુખરાશ ॥૨૬॥
 સાંઝનો પહોર થાય છે જ્યાંય, લક્ષ્મીબાગે પધારેછે ત્યાંય । આંબાવાડીમાં શ્રીસુખધામ, સભા કરી બિરાજે તેઠામ ॥૨૭॥
 ઓટાપર શોભેછે શ્રીરંગ, પૂર્વમુખે બિરાજે ઉમંગ । સંત આગળ કરે છે વાત, ધર્મ જ્ઞાન વૈરાગ્યની ખ્યાત ॥૨૮॥
 પોતાનો નિશ્ચે કરાવે હિત, ભક્તિ આપે મહિમા સહિત । તેસમે સ્વામી ગોપાલાનંદ, પ્રશ્ન પુછેછે પામી આનંદ ॥૨૯॥
 હે પ્રભુ બ્રહ્મમોહોલ આધાર, આ અવની ઉપર નિરધાર । તમારી ઈચ્છાને અનુસાર, પૂર્વ થયા બહુ અવતાર ॥૩૦॥
 અવતારી જે પુરુષોત્તમ, તમે પ્રગટ થયા ઉત્તમ । પુરુષોત્તમપણાનાં સોય, અસાધારણલક્ષણ હોય ॥૩૧॥
 તે કૃપા કરીને કહો આજ, મુને સમઝાવો મહારાજ । એવાં સુણી મધુર વચન, બોલ્યા બહુનામી બલવન ॥૩૨॥
 પૂર્વે થયેલા જે અવતાર, દેખાડે નિજરૂપ મોઝાર । પેલું લક્ષણ કહીયે એહ, એમાં કાંઈ નથી જે સંદેહ ॥૩૩॥
 વૈકુંઠાદિક લોકને માંય, દિવ્ય મૂર્તિયો રહીછે ત્યાંય । તે મૂર્તિયોમાં એશ્વર્ય સુખ, રહેલાંછે સદા નથી દુઃખ ॥૩૪॥
 પોતાની મૂર્તિમાં તે સુહાવ, ઘણાને બતાવે એ દેખાવ । દિવ્ય અદ્ભુત દેખાડે સાર, બીજું લક્ષણ છે એ નિરધાર ॥૩૫॥
 સાધારણ મનુષ્યને સાર, સમાધિયો કરાવે નિરધાર । પોતાની મૂર્તિમાં અવિરોધ, ચિત્તનિરોધ કરાવે બોધ ॥૩૬॥
 ત્રીજું લક્ષણ છે એવું સાર, હવે ચોથાનો સુણો પ્રકાર । બીજા અવતાર ધરી આપ, ટાળે ભક્તના સર્વે સંતાપ ॥૩૭॥
 તેમનાં ચિત્ત કરાવે સ્થિર, ક્ષણમાં સંશે હરે સધીર । એવું સામર્થ્ય ભક્તને દ્વાર, આ સમયમાં જણાવે સાર ॥૩૮॥
 ચોથું લક્ષણ છે જાણો એહ, ઉરમાં ધરવો ન સંદેહ । હવે પાંચમું લક્ષણ જેહ, વિસ્તારીને કહું સુણો તેહ ॥૩૯॥
 પોતાનું અપરિમિત અપાર, તેજોમય અક્ષરધામ સાર । તેને વિષે દિવ્ય સિંહાસન, તેમાં મૂર્તિ શોભેછે પાવન ॥૪૦॥
 કોટિ કોટિ મુક્ત કરે સેવ, અક્ષરાધિપતિ છે તે દેવ । જેવા તેવા મનુષ્યને આપ, દેખાડે એ મૂર્તિનો પ્રતાપ ॥૪૧॥
 કહું પાંચમું લક્ષણ ખ્યાત, હવે તો કહું છઠ્ઠાની વાત । પૂર્વશાસ્ત્રવિષેનું જે જ્ઞાન, ધર્મ ભક્તિ વૈરાગ્ય નિદાન ॥૪૨॥
 યોગસાંખ્ય આદિનો જે સાર, તેનો નક્કી કરીને વિચાર । નિજબળથી કરે વર્ણન, શાસ્ત્રના અર્થ સાધે પાવન ॥૪૩॥
 વળી ભક્તને પાસે પ્રમાણ, પોતાનું બળ ધરાવે જાણા પૂર્વશાસ્ત્રના અર્થનો સાર, એથી આપે ઘણો ચમત્કાર ॥૪૪॥
 સૌના સમજ્યામાં આવે અર્થ, શાંતિ પમાડે આપ સમર્થ । છઠું લક્ષણ એછે અનૂપ, સાતમાનું કહું હવેરૂપ ॥૪૫॥
 પોતાનાં કરતામાં દર્શન, જીવનાં હરણ કરીલે મન । પોતાને વિષે નિરોધ થાય, જેમ ચમક લોહ ખેંચાય ॥૪૬॥
 હવે આઠમું લક્ષણ ખ્યાત, યથાર્થ કહું છું તેની વાત । ગમે તે કોઈ જીવનું આપે, કરે કલ્યાણ નિજ પ્રતાપે ॥૪૭॥
 જીવને અંતે આપવા સુખ, અક્ષરમાં રાખવા સન્મુખ । પોતે કે પોતાના કોઈ મુક્ત, તેડવા આવે વિમાને જુક્ત ॥૪૮॥
 નવમા લક્ષણની જે રીત, સુણો એકાગ્ર કરીને ચિત્ત । ઘોર કળિયુગમાં અવશ્ય, લાખો મનુષ્ય થાય છે વશ્ય ॥૪૯॥
 ધર્મ જ્ઞાન વૈરાગ્ય ને ત્યાગ, કરે સ્થાપન તે તો અથાગ । નવલક્ષણ પુરાંછે એમ, યથાર્થ કહ્યાં જેમ છે તેમ ॥૫૦॥

આ દશમા લક્ષણની પેર, તમે સુણજ્યો આનંદભેર । સાધ્યા ન હોય અષ્ટાંગયોગ, એવાને પણ જો થાય જોગ ॥૫૧॥
પોતે વસ્ત્ર પુષ્પ ધાર્યા હોય, તેનો સ્પર્શ દર્શ કરે કોય । તે સમાધિ પામે તતખેવ, ઐશ્વર્ય મૂર્તિમાં દેખે એવ ॥૫૨॥
અગીયારમું લક્ષણ આજ, સુણો વિવેકથી શુભ કાજ । કોઈ પરદેશમાં જાય ખ્યાત, પુરુષોત્તમની કરે વાત ॥૫૩॥
સુણનારા મનુષ્યને જોય, તરત સમાધિ થૈ જાય સોય । શ્રીહરિને દેખે તેની મધ્ય, એકાદશમું લક્ષણ સઘ ॥૫૪॥
જીવ વૈરાટ ઈશ્વર જેહ, વળી પ્રધાન પુરૂષ તેહ । માયા મૂળ પુરુષ ને બ્રહ્મ, તેથી પર છે પુરુષોત્તમ ॥૫૫॥
ભેદે સહિત તે ભિન્ન ભિન્ન, કરે લક્ષણ પોતે નવીન । બતાવે એવું ભક્તની પાસ, વૈરાટાદિની શક્તિ પ્રકાશ ॥૫૬॥
આવાં લક્ષણ કહ્યાં છે બાર, છે કઠીન સમઝવો સાર । પોતાના અવતાર જે ભિન્ન, તેને પોતા વિષે કરે લીન ॥૫૭॥
પણ અવતારોમાં કોઈ દિન, પોતે થાય નહિ કદી લીન । ઘણા જનને દેખાડે તેહ, ગુપ્ત ન કરે ઐશ્વર્ય જેહ ॥૫૮॥
અસાધારણ લક્ષણ તેર, એમ કહ્યાં છે આનંદભેર । ગોપાલાનંદ પામ્યા આનંદ, શ્રીહરિ મળ્યા છે સુખકંદ ॥૫૯॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજીસંવાદે શ્રીહરિયે ગઢપુરમાં લક્ષ્મીબાગવિષે ગોપાલાનંદસ્વામી પ્રત્યે પુરૂષોત્તમપણાનાં
તેર લક્ષણ કહ્યાં એ નામે છોંતેરમો તરંગ: ॥૭૬॥

પૂર્વછાયો— દયા કરી દુર્ગપુરમાં, રહ્યા છે રાજીવનેણ । દાદાના દરબારમાંહી, વાતો કરે સુખદેણ ॥૧॥

એકસમે અક્ષર મોહોલે, બિરાજ્યા છે પરબ્રહ્મ । વિચાર કરે છે મનમાં, શ્રીહરિ પુરૂષોત્તમ ॥૨॥

જે કામ કરવા આવ્યા હતા, આ અવનીપર આજ । તેતો સર્વસિદ્ધ કર્યા છે, ધર્મ વિષે શુભ કાજ ॥૩॥

અધર્મને ઉચ્છેદન કરી, ધર્મનું કર્યુ સ્થાપન । આસુરીનો નાશ કરીયો, કર્યા છે નિર્મળ જન ॥૪॥

દઢ ઉપાસના માહેરી, સ્થાપી છે વસુધામાંય । માટે અંતર્ધાન થાઉં, કાજ નથી બીજું આંય ॥૫॥

ચોપાઈ — મારા ભક્ત માટે આલંબન, કરાવું મંદિરો હું પાવન । મારી મૂર્તિયોનું જે સ્થાપન, તે વિષે કરાવું શુભ મન ॥૬॥
મેં કર્યા ધરણીમાં જે ચરિત્ર, તેનાં શાસ્ત્ર રચાવું પવિત્ર । સંપ્રદાયની પુષ્ટિજ થાવા, માટે કહું ઉપાય હું આવા ॥૭॥
મારો નિશ્ચે રહે સૌને મન, ધર્મપદ્ધતિ બાંધું પાવન । વળી ધર્મતણી રક્ષા કાજ, ધર્મગુરુ સ્થાપું હવે આજ ॥૮॥
ધર્મકુળના આચાર્ય શીર, કરૂણાથી કર ધરું ધીર । એવો વિચાર કરે છે મન, પ્રાણપતિ પોતે ભગવન ॥૯॥
તે સમે આવ્યા પુન્ય પાવન, અમદાવાદના હરિજન । બોલ્યા વિનયસાથે વચન, હે કૃપાનાથ જગજીવન ॥૧૦॥
અમારા શેરવિષે સુંદિર, મહાપ્રભુ કરાવો મંદિર । એવાં સુણી મધુર વચન, મનમોહને વિચાર્યું મન ॥૧૧॥
સભા સામું જોયું બહુનામી, બેઠા દીઠા છે આનંદસ્વામી । કરી છે આજ્ઞા તેમને નાથે, જાઓ શ્રીપુર સત્સંગીસાથે ॥૧૨॥
વિપ્રપાસે મુહૂર્ત કઢાવી, કરાવો આરંભ નિશ્ચે કરાવી । અતિ દઢ વિશાળ રૂપાણું, શોભિતાં ત્રણ શિખરવાણું ॥૧૩॥
શ્રીનગર શહેર છે મોટું, દર્શન માટે જનો દેશે દોટું । બુઢા બાળક આવે હજારું, જ્યારે વાગે દેવનું નગારું ॥૧૪॥
ભુલેયુકે કોઈ પડી જાય, તેને શરીરે ઈજા ન થાય । નીચા પરથારે શોભિતું સારું, એમાં છે ઘણું ગમતું અમારું ॥૧૫॥
દુર્લભને એરણ્ય સાહેબ, બન્ને સારા છે કાંઈ નથી ૧એબ । તેણે અમારી મરજીપ્રમાણે, કરી દીધો લેખ સહુ જાણે ॥૧૬॥
લેખ ત્રાંબાના પત્રે કર્યો છે, હીરાચંદના ઘેર ધર્યો છે । તેને મંગાવીને જો જો ખાસ, પછે રાખજ્યો તમારી પાસ ॥૧૭॥
ઘણા સંતોને સાથે લઈને, ગંગાના ઘાટ જોયા છે જઈને । વળી કાંકરીયાસર તીર, રૂડાં સ્થાન જોયાં છે અચિર ॥૧૮॥
ભૂતવાડી પાતસાહવાડી જેહ, સંત સાથે રહી જોયાં તેહ । સર્વે ઠેકાણે કરી તલાસ, પાઠકવાડી કરી છે પાસ ॥૧૯॥
બનાવજ્યો એ સ્થાને મંદિર, જ્યાં તપ કર્યું નરવીર । તે ભૂમિકા પવિત્ર છે ભારી, મેં આ વાત કરી છે વિચારી ॥૨૦॥
શ્રીજીની આજ્ઞા ધારી ઉર, પછે સ્વામી પધાર્યા શ્રીપુર । નવાવાસમાં રાખ્યો નિવાસ, સેવા કરે છે સહુ હરિદાસ ॥૨૧॥
શુભ મુહૂર્તમાં તે ઠામ, મંદિરનું આરંભ્યું છે કામ । કરાવ્યું ત્રણ શિખરબંધ, અતિ અદ્ભુત રૂડે સંબંધ ॥૨૨॥
જ્યારે મંદિર થયું તૈયાર, હરિજનોયે કર્યો વિચાર । તેડાવોને શ્રીજી મહારાજ, પ્રતિમાઓ પધરાવા કાજ ॥૨૩॥
પત્ર લખાવ્યો કરીને પ્રેમ, આમંત્રણ કર્યું રાખી નેમ । કુબેરસિંહ જે છડીદાર, ગયા દુરગપુર મોઝાર ॥૨૪॥
પત્ર આપ્યો પ્રભુજીને હાથ, વાંચી પ્રસન્ન થયા છે નાથ । જોશીને બોલાવ્યા તતખેવ, શુભ મુહૂર્ત કઢાવ્યું એવ ॥૨૫॥
બદ્રીપતિ દેવની જરૂર, પ્રતિષ્ઠા કરાવી ધારી ઉર । દેશોદેશ પ્રત્યે લખ્યા પત્ર, કંકોત્રિયોના રૂપેથી તત્ર ॥૨૬॥
પછે શ્રીહરિ થયા તૈયાર, સંત હરિજન કાઠીસ્વાર । હજારો જનને લેઈ સંગે, અમદાવાદ આવ્યા ઉમંગે ॥૨૭॥
કાંકરીયાસરોવર તીર, કર્યો મુકામ ત્યાં ધરી ધીર । દક્ષિણ દિશાતરફે અજીત, બિરાજ્યા સંત ભક્તસહિત ॥૨૮॥
હરિ કાંકરીયે આવ્યા જે ઘડી, તે ખબર સાહેબોને પડી । પછે સેના સજી ચતુરંગી, શ્રીજીસન્મુખ આવ્યા ઉમંગી ॥૨૯॥
શ્રીહરિને દેખ્યા જેહવાર, વાધ્યો સાહેબને મન પ્યાર । પૂર્વજન્મતણા સંસ્કારી, તેથી શ્રીજી મળ્યા દુઃખહારી ॥૩૦॥

એરણ્ય ને દુર્લભ એ બેઉ, બીજા નોકર ચાકર તેઉ । સર્વે ટોપી હાથમાં લઈને, શ્રીહરિને સમીપે જઈને ॥૩૧॥
 કરે નરવીરને નમસ્કાર, વિનતિ કરે વારમવાર । સુણી વિનતિને પ્રભુ પોતે, બેઠા હસ્તિ ઉપર સહુ જોતે ॥૩૨॥
 હસ્તી વસ્ત્ર ઘરેણે શોભાડી, કસી ઉપર કનક અંબાડી । તેમાં બિરાજ્યા છે બહુનામી, જે છે અક્ષરધામના ધામી ॥૩૩॥
 મેના પાલખી ને ગાડી સાર, તાવદાન ને રથ અપાર । જેમ ઘટે તેમ બળવંત, બેસાર્યા સર્વે સંત મહંત ॥૩૪॥
 બીજા સંતોને પાર્ષદ સાર, પગપાળા ચાલેછે અપાર । હરિભક્તોને શહેરના લોક, આવે ત્યાં સર્વે થોકના થોક ॥૩૫॥
 આગે વાજિંત્ર વાગે અપારી, ચાલે ધીરે ધીરે અસવારી । રાજમાર્ગ ને બેઉ તટ, માણસોના બંધાણાછે ઘટ ॥૩૬॥
 હાથમાં સૌને પુષ્પના હાર, એવા ભાવિક લોકો અપાર । પેરાવી હરિને કુલહાર, કર જોડી કરે નમસ્કાર ॥૩૭॥
 શ્રીહરિ જુવે જનના સામું, પુરે સર્વેના હૈડાની હામું । અમીદષ્ટે સામું જોઈ આપ, ટાળે સર્વેના ત્રિવિધ તાપ ॥૩૮॥
 કરી સૌની પૂજા અંગીકાર, રાજી થયા છે ધર્મકુમાર । ફરતા આવ્યા છે માણેકચૌક, ત્યાંતો દીઠા છે અનહદ લોક ॥૩૯॥
 બેઉ સાહેબે હેત કરીને, મહેલે પધરાવ્યા હરિને । કરી પૂજા પ્રાર્થના ભારી, પ્રભુ રક્ષા કરજ્યો અમારી ॥૪૦॥
 સાહેબોને આપી વરદાન, પછે ચાલ્યા ત્યાંથી ભગવાન । આવ્યા મંદિરમાં અલબેલો, જોઈ રાજી થયા રંગરેલો ॥૪૧॥
 પછે શહેર ભક્ત ભાવિક, તેમણે રાખી બરદાસ ઠીક । નથુ આદિ ગણપતરામ, હીરાચંદ બેચર તે ઠામ ॥૪૨॥
 લાલદાસ અને માણેકલાલ, રણછોડ કેવળ તત્કાલ । દામોદર અને હીરાભાઈ, બે ગોવિંદ ત્રીકમ છે ત્યાંઈ ॥૪૩॥
 ગંગા રેવા લક્ષ્મી જીવીબાઈ, શિવા શ્યામા આદિ ભાઈ બાઈ । બીજા હજારો જે હરિજન, આવી મળ્યા છે પુન્યપાવન ॥૪૪॥
 સેવા કરે છે તે અહોનિશ, પ્રભુને ચરણે ધરી શીશ । આપ્યું વિવેકથી સનમાન, પ્રેમે કરાવ્યાં ભોજન પાન ॥૪૫॥
 દેશાંતરના લાખો ભક્તજન, સર્વે આવ્યા કરવા દર્શન । પામ્યા દર્શન થકી આનંદ, ફોગટ ફેરા ટળ્યાછે ફંદ ॥૪૬॥
 કર્યા પારણા દ્વાદશીમાંય, સૌનાં મન હરખ્યાં છે ત્યાંય । પછે માધુરી મૂર્તિ શ્યામ, શહેરમાં પ્રવેશ્યા શુભકામ ॥૪૭॥
 વાગે વાજિંત્ર પરમ અપાર, જન બોલે જયજયકાર । આવ્યા મંદિરમાં અલબેલો, સુખદાયક સુંદર છેલો ॥૪૮॥
 જોયું મંદિરનું સહુ કામ, ચારે તરફ ફરીને તમામ । થયા પ્રસન્ન મન અપાર, વખાણે ઘણું વારમવાર ॥૪૯॥
 વળી સિલાટનું જોઈ કામ, ધન્ય ધન્ય કહે છે તે શ્યામ । પછે ધાર્યો મુહૂર્તનો દિન, પ્રતિષ્ઠા કરવાનો નવીન ॥૫૦॥
 રુડી પ્રતિમાઓ રૂપવાન, નરવીરની શોભે સમાન । મળ્યા મૂર્તિઓને કિરતાર, બાથમાં ભીડીને શતવાર ॥૫૧॥
 બોલ્યા શ્રીમુખે સુંદરશ્યામ, સુણીલ્યો નરનારી તમામ । આ મૂર્તિઓમાં કરીશું વાસ, રેશું અખંડ અમે પ્રકાશ ॥૫૨॥
 કરશે ભાવે કોઈ દર્શન, નરનારી થાશે તે પાવન । તીર્થોનું ફળ પામશે આપ, તરત ટળશે ત્રિવિધ તાપ ॥૫૩॥
 રુડાં વસ્ત્ર અને અલંકાર, થાળ કરશે આવી આ ઠાર । ચારે પુરુષાર્થ સિદ્ધ થાય, અંતે અક્ષરધામમાં જાય ॥૫૪॥
 એવું અભંગ મારું વચન, સાચું માનજ્યો તમે સૌ મન । એમ કહી આપ્યું અશ્વદાન, બોલાવ્યા વિપ્રને દેઈ માન ॥૫૫॥
 પ્રતિષ્ઠાવિધિના જાણનાર, એવા બ્રાહ્મણ પવિત્ર સાર । એમને પુછીને તેહવાર, સામગ્રી કરાવી છે તૈયાર ॥૫૬॥
 પછે વાલમજી તેણીવાર, ઉતારે પધાર્યા નિરધાર । આંબલીની સમીપમાં સાર, મંચ ઉપર બેઠા એઠાર ॥૫૭॥
 હવે સંત હરિજન સાથ, સ્નાન કરવા પધારે છે નાથ । સાબરમતી ગંગાતણે તીર, નારાયણઘાટ શોભે ગંભીર ॥૫૮॥
 વાજતે ગાજતે ભગવાન, જૈને કર્યું ગંગાવિષે સ્નાન । તેનો મહિમા ઘણો છે સાર, તેતો કોઈ પામે નહિ પાર ॥૫૯॥
 આવ્યા ઉતારે શ્રીઅવિનાશ, વાલિડો ભક્તના સુખરાસ । આપે છે આશ્રિતને આનંદ, દિવ્ય સાકાર મૂર્તિ સ્વછંદ ॥૬૦॥
 લાખો જીવનાં કરવા કલ્યાણ, લીલા કરેછે સારંગપાણ । નિત્ય નવાં કરીને ચરિત્ર, સમગ્ર પૃથ્વી કરી પવિત્ર ॥૬૧॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિયે શ્રીનગરમાં નરનારાયણદેવની પ્રતિષ્ઠાના કામનો આરંભ કર્યો એ
 નામે સત્તોતેરમો તરંગ: ॥૭૭॥

પૂર્વછાયો- શ્રીનગરે સ્વામિનારાયણે, સંત હરિજન સંગ । પ્રતિષ્ઠાનું પ્રયાણ કર્યું, રાજી થકા રૂડે રંગ ॥૧॥
 હજારો વિપ્રને બોલાવ્યા, કરવા ઉત્તમ કામ । સામગ્રી સૌ ભેગી કરાવી, જે જોયે તેવી તમામ ॥૨॥
 મહોત્સવ થઈ રહ્યો છે, આનંદ ઉર ન માય । લાખો જન તે લાવો લે છે, મંગલ ઉત્સવ થાય ॥૩॥
 શ્રીહરિની આજ્ઞા પ્રમાણે, સંત કરે સહુ કાજ । સમે સુચિત ભક્ત દેખી, રાજી રહે મહારાજ ॥૪॥

ચોપાઈ - હવે મુહૂર્ત આવ્યું નજીક, ઘણા ભક્ત આવ્યા ત્યાં ભાવિક । પ્રતિષ્ઠાવિધિની સિદ્ધિને સાડું, રૂડો મંડપ રચાવ્યો વારૂ ॥૫॥
 મંદિર આગે મંડપમાંય, વિધિએ કુંડ કરાવ્યો ત્યાંય । એક દિવસ આગળ એહ, યથા યોગ્ય વિધિ કર્યો તેહ ॥૬॥
 સ્વસ્તિવાચન પૂર્વક જોય, ગ્રહમખ કરાવ્યો છે સોય । સંવત્ અઢાર અગણોતેર, ફાગણ સુદી ત્રીજે તે પેર ॥૭॥
 બ્રાહ્મણ આવ્યા છે તેણીવાર, વેદના મંત્ર કરે ઉચ્ચાર । પછે મધ્યના મંદિરમાંય, નરવીર પધરાવ્યા ત્યાંય ॥૮॥

પછે દક્ષિણ બાજુની માંચ, રૂડું મંદિર છે જોડે ત્યાંચ । તેમાં રાધાકૃષ્ણ પધરાવ્યા, વેદવિધિવડેથી વધાવ્યા ॥૯૧॥
 વામ ભાગે મંદિર છે જેહ, રૂડું શોભીતું લોભીતું એહ । હરિકૃષ્ણ ધરમ ને ભક્તિ, તેમાં પધરાવ્યા કરી વિકતિ ॥૧૦॥
 પછે એ મૂર્તિયોમાં સાર, પોતાનું તેજ મુક્યું અપાર । નરવીરને મળ્યા છે પોતે, સર્વે સંત હરિજન જોતે ॥૧૧॥
 વાજે વાજંત્ર ઢોલ મૃદંગ, વૃદ્ધિ પામ્યો છે સૌને ઉમંગ । નભ મારગે આવ્યા છે દેવ, દુંદુભિનાદ કરે છે એવ ॥૧૨॥
 કરે ચંદન પુષ્પની વૃષ્ટિ, તેણે શોભી રહી છે આ સૃષ્ટિ । નાયે રંભાદિ ગાંધર્વ ગાય, જય જયકારના શબ્દો થાય ॥૧૩॥
 પૂજા કરે છે પોતે શ્રીશ્યામ, પ્રતિમાયો તણી તેહ ઠામ । આરતી ઉતારી મહારાજ, દેવ બ્રાહ્મણ સંતને કાજ ॥૧૪॥
 પ્રતિમાયો સામુ જોયું ધીર, થયા બે ઘડી સુધી ત્યાં સ્થિર । ત્યાંતો પ્રગટ્યું તેજ અપાર, બે મૂર્તિયોમાંથી નિરધાર ॥૧૫॥
 સર્વે મંદિરમાં પડી છાય, તેજ તેજ સર્વેને દેખાય । તે સમે સર્વે અવતાર, મૂર્તિમાન આવ્યા તેણીવાર ॥૧૬॥
 કરે હરિવરનું સ્તવન, જય જય તમે ભગવન । અમે સર્વે તવ અવતાર, તવ આજ્ઞા વિષે વર્તનાર ॥૧૭॥
 કોટી ઈશ્વર બ્રહ્મ અગમ, વળી અક્ષર શોભે છે પરમ । પ્રકૃતિ પુરૂષ જપે જાપ, તે સહુથી તમે મોટા છો આપ ॥૧૮॥
 બ્રહ્મમોલના વાસી વિહારી, સર્વે અવતાર તણાઅવતારી । સર્વ નિયંતા છો નિરધાર, સૌના અંતર્યામી સર્વાધાર ॥૧૯॥
 તમારી ભક્તિ બળે અપૂર્વ, મોટા થયા છેએ અમો સર્વ । વળી કામ કરો તમે જેહ, અમારાથી બને નહિ તેહ ॥૨૦॥
 તમે પ્રભુ સ્વતંત્ર છો આપ, તમારું બળ પૌઠ પ્રતાપ । માનુષી ચેષ્ટા કરો છો જાણ, પ્રભુતાઈ વડેથી પ્રમાણ ॥૨૧॥
 તેતો ધર્મતણી રક્ષા કરવા, વળી ભક્ત કેરાં દુઃખ હરવા । સાધુ સેવક બ્રાહ્મણ દેવ, તેમની વૃદ્ધિ કરવા એવ ॥૨૨॥
 તે માટે કરો છો આ ચરિત્ર, તમે છો સદા પુન્ય પવિત્ર । એમ સ્તુતિ કરી ઘણીવાર, અંતર્ધાન થયા અવતાર ॥૨૩॥
 મંડપમાં ગયા મહારાજ, કરે ઉત્તર પૂજન કાજ । દેવ બ્રાહ્મણને તૃપ્ત કીધા, સર્વેના વિભાગો વેંચી દીધા ॥૨૪॥
 બ્રાહ્મણોને ઈચ્છા અનુસાર, દક્ષિણાઓ આપી છે અપાર । ભાવે કરાવ્યાં રૂડાં ભોજન, વિપ્રને ઘણા કર્યા પ્રસન્ન ॥૨૫॥
 એમ શ્રીનગરમાં અલબેલે, પ્રતિષ્ઠા કરી સુંદર છેલે । જયકાર વર્તાવ્યો તે ઠારે, પછે ગયા પોતાને ઉતારે ॥૨૬॥
 તેને બીજે દિવસે દયાળે, ચોરાશી કરી છે તતકાળે । શ્રીનગરના બ્રાહ્મણ સઘળા, જમાડી દીધા છે તે સબળા ॥૨૭॥
 ચોરાશી નાતના જે વાડવ, કાંકરીયે જમાડયા તે સરવ । સંત હરિજનના જે સંઘ, સર્વે આવ્યા હતા જે ઉમંગ ॥૨૮॥
 તેમને પ્રસાદીનું જે અન્ન, પ્રીતે કરાવ્યું સહુને પ્રાશન્ન । તે હરિજનોએ પૂજા કરી, વસ્ત્રાભૂષણ ભાવથી ધરી ॥૨૯॥
 કરી ઉત્સવની ત્યાં સમાપ્તિ, સંત હરિજન પામ્યા તૃપ્તિ । સર્વે હરિજનોને નિરધાર, રજા આપી દીધી તેહવાર ॥૩૦॥
 તે ગયા પોતપોતાને દેશ, ગુણ ગાતા પ્રભુના હમેશ । હવે શ્રીહરિ છે સર્વાધાર, પોતે ઘોડે થયા અસવાર ॥૩૧॥
 જેતલપુર થઈ જરૂર, પ્રીતે પધાર્યા છે દુર્ગપુર । ત્યાં જયા લલીતા આદિ જન, પ્રભુને દેખી થયાં પ્રસન્ન ॥૩૨॥
 શ્રીહરિના સંબંધે કરીને, જન્મ મરણ નાવે ફરીને । અવતારતણા અવતારી, નિજજનતણા સુખકારી ॥૩૩॥
 તે સમે ભુજનગરથી ભક્ત, ગંગારામ આદિ જે વિરક્ત । આવ્યા તેડવા તે શ્રીહરિને, મન ભક્તિનો ભાવ ભરીને ॥૩૪॥
 બોલ્યા વાલમ પ્રત્યે એ વાણ, દયાસિંધુ હે જીવનપ્રાણ । હવે પધારો ભુજ મોઝાર, ત્યાં મંદિર થયું છે તૈયાર ॥૩૫॥
 પ્રતિષ્ઠા કરો આવીને પ્રીત્યે, સૌને સુખ આપો રૂડી રીત્યે । આવાં ભક્તનાં સુણી વચન, થયા તૈયાર શ્રીભગવન ॥૩૬॥
 સંત હરિજન સૌ સાથ, ભુજનગર પધાર્યા છે નાથ । મંદિરમાં કર્યો છે મુકામ, સર્વે ભક્ત આવ્યા તેહ ઠામ ॥૩૭॥
 દર્શન કરી પામ્યા આનંદ, વળી ભાળીને મુનિનાં વૃંદ । વેદવેત્તા વિપ્રને બોલાવ્યા, જ્યોતિર્વિદને પણ તેડાવ્યા ॥૩૮॥
 શુભ મુહૂર્ત જોયું તે વાર, કરે છે સામગ્રી તૈયાર । મંડપ વેદવિધિ પ્રમાણે, શોભા સાથે કરાવ્યો તે ટાંણે ॥૩૯॥
 દેવતાઓનાં કર્યા પૂજન, વેદમંત્રથી કર્યો હવન । મધ્યનું જે મંદિર છે તેમાં, નરવીર પધરાવ્યા જેમાં ॥૪૦॥
 તે જોડે પોતાનું જે સ્વરૂપ, પ્રીતે પધરાવ્યું છે અનુપ । મહોત્સવ મોટો કર્યો ત્યાંચ, સર્વે આનંદા છે મનમાંચ ॥૪૧॥
 બ્રાહ્મણને કરાવ્યાં ભોજન, દાન આપીને કર્યા પ્રસન્ન । સંત ભક્તને શહેરના જન, સર્વેને જમાડયા શુભ મન ॥૪૨॥
 પૂર્વછાયો - ભુજ નગરમાં માવજી, ઘણા દિવસ રહ્યા ઘનશ્યામ । ત્યાંથી વાલો ગઢપુર ગયા, સંત સહિત સુખધામ ॥૪૩॥
 ચોપાઈ - દુર્ગપુરમાં ધર્મકુમાર, રહ્યા વાલમજી સુવિચાર । તે સમે મુળીપુરથી સોચ, દુત ગઢડે મોકલ્યો જોચ ॥૪૪॥
 બ્રહ્મમુનિ રામાભાઈના પત્ર, લઈને વેગે આવ્યો છે તત્ર । પત્ર આપ્યા શ્રીજીને તે ઠાર, કરજોડી કર્યો નમસ્કાર ॥૪૫॥
 વાંચ્યા પત્ર તે સભા મોઝાર, તેના જાણી લીધા સમાચાર । મંદિર તૈયાર થયું જાણી, સજજ થયા છે સારંગપાણી ॥૪૬॥
 સંત મંડળ ને હરિભક્ત, તે સહિત ચાલ્યા છે વિરક્ત । ૧અધ્વમાં આવે છે જે જે ગામ, તે તે ગામે કરે છે મુકામ ॥૪૭॥
 તેની સેવા કરી અંગીકાર, ચાલ્યા જાય છે વિશ્વ આધાર । એમ કરતાં મુળીપુર આવ્યા, ભાવિક ભક્તને મન ભાવ્યા ॥૪૮॥
 બ્રહ્મમુનિ અને રામાભાઈ, સંત હરિજનો સમુદાઈ । સામેયું લઈને સામા આવ્યા, વાલાને મોતીડેથી વધાવ્યા ॥૪૯॥
 વાજાં વાગે વિવિધ પ્રકાર, વર્તી રહ્યો છે જય જયકાર । સંત હરિભક્તે પૂજા કરી, મનોહર મૂર્તિ મન ધરી ॥૫૦॥

વાલો પધાર્યા પુર મોઝાર, આવ્યા દર્શને ભક્ત અપાર । મંદિરમાં કરાવ્યો ઉતારો, અતિ સુંદર નૌતમ ન્યારો ॥૫૧॥
 સમીપે શોભે છે ઉપવન, જેમાં અરલક વાવ્ય પાવન । તેમાં હમ્મેશ કરે છે સ્નાન, વર્તાવે આનંદ ભગવાન ॥૫૨॥
 રામાભાઈ તે મોટા રાજન, રઘાભાઈ દીવાન પાવન । તે સેવા કરે છે નિશદિન, અગ્ર જળથી થઈ આધીન ॥૫૩॥
 સંત હરિજન મહારાજ, તે પાસે કરે છે શુભ કાજ । પછે વેદિયા બ્રાહ્મણ જેહ, તેમને બોલાવ્યા નિ:સંદેહ ॥૫૪॥
 પ્રતિષ્ઠા મુહૂર્ત પુછી લીધું, કામકાજ ચાલતું તે કીધું । હુત દ્રવ્યનું સર્વે સાહિત્ય, મંગાવી લીધું છે રૂડી રીત્ય ॥૫૫॥
 તે સંબંધમાં જોયે જે વસ્તુ, તેને ભેગાં કરાવ્યાં સમસ્તુ । કુંડ મંડપ આદિ કરાવ્યા, વેદ વિધિએ રંગ પુરાવ્યા ॥૫૬॥
 તે સમે હરિકૃષ્ણ જે વિપ્ર, સર્વે વિધિ કરાવે છે ક્ષિપ્ર । અંગ પ્રધાન દેવતા સમ, શ્રીહરિની પ્રીતિ અર્થે પરમ ॥૫૭॥
 સર્વ વિધિ કરાવ્યો છે તેનો, જે સમે જોઈએ તે સમે તેનો । પછે મધ્યના મંદિરમાંય, રાધાકૃષ્ણ પધરાવ્યા ત્યાંય ॥૫૮॥
 પોતાની મૂર્તિ તેમની જોડે, કરી પ્રતિષ્ઠા સ્થાપી છે કોડે । રણછોડજી વામ મંદિરે, તેમાં સ્થાપ્યા છે શામ સુંદરે ॥૫૯॥
 દક્ષિણ મંદિરે ભક્તિ ધર્મ, કર્યું સ્થાપન તે અનુક્રમ । ઘણો ઘોષ વાજાંત્રનો થાય, સંત ભક્ત ત્યાં મંગળ ગાય ॥૬૦॥
 ઉંચે સ્વરે બ્રાહ્મણ તે ઠાર, વેદ મંત્રનો કરે છે ઉચ્ચાર । એવે ૧અભ્રમાર્ગે રવિબુધ, દુંદુભિ બજાવે છે તે શુદ્ધ ॥૬૧॥
 દશ દિશાયોમાં શબ્દ ગયો, સુણી સર્વને આનંદ થયો । અમંગળનો કર્યો છે નાશ, માંગલિકનો કર્યો પ્રકાશ ॥૬૨॥
 ચંદન પુષ્પ વૃષ્ટિ અપાર, ઉક્તભુજ કરે છે તે ઠાર । પછે શ્રીહરિએ પૂજા કરી, ઉતારી આરતી હેત ભરી ॥૬૩॥
 પોતાનું તેજ વાલમે લીધું, મૂર્તિઓ વિષે ધારણ કીધું । ત્યારે પ્રતિમાયોનો ઉજાસ, થયો તેજનો તેમાં પ્રકાશ ॥૬૪॥
 સર્વ મંદિરમાં તે છવાયું, દશ દીશાઓ વિષે દેખાયું । તે વડે તમ અજ્ઞાન એવ, નાશ પામી ગયું તતખેવ ॥૬૫॥
 પછે પ્રીતમે પ્રેમ ધરાવ્યો, પૂર્ણાહુતિનો હોમ કરાવ્યો । વિપ્રને આપ્યાં ઈચ્છિત દાન, રૂડાં કરાવ્યાં ભોજન પાન ॥૬૬॥
 સંત હરિજનોને જમાડ્યા, તૃપ્ત કરી આનંદ પમાડ્યા । પ્રતિષ્ઠા કરી છે રૂડી રીત્યે, રાધાકૃષ્ણ દેવની ત્યાં પ્રીત્યે ॥૬૭॥
 નિજ ભક્તતણે ઘેર ઘેર, રસોઈઓ જમ્યા રૂડી પેર । અતિ આનંદ સર્વેને આપ્યો, કાળ કર્મતણો ભય કાપ્યો ॥૬૮॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિયે શ્રીનગરમાં શ્રીનરનારાયણદેવની તથા ભુજમાં શ્રીનરનારાયણદેવની તથા મુળીમાં શ્રીરાધાકૃષ્ણદેવની પ્રતિષ્ઠા કરી એ નામે અઠ્યોત્તેરમો તરંગ: ॥૭૮॥

પૂર્વછાયો- મુળીપુરમાં માવજી, ઘણા દિવસ રહ્યા ઘનશ્યામ । ગઢપુર જાવા સજજ થયા, સંતસહિત સુખધામ ॥૧॥
ચોપાઈ - હવે ત્યાંથી પધાર્યા જીવન, ગઢપુર ગયા ભગવાન । ત્યાંથી સારંગપુર થઈ છેલો, કારિયાણી ગયા અલબેલો ॥૨॥
 મહોત્સવ કર્યો તેહ ઠામ, પછે તો પધાર્યા લોયાગામ । સુરાભક્તના દરબારમાંય, દોઢ માસ રહ્યા વ્હાલો ત્યાંય ॥૩॥
 શાકોત્સવ કરીને સધાવ્યા, વળી ગામ પંચાળામાં આવ્યા । મહાપ્રભુ કૃપાવંત થયા, ઝીણાભાઈને ત્યાં જઈ રહ્યા ॥૪॥
 વડવૃક્ષછે ગામથી બાર, તેસ્થળે ગયા મુક્તઆધાર । સંત સેવક સાથે દયાળ, ઘણો ઉડાડે રંગ ગુલાલ ॥૫॥
 આપ્યું સર્વને સુખ અપાર, સંત ભક્તને રમાડ્યા સાર । પાછા દુર્ગપુર પધારીયા, ભક્તના પ્રેમને વધારીયા ॥૬॥
 નિર્જલા એકાદશી આવી, હરિ હરિજનને તે ભાવી । તેસમયે વૃત્તપુરી થકી, કુબેર ભક્તાદિ આવ્યા નક્કી ॥૭॥
 કર્યા શ્રીજીતણાં દરશન, અતિ આનંદ પામ્યાછે મન । પ્રાર્થના કરીને તે કહેછે, વાલીડો વાત ધ્યાનમાં લેછે ॥૮॥
 કૃપાનાથ વડતાલે આવો, શિખરબંધી ધામ બંધાવો । પૃથ્વી આપીશું મંદિરકાજ, પણ ત્યાં પધારો મહારાજ ॥૯॥
 જે જે જોશે સામગ્રી શ્યામ, અમે આપીશું તે તો તમામ । એવી સુણી જ્યાં નિર્મળ વાણ, થયા પ્રસન્ન જીવનપ્રાણ ॥૧૦॥
 બ્રહ્માનંદ ને અક્ષરાનંદ, એમને કરી આજ્ઞા જીવન । જાઓ મંદિર કરાવો તમે, ત્યાર પછેથી આવશું અમે ॥૧૧ ॥
 એવું સુણીને તે બેઉ નંદ, ગયા વડતાલે પામી આનંદ । શ્રીહરિની આજ્ઞા અનુસાર, કરાવ્યું ત્યાં મંદિર તૈયાર ॥૧૨॥
 મોટું વિશાળ ને સુશોભિત, અતિ ઉત્તમ દિસે ઓપિત । એમ મંદિર થયું તૈયાર, શ્રીવૃત્તાલયપુર મોઝાર ॥૧૩॥
 બ્રહ્માનંદ આદિક જે જન, તેમણે પત્ર લખ્યો પાવન । આપ્યો અનુચરને એ પત્ર, શ્રીહરિ જ્યાં બિરાજેછે તત્ર ॥૧૪॥
 દૂત લેઈ ચાલ્યો રૂડે રંગે, પ્રભુજીને પોચાડ્યો ઉમંગે । પત્ર વાંચીને થયા તૈયાર, દિન એક કરી નહીં વાર ॥૧૫॥
 સંત હરિજન કાઠી સ્વાર, ચતુરંગિણી સેના અપાર । સંત લેઈને ચાલ્યાછે શ્યામ, પ્રીતે પધાર્યા વડતાલ ગામ ॥૧૬॥
 રસ્તામાં જેજે આવેછે ગામ, ભક્તને ત્યાં કરેછે વિશ્રામ । પાંચમને દિવસ દયાળ, પોતે પોકી ગયા વડતાલ ॥૧૭॥
 ત્યાંના ભક્ત નામે બાપુભાઈ, રથકાર વાસણ છે ત્યાંઈ । ઝુમખ કુબેર આદિજન, વળી સંતમંડળ અનન્ય ॥૧૮॥
 સર્વે આવીને સામૈયું કીધું, પ્રેમે દર્શનનું સુખ લીધું । વાગે સુંદર વાજાં તેઠાર, તેડી ગયા છે ગામમોઝાર ॥૧૯॥
 ઉતારો કર્યો મંદિરમાંય, સર્વે રાજી થયા ઘણું ત્યાંય । તેસમે ગામના હરિજન, સેવા કરેછે પુન્યપાવન ॥૨૦॥
 રથકાર વાસણે તેકાળ, પોતાને ઘેર કરાવ્યો થાળ । પ્રભુને જમાડ્યા કરી હિત, સંત પાર્ષદ ભક્ત સહિત ॥૨૧॥

આવ્યા છે ત્યાં લાખો હરિજન, દયાળુનાં કર્યા દર્શન । થયો આનંદ મન અપાર, સુખ સંતોષ પામ્યા તેવાર ॥૨૨॥
પ્રભુજયે મનમાં વિચારી, કરાવી છે સંભાવના સારી । અપાવ્યા સૌને રૂડા ઉતારા, ઘટે તેવી રીતે ન્યારા ન્યારા ॥૨૩॥
પછે ધારીને અશરણશરણ, બ્રાહ્મણોને કર્યું આમંત્રણ । વેદવેત્તા ને જોશી પુરાણી, તેને બોલાવ્યા ઉમંગ આણી ॥૨૪॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ ગઢપુરથી વડતાલ પધાર્યા એ નામે અગણ્યાશીમો તરંગ: ॥ ૭૯ ॥

પૂર્વછાયો— વૃત્તપુરીમાં વાલમજી, હવે શું કરેછે કામ । પ્રતિષ્ઠાનું મુહૂર્ત જોવા, વિપ્ર બોલાવ્યા તેઠામ ॥૧॥
શાસ્ત્ર રીતે મુહૂર્ત જોયું, નક્કી કર્યું નિરધાર । જોઈતી સામગ્રી સર્વે, ને મેળવિયા ઉપચાર ॥૨॥
મંડપ વેદિ કુંડ કર્યો, વેદ વિધિયે સાર । દેવ બ્રાહ્મણને પૂજ્યા, શ્રીહરિયે તેહવાર ॥૩॥
હર્ષ વડે હવન કર્યો, પ્રસન્ન થયો હુતાશ । શુભ વેળામાં મૂરતિયો, સ્થાપન કરી ઉજાસ ॥૪॥

ચોપાઈ — હવે બારસને દિને સાર, શુભ મુહૂર્તમાં નિરધાર । મધ્ય મંદિરમાં તતખેવ, સ્થાપ્યા લક્ષ્મીનારાયણ દેવ ॥૫॥
રણછોડજીને પધરાવ્યા, મહાપ્રભુને મનમાં ભાવ્યા । તેથી ઉત્તર મંદિરમાંય, પ્રતિમાયો પધરાવી ત્યાંય ॥૬॥
ભક્તિ ધર્મ પોતાનું સ્વરૂપ, તેમાં સ્થાપન કર્યું અનુપ । તથા દક્ષિણ મંદિર જેહ, અતિ સુંદર જગ્યા છે એહ ॥૭॥
રાધાકૃષ્ણ કર્યા ત્યાં સ્થાપન, થયા પ્રગટ પ્રભુ પ્રસન્ન । વળી તેમના સમીપમાંય, પોતાની મૂર્તિ સ્થાપીછે ત્યાંય ॥૮॥
ઘણાં વાજાંત્ર તે સમે વાજે, વિપ્ર વેદઉચ્ચારથી ગાજે । વળી દુંદુભિ દેવ બજાવે, નભમારગે તે ગુણ ગાવે ॥૯॥
પ્રેમે પૂજા કરીને વિભુયે, આરતી ઉતારી મહાપ્રભુયે । પછી બે ઘડી ત્યાં સ્થિર થયા, મૂર્તિયોના સામું જોઈ રહ્યા ॥૧૦॥
ત્યારે તેમાંથી થયો પ્રકાશ, અતિ તેજ તેજનો ઉજાસ । તેજે મંદિર ભરાઈ ગયાં, જાણે દિવ્ય તેજોમય થયાં ॥૧૧॥
તે દેખીને લક્ષાવધિ જન, અતિ આશ્ચર્ય પામ્યા છે મન । પૂર્ણાહુતિ કરાવી છે છેલે, વિપ્રને જમાડ્યા અલબેલે ॥૧૨॥
વળી આપ્યાં અપાર તે દાન, બ્રાહ્મણોને દેઈ દેઈ માન । સંત ભક્તને ત્યાં રૂડી રીતે, શ્રીહરિયે જમાડ્યા છે પ્રીતે ॥૧૩॥
વળી પુરના વાસી જે જન, તેમને કરાવ્યાં છે ભોજન । સૌને તૃપ્ત કર્યા ભલે ભાવે, વિક્રિતવડે મનોહર માવે ॥૧૪॥
હવે આવ્યા છે જે હરિજન, તેણે કર્યું પ્રભુનું પૂજન । વસ્ત્ર ઘરેણાં ચંદન સાર, રૂડા પેરાવ્યા પુષ્પના હાર ॥૧૫॥
પછે વૈરાટપુરના જન, રેવાશંકર આદિ પાવન । તેમણે આવી કર્યું સ્તવન, બોલ્યા નમ્રતાથી તે વચન ॥૧૬॥
હે કૃપાનાથ શ્યામ સુંદિર, અમારે ત્યાં થયું છે મંદિર । પ્રતિષ્ઠા માટે પધારો આજ, કરો સફળ અમારાં કાજ ॥૧૭॥
એવાં ભક્તનાં સુણીને વેણ, થયા તૈયાર શ્રીસુખદેણ । સંત હરિજન સાથે છેલો, ધોળકે પધાર્યા અલબેલો ॥૧૮॥
અધ્વમાં આવે ભક્તનાં ગામ, તેને સુખ દેતા થકા શ્યામ । ધોળકે પોંચ્યા શ્રીઅવિનાશ, મંદિરમાં જઈ કર્યો નિવાસ ॥૧૯॥
ત્યાંના વાસી સર્વે પ્રેમી દાસ, શ્રીજી સેવામાં રહે છે પાસ । શ્રીહરિયે ધાર્યું મનમાંય, બ્રાહ્મણોને બોલાવ્યા છે ત્યાંય ॥૨૦॥
શુભ મુહૂર્ત પૂછ્યું તે વાર, ભેગા કરાવ્યા સૌ ઉપચાર । મંડપ વેદિ કુંડ રચાવ્યો, મહોત્સવ મોટો ત્યાં કરાવ્યો ॥૨૧॥
પંચમીને દિ મધ્ય મંદિર, રાધિકાયે સહિત સુંદિર । રૂડા મોરલીમનોહર દેવ, તેમાં પધરાવ્યા તતખેવ ॥૨૨॥
તેની દક્ષિણ બાજુમાં સોય, નિજ મૂર્તિ પધરાવી જોય । તેથી દક્ષિણ મંદિરમાંય, પોતાની શય્યા સ્થાપીછે ત્યાંય ॥૨૩॥
વામ મંદિરમાં વળી એવ, સ્થાપ્યા નિલકંઠ મહાદેવ । કરી સર્વેની આરતી જોતે, શ્રીહરિવરે સુંદર પોતે ॥૨૪॥
મહોત્સવ કર્યો છે તે સ્થળે, પૂજા પ્રેમે કરી છે નિર્મળે । તેજ પોતાનું અશરણ શરણ, તે મૂર્તિઓમાં કર્યું ધારણ ॥૨૫॥
પૂર્ણાહુતિ કરી છે પાવન, બ્રાહ્મણોને કરાવ્યાં ભોજન । દાન દીધાં વિવિધ પ્રકાર, દક્ષિણાઓ આપી છે અપાર ॥૨૬॥
વ્હાલો પ્રતિષ્ઠા ત્યાં કરી રહ્યા, પછે ચાલવા તૈયાર થયા । સંત હરિજન સાથે છેલો, ગઢપુરે આવ્યા અલબેલો ॥૨૭॥
ત્યાં રહ્યા થકા અક્ષરાતીત, કરે છે લીલા અપરિમિત । કૃષ્ણ સેવાની રીત તમામ, પ્રવર્તાવે છે ઠામોઠામ ॥૨૮॥
તે સમે આનંદાનંદ સ્વામી, કહે શ્રીહરિને કરભામી । જેતલપુરે થયું મંદિર, ત્યાં પધારોજી શ્યામ સુંદિર ॥૨૯॥
પ્રતિષ્ઠા કરો આવી તે ઠાર, ધામધુમથી ધર્મકુમાર । એવું સુણી અખંડ અજીત, થયા તૈયાર સર્વે સહિત ॥૩૦॥
જેતલપુરે ગયા મોહન, મંદિરમાં ઉતર્યા જીવન । બ્રાહ્મણોને પૂછ્યું તેહવાર, કર્યો મુહૂર્તનો નિરધાર ॥૩૧॥
અષ્ટમીને દિને અતિ શુદ્ધ, તે વિષે પધરાવ્યા વિબુધ । મધ્ય મંદિરમાં તતખેવ, સ્થાપ્યા રેવતી ને બલદેવ ॥૩૨॥
જોડે પોતાની મૂર્તિ સારી, તેનું સ્થાપન કર્યું મુરારી । દક્ષિણ બાજુ મંદિર વિષે, રાધાકૃષ્ણ સ્થાપ્યા છે તે વિષે ॥૩૩॥
ડાબી બાજુનું મંદિર જ્યાંય, સુખશય્યા કરી છે તે માંય । એમ સ્થાપના કરી મુરારી, પછે દેવની આરતી ઉતારી ॥૩૪॥
વળી પોતાનું તેજ અપાર, મૂર્તિઓમાં મુક્યું તેણીવાર । પૂર્ણાહુતિ કરી છે ત્યાં પ્રીતે, વિપ્રોને જમાડ્યા રૂડી રીતે ॥૩૫॥
માનપૂર્વક આપ્યાં છે દાન, દક્ષિણાઓ આપી છે નિદાન । એમ જેતલપુર મોઝાર, વ્હાલે વરતાવ્યો જેજેકાર ॥૩૬॥
જીર્ણગઢથકી તેહવાર, બોલાવ્યા નારાયણજી સુતાર । પ્રતિમાઓ કરાવી તે પાસ, રાધાકૃષ્ણતણી જે હુલાસ ॥૩૭॥

વળી પોતાની એજ પ્રમાણે, ચિત્રની કરાવી છે તેટાણે । નરનારાયણની તે એવી, કરાવી મૂર્તિયો જોયે તેવી ॥૩૮॥ ચિત્રકલા દેખીને ઉજાસ, ઘણા રાજી થયા અવિનાશ । નારાયણજીને આપ્યો શિરપાવ, અતિ આનંદથી કરી ભાવ ॥૩૯॥ ઘણાં વસ્ત્રને ઘરેણાં સાર, વળી રૂપેયા આપ્યા અપાર । મૂર્તિયો કરાવી છે જેહ, કાગળ પર છપાવી તેહ ॥૪૦॥ સ્વહસ્તે કરી પ્રમાણ સોય, ભક્તને આપી પૂજવા જોય । શ્રીહરિના બંધુવર્ગ જાણો, છુપૈયાથી આવ્યા છે પ્રમાણો ॥૪૧॥ રામપ્રતાપ ને ઈચ્છારામ, તેમને રેવું છે આઠામ । જીવતાં સુધી શ્રીહરિસંગે, પોતાને રહેવું છે ત્યાં ઉમંગે ॥૪૨॥ એમ જાણ્યું પોતે અવિનાશે, બે બંધુને રાખ્યા નિજપાસે । ગોપાણાનંદ અને નંદરામ, એમને આજ્ઞા આપી છે શ્યામ ॥૪૩॥ તે ગયા છુપૈયાપુરમાંય, શ્રીહરિનું જન્મસ્થાન ત્યાંય । વાલિડો કરી મન વિચાર, રહ્યા છે ગઢપુર મોઝાર ॥૪૪॥ વસંત પંચમીનો ઉત્સવ, ત્યાં રહી કરવા ધાર્યો ભવ્ય । મહાપ્રભુએ પત્ર લખાવ્યા, સંત હરિજનને તેડાવ્યા ॥૪૫॥ દેશોદેશથી સેવક સંત, સઘળા આવી મળ્યા મહંત । પછે રંગ ગુલાલ ઉડાડે, નિજ સેવકને ત્યાં રમાડે ॥૪૬॥ રંગ ઉડાડ્યો છે ઘણીવાર, કીર્તન ગવરાવ્યાં તે ઠાર । પછે ગાતા થકા રંગરેલ, ઘેલે ન્હાવા ગયા અલબેલ ॥૪૭॥ ખળખળિયામાં કર્યું સ્નાન, ઉતારે પધાર્યા ભગવાન । ત્યારે થયાં ભોજન તૈયાર, સર્વે સાથે જમ્યા તેણીવાર ॥૪૮॥ એમ કરે ચરિત્ર અજીત, નિજ સેવકનું કરે હિત । સભા કરી છે શ્રીઘનશ્યામે, સંત ભક્ત સહિત તે ઠામે ॥૪૯॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તકશ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિયે ધોળકા ને જેતલપુરના દેવોની પ્રતિષ્ઠા કરી એ નામે એંશીમો તરંગ: ॥૮૦॥

પૂર્વછાયો— દુર્ગપુરે અલબેલડો, સભાકરી બેઠા લાલ । તેવે જીર્ણગઢથી આવ્યા, હેમંતસિંહ ભૂપાલ ॥૧॥ વળી ધોલેરા બંદરના, આવ્યા પુંજાજી રાજન । દાદાના દરબારમાં, જ્યાં બિરાજ્યા ભગવાન ॥૨॥ પ્રેમવડે પ્રણામ કર્યા, મન થઈને મગન । બ્રહ્મમોલના વાસી સુણો, વિનંતિ મારી જીવન ॥૩॥ મંદિર અમારા ગામમાં, કરવાં છે કૃપાનાથ । સંતને આપો આગન્યા, તે આવે અમારી સાથ ॥૪॥ જે જોયે તે સામગ્રી સર્વે, આપીશું અવિનાશ । એવી વાણી સુણી હરિયે, સેવાતણી સુખરાશ ॥૫॥

ચોપાઈ— એવાં સુણી નમ્ર વચન, થયા પ્રગટ પ્રભુ પ્રસન્ન । બ્રહ્મમુનિ પ્રત્યે તેહ સ્થાન, કહે વચન શ્રીભગવાન ॥૬॥ સ્વામી જાઓ તમે જીનાગઢ, મંદિર કરાવો ત્યાં જઈ દઢ । હેમંતસિંહના સાથે જાઓ, સુશોભિત મંદિર કરાવો ॥૭॥ પછે ધોલેરા બંદર કાજે, શુભ આજ્ઞા કરી મહારાજે । અદ્ભુતાનંદ સ્વામી સનાથ, વળી પુંજાજીને મુક્યા સાથ ॥૮॥ પ્રાણપતિની આજ્ઞા પ્રમાણે, બન્ને મુનિ ગયા છે તે ટાણે । રુડાં મંદિર કરાવ્યાં સારાં, અતિ નૌતમ ઓપિત ન્યારાં ॥૯॥ હવે શ્રીહરિ સહજાનંદ, ગઢપુરે રહ્યા સુખકંદ । પ્રાગજી દવેની પાસે પ્રીતે, કથા સુણો નટવર નિતે ॥૧૦॥ બ્રહ્મવૈવર્ત નામે પુરાણ, તે વંચાવે છે જીવનપ્રાણ । વળી પંચમ સ્કંધ જરુર, તે પણ વંચાવ્યો ધારી ઉર ॥૧૧॥ કથા પૂરણ થઈ છે જ્યારે, તેની સમાપ્તિ કરી છે ત્યારે । પુરાણીનું કર્યું છે પૂજન, શ્રીહરિવરે થઈ પ્રસન્ન ॥૧૨॥ અન્નકૂટ દીપોત્સવીતણો, કર્યો છે ઉત્સવ અતિ ઘણો । પોતાતણાં માતા પિતા જેહ, તેનો જન્મોત્સવ આવ્યો એહ ॥૧૩॥ તેનો કર્યો મનમાં વિચાર, જાવું વૃત્તપુરી વિષે સાર । ઈચ્છારામ ને રામપ્રતાપ, સંત હરિજન સાથે આપ ॥૧૪॥ પછે ત્યાં થકી તો તતકાળ, વાલમ વિચર્યા વડતાલ । શ્રીલક્ષ્મીનારાયણ પાવન, તેમનાં કર્યા જઈ દર્શન ॥૧૫॥ પછે પોતાનો અક્ષરમેલ, તેમાં રહ્યા છે સુંદરછેલ । ભક્તિધર્મનો જન્મદિવસ, તેનો ઉત્સવ કર્યો અવશ ॥૧૬॥ લાખો બ્રાહ્મણોને ત્યાં જમાડ્યા, દક્ષિણા આપી શાંતિ પમાડ્યા । સાંઝનો પોર થયો છે જ્યારે, મોટી સભા કરી છે તે વારે ॥૧૭॥ લક્ષ્મીનારાયણ આગે એવ, સભામાં બિરાજ્યા વાસુદેવ । ઉંચું સિંહાસન દીપ્યમાન, તે પર શોભે સુંદરવાન ॥૧૮॥ બ્રહ્મમોલની દિવ્ય સભાય, મહામુક્ત સાથે સમુદાય । એવા ઓપેછે જગ નિવાસ, નિજભક્ત સાથે સુખરાશ ॥૧૯॥ મોટાભાઈ અને ઈચ્છારામ, નિજપુત્ર સહિત તે ઠામ । તે પણ બેઠા યોગ્ય આસન, ઘણા મનમાં થઈ મગન ॥૨૦॥ મુક્તાનંદજી ગોપાલાનંદ, મુળજીવણી સુખકંદ । એ આદિ ત્યાગી સંત સમગ્ર, બેઠા આનંદ પામીને અગ્ર ॥૨૧॥ વિપ્ર શિવરામ મયારામ, દીનાનાથ આદિ તેહઠામ । સોમ સુરા ને ઉત્તમરાય, હેમંતસિંહ રાજા કહેવાય ॥૨૨॥ ભગુજી નામે પાર્ષદ જેહ, રણછોડ ગોવિંદાદિ તેહ । જ્યા રમા લલિતા પાવન, ગંગામા આદિ નિર્મળ મન ॥૨૩॥ બીજા હજારો જે હરિજન, સભામાં બેઠા છે તે પાવન । પછે સુણતાં સર્વે સમાજ, મેર્ય કરી બોલ્યા મહારાજ ॥૨૪॥ મોટાભાઈ ઈચ્છારામ સાથ, બોલ્યા મધુર વચન નાથ । હે મોટાભાઈ હે ઈચ્છારામ, માઝું વાક્ય સુણો અભિરામ ॥૨૫॥ તમારા પુત્રમાંથી બે તન, હોય નિર્મળ પુણ્યપાવન । એકેકો પુત્ર આપો અમને, તે વિકિત કહીએ છીએ તમને ॥૨૬॥ કરવી છે ધર્મધુર સ્થાપન, એવી ઈચ્છા છે અમારે મન । દત્તપુત્ર કરીને સ્થાપીશું, આચાર્ય પદ બેને આપીશું ॥૨૭॥ એવું સુણીને તે બન્ને ભ્રાત, માની લીધી તે વ્હાલાની વાત । મોટાભાઈના નિર્મળ તન, અયોધ્યાપ્રસાદજી પાવન ॥૨૮॥

નાના બંધુના પુત્ર રતન, રઘુવીરજી નામે પાવન । એ બે પુત્રને લીધા ઉત્સંગે, અક્ષરપતિએ રૂડે રંગે ॥૨૯॥
 પોતાની ગાદી ઉપર તન, બંનેને બેસાર્યા ધારી મન । ધર્મધુરંધર સોંપી તેણીવાર, આપ્યો આચાર્યનો અધિકાર ॥૩૦॥
 પહેરાવ્યાં વસ્ત્ર આભૂષણ સાર, અતિ ઉત્તમ નાનાપ્રકાર । હતા પોતાના આશ્રિત જેહ, તેમને આજ્ઞા કરી છે તેહ ॥૩૧॥
 પૂજા કરાવી સર્વેની પાસે, બંને આચાર્યની અવિનાશે । પછે બોલ્યા છે શ્રીભગવાન, હે પુત્ર સુણો દર્દને ધ્યાન ॥૩૨॥
 છે આ શ્રીકૃષ્ણ આપણા ઈષ્ટ, મનમાં સમજી લેજો સ્પષ્ટ । તેહતણાં મંદિર પાવન, ઘણાં કર્યાં છે મેં જે સ્થાપન ॥૩૩॥
 તેમાં મુખ્ય મંદિર છે બેય, તમને સમજાવું છું તેહ । શ્રીનગરમાં નરનારાયણ, તે છે મુજ રૂપે તારાયણ ॥૩૪॥
 વળી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ, વૃત્તપુરીમાં સ્થાપ્યા છે એવ । એ બે મંદિરના મધ્ય ભાગ, ભરતખંડમાં કર્યો વિભાગ ॥૩૫॥
 નરનારાયણનો જે દેશ, ઉત્તરભાગ કર્યો છે એશ । તેનો આપુછું હું અધિકાર, અવધપ્રસાદને આ વાર ॥૩૬॥
 હવે દક્ષિણ ભાગમાં તાસ, લક્ષ્મીનારાયણ સુખ રાસ । રઘુવીરજીને સોંપ્યો એહ, નથી એ વિષે કાંઈ સંદેહ ॥૩૭॥
 પોત પોતાના જે દેશ એહ, તે સાંચવજ્યો નિ:સંદેહ । નિજ દેશના જે હરિજન, આપે વસ્ત્ર વળી ધન અન્ન ॥૩૮॥
 તેને તો સુખેથી લેજ્યો તમે, એહ આજ્ઞા કરીએ છીએ અમે । નિજદેશ વિના હરિજન, આપે ભેટ્ય વસ્ત્ર વળી ધન ॥૩૯॥
 તે ગ્રહણ કોઈ ન કરશો, અમારી આજ્ઞા લોપ ન કરશો । કરજ્યો ધર્મની રક્ષા તમે, એ વચન કહીએ છીએ અમે ॥૪૦॥
 અવધપ્રસાદ રઘુવીર, બંને પુત્ર મહામતિ ધીર । અમારી ઈચ્છાએ આણીવાર, અમે આપ્યો છે આ અધિકાર ॥૪૧॥
 અમારા કુળના બીજા હોય, તેનો દાવો નથી આમાં કોય । એમ વાત કરી ઘણી રીતે, લેખ પત્ર લખાવ્યો છે પ્રીતે ॥૪૨॥
 જે જેનો તેનો તે સોંપી દીધો, એવો દેશનો વિભાગ કીધો । એવી રીતે કરે છે ચરિત્ર, આશ્રિતને કરવા પવિત્ર ॥૪૩॥
 તે દિવસે હતી એકાદશી, હરિ હરિજન મન વશી । કર્યું જાગરણ સર્વેયે ત્યાંય, ઘણો મોદ થયો મનમાંય ॥૪૪॥
 પછે દ્વાદશીને દિન સાર, રસોઈ કરાવી નિરધાર । વિપ્રને જમાડ્યા દર્દ માન, તૃપ્ત કરીને આપ્યાં છે દાન ॥૪૫॥
 પોતાને વિપ્ર વહાલા છે અતિ, નિત્ય જમાડે છે મુક્તપતિ । નિજ અંગ જાણી અલબેલો, ખાન પાન કરાવે છે છેલો ॥૪૬॥
 વિપ્ર દ્વારાએ પોતે જમે છે, તે પ્રગટ પ્રભુને ગમે છે । પછે સંત અને હરિજન, તેમને કરાવ્યાં છે ભોજન ॥૪૭॥
 મોટાભાઈનો ઉતારો જ્યાંય, પોતે તો જમ્યા ભોજન ત્યાંય । સ્વામિનારાયણ સુખકાર, નિત્ય લીલા કરે છે અપાર ॥૪૮॥
 વટપત્તનમાં સિંહજીત, તેને દર્શન આપ્યાં અજીત । સાત દિન રહ્યા ત્યાં દયાળ, પછે વ્હાલો આવ્યા વડતાલ ॥૪૯॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ ગઢપુરવિષે રહ્યા થકા અન્નકોટ ઉત્સવ પોતે કરાવ્યો ને દત્તપુત્ર કરીને બે આચાર્યને સ્થાપન કર્યા એ નામે એકાશીમો તરંગ: ॥૮૧॥

પૂર્વછાયો- વ્હાલો પધાર્યા વૃત્તપુરી, સંત હરિજન સાથ । અક્ષરભુવને બિરાજ્યા, નટવર યોગિનાથ ॥૧॥
 નિજભક્તને પોત પોતાનો, ધર્મ જણાવવા કાજ । વેદ શાસ્ત્રનો હાઈ લઈને, પત્રી લખી મહારાજ ॥૨॥
 શિક્ષાપત્રી તૈયાર કરી, તે મોકલી દેશોદેશ । સત્સંગી સહુને પોકાડી છે, હીત ધરી મન એશ ॥૩॥
 સંત હરિજનોને સંગે, કર્યું છે ત્યાંથી પ્રયાણ । શ્રીનગરે આવ્યા શ્રીહરિ, ભક્તના જીવનપ્રાણ ॥૪॥
 પોતે પધાર્યા મંદિરમાં, અક્ષરભુવન છે જ્યાંય । મેડી ઉપર તે બિરાજ્યા, ગિરિધારી ગોખમાંય ॥૫॥

યોપાઈ- શ્રીનગરે રંગમહોલ મોઝાર, બિરાજ્યા વાલીડો નિરધાર । સર્વે સેવક સેવા કરેછે, શ્રીહરિને દેખીને ઠરેછે ॥૬॥
 ક્ષણ ક્ષણ પ્રત્યે અલબેલો, સૌને આનંદ આપે છે છેલો । ભાગવતની કથા છે જેહ, પોતે સુણે છે હમેશ તેહ ॥૭॥
 રૂડી પ્રશંસા તેની કરે છે, હરિજનનાં દુ:ખ હરે છે । કુલદોલનો ઉત્સવ ઠીક, એમ કરતાં આવ્યો નજીક ॥૮॥
 દેશાંતરના જે લાખો જન, પ્રેમે આવ્યા કરવા દર્શન । રંગ ગુલાલ ઉડાડ્યો ઘણો, કર્યો ઉત્સવ કુલદોલતણો ॥૯॥
 સર્વે હરિજને પૂજા કરી, ભાવે ભેટ્ય સામગ્રીઓ ધરી । પૂજાનું દ્રવ્ય આવ્યું અપાર, વાલીડે તેનો કર્યો વિચાર ॥૧૦॥
 અયોધ્યાપ્રસાદજીને એહ, પ્રભુએ આપ્યું નિ:સંદેહ । ત્યાર પછે વળી એક દિન, મોટી સભા કરી છે જીવન ॥૧૧॥
 બદ્રીપતિ દેવના આગળ, ચોકમાં બિરાજ્યા છે અકળ । શોભિતું ઉચું છે સિંહાસન, તે પર શોભેછે ભગવન ॥૧૨॥
 શ્રીજીની ચારે બાજુનીમાંય, સંત હરિજન બેઠા ત્યાંય । શ્રીહરિ સામું જોઈ રહ્યા છે, મૂર્તિમાં તદાકાર થયા છે ॥૧૩॥
 તે સમે પોતે અક્ષરપતિ, બોલ્યા છે કરૂણા કરી અતિ । સુણો સંત હરિજન તમો, એક વાત કહીએ છીએ અમો ॥૧૪॥
 લક્ષાવધી મનુષ્ય અભિત, તે થયા છે અમારા આશ્રિત । તેમાં સર્વેની સમજણ સાર, સરખી રેતી નથી નિરધાર ॥૧૫॥
 કેની સ્વભાવ પ્રકૃતિ જોઈ, કોઈના શબ્દ સુણીને સોઈ । તેનો અવગુણ લેવો નહિ, તે સમજણ રાખવી સહી ॥૧૬॥
 એનું કારણ છે એક મોટું, સુણો ખચીત તે નથી ખોટું । સાત ધામના મુક્ત છે જેહ, આ સત્સંગમાં આવ્યા છે તેહ ॥૧૭॥

તેની સમજણ રૂચી મતિ, ક્રિયામાં ફેર હોય જે રતિ । ધીરે ધીરે તે સહુને જાવું છે, એક ઠેકાણે જઈ રેવું છે ॥૧૮॥
 એક ધામમાં રેવું છે ભેળા, અવગુણ ન લેવો કઈ વેળા । ઉત્તમ ગુણવાળા અનન્ય, હોય જે સંતને હરિજન ॥૧૯॥
 તેને ઓળખવા તતખેવ, જોગ રાખવો હમેશાં એવ । તેમ ઉત્તમ હોય જે જન, તેના યોગથી થાય પાવન ॥૨૦॥
 તે પામે ઉંચામાં ઉંચી સ્થિતિ, એમ આવે છે ઉત્તમ રીતિ । માટે ઓળખવા એક ચિત્તે, સમાગમ કરવો પ્રીતે ॥૨૧॥
 કદી ભુલેયુકે કોઈવાર, અવગુણ ન લેવો નિરધાર । તે સમે ગોપાળાનંદ સ્વામી, પુછેછે પ્રભુને શિશ નામી ॥૨૨॥
 હે અક્ષરપતિ અવિનાશી, મારું પ્રશ્ન સુણો સુખરાશી । સાતધામના કહ્યા જે મુક્ત, તેનાં લક્ષણ સદ્ગુણ યુક્ત ॥૨૩॥
 કૃપા કરી કહો મારા શ્યામ, જુદી જુદી રીતે સુખધામ । પછી વાલમ બોલ્યા વચન, સુણો ગોપાલમુનિ પાવન ॥૨૪॥
 મુક્ત આલોકનો જેહ હોય, તેનાં લક્ષણ કહું છું સોય । હોય પ્રગટનો જે ઉપાસી, જગ થકી તે રહે છે ઉદાસી ॥૨૫॥
 પણ આલોકતણું જે માન, વિખ્યાતી કરવી તે નિદાન । તપ ધર્મ ને જ્ઞાન વૈરાગ્ય, સત્સંગ કરાવે મહાભાગ ॥૨૬॥
 વળી ભગવદ્ વાર્તા કરે, નિત્ય ધ્યાન પ્રગટનું ધરે । પણ પોતાના ગુણોની કીર્તિ, વૃદ્ધિ પમાડવાની છે મતિ ॥૨૭॥
 જે જે ક્રિયા કરે છે જરૂર, એવા આશય રાખીને ઉર । શ્રીહરિની પ્રસન્નતા સારું, કોઈ ક્રિયા કરે નહિ વારું ॥૨૮॥
 એવાં લક્ષણ હોય છે જેને, આલોકનો મુક્ત કહીએ તેને । હવે બીજાની કહું છું રીતિ, સુણો ચિત્ત દઈ એની નીતિ ॥૨૯॥
 હોય પ્રગટ પ્રભુનો ભક્ત, કરે ઉપાસના થઈ આસક્ત । પણ રજોગુણી જે પ્રકૃતિ, સેજે રાખેછે તે વિષે વૃત્તિ ॥૩૦॥
 પદારથ સારાં રમણિક, તેને ભોગવવા જાણે ઠીક । હોય ગાયન ઉપર પ્રીત, ગાવું ગવરાવવું તેમાં ચિત્ત ॥૩૧॥
 રૂડા રાગવાળા શ્લોક કાવ્ય, તેને બાંધે કરી મનભાવ । સુક્ષ્મ વસ્ત્ર વિષે રાખે પ્યાર, વર્તે ધર્મ સહિત નિરધાર ॥૩૨॥
 નાની વય બરોબર સંગ, તેનો રાખે તે મન ઉમંગ । રજોગુણી મનુષ્ય જે હોય, તેના સાથે પ્રીતિ કરે સોય ॥૩૩॥
 એ આદિક ક્રિયા કહી જેહ, તેનું મુખ્યપણું રાખે તેહ । ગૌણપણું પ્રભુજીનું રાખે, દિલમાં એવાં લક્ષણ દાખે ॥૩૪॥
 એવાં લક્ષણ જેમાં જણાય, દેવલોકનો મુક્ત ગણાય । હવે ત્રીજાની કહું છું વાત, તેનાં લક્ષણ સુણો વિખ્યાત ॥૩૫॥
 હોય તે પ્રગટનો ઉપાસી, રૂડો ધર્મ પાડે સુખ રાશી । તેને આજ્ઞા કરે મહારાજ, તમે ધર્મ મોડો પાડો આજ ॥૩૬॥
 અમે કહીએ તે પ્રમાણે કરો, અમ વચન અંતરે ધરો । તેમાં પોતાને મળતું આવે, તેવું વચન માનીલે ભાવે ॥૩૭॥
 હોય ધર્મ વિરૂધ વચન, તેને માને નહિ કેદી મન । પણ મોળો પાડે નહિ ધર્મ, નવ રાખે પ્રભુની ત્યાં સર્મ ॥૩૮॥
 હોય જે આવાં લક્ષણ યુક્ત, તેને જાણો વૈકુંઠનો મુક્ત । હવે ચોથાની કહું છું પેર, સુણો સ્વામી તમે સુખભેર ॥૩૯॥
 હોય પ્રભુનો ભક્ત અનન્ય, પણ તપ ક્રિયા રૂચે મન । એમ આજ્ઞા કરે નવરંગ, તોય તપ કરે નહિ ભંગ ॥૪૦॥
 લાગે તપને ઘસારો કાંઈ, એવું વચન માને ન ત્યાંઈ । પોતાના અંગે આવે મળતું, એજ વચન માને ભળતું ॥૪૧॥
 પણ તપને મોળું ન પાડે, એવાં લક્ષણ કોઈ દેખાડે । તેને પ્રીત સહિત પ્રમાણો, બદ્રીકાશ્રમનો મુક્ત જાણો ॥૪૨॥
 પાંચમા મુક્તને હવે કહીએ, તેનાં લક્ષણ અંતરે લઈએ । છે પ્રગટ પ્રભુનો આશ્રિત, કરે ઉપાસના ધરી હીત ॥૪૩॥
 ઈંદ્રિયો અંતઃકરણથી સારો, પ્રતિલોમ-પણે રહે ન્યારો । માર્ઠક વસ્તુનો જે ઉચાટ, કરે નહિ વિષયનો ઘાટ ॥૪૪॥
 બે સંકલ્પને જીતવા સારું, વૃત્તિ નિર્મળ રાખે તે વારું । એને આજ્ઞા કરે ભગવાન, અંગ મુકાવવા માટે નિદાન ॥૪૫॥
 એવું વાક્ય માને નહિ જેહ, અંગ મોળું પડે નહિ તેહ । એવાં લક્ષણ જેમનાં હોય, શ્વેતદ્વીપનો મુક્ત છે સોય ॥૪૬॥
 હવે બાકી રહ્યાં બેઉ અંગ, તે કહીશું ત્યાશીમા તરંગ । સુણો ધીરજ રાખીને મન, સાતે મુક્તનાં અંગ પાવન ॥૪૭॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામ લીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ શ્રીનગરમાં ગોપાળાનંદ સ્વામી પ્રત્યે સાતધામના મુક્તનાં અંગ કહેછે
 એ નામે વ્યાશીમો તરંગ: ॥૮૨॥

પૂર્વછાયો- સુણો તમે રામશરણજી, બાકીનાં જે બેઉ અંગ । ગોપાલમુનિ પ્રત્યે કેછે, રાજી થઈ નવરંગ ॥૧॥
 છઠ્ઠા મુક્તની જે વિકિત છે, કહું કરીને વિસ્તાર । તત્પર થઈને સાંભળો, પીવો સુધારસ સાર ॥૨॥
 પ્રગટનો એ ભક્ત પણ, ઈચ્છા રહે એમ મન । ભક્તિ કરવી પ્રભુજીની, જમાડવા પાવન ॥૩॥
 ભારે ભારે વસ્ત્ર ઘરેણાં, વળી મંદિરનાં કામ । મોટા બાગ-બગીચા કરવા, પ્રભુને અર્થે તમામ ॥૪॥
 ફરતા ફેરી ગરબી ગાવું, એ આદિક ક્રિયા જેહ । ભાવથી એમ ભક્તિ કરે, આનંદ પામીને તેહ ॥૫॥

ચોપાઈ- હવે એ ક્રિયા ન કરો જન, એમ આજ્ઞા કરે ભગવન । મારો અડગ નિશ્ચે રાખશો, પાળો આજ્ઞા પાછા ન ફરશો ॥૬॥
 એવું ભગવાનનું વચન, તેને ધારી વિચારી લે મન । આવે નિજ અંગને ઘસારો, ન લાગે તેને આજ્ઞાનો ડારો ॥૭॥
 કરે પ્રભુનાં વાક્યનો ત્યાગ, અંગ છોડે નહિ મહાભાગ । એવાં લક્ષણ જેમાં પ્રમાણો, ગોલોકનો મુક્ત એહ જાણો ॥૮॥
 હવે સાતમો જે મુક્ત જન, તેનાં લક્ષણ સુણો પાવન । હોય પ્રગટતણો આશ્રિત, અસાધારણ ધર્મી દઢ ચિત્ત ॥૯॥

જ્ઞાન વૈરાગ્ય ભક્તિ એકાંતિ, એવી દૃઢ થઈ છે વળી મતિ । મહાત્મ્ય સાથે નિશ્ચે અડગ, કદી પાછો ભરે નહિ પગ ॥૧૦॥
 એવા મહામુક્ત છે નિરધાર, પણ વર્તે આજ્ઞા અનુસાર । જેમ પ્રત્યક્ષ કહે જીવન, તેમ વર્તે સંત હરિજન ॥૧૧॥
 વળી પ્રાર્થના કરે એમ, હે પ્રભુજી કહો તમે જેમ । તે પ્રમાણેજ હું તો કરીશ, તમારી આજ્ઞા શીઘ ધરીશ ॥૧૨॥
 એમ પ્રગટતણું વચન, ઉમંગે પાળે નિર્મળ મન । લેશમાત્ર સંશે નવ કરે, મુજ મૂર્તિ વિષે ચિત્ત ધરે ॥૧૩॥
 અવિનાશી જો અદ્દશ્ય થાય, જ્યારે પોતાના ધામમાં જાય । આજ્ઞા સહિત મર્યાદા જેહ, પોતે બાંધી ગયા હોય તેહ ॥૧૪॥
 પોતે વરતે એજ પ્રમાણે, ન લોપે મર્યાદા કોઈ ટાણે । એવાં લક્ષણ જેમાં જણાય, અક્ષરમુક્ત એતો ગણાય ॥૧૫॥
 એવા સદ્ગુણ લક્ષણે યુક્ત, સાતે ધામના બતાવ્યા મુક્ત । લીલા કરે છે જગદાધાર, આપ્યાં સર્વેને સુખ અપાર ॥૧૬॥
 પછે ભૂધરજી ભયહારી, અશલાલી ગયા સુખકારી । આંબાવાડિયે ઉતર્યા શ્યામ, ઓટાપર બેઠા સુખધામ ॥૧૭॥
 એવા સમયમાંહી વિવેક, રમ્યો રાવળીયો આવી એક । તેને દેખીને શ્રીભગવન, મનમાં થયા અતિમગન ॥૧૮॥
 દોઢસો રૂપૈયાતણું શેલું, પોતે આપ્યું તે રંગભરેલું । પછે ગામમાં મોટા અમીન, હરિભાઈ ને વેણી પાવન ॥૧૯॥
 તેમને ઘેર્ય કરાવ્યો થાળ, સંત સાથે જમ્યા તતકાળ । ત્યાંથી જેતલપુર થૈ છેલો, ગઢપુરે ગયા અલબેલો ॥૨૦॥
 દાદાખાયરનો દરબાર, તેમાં જાઈ બિરાજ્યા તે વાર । પછે કૃપા કરી કીરતાર, મંગાવી છે કેરીયો અપાર ॥૨૧॥
 સંત સેવકને આજ્ઞા કીધી, સહુ સૌના હાથે લેવા દીધી । ગમે તેમ યુસીને જમે છે, શ્રીહરિજીને તે તો ગમે છે ॥૨૨॥
 વળી રસરોટલી કરાવી, સંત સેવકને તે જમાવી । એવી લીલા કરે છે અપાર, ચોમાસું આવ્યું છે તેહઠાર ॥૨૩॥
 ધારણા પારણાના જે નેમ, સર્વે સંતને આપ્યાં છે એમ । ૧દાદાતણાં માતુશ્રી પાવન, નામ સુરબાઈ છે તે ધન ॥૨૪॥
 તેને આજ્ઞા કરી મહારાજે, સંતને પારણાં કરાવા કાજે । એવાં કરે છે રૂડાં ચરિત્ર, દુર્ગપુર વિષે નરમિત્ર ॥૨૫॥
 એવા સમયમાં કોઈ દિન, એક કામ બન્યું છે નવીન । દાદાખાયરના બસે અરી, મારવા આવ્યા તે શસ્ત્ર ધરી ॥૨૬॥
 એવું દેખીને શ્રીઅવિનાશ, તેનો ગર્વ હરવાને ખાસ । ભગુજી આદિ જે બારપાળા, અતિ શૂરવીર છે મતવાલા ॥૨૭॥
 તે દ્વારે પરાજય કરાવ્યો, હરામીનો સમૂહ હરાવ્યો । એવું કરીને ભક્તનું કાજ, પછે ચાલ્યા ત્યાંથી મહારાજ ॥૨૮॥
 સંત હરિજન સંગે લાલ, પ્રીતે પધાર્યા શ્રીવડતાલ । નિજ અક્ષરભુવન જ્યાંય, બહુનામી બિરાજ્યા છે ત્યાંય ॥૨૯॥
 વિજયાદશમી દિન જેહ, શમી પૂજવા ગયા છે એહ । વર્ણિરાજ રૂડા વાસુદેવ, તેમણે પૂજા કરીછે એવ ॥૩૦॥
 પછે ગોમતીજીને કીનારે, અશ્વ દોડાવ્યો છે ઘણીવારે । ત્યાંથી સુંદરશ્યામ સધાવ્યા, સર્વે સહિત મંદિરે આવ્યા ॥૩૧॥
 સભા કરી બિરાજ્યા તે સ્થાન, ઘણું સુખ આપ્યું ભગવાન । તે સમે તેજ પ્રગટ્યું અપાર, શ્રીજીની મૂર્તિમાંથી એ ઠાર ॥૩૨॥
 તેજ તેજ તેજનો અંબાર, ચિદ્ધન છે ચૈતન્યસાર । તે દેખીને હરિજન એક, સમાધિનિષ્ઠ થયો વિશેક ॥૩૩॥
 અહોહોહો આ શું કહેવાય, આવું તેજ આ ક્યાંથી દેખાય । એમ કેને કર્યો છે હોકારો, બોલવા લાગ્યો છે રહી ન્યારો ॥૩૪॥
 તેના સામું જોવે છે શ્રીહરિ, પોતે આંગળીની સાન કરી । છાનો રાખીને સુંદર શ્યામે, નીચે બેસાર્યો છે એજ ઠામે ॥૩૫॥
 છાનો રૈ જાય છે ધરી નેમ, વળી બોલે છે એમનો એમ । એમ ફરી ફરી ઘણીવાર, એને દેખાડ્યો છે ચમત્કાર ॥૩૬॥
 એવો દેખીને પ્રૌઢ પ્રતાપ, આશ્ચર્ય પામ્યા છે સહુ આપ । તેને બીજે દિને મતિધીર, ગોમતીને કાંઠે નરવીર ॥૩૭॥
 સભા કરી બિરાજ્યા છે ત્યાંય, ઘણો મોદ કરી મનમાંય । પછે સંત હરિજન સાથે, રુડી વાત કરી યોગિનાથે ॥૩૮॥
 વળી મેર્ય કરી વનમાળી, બહુનામી બોલ્યા પાડી તાળી । મુને જે જાણે અક્ષરપતિ, પુરૂષોત્તમની કરી મતિ ॥૩૯॥
 ભાવે કરશે માઈ ભજન, નર નારી જે નિર્મળ મન । એને અક્ષરમાં લઈ જાશું, અંતકાળે તેના બેલી થાશું ॥૪૦॥
 પણ જે કોઈ પુરૂષ જન, તરુણીમાં રેશે તેનું મન । દશ હજાર વર્ષનું સ્પષ્ટ, ભૂત થઈ ભોગવશે કષ્ટ ॥૪૧॥
 એમ સ્ત્રીને પુરૂષમાં રેશે, વિષય વાસના સુખ લેશે । તેને ભૂતડી થાવું પડશે, એટલા વર્ષ એ રખડશે ॥૪૨॥
 તે કેડે નિર્વાસનિક થાશે, વળી ગુણ અમારા જો ગાશે । ત્યારે મળશે અક્ષરધામ, ત્યાં આપીશું અવિચળ ઠામ ॥૪૩॥
 કરેછે વ્હાલો એમ ચરિત્ર, વૃત્તપુરીમાં પુન્ય પવિત્ર । સંત સેવકને વારે વારે, મનમોદ અતિશે વધારે ॥૪૪॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ વૃત્તપુરીમાં ગોમતીને કાંઠે સભામાં ભગવદ્વાર્તા કરતા હવા એ નામે
 ત્ર્યાશીમો તરંગ ॥૮૩॥

પૂર્વછાયો- વાલમજી વૃત્તપુરીમાં, રહ્યા કરી મન પ્યાર । નિત્ય નવી લીલા કરે, સંસાર તારણહાર ॥૧॥

એક સમે કોઈ દિવસે, ગયા ગામથી બહાર । ૧કલિકલ્પના તરુ નીચે, સભા કરી બેઠા સાર ॥૨॥
 સંત હરિજન સર્વે ત્યાં, બેઠા થઈ મન સ્થિર । એક ચિત્તે જોઈ રહ્યા છે, કરીને અંતરે ધીર ॥૩॥
 ચંદ્રમાને ચકોર નિરખે, તન્મય થઈ નિરધાર । એજ પ્રમાણે ભક્તજનો, થઈ રહ્યા તદાકાર ॥૪॥

ચોપાઈ— ગામ લસુંદ્રાના પાટીદાર, ત્યાંહાં આવ્યા છે તે જણ ચાર । પ્રીતે આવ્યા પ્રભુજીની પાસ, ચરણસરોજ જુવે છે તાસ ॥૫૧॥
 રણછોડ જીવણ પ્રભુદાસ, ઈચ્છાભાઈ એ નામ પ્રકાશ । ઉભા સન્મુખ થઈ સ્થિર, એકાગ્રચિત્તે ગોમતીતીર ॥૬॥
 એમ જોઈ રહ્યા ઘણીવાર, પછે બોલ્યા કરીને વિચાર । હે દયાનિધિ હે મહારાજ, અમારી સુણો વિનતિ આજ ॥૭॥
 તવ ચરણ જોતાં મહારાજ, મહાપ્રભુ જણાઓછો આજ । ઉપર સામું જોતાં સુખસાજ, મનુષ્ય જેવા દિસો છો આજ ॥૮॥
 ઘણી સભાયો દેખીછે સહી, પણ આ રીતની જોઈ નહી । સભા સર્વે થઈ એકચિત્તે, તમને જુવે પૂરણપ્રીતે ॥૯॥
 આવું જોયું નથી એકે સ્થાન, સાચું કેયે છેયે ભગવાન । માટે કૃપા કરી સમજાવો, દેઠ નિશ્ચે અમને કરાવો ॥૧૦॥
 ત્યારે બોલ્યા શ્રીજીમહારાજ, સુણો ભક્તજનો તમે આજ । મહાવૈરાટ બ્રહ્માદિદેવ, તેણે આ ચરણમાટે તો એવ ॥૧૧॥
 અમ ચરણ પૃથ્વીપર આવે, એને અર્થે સ્તુતિ કરી ભાવે । તેનાં વર્ષ ૧૫યાશત વળી, સવા પોર દિન ચડ્યો મળી ॥૧૨॥
 ત્યાં સુધી કરી સ્તુતિ અમારી, અમ ચરણવિષે ચિત્તધારી । ત્યારે આ ચરણ આવ્યાંછે આંહી, ગમે તેમ સમજો તમે સહી ॥૧૩॥
 અક્ષરથી સદ્ગુરૂ રૂપ, સવિતા પ્રગટ્યો છું અનૂપ । આંહી સર્વે બેઠા છે જે સંત, રસુરમુખી કંજ છે મહંત ॥૧૪॥
 તેમાટે સામું જોઈ રહ્યાછે, મારેવિષે એ લીન થયા છે । પુરૂષોત્તમપણું વિખ્યાત, ઘણીવાર સુધી કરી એ વાત ॥૧૫॥
 એવું સુણી પાટીદાર ચ્યાર, સ્થિર થઈ ગયા તેણીવાર । ત્યારે સંશય મનનો ગયો, શ્રીજીમહારાજનો નિશ્ચે થયો ॥૧૬॥
 વળી એકસમે મહારાજા, ઉગમણે બંગલે બિરાજા । ગામ કણભાના ઝવેરભાઈ, શ્રીહરિને પુછે સુખદાઈ ॥૧૭॥
 બોલ્યા કર જોડી શીષ નામી, સુણો અલબેલા અંતર્યામી । ભગવાનની મૂર્તિ અનૂપ, તેનું ધામમાં કેવું છે રૂપ ॥૧૮॥
 ત્યારે મહારાજ બોલ્યા ભાઈ, નથી શોધવા જાવું તે ક્યાંઈ । અક્ષરમાં મૂરતિ છે જેહ, આ પ્રત્યક્ષ અમે છેયે તેહ ॥૧૯॥
 એજ મૂરતિ તેમાં બિરાજે, વર્તમાનકાળે આંહી રાજે । પછે બોલ્યા છે ઝવેરદાસ, એ મૂર્તિ દેખાડો અવિનાશ ॥૨૦॥
 અક્ષરધામમાં તે દેખાડો, કૃપા કરી સંતોષ પમાડો । એવું સુણીને સુંદર શ્યામે, સમાધિ કરાવી તેહ ઠામે ॥૨૧॥
 નિજધામમાં પોતાનું રૂપ, બતાવ્યું છે પ્રત્યક્ષ અનૂપ । તે મૂર્તિમાં કોટિ કોટિ મુક્ત, અનંત ઐશ્વર્ય શક્તિ યુક્ત ॥૨૨॥
 કરાવ્યાં છે એવાં દર્શન, મનાવ્યું નિજ ભક્તનું મન । સર્વોપરિ તેને નિશ્ચે કરાવ્યો, નિજ રૂપમાં સ્નેહ ધરાવ્યો ॥૨૩॥
 એમ અકળરૂપ અજીત, કરે અદ્ભુત ચરિત્ર નિત । ઘણા દિવસ વડતાલે રહ્યા, પછે દુર્ગપુરવિષે ગયા ॥૨૪॥
 દાદાખાચરતણું જે ઠામ, તેમાં જઈ કર્યો છે મુકામ । તેના બીજા દિવસ મોઝાર, ધોલેરેથી આવ્યા સમાચાર ॥૨૫॥
 પુંજાજી નામે જે દરબાર, આવ્યા શ્રીહરિ પાસે તેવાર । પ્રતિષ્ઠા કરાવ્યાતણું કામ, શ્રીહરિને કહ્યું અભિરામ ॥૨૬॥
 પુંજાજી આવ્યા તેડવા કાજ, એમ જાણી ગયા મહારાજ । સંત હરિજન લઈ સંગે, ચાલ્યા પુંજાજી સાથે ઉમંગે ॥૨૭॥
 ધોલેરે પધાર્યા મુક્તસાથ, મંદિરમાં ગયા નરનાથ । પછે વિપ્રને બોલાવ્યા પાસ, શુભ મુહૂર્ત પૂછ્યું અવિનાશ ॥૨૮॥
 વૈશાખ સુદી તેરશ દિન, નક્કી મુહૂર્ત કીધું અભિન । શાસ્ત્ર વેદની વિધિ પ્રમાણે, રૂડો હોમ કરાવ્યો તેટાણે ॥૨૯॥
 રાધિકા સહિત તતખેવ, સ્થાપ્યા મદનમોહન દેવ । તેને જોડે પોતાનું સ્વરૂપ, પધરાવ્યું છે આપે અનૂપ ॥૩૦॥
 વાગે વાજંત્ર નાનાપ્રકાર, થઈ રહ્યો જયજયકાર । પૂજા કરી આરતી ઉતારી, નારાયણમુનિએ મન ધારી ॥૩૧॥
 પોતાનું તેજ ધારણ કીધું, મૂર્તિઓને વિષે સ્થાપી દીધું । પછે કરાવ્યું બ્રહ્મભોજન, દક્ષિણાઓ દીધી છે જીવન ॥૩૨॥
 તેને બીજે દિવસે સવાર, નૃસિંહજયંતિ આવી સાર । તેનો ઉત્સવ કીધો ઉમંગે, બીજે દિને જમ્યા રૂડે રંગે ॥૩૩॥
 એમ લીલા કરીને દયાળ, દુર્ગપુરે ગયા તતકાળ । ત્યારપછે જીરણગઢથી, ઝીણાભાઈ આવ્યા દ્રઢ મનથી ॥૩૪॥
 તાકીદે આવ્યા તેડવા એહ, પ્રતિષ્ઠા કરવાની છે જેહ । તેની સંગાથે સુંદરછેલો, જીર્ણગઢે ગયા અલબેલો ॥૩૫॥
 મંદિરે જઈ કર્યો મુકામ, બ્રાહ્મણને બોલાવ્યા તે ઠામ । કર્યો મુહૂર્તનો નિરધાર, ૧રાધમાસ કૃષ્ણ દ્વિતીયા સાર ॥૩૬॥
 કર્યા રાધારમણ સ્થાપન, પૂર્વ મંદિરમાં તે પાવન । મધ્યના મંદિર વિષે જ્યાંય, દ્વારિકાધીશ સ્થાપ્યા છે ત્યાંય ॥૩૭॥
 ડાબા પડખે જે તતખેવ, સ્થાપ્યા સિદ્ધેશ્વર મહાદેવ । પોતાનું તેજ દેવમાં ધર્યું, એમ પ્રતિષ્ઠાનું કામ કર્યું ॥૩૮॥
 આરતી પૂજા દેવની કરી, પૂર્ણાહુતિ કીધી ભાવ ભરી । લાખો વિપ્રને પ્રેમે જમાડ્યા, દક્ષિણા આપી મોદ પમાડ્યા ॥૩૯॥
 પછે પધાર્યા ધારીને ઉર, પ્રાણપતિ ગયા દુર્ગપુર । હવે ગઢપુરે દુઃખહારી, રહ્યા સેવકના સુખકારી ॥૪૦॥
 ગોપીનાથનું રૂડું મંદિર, તે કરાવે છે શ્યામ સુંદિર । થોડા માસમાં થયું તૈયાર, પોતે કરાવ્યું છે નિરધાર ॥૪૧॥
 પ્રતિષ્ઠા મુહૂર્ત પુછી લીધું, શુભ કામ તે ચાલતું કીધું । અતિ ઉત્તમ મંડપ સાર, વેદિકાકુંડ કર્યો તે ઠાર ॥૪૨॥
 લાખો બ્રાહ્મણો ત્યાં બોલાવ્યા, પ્રતિષ્ઠાના કામે તે સ્થાપિયા । ઘૃત હોમીને હોમ કરાવ્યો, વેદવિધિવત મન ભાવ્યો ॥૪૩॥
 પછે દ્વાદશીનો જે રવાસર, શુભ મુહૂર્ત વિષે સત્વર । મધ્યભાગનું મંદિર જ્યાંય, ગોપીનાથ પધરાવ્યા ત્યાંય ॥૪૪॥
 દક્ષિણ બાજુ મંદિર સોય, પોતાની મૂર્તિ સ્થાપી ત્યાં જોય । વામ બાજુમાં સુંદર સ્થાન, રૂડું મંદિર શોભાયમાન ॥૪૫॥
 તેમાં ધર્મભક્તિ વાસુદેવ, પ્રેમે પધરાવ્યા તતખેવ । બીજું પૂર્વ દિશે જે મંદિર, તેતો શોભે છે અતિ સુંદિર ॥૪૬॥

તેમાં રેવતી ને બલદેવ, પોતે સૂર્ય પધરાવ્યા એવ । એવી રીતેથી કર્યુ સ્થાપન, આરતી સહિત કર્યુ પૂજન ॥૪૭॥
અલૌકિક પોતાનું જે તેજ, મૂર્તિઓમાં ધર્યુ છે એજ । મધુરાં વાગેછે ત્યાં વાજંત્ર, થયો આનંદનો એક તંત્ર ॥૪૮॥
દેવ ગાંધર્વ ગણ સહિત, આવ્યા આકાશમાં કરી હીત । વાગે દુંદુભિ નાનાપ્રકાર, બોલે મુખે જયજયકાર ॥૪૯॥
ગઢપુરની લીલા નિરખી, વારે વારે વખાણે છે હરખી । વળી પુષ્પની વૃષ્ટિ કરે છે, સેવા કરવા ઈચ્છા ધરે છે ॥૫૦॥
કરે ગર્જના વિપ્ર ગંભીર, વેદ મંત્ર ભણે મતિધીર । પછી પૂર્ણાહુતી કરી ત્યાંય, અતિ મુદ થયો મનમાંય ॥૫૧॥
વિપ્રને કરાવ્યાં છે ભોજન, આપી દક્ષિણા કર્યા પ્રસન્ન । દેશાંતરના લાખો હરિજન, તે આવ્યા છે કરવા દર્શન ॥૫૨॥
તેમને કરાવ્યાં ભોજન પાન, તૃપ્ત કરીને દીધાં છે માન । ઉત્તમ રાજાનો મનોરથ, પૂર્ણ કર્યો મહોત્સવ અરથ ॥૫૩॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિચે જ્ઞાનાગઢમાં ને ગઢપુરમાં દેવની પ્રતિષ્ઠા કરી એ નામે ચોરાશીમો
તરંગ: ॥૮૪॥

પૂર્વછાયો— કૃતાર્થ કર્યો છે મુજને, સુણાવ્યાં બાલ ચરિત્ર । ઉપકાર મોટો કર્યો છે, થયો હું પુણ્ય પવિત્ર ॥૧॥

પણ બીજું પ્રશ્ન પુછુ છું, સુણો તે સ્નેહ સહિત । શ્રીહરિજીના ચિહ્ન કહો, ધ્યાન તણી વળી રીત ॥૨॥

એવું સાંભળીને બોલિયા, ધર્મધુરંધર જાણ । હે રામશરણ સુણો કહું, ધ્યાનનાં ચિહ્ન પ્રમાણ ॥૩॥

ચોપાઈ— નિરૂપાધિપણે એક ચિત્તે, પ્રભુ પરાયણ થાઓ પ્રીતે । એકાંત હોય સ્થળ પાવન, તેમાં રાખવું શુદ્ધ આસન ॥૪॥
સ્વસ્તિકાસન વાળીને સોય, પૂર્વ ઉત્તર મુખે બેસે જોય । અંતંદષ્ટિ વડે નિરધાર, પેલે કરવો આત્મ વિચાર ॥૫॥
સ્થૂળ સૂક્ષ્મને કારણદેહ, ત્રણ અવસ્થાઓ કેયે જેહ । તેથી પૃથક્ પોતાનું રૂપ, ચેતન આત્મા છું હું અનુપ ॥૬॥
એમ માનવું પોતાને મન, સ્થિરવૃત્તિ વડે થાવું જન । પોતાનો સ્થૂળ દેહ જે ભિન્ન, તેને વૈરાટમાં કરે લીન ॥૭॥
ઈશ્વરનું સૂત્રાત્મા શરીર, તેમાં સૂક્ષ્મને મેળવે ધીર । ઈશ્વરનાં અવ્યાકૃત સંગે, કારણ લીન કરે ઉમંગે ॥૮॥
જાગ્રત અવસ્થા જે આપણી, સ્થિતિ અવસ્થા ઈશ્વરતણી । તેમાં જાગ્રતને લીન કરવી, એમાં કાંઈ આશંકા ન ધરવી ॥૯॥
સ્વપ્ન અવસ્થા આપણી જેહ, ઈશ્વરની ઉત્પત્તિ છે તેહ । તે પણ તેમાં કરવી લીન, ત્યારે પામે બહુ સુખ ચીન ॥૧૦॥
સુષુપ્તિ પોતાની જેહ કેયે, ઈશ્વરની પ્રલય તે લેયે । એને લીન કરે તેમાં એહ, મનમાં ધરવો ન સંદેહ ॥૧૧॥
એમ પિંડનો પ્રલય કરવો, પછે ઈંડનો લય આદરવો । તે તણી રીત કહું છું ન્યારી, સુણો રામશરણ મન ધારી ॥૧૨॥
સ્થાવર જંગમ સૂક્ષ્મ સ્થૂળ, યાવત્કહીયે માયાનું મૂળ । પદાર્થ માત્ર જીર્ણ નવીન, વસુધામાં થયાંછે તે લીન ॥૧૩॥
તે અવની ગંધમાં સમાઈ, ગંધ લીન થયો જળમાંઈ । જળ રસમાં થયું છે લીન, રસ તેજમાં થયો અભિન્ન ॥૧૪॥
તેજ રૂપ વિષે જઈ ભળ્યું, રૂપ તે તો મરુતમાં મળ્યું । વાયુ સ્પર્શ વિષે લીન થયો, સ્પર્શ આકાશમાં મળી ગયો ॥૧૫॥
મળ્યો આકાશ શબ્દ છે જ્યાંય, શબ્દ તામસાહંકાર માંય । દશ ઈંદ્રિયો ને દશ પ્રાણ, બુદ્ધિ આદિ એ સૌ નિર્માણ ॥૧૬॥
રાજસ અહંકારમાં એહ, લીન થયાં તે નિસ્સંદેહ । ઈંદ્રિયો અંતઃકરણના દેવ, મન આદિ એ અવશ્ય મેવ ॥૧૭॥
સાત્ત્વિક અહંકારમાં મળ્યા, તે ત્રણ મહતત્ત્વમાં ભળ્યા । પછે મહતત્ત્વ એક રહ્યું, પ્રધાનપુરૂષે લીન થયું ॥૧૮॥
તે પુરૂષ છે આપે અનૂપ, મૂળ પ્રકૃતિમાં મળ્યું રૂપ । એમ કોટિ કોટિ ઈંડાકાર, પ્રધાન પુરૂષ જે અપાર ॥૧૯॥
મૂળ પ્રકૃતિમાં થયા લીન, બીજું કાંઈ ન દેખાય ભિન્ન । મૂળ પ્રકૃતિ કહીએ જેહ, મહાપુરૂષમાં ભળી તેહ ॥૨૦॥
હવે મહાપુરૂષ જે રહ્યા, અક્ષર તેજમાં લીન થયા । તે અક્ષરબ્રહ્મ છે ત્યાં કેવું, મહામુક્તને જાણવા જેવું ॥૨૧॥
અનંત અસંગી સર્વાધાર, બેઉ રૂપે શોભે છે તે સાર । સર્વાધાર તેછે નિરાકાર, બીજું રૂપ તે દિવ્ય સાકાર ॥૨૨॥
શ્રીહરિની સેવામાં તે રેછે, મનોહર મૂર્તિનું સુખ લેછે । એ અક્ષરરૂપે થાવું પોતે, ધ્યાન કરવું પ્રભુનું જોતે ॥૨૩॥
અક્ષરવિષે દિવ્ય સાકાર, પુરુષોત્તમ બેઠાછે સાર । ધર્મભક્તિ સુત ઘનશ્યામ, અક્ષરાધિપતિ પૂરણકામ ॥૨૪॥
એજ પોતે સ્વયં ભગવાન, બહુનામી છે બિરાજમાન । મૂળ પુરૂષાદિક અનંત, મહામુક્ત તે મોટા મહંત ॥૨૫॥
એ સૌના કારણ ઘનશ્યામ, શોભી રહ્યા છે વ્હાલો તેઠામ । ચારે બાજુમાં મુક્ત અપાર, વિંટાઈને બેઠા છે તેઠાર ॥૨૬॥
તેમાં કેટલાએક તો મુક્ત, સેવા કરે છે તે પ્રેમે યુક્ત । વળી કેક તો ધ્યાન ધરેછે, કેક ઉભા પ્રશંસા કરેછે ॥૨૭॥
એજ મૂર્તિનું ધરવું ધ્યાન, એકાગ્રચિત્ત થઈ નિદાન । નખશિખાસુધી નિરખીને, ધ્યાન કરવું સદા હરખીને ॥૨૮॥
બે ચરણારવિંદનાં તળાં જેહ, અતિ કોમળ છે રક્ત તેહ । તેમાં પ્રોઈ દેવું નિજ મન, કરવું હૃદયમાં ચિંતવન ॥૨૯॥
અતિ શોભાયમાન ને ધ્યેય, એવાં ચરણ ધારી લેવાં બેય । એ બે ચરણની પાનીયો સાર, રક્ત કોમળ છે નિરધાર ॥૩૦॥
બેઉ ચરણની ઘુંટિયો ગોળ, જાણે સુંદર છે રંગયોળ । ચરણતળાવિષે છે જે ચિહ્ન, તેનાં નામ કહું છું આદિન ॥૩૧॥
દક્ષિણ ચરણ અંગુઠા પાસ, ઉર્ધ્વરેખા શોભે છે પ્રકાશ । તેને મળતું જવનું ચિહ્ન, યોગી આરાધે છે નિશદિન ॥૩૨॥

જેહ તેનું ધ્યાન કરે જન, તેનું થાય છે નિર્મળ મન । વળી કોટી જન્મનાં જે કર્મ, દૂર પલાય થાય છે પરમ ॥૩૩॥
આત્મા પરમાત્માનું સ્વરૂપ, એનું જ્ઞાન પામે તે અનૂપ । જવના પાસે વજનું ચિહ્ન, તેનું ધ્યાન કરે કોઈ જન ॥૩૪॥
તેનાં પર્વતરૂપી જે પાપ, વળી મનરૂપી પક્ષી આપ । તેની પાંખો છેદે તે તરત, ધ્યાન કરે જો રાખીને સરત ॥૩૫॥
તેના પાસે જાંબુફળ જેવું, ચિહ્ન શોભે છે અદ્ભુત એવું । ધ્યાન ધરે છે એનું જે જન, થાય છે તેતો પુન્યપાવન ॥૩૬॥
મિથ્યા માયિક વિષયવાત, તેમાં બંધાય નહી તે ખ્યાત । વળી મનવૃત્તિ થાય સ્થિર, શ્રીહરિજીની મૂર્તિમાં ધીર ॥૩૭॥
વળી પાનીની બે કોરે શોભે, ઉર્ધ્વરેખા દેખી મન લોભે । અંગુઠા પાસેની જે આંગળી, તેની બે કોરા થઈ નીકળી ॥૩૮॥
તેનું ધારીને જે કરે ધ્યાન, ઉર્ધ્વગતિ પામે તે નિદાન । પુરૂષોત્તમનું જે છે ધામ, પોતે રહ્યા છે ત્યાં અભિરામ ॥૩૯॥
તે અક્ષરધામને તે પામે, સંસૃતિનાં સર્વ કષ્ટ વામે । ઉર્ધ્વરેખાની જમણી બાજુ, ફણામાં ધ્વજનું ચિહ્ન તાજું ॥૪૦॥
ધ્વજરૂપી જે ચિહ્નનું ધ્યાન, કરે જે ભક્ત થઈ નિર્માન । કામરૂપી શત્રુને તે જીતે, માયિક સુખની તૃષ્ણા વિતે ॥૪૧॥
તેની જમણી પા થોડે દૂર, પદ્મનું ચિહ્ન છે ત્યાં જરૂર । તેનું ધ્યાન કરે છે જે ભક્ત, કંજ ચિહ્નમાં થઈ આશક્ત ॥૪૨॥
તેમાં પદ્મસમ ગુણો આવે, અતિશે આનંદ ઉપજાવે । કંજ અંબુમાં રહે છે હમેશ, પણ લેપાતું નથી તે લેશ ॥૪૩॥
તેમ સંસાર સાગરમાંય, ધ્યાનવાળો ડુબે નહિ ક્યાંય । રહે નિર્મળ કંજ સમાન, સંસાર અર્ણવથી નિદાન ॥૪૪॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિના અંગનાં ચિહ્ન વર્ણન કર્યા એ નામે પંચાશીમો તરંગ: ॥૮૫॥

પૂર્વછાયાઓ— હે ભાઈ સુણો ત્યારપછી, બીજાં ચિહ્નોની વાત । કમળ પાસે અંકુશ છે, વર્ણન કરું વિખ્યાત ॥૧॥
અંકુશરૂપી જે ચિહ્નનું, ભક્ત ધરે છે ધ્યાન । મદજરૂપી મનને, જીતે થઈ બળવાન ॥૨॥
એજ ચરણની પાની મધ્યે, અષ્ટકોણ શોભે સાર । એનું જે કોઈ ધ્યાન ધરે, ધન્ય તેનો અવતાર ॥૩॥
યોગનું તે ફળ પામે છે, ૧આવરણ રહિત થાય । હરિ સમીપે સુખ પામે, અક્ષરધામમાં જાય ॥૪॥
તે પાસે ચિહ્ન સ્વસ્તિનું છે, અતિશે શોભાયમાન । સર્વમંગળનું મૂળ છે, માટે ધરવું તેનું ધ્યાન ॥૫॥

ચોપાઈ— તેનાં કર્મ તો દૂર પળાય, વળી મોક્ષ આત્યંતિક થાય । બેઉ ચરણસરોજ હરખી, આંગળીયોના નખ નિરખી ॥૬॥
રક્ત તેજ ઉપડતા સાર, જેની શોભાતણો નહિપાર । બે ચરણની આંગળીયો જેહ, અતિ કોમળ શોભિતી તેહ ॥૭॥
તેના ઉપર રોમાવલી છે, ઝીણી ઝીણી શોભિતી ભલી છે । દક્ષિણ ચરણ અંગુઠે નિરખે, રક્ત ચિહ્ન જોઈ મન હરખે ॥૮॥
એ અંગુઠાને પડખે બાર, નખ પાસે તિલ એક સાર । એ અંગુઠા પાસેની આંગળી, અંગુઠા કોરે પડખે વળી ॥૯॥
તિલ એક ત્યાં નૌતમ શોભે, ભાળી ભાળી મુનિવર લોભે । અંગુઠા આંગળી વચ્ચે ન્યારો, ચરણ પાદુકાનો છે ઘસારો ॥૧૦॥
શ્યામ ચિહ્ન જે એમાં દેખાય, તેનું ધ્યાન ધરે સુખ થાય । વળી છેલ્લીને પડખે બાર્ય, નખ પાસે છે તિલ નિરધાર ॥૧૧॥
એ ચરણે બાહ્યની ઘુંટી જોય, આસનનો ઘસારો છે સોય । તે ઘુંટીથી ઉંચો તસુ પાંચ, જંઘામાં નાનો તિલ છે સાય ॥૧૨॥
પિંડિયું જંઘાઓ ગોલ સારી, અતિ સુંદરને સુખકારી । ઉપર ચઢતે સ્થૂળ ધ્યેય, દેખી મુનિવર મોહ્યા તેય ॥૧૩॥
જુગલ જાનુ શોભાયમાન, સદા સેવકને સુખવાન । જાનુ આગે પડખે નવીન, ઘસારાનું છે શ્યામ ત્યાં ચિહ્ન ॥૧૪॥
ઉભય ઉરૂ શોભે છે કેવા, જાણે કેળ સ્તંભ હોય તેવા । વળી હસ્તિની સુંઠ સમાન, તેજસ્વી મધ્યે શોભે નિદાન ॥૧૫॥
દક્ષિણ ચરણના ઉરૂ બાર, ખાંપાનું ચિહ્ન છે નિરધાર । વામ ચરણનું તળું છે જેહ, અંગુઠા પાસે ફણામાં તેહ ॥૧૬॥
તેમાં કળશનું ચિહ્ન એક, અતિ શોભાયમાન વિશેક । તેનું ધ્યાન કરે છે જે ભક્ત, થાય માયાથકી તે વિરક્ત ॥૧૭॥
કળશ શિખરે ચડે જેમ, અક્ષરધામ પામે છે તેમ । વળી અંગુઠા પાસે આંગળી, તેની બેકોરે થઈ નીકળી ॥૧૮॥
એવી ઉર્ધ્વરેખા જે કેવાય, પાનીની બેકોરે તે દેખાય । આંગળી પાસે ફણામાં સાર, ઉર્ધ્વરેખામાં મળતું તે ઠાર ॥૧૯॥
વ્યોમનું ચિહ્ન છે જે અચળ, તેનું ધ્યાન કરે જે વિમલ । થાય પ્રગટ પ્રભુ પ્રસન્ન, નિષ્કામાદિ ગુણ પામે જન ॥૨૦॥
વ્યોમની સમ નિર્લેપ થઈ, અક્ષરધામમાં બેસે જઈ । તે ફણામાં તે ચિહ્નની પાસ, અર્ધચંદ્રનું ચિહ્ન છે તાસ ॥૨૧॥
તેનું ધ્યાન ધરે કોઈ ધીર, શાંતિ પામે ને થાય છે સ્થિર । વળી દેખે અંતરપ્રકાશ, મટી જાય મનની ઉદાસ ॥૨૨॥
જેમ કંજ પ્રકૃત્વિત થાય, તેમ આનંદ પામે સદાય । એ બે ચિહ્નની પાસે દેખાય, ઉર્ધ્વરેખાને મળતાં જ્યાંય ॥૨૩॥
તેની જોડે છે બિંદુ બે શ્યામ, એના પાસે ગોપદ તે ઠામ । તે ગોપદનું ધરે જે ધ્યાન, મળે છે તેને તો મોટું માન ॥૨૪॥
ગોપદને તુલ્ય તે નિરધાર, શ્રમ વિના તરે છે સંસાર । તેને જમણે બાજુ નૌતમ, ઉર્ધ્વરેખાને મળતું ઉત્તમ ॥૨૫॥
ત્યાં છે ધનુષ્યનું ચિહ્ન સારું, તેનું ધ્યાન કરે કોઈ વારું । કામાદિક અંતર શત્રુ જેહ, હાર પામે નડે નહિ તેહ ॥૨૬॥
એજ ચરણની પાની મોઝાર, ચિહ્ન ત્રિકોણનું છે તે ઠાર । તેનું કરે છે જે ચિંતવન, ધ્યાનમાં ધારીને શુભ મન ॥૨૭॥
તેના ટળે છે ત્રિવિધ તાપ, બ્રહ્મમય તનુ પામે આપ । ત્રણ અવસ્થાને ત્રણ દેહ, તેથી વિરક્ત થાય છે તેહ ॥૨૮॥

અક્ષરધામમાં પ્રભુ પાસ, નિશ્ચે મળે છે ત્યાંજ નિવાસ । એના પાસે છે મચ્છનું ચિહ્ન, જાણે ભક્તજનોનું જીવન ॥૨૮॥
 તેનું ધ્યાન કરે છે જે ધારી, પામે સદ્ગુણ અવિકારી । સંસારસિંધુ જળ મોઝાર, પરાભવ પામે ન લગાર ॥૩૦॥
 એજ ચરણની ઘુંટી વિચારો, બારલીકોરથી મન ધારો । આસન ઘસારાનું તે ઠામ, એક ચિહ્ન દેખાય છે શ્યામ ॥૩૧॥
 એજ ચરણની ઘુટીથી શોભે, પાંચ તસુ ઉંચે મન લોભે । મોટો તિલ છે જાનુમાં એક, તે પર નાનો બીજો વિશેક ॥૩૨॥
 હવે કટિ વિષે બેઉ પાસ, ધોતીના ઘસારાનું પ્રકાશ । શ્યામ રેખાડપે દિસે ચિહ્ન, તે છે ભક્ત સર્વેનું જીવન ॥૩૩॥
 ઉદર ઉપડતું શીતળ, હેઠેથી છે વિશાળ અકળ । ઉપર સંકીર્ણ શોભે સાર, પિપળાના પત્ર આકાર ॥૩૪॥
 નાભિકૂપ ઉંડોછે ગંભીર, ગોળ ભમર આકારે ધીર । અતિ ધ્યેયને શોભાયમાન, ભવબ્રહ્મા ભુલે તેમાં ભાન ॥૩૫॥
 નાભિકૂપના ઉપર વચે, ત્રિવળી પડે છે વળી નીચે । દક્ષિણ કાંઠો નાભિનો જ્યાંય, એક તિલ છે સુંદર ત્યાંય ॥૩૬॥
 ડાબા પડખેથી થોડે દૂર, તિલ એક શોભે છે જરૂર । નાભિથી બે તસુ ઉંચા જ્યાંય, શોભિતા ત્રણ તિલ છે ત્યાંય ॥૩૭॥
 બેઉ નળ પર એક એક, ત્રીજો વચે રહ્યો છે વિશેક । વચલા તિલથી તસુ બેય, ઉંચો તિલ એક રહ્યો તેય ॥૩૮॥
 જમણી કુખે તિલ છે નાનો, જોડે મોટો છે તે નથી ધાનો । ડાબી કુખે તિલ મોટા ચાર, ઉભી પંક્તિ ઓપે છે અપાર ॥૩૯॥
 તેના બારલે પડખે સાર, નાનાચારની ઉભી છે હાર । ત્રણ તિલ કુક્ષિપાસ શોભે, ઉભી પંક્તિ જોઈ મન લોભે ॥૪૦॥
 હૃદયમાં બે સ્તન વચે ચિહ્ન, રોમનું શ્રીવત્સ છે નવીન । નજીક ચિહ્ન શોભે છે એહ, દેખી ટળે મનનો સંદેહ ॥૪૧॥
 છાતિ ઉપર તિલ છે વિશાળ, તેજસ્વી ધ્યેય છે તે રસાળ । તે છાતિ વચે દેખાય ભિન્ન, રક્ત પાંચ તસુ પોળું ચિહ્ન ॥૪૨॥
 જમણી પાસ ચડતું જોય, અર્ધચંદ્રાકારે ચિહ્ન સોય । એજ ચિહ્ન મધ્યે છાતિમાંય, ડાબી કોરે તિલ એક ત્યાંય ॥૪૩॥
 એથી ડાબી કોરે તસુ બેય, એક તિલ છે સુંદર ધ્યેય । તેથી બે તસુ છેટે વિશેક, ડાબી કોરે શોભે તિલ એક ॥૪૪॥
 ત્યાંથી બે તસુ દૂર પ્રમાણો, ડાબા સ્તન પાસે તિલ જાણો । છાતિમાં છે વિનગુણહાર, અતિ દિસે છે અદ્ભુત સાર ॥૪૫॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિની મૂર્તિનાં ચિહ્ન વર્ણન કર્યાં એ નામે છાશીમો તરંગ: ॥૮૬॥

પૂર્વછાયો- બે સ્તન તે વળી ગોળ છે, તેપર ફરતા જેહ । ઝીણા ઝીણા રોમે યુક્ત છે, શ્યામ મણિસમ તેહ ॥૧॥
 મનહર સુખકરણ છે, ધ્યેય ને શોભાયમાન । તેજસ્વી સ્તન ઉપર છે, છાપનાં ચિહ્ન નિદાન ॥૨॥
 જમણી ભુજામાં પડખે, સમીપ છે તિલ ચાર । એ ચારની ઉભી પંક્તિ છે, શોભાતણો નહિ પાર ॥૩॥

ચોપાઈ- જમણી ભુજા તેના મૂળથી, ત્રણ તસુ હેઠું કહું કથી । એક છાપનું ચિહ્ન છે સારું, સર્વ સમૃદ્ધિ તેપર વારું ॥૪॥
 વળી તે ચિહ્ન પડખે બાર, સમીપે નાના તિલ છે ચાર । ઉભી પંક્તિ તે રુડી દેખાય, તે ભાળીને મુનિ વશ થાય ॥૫॥
 તે કરની કુણી પર ભિન્ન, ઘસારાનું છે ઉત્તમ ચિહ્ન । એજ હાથને પડખે માંઈ, કુણી પાસ મણિબંધ જ્યાંઈ ॥૬॥
 એથી ઉંચા છે બે તિલ સારા, પ્રેમીજનને તો લાગે પ્યારા । એજ હાથને માંહીલે પાસે, ધ્યાન કરનારાને તે ભાસે ॥૭॥
 મણિબંધ થકી તસુ અષ્ટ, ઉંચું છાપનું ચિહ્ન છે સ્પષ્ટ । એ કરે છેલ્લી આંગળી જેહ, તે મૂળેથી અર્ધ તસુ એહ ॥૮॥
 ઉંચે ત્યાં નાનો તિલ છે એક, તેને ધારી લેવો ધરી ટેક । એની આંગળીયોપર સાર, મૂળમાં નિરખવું નિરધાર ॥૯॥
 ઝીણાં ઝીણાં છે રોમનાં ચિહ્ન, દેખીને ભક્ત રેછે આધીન । કરભ ઉપર શોભે નવીન, સૂક્ષ્મ રોમનું છે એક ચિહ્ન ॥૧૦॥
 ડાબી ભુજાના મૂળથી જોય, ત્રણ તસુ પાસે દીસે સોય । એક છાપનું ચિહ્ન શોભે છે, યોગીયોનાં મન ત્યાં લોભે છે ॥૧૧॥
 એજ કરની કુણી ઉપર, ઘસારાનું ચિહ્ન છે સુંદર । એ કુણી થકી પડખે બાર, બે તસુ હેઠો તિલ છે સાર ॥૧૨॥
 એજ હાથે મણિબંધ થકી, અષ્ટ તસુ ઉંચું કહું નક્કી । એક છાપનું ચિહ્ન છે ત્યાંય, દેખી મોદ વધે મનમાંય ॥૧૩॥
 અંગુઠા પાસેની જે આંગળી, તેની શોભા તો જાય ન કળી । માંહીલે પડખે નખપાસ, નાનો તિલ છે એક પ્રકાશ ॥૧૪॥
 એના વચ્ચેની જે છે આંગળી, તેની શોભા તો જાય ન કળી । એ કરના પોચામાં વિશેક, શોભિતો છે રૂડો તિલ એક ॥૧૫॥
 પાંચે આંગળીયોનાં જે મૂળ, એના ઉપર છે અનુકુળ । ચિહ્ન છે રોમનાં ઝીણાં ઝીણાં, ભવ બ્રહ્મા વખાણે છે ઘણાં ॥૧૬॥
 વળી ૧ કરભ ઉપર પ્રકાશ, સૂક્ષ્મરોમનું ચિહ્ન છે ખાસ । કરઆંગળીયે નખ જેહ, રક્ત તેજે ઉપડતા તેહ ॥૧૭॥
 બેઉ કરનાં તળાં છે રક્ત, અતિકોમળ શોભાયે જુક્ત । એમાં ઓપી રહી અભિરામ, રેખાયો છે થોડી થોડી શ્યામ ॥૧૮॥
 કાંડાં કઠિન છે બે કરનાં, બલવાન શ્રીહરિવરનાં । ભુજદંડ તે જાનુપર્યત, દીર્ઘ પુષ્ટ શોભે છે અત્યંત ॥૧૯॥
 સ્કંધ પુષ્ટ ઉપડતા અતિ, એ કાજે ઉપમા નથી થતિ । વામ રસ્કંધપર સૂક્ષ્મ સાર, ચૌદ તિલની ઉભી છે હાર ॥૨૦॥
 ડાબા ખભા થકી હેઠે જાણો, બે તસુ મોટો તિલ પ્રમાણો । રોમેસહિત રૂડો દેખાય, જોતાં તાપ ત્રિવિધના જાય ॥૨૧॥
 તેથી બેઆંગળ હેઠો એક, ત્રીજો બે તસુ નીચો વિશેક । તે બે તિલથી બારલે પાસ, ત્રણ તિલ છે તે પાસ પાસ ॥૨૨॥
 ઉગ્રીવા સ્થૂલ છે શોભાયમાન, તેથી બે તસુ હેઠે નિદાન । પૃષ્ઠ દક્ષિણ પડખે એક, તિલ શોભી રહ્યો છે વિશેક ॥૨૩॥

જમણા ખભે પડખે બાર, ખરપડીપર તિલ નિરધાર । તે પણ નાનોછે એજ ઠાર, જાણે અખિલ જગઆધાર ॥૨૪॥
 તેથી માંહેલી કોર જે સાર, ત્રણ તિલ રહ્યા છે તેઠાર । પૃષ્ઠ વિષે કરોડાથી બાર, જમણી કોરે સમીપે ચાર ॥૨૫॥
 ચારે તિલની ઉભીછે હાર, તેની શોભાતણો નથી પાર । બેઉ નિતંબ પુષ્ટછે ન્યારા, ઉપડતા ને શોભિતા સારા ॥૨૬॥
 બે પૃષ્ઠ ઉપડતા વિમળ, અતિ તેજસ્વી છે તે કોમળ । બે પૃષ્ઠમધ્યે કરોડો જેહ, ધ્યેય શોભાયમાન છે તેહ ॥૨૭॥
 તે ૧જત્રુ બુડેલી છે સમાન, અતિ તેજસ્વી શોભાયમાન । તેહ જત્રુના મધ્યે જે કૂપ, તેમાં એક તિલ છે અનૂપ ॥૨૮॥
 શ્રીહરિનો રૂડો કંઠ શોભે, શંખસમ જોઈ મન લોભે । વર્ણન કરતાં હારે ભારતી, ન પોકે તેમાં તેહની ગતિ ॥૨૯॥
 ત્રિવળી યુક્ત ધ્યેય તેહ, તેનું ધ્યાન કરે જન જેહ । સંસાર સાગર સેજે તરે, અક્ષરધામમાં જઈ તે ઠરે ॥૩૦॥
 તે કંઠના મધ્યભાગમાંય, નાનો તિલછે એકજ ત્યાંય । વળી ચિબુકપાસે છે એક, ભવજળ-તારણ વિશેક ॥૩૧॥
 રચિબુક અધર પર જોય, ઝીણાં રોમનાં ચિહ્ન છે સોય । મનોહર મુખ દીસે સાર, ઉવિધુવત્ દીપે છે અપાર ॥૩૨॥
 ગોળાકાર છે ચંદ્રસમાન, અતિ તેજસ્વી શોભાયમાન । વળી ધ્યેય છે શાંતિનું ધામ, સુખકારી સદા અભિરામ ॥૩૩॥
 જઓષ્ટ સુંદર રક્ત દેખાય, તેથી પ્રવાલાં ઝાંખાજ થાય । મુખકંજમાં જમણે પાસ, હેઠે પ્રથમ દાઢ પ્રકાશ ॥૩૪॥
 તેમાં ચિહ્ન શોભે એક શ્યામ, ઉપરના પડખે તે ઠામ । તેમાંથી શ્યામ ચિહ્ન દેખાય, જોઈ હરિજન હરખાય ॥૩૫॥
 દંતપંક્તિ મુક્તાકળ જાણે, શોભે દાડમબીજ પ્રમાણે । હેઠેની દંતપંક્તિ છે જેહ, ઝીણી રેખાય યુક્ત છે તેહ ॥૩૬॥
 ઉપરની પંક્તિ જે કેવાય, થોડી વિશાલતાયે દેખાય । વળી નાસિકા સુંદરવાન, અણી નમણી શોભાયમાન ॥૩૭॥
 જાણે તિલનું પુષ્પ શું હોય, શુક ચંચુસમો વળ સોય । જોઈ દીપક જોત લજાય, નાસિકા રુડી એવી દેખાય ॥૩૮॥
 તેના ઉપર દીસે નવીન, ઝીણાં ઝીણાં છે શિળીનાં ચિહ્ન । બે નેત્ર ઉપર નીચે સારી, ઝીણી કરચલી શોભેછે ન્યારી ॥૩૯॥
 અતિ નૌતમ નેત્ર વિશાળ, કરુણામય રસભર લાલ । તેમાં રેખાઓ દીસેછે રાતી, ઉપમા તે કહી નથી જાતી ॥૪૦॥
 અતિસુંદર શોભાયમાન, કદી સામું જુવે ભગવાન । મોટા લોકપતિ વશ થાય, બીજું અધિક તે શું કેવાય ॥૪૧॥
 નાસિકાપાસે જમણી કોર, મોટો તિલ એક છે તેઠોર । વળી તે તિલથકી તો ઉંચો, નેત્રના ખુણા થકીછે નીચો ॥૪૨॥
 એક તિલ નાનોછે તેપાસ, કપોળછે બે પુષ્ક પ્રકાશ । વળી ગોળ ઉપડતા રક્ત, તેજસ્વી છે માયાથી વિરક્ત ॥૪૩॥
 બેઉ શ્રોત્ર છે સુંદર સાર, શું વખાણું તે વારમવાર । વામ કર્ણમાં માંહિલે પાસે, આઘો તિલ મોટો એક તાસે ॥૪૪॥
 જમણા કર્ણે બુટી ઉપર, એક તિલ શોભે છે સુંદર । બેઉ કર્ણની બુટીયો જોય, તેને વેંધ્યાનાં ચિહ્ન છે સોય ॥૪૫॥
 ભ્રુકુટીયો બે રુડી દેખાય, મુનિનાં ત્યાં મનડાં લોભાય । જાણે ચડાવી કામે કબાન, એવી મનહર બલવાન ॥૪૬॥
 રુડું લલાટ દીર્ઘ વિશાલ, તેજ દેખી યળે દિગપાલ । ત્રણ રેખાયો તે ચંદ્રાકાર, આડી દીસેછે ભાલ મોઝાર ॥૪૭॥
 ત્રણ ચિહ્ન દેખાય છે સ્પષ્ટ, નિજ સેવકને છે અભીષ્ટ । બે રેખાઓ ઉભી છે તે ઠાર, શોભી રહી તિલક આકાર ॥૪૮॥
 એ બે રેખાઓનાં રુડાં ચિહ્ન, ભાલવિષે દેખાય છે ભિન્ન । તે લલાટથી જમણી બાજુ, કેશથી હેઠું છે તિલ ત્રાજુ ॥૪૯॥
 મસ્તક છે અતિ ગોળાકાર, તેહની શોભાનો નથી પાર । ઉભી ચોટલી બહુ શોભે છે, જોઈ મુનિનાં મન લોભે છે ॥૫૦॥
 તાલુસ્થાનમાં તિલ છે એક, તેને ભક્ત ભજે છે વિશેક । વળી શિખાની પાછળ સારા, જમણે પાસે નિર્વિકારા ॥૫૧॥
 ત્રણ તિલની ઉભી છે પંક્તિ, તેને જુવે તેતો પામે મુક્તિ । એવી રીતે મને લેવું ધારી, ચિહ્ન સહિત રૂપ વિચારી ॥૫૨॥
 પછે ભૂષણ વસ્ત્ર ને હાર, નિરખવાં ધ્યાનમાં નિરધાર । સુરવાલ સોનેરી અંગરખું, કટિયે સેવું જરકસી સરખું ॥૫૩॥
 બીજું જરકસી શેલું જેહ, બેઉ સ્કંધે ધારી લેવું તેહ । જરકસી મોલીડું તે જોય, પ્રભુને શિર ધારવું સોય ॥૫૪॥
 શિરપેય તોરા કુલહાર, નિશ્ચલ મને જોવું નિરધાર । એવી રીતે શ્રીહરિનાં અંગ, ધ્યાનમાં જોવાં ધારી ઉમંગ ॥૫૫॥
 નખશિખા પર્યંત અભિત, ચિહ્ન તિલ જોવાં કરી હિત । મન વશ કરી વૃત્તિ સ્થિર, ધ્યાન કરે રાખી મન ધીર ॥૫૬॥
 તેને પ્રભુમાં થાયછે પ્રીતિ, પામે નિર્વેદ નિર્મળ નીતિ । કામાદિક શત્રુના વિકાર, દૂર પલાય છે તેહવાર ॥૫૭॥
 અંતરશત્રુ સમુદ્ર જેવા, કોઈ જીતી શકે નહિ તેવા । પણ આવી રીતે ધ્યાન કરે, તેતો સ્હેજે સંસારને તરે ॥૫૮॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિનું અંગે અંગ તિલચિહ્ન સહિત ધ્યાન કરવું તેની રીત કહી એ નામે
 સત્યાશીમો તરંગ: ॥૮૭॥

પૂર્વછાયો- મંગળમય ઘનશ્યામનું, ધામ છુપૈયા ગામ । જે જન જાય ત્યાં પ્રીતથી, તે થાય પૂરણકામ ॥૧॥
 અડસઠ તીરથ તે સ્થળે, રહે કરીને ત્યાં વાસ । છુપૈયાની સીમા દેખીને, જમગણ પામે ત્રાસ ॥૨॥
 તેત્રીસ કોટિ દેવતા, વેદ અને વાગીશ । છુપૈયાની રજ લઈને, સ્નેહે ધરે છે શીષ ॥૩॥
 નજરે દેખે જે છુપૈયા, પાપ પલાય દૂર । જન્મમરણનાં દુઃખ નાસે, ધન્ય છુપૈયાપુર ॥૪॥

ચોપાઈ— પ્રથમ પેલે દુર્વાસા શાપ, દીધો બદ્રિકાશ્રમે તે આપ । નરનારાયણ ઋષિરાયે, ગ્રહણ કીધો તેહ ઉપાયે ॥૫૧॥
 તે દ્વારાયે પુરુષોત્તમ જેહ, અવતારી આવ્યા પોતે એહ । નાની સરવાર્ય છુપૈયાપુર, અયોધ્યાપુરી પાસ જરૂર ॥૬॥
 તેમાં પ્રગટ્યા દેવાધિદેવ, અક્ષરાધિપતિ વાસુદેવ । ધરમભક્તિને ભુવને આવ્યા, સાથે અનંત મુક્તને લાવ્યા ॥૭॥
 જન્મ્યા જે ઘડીયે હરિકૃષ્ણ, અષ્ટભુજાયે દીધાં છે દ્રષ્ન । અતિ તેજ તેજનો પ્રકાશ, બેઉ પોર રહ્યો છે ઉજાસ ॥૮॥
 તે પ્રકાશ પુરમાં જણાવ્યો, સર્વે જનને તે મન ભાવ્યો । વળી ચતુર્ભુજ થયા તેહ, સોળ વર્ષની અવસ્થા જેહ ॥૯॥
 શંખ ચક્ર ગદા પદ્મધારી, અક્ષરાતીત જે અવિકારી । વળી બાળરૂપે થયા હેઠા, નેત્ર ઉઘાડીને પોતે બેઠા ॥૧૦॥
 પૂર્વ પશ્ચિમ ઉત્તર દક્ષણ, ચાર દિશામાં જોયું ચક્ષણ । એક પોહોર વાર એમ કીધું, મહા અદ્ભુત દર્શન દીધું ॥૧૧॥
 એવું ઐશ્વર્ય પુત્રનું જોઈ, સર્વે બાયું રહી મનમોઈ । તે પ્રતાપની વાર્તા જેહ, લક્ષ્મીમામીયે કહી છે તેહ ॥૧૨॥
 બાળસ્વરૂપે શ્રીઘનશ્યામ, અક્ષરાધિપતિ પૂરણકામ । ભક્તિમાતાયે ખૂબ રમાડ્યા, સ્તનપાન કરાવી જમાડ્યા ॥૧૩॥
 વળી માસના થયાછે માવ, દંતપંક્તિનો દેખાડ્યો ભાવ । માતાજી જોઈ આશ્ચર્ય પામ્યાં, તનમનનાં દુઃખડાં વામ્યાં ॥૧૪॥
 બાલચેષ્ટાથી રુદન કરે, માતા તે વાત મનમાં ધરે । અતિ ભુખ્યા થયા ઘનશ્યામ, અનંત કોટિ મુક્તના ધામ ॥૧૫॥
 ભક્તિમાતાના ખોળામાં હરિ, અતિ ભાર જણાવ્યો છે ધરી । સ્તનપાન કરાવે છે માતા, હેઠે મુકી દીધા સુખદાતા ॥૧૬॥
 વળી મુખમાં માયા દેખાડી, અતિ રોવે છે પગ પછાડી । વસંતામાસી ખમા કહીને, તેડી લીયે છે હાથ ગ્રહીને ॥૧૭॥
 બાલમુકુંદલાલજી નામ, નટવરલાલ ઘનશ્યામ । ગોવિંદ હરિકૃષ્ણજી કહે, પુરુષોત્તમજી નામ લહે ॥૧૮॥
 એવાં નામ લઈને બોલાવે, હસાવીને તે લાડ લડાવે । તાળી પાડી સામું જોવરાવે, માતા પારણિયામાં ઝુલાવે ॥૧૯॥
 પારણામાં ચરણ પછાડે, ભુખ્યા છે એકાદશીના દાડે । બુમ પાડી ઉઠ્યા ઘનશ્યામ, ઘણા રોવા લાગ્યા સુખધામ ॥૨૦॥
 પ્રેમવતી રસોડામાં હતાં, દોડી આવ્યાં વિનતિ કરતાં । તમોને ખમા લાડીલા પુત્ર, પારણેથી લીધા બળસૂત્ર ॥૨૧॥
 ઓશરીમાં તે ગોટલાં ખાય, ઉમરા પરથી પડી જાય । ભક્તિમાતા ખમા ખમા કહે, ત્યારે સામું જોઈને તે રહે ॥૨૨॥
 શિશુરૂપે ચરિત્ર કરે છે, ધરમદેવનું મન ઠરે છે । વળી ઘરના આંગણામાંય, ઘનશ્યામે લીલા કરી ત્યાંય ॥૨૩॥
 રમે જમે ને કરે છે ખેલ, ભાંખોડીયે ચાલે રંગરેલ । વળી ઘરમાં તે પડી જાય, સર્વે જનને નવ દેખાય ॥૨૪॥
 ઘડી એક અંતર્ધાન થાય, માતા પિતા અકળાઈ જાય । ત્યારે દયા લાવી બોલે શ્યામ, દેખો સુખમાં બેઠો આ ઠામ ॥૨૫॥
 પછે માતાજી ઉભા કરીને, ઘરમાં ચલાવે તે હરિને । આંગળી ઝાલીને સાથે ચાલ્યા, ખડકી ફળીમાં બહુ માલ્યા ॥૨૬॥
 હંસ ૧કારંડવ મયૂર જેવી, નિત્યે રમત કરે છે તેવી । વળી નાસી જાવાની રમત, એવો સખાને ગમે છે મત ॥૨૭॥
 ટોપી ડગલી ને સુરવાળ, ધરી શોભી રહ્યા છે દયાળ । શિર ઉપર કેશ ઝળકે, ટોપીયે મોતીની હાર ચળકે ॥૨૮॥
 બેઉ કાનમાં કુંડળ સારાં, કંઠમાં ઘરેણાં લાગે પ્યારાં । કંદોરાની ધુધરી ઘમકે, પગે ઝાંઝર અતિ ઝમકે ॥૨૯॥
 વળી અસુર આવ્યા છે ઝાઝા, ભગવાનની ન રાખી માઝા । પ્રભુયે વાંકી દષ્ટિથી જોયું, પોતાની માયામાં મન મોહું ॥૩૦॥
 છુપૈયામાં ઉપદ્રવ થયા, ત્યારે અવધપુરીમાં ગયા । બ્રહ્મટા શાખા નગરમાંય, શાંતિભુવનમાં રહ્યા ત્યાંય ॥૩૧॥
 રામચંદ્રજીના જન્મસ્થાન, કનકભુવને ભગવાન । હનુમાનગઢી ધરમદેવ, દર્શને જાય છે વાસુદેવ ॥૩૨॥
 સર્ગદ્વારી ને લક્ષ્મણઘાટ, રામઘાટે મોક્ષ કરવા માટ । ચાર માસ રહ્યા ધરમદેવ, છુપૈયામાં આવ્યા તતખેવ ॥૩૩॥
 ઘનશ્યામ ને રામપ્રતાપ, રહ્યા અક્ષરભુવને આપ । જન્મસ્થાનકના કેડે માવ, રસોડામાં જમે અતિભાવ ॥૩૪॥
 વળી દડ દડ દોડી જાય, નારાયણસરોવર ન્હાય । જળમાં ડુબકી ખાય ઘણી, ટોળી સર્વે સખાવૃંદતણી ॥૩૫॥
 સંતે જાવાની રમત કરે, ગજની પેઠે ચાલીને ફરે । કુદડીયે ફરે રંગલેરી, ઘરના ચોક વચ્ચે ઘણેરી ॥૩૬॥
 કુલબાગમાં દોડીને જાય, નારંગી રામફળ તે ખાય । મકે ડોડાને ચિભડાં લાવે, શેલડી જમે અતિશે ભાવે ॥૩૭॥
 જન્મસ્થાનક આંબલી જેહ, કુવા કાંઠે બેસે જઈ તેહ । તેના ચોક વચ્ચે નિરધાર, સખા જુક્ત બેઠા ઘણીવાર ॥૩૮॥
 મોઈ દંડાની રમત કરે, એક પગે તે કુદીને ફરે । હુમક હુમક પોતે ચાલે, હરિમંદિરીયાંમાં તે માલે ॥૩૯॥
 વળી ધનુરમાસમાં માવ, ભક્તિમાતાયે જમાડ્યા ભાવ । વસ્ર દાગીના સારા ધરાવ્યા, નિશાળે ગયા છે મન ભાવ્યા ॥૪૦॥
 ઈચ્છારામ નંદરામભાઈ, તે પણ સાથે ગયા છે ધાઈ । ભણી ગણીને ઘેર તે આવે, મામા મામીઓને મન ભાવે ॥૪૧॥
 વળી રસોડામાં જમે નિત્યે, રામપ્રતાપની સાથે પ્રીતે । પુરી કચોરીને દહિંવડાં, હાથે શોભે છે હેમનાં કડાં ॥૪૨॥
 વળી છુપૈયે દેવ મુરારી, રમે ગેડી દડો ગિરધારી । વેણીરામ વિજય ત્રવાડી, તેના સાથે રમે દાડી દાડી ॥૪૩॥
 છુપૈયાપુરવાસી જનને, સમાધિ કરાવી છે જીવને । એવો પ્રતાપ દેખીને ભારી, વારણાં લીયે પુરની નારી ॥૪૪॥
 સખા સાથે રમે દડાગેડી, નંદરામ સંતાણા છે મેડી । છુપૈયા નરેયા વચ્ચે રમે, પછે ઘેર આવીને તે જમે ॥૪૫॥
 અનંત રોમે બ્રહ્માંડ ધરે, તેજ છુપૈયાપુરમાં ફરે । ઉત્પત્તિ સ્થિતિ ને જેહ કરે, તેજ છુપૈયામાં પગ ભરે ॥૪૬॥

પોતાને નામે પુરુષોત્તમ, આવ્યો અધિક માસ ઉત્તમ । ઘનશ્યામ ન્હાવા નિત્ય જાય, મીનસાગરે તે સમુદાય ॥૪૭॥
 કુલડોલનો ઉત્સવ કરી, પોતે ન્હાવા પધાર્યા છે હરિ । સુવાસની તે સેવો કરીને, સર્વને જમાડે પ્રેમ કરીને ॥૪૮॥
 જામફળ લાવ્યા મોતીરામ, તે તો લઈ ગયા ઘનશ્યામ । મોતીરામ ઝાલવાને ગયા, ત્યારે હરિ અંતર્ધાન થયા ॥૪૯॥
 મીનસાગર પીરોજપુર, નરેયા અસનારા જરુર । ગામ કુસમી નીવાદે ગામ, સુરવાલે જાય ઘનશ્યામ ॥૫૦॥
 ગામ ત્રીનવે સુંદર શ્યામે, ભૂતનો મોક્ષ કર્યો તે ઠામે । મનોરમાયે તોપ ઉપાડી, ચાલ્યા ત્યાંથી પ્રતાપ દેખાડી ॥૫૧॥
 એવી રીત્યે છુપૈયા ફરતા, ચારે કોરે રમે જગકર્તા । ગામની બઝારે બહુ ફરે, ખંપાસરોવરે જઈ ઠરે ॥૫૨॥
 નારાયણસરોવર ન્હાય, જન્મસ્થાનકે જે કોઈ જાય । તેના પાપનો ક્ષયજ થાય, એમ વેદપુરાણ તે ગાય ॥૫૩॥
 વળી છુપૈયામાં લેશે છાપ, અક્ષરધામ પામશે આપ । ખંપાસરોવરે કોઈ ન્હાશે, તેનાં પાપ સર્વે બળી જાશે ॥૫૪॥
 વળી પાપી હતો એક જન, જમપુરી દેખાડી જીવન । જમના દૂત મારે છે ઘણું, જેને દયા નથી એક અણુ ॥૫૫॥
 પછે છુપૈયા સાંભરી આવ્યા, શ્રીહરિને દીઠા મન ભાવ્યા । જમના દૂત થઈ ગયા દુર, છુપૈયાપુર લાવ્યા જરુર ॥૫૬॥
 એક વણિકનો બાળ હતો, તે તો જન્મથી દેખતો નોતો । ત્યારે દયા લાવ્યા તેને માથે, તરત દેખતો કર્યો છે નાથે ॥૫૭॥
 તે પ્રતાપ જોઈ સર્વે જન, નિશ્ચે કરીને થયાં પાવન । અનંત રૂપે ચરિત્ર કર્યાં, પુરજનનાં દુઃખડાં હર્યાં ॥૫૮॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ-વિચરણ એ નામે અઠ્યાશીમો તરંગ: ॥૮૮॥

પૂર્વછાયાઓ- વિચરણ શ્રીહરિતણાં, સુણે ન થાય સંતોષ । પ્રેમવડે જે સાંભળે, તેના કર્મના છુટે દોષ ॥૧॥
ચોપાઈ- ભમૈડાની તે રમત કરે, સખાની સાથે ગામમાં ફરે । ગણપતિના મંદિરે જાય, હરિ કથા તેમાં નિત્ય થાય ॥૨॥
 છુપૈયાપુર નરેયા વચ્ચે, મોક્ષ પીપળે જાય તે બચે । તેને જમનું તેડું ન આવે, સુખે અક્ષરધામમાં જાવે ॥૩॥
 વળી છુપૈયામાં એક દિન, સર્વે તીરથ આવ્યાં પ્રાચીન । હરિ સેવાનો તે લાવ લીધો, છુપૈયાપુરમાં વાસ કીધો ॥૪॥
 જલજાત્રામાં જળમાં ખેલ્યા, રામસાગરમાં અલખેલા । રથજાત્રામાં રથમાં બેઠા, સર્વે જન ચાલ્યા જાય હેઠા ॥૫॥
 વિશ્વામિત્રીમાં જાઈને નાહ્યા, એવા ઘનશ્યામ છતરાયા । ભાદરવાની એકાદશી દિન, વરઘોડામાં જાય જીવન ॥૬॥
 વળી મહોદય પર્વ આવ્યું, છુપૈયાવાસીને મન ભાવ્યું । ગૌઘાટમાં ન્હાવાને જાય, ધર્મદેવ સાથે સમુદાય ॥૭॥
 શ્રવણ તળાવ નિત્ય જાય, મેળા ઉપર જાઈને ન્હાય । અંધને દેખતા કર્યા લાલે, મોટું કામ કર્યું તિયાં વ્હાલે ॥૮॥
 ધર્મદેવના પિતાનું શ્રાદ્ધ, સૌને જમાડી કર્યું નિર્બાધ । દિવાળી ને પ્રબોધની આવી, પુરજનને તે મન ભાવી ॥૯॥
 ગામ મનકાપુરમાં હરિ, ઘણીવારે ગયા પ્રેમધરી । ધર્મદાદાની સાથે મોહન, દરબારમાં જાય જીવન ॥૧૦॥
 રાજા ફણસ બહુ જમાડે, સેવા કરી આનંદ પમાડે । ત્યાંથી ગજ ઉપર બેસીને, છુપૈયે આવે હેત કરીને ॥૧૧॥
 છુપૈયાની પ્રક્રમાઓ ફરે, તે તો બ્રહ્મમોલે વાસ કરે । છુપૈયાપુરની રજ અડે, તેને જન્મ મરણ નહી નડે ॥૧૨॥
 અનંત પાપ પ્રાણીનાં હોય, મુખે છુપૈયા નામ લે કોય । તેનાં પાપ સર્વે બળી જાય, એમ મોટા મુનિવર ગાય ॥૧૩॥
 છુપૈયાનું ધ્યાન કોઈ ધરે, તેતો અક્ષરમાં જઈ ઠરે । પંચમહાપાપ નાશ પામે, તેનાં સર્વે સંકટ વામે ॥૧૪॥
 અષ્ટાદશ યોજન ફરતાં, છુપૈયાપુર સ્મરણ કરતાં । તેહ પ્રાણી અક્ષરમાં જાય, એવો છુપૈયાનો મહિમાય ॥૧૫॥
 વળી પોતાની મૂરતિમાંથી, બહુ તેજ બતાવ્યું તેમાંથી । અતિ તેજ તેજના અંબાર, છુપૈયાવાસી જન મોઝારા ॥૧૬॥
 અલૌકિક તે દર્શન દીધાં, પુરજનનાં કારજ સીધાં । જન્માષ્ટમીને દિવસે માવે, અતિ ઐશ્વર્ય દેખાડ્યું ભાવે ॥૧૭॥
 વળી ગૌઘાટમાં કોઈ પ્રાણી, મરેલાનાં અસ્થિ નાખે આણી । તેની અનંત પેઢી ઉદ્ધરશે, ઘનશ્યામ પાપ તેનાં હરશે ॥૧૮॥
 વિશ્વામિત્રીનો છે મહિમાય, અક્ષરાધિપતિ તેમાં ન્હાય । અવતારના જે અવતારી, તેણે જળકીડા કરી સારી ॥૧૯॥
 ધર્મ ભક્તિ ને રામપ્રતાપ, ઘનશ્યામ ઈચ્છારામ આપ । સુવાસની નંદરામભાઈ, બબે રૂપ ધાર્યાં સુખદાઈ ॥૨૦॥
 એકરૂપે છુપૈયામાં રહ્યા, બીજે રૂપે અયોધ્યામાં ગયા । તેવો પ્રતાપ જોઈને સર્વ, દેખી બ્રહ્માનો ઉતર્યો ગર્વ ॥૨૧॥
 જ્યાં સુધી ઘરમાં તે રહ્યા, તિયાં સુધી બબે રૂપે થયા । અયોધ્યાપુરી ને તરગામ, વળી છુપૈયામાં ઘનશ્યામ ॥૨૨॥
 સર્વેનાં બેઉ રૂપ ધરાવ્યાં, ઘનશ્યામે તે પોતે બનાવ્યાં । એવું ઐશ્વર્ય જણાવ્યું ભારી, બહુ ગામ ફર્યા સુખકારી ॥૨૩॥
 ધર્મ ભક્તિ ને રામપ્રતાપ, અવધપુરીમાં ગયા આપ । બ્રહ્મટા શાખા નગર જ્યાંય, રહ્યા છે શાંતિભુવનમાંય ॥૨૪॥
 સરજુમાં નિત્ય ન્હાવાને જાય, ધર્મદેવને ભક્તિમાતાય । હનુમાનગઢીમાં હમ્મશ, રત્નસિંહાસન પરમ્મશ ॥૨૫॥
 તરગામમાં જનોઈ દીધી, અયોધ્યાપુરીમાં કરી વિધી । ઘણા વિપ્રને તિયાં જમાડ્યા, ધર્મદેવ આનંદ પમાડ્યા ॥૨૬॥
 અંગુઠીની તે મિઠાઈ ખાધી, વચનથી કંદોઈને બાંધી । નિપાલ દેશના મલ્લ જેહ, તેને જીતી લીધા વળી તેહ ॥૨૭॥
 રાયગંજ બજારમાં નિત્યે, પાન સોપારી જમે છે પ્રીત્યે । બાબુરામ તંબોળીને ઘેર, તેની દુકાનમાં સુખભેર ॥૨૮॥
 રામચંદ્રજીયે પાજ્ય બાંધી, પથ્થર તાર્યાં સમુદ્ર સાંધી । તેમ શ્રીહરિયે સરજુમાંય, શિલા તારી રામઘાટ જ્યાંય ॥૨૯॥

વહાણની પેઠે પથ્થર તાર્યા, પુરજનને પાર ઉતાર્યા । અનુક્રમે પથ્થર સર્વે ચાલ્યા, હરિ અવધપુરીમાં માલ્યા ॥૩૦॥
 બ્રહ્મટાપુરમાં કોઈ જાશે, તેનો અક્ષરમાં વાસ થાશે । શાંતિભુવનમાં વાસ કરશે, તેનાં અનંત પાપ બળશે ॥૩૧॥
 વળી બ્રહ્મટાશાખા નગર, અજય વિપ્રનું તેમાં ઘર । ધર્મદેવ ને અજય નામ, તે બંનેનાં ઘર તેહ ઠામ ॥૩૨॥
 અજય ને સુમતિ કેવાય, તેના પુત્ર થયા સુખદાય । ઉદ્ભવજી પોતે રામાનંદ, રૂડા ગુણે કરી સુખકંદ ॥૩૩॥
 તેમનું જન્મ સ્થાનક જેહ, મંદિરમાં લીધું વળી તેહ । તેહ જગા અતિશે પવિત્ર, અવધમાં દીસેછે વિચિત્ર ॥૩૪॥
 રુડી બ્રહ્મપુરી તે કેવાય, બ્રહ્મયજ્ઞ તેમાં ઘણા થાય । વળી બાગમાં તેહ ભમેછે, મર્કટસાથે ખેલ કરેછે ॥૩૫॥
 વળી મંદિર શિખર શોભે, જોઈ જનનાં મનડાં લોભે । જાણે સોનાનું શિખર હોય, ઉપર કળશ શોભે સોય ॥૩૬॥
 હરિકૃષ્ણ રાધાકૃષ્ણ નામ, આરતી ઉતારે ઘનશ્યામ । ધર્મપિતા તે થાળ જમાડે, શ્રીહરિને આનંદ પમાડે ॥૩૭॥
 અગિયાર વર્ષ ત્રણ માસ, દિન અગિયાર અવિનાશ । એટલા વર્ષ ઘરમાં રહ્યા, પુરજન ઉપર કરી દયા ॥૩૮॥
 વળી એક દિન ગુણસિંધુ, વનમાં જાવા પ્રયાણ કીધું । માતા પિતાને જ્ઞાન કરીને, દેહ છોડાવ્યા પ્રેમ ધરીને ॥૩૯॥
 રામઘાટે સરજુ ગંગામાં, દેહના વિધિ કર્યા છે ત્યાંય । બંનેનાં અસ્થિ લેઈને આપ, છુપેયે ગયા રામપ્રતાપ ॥૪૦॥
 નારાયણસર પૂર્વતીરે, કરાવ્યા ઓટા બલભદ્રવીરે । ઉપર તુલસી ક્યારા કરી, પ્રકમાઓ ફરે પ્રેમ ધરી ॥૪૧॥
 છુપેયાપુર પાવનકારી, તિયાં પ્રગટીયા અવતારી । બાલચરિત્ર શ્રીહરિતણાં, થોડાં લખાણા રૈ ગયાં ઘણાં ॥૪૨॥
 અયોધ્યાપુરથી ચાલ્યા માવ, વનમાં જાવા અતિશે ભાવ । ગયા પુલહાશ્રમે ઉમંગે, તિયાં તપ કર્યું ઉચ્છરંગે ॥૪૩॥
 પછે ચાલ્યા ત્યાંથી ચાર માસ, ગયા ગોપાલજોગીને પાસ । નવલાખા ઉપર જઈને, મોટું કાર્ય કર્યું છે ચાહીને ॥૪૪॥
 નવલાખરૂપે પોતે થયા, ત્યાંના મુક્તપર કરી દયા । એકી હાર્યે સર્વેને તે મળ્યા, મોક્ષ પમાડીને પાછા વળ્યા ॥૪૫॥
 મયારાણીયે વચન કીધાં, પોતે અંતરમાં ધારી લીધાં । મારી કન્યાઓને તમે વરો, નહિ વરોતો પ્રસ્તાવો કરો ॥૪૬॥
 તેવું સાંભળી ઉદાસી થયા, ઘણું રોક્યા પણ ચાલ્યા ગયા । લોહી માંસ નાખ્યું છે સુકાવી, સર્વે નાડિયો દેખાયે ૧ચાવી ॥૪૭॥
 પુરૂષોત્તમપુરીમાં આવી, પોતાનું ધાર્યું કર્યું છે રચાવી । સેતુબંધ રામેશ્વરમાંહી, ઘણા દિવસ રહ્યા છે ત્યાંહી ॥૪૮॥
 દક્ષિણ દેશમાં બહુ ફર્યા, અનંત જીવ શરણે કર્યા । બુરાનપુરમાં રાજઘાટે, તેમાં નાહ્યા તીરથને માટે ॥૪૯॥
 તાપી ગંગા ઉતરીને ચાલ્યા, બોચાસણમાં આવીને માલ્યા । ભાલદેશમાં થઈને સધાવ્યા, માંગરોળે તીર્થો સર્વ લાવ્યા ॥૫૦॥ સાત
 વરષ ને એક માસ, એક દિન ઉપર અવિનાશ । લોજપુરે મુક્તને મળીયા, સત્સંગમાં આવીને ભળીયા ॥૫૧॥
 આખા પિપલાણા બેઉ ગામે, રામાનંદજી મળ્યા તેઠામે । જેતપુરમાં ગાદિયે બેઠા, મત પંથ બેઠા સર્વે હેઠા ॥૫૨॥

**ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિવિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિવિચરણ એ નામે નેવ્યાશીમો તરંગ: ॥૮૮॥**

પૂર્વછાયો- પાન કરે ઘણા ભાવથી, કથા અમૃતનું જેહ । પ્યાસ વધે મન ઘણી, રહે કથાપર સ્નેહ ॥૧॥
ચોપાઈ- ગામ ફણેણીમાં પોતે આવી, સદાવ્રત બાંધ્યાં મનભાવી । સમાધિપ્રકરણ ચલાવ્યું, સતસંગનું મૂલ રોપાવ્યું ॥૨॥
 પંચાળે રંગ ઉત્સવ કર્યા, બેઉ રંગના હોજ તે ભર્યા । પછે રસીયો રંગ રમીને, ગંગામાં ન્હાવા ગયા ફરીને ॥૩॥
 સંતને ફરતા ગવરાવ્યા, પોતાને મન તે અતિભાવ્યા । અગત્રાઈમાં પરવતભાઈ, ઘણા દિન રાખ્યા સુખદાઈ ॥૪॥
 માણાવદરમાં ગયાછે લાલ, તેમાં ઉત્સવ કર્યો નિહાલ । તિયાં ભદ્ર મયારામ સારા, લાગે શ્રીહરિને અતિ પ્યારા ॥૫॥
 ધોરાજી ગામે છે લાલવડ, સંતજીકત બેઠા તેને થડ । સંઘ માયો નહિ તેની તળે, ખેતરમાં ઉતર્યા તે પળે ॥૬॥
 જાળિયામાં મંદવાડ લીધો, હિરાભાઈને શિરપાવ દીધો । ભગુજી ગંગાજી લાવ્યા છે સારી, રાજી થયા છે દેવ મુરારી ॥૭॥
 મેઘપુરે વિપ્ર જમાડીયા, ગિરનાર ઉપર ચડીયા । પછે મંદિરમાં આવ્યા માવ, સંઘને લાડુ જમાડ્યા ભાવ ॥૮॥
 પંચતીર્થમાં તે બહુ ફર્યા, ઉત્સવ સમૈયા ઘણા કર્યા । એક વાર તે તીરથે જાય, સર્વે પાપ બળે મુક્ત થાય ॥૯॥
 સોરઠમાં બહુ દિન ફરી, સર્વે તીર્થ તાજાં પોતે કરી । પછે કચ્છમાં પધાર્યા શ્યામ, આવ્યા અંજારમાં સુખધામ ॥૧૦॥
 ત્યાંથી આવ્યા માધાપુર હરિ, ત્યાંની પૃથ્વી તે પાવન કરી । પછે ભુજમાં ગયા છે શ્યામ, સુંદરજીને ઘેર સુખધામ ॥૧૧॥
 ઘણા અક્ષરધામના મુક્ત, આંહી આવ્યા છે પ્રેમઆશક્ત । બાઈ ભાઈ વૃદ્ધ અતિ નાના, શ્રીજીમાં સૌનાં મન પ્રોવાના ॥૧૨॥
 કચ્છ દેશના જે હરિજન, કામ ક્રોધ નથી જેને મન । બીજી ઉપાસના નથી અન્ય, શ્રીહરિનું બલ છે અનન્ય ॥૧૩॥
 પ્રેમી નેમી ને અતિ નિષ્કામી, એવા ભક્તને આધીન સ્વામી । તે દ્વારાયે કલ્યાણ કરેછે, સર્વે જનનાં દુઃખ હરેછે ॥૧૪॥
 અનંતને સમાધિ કરાવે, ઘણા જન અક્ષરમાં જાવે । ભુજ નગ્રની લીલા પાવન, અતિ આનંદ આપે જીવન ॥૧૫॥
 માતાજી લાધીબા બેઉ નામ, સમાધિમાં રહે આર્દુ જામ । કાયથ સુતાર મલ્લ ઘણા, જણસારી વૃંદ હરિતણા ॥૧૬॥
 સુંદરજીનો પ્રેમ અપાર, મહામુક્ત પરમ ઉદાર । દષ્ટિ થકી જો અળગા થાય, રોમાદિ દ્વારા રૂધિર જાય ॥૧૭॥
 ભુજનગ્રનું મંદિર પોતે, અતિ સુંદર કરાવ્યું જોતે । દેવ પધરાવ્યા પોતે મળી, કરે પ્રકમાયો વળી વળી ॥૧૮॥

ભુજની સભામંડપમાંહી, હતું આંબલીનું વૃક્ષ ત્યાંહી । તેના હેઠે હમેશ બેસતા, મુક્તો સંગાથે બહુ માલતા ॥૧૯॥
 વળી સરોવરે અતિ ન્હાય, બુડીને સામે કાંઠે તે જાય । વળી વૃક્ષ ઉપર ચડીને, ઉંડા જળમાં જાય પડીને ॥૨૦॥
 વળી સંત દાસ ત્યાંથી ગયા, બદ્રિકાશ્રમ જઈને રહ્યા । બબે માસ તે વાડીમાં રહે, ત્યાગ વૈરાગ્યની વાતો કહે ॥૨૧॥
 વળી સમાધિ બહુ કરાવે, સર્વે સંતને ધ્યાન ધરાવે । વળી મંડળ બાંધીને પોતે, દેશમાં મોકલે સહુ જોતે ॥૨૨॥
 વળી ભુજની વાડીની માંચ, પોતાને મન ગમેછે ત્યાંચ । કેરીયો ને પપૈયા તે જમે, ચારે કોરે મુક્ત બહુ ભમે ॥૨૩॥
 વળી મલ્લને બહુ રમાડે, ગંગારામ આદિને તે દાડે । વળી ઘેર ઘેર તે જમાડે, શ્રીહરિને આનંદ પમાડે ॥૨૪॥
 હમ્મીરસરે કોઈક પ્રાણી, હોય રોગી તે અતિશે જાણી । તેહ જળમાં અજાણે ન્હાય, તેનો બ્રહ્મમોલે વાસ થાય ॥૨૫॥
 એકવાર ભુજનગ્ર જાય, અક્ષરધામનું ફળ થાય । મુક્તકોટિમાં તેહ ભળશે, હરિની સેવા તેને મળશે ॥૨૬॥
 ભુજના રાજા વાડીમાં આવ્યા, સાથે દીવાનજીને તે લાવ્યા । તેમનું બહુ સન્માન કરી, સભામાં બેસાર્યા પ્રેમ ધરી ॥૨૭॥
 પછે વાડીનો લેખ કરાવ્યો, સુંદરજીના મનમાં ભાવ્યો । તેમનું નામછે તે રાભારા, લાગે પ્રજાને અતિ પ્યારા ॥૨૮॥
 ભુજ ફરતા ત્રીશ યોજન, અક્ષરધામે જાય તે જન । ધન્ય ભુજનગ્રની તે ધરણી, ધન્ય ત્યાંના મનુષ્યની કરણી ॥૨૯॥
 માનકુવે જાતા જેહ સર, તેમાં નાહ્યા અતિ નટવર । મુક્તસહિત અનંત વાર, જલકીડા કરી નિરધાર ॥૩૦॥
 વાગડમાં ખોખરાછે ગામ, તેમાં કુવો બતાવ્યોછે શ્યામ । ઘેર ઘેર જમ્યા પ્રાણપતિ, લીલાઓ કરીછે તિયાં અતિ ॥૩૧॥
 ભવાનીપુરમાં ગંગા સારી, ઘણું નાહ્યા છે દેવમુરારી । તે જળનું આચમન કરે, તેહ પ્રાણી અક્ષરમાં ઠરે ॥૩૨॥
 ગંગા જમુનામાં નાહ્યા બહુ, તેનો મહિમા તે શું હું કહું । તિયાં કુંડ સજીવન સારા, છયે ઋતુમાં રહેછે ન્યારા ॥૩૩॥
 ગામ માનકુવામાં રંગીલે, સદાવ્રત બાંધ્યું છે છબીલે । ભલી જન્માષ્ટમી તિયાં ભજાવી, અદાભાઈને ત્યાં અતિ ચાવી ॥૩૪॥
 પછે ભિચંદ્રેસર ગયા વીર, સંઘસહિત ત્યાં અતિ ધીર । ચારે કોરેના જે હરિજન, ગાતા થકા આવ્યા છે પાવન ॥૩૫॥
 તિયાં ઉત્સવ કર્યોછે સારો, સૌને સંભારવા જેવો ન્યારો । પછે જલકીડા બહુ કરી, સર્વેને મળ્યા છે ફરી ફરી ॥૩૬॥
 ગામ દહીસરે દહીં જમ્યા, સર્વે લોકતણે મન ગમ્યા । તિયાં કીર્તન ગવરાવ્યાં બહુ, હરિજન રાજી થયા સહુ ॥૩૭॥
 નારાયણપુરે ધર્મ લાલો, ગંગાયે ગયા છે મારો વ્હાલો । ધરામાં જલકીડા કરીને, પાટુડિયે રમ્યા છે ઠરીને ॥૩૮॥
 માવજી અબજી હરિજન, તેમને ઘેર જમે જીવન । એવી રીતે લીલા આચરેછે, હરિજનને રાજી કરેછે ॥૩૯॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ વિચરણ એ નામે નેવુમો તરંગ: ॥૯૦॥

ચોપાઈ— ગામ કેરાકોટે મહારાજે, લીલાયો કરીછે સુખસાજે । સદાબાના દરબારમાંચ, સદાવ્રત બાંધ્યું વળી ત્યાંચ ॥૧॥
 નારાયણધરામાં પાવન, જલકીડા કરીછે જીવન । તેમાં કુંડ સજીવન સારા, અનંતવાર નાહ્યાછે પ્યારા ॥૨॥
 વળી બળધિયા ગામે હરિ, ગંગાકુંડે નાહ્યા હેત કરી । ત્યાંના બાઈ ભાઈ હરિજને, ઘેર ઘેર જમાડયા સુમને ॥૩॥
 બેઉ પક્ષ રહ્યા પ્રાણપતિ, તિયાં પપૈયાં જમ્યા છે અતિ । કણબી મૂળજી જેનું નામ, તેમને ઘેર રહ્યાછે શ્યામ ॥૪॥
 સાડું ગામછે તે મેઘપુર, તેમાં ગયા છે હરિ જરૂર । સમાધિયો કરાવી છે સારી, ઘણું રહ્યા છે દેવ મુરારી ॥૫॥
 ગામ સરલીમાં ધર્મદુલારો, સરિતામાં નાહ્યા બહુ પ્યારો । કેવડાની તે કળિયો લીધી, સર્વે સંતને આપી દીધી ॥૬॥
 એવી રીતની લીલા કરીને, રામપુર ગયા છે ફરીને । ત્રણ માસ રહ્યા સુખસિંધુ, ઘેર ઘેર જમ્યા દીનબંધુ ॥૭॥
 ઘણા રહેછે વેકરા ગામ, સમાધિ કરાવે સુખધામ । બબે માસ સમાધિમાં રહે, સર્વે જાગીને તે વાત કહે ॥૮॥
 ગંગાજીને કાંઠે પોતે આવી, ઘણી સમાયો તિયાં કરાવી । બ્રહ્મચણ કરાવ્યો છે ભારી, રાખો અંતરમાંહિ તે ધારી ॥૯॥
 ગજોડચ ને પુનડી છે ગામ, બહુવાર ગયા ઘનશ્યામ । ગામ ડોણ્યમાં શ્રીહરિ આવી, હોળિકાનો ઉત્સવ ભજાવી ॥૧૦॥
 ગામ ધણોઈમાં ધરો સારો, ઘણું નાહ્યા છે ધર્મદુલારો । શવજી સુતાર જેનું નામ, અઠી માસ રહ્યા તેને ધામ ॥૧૧॥
 ગામ સાંધળામાં હરિ જમ્યા, સર્વે જનતણે મન ગમ્યા । સુતાર જીવણ તેને ઘેર, પાંચ દિન રહ્યા સુખભેર ॥૧૨॥
 ધુફાઈમાં તે ધુન્ય મચાવી, કર્યા સેવક નિમ ધરાવી । બંદરામાં તે બંધ છોડાવ્યા, કાળકર્મના બંધ તોડાવ્યા ॥૧૩॥
 માંડવી ગામમાં શિવબાઈ, હરિભક્તિ કરે સુખદાઈ । દિવ્યસ્વરૂપે દીનદયાળે, તેને દર્શન દીધાં કૃપાળે ॥૧૪॥
 કહે શ્રીમુખે શ્રીઅવિનાશ, પુત્ર થાશે તમારે પ્રકાશ । અક્ષરધામના મોટા મુક્ત, સેવા કરજ્યો પ્રેમે આશક્ત ॥૧૫॥
 દયાળુએ આપ્યું વરદાન, પછે પુત્ર થયા ભાગ્યવાન । ડોસાભાઈછે નામ અનૂપ, આવ્યા અનાદિ મુક્ત સ્વરૂપ ॥૧૬॥
 તળાવને કાંઠે તેહ સ્થળ, છત્રી બંધાવી છે નિરમળ । પધરાવ્યાં ત્યાં હરિચરણ, રહે તેસ્થળે અશરણશરણ ॥૧૭॥
 સર્વે તીરથનું છે તે ધામ, ઘણું નાહ્યાછે સુંદરશ્યામ । પ્રેમજીવિત કરે દરશન, નરનારીયો થાશે પાવન ॥૧૮॥
 વળી તિયાં રત્નાકર સારો, મીઠી કુઈયે નાહ્યા છે પ્યારો । તેનું જલ પોતે મીઠું કર્યું, શ્રીહરિયે અંતરમાં ધર્યું ॥૧૯॥
 વળી તળાવને કાંઠે સાર, ઘણી લીલા કરી તેહવાર । ખયા ક્ષત્રી આદિ ઘણા જનને, ચમત્કાર દેખાડયા જીવને ॥૨૦॥

ગામ રવામાં તેહ રંગીલો, રસરોટલી જમ્યા છબીલો । બહુવાર પધાર્યા માવ, હરિજનનો દેખીને ભાવ ॥૨૧॥
 કાળુતળાવ છે ગામ સારું, ઘણી સમાયો કરાવી વારુ । રામાનંદ સ્વામી ઘણું રેતા, ત્યાગ-વૈરાગ્યની વાતો કેતા ॥૨૨॥
 તેરા ગામના રાજા દેવાજી, તેના દરબારે ગયા માવજી । તિયાં પણ લીલા બહુ કરી, કેટલીક લખું ફરી ફરી ॥૨૩॥
 ઘરાણીમાં અંગરખું પેરાવ્યું, શ્રીહરિને અંગે તે ધરાવ્યું । કણબી હરિજન છે સારા, લાગે સત્સંગમાં બહુ પ્યારા ॥૨૪॥
 ગામ વંગડિયાના તળાવે, નાથો ઘોડો પાવા ગયો ભાવે । ઘોડાસહિત કુવામાં પડ્યો, નાથાને તો કુવો બહુ નડ્યો ॥૨૫॥
 તેસમે હરિ બેઠાતા દૂર, લાંબા હાથ કરીને જરુર । ઘોડાસહિત કાઢ્યો છે બાર, તેની રક્ષા કરી નિરધાર ॥૨૬॥
 ભગવાનપણું તે મનાવ્યું, પછે નાથે તે શીષ નમાવ્યું । હાથ જોડી પ્રાર્થના કરી, ત્યારે રાજી થયા પોતે હરિ ॥૨૭॥
 સામત્રામાં તે શ્યામ સધાવ્યા, સાથે અક્ષરમુક્તને લાવ્યા । અષ્ટમીનો તે ઉત્સવ કરી, ગંગામાં ન્હાવા પધાર્યા હરિ ॥૨૮॥
 નેત્રાગામમાં નેત્ર મિંચાવ્યા, સર્વે સંતને ધ્યાન ધરાવ્યાં । અક્ષરધામ તિયાં દેખાડ્યું, આનંદ સૌ જનને પમાડ્યું ॥૨૯॥
 ગામ રૂવાનાગઢ ઉપર, ગયા સુંદર શ્રીનટવર । રાજાએ બહુ સન્માન કરી, મોહોલમાં પધરાવ્યા હરિ ॥૩૦॥
 સર્વે સંતને લાડુ જમાડ્યા, પાંચદિન આનંદ પમાડ્યા । પછે ચાલ્યા મનોહર માવ, વિરાણીયે ગયા અતિભાવ ॥૩૧॥
 ગામ અંગીયામાં સુખધામે, ઘણી લીલા કરી ઘનશ્યામે । તે દેશમાં કણબી છે ઘણા, થયા સત્સંગી શ્રીહરિતણા ॥૩૨॥
 સુખપુરમાં સુંદરશ્યામ, ઘણીવાર ગયા તેહ ગામ । એકાદશીનો ઉત્સવ કીધો, ઘણો લાવો હરિજને લીધો ॥૩૩॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ-વિચરણ એ નામે એકાણુંમો તરંગ: ॥૯૧॥

ચોપાઈ- માળીયેથી ચાલ્યા પરમેશ, રણ ઉતરીને કચ્છદેશ । સીકારપુર શ્રીહરિ વસી, શુદ્ધિ ફાગણની એકાદશી ॥૧॥
 ગાગોદરમાં ગોવિંદ આવી, ભલી હુતાશની ત્યાં ભજાવી । કાનજી ઠક્કર તેને ઘેર, સંતયુક્ત જમ્યા રુડી પેર ॥૨॥
 ગામ સાપરમાં ભગવાન, ઘણીવાર આવ્યા તેહ સ્થાન । પોતાનો નિશ્ચે સૌને કરાવ્યો, બહુ પ્રતાપ તિયાં જણાવ્યો ॥૩॥
 ગામ ભીમાસરે ઘનશ્યામ, બેઉ પક્ષ રહ્યા સુખધામ । ત્યાંના તળાવમાં નિત્ય નાય, હરિજન સમાધિમાં જાય ॥૪॥
 કોટડા ચાંદ્રાયણી છે ગામ, સંતને જમાડ્યા તેહ ઠામ । ગામ દુધઈના ચોરામાંય, બેઉ રાત્રિ રહ્યા પ્રભુ ત્યાંય ॥૫॥
 ગામ લાકડીયે ગયા લાલ, લાલજીને સાધુ કર્યા વાલ । નિષ્કુલાનંદ નામ ધરાવ્યું, એક વસ્ત્ર ભગવું પેરાવ્યું ॥૬॥
 ગોરાસરમાં ઘોડાને પાવે, તિયાં તેજ બતાવ્યું છે માવે । શિવરાત્રિના દિવસે સંત, રુડાં કીર્તન ગાયા મહંત ॥૭॥
 ધમડકાપુરમાં ઘણા જન, કર્ણિબા રાયધણ પાવન । દધિ ગોરસાં તિયાં જમીયા, વસ્ત્ર ઘરેણાં પ્રેમે પેરીયાં ॥૮॥
 પ્રબોધનીનો ઉત્સવ કરી, ગંગાના ધરામાં નાહ્યા હરિ । ચાર ધામના મુક્ત ત્યાં આવ્યા, સેવાનો લાભ લેવાને ફાવ્યા ॥૯॥
 વળી ત્યાં યજ્ઞ કરીયો ભારી, બેઉ રૂપે થયા સુખકારી । એક રૂપે ડભાણે ચલાવે, બીજા રૂપે ત્યાં યજ્ઞ કરાવે ॥૧૦॥
 ત્યાં જળનો કુંડ છે સારો, ત્રણ ઋતુમાં રહે છે ન્યારો । સંઘ સહિત નાહ્યા છે અતિ, તેની ગણના ન થાય રતિ ॥૧૧॥
 ગામ ચોબારીમાં ભગવાન, રંગપંચમી રમ્યા તે સ્થાન । મુળજી લુવાણે સુખ લીધું, જમ્યા સંતયુક્ત ગુણસિંધુ ॥૧૨॥
 ગામ ભયાઉમાં માવ મીઠા, તિયાં જાતાં સર્વે જને દીઠા । રામજી ઠક્કરને ત્યાં જમ્યા, દેખી ગામના લોકને ગમ્યા ॥૧૩॥
 મનફરા અતિ મન ભાવ્યું, હરિયુક્ત સંતવૃંદ આવ્યું । રાત્રિ છ માસની ત્યાં કરીને, કીર્તન ગવરાવ્યાં ફરીને ॥૧૪॥
 ગયા કુંભારીયે નંદલાલો, તળાવ તટે ઉતર્યા વ્હાલો । ભક્તો લાવ્યા ફળો થાળ ભરી, તેને જમ્યા પ્રભુ ભાવ કરી ॥૧૫॥
 ગામ અંજારમાં મહારાજ, મરયાં મીઠી જમે સુખસાજ । ત્યાગ વૈરાગની વાતો કરે, ચારે દેશમાં તે બહુ ફરે ॥૧૬॥
 કચ્છ દેશ એકવાર જાય, પંચ પાપ બળે મુક્ત થાય । તેહ અક્ષરધામનો મુક્ત, હજુર સેવામાં રહે જુક્ત ॥૧૭॥
 ગોત્રકેથી ચાલ્યા જગવંદ, આડેસર આવ્યા સુખકંદ । માવજી લુવાણો તેને ઘેર, બેઉ રાત્રિ રહ્યા મોદભેર ॥૧૮॥
 કંથકોટમાં તે લીલા કરી, ચડ્યા પર્વત ઉપર હરિ । તિયાં થાળ મંગાવીને જમ્યા, પદમશી લુવાણાને ગમ્યા ॥૧૯॥
 એવી રીતે વાગડમાં રહી, ગામોગામ સુખ આપ્યાં સહિ । તેહ ફેરે છ માસ રહ્યા છે, ફરતા થકા ભુજ ગયા છે ॥૨૦॥
 ઉત્સવ સમૈયા બહુ કર્યા, સાત વર્ષ તે કચ્છમાં ફર્યા । ફરી ફરીને આવ્યા ઘણીવાર, તેતો લખતાં ન આવે પાર ॥૨૧॥
 ખારી રોહરથી ન રહ્યા ઝાલ્યા, જળની ઉપર પોતે ચાલ્યા । વવાણીયે ઉતરીને આવ્યા, હરિજનતણે મન ભાવ્યા ॥૨૨॥
 રાજકોટમાં શ્રીમહારાજ, સાહેબને મળ્યા સુખસાજ । પોતે શિક્ષાપત્રી તેને આપી, નાખ્યું જગતનું દુઃખ કાપી ॥૨૩॥
 ભાદરામાં લીલા બહુ કીધી, વળી પત્ર લખ્યા બહુવિધી । વશરામ સુતાર તે ગામ, અનંત કીડીયો મુકી ધામ ॥૨૪॥
 વળી જોડીયેથી મહારાજ, બેઠા વાણમાં તે સુખસાજ । થયો સંકલ્પ સુંદર ભૈને, પડ્યા પાણીમાં હરિ જઈને ॥૨૫॥
 વળી ગઢપુરે સુખધામ, ઘણું રહ્યા છે ત્યાં ઘનશ્યામ । લીલાઓ કરી છે સુખધામે, શાસ્ત્રમાં લખી છે ઠામો ઠામે ॥૨૬॥
 દાદાખાયર પુન્ય પાવન, જીવુબા લાડુબા હરિજન । સર્વસ્વ પોતે અર્પણ કીધું, હરિચરણમાં શીષ દીધું ॥૨૭॥
 લોયા નાગડકા કારિયાણી, સારંગપુરે હનુમાન જાણી । બોટાદ કમડ બહુ સારાં, વ્હાલે ચરિત્ર કર્યાં છે પ્યારાં ॥૨૮॥

મુળીપુર વિષે ભગવાન, ઘણીવાર આવ્યા તેહ સ્થાન । અનંતને સમાધિ કરાવે, નિત્ય અર્લક વાવ્યમાં ન્હાવે ॥૨૯॥
ભોગવતી ગંગા તેને તીરે, ઘોડાં ખેલાવ્યાં છે બલવીરે । દશેરાનું પૂજન કરીને, બહુ દિન રયા છે ઠરીને ॥૩૦॥
વળી માલાકુ નામે તળાવ, તિયાં ગયા મનોહર માવ । કાકાજી પુંજાજી રામાભાઈ, જેઠીસિંગ રત્ન રઘાભાઈ ॥૩૧॥
ગામ લિંબલીમાં સગરામ, તેને મુક્ત કર્યો ઘનશ્યામ । અષ્ટમીનો તે ઉત્સવ કરી, ઘણા દિન રયા છે ત્યાં હરિ ॥૩૨॥
મુળજીશેઠ કથા કહે છે, સંત હરિજન સાંભળે છે । તે સમે ચાર માસ રહ્યા છે, સહુ જનને રાજી કર્યા છે ॥૩૩॥
ગામ માનહરે મહારાજ, નિપાલો જમ્યા છે સુખસાજ । પછે તક પીધી છે અપાર, જેર સહન કર્યું નિરધાર ॥૩૪॥
ગામ હળવદે પોતે આવી, ઘણી સાકર જમ્યા મનભાવી । પછે ચોરાશી કરીછે સારી, ઘણા વિપ્ર જમાડ્યા મુરારી ॥૩૫॥
ગામ મેંથાણમાં મહારાજ, ખટ માસ રહ્યા સુખસાજ । ચતુર્ભુજનું મંદિર જેહ, છોવરાવી સાડું કર્યું તેહ ॥૩૬॥
વળી તે ગામમાં જીજીબાઈ, તેનું ધી જમીયા પ્રેમલાઈ । ત્યારે શ્રીહરિ બહુ રાજી થયા, મોક્ષવર આપ્યો કરી દયા ॥૩૭॥
મેમકામાં મનોહર માવ, ૧સોનામુખી જમે અતિ ભાવ । કુવા પાસે પલાંશીનાં વૃક્ષ, તેમાં જાયછે નિત્યે પ્રત્યક્ષ ॥૩૮॥
એવી રીતે નવ માસ સુધી, પોતે રહ્યા છે શ્રીજી સુબુદ્ધી । મુળજીશેઠ ને હંસરાજ, તેને ઘેર રહ્યા મહારાજ ॥૩૯॥
વળી તે ગામથી ચાલ્યા હરિ, ભોગાવો ઉતર્યા પ્રેમ કરી । પાણી ઉપર ચાલ્યા ગયા છે, વઢવાણ જઈને રહ્યા છે ॥૪૦॥
ગામ શિયાણીના શિવરામ, તેને ઘેર પધાર્યા છે શ્યામ । ગાડા ઉપર ચઢીને માવ, સંતને મળ્યા છે અતિ ભાવ ॥૪૧॥
તાવી દેવળીયા બેઉ ગામ, ક્ષૌર કરાવ્યું છે સુખધામ । દેહનું જોખમ કરે એવો, બીજો રનાપિત લાલ્યા છે તેવો ॥૪૨॥
જીવો વીરમ ગામો પટેલ, ગામ અંકેવાળીયે વસેલ । ધ્રાંગધ્રેથી પથ્થર લાલ્યા, ગાડાં ભરી શ્રીનગરે આલ્યા ॥૪૩॥
જોઈ મહારાજ રાજી થયા, મોક્ષવર આપ્યો કરી દયા । નરનારાયણનું મંદિર, તેમણે પુરુ કર્યું સુંદર ॥૪૪॥
પછે મહારાજે મોજ આપી, ઝાલાવાડમાં સત્સંગ સ્થાપી । કણબીકુળ પાવન કર્યું, શ્રીહરિયે અંતરમાં ધર્યું ॥૪૫॥
વળી તે દેશના રાજા કૈયે, ધ્રાંગધ્રા આદિ સહુ લેયે । વઢવાણ ને લિંબડી જેહ, મોરબી મુળીપુર છે તેહ ॥૪૬॥
વાંકાનેર ને સાયલાપુર, ચુડા લખતર તે જરૂર । ત્યાંના દરબારે ગયા માવ, રાજાઓનો દેખી બહુ ભાવ ॥૪૭॥
માળીયાપુરના રાજા કૈયે, સતાજીનામે સત્સંગી લેયે । તેમણે સેવાઓ ઘણી કરી, અતિ અંતરમાં ભાવ ભરી ॥૪૮॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ વિચરણ એ નામે બાણમો તરંગ: ॥૯૨॥

ચોપાઈ—ગામ મછિયાવે મનભાવી, ભલી હુતાશની ત્યાં ભજાવી । ટાઢા પાણીયે નાહ્યા છે અતિ, મુક્તસહિત ત્યાં પ્રાણપતિ ॥૧॥
લાલજીને દુધ પાતા નિત્ય, હાલ પ્રત્યક્ષ બિરાજે સત્ય । પોતે રહેછે ત્યાં ઘણું ઘણું, તેમાં ફેર નથી એક અણું ॥૨॥
દદુકા રેથળ બેઉ ગામ, બત્રીશ વાર આવ્યા છે શ્યામ । ઘોડાસહિત તળાવમાંડી, જળમધ્યે ચાલ્યા પોતે ત્યાંડી ॥૩॥
ગાડા ઉપર ચડીને માવ, સંતને મળ્યા છે અતિભાવ । પછે અલુજીની ફલીમાંય, લાડુ જમાડ્યા સંતને ત્યાંય ॥૪॥
ભાલદેશમાં ધોલેરા ગામ, ત્યાં ગયા છે શ્રીઘનશ્યામ । મોટું મંદિર કરાવ્યું સારું, સહુને લાગેછે બહુ પ્યાડું ॥૫॥
સરોવરના કિનારામાંય, કુવો બંધાવ્યો છે રૂડો ત્યાંય । તેનું જળ અતિ મીઠું કર્યું, સૌના અંતરમાંડી તે ઠર્યું ॥૬॥
ધોળકામાં તે ધર્મકુમારે, રેણકી કુવામાં તેહવારે । લાંબા ચરણ કરી તેમાં ધોયા, અનંત જને નજરે જોયા ॥૭॥
વળી મંદિરે ધર્મનો લાલો, જ્યાં ઉતરીયાછે મારો વ્હાલો । હાલ છત્રીછે તેહ ઠેકાણે, નિત્ય પોઢે પ્રગટ પ્રમાણે ॥૮॥
વઉઠાના સમૈયે આવ્યાછે, સાતગંગામાં પોતે નાહ્યા છે, સર્વે સંત હરિજન સંગે, ગામ વારસંદ ગયા ઉમંગે ॥૯॥
તિયાં થાળ જમ્યાછે મુરારી, સંતને જમાડ્યા સુખકારી । શિવજીના પૂજારીને માવે, વસ્ત્રાલંકાર આપ્યાં છે ભાવે ॥૧૦॥
ચલોડેથી ચાલ્યા મહારાજ, ગામ ભાતે આવ્યા સુખસાજ । દાદાભાઈ પટેલને ઘેર, થાળ જમ્યાછે ત્યાં રૂડી પેર ॥૧૧॥
રહ્યા માદેવમાં ત્રણ રાત, ત્રીજે દિન ચાલ્યા છે પ્રભાત । ખારાકુવે આવ્યા મુરારી, અશ્વ ઉભો રાખ્યો સુખકારી ॥૧૨॥
ગામ કાસંદ્રે શ્યામ સધાવ્યા, દિવાનખાનામાં પધરાવ્યા । કાશીભાઈના ખેતરમાંય, શેરડી જમ્યા છે વળી ત્યાંય ॥૧૩॥
ઋષિ આરે નિત્ય પ્રત્યે નાય, સંત હરિજન સાથે જાય । જળકીડા ત્યાં ખુબ કરીને, થાળ જમેછે ત્યાં પ્રેમ ભરીને ॥૧૪॥
ઘણું રહેછે શ્રીપુર શેર, વારે વારે આવે રંગરેલ । લીલાઓ કરીછે તિયાં અતિ, લિંબવૃક્ષહેઠે પ્રાણપતિ ॥૧૫॥
વળી દુર્લભસાહેબ જેહ, મંદિરની પૃથ્વી આપી તેહ । તાંબાપત્રમાં લેખ કરાવી, આપ્યો પોતાનો સિક્કો બનાવી ॥૧૬॥
નરનારાયણનું મંદિર, અતિશે પ્રસાદિનું સુંદર । પ્રથમપેલે કરાવી પોતે, સ્થાપ્યા નરનારાયણ જોતે ॥૧૭॥
એક દિવસ સર્વેને ઘેર, ઘણે રૂપે જમ્યા રૂડી પેર । હરિજન સહુ રાજી થયા, એવો પરચો આપ્યો કરી દયા ॥૧૮॥
હકાશાના કુવાને ઠેકાણે, પોતે ગાદિયે બેઠા પ્રમાણે । કરી ઉપાધિ અસુરે ભારી, તેને ટાળી નાખી સુખકારી ॥૧૯॥
નારાયણઘાટમાં શ્રીહરિ, તેમાં નાહ્યા ઘણું ફરી ફરી । ગંગાજીને વર આપ્યો જ્યાં, અખંડ રેવાનો વળી તિયાં ॥૨૦॥
વળી ન્હાતા થકા જળમાંથી, પાણીમાં બુડીને ચાલ્યા ત્યાંથી । સમઋષિને આરે જણાણા, સર્વે સંતને તિયાં દેખાણા ॥૨૧॥

એવી રીતે લીલા કરી માવે, સાબરમતી ગંગામાં ભાવે । સર્વે ઘાટમાં પોતે નાહ્યાછે, મુક્તમંડળસાથે આવ્યા છે ॥૨૨॥
 વળી સાબરનો મહિમાય, શત જોજન જે કોઈ ગાય । તેહ પ્રાણી અક્ષરમાં જાય, એવી પુરાણમાં છે કથાય ॥૨૩॥
 કાંકરીયાના ગળનાળાપર, નવ તેરી રમ્યા નટવર । બેઉ હાથ પર બબે સંત, ઉભા રાખી ઉડાડ્યા મહંત ॥૨૪॥
 અક્ષરધામની લીલા કરી, જળમાં ન્હાવા પધાર્યા હરિ । એટલામાં ચાર સંત આવ્યા, આકાશમારગે મન ભાવ્યા ॥૨૫॥
 એકવાર કાંકરીયે ન્હાય, સર્વે તીરથનું ફળ થાય । અંતે અક્ષરધામને પામે, પંચ પાપબળે દુઃખ વામે ॥૨૬॥
 ગામ મોટેરામાં ઘણું આવે, પુરૂષોત્તમને ઘેર ભાવે । દહીં દુધ શેરડી જમાડે, શ્રીહરિને આનંદ પમાડે ॥૨૭॥
 સમીપે ગંગા વહે છે સારી, જળકીડા કરેછે મુરારી । વળી એક દિન ત્યાંથી ચાલ્યા, દંબાવ્યદેશમાં બહુ માલ્યા ॥૨૮॥
 ગામ આદ્રજમાં ડંકા દીધા, ચાર સદ્ગુરુ તિયાં કીધા । મોટું સરોવર તિયાં સાડું, તેમાં નિશાન પડાવ્યાં વાડું ॥૨૯॥
 રતુખાંટ ને હવનબાઈ, ઘણી સેવા કરી સુખદાઈ । ચરૂ રૂપિયા અર્પણ કીધા, પાપ બાળીને હરિયે લીધા ॥૩૦॥
 તે દ્રવ્યનો અગ્રકોટ કીધો, ઘણો હરિજને લાવ લીધો । તે ૧મેવાસીને વશ કરીને, ઘણું રહ્યા છે પ્રેમ ધરીને ॥૩૧॥
 ગામ ઉનાવામાં સુખધામ, રામદાસની મેડીયે શ્યામ । હિંડોળામાં જુલ્યા ત્રણ રાત, પછે ચાલ્યાછે પ્રભુ પ્રભાત ॥૩૨॥
 ગામ માણસામાં મહારાજ, રહ્યા મંદિરમાં સુખસાજ । થાળ જમ્યા છે ત્યાં રુડી પેર, પાંચ રાત્રિ રહ્યા સુખભેર ॥૩૩॥
 ગામ વ્યારમાં મોહન આવી, ઘણી લીલા કરી મન ભાવી । વ્હાલે વેદનો ભેદ બતાવ્યો, નિશ્ચે પોતાનો સૌને કરાવ્યો ॥૩૪॥
 ગેરીતામાં ગોવિંદ ગયા છે, હરિસિંગને માટે રહ્યાછે । ત્યાં કેરીયો જમ્યાછે ઘણી હરિ, સંતોને જમાડ્યા ભાવ કરી ॥૩૫॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્ય શ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ વિચરણ એ નામે તાણુમો તરંગ: ॥૯૩॥

ચોપાઈ— ગામ દેવડામાં મહારાજ, આવ્યા હરખાનું કરવા કાજ । ઘરાણે બેડુ મુકી જમાડ્યા, શ્રીહરિને આનંદ પમાડ્યા ॥૧॥
 પછી રાજી થઈ સુખસાજ, આપ્યું દ્રવ્ય સાર્યું તેનું કાજ । હતો નિર્ધન તેહ જન, તેનો અર્થ સાર્યો ભગવન ॥૨॥
 બે હજાર મણ દાળ લીધી, તેની વખારો ભરાવી દીધી । એવી રીતે તેનું કષ્ટ કાપી, ચાલ્યા છે મોક્ષનો વર આપી ॥૩॥
 વિજાપુરે વજ્રબાને ઘેર, ઘણીવાર આવ્યા રૂડી પેર । ત્યાંની લીલા બહુ વર્ણવાણી, લખે લખતાં મેં ન લખાણી ॥૪॥
 વિસનગરે બ્રાહ્મણ જમાડ્યા, અઠી માસ આનંદ પમાડ્યા । શોભારામને અંધજ કીધો, મોતીરામને શિરપાવ દીધો ॥૫॥
 વળી વડનગરમાં મુરારી, બીજે રૂપે ગયા સુખકારી । તિયાં પણ લીલા બહુ કરી, અઠી માસ સુધી ફરી ફરી ॥૬॥
 નાગધરામાં નાહ્યાછે ઘણા, સંત સાથે રાખી નહિ મણા । થાળ જમ્યાછે તેહ ઠેકાણે, ગળનાળા ઉપર પ્રમાણે ॥૭॥
 વળી એક દિન ભગવાન, વિશ્વામિત્રીમાં કરીને સ્નાન । સંતસાથે જળકીડા કરી, નાગધરે આવ્યા છે શ્રીહરિ ॥૮॥
 ૧શકટ ઉપર પોઠી ગયા, સપ્ત દિવસ પોતે ત્યાં રહ્યા । વળી હાટકેશ્વર મહાદેવ, તેમાં ગયાછે શ્રીવાસુદેવ ॥૯॥
 પછી સરોવરના કિનારે, ધર્મશાળામાં ગયા નિરધારે । તેમાં જમાડ્યા સર્વે સંત, રાજી થયા છે મોટા મહંત ॥૧૦॥
 જુમખરામ ત્યાં ભાવસાર, તેણે કર્યા મિષ્ટાન્ન તૈયાર । સંઘને જમાડ્યો તતકાળ, બહુ રાજી થયાછે દયાળ ॥૧૧॥
 ત્યારે બીજા હરિજન ભાવ, ઘણો લીધો છે લાખેણો લાવ । બ્રાહ્મણ ક્ષત્રી વૈશ્ય વેપારી, સેવાઓ કરેછે ત્યાં સારી ॥૧૨॥
 વળી કોઠા નામે એક સર, તેમાં નાહ્યા છે શ્રીનટવર । વળી દ્રાવ્ય નામે છે તળાવ, તેમાં નાહ્યા મનોહર માવ ॥૧૩॥
 સિદ્ધપુરના સમૈયે ગયા, ચોરાશી કરીને તિયાં રહ્યા । બિંદુસરોવરમાં તે હરિ, ઘણાં દાન આપ્યાં ત્યાં ઠરી ॥૧૪॥
 ગામ ઉંઝે આવ્યાછે શ્રીહરિ, ગળનાળાપર સભા કરી । વળી બીજે દિન સુખધામ, હિંડોળે જુલ્યા સુંદર શ્યામ ॥૧૫॥
 ગામ મેસાણામાં મહારાજે, ક્ષિપ્રા કરાવી સુખસાજે । તેમાં ઘી નખાવ્યું છે અપાર, સંતને જમાડ્યા તેણીવાર ॥૧૬॥
 ગામ વસાઈમાં દયા કરી, તલાવડીમાં નાહ્યા છે હરિ । હાલમાં તિયાં મેળો ભરાય, હરિજન ન્હાવા નિત્ય જાય ॥૧૭॥
 ગામ મેઉ વિષે ભગવાન, હિંડોળામાં જુલ્યા છે નિદાન । વડહેઠે સભા કરી સારી, બહુ વાત કરી સુખકારી ॥૧૮॥
 ચતુર્ભુજરૂપે થયા પોતે, દર્શન કર્યા છે જોતે જોતે । પછે ભુખણને ઘેર થાળ, સંતસહિત જમ્યા દયાળ ॥૧૯॥
 ગામ લંઘનપુરમાં લાલ, તિયાં ગયા છે દીનદયાળ । દીધો પરચો પટેલને તિયાં, સોનબાઈને ઘેર જમીયા ॥૨૦॥
 ખોરજમાં તે ખાંતીલો આવી, ઘોડલાં ખેલાવ્યાં મન ભાવી । બાંધ્યો હિંડોળો આંબાને ડાળ, તેમાં જુલ્યા છે દીનદયાળ ॥૨૧॥
 નારદીપુરમાં મહારાજ, ચોરાશી કરીને સુખસાજ । બ્રાહ્મણોને તૃપ્ત બહુ કીધા, ઘણા લાવ નાનાભૈયે લીધા ॥૨૨॥
 કર્જિસણની નાવે ગણતી, ત્યાંતો લીલાઓ કરીછે અતિ । ગામ તળાવ ને સીમવૃક્ષ, તિયાં ફર્યાછે જઈ પ્રત્યક્ષ ॥૨૩॥
 વડુગામમાં પ્રથમ પેલે, સંતને પાત્ર આપ્યાં છે છેલે । જેરામદાનો કુવો ખોદાવ્યો, સારો મોહોલ ઉપર કરાવ્યો ॥૨૪॥
 ડાંગરવામાં દીનદયાળ, દહીં દુધ જમ્યા છે કૃપાળ । જતનબાઈ હેત કરીને, ઘણું જમાડ્યા પ્રેમ ધરીને ॥૨૫॥
 વળી તે ગામમાં ઘણું આવે, વેણીદાસને ત્યાં અતિ ભાવે । કોઠીમાંથી ન ખુટે બાજરી, એવો વર આપ્યો તેને હરિ ॥૨૬॥
 ગામ રાજપુરમાં રંગીલા, આવ્યા છોગાળા છેલછબીલા । યોગકળા તિયાં બહુ સાધી, ચકલાંને કરાવી સમાધિ ॥૨૭॥

ધુડ નાખવા આવ્યાતા જન, તે દેખીને ડર્યા બહુ મન । પછી કાળનું માગ્યું વચન, રાજી થઈને આપ્યું જીવન ॥૨૮॥
ગામ કડીના તળાવમાંહી, સંતદાસ બુડ્યા વળી ત્યાંહી । જઈ નિકળ્યા બદ્રિકાશ્રમે, નરનારાયણના આશ્રમે ॥૨૯॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ વિચરણ એ નામે ચોરાણુમો તરંગ: ॥૯૪॥

પૂર્વછાયો- કલ્યાણકારી છે શ્રીહરિ, તેમનાં ચરિત્ર અમૂલ્ય । ચિત્ત દઈ સુણે સદા, તે થાય મુક્તને તુલ્ય ॥૧॥
ચોપાઈ- ઓળા ગામમાં દેવાધિદેવ, તિયાં પુંખાણા છે વાસુદેવ, પછે હિંડોળો બંધાવ્યો માવ, તેમાં જુલ્યા નટવર નાવ ॥૨॥
ગામ કલોલમાં હરિ આવ્યા, પૂર્વ ભાગોળમાં મન ભાવ્યા । સંજયને પાટીદાર આદિ, આવ્યા મોટા મોટા મરજાદી ॥૩॥
તેમણે કર્યું છે સનમાન, એક રાત્રિ રહ્યા તેહ સ્થાન । સંતપાળા કાઠી હરિજન, સમાધિ કરાવી છે જીવન ॥૪॥
કુવા કાંઠે પોતે હરિ બેઠા, સર્વે જન ઉભા રહ્યા હેઠા । તે જોઈ સુબે કરી ઉપાધિ, છોડાવી દીધી હરિયે સમાધિ ॥૫॥
ઘણી વાત તિયાં પોતે કરી, સુખાને ગુણ આવ્યો છે જરી । તેને અષ્ટ ભુજાયે દેખાયા, એવા હરિ જગ છતરાયા ॥૬॥
ગામ ધમાસણામાં ભૂધર, હિંડોળામાં જુલ્યા નટવર । કેશવ સુતાર જેનું નામ, તેને ઘેર જમ્યા ઘનશ્યામ ॥૭॥
જમેલો પ્રસાદ વધ્યો જેહ, ગામના કુવામાં નાખ્યો તેહ । પછે બોલ્યા મનોહર શ્યામ, હરિજન થશે બધુ ગામ ॥૮॥
અડાલજની વાવે ગયા છે, સંત સહિત તેમાં નાહ્યા છે । વાવ કરાવી છે તેને ધન્ય, મોક્ષનો વર આપ્યો જીવન ॥૯॥
ગામ મનીપુરમાં જીવન, હિંડોળામાં જુલ્યા છે મોહન । અનેક રૂપે દર્શન દીધાં, હરિજનનાં કારજ સીધાં ॥૧૦॥
તળાવને તીરે સભા કરી, કુવાના થાળામાં શીરો ભરી । ઘેરોઘેર જઈ પ્રાણપતિ, મુક્ત સહિત જમ્યા છે અતિ ॥૧૧॥
ગામ ખોખરામાંહી ખાંતિલે, રંગડો વાળ્યો છેલછબીલે । અસુર નાશ પમાડ્યા પળે, ગામના ગોંદરે તેહ સ્થળે ॥૧૨॥
ગામ અશલાલીમાં સભા ભરી, સંત વેંચ્યા છે વિગતિ કરી । રામપ્રતાપ ને ઈચ્છારામ, બેઉ પુત્ર સાથે તેહ ગામ ॥૧૩॥
બીજી વાર જેતલપુર ધામે, તિયાં વેંચાણ કરીછે શ્યામે । ત્રીજી વાર વેંચ્યા વડતાલે, ત્યારે નક્કી કર્યું છે તે લાલે ॥૧૪॥
વળી તે ગામે જોબનપગી, હતો પાપનો પર્વત ઠગી । સર્વે ફેલમાં તે ફેસેલ, તેને ઉધાર્યો છે રંગરેલ ॥૧૫॥
વડોદરામાં વાલમ આવી, દિગ્વિજે કર્યો મનભાવી । સયાજીરાવને વર આપ્યા, બ્રહ્મમોલમાં તેને સ્થાપ્યા ॥૧૬॥
૧ સૂર્યપુરમાં જગજીવન, કર્યા અનેક જીવ પાવન । પારશીમાં અરદેશર નામે, તેનો મોક્ષ કર્યો ઘનશ્યામે ॥૧૭॥
ધર્મપુરે ધર્મપુત્ર ગયા, કુશળબા પર કરી દયા । પોતે રાજ અર્પણ કર્યું, રાજા બલીની પેઠે તે ઠર્યું ॥૧૮॥
હાથરોલીમાં શ્રીહરિ ગયા, ભગુખાંટ પર કરી દયા । ઘોડાસરમાં પાલખી પર, રાજાયે બેસાર્યા નટવર ॥૧૯॥
ગામ કઠલાલમાં શ્રીહરિ, કુવામાં જળ નાખ્યું છે જરી । અનંત જીવના મોક્ષ સારું, એવું કામ કર્યું તિયાં વારૂ ॥૨૦॥
ગામ વડથલે ગયા હરિ, ઘણી વાર આવ્યા ફરી ફરી । તિયાં ચોરાશી કીધી છે સારી, વિપ્રને ઘી જમાડ્યું છે ધારી ॥૨૧॥
ગામ તોરણામાં મુક્તનાથ, ઘણા સંત હરિજન સાથ । રણછોડ ભક્તની ગાદી પર, પોતે બેઠા છે શ્યામસુંદર ॥૨૨॥
ગામ લસુંદ્રામાં વનમાળી, પોતે આવ્યા છે એકીલા ચાલી । રામક્ષેત્રમાં નાહ્યા છે ઘણું, તેમાં ફેર નથી એક અણું ॥૨૩॥
ઉના ટાઢા પાણીના છે કુંડ, ત્રણ ઋતુમાં રે છે અખંડ । સંખ્યામાંતો સવાસો કેવાય, ઘણા જન આવી તેમાં નહાય ॥૨૪॥
તે તીરથ પાવન કરીને, વિપ્રને દાન આપ્યાં ઠરીને । પછે મહાદેવમાં રહ્યા રાત, શિવગિરે જમાડ્યા વિખ્યાત ॥૨૫॥
તિયાં ભક્ત ભાણાભાઈ નામ, તેને ઘેર ગયા ઘનશ્યામ । બીજા જીવણદાસ પટેલ, દીઠા ચતુર્ભુજ રંગરેલ ॥૨૬॥
ત્રીજા રણછોડ ઈચ્છાભાઈ, કરાવી સમાધિ સુખદાઈ । પોતાનો નિશ્ચે સૌને કરાવી, ઘણા રહ્યા છે ત્યાં મન ભાવી ॥૨૭॥
ઉંટડીયામાં હરિ ગયા છે, મુક્ત મંડળ સાથે રહ્યા છે । તિયાં વાત્રક ગંગા છે સારી, સંઘ સહિત નાહ્યા મુરારી ॥૨૮॥
ગામ પ્રાંતિજમાં મહારાજ, બોખે ન્હાવા ગયા સુખસાજ । નારાયણધરામાંહી વ્હાલે, જળકીડા કરી ભક્તિબાળે ॥૨૯॥
મઘરને કરાવી સમાધિ, યોગકળા તિયાં બહુ સાધી । પછે નિકળ્યા જળથી બાર, વડ હેઠે સભા કરી સાર ॥૩૦॥
મુક્તાનંદ બ્રહ્માનંદ જેહ, લાવ્યા કમળ મુનિઓ તેહ । તેના હાર રૂડા બનાવીયા, સર્વે શ્રીહરિને ધરાવીયા ॥૩૧॥
તુલજારામ વણિક બાળ, તેને ઘેર જમ્યા છે દયાળ । જુના મંદિરમાં રહ્યા રાત, ત્રીજે દિન ચાલ્યા છે પ્રભાત ॥૩૨॥
સલકી ગામ દેવ મુરારી, કોળીને જમાડ્યા સુખકારી । કુલડોલનો ઉત્સવ કરી, હિંડોળામાં જુલ્યા છે શ્રીહરિ ॥૩૩॥
ખારી નદીમાં ન ખુટે વારિ, એવો વર આપ્યો તિયાં ધારી । પછે સંત હરિજન સહુ, ફરતા કીર્તન ગાયાં છે બહુ ॥૩૪॥
શ્રીહરિ ગામ વેલાલમાંહી, અઢાર ઘેર જમ્યા છે ત્યાંહી । માઢ હેઠે થૈ નિકળે જેહ, મોક્ષનો વર આપ્યો છે તેહ ॥૩૫॥
કણભા કુજાડચ બેઉ ગામ, તિયાં પધાર્યા સુંદરશ્યામ । બાવીસ રૂપે થૈ પોતે જમ્યા, સાર્યો મનોરથ સૌને ગમ્યા ॥૩૬॥
ગામડીના મંદિરમાં માવ, ગયા છે સૌનો દેખીને ભાવ । તિયાં કેરીઓ જમ્યા છે અતિ, તેની ગણના ન થાય રતિ ॥૩૭॥
હરિ વિચરણનો જે વિસ્તાર, બાલ ચરિત્રમાં તેનો સાર । વિવેકી જન જાણજ્યો મને, કર્યા ચરિત્ર બહુ જીવને ॥૩૮॥
આતો સંક્ષેપમાં કરી વાત, તમે જાણજ્યો સર્વે પ્રખ્યાતા હરિ ચરિત્રનો નહિ પાર, કેટલાંક લખું વારમવાર ॥૩૯॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિ વિચરણ એ નામે પંચાશુભો તરંગ: ॥૯૬॥

પૂર્વછાયો- સુંદર આ સારી વારતા, જન જાણો મંગલરૂપ । કેવળ આ કળિયુગમાં, કલ્યાણકારી અનૂપ ॥૧॥

તાપ ટળે ત્રિવિધના, વળી પ્રાણીનાં પાપ મુકાય । અંતકાળે આવીને, કરે શ્યામ તેની સહાય ॥૨॥

ચોપાઈ- વળી એક કહું બીજી વાત, પરચાની છે તેહ સાક્ષાત । હરિ હતા જેતલપુર ગામ, કરે યજ્ઞ તિયાં પૂર્ણકામ ॥૩॥ ઘૃત મંગાવવા કરી પેર, ગાડાં મોકલ્યાં શ્રીપુર શેર । દાણીએ રોક્યાં લેવાને દાણ, ઘણીવાર લાગી પરમાણ ॥૪॥ ઘૃતકારણ વિપ્ર સઘળા, થયા જોતાં જોતાં ઉતાવળા । જાણી વાત તે આનંદસ્વામી, આવ્યા શ્રીજી પાસે સુખધામી ॥૫॥ કહે ઘૃત નથી તલભાર, ગાડાં લેવા ગયાં છે અપાર । હજી લગી તે આવીયાં નહી, સર્વેવાટ જીવે છે સહી ॥૬॥ કરે વિપ્ર ઉતાવળ આજ, હવે શું કરશો મહારાજ । સુણી આનંદ સ્વામીની વાણી, ઝટ ઉઠ્યા છે સારંગપાણી ॥૭॥ પડયાં કોટમાં કુંડલાં ખાલી, વેગે ચાલ્યા તિયાં વનમાળી । એક જેષ્ટિકા ઝાલીને હાથ, મારે કુંડલાંને મુક્તનાથ ॥૮॥ સ્વામી ઢાંકણું ધીરેથી ખોલે, આમાં જીવો હરિ એમ બોલે । જોતાં જોતાં ચાલ્યા જદુરાય, પોણો મણ ઘૃત જડ્યું ત્યાંય ॥૯॥ બીજા કુંડલામાં ઘૃત જાણો, અડધો મણ પ્રીતે પ્રમાણો । બન્ને કુંડલાનું ઘૃત મળી, તોલતાં સવામણ થયું વળી ॥૧૦॥ અવિનાશી બોલ્યા ત્યાં અગાડી, કાઢી આપજ્યો આમાંથી દાડી । જોયે તેમ આપો ઘૃતસાર, મારી જેષ્ટિકા ચાલ્યા મુરાર ॥૧૧॥ દેતાં ઘૃત તેમાંથી સદાય, આપે અખુટ ત્યાં ઉભરાય । તે દિને બારસે મણ લીધું, બીજે દિવસે એમજ કીધું ॥૧૨॥ એવું ચરિત્ર કર્યું કૃપાળ, સહુ રાજી થયા તેહકાળ । એમ આપી અતિશે આનંદ, ધન્ય ધન્ય સ્વામી સહજાનંદ ॥૧૩॥ વળી એક સમે તે ડભાણ, કર્યો યજ્ઞ પ્રભુએ પ્રમાણ । દેશદેશતણા હરિજન, આવ્યા હતા કરવા દર્શન ॥૧૪॥ શ્રીહરિને મુકે ભેટ સાર, થયા રૂપિયા સોળ હજાર । બાંધી થેલી કરીનેતૈયાર, મુક્યા મુળજીએ તેહવાર ॥૧૫॥ ગણી સર્વે પટારામાં ભરી, તાળું વાશ્યું તેહ નક્કી કરી । જેનું સીધું ઉપાડ્યું અપાર, તેને દેવા કર્યો નિરધાર ॥૧૬॥ એમ મુળજી શેઠે વિચારી, રાખ્યા રૂપિયા સોળ હજારી । પછે એક દિન જગરાય, કરી વિપ્રની મોટી સભાય ॥૧૭॥ દીધા દક્ષિણામાં તેહ દામ, બાકી રાખી નહિ બે બદામ । વેગે જાણી મુળજીએ વાત, કહે આ શું કર્યું જગતાત ॥૧૮॥ લીધું ઘી ખાંડ ૧પિષ્ટ અપાર, તેને શું દેશું દેવમુરાર । ત્યારે બોલીયા સુંદરશ્યામ, અમે લીધા નથી એહ દામ ॥૧૯॥ એમ કહી પટારો ઉઘાડી, દીધા રૂપિયા સર્વ દેખાડી । મુક્યા મુળજીએ જેહ દામ, દીઠા તેમના તેમ તમામ ॥૨૦॥ પામ્યા આશ્ચર્ય સર્વે અથાગ, ધન્ય ધન્ય કહે મહાભાગ । આ તો અલૌકિક થઈ વાત, તેવું જોઈ થયા રળિયાત ॥૨૧॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે જેતલપુરનો પરચો કહ્યો એ નામે છનુમો તરંગ: ॥૯૬॥

પૂર્વછાયો- વળી પરચાની વાર્તા, લખવા અતિશે ઉમંગ । કહું લીલા બહુનામીની, ચરે અંગે રંગ અભંગ ॥૧॥

મુમુક્ષુ મર્મ લેઈ સદા, અતિ પામે ઉર ઉમંગ । મતિ રહે નિત્ય નિર્મળ, લહે અંતરમાં સુખ અભંગ ॥૨॥

સુંદર લખનો શેરમાં, વસે વણિક વેણીરામ । પ્રધાન પોતે પુરનો, અતિ કરે રુડાં કામ ॥૩॥

નગરપતિનો પ્રેમ છે, સહુ ભોગવે અધિકાર । એક સમે કાંઈ વાંકથી, નૃપ કોપ્યો અપરંપાર ॥૪॥

ચોપાઈ- દેખી દોષ દિવાનનો અતિ, ઘણો કોપે થયો છે ભૂપતિ । ઠુંડી લીધાં બધાં ઘરબાર, નાખ્યો બંધીખાનાની મોઝાર ॥૫॥ કોડ દામનો દંડ જ દીધો, લઈ જામીનને છુટો કીધો । આપી અવધિ એક જ માસ, દંડ લેવા કર્યો બહુ ત્રાસ ॥૬॥ બોલ્યો ભૂપતિ ક્રોધ તે લાવી, વીતે વાયદો દેશું વટલાવી । જાશે એક દિન સત્ય માન, તુંને કરીશ મુસલમાન ॥૭॥ એવું વેણ વધો પુરપતિ, વેણીરામની મુંઝાણી મતિ । કોડ દામ દેવા નથી હામ, લાવું ક્યાંથી જાવું કોણે દામ ॥૮॥ આવા કષ્ટથી કોણ ઉગારે, દેહ પાડવા વાત વિચારે । નહીં શુદ્ધને સાન લગાર, જેમ તેમ આવ્યો પુરબાર ॥૯॥ તિયાં ગોમતી નદીને તીર, દીઠું શિવનું રુડું મંદિર । ધીર આવી ભોળાનાથ ભાળી, બેઠો સન્મુખ આસન વાળી ॥૧૦॥ બોલી દીન વચન અપાર, અતિ સ્તવન કરે ત્રિપુરાર । જય જય શંભુ શૂલપાણી, રાખો શરણ મુને દીન જાણી ॥૧૧॥ જય જય તમોને તે નાથ, મારો હેતે ઝાલો તમે હાથ ॥ જય જય ભાલચંદ્ર ધારી, મારા તાપ ટાળો ત્રિપુરારી ॥૧૨॥ જટાધારી મૃગરંગ ભોગી, જય ઉમાપતિ મહાજોગી । જય કંદર્પ હર્ષ હરંત, નીલકંઠ મહા બળવંત ॥૧૩॥ મુંને થાશો નહીં જો પ્રસન્ન, તમો આગળ પાડીશ તન । એમ વિનતિ કરે અપાર, ચાલે ચક્ષુમાં નીરચોધાર ॥૧૪॥ ત્યારે તેહ સમે સુખકંદ, વ્યાપકાનંદ ને સુખાનંદ । મહા સમર્થ શ્રીજીના સંત, ત્યાગ વૈરાગ્યાદિ ગુણો અનંત ॥૧૫॥ જેણે જાણ્યું જગ તૃણતોલે, જ્ઞાનાનંદ મસ્ત થઈ ડોલે । પરમાર્થી પરમ કૃપાળ, મહામુક્ત દીનના દયાળ ॥૧૬॥ બેઠા તેહ સ્થળે બેઉ સ્વામી, અતિ પ્રતાપી અંતર્યામી । વાત જાણી વેણીરામતણી, કૃપા કરી આવ્યા તેહ ભણી ॥૧૭॥ પોતે બોલ્યા વચન હુલ્લાસે, કેમ મુઝાવો છો કેને ત્રાસે । વેણીરામે જોયું ધરી ભ્રાંત, દેખી સંત થયો અતિ શાંત ॥૧૮॥

કૃપાસાગર જાણી કેવળ, કહ્યું કષ્ટ પોતાનું સકળ । કરજોડી રહ્યો થઈ દીન, ઘાટે સ્વરે કરતો રુદન ॥૧૯॥
 દુઃખી જાણી દયા આવી મન, શુભ વાક્ય બોલ્યા મુનિજન । દયાસિંધુ છે દેવના દેવ, દુઃખી દીનના પાલન એવ ॥૨૦॥
 જેણે પંચાલીનાં પુર્યા ચીર, વારે આવશે શ્યામશરીર । પછે પ્રગટ પ્રભુનો ત્યાંય, સંભળાવ્યો તેને મહિમાય ॥૨૧॥
 વેણીરામ પામ્યો ઘણું જ્ઞાન, જાણ્યા શ્રીજીને શ્રીભગવાન । પછે સ્વામીનો સેવક થઈ, વર્તમાન ધાર્યા નિમ લઈ ॥૨૨॥
 નિશ્ચે કરી થયો સતસંગી, પામ્યો દાન અભંગ ઉમંગી । કહે સ્વામી સુણો વેણીરામ, કષ્ટ ગયું તમારું તમામ ॥૨૩॥
 એમ કહી ચાલ્યા મુનિરાજ, કાનપુરે પધારવા કાજ । દીધું વેણીરામને વચન, જાણ્યું અંતર્યામીયે મન ॥૨૪॥
 સંતનું વેણ સત્ય કરવા, ચાલ્યા ભક્તનું કષ્ટ હરવા । વ્હાલે લીધો વણિકનો વેષ, શીર પાઘ ખભે રૂડો ખેશ ॥૨૫॥
 શ્વેત અંગરખું અંગે પેરી, ઝળકે ભાલ લટકતો લેરી । સુંદર પેરી ધોળી ધોતલી, કાને ખોશી કલમ ઉઝળી ॥૨૬॥
 નામા ઠામાતણો સાજ સહી, ચાલે મુનીમ ચોપડા લહી । આવ્યા ૧સોનૈયા લેઈને શેઠ, વેણીરામની કરવા વેઠ ॥૨૭॥
 રાજભુવને રાજીવનેણ, જઈ કહ્યું નવાબને વેણ । વેણીરામનો દંડ તમામ, દેવા આવ્યા અમે કોડ દામ ॥૨૮॥
 પછે રોકડા રૂપિયા ગણી, મુકી થેલીયો આગળ ઘણી । માગી પાવતી કરી હિસાબ, જોઈ વિસ્મે પામ્યો છે નવાબ ॥૨૯॥
 દામ પુરું ચુકાવી તે દીધું, લખેલું ખત તે હાથે લીધું । ત્યારે રાયે પૂછ્યું તમે કોણ, વેણીરામની ક્યાંથી પિછાણ ॥૩૦॥
 સુણી શેઠ બોલ્યા રુડી વાણ, વેણીરામના અમે વેચાણ । અમો વસિયે પશ્ચિમ દેશ, વેણીરામ અમારા નરેશ ॥૩૧॥
 જગજીવન નામ અમારું, વેણીરામતણું નામ પ્યારું । ધીરે રૂપિયા કોડ હજાર, ભાગે ભીડ્ય હમારી અપાર ॥૩૨॥
 ઘણું કર્જ એનું અમ શીષ, થોડું ચુકાવ્યું અમો આ દીશ । એમ કહી ચાલ્યા જગવંદ, રહ્યો વિમાસી ઉર રાજેન્દ્ર ॥૩૩॥
 વેણીરામ જાણ્યો ધનવાન, બોલાવીને દીધું બહુમાન । કહે કોણ શેઠ આંહિ આવ્યો, કોડ રૂપિયા ક્યાં થકી લાવ્યો ॥૩૪॥
 વેણીરામ કહે સુણો રાય, એનો મર્મ ન જાણું હું કાંય, નથી એક કોડી મુજ પાસ, રાત્રિ દિન રહું છું ઉદાસ ॥૩૫॥
 તમે લુંટીને કીધો ભીખારી, કોણ સાખ પુરે હવે મારી । દંડ ચુકાવ્યાની વાત બોલી, ઠાલી રાંકની કરો ઠઠોલી ॥૩૬॥
 કહે રાય સત્ય સરવથી, આંહિ ટોળતણી વાત નથી । જીવો આ દંડ તમારો આવ્યો, એમ કહી હિસાબ બતાવ્યો ॥૩૭॥
 પછે થેલી બતાવી તમામ, જેમાં ભર્યા હતા કોડ દામ । તેહ ઉપર સિક્કો કરેલ, વેણીરામનું નામ લખેલ ॥૩૮॥
 દેખી અદ્ભુત ચમત્કાર, વેણીરામ કરે છે વિચાર । કર જોડી બોલ્યો મુખવાણ, આવ્યા નિશ્ચે પ્રગટ પ્રમાણ ॥૩૯॥
 મારું કષ્ટ જોઈ તતકાળ, લીધી શામળે મારી સંભાળ । અહો પ્રભુ અનાથના નાથ, મારો હેતે જાલ્યો તમે હાથ ॥૪૦॥
 મહા કષ્ટથી લીધો ઉગારી, મુને દર્શન દેજ્યો મુરારી । સત્ય કીધું સંતનું વચન, ધન્ય ધન્ય તમે ભગવન ॥૪૧॥
 પછી પોતે થઈ રળિયાત, સર્વ કહી નવાબને વાત । મળ્યા સંત અભયદાન દીધું, થયું કારજ સર્વે સીધું ॥૪૨॥
 સુણી ભૂપતિ વિમાસે ભારી, ઓળખ્યા નહિ મેં અવતારી । જાણ્યા પ્રાકૃત માનવી રૂપ, કોટિ કોટિ બ્રહ્માંડના ભૂપ ॥૪૩॥
 રૂડો વેષ નિહાળી વિચિત્ર, ભુલો પડ્યો હું માયામાં મિત્ર । તુને દુઃખાવ્યો મેં મહાસાધ, કર્યો મોટો તારો અપરાધ ॥૪૪॥
 કરો ક્ષમા તજી મને રીસ, એમ કહી નમાવતો શીષ । વેણીરામ કહે સુણો રાય, ભાવી થનારું હોય તે થાય ॥૪૫॥
 તેનો શોક કરો નહિ રતિ, મહા જ્ઞાનવંત છો ભૂપતિ । એમ વદી વેણીરામે વાણ, કર્યો શાંત ભૂપતિ સુજાણ ॥૪૬॥
 પાછો નૃપે દીધો અધિકાર, વેણીરામ શું બાંધીને પ્યાર । મહાગુણનિધિ મહીપત, સંભારતો શેઠની સુરત ॥૪૭॥
 પોતે શોધાવ્યું શેર તમામ, જોયા શેઠ દીધા જેણે દામ । પાછા આવીયા સેવક જન, ક્યાંય ન મળ્યા જગજીવન ॥૪૮॥
 કહ્યું આવી ભૂપને વૃત્તાંત, ત્યારે ભાંગી ગઈ મન ભ્રાંત । જાણ્યું નિશ્ચે આવ્યા જગતાત, દીધા દામ મુને ખરે ખાત ॥૪૯॥
 પછે વેણીરામ થયો વિરક્ત, બન્યો શ્રીજીતણો મહાભક્ત । આવા પરચા બીજા છે અનંત, સૌ સાંભળજ્યો થઈ નિઃશંક ॥૫૦॥
 દીઠા સાંભળ્યા અમે જેટલા, અથ ઈતિ લખ્યા છે તેટલા । અતિ અદ્ભુત કર્યા ચરિત્ર, ગાતાં સુણતાં થાશો પવિત્ર ॥૫૧॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્ય ભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીહરિયે વેણીરામનું કષ્ટ ટાળ્યું એ નામે સત્તાણુમો તરંગ: ॥ ૯૭ ॥

પૂર્વછાંયો- ઘણી લીલા હરિવરની, લખતાં ન આવે અંત । હવે લખવા પરચા, મારે મન હર્ષ અનંત ॥૧॥

મોટા રામપ્રતાપજી, નાનાભાઈ ઈચ્છારામ । વચેટ વર્ણિરાટજી, ઘનશ્યામ સુંદરશ્યામ ॥૨॥

ગોત્ર સાવર્ણિ ગણો, શુભ વેદ સામ વિખ્યાત । વિપ્ર સરવરિયાવિષે, છુપૈયે જન્મ્યા જગતાત ॥૩॥

અકળ અક્ષરવાસીનાં, અદ્ભુત લીલા ચરિત્ર । ફર્યા અસંખ્યના સખા થઈ, છુપૈયાપુર તે પવિત્ર ॥૪॥

ચોપાઈ- કોશલદેશની કહું વાત, લોહગંજરી ગામ વિખ્યાત । રહે રામપ્રતાપજી પ્રીતે, સ્વકુટુંબ સ્વજન સહિતે ॥૫॥

ગુણે જાણો બીજા બલરામ, ધારી રહ્યાછે ધર્મને ધામ । જેના ભ્રાત અક્ષરના પતિ, કવિ શું વર્ણવે અલ્પમતિ ॥૬॥

એક સમે તે રામપ્રતાપ, નિજ મંદિર બેઠાછે આપ । અતિ પવિત્ર પ્રસશ મન, કરે દહીંપુવાનું ભોજન ॥૭॥

ત્યાં આવ્યા નારદમુનિ ફરતા, મુખે નારાયણ ધ્વનિ કરતા । વેષ ધાર્યો સાધુતણો અંગ, માગી ભિક્ષા ભાળીને પ્રસંગ ॥૮॥

પછે બોલ્યા વચન ગંભીર, સુણો રામપ્રતાપજી વીર । સુત અવધપ્રસાદ જે છે, મુક્ત અક્ષરધામના તે છે ॥૯૮॥
 તેને શ્રીહરિ પોતે પ્રમાણો, પુત્ર દત્તક લેશે એમ જાણો । જાણી ભક્ત ભલા ગુણવાન, દેશે ધર્મગાદી ભગવાન ॥૧૦॥
 એવું વાક્ય સુણી સાધુતણું, રામ રાજી થયા મન ઘણું । સુતા સિધના કહે છે બાઈ, આપો સંતને ભોજન કાંઈ ॥૧૧॥
 પછે સંત બેઠા છે મંદિર, હરિનામ જપે તે સુંદિર । ગયા મંદિરમાં બલરામ, દેવા સંતને સિધુ તમામ ॥૧૨॥
 તે દેખી મુનિ બોલ્યા હુલાસ, સુણો પાંડેજી કહું પ્રકાશ । અમે રાધેલું જમીએ અન્ન, તમે લઈ જાઓ થઈ પ્રસન્ન ॥૧૩॥
 અમો આવ્યા હતા તવ દ્વાર, કેવા પુત્ર ભવિષ્યનો સાર । સુણી પાયે લાગ્યા રામ જ્યારે, જોયું ન દીઠા સંતને ત્યારે ॥૧૪॥
 જોત જોતામાં અદશ્ય થયા, કહે રામ સંત કીયાં ગયા । પામી આશ્ચર્ય પુછે જનને, મુનિ ગયા ક્યાં માની મનને ॥૧૫॥
 એવે આવ્યા સંધ્યાગીર નામ, રૂડા ગુણે કરીને તે ગામ । તેને વાત કરી છે વિસ્તારી, એવું સાંભળી બોલ્યા વિચારી ॥૧૬॥
 અહો આતો મોટો ચમત્કાર, હશે દેવ દિવ્ય અવતાર । કહે રામ સંતની આકૃતિ, હતી મહામુનિને મળતી ॥૧૭॥
 ગૌર અંગ તિલ ત્રાજું ભાલ, ગ્રહી હસ્તમાં વીણા વિશાળ । શિશ શિખાયે ઝળકે કેશ, રૂડો મુનિનો વૈષ્ણવ વેષ ॥૧૮॥
 બોલ્યા સંધ્યાગીર જ્ઞાનવાન, એતો નારદ કેરાં નિશાન । તમે રામપ્રતાપ પાવન, પામ્યા મહામુનિનાં દર્શન ॥૧૯॥
 કહી ગયા એ મુનિ જેટલું, થાશે આગળ સત્ય તેટલું । સુણી સંધ્યાગીરનાં વચન, થયા રામપ્રતાપ પ્રસન્ન ॥૨૦॥
 પામ્યા પરચો પુરો મહાભાગ, અતિ અંતરમાં અનુરાગ । વળી આંબલીયા ગામ જ્યાંય, વસે બંધુ ઈચ્છારામ ત્યાંય ॥૨૧॥
 મુનિ નારદ પણ ત્યાં જઈ, કહી વાત તે પ્રમાણે લઈ । તવ પુત્ર રઘુવીર જેહ, થાશે ધર્મધુરંધર તેહ ॥૨૨॥
 ગુણ ગંભીર રૂપ રસાળ, લેશે દત્તક કરી દયાળ । કહ્યું રામપ્રતાપને જેવું, ઈચ્છારામને કહ્યું છે તેવું ॥૨૩॥
 થયા અદેશ ત્યાંથી મુનેશ, વદી વાણી એવી લવલેશ । અતિ અદ્ભુત આશ્ચર્ય જોઈ, ચારે બાજુ જુએ સહુ કોઈ ॥૨૪॥
 જ્યારે દીઠા નહિ મુનિરાય, ઈચ્છારામજી વિસ્મય થાય । કહી આતો અલૌકિક વાત, દીઠી સુણી પ્રત્યક્ષ સાક્ષાત ॥૨૫॥
 પછે ઈચ્છારામ તે હુલાસે, ગયા રામપ્રતાપજી પાસે । કહી આનંદની ત્યાં વિધિ, ભાવે ભેટ્યા સગાં ને સંબંધી ॥૨૬॥
 મુનિ મળ્યાની વાત સાંભળી, થયા વિસ્મય સહુ મળી મળી । બેઉ બંધુ જુદે જુદે ગામ, મળ્યા મુનિએ મોટાનું કામ ॥૨૭॥
 પછે કરી અંતર ઉચાટ, વીર આપણા વર્ણિરાટ । ઘણા વર્ષથી ગયા છે વન, તપ કરી કર્ષ કરવા તન ॥૨૮॥
 એનો અલૌકિક ચમત્કાર, તેના મળ્યા નહિ સમાચાર । એમ ચિંતા કરે છે અપાર, ચાલે ચક્ષુમાં નીર ચોધાર ॥૨૯॥
 તમો બંધુછો બાંચ અમારી, ગયા વન શું વાત વિચારી । તવ વિના હે વીર નિદાન, કોણ દેશે અજ્ઞાની ને જ્ઞાન ॥૩૦॥
 આવો વેગે વાલા બ્રહ્મચારી, અમે કરશું સેવા તમારી । હોય પ્રાણ વિના જેવું પિંડ, તેવું દેખું છું સર્વ ૧ઈંડ ॥૩૧॥
 ઘનશ્યામજી ગુણ ભંડાર, તવ વિના સુનો આ સંસાર । એમ કરે વિવિધ વિલાપ, હરિકૃષ્ણ જપે મુખે જાપ ॥૩૨॥
 ત્યારે આવ્યા મંદારામ નામ, નિજ રમાતુલ સુત સ્વધામ । સાથે બેઉ સંત સુખકંદ, માયાજીતાનંદ સુખાનંદ ॥૩૩॥
 કહે સાંભળો શ્રીબલરામ, સદા સુખી છે શ્રીઘનશ્યામ । મહાપ્રતાપી બંધુ તમારા, ભવબંધ તોડ્યા છે અમારા ॥૩૪॥
 પછે પ્રભુએ લખેલો પત્ર, દીધો રામપ્રતાપને તત્ર । દેખી પત્ર સુણી સમાચાર, પામ્યા આનંદ તેહ અપાર ॥૩૫॥
 જેમ અંધને આવે લોચન, પામેછે જેમ ગયેલું ધન । ક્ષુધાવંત ક્ષુધારસ પામે, વત્યો આનંદ અતિ તે ઠામે ॥૩૬॥
 પછે આપ્યાં મુનિને આસન, પુછી કુશળ કીધું પૂજન । રાજી થઈને રામપ્રતાપ, વાંચે પત્ર ઉંચે સ્વરે આપ ॥૩૭॥
 સ્વસ્તિ શ્રી શુભ છુપૈયા ગામ, રાજે જ્યેષ્ઠ બંધુ બલરામ । ઈચ્છારામ આદિ અભેરામ, વાંચો વર્ણીના પ્રેમે પ્રણામ ॥૩૮॥
 રૂડો ગુર્જર દેશ વિશાળ, લખ્યા છે શ્રીનગરેથી લાલ । જાણો અમે કુશળ સાક્ષાત, ઈચ્છું સુખી સંબંધી ને ભ્રાત ॥૩૯॥
 વાંચી પત્ર તજીને ઉચાટ, આવો વેલા જોઉં અમો વાટ । મને ભેટવા ભાવ છે અતિ, નવ લખી શકું અથ ઈતિ ॥૪૦॥
 અમે પ્રત્યક્ષ અત્ર પ્રમાણ, તેનાં વાંચજ્યો વીર એંધાણ । ગયા તળાવ ખેલવા જ્યારે, ખાંપો વાગ્યો જંઘા વિષે ત્યારે ॥૪૧॥
 બાંધ્યો પાટો અશ્વિનીકુમારે, કહ્યો વેણીરામે તેનો સારે । વળી પીરોજપુરમાં પ્રીતે, જમ્યા જાંબુડાં સખા સહિતે ॥૪૨॥
 અમ સંગે અતિ અનુરાગ, વેણીરામ માધવ અને પ્રાગ । તિયાં જાંબુનો માલિક મલ્લ, નામ બકસ જાણો સકળ ॥૪૩॥
 મહામસ્ત બહુ બલવંત, આવ્યો કરવા અમારો અંત । ત્યારે સર્વ સખાની સમક્ષ, અમે હર્યો અસુર પ્રત્યક્ષ ॥૪૪॥
 તરગામ જાણો સહુ કોઈ, જ્યાં દીધી અમોને જનોઈ । ત્રણ ખુણિયા ક્ષેત્ર મોઝાર, ગયા હતા તમે તેણીવાર ॥૪૫॥
 અમે પૂરણ થઈ પ્રસન્ન, દીધું અલૌકિક દરશન । તવ ચક્ષુ વિષે વધુ વારી, કરી સ્તુતિ અતિશે અમારી ॥૪૬॥
 ત્યારે બાલસ્વરૂપ ત્યાં ધારી, કહી માતાને લીલા વિસ્તારી । વળી શ્રાવણ સુદી બળેવ, અમ દર્શને આવીયા દેવ ॥૪૭॥
 બાંધી રક્ષા ગયા નિજધામ, એવાં કર્યા ઘણાં અમે કામ । વળી મખોડા તીર્થની વાટ, મનોરમા નદી કેરો ઘાટ ॥૪૮॥
 મોટી તોપ સુવર્ણની ભાળી, એક હસ્તથી અમે ઉછાળી । એહ એધાંણ છે અમતણાં, નથી લખ્યાં પત્રમાંઈ ઘણાં ॥૪૯॥
 ઘર તજી ગયા અમે વન, દીધું ભોજાઈને જે વચન । લેશું તેડાવી સર્વને પાસ, દેશું સુખ અખંડ ઉલાસ ॥૫૦॥
 તેહ સત્ય કીધું હવે આજ, વેલા આવો તમે શિરતાજ । મારા ધર્મધુરંધર ધીર, વાટ જોઈ રહ્યો છું હું વીર ॥૫૧॥

તમો કાજે મેલ્યા અમે સંત, તેના સાથે આવો ગુણવંત । એવો પત્ર પ્રભુનો સાંભળી, વાંચે વારે વારે સહુ મળી ॥૫૨॥
રેલ્યા સુખસિંધુ અમ ઘેર, વેગે ટાળી વિયોગની પેર । પછે પ્રીતે બેઉ સંતતણી, કરી સેવા અન્ન જળે ઘણી ॥૫૩॥
સર્વે જાણ્યા શુભ સમાચાર, એમ વત્યો જયજયકાર । માન્યા સંત મહાસુખકારી, પુછે તેહને વાત વિચારી ॥૫૪॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીછુપૈયે ધર્મકુળને બે સંત તેડવા ગયા એ નામે અઢાણુમો તરંગ: ॥૯૮॥

પૂર્વછાયો- પછે મુનિને પ્રેમશું, બેઉ વીર વિચારી ત્યાંય । સંશય ઉરનો ટાળવા, બોલ્યા વેણ તદાય ॥૧॥

પત્ર રૂડો ઘનશ્યામનો, લખે થયા બહુ દિન । મળ્યો ઘણે દિન દેખીને, સંશય હણો સ્વામીન ॥૨॥

સુણી વચન બળરામનું, પછે બોલ્યા સંત મહંત । વાટ વિકટ વનતણી, અમે વેઠ્યાં કષ્ટ અનંત ॥૩॥

જોતાં દેશવિદેશમાં, ન મળ્યા તમે બેઉ ભ્રાત । વીતી કહું આ વાટની, સુણજયો સહુ સાક્ષાત ॥૪॥

ચોપાઈ- કહે સંત સુણો શુભ મન, રૂડા રામપ્રતાપ પાવન । આવી રહ્યા અમે રતલામ, કર્યો ત્યાંથી ૧અવંતિ મુકામ ॥૫॥

પછી કર્યો અયોધ્યામાં વાસ, તવ દર્શન ઉર હુલ્લાસ । વસે ગંગાપુત્ર ગોર જ્યાંય, તેમને મળિયા વળી ત્યાંય ॥૬॥

અમે પુછી છુપૈયાની વાટ, સુણી ઉર પામ્યા તે ઉચ્ચાટ । આંહિ બાર છુપૈયા છે સહી, એવી વાત તેમણે ત્યાં કહી ॥૭॥

પછી બાર છુપૈયા ત્યાં જોયા, તમે ન મળિયા અમે રોયા । ત્યારે સામે ત્યાં દર્શન દીધાં, ટાળી ઉચ્ચાટ ને સુખી કીધા ॥૮॥

પછે ઉર આનંદ પામીને, દીઘાઘાટમાં ગયા ભમીને । ક્રિયાં પત્તો તમારો ન લાગ્યો, મનમાંતે ઘણો શોચ જાગ્યો ॥૯॥

પાછા આવ્યા મથુરા મોઝાર, મળ્યા ગોર લાગી નહિ વાર । પાંચ દિન અમે રહ્યા રાત, પામ્યા કૃષ્ણદર્શન સાક્ષાત ॥૧૦॥

પુછ્યું નામ દેઈને તમારું, નવ મળ્યું પીછાનનું બારું । પછે આવ્યા અમે લખનોર, ઘણા દેશ જોયા કરી જોર ॥૧૧॥

તિયાં મળ્યા સુબેદાર સારા, મંછારામ પ્રભુજીના પ્યારા । દેખી થયા અમોને પ્રસન્ન, ભલું ભાવે કરાવ્યું ભોજન ॥૧૨॥

પછે પ્રીતે પ્રભુજીનો પત્ર, દીધો મંછારામજીને તત્ર । વાંચી રીઝ્યા ઘણું ગુણવાન, સાથે આવ્યા કરી સનમાન ॥૧૩॥

આજ મળ્યા તમો આપોઆપ, તેતો મંછારામનો પ્રતાપ । વેઠ્યું વન અમે ચારે માસ, બહુ વેઠી છે ભુખ ને પ્યાસ ॥૧૪॥

માટે ચાલો સહુ વેલ્લા વેલ્લા, રહ્યા વાટ જોઈ અલબેલા । એવાં સુણી મુનિનાં વચન, થયા રામપ્રતાપ પ્રસન્ન ॥૧૫॥

ભાતું બાંધ્યું જાવા ભલી રીતે, ઈચ્છારામજી વીરસહિતે । એવું જોઈને સિધનાબાઈ, ઘણો શોક કરે મનમાંઈ ॥૧૬॥

કહે એક થયોછે વૈરાગી, વળી બીજા ને લગની લાગી । નવ જાશો તમે મારા તાત । મહાવિકટ વનછે ભ્રાત ॥૧૭॥

એમ કહી કરેછે રુદન, નંદરામ આદિ ઘણા જન । તેને ધીરજ આપી અપાર, થયા રામ તુરત તૈયાર ॥૧૮॥

ઘનશ્યામને લાવવા આંહી, ત્યારે સર્વે રોતા રહ્યા ત્યાંહી । પછે વેલ્લા ઉઠીને પ્રભાત, શુભ મુહૂર્તે સંત સંઘાત ॥૧૯॥

લોહગંજરીથી બલદેવ, આવ્યા છુપૈયામાં તતખેવ । જ્યાં શ્રીજીના જન્મનું સ્થાન, રમ્યા બાળક થઈ ભગવાન ॥૨૦॥

રંગ મોહોલમાં રાજવનેણ, શોભે મૂર્તિ મહાસુખદેણ । ગયા દર્શને સંત ને ભ્રાત, દીઠા બાલરૂપે જગતાત ॥૨૧॥

તેજ:પુજ તણો નહિ પાર, દીઠો અલૌકિક ચમત્કાર । મંદ હાસ્ય કરે ઘનશ્યામ, સામું જોઈ રહ્યા બલરામ ॥૨૨॥

પુરજનમુનિ બે ૧સ્વજન, પ્રીતે નિર્ભિ હર્ષ પામ્યા મન । પામ્યા આશ્ચર્ય સૌ નરનાર, કરે જયધ્વનિનો ઉચ્ચાર ॥૨૩॥

દિવ્યરૂપે દયાનિધિ નામ, છુપૈયે છુપાયા ઘનશ્યામ । કરી દર્શન રામપ્રતાપ, પામ્યા અંતરસુખ અમાપ ॥૨૪॥

પછે અદૃશ્ય થયા દયાળ, કોટિ બ્રહ્માંડના પ્રતિપાળ । એક મુહૂર્ત દર્શન દીધાં, સર્વે જનનાં કારજ સિધાં ॥૨૫॥

ધન્ય ધન્ય કહે છે સહુ લોક, પામી દર્શન થયાં અશોક । મેલી છુપૈયાપુર પ્રખ્યાત, ચાલ્યા ત્યાંથી બલરામભ્રાત ॥૨૬॥

લખનોર આવ્યા અનુરાગ, કર્યો મુકામ કેશરબાગ । તેહ શેરનો લાખેણો રાય, જાણે શ્રીજીતણો મહિમાય ॥૨૭॥

મહાધર્મિષ્ઠ તેહ ભૂપાળ, જ્ઞાનાદિ ગુણે યુક્ત નૃપાળ । તેને સંદેશા સંતે કહાવ્યા, સુણી વાયુવેગે સામા આવ્યા ॥૨૮॥

લાવ્યા સંઘાતે સેવકજન, છત્ર ચમર રૂડાં વાહન । વળી દિવાનજી સતસંગી, વેણીરામ અતિશે ઉમંગી ॥૨૯॥

જાણ્યું આવ્યાછે સ્વામીના સંત, લાવ્યા સામૈયું હર્ષ અત્યંત । અતિ પ્રેમથી કર્યું પૂજન, પધરાવ્યા તે સુખઆસન ॥૩૦॥

લાવ્યા મોલે સૌને મહીપતિ, કર જોડી કરતા વિનંતિ । ધન્ય ધન્ય સ્વામી શિરતાજ, આજ મળ્યા મુને મહારાજ ॥૩૧॥

પુછી કુશળતા સંતતણી, પ્રીતે જોયું ત્યાં રામના ભણી । ત્યારે સંતે દીધી ઓળખાણ, જેના બંધુ પ્રગટ પ્રમાણ ॥૩૨॥

આજ આવી ચડ્યા તવ શેર, મોટી થઈ છે લીલાલહેર । એવું સુણી ભૂપ પાયે લાગ્યા, અતિ આનંદમાં અનુરાગ્યા ॥૩૩॥

કહે રામને નામ નૃપાળ, મોટી કૃપા કરી છે દયાળ । કોટિ જન્મનાં સુકૃત ફળ્યાં, તવ દર્શનથી દુ:ખ ટળ્યાં ॥૩૪॥

પછે ગજ મોટો શણગારી, સંત સાથે બેઉ ભ્રાત બેસારી । નમી સંતને બેઠા નરેશ, ફર્યા શેરમાં સુંદર વેષ ॥૩૫॥

વાજે વાજિંત્ર નાના પ્રકાર, મળ્યા લોકો હજારો હજાર । એમ માન દઈ રૂડી રીતે, પધરાવ્યા મોલે કરી પ્રીતે ॥૩૬॥

વેણીરામને ત્યાં કરી વ્હાલ, જમ્યા સંત ભ્રાત બેઉ થાળ । પછી ભૂપ નમી અતિ પ્રીતે, મુકી ભેટ ભલી રૂડી રીતે ॥૩૭॥

બેઉ અશ્વ લીધા બળવાન, જેનો વેગ રખગેશ સમાન । પછે ત્યાંથી સિધાવિયા સંત, આવ્યા ગોકુળમાં ગુણવંત ॥૩૮॥

નંદગ્રામમાં મહામુનેશ, ભાઈ સહિત કર્યો પ્રવેશ । ત્યાંથી આવ્યા મથુરા મોઝાર, જ્યાં જનમીયા કૃષ્ણ મુરાર ॥૩૯॥
 કરી પ્રક્રમા ગોવરધન, ગયા વેગે ત્યાંથી વૃંદાવન । પછે આવ્યા કાલિંદીને તીર, કર્યું સ્નાનથી શુદ્ધ શરીર ॥૪૦॥
 કૃષ્ણમંદિરમાં ગયા રામ, તિયાં દીઠા છે શ્રીઘનશ્યામ । દિવ્યરૂપે દેખાણા દીનેશ, રાજે કૃષ્ણચંદ્ર વર્ણિવેષ ॥૪૧॥
 નિજ બંધુસમા વડરૂપ, દીઠા કોટિબ્રહ્માંડના ભૂપ । બન્યા પોતે પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ, સંતે દીઠા પુરુષપ્રમાણ ॥૪૨॥
 મંદ હાસ્ય ને નેણાં રસાળ, મુખચંદ્ર આકૃતિ વિશાળ । દેખી રામ રાજી અતિ થયા, ભુજા ભીડીને ભેટવા ગયા ॥૪૩॥
 થયા અદેશ્ય ત્યાં અવિનાશ, રામપ્રતાપ થયા નિરાશ । એવું ઐશ્વર્ય પ્રત્યક્ષ જોઈ, મન મૂર્તિવિષે દીધું પ્રોઈ ॥૪૪॥
 તેહ તીર્થ દેખીને પાવન, ભલાં વિપ્રને દીધાં ભોજન । જમ્યા પોતે મળી સહુ સાથ, નિર્ભિ નાથને થયા સનાથ ॥૪૫॥
 તિયાં લાલાબાબુ નામે ભક્ત, જેણે જાણ્યું તૃણતુલ્ય જક્ત । કરે ભાવે પ્રભુનું ભજન, તેનો થયો મેળાપ તે દિન ॥૪૬॥
 શતકોટિ પતિ જે કેવાય, માયિક સુખમાં ન લોભાય । જાણે જેવો જનક રાજન, બીજા દીઠા વિદેહી પાવન ॥૪૭॥
 જેને આગે મળ્યા છે મહંત, મોટા સ્વામી સુખાનંદ સંત । એવો ભક્ત ભારી લાલદાસ, બેઉ સંત બેઠા તેની પાસ ॥૪૮॥
 બલરામ બીજા ઈચ્છારામ, બેઉ ભાઈ બેઠા સુખધામ । કહી વાત પ્રગટપ્રભુની, રોમ રોમ પ્રગટ ૧વિધુની ॥૪૯॥
 પ્રભુજીની મૂર્તિ ધારી, શુદ્ધ બુધ સરવે વિસારી । પછે ખેંચાણાં નાડીને પ્રાણ, સુખે પામ્યા સમાધિ સુજાણ ॥૫૦॥
 દીઠા દિવ્ય નારાયણ શ્યામ, કોટિ કામહર સુખધામ । સંગે શોભે રૂડા બલદેવ, ઈચ્છારામ વળી તતખેવ ॥૫૧॥
 પછી જાગ્યા સમાધિથી જ્યારે, બોલ્યા બાબુ ધીરા રહી ત્યારે । ધન્ય ધન્ય મુનિ ગુણખાણી, મુને મેળવ્યા સારંગપાણી ॥૫૨॥
 મોટી કૃપા કરી તતકાળ, મારે મંદિર આવો દયાળ । થાળ જમી જાઓ મહામતિ, ઘણી કરીછે એમ વિનતિ ॥૫૩॥
 દેખી ભક્તિ તે ભક્તની ભારી, સંત ભ્રાતે વિનતિ સ્વીકારી । પછે જમ્યા કૃપાળુ મરાળ, કરી પાક રસોઈ રસાળ ॥૫૪॥
 ત્યારે પામ્યા અતિ ઉર હર્ષ, માન્યો દિન મોટો ઉતકર્ષ । કર જોડી કહી એમ વાણ, લાવો અન્ન પ્રગટ પ્રમાણ ॥૫૫॥
 થાશે ખર્ચ તે આપીશું અમે, સંકોચ ન રાખશો તમે । ઘણું વિનવજ્યો ઘનશ્યામ, કજ્યો પ્રભુને મારા પ્રમાણ ॥૫૬॥
 હું છું દાસ તમારો સ્વામિન, દયા લાવો જાણી મુને દીન । પછે ગયા છે મંદિરમાંય, લાવ્યા સુગંધી અન્ન ત્યાંય ॥૫૭॥
 શીશી ભરી દીધી છે સ્વામીને, આપવા શ્રીઅંતર્યામિને । પછે ઓળખીયા બેઉ ભાઈ, પુષ્પ ચંદને પૂજ્યા ત્યાંઈ ॥૫૮॥
 દીધો કંદોરો કંચન કેરો, મૂળમાં મૂલ્યવાન ઘણેરો । વળી ઉતરી દીધી ઉતારી, એવી સેવા કરી અતિ ભારી ॥૫૯॥
 સંત ચાલ્યા તે આનંદ પામી, ગામ લોયે મળ્યા બહુનામી । મળ્યા ભ્રાતને શ્રીજગતાત, સર્વે સંત થયા રણિયાત ॥૬૦॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે શ્રીલોયાગામમાં ત્રણ ભાઈનો મેળાપ થયો એ નામે નવાણુમો તરંગ: ॥૯૯॥

પૂર્વછાંયો- હે રામશરણ સુણો હવે, ત્યાર પછીની વાત । દુર્ગપુરમાં દયા કરી, રહ્યા છે જગતાત ॥૧॥

અપાર લીલા વડે આપીયું, ભક્તને સુખ અનુપ । ત્યાર પછી વિચાર કર્યો, ભુવનપતિના ભૂપ ॥૨॥

ચોપાઈ- હવે પ્રાણપતિયે તે વાર, કર્યો પોતાને મન વિચાર । જેને માટે ધર્યો તો આ દેહ, સર્વે સિદ્ધ કર્યું છે મેં એહ ॥૩॥
 કર્યું અધર્મનું ઉચ્છેદન, એકાંતિક ધર્મ સ્થાપ્યો પાવન । ચારે વર્ણના મનુષ્ય જેહ, ધર્મે સહિત વર્તે છે તેહ ॥૪॥
 હવે નથી બાકી કાંઈ કામ, થયા પૂરણ મનોરથ હામ । માટે સ્વધામે જવું જરૂર, અલબેલે ધાર્યું એમ ઉર ॥૫॥
 પછે સંત અને હરિજન, બાઈ ભાઈ આદિ જે પાવન । સૌને તેડાવ્યાં પોતાની પાસ, સભા કરી બેઠા અવિનાશ ॥૬॥
 બેઉ દેશના આચાર્ય આવ્યા, મહાપ્રભુ તણે મન ભાવ્યા । રામપ્રતાપ ને નંદરામ, બંધુવર્ગ આવ્યો છે તે ઠામ ॥૭॥
 ઠાકુરરામ પુન્યપાવન, ગોપાળજી નિરમળ મન । વૃંદાવન અને સીતારામ, બદ્રીનાથજી રૂડું છે નામ ॥૮॥
 મુક્તાનંદ બ્રહ્માનંદ સ્વામી, ગોપાળાનંદ તે યોગધામી । નિત્યાનંદ આદિ સૌ ત્યાગી, સભામાંહી બેઠા છે સદભાગી ॥૯॥
 પુન્ય પવિત્ર ઉત્તમરાય, એ આદિ સર્વે ગૃહસ્થ કેવાય । જીવુબા લાડુબા રાજબાઈ, સુવાસની આદિક છે ત્યાંઈ ॥૧૦॥
 બાઈ ભાઈ બેઠાં યોગ્ય રીતે, પ્રભુજીના સામું જોઈ પ્રીતે । ત્યારે બોલ્યા શ્રીહરિ વચન, ગંભીર વાણીથી પુન્ય પાવન ॥૧૧॥
 સર્વે સાંભળજ્યો એક ચિત્તે, સંત આચાર્ય આદિ તે પ્રીતે । શિક્ષાપત્રી જે કરી છે અમે, એ પ્રમાણે વર્તજ્યો તમે ॥૧૨॥
 પોતાના ધર્મમાં નિત્ય રેજ્યો, સૌને સારો ઉપદેશ દેજ્યો । સુણો આચાર્ય નિર્મળ મન, તમે બેઉ છો દત્તક તન ॥૧૩॥
 મારી આજ્ઞાને અનુસરજ્યો, મુજ વચન ઉર ધરજ્યો । દેવ બ્રાહ્મણ ને સાધુ જન, તેને જાણજ્યો મારું છે તન ॥૧૪॥
 વિષ્ણુ શિવ ગણેશ પાર્વતી, સવિતાદિને માનજ્યો અતિ । દેવ બ્રાહ્મણ ને સાધુ જન, સદા તેને પાળજ્યો દૈઢ મન ॥૧૫॥
 તેની વૃત્તિની પૃષ્ઠિ કરજ્યો, સત્ય વચન ઉર ધરજ્યો । એ આદિ મારી આજ્ઞા અશેષ, શિક્ષાપત્રીમાં છે તે વિશેષ ॥૧૬॥
 પાળજ્યો ને પળાવજ્યો તમે, એ આજ્ઞા કરીએ છીએ અમે । હવે અમારે જવું સ્વધામ, કરવાં હતાં તે કર્યાં કામ ॥૧૭॥
 કોઈ કરશોમાં તમે કલેશ, મુજ ભક્તિ કરજ્યો હમેશ । એવાં સુણી વાલાનાં વચન, સર્વે ઉદાસી થઈ ગયા મન ॥૧૮॥
 હે પ્રાણપતિ હે મહારાજ, શું વચન બોલ્યા પ્રભુ આજ । તમ વિના તો નવ જીવાય, હદે ધીરજ કેમ ધરાય ॥૧૯॥

નવ થાય વિયોગ સહન, તમો વિના ઠરે નહિ મન । એવી સુણીને પ્રેમની વાણ, ધીરજ આપેછે જીવનપ્રાણ ॥૨૦॥
 સર્વે ધીરજ રાખોને ભાઈ, મુંઝાશોમાં તમે મનમાંઈ । અમારાં જન્મ કર્મ ચરિત્ર, અતિશે ઉતમ છે પવિત્ર ॥૨૧॥
 તેનો પાર નહિ કોઈ પામે, એક ભજનથી દુઃખ વામે । માટે માનજ્યો મુજ વચન, સર્વે ધીરજ રાખજ્યો મન ॥૨૨॥
 ક્ષણ માત્ર નથી અમે દૂર, સત્સંગમાં છેએ જરૂર । મારા ભક્તનો જ્યાં છે નિવાસ, ત્યાં નિરંતર છું હું પ્રકાશ ॥૨૩॥
 માટે વિયોગ નવ ધરશો, કેડે શોક કલેશ ન કરશો । જ્યારે જ્યારે સંભાળશો મન, ત્યારે ત્યારે દેશું દરશન ॥૨૪॥
 એ આજ્ઞા કરી સહુ જનને, પોતે વિચાર્યું છે નિજ મને । નિજ અક્ષરભુવન જ્યાંય, પૃથ્વી શુદ્ધ કરાવી છે ત્યાંય ॥૨૫॥
 સિદ્ધાસન વાળી બેઠા પોતે, સંત આશ્રિત સર્વેને જોતે । મનની વૃત્તિ કરી છે સ્થિર, એક ચિત્તેથી શ્રીનરવીર ॥૨૬॥
 ધર્યું પોતે પોતાનું જે ધ્યાન, એવા ભક્ત પોતે ભગવાન । તે સમે આકાશ માર્ગે એવ, દર્શન કરવા આવ્યા દેવ ॥૨૭॥
 તે સમે વ્યોમ વિષે સર્વત્ર, ચડ્યું છે મેઘાડંબર છત્ર । ત્યારે અક્ષરમુક્ત અપાર, આવ્યા વિમાન લઈ તે ઠાર ॥૨૮॥
 શ્રીહરિની પૂજા કરી સાર, ચંદન પુષ્પ વડે નિરધાર । કરી પ્રાર્થના કરભામી, નમસ્કાર કર્યા શિર નામી ॥૨૯॥
 પછે પ્રેમથકી તેણીવાર, બેસાર્યા છે વિમાન મોઝાર । નિજ અક્ષરમુક્તની સાથ, ચાલ્યા ધામ વિષે દીનોનાથ ॥૩૦॥
 મળ્યા આકાશમાં સહુ દેવ, કરી પ્રાર્થના તતખેવ । જયકારના શબ્દ ઉચ્ચારે, પ્રસંશા કરે છે વારે વારે ॥૩૧॥
 પધાર્યા ધામમાં મહારાજ, કરી સૌનાં તે રૂડાં કાજ । સંવત્ અઢાર ઇાશી મોઝાર, જયેષ્ઠસુદી દશમી નિરધાર ॥૩૨॥
 ૧ભૌમદિવસનો જે મધ્યાહ્ન, તે સમે પધાર્યા ભગવાન । સંત હરિજન હતા પાસ, અતિ મન થયા છે નિરાશ ॥૩૩॥
 અવધપ્રસાદ રઘુવીર, બશે દત્તપુત્ર મતિ ધીર । તે બેઠા છે શ્રીહરિને પાસ, અતિ મન થયા છે ઉદાસ ॥૩૪॥
 પછે ધીરજ મનમાં ધારી, ક્રિયા કરવા લાગ્યા તે સારી । વેદ વિધિએ ક્રિયા કરીને, વિમાને પધરાવ્યા હરિને ॥૩૫॥
 ઉત્સવ કરતા સહુ ત્યાંય, લઈ ચાલ્યા લક્ષ્મીબાગમાંય । કર્યો ત્યાં જઈ અગ્નિ સંસ્કાર, વેદવિધિતણે અનુસાર ॥૩૬॥
 સંત સેવક સર્વે સમાન, ઘેલે કર્યા છે જળમાં સ્નાન । પછે આવ્યા છે પોતાને ઘેર, કરી ઉત્તર ક્રિયાની પેર ॥૩૭॥
 ત્યાં બેઉ પુત્રોએ તેણીવાર, કર્યા છે દાનપુણ્ય અપાર । લાખો બ્રાહ્મણને ત્યાં જમાડ્યા, દાન આપી સંતોષ પમાડ્યા ॥૩૮॥
 દેશ પ્રદેશના હરિજન, આવ્યાતા કરવા દરશન । સૌને કરાવ્યાં ભોજન પાન, રૂડી રીતે કરી સનમાન ॥૩૯॥
 પછી સર્વે ગયા નિજ ઘેર, ગુણ ગાતા થકા રૂડી પેર । અવધપ્રસાદ રઘુવીર, ઉત્તમરાજા આદિ જે ધીર ॥૪૦॥
 તે રહ્યા પોતે પોતાને સ્થાને, જેમ આજ્ઞા કરી ભગવાને । નિત્ય વર્તે છે નિર્મળ મન, ભાવે કરે છે પ્રભુનું ભજન ॥૪૧॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાટે શ્રીહરિ ગઢપુરને વિષે દેહોત્સવ કરીને લાખો વિમાને સહિત પોતાના અક્ષરધામમાં પધાર્યા એ નામે સોમો તરંગ: ॥૧૦૦॥

ચોપાઈ— ઉત્તરાર્ધનો કહું જે સાર, તેને સાંભળજ્યો તદાકાર । પ્રથમે અસુરે શ્રીહરિને, સર્યુમાં નાખ્યા ક્રોધ કરીને ॥૧॥
 બીજે સખાના વિલાપ કહ્યા, ત્રીજે બે ભાઈ ઉદાસી થયા । ચોથે સુવાસનીનું રુદન, મોટાભાઈને વાણી ગગન ॥૨॥
 પાંચમે સરવાઘાટથી ગયા, એક ચરણવડે ઉભા રહ્યા । છઠ્ઠે બાવાને મળી અલબેલો, તેહનો મોક્ષ કર્યો છે પેલો ॥૩॥
 સાતમે ગયા ઉત્તર દેશ, વિપ્રસુતને ઘેર દેવેશ । આઠે નસીદપુરનો રાય, કર્યો મોક્ષ તેનો જદુરાય ॥૪॥
 નવે શ્વેત શિખરીયે ગયા, કેક દિવસ ત્યાં પોતે રહ્યા । દશે ધોળા પર્વત પર આપ, પૂજારીને બતાવ્યો પ્રતાપ ॥૫॥
 એકાદશે મળ્યા જેહ સિદ્ધ, તેનો મોક્ષ કર્યો છે પ્રસિદ્ધ । દ્વાદશે વળી પર્વત પર, યોગીયે કરી પૂજા સુંદર ॥૬॥
 ત્રયોદશે હિમાલય ફરી, આવ્યા પુલહાશ્રમમાં હરિ । ચતુર્દશે સૂર્યે દર્શન દઈ, કરી સ્તુતિ હરિની તે કઈ ॥૭॥
 પંચદશે ગોપાળ મેળાપ, હર્યો પિબેકનો ગર્વ આપ । ષોડશમાં યોગી નવ લક્ષ, તેનો મોક્ષ કર્યો છે સમક્ષ ॥૮॥
 સત્તરે બાવાને તેહ કાળે, પોતાનો નિશ્ચે કરાવ્યો વ્હાલે । અષ્ટાદશે વનમાં અસુર, તેનો નાશ કરાવ્યો જરૂર ॥૯॥
 ઓગણીસે જગન્નાથ ધામ, તેમાં આવી પોચ્યા ઘનશ્યામ । વીસે ધુલેગામ બહુનામી, આવ્યા તેસ્થળે અંતર્યામી ॥૧૦॥
 એકવીસે તો બુરાનપુર, તાપીમાં નાહ્યા ઉમંગ ઉર । દધિ જમીને ત્યાંથી સધાવ્યા, બાવીસે બોચાસણમાં આવ્યા ॥૧૧॥
 ત્રેવીસે ભીમનાથજી થઈ, લોઢવા ગામમાં જયા રહી । ચોવીસે માંગરોળમાં આવી, પુતળીને નરકથી મુકાવી ॥૧૨॥
 એવી રીત્યે બાલા યોગિરાજ, કરતા આવ્યા અનેકનું કાજ । પચીસે લોજપુરમાં શ્યામ, મુક્તમુનિને મળ્યા તેઠામ ॥૧૩॥
 છવીસે લોજપુરમાં ધાર્યું, મુક્તાનંદ સ્વામીયે વિચાર્યું સત્તાવીસે લોજમાં રહાવ્યા, સ્વામી ઉપર પત્ર લખાવ્યા ॥૧૪॥
 અઠાવીસે પિપલાણામાંય, થયો સ્વામીનો મેળાપ ત્યાંય । ઓગણત્રિસે તો ભાડેર ગામ, એક માસ રહ્યા સુખધામ ॥૧૫॥
 ત્રીસે તરંગે શ્રીઅવિનાશ, મુળીપુર રહ્યા અઠી માસ । કૃપા સમાધિ વડે અભીષ્ટ, પોત પોતાના દેખાડ્યા ઈષ્ટ ॥૧૬॥
 એકત્રીસે શ્રીનગરમાં વાત, આવી ગાદીયો કરાવી સાત । બત્રીસે શ્રીનગરમાં પવિત્ર, વ્હાલે કર્યું મનુષ્ય ચરિત્ર ॥૧૭॥
 તેત્રીસે ભુજમાં કૃપા કીધી, લાધિબાને કરાવી સમાધિ । ચોત્રીસે ભુજમાં રાજી થયા, હીરજીભાઈને ઘેર ગયા ॥૧૮॥

પાંત્રીસે ભુજમાં કર સ્થાપી, બે વૈરાગીને દીક્ષા ત્યાં આપી । છત્રીસે ભુજથી અલબેલો, ગામ અંજારે પધાર્યા છેલો ॥૧૯॥
 સાડત્રીસે ભુજ નગર ફરતા, દેશમાં ફરીને સુખ કરતા । આડત્રીસે માનકુવા ગામ, ત્યાંથી પધાર્યા ભુજ મુકામ ॥૨૦॥
 ઓગણચાલીસે ભુજ નગ્ર, સર્વદેશી વાત કરી અગ્ર । ત્યાંથી કાળે તળાવ સધાવ્યા, વળી ચાલીસે ભુજમાં આવ્યા ॥૨૧॥
 શાંતિનો પ્રશ્ન પુછ્યો ત્યાંય, એકતાલીસે ભુજની માંય । બેતાલીસે અઢળક ઢળ્યા, જખોના રણથી પાછા વળ્યા ॥૨૨॥
 કાળેતળાવે આવ્યા પ્રમાણો, તેંતાલીસે માનકુવે જાણો । ભુજ નગર થઈને તે સદ, ચુંવાલીસે આવ્યા હળવદ ॥૨૩॥
 પિસ્તાલિસમાં તે ઉંજે ગામ, છેંતાલીસે સિધ્ધપુર શ્યામ । સુડતાલીસે યજ્ઞ કરીને, વિપ્રને દાન આપ્યાં ઠરીને ॥૨૪॥
 અડતાલીસે દુરગપુર, ચડોતરે ગયા ધારી ઉર । ઓગણપચાસે પાટણ જોઈ, પધાર્યા પ્રભુ ગામ આધોઈ ॥૨૫॥
 પચાસે ભુજથી જીર્ણગઢ, પધારી કર્યા જન ત્યાં દઢ । એકાવનમાં તેને તે સ્થાન, ઘણી લીલા કરી ભગવાન ॥૨૬॥
 બાવને ભાદરમાં તે ફરી, સંતને ફરવાની આજ્ઞા કરી । ત્રેપને પધાર્યા છે પંચાળે, ચોપને ઉમરેઠ વડતાલે ॥૨૭॥
 પછે પંચાવને અલબેલો, જેતલપુરે યજ્ઞ કરેલો । છપ્પને થયો લડાઈમાં વાદ, તેતો ખોખરા મેમદાવાદ ॥૨૮॥
 સત્તાવને અઠાવને બેઉ, આધોઈમાં યજ્ઞ કર્યો તેઉ । ઓગણસાઠે શ્રીહરિવર, ગયા હાથરોલી ઘોડાસર ॥૨૯॥
 સાઠે ડભાણ થઈ દયાળુ, ભુજ નગરે પધાર્યા કૃપાળુ । એકસઠે જેતલપુર માંય, મોટી સભા તે કરી છે ત્યાંય ॥૩૦॥
 વળી બાસઠમાં મહારાજ, ડભાણે ધારી ગયા છે કાજ । ત્રેસઠે ભુજમાં લીલા કરી, ચોસઠે વૌઠે પધાર્યા હરિ ॥૩૧॥
 પાંસઠે પ્રાંતિજમાં તે આવ્યા, છાસઠે વિજાપુર સધાવ્યા । સડસઠે પધાર્યા જે રીતે, અડસઠે ડાંગરવે પ્રીતે ॥૩૨॥
 અગણોતેરે સારંગપુર, ત્યાંથી ગઢડે ગયા જરૂર । સીત્તેરે કરજીસણે જઈ, જન્માષ્ટમી કરી સુખદાઈ ॥૩૩॥
 ઈકોતેરે ધર્મપુરમાંય, કર્યો વસંત સમૈયો ત્યાંય । વળી બોતેરમાં વડતાલે, કુલડોલ કર્યો છે ત્યાં વ્હાલે ॥૩૪॥
 મુગટ ધાર્યો છે ત્યાં જરૂર, ત્યાં થકી પધાર્યા દુર્ગપુર । તોંતેરે જેતલપુરમાંય, આસોપાલવનો તરુ જ્યાંય ॥૩૫॥
 યુમોતેરે ગઢપુર થકી, વડતાલે પધાર્યા તે નક્કી । પંચોતેરે ગઢપુરમાંથી, દંઢાવ્ય દેશે પધાર્યા ત્યાંથી ॥૩૬॥
 છોતેરમાં શ્રીગઢપુર, તેર લક્ષણ કહ્યાં જરૂર । સિત્યોતેરમાં શ્રીનગર શ્યામે, કરી સામગ્રી ભેળી તે ધામે ॥૩૭॥
 ઈઠોતેરે શ્રીનગરમાંય, સ્થાપ્યા નરનારાયણ ત્યાંય । ભુજ નગરમાં નરવીર, મુળીમાં રાધાકૃષ્ણ અચીર ॥૩૮॥
 અગણચાશીયે ગઢપુર, વડતાલે ગયા છે જરૂર । ઐશીયે વડતાલની માંય, સ્થાપ્યા લક્ષ્મીનારાયણ ત્યાંય ॥૩૯॥
 તથા વૈરાટ નગરમાંય, સ્થાપ્યા મોરલીમનોહરરાય । સ્થાપ્યા જેતલપુર મોઝાર, રેવતી બળદેવ મુરાર ॥૪૦॥
 એકાશીયે અન્નકોટ કરી, આચારજ સ્થાપન કર્યા હરિ । બાશીયે શ્રીનગરમાં રહ્યા છે, સાત ધામના મુક્ત કહ્યા છે ॥૪૧॥
 ત્ર્યાશીયે સભા ગોમતી તીર, કરીછે પોતે શ્રીનરવીર । ચોરાશીયે જુનાગઢમાંડી, સ્થાપ્યા રાધારમણ દેવ ત્યાંડી ॥૪૨॥
 તેમ ગઢપુરમાં ગોપીનાથ, સ્થાપ્યા હરિયે પોતાને હાથ । એવી રીતે મંદિર કરાવી, મૂરતીઓ પોતે પધારાવી ॥૪૩॥
 પંચાશીયે અંગો અંગ ચિહ્ન, તેનું વર્ણન કર્યું નવીન । છાશીમાં ધ્યાનસંબંધી જેહ, મૂર્તિનાં ચિહ્ન વર્ણવ્યાં તેહ ॥૪૪॥
 સત્યાસીયે અંગે તિલ ચિહ્ન, તેનું કર્યું તે રુડું વર્ણન । તેનું ધ્યાન જે કોઈ ધરશે, સંસાર સમુદ્ર તે તરશે ॥૪૫॥
 અઠચાશીથી છત્રુ સુધી જાણો, હરિવિચરણ પરમાણો । પછે વેણીરામનું ચરિત્ર, સત્તાણુમાં કહ્યું છે પવિત્ર ॥૪૬॥
 અઠ્ઠાણુમાં સંત મુક્યા દોય, ધર્મકુળ બોલાવાને સોય । નવાણુમાં જેહ લોયા ગામ, સ્વકુટુંબ મળ્યું તેહ ઠામ ॥૪૭॥
 પછે દેહોત્સવની જે વાત, સોમા તરંગમાં તે પ્રખ્યાત । સોને એકમાં હુંડાની વાત, ઉત્તરાર્ધની લખી વિખ્યાત ॥૪૮॥
 આ ભરત ભૂમિની મોઝાર, શ્રીજી વિચર્યા તે નિરધાર । વર્ષ ઓગણપચાસ જાણો, બે માસ દિન એક પ્રમાણો ॥૪૯॥
 વર્ષ એકાદશ પિતા ઘેર, કર્યા ચરિત્ર તે સુખભેર । વર્ષ સાત તે વનમાં ફર્યા, અનંત જીવના મોક્ષ કર્યા ॥૫૦॥
 બાકી વર્ષ રહ્યા એકત્રીસ, ફર્યા સત્સંગમાં ચારે દિશ । અધર્મરૂપી વૃક્ષને કાપી, કલ્યાણનો કર પોતે સ્થાપી ॥૫૧॥
 તે રીતે પ્રભુ વિચર્યા જાણ, તેનાં લખ્યાં ગ્રંથમાં એધાણ । જે જે સ્થળે રમ્યા અને જમ્યા, લીલા કરી ભક્ત મનગમ્યા ॥૫૨॥
 પૂર્વાર્ધના છે તરંગ જેહ, સો ઉપર દશ જાણો તેહ । ઉત્તરાર્ધના એકસો એક, ધારી લેજ્યો તે પરમ વિવેક ॥૫૩॥
 બેઉ મળીને સંખ્યા તે જાણો, બસેને અગિયાર પ્રમાણો । તેને વાંચે ગાશે રૂડી રીત, મોક્ષ પામશે પ્રીત સહીત ॥૫૪॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિકધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદસ્વામી શિષ્યભૂમાનંદમુનિ વિરચિતે શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગરે ઉત્તરાર્ધે
 આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી રામશરણજી સંવાદે સો તરંગનો સંકેત કહ્યો એ નામે એકસો ને એકમો તરંગ: ॥૧૦૧॥

ઉત્તરાર્ધ સમાપ્તમ્

શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃતસાગર સમાપ્તમ્